Deddf Cynllunio (Cymru) 2026

2026 dsc 6

Planning (Wales) Act 2026

2026 asc 6

Lluniwyd Nodiadau Esboniadol yn gymorth i ddeall y Ddeddf hon ac maent ar gael ar wahân.

Explanatory Notes have been produced to assist in the understanding of this Act and are available separately.

£111.00

williams lea | tso
An RRD Company

Cyhoeddwyd gan TSO (Y Llyfrfa), rhan o Williams Lea, ac ar gael o:

Arlein
www.tsoshop.co.uk

Post, Ffôn ac E-bost
TSO
Blwch Post 29, Norwich, NR3 1GN
Archebionf ffôn/ Ymholiadau cyffredinol 0333 202 5070
E-bost: customer.services@tso.co.uk
Ffôn Testun: 0333 202 5077

Published by TSO (The Stationery Office), part of Williams Lea, and available from:

Online
www.tsoshop.co.uk

Mail, Telephone & E-mail
TSO
PO Box 29, Norwich, NR3 1GN
Telephone orders/General enquiries: 0333 202 5070
E-mail: customer.services@tso.co.uk
Textphone: 0333 202 5077

ISBN 978-0-348-11402-7

9 780348 114027

Deddf Cynllunio (Cymru) 2026

2026 dsc 6

Planning (Wales) Act 2026

2026 asc 6

Deddf Cynllunio (Cymru) 2026

2026 dsc 6

CYNNWYS

RHAN 1

DARPARIAETHAU RHAGARWEINIOL

PENNOD 1

CYFLWYNIAD A THROSOLWG

1 Cyflwyniad i'r Ddeddf hon
2 Trosolwg o'r Ddeddf hon

PENNOD 2

"DATBLYGIAD" A DIFFINIADAU CYSYLLTIEDIG

3 Ystyr "datblygiad"
4 Gweithrediadau adeiladu, peirianneg a mwyngloddio
5 Defnyddiau o dir sy'n golygu newid sylweddol
6 Gweithrediadau a newidiadau mewn defnydd nad ydynt yn ddatblygiad

PENNOD 3

AWDURDODAU CYNLLUNIO

7 Yr awdurdod cynllunio ar gyfer ardal
8 Pŵer i ddynodi ardal gydgynllunio a sefydlu bwrdd cydgynllunio
9 Ardaloedd cydgynllunio a Pharciau Cenedlaethol

RHAN 2

Y CYNLLUN DATBLYGU

PENNOD 1

RHAGARWEINIOL

10 Ystyr "y cynllun datblygu" ar gyfer ardal

Planning (Wales) Act 2026

2026 asc 6

CONTENTS

PART 1

INTRODUCTORY PROVISIONS

CHAPTER 1

INTRODUCTION AND OVERVIEW

1 Introduction to this Act
2 Overview of this Act

CHAPTER 2

"DEVELOPMENT" AND RELATED DEFINITIONS

3 Meaning of "development"
4 Building, engineering and mining operations
5 Uses of land that involve a material change
6 Operations and changes in use that are not development

CHAPTER 3

PLANNING AUTHORITIES

7 The planning authority for an area
8 Power to designate joint planning area and establish joint planning board
9 Joint planning areas and National Parks

PART 2

THE DEVELOPMENT PLAN

CHAPTER 1

INTRODUCTORY

10 Meaning of "the development plan" for an area

11 Datblygu cynaliadwy

PENNOD 2

FFRAMWAITH DATBLYGU CENEDLAETHOL CYMRU

12 Dyletswydd i lunio a chyhoeddi Fframwaith Datblygu Cenedlaethol
13 Llunio'r Fframwaith: datganiad o gyfranogiad y cyhoedd
14 Y weithdrefn ar gyfer llunio a chyhoeddi'r Fframwaith
15 Adolygu a diwygio'r Fframwaith

PENNOD 3

CYNLLUNIO STRATEGOL A LLEOL: PRIF SWYDDOGAETHAU AWDURDODAU

Cynllunio strategol gan gyd-bwyllgorau corfforedig

16 Arolwg o ardal cyd-bwyllgor corfforedig
17 Dyletswydd i lunio cynllun datblygu strategol

Cynllunio lleol gan awdurdodau cynllunio

18 Arolwg o ardal awdurdod cynllunio
19 Dyletswydd i lunio cynllun datblygu lleol

PENNOD 4

CYNLLUNIAU DATBLYGU STRATEGOL A LLEOL: Y WEITHDREFN

Cyflwyniad

20 Ystyr "awdurdod sy'n gwneud cynllun" a "cynllun"

Llunio a mabwysiadu cynlluniau

21 Llunio cynllun: y weithdrefn a'r cytundeb cyflawni
22 Arfarniad o gynaliadwyedd
23 Archwiliad annibynnol
24 Mabwysiadu cynllun

Ymyrraeth gan Weinidogion Cymru a thynnu cynlluniau yn ôl cyn eu mabwysiadu

25 Pŵer i gyfarwyddo awdurdod i addasu cynllun
26 Pŵer i gyfarwyddo awdurdod i gyflwyno cynllun i'w gymeradwyo
27 Pŵer i gyfarwyddo awdurdod i dynnu cynllun yn ôl
28 Tynnu cynllun yn ôl pan nad oes cyfarwyddyd
29 Pwerau diofyn Gweinidogion Cymru

Sylwadau ynghylch cynlluniau

30 Eithrio sylwadau penodol sy'n ymwneud â phriffyrdd a threfi newydd

11 Sustainable development

CHAPTER 2

NATIONAL DEVELOPMENT FRAMEWORK FOR WALES

12 Duty to prepare and publish National Development Framework
13 Preparation of Framework: statement of public participation
14 Procedure for preparation and publication of Framework
15 Review and revision of Framework

CHAPTER 3

STRATEGIC AND LOCAL PLANNING: MAIN FUNCTIONS OF AUTHORITIES

Strategic planning by corporate joint committees

16 Survey of corporate joint committee's area
17 Duty to prepare strategic development plan

Local planning by planning authorities

18 Survey of planning authority's area
19 Duty to prepare local development plan

CHAPTER 4

STRATEGIC AND LOCAL DEVELOPMENT PLANS: PROCEDURE

Introduction

20 Meaning of "plan" and "plan-making authority"

Preparation and adoption of plans

21 Preparation of plan: procedure and delivery agreement
22 Sustainability appraisal
23 Independent examination
24 Adoption of plan

Intervention by the Welsh Ministers and withdrawal of plans before adoption

25 Power to direct authority to modify plan
26 Power to direct authority to submit plan for approval
27 Power to direct authority to withdraw plan
28 Withdrawal of plan in absence of direction
29 Default powers of the Welsh Ministers

Representations about plans

30 Exclusion of certain representations relating to highways and new towns

Adolygu, diwygio, dirymu a monitro cynlluniau ar ôl eu mabwysiadu neu eu cymeradwyo

31 Dyletswydd i ystyried pa un ai i adolygu cynllun
32 Adolygu cynllun
33 Diwygio cynllun
34 Dirymu cynllun
35 Adroddiad monitro blynyddol

Cynlluniau datblygu lleol ar y cyd

36 Arfer swyddogaethau ar y cyd gan awdurdodau cynllunio
37 Trefniadau ar y cyd rhwng awdurdodau cynllunio yn dod i ben

Costau archwiliadau annibynnol o gynlluniau

38 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod sy'n gwneud cynllun dalu costau archwiliad annibynnol

PENNOD 5

CYFFREDINOL

39 Corfforaethau datblygu trefol
40 Canllawiau
41 Rheoliadau ynghylch arfer swyddogaethau mewn perthynas â chynlluniau

RHAN 3

CANIATÂD CYNLLUNIO

PENNOD 1

RHAGARWEINIOL

Trosolwg

42 Trosolwg o'r Rhan hon

Gofyniad i gael caniatâd cynllunio

43 Caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer datblygiad

PENNOD 2

CANIATÂD CYNLLUNIO A RODDIR DRWY ORCHYMYN

44 Pŵer Gweinidogion Cymru i roi caniatâd drwy orchymyn datblygu
45 Pŵer awdurdod cynllunio i roi caniatâd drwy orchymyn datblygu lleol
46 Cwblhau datblygiad ar ôl tynnu caniatâd a roddir drwy orchymyn yn ôl

Review, revision, revocation and monitoring of plans after adoption or approval

31 Duty to consider whether to review plan
32 Review of plan
33 Revision of plan
34 Revocation of plan
35 Annual monitoring report

Joint local development plans

36 Joint exercise of functions by planning authorities
37 End of joint arrangements between planning authorities

Costs of independent examinations of plans

38 Power to require plan-making authority to pay costs of independent examination

CHAPTER 5

GENERAL

39 Urban development corporations
40 Guidance
41 Regulations about exercise of functions relating to plans

PART 3

PLANNING PERMISSION

CHAPTER 1

INTRODUCTORY

Overview

42 Overview of this Part

Requirement for planning permission

43 Planning permission required for development

CHAPTER 2

PLANNING PERMISSION GRANTED BY ORDER

44 Power of the Welsh Ministers to grant permission by development order
45 Power of planning authority to grant permission by local development order
46 Completion of development after withdrawal of permission granted by order

PENNOD 3

CANIATÂD CYNLLUNIO A RODDIR AR GAIS: RHAGARWEINIOL

47 Rhoi caniatâd cynllunio ar gais
48 Caniatâd cynllunio amlinellol
49 Caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a gynhaliwyd eisoes
50 Caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad heb gydymffurfio ag amodau blaenorol
51 Dyletswydd datblygu cynaliadwy

PENNOD 4

Y WEITHDREFN CYN GWNEUD CAIS

52 Gofyniad i geisydd ymgynghori a rhoi cyhoeddusrwydd cyn gwneud cais
53 Gwasanaethau cyn gwneud cais a ddarperir gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru
54 Gwasanaethau cyn gwneud cais: cofnodion a datganiad o wasanaethau

PENNOD 5

GWNEUD CAIS AM GANIATÂD CYNLLUNIO A CHYMERADWYAETHAU CYSYLLTIEDIG

Gofynion ar gyfer ceisiadau i awdurdodau cynllunio

55 Cais am ganiatâd cynllunio i gael ei wneud i awdurdod cynllunio
56 Cais am ganiatâd cynllunio, cymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl etc.: gofynion cyffredinol
57 Cais am ganiatâd cynllunio: datganiad dylunio a mynediad ac adroddiad ymgynghoriad cyn gwneud cais
58 Hysbysiad o gais am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl

Methiant i gydymffurfio â gofynion ar gyfer ceisiadau

59 Awdurdod cynllunio i beidio ag ystyried cais annilys
60 Awdurdod cynllunio i roi hysbysiad nad yw cais yn ddilys
61 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad o annilysrwydd
62 Penderfynu apêl yn erbyn hysbysiad

PENNOD 6

YMDRIN Â CHEISIADAU

Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â cheisiadau

63 Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â cheisiadau: cyffredinol
64 Gofyniad i ymateb i ymgynghoriad
65 Rhoi hysbysiad o geisiadau i gynghorau cymuned

CHAPTER 3

PLANNING PERMISSION GRANTED ON APPLICATION: INTRODUCTORY

47 Grant of planning permission on application
48 Outline planning permission
49 Planning permission for development already carried out
50 Planning permission for development without complying with previous conditions
51 Sustainable development duty

CHAPTER 4

PRE-APPLICATION PROCEDURE

52 Requirement for applicant to carry out pre-application consultation and publicity
53 Pre-application services provided by planning authority or the Welsh Ministers
54 Pre-application services: records and statement of services

CHAPTER 5

APPLYING FOR PLANNING PERMISSION AND RELATED APPROVALS

Requirements for applications to planning authorities

55 Application for planning permission to be made to planning authority
56 Application for planning permission, approval of reserved matters etc.: general requirements
57 Application for planning permission: design and access statement and pre-application consultation report
58 Notice of application for planning permission or approval of reserved matters

Failure to comply with requirements for applications

59 Planning authority not to consider invalid application
60 Planning authority to give notice that application is not valid
61 Right to appeal against notice of invalidity
62 Determination of appeal against notice

CHAPTER 6

DEALING WITH APPLICATIONS

Procedure for dealing with applications

63 Procedure for dealing with applications: general
64 Requirement to respond to consultation
65 Notifying community councils of applications

Penderfynu ceisiadau ac amodau caniatâd cynllunio

66 Ystyriaethau cyffredinol sy'n berthnasol i benderfynu ceisiadau
67 Rhoi neu wrthod caniatâd cynllunio a gosod amodau
68 Penderfynu ceisiadau i ddatblygu heb gydymffurfedd ag amodau blaenorol
69 Hysbysiadau penderfynu

Achosion pan na fo awdurdodau cynllunio yn ymdrin â cheisiadau a wneir iddynt

70 Pŵer i wrthod ystyried ceisiadau tebyg
71 Pŵer i wrthod ystyried cais a wneir ar ôl dyroddi hysbysiad gorfodi
72 Atgyfeirio cais at Weinidogion Cymru

Apelau i Weinidogion Cymru

73 Yr hawl i apelio yn erbyn penderfyniad awdurdod cynllunio neu fethiant awdurdod cynllunio i wneud penderfyniad
74 Y weithdrefn ar gyfer gwneud apêl
75 Cyfyngiad ar amrywio cais ar ôl cyflwyno hysbysiad o apêl
76 Penderfyniad ar gais ar ôl cyflwyno hysbysiad o apêl
77 Penderfynu apêl

PENNOD 7

CEISIADAU AM GANIATÂD CYNLLUNIO A CHYMERADWYAETHAU CYSYLLTIEDIG: ACHOSION ARBENNIG

Ceisiadau dewisol i Weinidogion Cymru

78 Opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru
79 Dynodi awdurdod cynllunio at ddibenion adran 78
80 Opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru: ceisiadau cysylltiedig
81 Pwerau i osod gofynion mewn perthynas â cheisiadau i Weinidogion Cymru
82 Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â cheisiadau cynllunio a wneir i Weinidogion Cymru
83 Gwasanaethau cyn gwneud cais a phenderfynu ceisiadau: swyddogaethau arolygwyr

Y Goron

84 Ceisiadau gan y Goron
85 Ceisiadau sy'n ymwneud â datblygiad brys y Goron

Cyfuno ceisiadau

86 Cyfuno ceisiadau am ganiatâd cynllunio â cheisiadau eraill

PENNOD 8

CANIATÂD CYNLLUNIO AR GYFER DATBLYGIAD AG AWDURDODIAD LLYWODRAETH

87 Awdurdodiad ar gyfer datblygiad gan awdurdodau lleol ac ymgymerwyr statudol

Determination of applications and conditions of planning permission

66 General considerations relevant to determination of applications
67 Grant or refusal of planning permission and imposition of conditions
68 Determining applications to develop without compliance with previous conditions
69 Decision notices

Cases where planning authorities do not deal with applications made to them

70 Power to refuse to consider similar applications
71 Power to refuse to consider application made after issue of enforcement notice
72 Reference of application to the Welsh Ministers

Appeals to the Welsh Ministers

73 Right to appeal against planning authority decision or failure to make decision
74 Procedure for making appeal
75 Restriction on varying application after service of notice of appeal
76 Decision on application after service of notice of appeal
77 Determination of appeal

CHAPTER 7

APPLICATIONS FOR PLANNING PERMISSION AND RELATED APPROVALS: SPECIAL CASES

Optional applications to the Welsh Ministers

78 Option to make application to the Welsh Ministers
79 Designation of planning authority for the purposes of section 78
80 Option to make application to the Welsh Ministers: connected applications
81 Powers to impose requirements in relation to applications to the Welsh Ministers
82 Procedure for dealing with planning applications made to the Welsh Ministers
83 Pre-application services and determination of applications: functions of inspectors

The Crown

84 Applications by the Crown
85 Applications relating to urgent Crown development

Combination of applications

86 Combination of applications for planning permission with other applications

CHAPTER 8

PLANNING PERMISSION FOR DEVELOPMENT WITH GOVERNMENT AUTHORISATION

87 Authorisation for development by local authorities and statutory undertakers

88 Cydsyniad ar gyfer gorsafoedd cynhyrchu trydan a llinellau trydan
89 Gorchmynion o dan Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992
90 Cymhwyso'r Ddeddf hon i ganiatâd cynllunio a roddir o dan y Bennod hon

PENNOD 9

EFFAITH, HYD A GWEITHREDIAD CANIATÂD CYNLLUNIO

Effaith caniatâd cynllunio

91 Budd caniatâd cynllunio
92 Caniatâd i godi adeilad: y dibenion y caniateir defnyddio adeilad atynt

Hyd caniatâd cynllunio

93 Amod ynghylch y cyfnod y mae rhaid i ddatblygiad ddechrau ynddo
94 Amodau caniatâd cynllunio amlinellol
95 Torri amod ynghylch y cyfnod y mae rhaid i ddatblygiad ddechrau ynddo etc.
96 Hyd caniatâd mwynau

Gweithrediad caniatâd cynllunio

97 Hysbysiad o ddechrau a chynnal datblygiad

Terfynu caniatâd cynllunio pan na fo datblygiad wedi ei gwblhau

98 Pŵer i wneud gorchymyn terfynu

Dehongli

99 Yr adeg pan fo datblygiad yn dechrau

PENNOD 10

NEWIDIADAU I GANIATÂD CYNLLUNIO

Newidiadau ansylweddol i ganiatâd cynllunio

100 Pŵer awdurdod cynllunio i wneud newid ansylweddol i ganiatâd cynllunio
101 Darpariaeth bellach ynghylch ceisiadau am newidiadau ansylweddol

Addasu a dirymu caniatâd cynllunio

102 Pŵer i wneud gorchymyn sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio

Adolygiadau o ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau

103 Rhoi effaith i ganiatadau mwynau sy'n ymwneud â safleoedd segur
104 Adolygiad cyfnodol o ganiatadau mwynau

88 Consent for electricity generating stations and electric lines
89 Orders under the Transport and Works Act 1992
90 Application of this Act to planning permission granted under this Chapter

CHAPTER 9

EFFECT, DURATION AND IMPLEMENTATION OF PLANNING PERMISSION

Effect of planning permission

91 Benefit of planning permission
92 Permission to erect a building: purposes for which building may be used

Duration of planning permission

93 Condition about period within which development must start
94 Conditions of outline planning permission
95 Breach of condition about period within which development must start etc.
96 Duration of minerals permission

Implementation of planning permission

97 Notice of starting and carrying out development

Termination of planning permission where development has not been completed

98 Power to make termination order

Interpretation

99 Time when development starts

CHAPTER 10

CHANGES TO PLANNING PERMISSION

Non-material changes to planning permission

100 Power of planning authority to make non-material change to planning permission
101 Further provision about applications for non-material changes

Modification and revocation of planning permission

102 Power to make order modifying or revoking planning permission

Reviews of planning permission for minerals development

103 Giving effect to minerals permissions relating to dormant sites
104 Periodic review of minerals permissions

PENNOD 11

DIGOLLEDIAD A PHRYNU BUDDIANNAU MEWN TIR

Digolledіad am newidiadau i ganiatâd cynllunio

105 Digolledіad am wrthod caniatâd cynllunio a roddwyd yn flaenorol drwy orchymyn neu am ei roi yn amodol
106 Digolledіad pan fo caniatâd cynllunio yn cael ei addasu neu ei ddirymu
107 Digolledіad am newidiadau i ganiatâd cynllunio: darpariaeth atodol
108 Dosrannu ac adennill digolledіad am ddibrisiant
109 Digolledіad am newidiadau i ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau

Yr hawl i'w gwneud yn ofynnol prynu buddiant mewn tir

110 Cyflwyno hysbysiad prynu pan fo caniatâd cynllunio yn cael ei wrthod, ei ddirymu neu ei wneud yn amodol

PENNOD 12

COFRESTR

111 Cofrestr o orchmynion datblygu lleol, ceisiadau cynllunio etc.

RHAN 4

GORFODI

Rhagarweiniol

112 Ymadroddion a ddefnyddir mewn cysylltiad â gorfodi
113 Terfynau amser i gymryd cam gorfodi

Pwerau ymchwilio

114 Pŵer awdurdod cynllunio i gyflwyno hysbysiad ymchwilio am orfodi
115 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â hysbysiad ymchwilio am orfodi
116 Pwerau i fynd ar dir at ddibenion gorfodi
117 Gwarant i fynd ar dir
118 Darpariaeth atodol ynghylch pwerau mynediad

Hysbysiadau rhybuddio am orfodi

119 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad rhybuddio am orfodi

Hysbysiadau stop dros dro

120 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad stop dros dro
121 Cyfyngiadau ar y pŵer i ddyroddi hysbysiad stop dros dro
122 Hyd etc. hysbysiad stop dros dro

CHAPTER 11

COMPENSATION AND PURCHASE OF INTERESTS IN LAND

Compensation for changes to planning permission

105 Compensation for refusal or conditional grant of planning permission previously granted by order
106 Compensation where planning permission is modified or revoked
107 Compensation for changes to planning permission: supplementary provision
108 Apportionment and recovery of compensation for depreciation
109 Compensation for changes to planning permission for minerals development

Right to require purchase of interest in land

110 Service of purchase notice where planning permission is refused, revoked or made conditional

CHAPTER 12

REGISTER

111 Register of local development orders, planning applications etc.

PART 4

ENFORCEMENT

Introductory

112 Expressions used in connection with enforcement
113 Time limits for taking enforcement action

Investigatory powers

114 Power of planning authority to serve enforcement investigation notice
115 Offence of failing to comply with enforcement investigation notice
116 Powers to enter land for enforcement purposes
117 Warrant to enter land
118 Supplementary provision about powers of entry

Enforcement warning notices

119 Power of planning authority to issue enforcement warning notice

Temporary stop notices

120 Power of planning authority to issue temporary stop notice
121 Restrictions on power to issue temporary stop notice
122 Duration etc. of temporary stop notice

123 Y drosedd o dorri hysbysiad stop dros dro
124 Digolledíad am golled neu ddifrod a achosir gan hysbysiad stop dros dro

Hysbysiadau tor amod

125 Pŵer awdurdod cynllunio i gyflwyno hysbysiad tor amod
126 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â hysbysiad tor amod
127 Effaith rhoi caniatâd cynllunio neu ddileu amod ar hysbysiad tor amod

Hysbysiadau gorfodi

128 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad gorfodi
129 Cyflwyno hysbysiad gorfodi, yr hysbysiad yn cymryd effaith etc.
130 Amrywio hysbysiad gorfodi a thynnu hysbysiad gorfodi yn ôl

Apelau yn erbyn hysbysiadau gorfodi

131 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad gorfodi
132 Penderfynu apêl: cyffredinol
133 Rhoi caniatâd cynllunio etc. wrth benderfynu apêl
134 Dyroddi tystysgrif cyfreithlondeb wrth benderfynu apêl

Cydymffurfio â hysbysiadau gorfodi

135 Gorchymyn i ganiatáu camau sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi
136 Pŵer i fynd ar dir a chymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi
137 Adennill costau cydymffurfio â hysbysiad gorfodi
138 Troseddau o fethu â chydymffurfio â hysbysiad gorfodi
139 Sicrwydd nad yw person yn wynebu risg o gael ei erlyn am drosedd o dan adran 138

Darpariaethau pellach ynghylch effaith hysbysiadau gorfodi

140 Y seiliau dros apelio i beidio â chael eu codi mewn achosion eraill
141 Effaith rhoi caniatâd cynllunio ar hysbysiad gorfodi
142 Caniatâd cynllunio tybiedig pan gydymffurfir â hysbysiad gorfodi
143 Effaith barhaus hysbysiad gorfodi mewn perthynas â datblygiad diweddarach

Gorfodi gan Weinidogion Cymru

144 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddyroddi hysbysiad gorfodi

Hysbysiadau stop

145 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad stop
146 Cyfyngiadau ar y pŵer i ddyroddi hysbysiad stop
147 Cyflwyno ac arddangos hysbysiad stop
148 Tynnu hysbysiad stop yn ôl
149 Hyd ac effaith hysbysiad stop

123 Offence of breaching temporary stop notice
124 Compensation for loss or damage caused by temporary stop notice

Breach of condition notices

125 Power of planning authority to serve breach of condition notice
126 Offence of failing to comply with breach of condition notice
127 Effect of grant of planning permission or removal of condition on breach of condition notice

Enforcement notices

128 Power of planning authority to issue enforcement notice
129 Service, taking effect etc. of enforcement notice
130 Variation and withdrawal of enforcement notice

Appeals against enforcement notices

131 Right to appeal against enforcement notice
132 Determination of appeal: general
133 Grant of planning permission etc. on determination of appeal
134 Issue of certificate of lawfulness on determination of appeal

Compliance with enforcement notices

135 Order to permit steps required by enforcement notice
136 Power to enter land and take steps required by enforcement notice
137 Recovery of costs of compliance with enforcement notice
138 Offences of failing to comply with enforcement notice
139 Assurance that person is not at risk of prosecution for offence under section 138

Further provisions about effect of enforcement notices

140 Grounds for appeal not to be raised in other proceedings
141 Effect of grant of planning permission on enforcement notice
142 Deemed planning permission where enforcement notice is complied with
143 Continuing effect of enforcement notice in relation to later development

Enforcement by the Welsh Ministers

144 Power of the Welsh Ministers to issue enforcement notice

Stop notices

145 Power of planning authority to issue stop notice
146 Restrictions on power to issue stop notice
147 Service and display of stop notice
148 Withdrawal of stop notice
149 Duration and effect of stop notice

150 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddyroddi hysbysiad stop
151 Y drosedd o dorri hysbysiad stop
152 Digolledia am golled neu ddifrod a achosir gan hysbysiad stop

Gwaharddebau

153 Gwaharddebau i atal tor rheolaeth gynllunio

Cofrestr

154 Cofrestr o hysbysiadau gorfodi, camau gorfodi eraill a hysbysiadau stop

RHAN 5

TYSTYSGRIFAU CYFREITHLONDEB

155 Ymadroddion yn ymwneud â chyfreithlondeb
156 Tystysgrif cyfreithlondeb ar gyfer defnydd neu ddatblygiad presennol
157 Tystysgrif cyfreithlondeb ar gyfer defnydd neu ddatblygiad arfaethedig
158 Darpariaeth bellach ynghylch ceisiadau am dystysgrifau cyfreithlondeb
159 Darpariaeth bellach ynghylch tystysgrifau cyfreithlondeb
160 Yr hawl i apelio yn erbyn gwrthod cais neu fethu â gwneud penderfyniad
161 Cyfyngiad ar amrywio cais ar ôl cyflwyno hysbysiad o apêl
162 Penderfynu apêl
163 Dirymu tystysgrif cyfreithlondeb
164 Y drosedd o wneud datganiad anwir etc. i ddylanwadu ar ganlyniad cais neu apêl

RHAN 6

RHWYMEDIGAETHAU SY'N YMWNEUD Â DATBLYGIAD TIR A DEFNYDD O DIR

PENNOD 1

RHWYMEDIGAETHAU CYNLLUNIO

165 Rhwymedigaethau cynllunio
166 Gorfodi rhwymedigaethau cynllunio
167 Addasu a rhyddhau rhwymedigaethau cynllunio
168 Apelau sy'n ymwneud â cheisiadau i addasu neu ryddhau rhwymedigaethau cynllunio
169 Heriau cyfreithiol sy'n ymwneud â cheisiadau a wneir i Weinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol
170 Dehongli'r Bennod hon

PENNOD 2

ARDOLL SEILWAITH CYMUNEDOL

Yr ardoll

171 Rheoliadau ASC
172 Codi tâl am ddatblygiad

150 Power of the Welsh Ministers to issue stop notice
151 Offence of breaching stop notice
152 Compensation for loss or damage caused by stop notice

Injunctions

153 Injunctions restraining breaches of planning control

Register

154 Register of enforcement notices, other enforcement action and stop notices

PART 5

CERTIFICATES OF LAWFULNESS

155 Expressions relating to lawfulness
156 Certificate of lawfulness of existing use or development
157 Certificate of lawfulness of proposed use or development
158 Further provision about applications for certificates of lawfulness
159 Further provision about certificates of lawfulness
160 Right to appeal against refusal of application or failure to make decision
161 Restriction on varying application after service of notice of appeal
162 Determination of appeal
163 Revocation of certificate of lawfulness
164 Offence of making false statement etc. to influence outcome of application or appeal

PART 6

OBLIGATIONS RELATING TO DEVELOPMENT AND USE OF LAND

CHAPTER 1

PLANNING OBLIGATIONS

165 Planning obligations
166 Enforcement of planning obligations
167 Modification and discharge of planning obligations
168 Appeals relating to applications to modify or discharge planning obligations
169 Legal challenges relating to applications made to the Welsh Ministers or Secretary of State
170 Interpretation of this Chapter

CHAPTER 2

COMMUNITY INFRASTRUCTURE LEVY

The levy

171 CIL regulations
172 Charging for development

173 Defnyddio ASC: cyllido seilwaith

Atebolrwydd am ASC

174 Termau sy'n ymwneud ag atebolrwydd
175 Ysgwyddo atebolrwydd
176 Atebolrwydd diofyn am ASC
177 Yr adeg pan fydd atebolrwydd yn codi
178 Atebolrwydd mewn achosion eraill
179 Darpariaeth bellach ynghylch atebolrwydd am ASC

Esemptiadau a gostyngiadau

180 Esemptiadau a gostyngiadau: cyffredinol
181 Elusennau: esemptiad rhag atebolrwydd
182 Esemptiadau a gostyngiadau: y weithdrefn

Swm yr ASC

183 Cofrestr codi tâl
184 Amcangyfrif o'r swm
185 Apelau yn ymwneud â chyfrifo ASC

Casglu ASC

186 Casglu a thalu ASC

Gorfodi ASC

187 Gorfodi: cyffredinol
188 Canlyniadau methu â chydymffurfio
189 Llog a chosbau
190 Pŵer i stopio datblygiad
191 Pwerau mynediad
192 Troseddau
193 Cofrestru atebolrwydd neu roi hysbysiad o atebolrwydd

Digolledi ad

194 Digolledi ad: colled neu ddifrod o ganlyniad i gamau gorfodi

Defnyddio taliadau ASC

195 Cyllido drwy ASC
196 Cyllid ASC: rhestrau
197 Dyletswydd i drosglwyddo ASC i bersonau eraill
198 Dyletswydd i drosglwyddo ASC: darpariaeth bellach
199 Defnyddio ASC mewn ardal nad yw'r ddyletswydd i drosglwyddo ASC yn gymwys iddi

173 Use of CIL: funding infrastructure

Liability for CIL

174 Terms relating to liability
175 Assuming liability
176 Default liability for CIL
177 Time when liability arises
178 Liability in other cases
179 Further provision about liability for CIL

Exemptions and reductions

180 Exemptions and reductions: general
181 Charities: exemption from liability
182 Exemptions and reductions: procedure

Amount of CIL

183 Charging schedule
184 Estimate of amount
185 Appeals relating to calculation of CIL

Collection of CIL

186 Collection and payment of CIL

Enforcement of CIL

187 Enforcement: general
188 Consequences of failure to comply
189 Interest and penalties
190 Power to stop development
191 Powers of entry
192 Offences
193 Registration or notification of liability

Compensation

194 Compensation: loss or damage as a result of enforcement action

Use of CIL payments

195 Funding by CIL
196 CIL funding: lists
197 Duty to pass CIL to other persons
198 Duty to pass on CIL: further provision
199 Use of CIL in area to which duty to pass on CIL does not apply

Adolygiadau ac apelau

200 Adolygiadau ac apelau

Y weithdrefn

201 Pŵer i wneud darpariaeth bellach ynghylch gweithdrefnau

Canllawiau

202 Canllawiau

Y berthynas â phwerau eraill

203 Y berthynas â phwerau eraill

Cyffredinol

204 Rheoliadau ASC: cyffredinol
205 Dehongli'r Bennod hon

RHAN 7

PWERAU ERAILL YN YMWNEUD Â DEFNYDD O DIR NEU GYFLWR TIR

PENNOD 1

PWERAU I'W GWNEUD YN OFYNNOL DATBARHAU DEFNYDD O DIR ETC.

Gorchmynion datbarhau

206 Pŵer i wneud gorchymyn datbarhau
207 Caniatâd cynllunio a roddir gan orchymyn datbarhau

Gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu

208 Pŵer i wneud gorchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu

Gorfodi gorchmynion

209 Pwerau i fynd ar dir, cymryd camau a wneir yn ofynnol gan orchymyn ac adennill costau
210 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â gorchymyn

Digolledu a phrynu buddiannau mewn tir

211 Digolledu am ddifrod a achosir gan orchymyn datbarhau
212 Digolledu am effeithiau gorchmynion sy'n ymwneud â mwynau
213 Cyflwyno hysbysiad prynu yn dilyn gwneud gorchymyn datbarhau

Reviews and appeals

200 Reviews and appeals

Procedure

201 Power to make further provision about procedures

Guidance

202 Guidance

Relationship with other powers

203 Relationship with other powers

General

204 CIL regulations: general
205 Interpretation of this Chapter

PART 7

OTHER POWERS RELATING TO USE OR CONDITION OF LAND

CHAPTER 1

POWERS TO REQUIRE DISCONTINUANCE OF USE OF LAND ETC.

Discontinuance orders

206 Power to make discontinuance order
207 Planning permission granted by discontinuance order

Prohibition orders and protection orders

208 Power to make prohibition order or protection order

Enforcement of orders

209 Powers to enter land, take steps required by order and recover costs
210 Offence of failing to comply with order

Compensation and purchase of interests in land

211 Compensation for damage caused by discontinuance order
212 Compensation for effects of orders relating to minerals
213 Service of purchase notice following making of discontinuance order

PENNOD 2

TIR SY'N EFFEITHIO'N ANDWYOL AR AMWYNDER CYMDOGAETH

Hysbysiadau cynnal a chadw tir

214 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad cynnal a chadw tir

Apelau yn erbyn hysbysiadau cynnal a chadw tir

215 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad cynnal a chadw tir
216 Penderfynu apêl
217 Y seiliau dros apelio i beidio â chael eu codi mewn achosion eraill

Gorfodi hysbysiadau cynnal a chadw tir

218 Gorchymyn i ganiatáu camau sy'n ofynnol gan hysbysiad cynnal a chadw tir
219 Pwerau i fynd ar dir, cymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad cynnal a chadw tir ac adennill costau
220 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â hysbysiad cynnal a chadw tir

RHAN 8

RHEOLAETHU HYSBYSEBION

Rheoliadau rheolaethu hysbysebion

221 Rheoliadau rheolaethu hysbysebion
222 Cydsyniad ar gyfer arddangos hysbysebion
223 Cyfyngu ar arddangos hysbysebion pan na fo cydsyniad datganedig yn ofynnol fel arfer
224 Apelau
225 Newid neu ddirymu cydsyniad
226 Digolledi ad
227 Rheoliadau rheolaethu hysbysebion: atodol
228 Pŵer i wneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd gwahanol, gan gynnwys ardaloedd rheolaeth arbennig

Caniatâd cynllunio tybiedig ar gyfer arddangos hysbysebion

229 Caniatâd cynllunio tybiedig ar gyfer hysbysebion a arddangosir yn unol â rheoliadau

Gorfodi rheoliadau

230 Y drosedd o arddangos hysbyseb yn groes i reoliadau
231 Pŵer i symud ymaith neu ddifodi placard a phoster
232 Digolledi ad am ddifrod a achosir wrth symud ymaith neu ddifodi placard neu boster

CHAPTER 2

LAND ADVERSELY AFFECTING AMENITY OF NEIGHBOURHOOD

Maintenance of land notices

214 Power of planning authority to issue maintenance of land notice

Appeals against maintenance of land notices

215 Right to appeal against maintenance of land notice
216 Determination of appeal
217 Grounds for appeal not to be raised in other proceedings

Enforcement of maintenance of land notices

218 Order to permit steps required by maintenance of land notice
219 Powers to enter land, take steps required by maintenance of land notice and recover costs
220 Offence of failing to comply with maintenance of land notice

PART 8

CONTROL OF ADVERTISEMENTS

Control of advertisements regulations

221 Control of advertisements regulations
222 Consent for the display of advertisements
223 Restricting the display of advertisements where express consent is not ordinarily required
224 Appeals
225 Changing or revoking consent
226 Compensation
227 Control of advertisements regulations: supplementary
228 Power to make different provision for different areas, including areas of special control

Deemed planning permission for display of advertisements

229 Deemed planning permission for advertisements displayed in accordance with regulations

Enforcement of regulations

230 Offence of displaying advertisement in breach of regulations
231 Power to remove or obliterate placard and poster
232 Compensation for damage caused in removing or obliterating placard or poster

RHAN 9

DIOGELU COED A CHOETIROEDD

PENNOD 1

GORCHMYNION DIOGELU COED A GORCHMYNION DIOGELU COETIR ETC.

Dyletswydd gyffredinol awdurdodau cynllunio

233 Caniatâd cynllunio i gynnwys darpariaeth ar gyfer diogelu a phlannu coed

Gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir

234 Pŵer awdurdod cynllunio i wneud gorchymyn diogelu coed
235 Pŵer awdurdod cynllunio i wneud gorchymyn diogelu coetir
236 Pŵer Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir

Rheoliadau diogelu coed

237 Rheoliadau diogelu coed: cyffredinol
238 Buddion amwynder: ffactorau i'w hystyried
239 Gwneud, amrywio neu ddirymu gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir
240 Gweithgareddau y caniateir eu gwahardd
241 Cydsyniad ar gyfer gweithgareddau gwaharddedig ac apelau
242 Digolledi ad
243 Cofrestrau o wybodaeth sy'n ymwneud â gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir
244 Rheoliadau diogelu coed: cyfyngiad sy'n ymwneud â thrwyddedau cwympo coed o dan Ddeddf Coedwigaeth 1967

Amnewid coed

245 Amnewid coed: gorchmynion diogelu coed
246 Amnewid coed: gorchmynion diogelu coetir

PENNOD 2

COED MEWN ARDALOEDD CADWRAETH

247 Diogelu coed mewn ardaloedd cadwraeth
248 Amnewid coed mewn ardaloedd cadwraeth
249 Cofrestr o hysbysiadau o fwriad i gynnal gwaith

PART 9

PRESERVATION OF TREES AND WOODLANDS

CHAPTER 1

TREE PRESERVATION ORDERS AND WOODLAND PRESERVATION ORDERS ETC.

General duty of planning authorities

233 Planning permission to include provision for preservation and planting of trees

Tree preservation orders and woodland preservation orders

234 Power of planning authority to make tree preservation order
235 Power of planning authority to make woodland preservation order
236 Power of the Welsh Ministers to make tree preservation orders and woodland preservation orders

Tree preservation regulations

237 Tree preservation regulations: general
238 Interests of amenity: factors to be taken into account
239 Making, varying or revoking tree preservation orders and woodland preservation orders
240 Activities that may be prohibited
241 Consent for prohibited activities and appeals
242 Compensation
243 Registers of information relating to tree preservation orders and woodland preservation orders
244 Tree preservation regulations: restriction relating to felling licences under the Forestry Act 1967

Replacement of trees

245 Replacement of trees: tree preservation orders
246 Replacement of trees: woodland preservation orders

CHAPTER 2

TREES IN CONSERVATION AREAS

247 Preservation of trees in conservation areas
248 Replacement of trees in conservation areas
249 Register of notices of intention to carry out works

PENNOD 3

GORFODI

Gorfodi gwaharddiad ar waith

250 Troseddau torri darpariaethau diogelu coed
251 Gwaharddeb i atal torri darpariaethau diogelu coed

Gorfodi'r gofyniad i amnewid coed

252 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad amnewid coed
253 Amrywio hysbysiad amnewid coed
254 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad amnewid coed
255 Penderfynu apêl
256 Gorchymyn i ganiatáu i goed gael eu plannu
257 Pŵer i fynd ar dir a phlannu coed
258 Adennill costau plannu coed

Pwerau mynediad

259 Pwerau i fynd ar dir heb warant
260 Gwarant i fynd ar dir
261 Darpariaethau atodol ynghylch pwerau mynediad

RHAN 10

CAFFAEL A CHYFEDDU TIR AT DDIBENION CYNLLUNIO ETC.

Pwerau awdurdod lleol perthnasol i gaffael tir at ddibenion cynllunio

262 Caffael tir drwy gytundeb at ddibenion cynllunio
263 Caffael tir yn orfodol at ddibenion cynllunio

Pŵer awdurdod lleol i gyfeddu tir sy'n ffurfio rhan o dir comin neu randir

264 Cyfeddu tir sy'n ffurfio rhan o dir comin neu randir at ddiben arall

Cyfeddu, gwaredu a datblygu tir a ddelir gan awdurdod lleol at ddibenion cynllunio

265 Tir y mae adrannau 266 i 268 yn gymwys iddo
266 Cyfeddu tir a ddelir at ddibenion cynllunio
267 Gwaredu tir a ddelir at ddibenion cynllunio
268 Datblygiad tir a ddelir at ddibenion cynllunio a defnydd ohono

Dileu cyfyngiadau ar gael meddiant o anheddau

269 Pŵer awdurdod lleol i gael meddiant o anheddau a osodir o dan denantiaethau penodol

CHAPTER 3

ENFORCEMENT

Enforcement of prohibition on works

250 Offences of breaching tree preservation provisions
251 Injunction restraining breach of tree preservation provisions

Enforcement of requirement to replace trees

252 Power of planning authority to issue tree replacement notice
253 Variation of tree replacement notice
254 Right to appeal against tree replacement notice
255 Determination of appeal
256 Order to permit trees to be planted
257 Power to enter land and plant trees
258 Recovery of costs of planting trees

Powers of entry

259 Powers to enter land without warrant
260 Warrant to enter land
261 Supplementary provisions about powers of entry

PART 10

ACQUISITION AND APPROPRIATION OF LAND FOR PLANNING PURPOSES ETC.

Powers of relevant local authority to acquire land for planning purposes

262 Acquisition of land by agreement for planning purposes
263 Compulsory acquisition of land for planning purposes

Power of local authority to appropriate land forming part of common or allotment

264 Appropriation of land forming part of common or allotment for another purpose

Appropriation, disposal and development of land held by local authority for planning purposes

265 Land to which sections 266 to 268 apply
266 Appropriation of land held for planning purposes
267 Disposal of land held for planning purposes
268 Development and use of land held for planning purposes

Removal of restrictions on obtaining possession of dwellings

269 Power of local authority to obtain possession of dwellings let under certain tenancies

Cyd-gorff i ddal tir a gaffaelir gan awdurdod lleol at ddibenion cynllunio

270 Pŵer Gweinidogion Cymru i sefydlu cyd-gorff i ddal tir a gaffaelir at ddibenion cynllunio

Caffael a gwaredu tir gan Weinidogion Cymru

271 Caffael tir yn orfodol gan Weinidogion Cymru
272 Gwaredu tir a gaffaelwyd o dan adran 271

Dod â hawliau penodol i ben ar gaffael tir yn orfodol

273 Dod â hawliau sy'n ymwneud â thir a gaffaelwyd yn orfodol o dan y Rhan hon i ben

Dileu cyfyngiadau ar ddefnyddio mannau agored, claddfeydd etc.

274 Ystyr "caffaeliad perthnasol" a "cyfeddiant perthnasol"
275 Datblygiad tiroedd comin, mannau agored a rhandiroedd a defnydd ohonynt
276 Datblygiad claddfeydd a defnydd ohonynt
277 Datblygiad tir sy'n gysylltiedig ag addoliad crefyddol heblaw claddfeydd a defnydd ohono
278 Darpariaeth bellach ynghylch rheoliadau o dan adrannau 276 a 277

Cyffredinol

279 Dehongli'r Rhan hon

RHAN 11

PRIFFYRDD

PENNOD 1

PRIFFYRDD YR EFFEITHIR ARNYNT GAN DDATBLYGIAD

Cau a gwyro priffyrdd: pwerau Gweinidogion Cymru

280 Cau neu wyro priffordd er mwyn galluogi datblygiad
281 Cau neu wyro priffordd sy'n croesi llwybr priffordd newydd neu'n mynd i lwybr priffordd newydd
282 Y weithdrefn cyn rhoi caniatâd cynllunio
283 Darpariaeth bellach ynghylch gorchmynion o dan adrannau 280 a 281
284 Gorchmynion o dan adran 281: cau mynedfeydd preifat
285 Digolledi ad pan fo mynedfa breifat yn cael ei chau

Pedestreiddio priffyrdd: pwerau Gweinidogion Cymru

286 Pedestreiddio priffordd i wella amwynder
287 Dirymu gorchymyn i bedestreiddio priffordd
288 Darpariaeth bellach ynghylch gorchmynion o dan adrannau 286 a 287
289 Digolledi ad pan bedestreiddir priffordd

Joint body to hold land acquired by local authority for planning purposes

270 Power of the Welsh Ministers to establish joint body to hold land acquired for planning purposes

Acquisition and disposal of land by the Welsh Ministers

271 Compulsory acquisition of land by the Welsh Ministers
272 Disposal of land acquired under section 271

Ending of certain rights on compulsory acquisition of land

273 Ending of rights relating to land acquired compulsorily under this Part

Removal of restrictions on use of open spaces, burial grounds etc.

274 Meaning of "relevant acquisition" and "relevant appropriation"
275 Development and use of commons, open spaces and allotments
276 Development and use of burial grounds
277 Development and use of land connected to religious worship other than burial grounds
278 Further provision about regulations under sections 276 and 277

General

279 Interpretation of this Part

PART 11

HIGHWAYS

CHAPTER 1

HIGHWAYS AFFECTED BY DEVELOPMENT

Stopping up and diversion of highways: powers of the Welsh Ministers

280 Stopping up or diversion of highway to enable development
281 Stopping up or diversion of highway crossing or entering route of new highway
282 Procedure before grant of planning permission
283 Further provision about orders under sections 280 and 281
284 Orders under section 281: stopping up of private means of access
285 Compensation where private means of access is stopped up

Pedestrianisation of highways: powers of the Welsh Ministers

286 Pedestrianisation of highway to improve amenity
287 Revocation of order for pedestrianisation of highway
288 Further provision about orders under sections 286 and 287
289 Compensation where highway is pedestrianised

Pwerau pellach pan wneir gorchmynion gan Weinidogion Cymru

290 Caffael tir yn orfodol mewn cysylltiad â gorchymyn
291 Dod â hawliau ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith i ben
292 Cyfarpar cyfathrebiadau electronig yr effeithir arno gan orchymyn

Cau neu wyro llwybrau cyhoeddus: pwerau awdurdodau cynllunio

293 Cau neu wyro llwybr cyhoeddus er mwyn galluogi datblygiad
294 Cadarnhad o orchymyn a wneir gan yr awdurdod cynllunio
295 Cyfarpar cyfathrebiadau electronig yr effeithir arno gan orchymyn

Gweithio mwynau: gorchmynion dros dro

296 Cau dros dro neu wyro dros dro ar gyfer gweithio mwynau ar wyneb y tir

PENNOD 2

DOD Â HAWLIAU TRAMWY DROS DIR A DDELIR AT DDIBENION CYNLLUNIO I BEN

Pwerau Gweinidogion Cymru

297 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddod â hawl tramwy dros dir a ddelir at ddibenion cynllunio i ben
298 Caffael tir yn orfodol i ddarparu hawl tramwy arall
299 Achosion cydredol yn ymwneud â gorchmynion a chaffaeliadau

Pwerau awdurdodau lleol

300 Pŵer awdurdod lleol i ddod â hawl tramwy dros lwybr cyhoeddus ar dir a ddelir at ddibenion cynllunio i ben

Cyfarpar cyfathrebiadau electronig

301 Cyfarpar cyfathrebiadau electronig yr effeithir arno gan orchymyn

PENNOD 3

CYFFREDINOL

302 Dehongli'r Rhan hon

RHAN 12

YMGYMERWYR STATUDOL ETC.

Dehongli termau sy'n ymwneud ag ymgymerwyr statudol

303 Ystyr "ymgymerwr statudol" ac "ymgymeriad statudol"
304 Ystyr "tir gweithredol": ymgymerwyr statudol yn gyffredinol

Further powers where orders are made by the Welsh Ministers

290 Compulsory acquisition of land in connection with order
291 Ending of rights of statutory undertakers and network operators
292 Electronic communications apparatus affected by order

Stopping up or diversion of public paths: powers of planning authorities

293 Stopping up or diversion of public path to enable development
294 Confirmation of order made by planning authority
295 Electronic communications apparatus affected by order

Mineral working: temporary orders

296 Temporary stopping up or diversion for surface working of minerals

CHAPTER 2

ENDING RIGHTS OF WAY OVER LAND HELD FOR PLANNING PURPOSES

Powers of the Welsh Ministers

297 Power of the Welsh Ministers to end right of way over land held for planning purposes
298 Compulsory acquisition of land to provide alternative right of way
299 Concurrent proceedings relating to orders and acquisitions

Powers of local authorities

300 Power of local authority to end right of way over public path on land held for planning purposes

Electronic communications apparatus

301 Electronic communications apparatus affected by order

CHAPTER 3

GENERAL

302 Interpretation of this Part

PART 12

STATUTORY UNDERTAKERS ETC.

Interpretation of terms relating to statutory undertakers

303 Meaning of "statutory undertaker" and "statutory undertaking"
304 Meaning of "operational land": statutory undertakers generally

305 Ystyr "tir gweithredol": yr Awdurdod Hedfan Sifil a thrwyddedeion traffig awyr
306 Ystyr "tir gweithredol": darparwyr gwasanaeth post cyffredinol
307 Ystyr "tir gweithredol": darpariaeth atodol
308 Ystyr "y Gweinidog priodol" etc.

Datblygiad a defnydd o dir ymgymerwyr statudol

309 Ceisiadau am ganiatâd cynllunio gan ymgymerwyr statudol
310 Rhoi caniatâd cynllunio amodol
311 Addasu neu ddirymu caniatâd cynllunio
312 Gorchmynion datbarhau, gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu
313 Arddangos hysbysebion ar dir gweithredol

Ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith: dod â hawliau i ben a symud ymaith gyfarpar

314 Hysbysiadau symud ymaith: dod â hawliau dros dir etc. ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith i ben
315 Hysbysiadau symud ymaith: tynnu'n ôl neu gymryd effaith
316 Pwerau ymgymerwyr statudol neu weithredwyr rhwydwaith i fynd ar dir er mwyn symud ymaith neu ail-leoli cyfarpar

Estyn neu addasu swyddogaethau ymgymerwyr statudol

317 Gorchmynion i estyn neu addasu swyddogaethau ymgymerwyr statudol

Rhyddhau ymgymerwyr statudol o rwymedigaethau anymarferol

318 Gorchmynion i ryddhau ymgymerwyr statudol o rwymedigaethau anymarferol

Digolledi ad

319 Yr hawl i ddigolledi ad am effeithiau penderfyniadau cynllunio a gorchmynion penodol
320 Hawliau i ddigolledi ad am ddod â hawliau dros dir i ben etc.
321 Asesu digolledi ad
322 Pŵer ymgymerwyr statudol i eithrio adran 321

RHAN 13

TIR O DAN FALLTOD

Termau allweddol

323 Termau allweddol

Hysbysiadau malltod

324 Hysbysiad sy'n ei gwneud yn ofynnol prynu tir o dan falltod

305 Meaning of "operational land": Civil Aviation Authority and air traffic licensees
306 Meaning of "operational land": universal postal service providers
307 Meaning of "operational land": supplementary provision
308 Meaning of "the appropriate Minister" etc.

Development and use of land of statutory undertakers

309 Applications for planning permission by statutory undertakers
310 Conditional grant of planning permission
311 Modification or revocation of planning permission
312 Discontinuance orders, prohibition orders and protection orders
313 Display of advertisements on operational land

Statutory undertakers and network operators: ending of rights and removal of apparatus

314 Removal notices: ending rights over land etc. of statutory undertakers and network operators
315 Removal notices: withdrawal or taking effect
316 Powers of statutory undertakers or network operators to enter land to remove or re-site apparatus

Extending or modifying statutory undertakers' functions

317 Orders to extend or modify statutory undertakers' functions

Relieving statutory undertakers of impracticable obligations

318 Orders to relieve statutory undertakers of impracticable obligations

Compensation

319 Right to compensation for effects of certain planning decisions and orders
320 Rights to compensation for ending rights over land etc.
321 Assessing compensation
322 Statutory undertakers' power to exclude section 321

PART 13

BLIGHTED LAND

Key terms

323 Key terms

Blight notices

324 Notice requiring purchase of blighted land

Gwrth-hysbysiadau

325 Gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu hysbysiad malltod
326 Seiliau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod
327 Seiliau gwrthwynebiad: darpariaeth bellach
328 Gwrth-hysbysiad pellach pan fo cynigion penodol yn dod i rym
329 Atgyfeirio gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys: cyffredinol
330 Effaith gwrthwynebiad pan na fo atgyfeiriad wedi ei wneud i'r Uwch Dribiwnlys

Hysbysiadau malltod pan na fo gwrthwynebiad neu pan gânt eu cadarnhau gan yr Uwch Dribiwnlys

331 Effaith hysbysiad malltod
332 Hysbysiad malltod mewn cysylltiad â rhan o hereditament neu uned

Effaith Seiliau 2, 3 a 4 ar bwerau caffael gorfodol

333 Effaith ar bwerau caffael gorfodol pan na fo bwriad i gaffael
334 Effaith ar bwerau caffael gorfodol pan fwriedir caffael rhan

Hysbysiad malltod sy'n ei gwneud yn ofynnol prynu ardal nad effeithir arni o uned amaethyddol

335 Gofyniad i brynu rhannau o unedau amaethyddol nad effeithir arnynt gan falltod
336 Sail gwrthwynebiad ychwanegol i hysbysiad malltod sy'n cynnwys gofyniad i brynu ardal nad effeithir arni
337 Yr Uwch Dribiwnlys: gwrthwynebiad i hysbysiad malltod sy'n cynnwys gofyniad i brynu ardal nad effeithir arni
338 Effaith hysbysiad malltod sy'n cynnwys gofyniad i brynu ardal nad effeithir arni
339 Effaith hysbysiad malltod pan fo hawliad mewn cysylltiad ag ardal nad effeithir arni yn cael ei dynnu'n ôl neu ei wrthod
340 Effaith hysbysiad malltod pan fo hawliad mewn cysylltiad ag ardal nad effeithir arni a rhan o ardal yr effeithir arni yn cael ei dynnu'n ôl neu ei wrthod

Tynnu hysbysiad malltod yn ôl

341 Tynnu hysbysiad malltod yn ôl

Digollediad: achosion arbennig

342 Digollediad: achosion pan fo'r posibilrwydd o ganiatâd cynllunio i'w anwybyddu
343 Digollediad: adeiladau rhestredig y mae angen eu hatgyweirio
344 Digollediad: hysbysiad malltod sy'n cynnwys hawliad mewn cysylltiad ag ardal nad effeithir arni

Cynrychiolwyr personol

345 Pwerau cynrychiolwyr personol mewn cysylltiad â hysbysiad malltod a gyflwynwyd cyn marwolaeth
346 Pŵer cynrychiolydd personol i gyflwyno hysbysiad malltod

Counter-notices

325 Counter-notice objecting to blight notice
326 Grounds of objection to a blight notice
327 Grounds of objection: further provision
328 Further counter-notice where certain proposals come into force
329 Reference of objection to Upper Tribunal: general
330 Effect of objection where no reference is made to Upper Tribunal

Blight notices where no objection or where upheld by the Upper Tribunal

331 Effect of blight notice
332 Blight notice in respect of part of hereditament or unit

Effect of Grounds 2, 3 and 4 on compulsory acquisition powers

333 Effect on powers of compulsory acquisition where no intention to acquire
334 Effect on powers of compulsory acquisition where intention to acquire part

Blight notice requiring purchase of unaffected area of agricultural unit

335 Requirement to purchase parts of agricultural units unaffected by blight
336 Additional ground of objection to blight notice including requirement to purchase unaffected area
337 Upper Tribunal: objection to blight notice including requirement to purchase unaffected area
338 Effect of blight notice including requirement to purchase unaffected area
339 Effect of blight notice where claim in respect of unaffected area withdrawn or rejected
340 Effect of blight notice where claim in respect of unaffected area and part of affected area withdrawn or rejected

Withdrawal of blight notice

341 Withdrawal of blight notice

Compensation: special cases

342 Compensation: cases where prospect of planning permission to be ignored
343 Compensation: listed buildings in need of repair
344 Compensation: blight notice including claim in respect of unaffected area

Personal representatives

345 Powers of personal representatives in respect of blight notice served before death
346 Power of personal representative to serve blight notice

347 Seiliau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod a gyflwynir gan gynrychiolydd personol

Morgeiseion

348 Pŵer morgeisai i gyflwyno hysbysiad malltod
349 Seiliau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod a gyflwynir gan forgeisai

Gwaharddiad ar hysbysiadau malltod cydamserol

350 Gwahardd cyflwyno hysbysiadau cydamserol o dan adrannau 324, 346 a 348

Partneriaethau

351 Partneriaethau: darpariaeth arbennig

Pwerau i gaffael tir pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno

352 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir a nodir gan Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru
353 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir yr effeithir arno gan orchymyn sy'n ymwneud â thref newydd
354 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir yr effeithir arno gan orchymyn sy'n ymwneud ag ardal datblygu trefol
355 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir a nodir mewn datganiad polisi seilwaith
356 Pŵer yr Ysgrifennydd Gwladol i gaffael tir a nodir mewn datganiad polisi cenedlaethol

Darpariaethau amrywiol ac atodol

357 Dim tynnu'n ôl hysbysiad i drafod telerau y bernir ei fod wedi ei gyflwyno o dan y Rhan hon
358 Cymorth i gaffael eiddo pan fo gwrthwynebiad ar Sail 4

Dehongli

359 Dehongli'r Rhan hon

RHAN 14

GWEINYDDU A DILYSRWYDD

PENNOD 1

ARFER SWYDDOGAETHAU AWDURDODAU CYNLLUNIO

Ffioedd a thaliadau

360 Ffioedd a thaliadau am arfer swyddogaethau gan awdurdodau cynllunio

347 Grounds of objection to blight notice served by personal representative

Mortgagees

348 Power of mortgagee to serve blight notice
349 Grounds of objection to blight notice served by mortgagee

Prohibition on simultaneous blight notices

350 Prohibition on service of simultaneous notices under sections 324, 346 and 348

Partnerships

351 Partnerships: special provision

Powers to acquire land where blight notice served

352 Power of the Welsh Ministers to acquire land identified by National Development Framework for Wales
353 Power of the Welsh Ministers to acquire land affected by order relating to new town
354 Power of the Welsh Ministers to acquire land affected by order relating to urban development area
355 Power of the Welsh Ministers to acquire land identified in infrastructure policy statement
356 Power of the Secretary of State to acquire land identified in national policy statement

Miscellaneous and supplementary provisions

357 No withdrawal of notice to treat deemed to have been served under this Part
358 Assistance to acquire property where objection on Ground 4

Interpretation

359 Interpretation of this Part

PART 14

ADMINISTRATION AND VALIDITY

CHAPTER 1

EXERCISE OF FUNCTIONS OF PLANNING AUTHORITIES

Fees and charges

360 Fees and charges for exercise of functions by planning authorities

Trefniadau ar gyfer arfer swyddogaethau sy'n ymwneud â cheisiadau

361 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i swyddogaethau gael eu harfer gan bwyllgorau, is-bwyllgorau neu swyddogion
362 Maint a chyfansoddiad pwyllgorau sydd i arfer swyddogaethau
363 Trefniadau ar gyfer arfer swyddogaethau: atodol

PENNOD 2

ACHOSION GERBRON GWEINIDOGION CYMRU

Ffioedd a thaliadau

364 Ffioedd a thaliadau am geisiadau ac apelau i Weinidogion Cymru

Darpariaethau gweithdrefnol sy'n gymwys i achosion gerbron Gweinidogion Cymru

365 Penderfynu apêl gan arolygydd
366 Dewis o ymchwiliad, gwrandawiad neu weithdrefn ysgrifenedig ar gyfer apelau a cheisiadau
367 Gofynion gweithdrefnol ar gyfer apelau, ceisiadau ac achosion eraill

Ymchwiliadau lleol

368 Pŵer Gweinidogion Cymru i gynnal ymchwiliad lleol
369 Pŵer person sy'n cynnal ymchwiliad i wneud tystiolaeth yn ofynnol
370 Mynediad i dystiolaeth mewn ymchwiliad
371 Talu cynrychiolydd a benodir pan fo mynediad i dystiolaeth wedi ei gyfyngu

Costau achosion gerbron Gweinidogion Cymru

372 Talu costau Gweinidogion Cymru
373 Gorchmynion sy'n ymwneud â chostau partïon

PENNOD 3

DILYSRWYDD CYNLLUNIAU, PENDERFYNIADAU A GORCHMYNION

Adolygiad gan yr Uchel Lys o gynlluniau, penderfyniadau a gorchmynion

374 Adolygiad statudol o gynlluniau datblygu
375 Dilysrwydd penderfyniadau a gorchmynion penodol
376 Cais am adolygiad statudol o benderfyniad neu orchymyn
377 Adolygiad statudol o orchmynion sy'n ymwneud â phriffyrdd ac ymgymerwyr statudol

Apelau i'r Uchel Lys yn erbyn penderfyniadau sy'n ymwneud â hysbysiadau penodol

378 Apêl yn erbyn penderfyniad sy'n ymwneud â hysbysiad gorfodi

Arrangements for exercise of functions relating to applications

361 Power to require functions to be exercised by committees, sub-committees or officers
362 Size and composition of committees to exercise functions
363 Arrangements for exercise of functions: supplementary

CHAPTER 2

PROCEEDINGS BEFORE THE WELSH MINISTERS

Fees and charges

364 Fees and charges for applications and appeals to the Welsh Ministers

Procedural provisions applying to proceedings before the Welsh Ministers

365 Determination of appeal by inspector
366 Choice of inquiry, hearing or written procedure for appeals and applications
367 Procedural requirements for appeals, applications and other proceedings

Local inquiries

368 Power of the Welsh Ministers to hold local inquiry
369 Power of person holding inquiry to require evidence
370 Access to evidence at inquiry
371 Payment of appointed representative where access to evidence restricted

Costs of proceedings before the Welsh Ministers

372 Payment of costs of the Welsh Ministers
373 Orders relating to costs of parties

CHAPTER 3

VALIDITY OF PLANS, DECISIONS AND ORDERS

Review by High Court of plans, decisions and orders

374 Statutory review of development plans
375 Validity of certain decisions and orders
376 Application for statutory review of decision or order
377 Statutory review of orders relating to highways and statutory undertakers

Appeals to High Court against decisions relating to certain notices

378 Appeal against decision relating to enforcement notice

379 Apêl yn erbyn penderfyniad sy'n ymwneud â hysbysiad cynnal a chadw tir neu hysbysiad amnewid coed

PENNOD 4

CYWIRO PENDERFYNIADAU GWEINIDOGION CYMRU

380 Ystyr "dogfen penderfyniad" a "gwall cywiradwy"
381 Pŵer i gywiro gwallau cywiradwy mewn dogfennau penderfyniad
382 Effaith a dilysrwydd hysbysiad cywiro

RHAN 15

CYFFREDINOL

Pwerau i wneud gwybodaeth am fuddiannau mewn tir yn ofynnol

383 Pŵer i gyflwyno hysbysiad gwybodaeth
384 Troseddau o fethu â chydymffurfio â hysbysiad gwybodaeth
385 Gwybodaeth am fuddiannau yn nhir y Goron

Pwerau mynediad

386 Pwerau i fynd ar dir
387 Pwerau mynediad: cwmpas a chyfyngiadau
388 Pwerau mynediad: troseddau a digolledïad
389 Pwerau i fynd ar dir y Goron

Troseddau

390 Troseddau gan gyrff corfforedig

Digolledïad

391 Gwneud hawliadau am ddigolledïad
392 Penderfynu hawliadau digolledïad gan yr Uwch Dribiwnlys
393 Digolledïad am ddibrisiant yng ngwerth tir
394 Pŵer i addasu darpariaethau digolledïad mewn perthynas â mwynau

Cyfraniadau ariannol

395 Cyfraniadau tuag at gostau yr eir iddynt gan awdurdodau

Ffurflenni

396 Ffurf ar ddogfennau awdurdod lleol
397 Pwerau i wneud darpariaeth ynghylch ffurflenni ceisiadau ac apelau

379 Appeal against decision relating to maintenance of land notice or tree replacement notice

CHAPTER 4

CORRECTION OF DECISIONS OF THE WELSH MINISTERS

380 Meaning of "decision document" and "correctable error"
381 Power to correct correctable errors in decision documents
382 Effect and validity of correction notice

PART 15

GENERAL

Powers to require information about interests in land

383 Power to serve information notice
384 Offences of failing to comply with information notice
385 Information about interests in Crown land

Powers of entry

386 Powers to enter land
387 Powers of entry: scope and restrictions
388 Powers of entry: offences and compensation
389 Powers to enter Crown land

Offences

390 Offences by bodies corporate

Compensation

391 Making claims for compensation
392 Determination of compensation claims by Upper Tribunal
393 Compensation for depreciation of value of land
394 Power to modify compensation provisions in relation to minerals

Financial contributions

395 Contributions towards costs incurred by authorities

Forms

396 Form of local authority documents
397 Powers to make provision about forms for applications and appeals

Cyflwyno dogfennau

398 Cyflwyno hysbysiadau a dogfennau eraill: cyffredinol
399 Cyflwyno dogfennau i bersonau sydd â buddiant mewn tir neu sy'n meddiannu tir
400 Cyflwyno dogfennau i'r Goron

Y Goron

401 Diffiniadau sy'n ymwneud â'r Goron
402 Cynrychiolaeth buddiant y Goron a buddiant Dugiaeth mewn tir
403 Camau gorfodi mewn perthynas â thir y Goron

Achosion arbennig eraill

404 Adeiladau rhestredig a nodweddion o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig
405 Datblygiad gan awdurdodau cynllunio a Gweinidogion Cymru a thir sy'n perthyn iddynt
406 Tir Eglwys Loegr

Cyffredinol

407 Rheoliadau
408 Dehongli
409 Dod i rym
410 Enw byr

Atodlen 1 – Gorchmynion datblygu lleol
Atodlen 2 – Apelau o dan adran 61: penderfynu gan arolygwyr
Atodlen 3 – Amodau sy'n ymwneud â gweithrediadau mwyngloddio a dyddodi gwastraff
Atodlen 4 – Ceisiadau i Weinidogion Cymru: arfer swyddogaethau gan arolygwyr
Atodlen 5 – Amod sy'n cyfyngu ar hyd caniatâd mwynau
Atodlen 6 – Gorchmynion terfynu
Atodlen 7 – Gorchmynion sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio
Atodlen 8 – Caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safleoedd segur
Atodlen 9 – Adolygiad cyfnodol o ganiatadau mwynau
Atodlen 10 – Dosrannu ac adennill digolledion am ddibrisiant
Atodlen 11 – Digolledion am newidiadau i ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau
Atodlen 12 – Hysbysiadau prynu
Atodlen 13 – Ardoll Seilwaith Cymunedol: cofrestrau codi tâl
Atodlen 14 – Gorchmynion datbarhau
Atodlen 15 – Gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu
Atodlen 16 – Digolledion am effeithiau gorchmynion sy'n ymwneud â mwynau
Atodlen 17 – Gorchmynion sy'n ymwneud â phriffyrdd
Atodlen 18 – Gorchmynion sy'n ymwneud ag ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith
Atodlen 19 – Tir o dan falltod
Atodlen 20 – Penderfynu apelau gan arolygwyr neu Weinidogion Cymru

Service of documents

398 Service of notices and other documents: general
399 Service of documents on persons having an interest in land or occupying land
400 Service of documents on the Crown

The Crown

401 Definitions relating to the Crown
402 Representation of Crown and Duchy interests in land
403 Enforcement steps in relation to Crown land

Other special cases

404 Listed buildings and features of special architectural or historical interest
405 Development by, and land of, planning authorities and the Welsh Ministers
406 Church of England land

General

407 Regulations
408 Interpretation
409 Coming into force
410 Short title

Schedule 1 – Local development orders
Schedule 2 – Appeals under section 61: determination by inspectors
Schedule 3 – Conditions relating to mining operations and depositing of waste
Schedule 4 – Applications to the Welsh Ministers: exercise of functions by inspectors
Schedule 5 – Condition limiting duration of minerals permission
Schedule 6 – Termination orders
Schedule 7 – Orders modifying or revoking planning permission
Schedule 8 – Minerals permissions relating to dormant sites
Schedule 9 – Periodic review of minerals permissions
Schedule 10 – Apportionment and recovery of compensation for depreciation
Schedule 11 – Compensation for changes to planning permission for minerals development
Schedule 12 – Purchase notices
Schedule 13 – Community Infrastructure Levy: charging schedules
Schedule 14 – Discontinuance orders
Schedule 15 – Prohibition orders and protection orders
Schedule 16 – Compensation for effects of orders relating to minerals
Schedule 17 – Orders relating to highways
Schedule 18 – Orders relating to statutory undertakers and network operators
Schedule 19 – Blighted land
Schedule 20 – Determination of appeals by inspectors or the Welsh Ministers

Deddf Cynllunio (Cymru) 2026

Deddf gan Senedd Cymru i gydgrynhoi deddfiadau penodol sy'n ymwneud â chynllunio.

[27 Ebrill 2026]

Gan ei fod wedi ei basio gan Senedd Cymru ac wedi derbyn cydsyniad Ei Fawrhydi, deddfir fel a ganlyn:

RHAN 1

DARPARIAETHAU RHAGARWEINIOL

PENNOD 1

CYFLWYNIAD A THROSOLWG

1 Cyflwyniad i'r Ddeddf hon

(1) Mae'r Ddeddf hon yn ffurfio rhan o god o gyfraith Cymru sy'n ymwneud â chynllunio.

(2) Mae'n cydgrynhoi deddfiadau a gynhwysir mewn Deddfau amrywiol neu a wneir odanynt, gan gynnwys—

(a) Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8);

(b) adran 22 o Ddeddf Cynllunio a Digolledu 1991 (p. 34) ac Atodlen 2 iddi, ac Atodlenni 13 a 14 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (p. 25), i'r graddau y maent yn parhau i gael effaith yn union cyn i'r Ddeddf hon ddod i rym;

(c) Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (p. 5);

(d) Rhan 11 o Ddeddf Cynllunio 2008 (p. 29);

(e) Deddf Cynllunio (Cymru) 2015 (dccc 4).

(3) Mae Deddf Cynllunio (Darpariaethau Canlyniadol) (Cymru) 2026 yn diwygio ac yn diddymu deddfiadau, ac yn gwneud darpariaeth drosiannol a darpariaeth arbed, mewn cysylltiad â'r Ddeddf hon.

2 Trosolwg o'r Ddeddf hon

(1) Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o'r Ddeddf hon.

Planning (Wales) Act 2026

An Act of Senedd Cymru to consolidate certain enactments relating to planning.

[27 April 2026]

Having been passed by Senedd Cymru and having received the assent of His Majesty, it is enacted as follows:

PART 1

INTRODUCTORY PROVISIONS

CHAPTER 1

INTRODUCTION AND OVERVIEW

1 Introduction to this Act

(1) This Act forms part of a code of Welsh law relating to planning.

(2) It consolidates enactments contained in or made under various Acts, including—

(a) the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8);

(b) section 22 of, and Schedule 2 to, the Planning and Compensation Act 1991 (c. 34), and Schedules 13 and 14 to the Environment Act 1995 (c. 25), so far as they continue to have effect immediately before this Act comes into force;

(c) the Planning and Compulsory Purchase Act 2004 (c. 5);

(d) Part 11 of the Planning Act 2008 (c. 29);

(e) the Planning (Wales) Act 2015 (anaw 4).

(3) The Planning (Consequential Provisions) (Wales) Act 2026 amends and repeals enactments, and makes transitional and saving provision, in connection with this Act.

2 Overview of this Act

(1) This section gives an overview of this Act.

(2) Mae Penodau 2 a 3 o'r Rhan hon yn gwneud darpariaeth ynghylch ystyr "datblygiad" a thermau cysylltiedig, ac ystyr cyfeiriadau at yr awdurdod cynllunio ar gyfer ardal, yn y Ddeddf hon.

(3) Mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch y dogfennau sy'n ffurfio'r cynllun datblygu ar gyfer ardaloedd yng Nghymru, sef—

(a) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru,

(b) cynlluniau datblygu strategol a lunnir gan gyd-bwyllgorau corfforedig, ac

(c) cynlluniau datblygu lleol a lunnir gan awdurdodau cynllunio.

(4) Mae Rhan 3 yn ei gwneud yn ofynnol i ddatblygiad tir yng Nghymru gael ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio, ac yn gwneud darpariaeth ynghylch rhoi caniatâd cynllunio a'i effaith ac ynghylch gwneud newidiadau i ganiatâd cynllunio. Mae adran 42 yn darparu trosolwg manylach o'r Rhan honno.

(5) Mae Rhan 4 yn rhoi pwerau i awdurdodau cynllunio a Gweinidogion Cymru i orfodi'r gofyniad i ddatblygiad gael ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio, gan gynnwys pwerau i gael gwybodaeth a mynd ar dir, ac i ddyroddi hysbysiadau stop dros dro, hysbysiadau gorfodi a hysbysiadau stop.

(6) Mae Rhan 5 yn darparu ar gyfer dyroddi tystysgrifau (y cyfeirir atynt fel "tystysgrifau cyfreithlondeb") sy'n cadarnhau bod defnyddiau presennol neu arfaethedig o dir neu weithrediadau presennol neu arfaethedig ar dir yn gyfreithlon yn yr ystyr na chaniateir cymryd unrhyw gamau gorfodi mewn cysylltiad â hwy o dan y Ddeddf hon.

(7) Yn Rhan 6—

(a) mae Pennod 1 yn darparu y caiff personau a chanddynt un neu ragor o fuddiannau mewn tir ymrwymo i rwymedigaethau (y cyfeirir atynt fel "rhwymedigaethau cynllunio") sy'n ymwneud â'r defnydd o'r tir neu'n gwneud taliadau i awdurdod cynllunio yn ofynnol, ac yn darparu ar gyfer gorfodi, addasu a rhyddhau rhwymedigaethau cynllunio;

(b) mae Pennod 2 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau ynghylch gosod tâl ar berchnogion ar dir neu ddatblygwyr tir mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy (y cyfeirir ato fel "yr ardoll seilwaith cymunedol"), sydd i'w ddefnyddio ar gyfer ariannu seilwaith er mwyn cefnogi datblygiad.

(8) Yn Rhan 7—

(a) mae Pennod 1 yn rhoi pwerau i awdurdodau cynllunio a Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion (y cyfeirir atynt fel "gorchmynion datbarhau") a gaiff, ymysg pethau eraill, ei gwneud yn ofynnol i ddefnydd o dir gael ei ddatbarhau neu wneud y defnydd ohono yn ddarostyngedig i amodau; mae hefyd yn rhoi pwerau i wneud gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu mewn perthynas â thir sydd wedi ei ddefnyddio i gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff mwynau;

(b) mae Pennod 2 yn rhoi pwerau i awdurdodau cynllunio i ddyroddi hysbysiadau (y cyfeirir atynt fel "hysbysiadau cynnal a chadw tir") sy'n ei gwneud yn ofynnol cymryd camau unioni pan fo cyflwr tir yn cael effaith andwyol ar amwynder ardal, ac yn darparu ar gyfer apelau a gorfodi'r camau sy'n ofynnol gan hysbysiadau.

(2) Chapters 2 and 3 of this Part make provision about the meaning in this Act of "development" and related terms, and of references to the planning authority for an area.

(3) Part 2 makes provision about the documents that form the development plan for areas in Wales, which are—

(a) the National Development Framework for Wales,

(b) strategic development plans prepared by corporate joint committees, and

(c) local development plans prepared by planning authorities.

(4) Part 3 requires the development of land in Wales to be authorised by planning permission, and makes provision about the grant and effect of planning permission and about making changes to planning permission. Section 42 provides a more detailed overview of that Part.

(5) Part 4 confers on planning authorities and the Welsh Ministers powers to enforce the requirement for development to be authorised by planning permission, including powers to obtain information and enter land, and to issue temporary stop notices, enforcement notices and stop notices.

(6) Part 5 provides for the issue of certificates (referred to as "certificates of lawfulness") confirming that existing or proposed uses of land or operations on land are lawful in the sense that no enforcement action may be taken in respect of them under this Act.

(7) In Part 6—

(a) Chapter 1 provides for persons interested in land to enter into obligations (referred to as "planning obligations") relating to the use of the land or requiring payments to a planning authority, and provides for the enforcement, modification and discharge of planning obligations;

(b) Chapter 2 enables the Welsh Ministers to make regulations about the imposition on owners or developers of land of a charge in respect of chargeable development (referred to as "the community infrastructure levy"), to be used for funding infrastructure in order to support development.

(8) In Part 7—

(a) Chapter 1 confers on planning authorities and the Welsh Ministers powers to make orders (referred to as "discontinuance orders") which, among other things, may require a use of land to be discontinued or make its use subject to conditions; it also confers powers to make prohibition orders and protection orders in relation to land that has been used for carrying out mining operations or depositing mineral waste;

(b) Chapter 2 confers on planning authorities powers to issue notices (referred to as "maintenance of land notices") requiring remedial steps where the condition of land is adversely affecting the amenity of an area, and provides for appeals and the enforcement of the steps required by notices.

(9) Mae Rhan 8 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau i gyfyngu ar y defnydd o dir yng Nghymru ar gyfer arddangos hysbysebion neu i reoleiddio'r defnydd hwnnw, ac yn darparu ar gyfer gorfodi'r rheoliadau.

(10) Mae Rhan 9 yn gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu coed ac yn rhoi pwerau i awdurdodau cynllunio a Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion (y cyfeirir atynt fel "gorchmynion diogelu coed" a "gorchmynion diogelu coetir") at y diben hwnnw. Gwneir darpariaeth hefyd ar gyfer gofyniad i amnewid coed ac ar gyfer gorfodi gofynion y Rhan.

(11) Mae Rhan 10 yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad ag—

(a) caffael tir, cyfeddu tir, gwaredu tir, datblygiad tir a defnydd o dir at ddibenion cynllunio ac at ddibenion eraill gan awdurdodau lleol a Gweinidogion Cymru, a

(b) datblygiad a defnydd o diroedd comin, mannau agored, rhandiroedd, claddfeydd, tir cysegredig a thir arall sy'n gysylltiedig ag addoliad crefyddol pan fo tir wedi ei gaffael gan awdurdod lleol, gan adran o'r llywodraeth (sy'n cynnwys Gweinidogion Cymru ac un o Weinidogion y Goron) neu gan ymgymerwr statudol.

(12) Yn Rhan 11—

(a) mae Pennod 1 yn galluogi Gweinidogion Cymru ac awdurdodau cynllunio i awdurdodi cau neu ddargyfeirio priffyrdd i alluogi cynnal datblygiad;

(b) mae Pennod 2 yn galluogi Gweinidogion Cymru ac awdurdodau lleol i ddiddymu hawliau tramwy cyhoeddus dros dir a gaffaelir neu a gyfeddir at ddibenion cynllunio.

(13) Mae Rhan 12 yn gwneud darpariaeth ynghylch cymhwysiad y Ddeddf hon i ymgymerwyr statudol a'u tir gweithredol, ac ynghylch hawliau a swyddogaethau ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig yn dilyn mathau penodol o gaffaeliadau a chyfeddiannau.

(14) Mae Rhan 13 yn galluogi person sydd â buddiant mewn tir a ddisgrifir yn Atodlen 19 (y cyfeirir ato fel "tir o dan falltod") i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod priodol brynu'r buddiant hwnnw ac mae'n cynnwys darpariaeth ynghylch yr amodau sydd i'w bodloni a'r gweithdrefnau sydd i'w dilyn.

(15) Mae Rhan 14 yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad ag arfer swyddogaethau o dan y Ddeddf hon, gan gynnwys—

(a) darpariaeth ynghylch trefniadau ar gyfer arfer swyddogaethau gan awdurdodau cynllunio ac ynghylch y weithdrefn ar gyfer ceisiadau ac apelau i Weinidogion Cymru;

(b) darpariaeth ar gyfer heriau i ddilysrwydd cynlluniau, gorchmynion a phenderfyniadau ac ar gyfer cywiro penderfyniadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

(16) Mae Rhan 15 yn gwneud darpariaeth gyffredinol at ddibenion y Ddeddf hon, gan gynnwys darpariaeth sy'n rhoi pwerau i gael gwybodaeth a mynd ar dir a darpariaeth gyffredinol ynghylch cyflwyno dogfennau a hawlio digolledia.

(9) Part 8 enables the Welsh Ministers to make regulations to restrict or regulate the use of land in Wales for the display of advertisements, and provides for the enforcement of the regulations.

(10) Part 9 makes provision for the preservation of trees and confers on planning authorities and the Welsh Ministers powers to make orders (referred to as "tree preservation orders" and "woodland preservation orders") for that purpose. Provision is also made for a requirement to replace trees and for the enforcement of the Part's requirements.

(11) Part 10 makes provision in connection with—

(a) the acquisition, appropriation, disposal, development and use of land for planning and other purposes by local authorities and the Welsh Ministers, and

(b) the development and use of commons, open spaces, allotments, burial grounds, consecrated land and other land connected to religious worship where land has been acquired by a local authority, a government department (which includes the Welsh Ministers and a Minister of the Crown) or a statutory undertaker.

(12) In Part 11—

(a) Chapter 1 enables the Welsh Ministers and planning authorities to authorise highways to be stopped up or diverted to enable development to be carried out;

(b) Chapter 2 enables the Welsh Ministers and local authorities to extinguish public rights of way over land acquired or appropriated for planning purposes.

(13) Part 12 makes provision about this Act's application to statutory undertakers and their operational land, and about the rights and functions of statutory undertakers and electronic communications code network operators following certain types of acquisitions and appropriations.

(14) Part 13 enables a person with an interest in land described in Schedule 19 (referred to as "blighted land") to require an appropriate authority to purchase that interest and includes provision about conditions to be met and procedures to be followed.

(15) Part 14 makes provision in connection with the exercise of functions under this Act, including—

(a) provision about arrangements for the exercise of functions by planning authorities and about the procedure for applications and appeals to the Welsh Ministers;

(b) provision for challenges to the validity of plans, orders and decisions and for the correction of decisions made by the Welsh Ministers.

(16) Part 15 makes general provision for the purposes of this Act, including provision conferring powers to obtain information and enter land and general provision about serving documents and claiming compensation.

PENNOD 2

"DATBLYGIAD" A DIFFINIADAU CYSYLLTIEDIG

3 Ystyr "datblygiad"

(1) Mae'r Bennod hon yn gymwys at ddibenion y Ddeddf hon (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6).

(2) Ystyr "datblygiad" yw—

(a) cynnal gweithrediadau ar dir (gweler adran 4), neu

(b) gwneud newid sylweddol yn y defnydd o dir (gweler adran 5).

(3) Mae hyn yn ddarostyngedig i adran 6 (gweithrediadau a newidiadau mewn defnydd nad ydynt yn ddatblygiad).

(4) Yn y Bennod hon nid yw cyfeiriadau at ddefnydd o dir yn cynnwys defnydd er mwyn cynnal gweithrediadau ar y tir.

4 Gweithrediadau adeiladu, peirianneg a mwyngloddio

(1) Ystyr "gweithrediadau" yw gweithrediadau adeiladu, peirianneg, mwyngloddio neu weithrediadau eraill.

(2) Mae "gweithrediadau adeiladu" yn cynnwys—

(a) dymchwel adeilad;

(b) ailadeiladu adeilad;

(c) gwneud unrhyw addasiad strwythurol neu ychwanegiad i adeilad;

(d) gweithrediadau eraill a gynhelir fel arfer gan berson sy'n cynnal busnes fel adeiladwr.

(3) Mae "gweithrediadau peirianneg" yn cynnwys ffurfio neu osod allan fynedfa i briffordd.

(4) Pan na fyddai rhoi neu gydosod tanc mewn dyfroedd mewndirol at ddiben ffermio pysgod yn ddatblygiad o'r tir islaw'r tanc fel arall, mae i'w drin fel cynnal gweithrediadau peirianneg dros y tir hwnnw.

(5) Ystyr "gweithrediadau mwyngloddio" yw ennill a gweithio mwynau ar dir, pa un ai drwy weithio o dan y ddaear neu ar wyneb y tir, ac mae'n cynnwys—

(a) symud ymaith ddeunydd o unrhyw ddisgrifiad o ddyddodyn o—

(i) gwastraff mwynau,

(ii) lludw tanwydd wedi ei falurio neu ludw ffwrnais arall neu glincer, neu

(iii) slag haearn, slag dur neu slagiau metelaidd eraill;

(b) echdynnu mwynau o arglawdd rheilffordd segur.

(6) Yn is-adran (3) mae "mynedfa" yn cynnwys unrhyw fynedfa, pa un a yw'n breifat neu'n gyhoeddus, ar gyfer cerbydau neu ar gyfer teithwyr ar droed, ac mae'n cynnwys stryd.

(7) Yn is-adran (4)—

ystyr "dyfroedd mewndirol" ("*inland waters*") yw dyfroedd nad ydynt yn rhan o'r môr nac o gilfach, bae neu foryd nac o afon am gyn belled ag y mae'r llanw'n llifo;

CHAPTER 2

"DEVELOPMENT" AND RELATED DEFINITIONS

3 Meaning of "development"

(1) This Chapter applies for the purposes of this Act (except Chapter 2 of Part 6).

(2) "Development" means—

(a) carrying out operations on land (see section 4), or

(b) making a material change in the use of land (see section 5).

(3) This is subject to section 6 (operations and changes in use that are not development).

(4) In this Chapter references to use of land do not include use for carrying out operations on the land.

4 Building, engineering and mining operations

(1) "Operations" means building, engineering, mining or other operations.

(2) "Building operations" includes—

(a) demolishing a building;

(b) rebuilding a building;

(c) making any structural alteration or addition to a building;

(d) other operations normally undertaken by a person carrying on business as a builder.

(3) "Engineering operations" includes forming or laying out a means of access to a highway.

(4) Where placing or assembling a tank in inland waters for the purpose of fish farming would not otherwise be development of the land below the tank, it is to be treated as carrying out engineering operations over that land.

(5) "Mining operations" means winning and working minerals on land, whether by underground or surface working, and includes—

(a) removing material of any description from a deposit of—

(i) mineral waste,

(ii) pulverised fuel ash or other furnace ash or clinker, or

(iii) iron, steel or other metallic slags;

(b) extracting minerals from a disused railway embankment.

(6) In subsection (3) "means of access" includes any means of access, whether private or public, for vehicles or foot passengers, and includes a street.

(7) In subsection (4)—

"fish farming" ("*ffermio pysgod*") means breeding, rearing or keeping fish or shellfish (which includes all kinds of crustaceans and molluscs);

ystyr "ffermio pysgod" ("*fish farming*") yw bridio, magu neu gadw pysgod neu bysgod cregyn (sy'n cynnwys yr holl fathau o gramenogion a molysgiaid);

mae "tanc" ("*tank*") yn cynnwys cawell ac unrhyw strwythur arall i'w ddefnyddio wrth ffermio pysgod.

5 Defnyddiau o dir sy'n golygu newid sylweddol

(1) Mae'r adran hon yn darparu bod defnyddiau penodol o dir yn golygu newid sylweddol yn y defnydd o'r tir (pa un a fyddent yn gwneud hynny fel arall ai peidio).

(2) Os oedd adeilad yn cael ei ddefnyddio fel annedd sengl yn flaenorol, mae ei ddefnyddio fel dwy annedd ar wahân neu ragor yn golygu newid sylweddol yn y defnydd o'r adeilad ac o bob rhan ohono a ddefnyddir fel annedd.

(3) Mae dyddodi gwastraff ar dir yn golygu newid sylweddol yn y defnydd o'r tir, hyd yn oed os yw'r tir wedi ei gynnwys ar safle a ddefnyddir eisoes at y diben hwnnw—

(a) os cynyddir arwynebedd y dyddodyn, neu

(b) os cynyddir uchder y dyddodyn a'i fod uwchlaw lefel y tir sy'n cyffinio â'r safle.

(4) Mae defnyddio er mwyn arddangos hysbysebion ran allanol o adeilad nas defnyddir fel arfer at y diben hwnnw yn golygu newid sylweddol yn y defnydd o'r rhan honno o'r adeilad.

6 Gweithrediadau a newidiadau mewn defnydd nad ydynt yn ddatblygiad

(1) Mae'r adran hon yn darparu nad yw gweithrediadau penodol a newidiadau penodol yn y defnydd o dir yn ddatblygiad.

(2) Nid yw cynnal gwaith i gynnal a chadw, i wella neu i addasu adeilad yn ddatblygiad os—

(a) nad yw'r gwaith ond yn effeithio ar y tu mewn i'r adeilad neu nad yw'n cael effaith sylweddol ar ei olwg allanol, a

(b) nad yw'r gwaith yn cynyddu—

(i) arwynebedd llawr mewnol gros yr adeilad, na

(ii) cyfaint y gofod tanddaearol yn yr adeilad.

(3) Nid yw'r gweithrediadau a ganlyn yn ddatblygiad—

(a) cynnal gan awdurdod priffyrdd ar dir o fewn ffiniau ffordd—

(i) gwaith sy'n ofynnol yn unig er mwyn cynnal a chadw'r ffordd, neu

(ii) gwaith arall sy'n ofynnol er mwyn cynnal a chadw neu wella'r ffordd, heblaw gwaith a allai gael effeithiau andwyol sylweddol ar yr amgylchedd;

(b) cynnal gan awdurdod lleol neu ymgymerwr statudol waith at ddiben arolygu, atgyweirio neu adnewyddu carthffosydd, prif bibellau, pibellau, ceblau neu gyfarpar arall, gan gynnwys torri ac agor stryd neu dir arall at y diben hwnnw.

(4) Gweler hefyd adran 5(2) o Ddeddf Piblinellau 1962 (p. 58), sy'n darparu nad yw gwaith penodol mewn perthynas â phiblinellau yn ddatblygiad.

"inland waters" ("*dyfroedd mewndirol*") means waters that do not form part of the sea or of a creek, bay or estuary or of a river as far as the tide flows;

"tank" ("*tanc*") includes a cage and any other structure for use in fish farming.

5 Uses of land that involve a material change

(1) This section provides that certain uses of land involve a material change in the use of the land (whether or not they would otherwise do so).

(2) Where a building was previously used as a single dwelling, using it as two or more separate dwellings involves a material change in the use of the building and of each part of it that is used as a dwelling.

(3) Depositing waste on land involves a material change in the use of the land, even if the land is included in a site already used for that purpose, if—

(a) the surface area of the deposit is increased, or

(b) the height of the deposit is increased and exceeds the level of the land adjoining the site.

(4) The use for the display of advertisements of an external part of a building that is not normally used for that purpose involves a material change in the use of that part of the building.

6 Operations and changes in use that are not development

(1) This section provides that certain operations and changes in the use of land are not development.

(2) Carrying out works for the maintenance, improvement or alteration of a building is not development if—

(a) the works affect only the interior of the building or do not materially affect its external appearance, and

(b) the works do not increase—

(i) the gross internal floor area of the building, or

(ii) the volume of underground space in the building.

(3) The following operations are not development—

(a) the carrying out by a highway authority on land within the boundaries of a road of—

(i) works required exclusively for the maintenance of the road, or

(ii) other works required for the maintenance or improvement of the road, other than works that may have significant adverse effects on the environment;

(b) the carrying out by a local authority or statutory undertaker of works for the purpose of inspecting, repairing or renewing sewers, mains, pipes, cables or other apparatus, including breaking open a street or other land for that purpose.

(4) See also section 5(2) of the Pipe-lines Act 1962 (c. 58), which provides that certain works in relation to pipe-lines are not development.

(5) Nid yw'r newidiadau a ganlyn yn y defnydd o dir yn ddatblygiad—

(a) newid y defnydd o adeilad neu dir arall o fewn cwrtil annedd i unrhyw ddefnydd sy'n ddeilliadol i fwynhad o'r annedd;

(b) newid y defnydd o dir i unrhyw ddefnydd ar gyfer amaethyddiaeth neu goedwigaeth (gan gynnwys coedwigo), neu newid y defnydd o adeilad sy'n cael ei feddiannu gyda thir a ddefnyddir felly i unrhyw ddefnydd at y naill neu'r llall o'r dibenion hynny.

(6) Caiff rheoliadau ddarparu, pan ddefnyddir tir at ddiben o fewn dosbarth a bennir yn y rheoliadau, nad yw newid y defnydd o'r tir i'w ddefnyddio at unrhyw ddiben arall o fewn yr un dosbarth yn ddatblygiad.

(7) Mae rheoliadau o dan is-adran (6) yn gymwys yn yr un modd i newid yn y defnydd o ran o'r tir, ac eithrio i'r graddau y bo'r rheoliadau yn darparu fel arall.

(8) Yn is-adran (3)(b)—

(a) nid yw'r cyfeiriad at awdurdod lleol yn cynnwys awdurdod Parc Cenedlaethol;

(b) nid yw'r cyfeiriad at ymgymerwr statudol yn cynnwys darparwr post cyffredinol.

PENNOD 3

AWDURDODAU CYNLLUNIO

7 Yr awdurdod cynllunio ar gyfer ardal

(1) Yr awdurdod cynllunio ar gyfer ardal yng Nghymru yw'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol ar gyfer yr ardal.

(2) Ond—

(a) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru yw'r awdurdod cynllunio ar gyfer ardal y Parc;

(b) bwrdd cydgynllunio a sefydlwyd o dan adran 8 yw'r awdurdod cynllunio ar gyfer ei ardal gydgynllunio.

(3) Mae is-adran (2)(a) yn gymwys i awdurdod Parc Cenedlaethol o'r adeg a bennir yn y gorchymyn o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (p. 25) sy'n sefydlu'r awdurdod.

(4) Mae is-adran (2)(b) yn gymwys i fwrdd cydgynllunio o'r adeg a bennir yn y rheoliadau o dan adran 8 sy'n sefydlu'r bwrdd.

8 Pŵer i ddynodi ardal gydgynllunio a sefydlu bwrdd cydgynllunio

(1) Caiff rheoliadau—

(a) dynodi'n ardal gydgynllunio ddwy ardal neu ragor, pob un ohonynt yn sir neu'n fwrdeistref sirol gyfan, neu'n rhan o sir neu fwrdeistref sirol, yng Nghymru, a

(b) sefydlu cyd-fwrdd (o'r enw "bwrdd cydgynllunio") ar gyfer yr ardal gydgynllunio.

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau o dan yr adran hon oni bai naill ai—

(a) eu bod wedi peri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal, neu

(b) bod yr holl gynghorau cyfansoddol wedi cytuno.

(5) The following changes in the use of land are not development—

(a) changing the use of a building or other land within the curtilage of a dwelling to any use that is incidental to the enjoyment of the dwelling;

(b) changing the use of land to any use for agriculture or forestry (including afforestation), or changing the use of a building that is occupied with land so used to any use for either of those purposes.

(6) Regulations may provide that, where land is used for a purpose within a class specified in the regulations, changing the use of the land to use for any other purpose within the same class is not development.

(7) Regulations under subsection (6) apply equally to a change in the use of part of the land, except so far as the regulations provide otherwise.

(8) In subsection (3)(b)—

(a) the reference to a local authority does not include a National Park authority;

(b) the reference to a statutory undertaker does not include a universal postal service provider.

CHAPTER 3

PLANNING AUTHORITIES

7 The planning authority for an area

(1) The planning authority for an area in Wales is the county council or county borough council for the area.

(2) But—

(a) a National Park authority for a National Park in Wales is the planning authority for the area of the Park;

(b) a joint planning board established under section 8 is the planning authority for its joint planning area.

(3) Subsection (2)(a) applies to a National Park authority from the time specified in the order under section 63 of the Environment Act 1995 (c. 25) establishing the authority.

(4) Subsection (2)(b) applies to a joint planning board from the time specified in the regulations under section 8 establishing the board.

8 Power to designate joint planning area and establish joint planning board

(1) Regulations may—

(a) designate two or more areas, each of which is the whole or part of a county or county borough in Wales, as a joint planning area, and

(b) establish a joint board (to be known as a "joint planning board") for the joint planning area.

(2) The Welsh Ministers may not make regulations under this section unless either—

(a) they have caused a local inquiry to be held, or

(b) all the constituent councils have agreed.

(3) Mae bwrdd cydgynllunio yn gorff corfforedig.

(4) Mae bwrdd cydgynllunio wedi ei gyfansoddi o aelodau a benodir gan y cynghorau cyfansoddol.

(5) Rhaid i'r rheoliadau sy'n sefydlu'r bwrdd benderfynu nifer yr aelodau.

(6) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon—

(a) rheoleiddio penodi aelodau o fwrdd cydgynllunio, deiliadaeth eu swydd a gadael eu swydd;

(b) rheoleiddio cyfarfodydd a thrafodion y bwrdd;

(c) darparu ar gyfer talu costau'r bwrdd gan y cynghorau cyfansoddol;

(d) cymhwyso i'r bwrdd (gydag addasiadau neu hebddynt) unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â chyfansoddiad, swyddogaethau neu drefniadau ariannol (gan gynnwys archwilio) awdurdodau lleol o unrhyw ddisgrifiad;

(e) gwneud unrhyw ddarpariaeth arall y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol mewn cysylltiad ag arfer swyddogaethau'r bwrdd.

(7) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon hefyd—

(a) darparu ar gyfer trosglwyddo eiddo, hawliau ac atebolrwyddau (gan gynnwys hawliau ac atebolrwyddau sy'n ymwneud â chontractau cyflogaeth);

(b) darparu ar gyfer addasu cyfrifon a dosrannu atebolrwyddau.

(8) "Cynghorau cyfansoddol" bwrdd cydgynllunio yw pob cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol y mae ei ardal gyfan neu ran ohoni wedi ei chynnwys yn ardal gydgynllunio'r bwrdd.

9 Ardaloedd cydgynllunio a Pharciau Cenedlaethol

(1) Ni chaiff ardal gydgynllunio gynnwys unrhyw ran o Barc Cenedlaethol y mae awdurdod Parc Cenedlaethol ar ei gyfer, ond mae hyn yn ddarostyngedig i unrhyw reoliadau a wneir o dan yr adran hon.

(2) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ar gyfer galluogi ac mewn cysylltiad â galluogi—

(a) ardal sy'n cynnwys y cyfan neu ran o Barc Cenedlaethol y mae awdurdod Parc Cenedlaethol ar ei gyfer i gael ei dynodi'n ardal gydgynllunio, a

(b) sefydlu bwrdd cydgynllunio fel yr awdurdod cynllunio ar gyfer ardal gydgynllunio o'r fath at ddibenion y Ddeddf hon (ac eithrio Rhan 2) a Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol.

(3) Caiff y rheoliadau hefyd wneud darpariaeth ynghylch pa un a yw swyddogaethau awdurdod cynllunio o dan y Ddeddf Sylweddau Peryglus i fod yn arferadwy, mewn perthynas ag unrhyw ran o Barc Cenedlaethol sydd wedi ei chynnwys mewn ardal gydgynllunio, gan y bwrdd cydgynllunio neu gan awdurdod y Parc Cenedlaethol.

(4) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon ddarparu bod swyddogaeth yn arferadwy gan berson arall neu mewn perthynas â pherson arall yn hytrach na, neu yn ogystal â, pherson y byddai'r swyddogaeth yn arferadwy ganddo neu mewn perthynas ag ef fel arall.

(5) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon ddiwygio neu fel arall addasu—

(a) unrhyw ddeddfiad sydd wedi ei gynnwys yn Neddfau cynllunio Cymru neu a wneir odanynt;

(3) A joint planning board is a body corporate.

(4) A joint planning board consists of members appointed by the constituent councils.

(5) The regulations establishing the board must determine the number of members.

(6) Regulations under this section may—

(a) regulate the appointment, tenure of office and vacation of office of members of a joint planning board;

(b) regulate the meetings and proceedings of the board;

(c) provide for the payment of the board's costs by the constituent councils;

(d) apply to the board (with or without modifications) any enactment relating to the constitution, functions or financial arrangements (including audit) of local authorities of any description;

(e) make any other provision that the Welsh Ministers think appropriate in connection with the exercise of the board's functions.

(7) Regulations under this section may also—

(a) provide for the transfer of property, rights and liabilities (including rights and liabilities relating to contracts of employment);

(b) provide for the adjustment of accounts and apportionment of liabilities.

(8) The "constituent councils" of a joint planning board are each county council or county borough council all or part of whose area is included in the board's joint planning area.

9 Joint planning areas and National Parks

(1) A joint planning area may not include any part of a National Park for which there is a National Park authority, but this is subject to any regulations made under this section.

(2) Regulations may make provision for and in connection with enabling—

(a) an area that includes all or part of a National Park for which there is a National Park authority to be designated as a joint planning area, and

(b) a joint planning board to be established as the planning authority for such a joint planning area for the purposes of this Act (except Part 2) and the Historic Environment Act.

(3) The regulations may also make provision about whether the functions of a planning authority under the Hazardous Substances Act are to be exercisable, in relation to any part of a National Park included in a joint planning area, by the joint planning board or by the National Park authority.

(4) Regulations under this section may provide for a function to be exercisable by or in relation to another person instead of, or as well as, a person by or in relation to whom the function would otherwise be exercisable.

(5) Regulations under this section may amend or otherwise modify—

(a) any enactment contained in, or made under, the Welsh planning Acts;

(b) unrhyw ddeddfiad arall sy'n ymwneud â swyddogaethau sy'n arferadwy gan awdurdodau cynllunio neu mewn perthynas â hwy;

(c) unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â Pharciau Cenedlaethol neu â swyddogaethau sy'n arferadwy gan awdurdodau Parc Cenedlaethol neu mewn perthynas â hwy.

RHAN 2

Y CYNLLUN DATBLYGU

PENNOD 1

RHAGARWEINIOL

10 Ystyr "y cynllun datblygu" ar gyfer ardal

(1) Cynnwys y cynllun datblygu ar gyfer ardal yng Nghymru yw—

(a) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru,

(b) unrhyw gynllun datblygu strategol ar gyfer ardal sy'n cynnwys y cyfan o'r ardal o dan sylw neu ran ohoni, ac

(c) y cynllun datblygu lleol ar gyfer yr ardal o dan sylw.

(2) Os yw polisi yn y cynllun datblygu ar gyfer ardal yn gwrthdaro i unrhyw raddau â pholisi arall yn y cynllun datblygu, rhaid datrys y gwrthdaro o blaid y polisi sydd wedi ei gynnwys yn y ddogfen ddiwethaf i'w mabwysiadu, ei chymeradwyo neu ei chyhoeddi.

11 Datblygu cynaliadwy

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i arfer gan gorff cyhoeddus swyddogaeth o dan y Rhan hon mewn perthynas â Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru, cynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu lleol.

(2) Rhaid arfer y swyddogaeth, fel rhan o gynnal datblygu cynaliadwy yn unol â'r Ddeddf Llesiant, at ddiben sicrhau bod datblygiad a defnydd o dir yn cyfrannu at wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru.

(3) Wrth gydymffurfio ag is-adran (2), rhaid i gorff cyhoeddus ystyried unrhyw ganllawiau perthnasol a ddyroddir gan Weinidogion Cymru (gan gynnwys canllawiau perthnasol a ddyroddir o dan adran 14 o'r Ddeddf Llesiant).

(4) Yn yr adran hon mae i "corff cyhoeddus" yr ystyr a roddir gan adran 6 o'r Ddeddf Llesiant.

PENNOD 2

FFRAMWAITH DATBLYGU CENEDLAETHOL CYMRU

12 Dyletswydd i lunio a chyhoeddi Fframwaith Datblygu Cenedlaethol

(1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio a chyhoeddi cynllun, o'r enw Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru.

(2) Rhaid i'r Fframwaith nodi unrhyw bolisïau gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â datblygiad a defnydd o dir yng Nghymru y mae Gweinidogion Cymru o'r farn eu bod yn briodol.

(b) any other enactment relating to functions exercisable by or in relation to planning authorities;

(c) any enactment relating to National Parks or to functions exercisable by or in relation to National Park authorities.

PART 2

THE DEVELOPMENT PLAN

CHAPTER 1

INTRODUCTORY

10 Meaning of "the development plan" for an area

(1) The development plan for an area in Wales consists of—

(a) the National Development Framework for Wales,

(b) any strategic development plan for an area that includes all or part of the area in question, and

(c) the local development plan for the area in question.

(2) If a policy in the development plan for an area conflicts to any extent with another policy in the development plan, the conflict must be resolved in favour of the policy contained in the last document to be adopted, approved or published.

11 Sustainable development

(1) This section applies to the exercise by a public body of a function under this Part in relation to the National Development Framework for Wales, a strategic development plan or a local development plan.

(2) The function must be exercised, as part of carrying out sustainable development in accordance with the Well-being Act, for the purpose of ensuring that the development and use of land contribute to improving the economic, social, environmental and cultural well-being of Wales.

(3) In complying with subsection (2), a public body must take account of any relevant guidance issued by the Welsh Ministers (including relevant guidance issued under section 14 of the Well-being Act).

(4) In this section "public body" has the meaning given by section 6 of the Well-being Act.

CHAPTER 2

NATIONAL DEVELOPMENT FRAMEWORK FOR WALES

12 Duty to prepare and publish National Development Framework

(1) The Welsh Ministers must prepare and publish a plan, to be known as the National Development Framework for Wales.

(2) The Framework must set out such of the policies of the Welsh Ministers in relation to the development and use of land in Wales as the Welsh Ministers consider appropriate.

(3) Caiff y Fframwaith bennu bod datblygiad o ddisgrifiad penodol, mewn ardal benodol neu leoliad penodol yng Nghymru, i fod yn brosiect seilwaith arwyddocaol at ddibenion Deddf Seilwaith (Cymru) 2024 (dsc 3).

(4) Rhaid i'r Fframwaith roi rhesymau dros—

(a) y polisïau y mae'n eu nodi, a

(b) unrhyw ddarpariaeth y mae'n ei gwneud o dan is-adran (3).

(5) Rhaid i'r Fframwaith egluro sut y mae Gweinidogion Cymru, wrth lunio'r Fframwaith, wedi ystyried polisïau perthnasol a nodir yn—

(a) y polisi adnoddau naturiol cenedlaethol a gyhoeddir o dan adran 9 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (dccc 3),

(b) pob cynllun morol a fabwysiedir ac a gyhoeddir ganddynt o dan Ran 3 o Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 (p. 23), ac

(c) Strategaeth Drafnidiaeth Cymru a gyhoeddir o dan adran 2 o Ddeddf Trafnidiaeth (Cymru) 2006 (p. 5).

(6) Rhaid i'r Fframwaith bennu'r cyfnod pan fo i gael effaith.

(7) Mae cynllun yn peidio â bod yn Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru ar ddiwedd y cyfnod a bennir o dan is-adran (6).

13 Llunio'r Fframwaith: datganiad o gyfranogiad y cyhoedd

(1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio a chyhoeddi datganiad o gyfranogiad y cyhoedd sy'n nodi eu polisïau mewn perthynas â'r ymgynghoriad sydd i'w gynnal wrth lunio Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru.

(2) Yn benodol, rhaid i'r datganiad gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf yr ymgynghoriad,

(b) pryd y cynhelir yr ymgynghoriad, ac

(c) y camau a gymerir i gynnwys aelodau o'r cyhoedd wrth lunio'r Fframwaith.

(3) Rhaid i'r datganiad ddarparu y bydd Gweinidogion Cymru, fel rhan o'r ymgynghoriad—

(a) yn cyhoeddi drafft o'r Fframwaith, a

(b) yn caniatáu cyfnod o 12 wythnos sy'n dechrau â chyhoeddi'r drafft pan gaiff unrhyw berson gyflwyno sylwadau ynghylch y drafft.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio'r datganiad a rhaid iddynt gyhoeddi'r datganiad fel y'i diwygiwyd.

14 Y weithdrefn ar gyfer llunio a chyhoeddi'r Fframwaith

(1) Cyn cyhoeddi Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru, rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) llunio drafft o'r Fframwaith,

(b) cynnal arfarniad o gynaliadwyedd y polisïau a nodir yn y drafft, ac

(c) cynnal ymgynghoriad yn unol â'r datganiad o gyfranogiad y cyhoedd.

(3) The Framework may specify that development of a particular description, in a particular area or location in Wales, is to be a significant infrastructure project for the purposes of the Infrastructure (Wales) Act 2024 (asc 3).

(4) The Framework must give reasons for—

(a) the policies it sets out, and

(b) any provision it makes under subsection (3).

(5) The Framework must explain how, in preparing the Framework, the Welsh Ministers have taken account of relevant policies set out in—

(a) the national natural resources policy published under section 9 of the Environment (Wales) Act 2016 (anaw 3),

(b) each marine plan adopted and published by them under Part 3 of the Marine and Coastal Access Act 2009 (c. 23), and

(c) the Wales Transport Strategy published under section 2 of the Transport (Wales) Act 2006 (c. 5).

(6) The Framework must specify the period for which it is to have effect.

(7) A plan ceases to be the National Development Framework for Wales at the end of the period specified under subsection (6).

13 Preparation of Framework: statement of public participation

(1) The Welsh Ministers must prepare and publish a statement of public participation setting out their policies relating to the consultation to be carried out in preparing the National Development Framework for Wales.

(2) In particular, the statement must include provision about—

(a) the form the consultation will take,

(b) when the consultation will take place, and

(c) the steps that will be taken to involve members of the public in the preparation of the Framework.

(3) The statement must provide that, as part of the consultation, the Welsh Ministers will—

(a) publish a draft of the Framework, and

(b) allow a period of 12 weeks beginning with the publication of the draft during which any person may make representations about the draft.

(4) The Welsh Ministers may revise the statement and must publish the statement as revised.

14 Procedure for preparation and publication of Framework

(1) Before publishing the National Development Framework for Wales, the Welsh Ministers must—

(a) prepare a draft of the Framework,

(b) carry out an appraisal of the sustainability of the policies set out in the draft, and

(c) carry out consultation in accordance with the statement of public participation.

(2) Wrth lunio'r drafft o'r Fframwaith, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i'r adroddiad diweddaraf ar reoli tir yn gynaliadwy a gyhoeddir o dan adran 6 o Ddeddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023 (dsc 4).

(3) Rhaid i'r arfarniad o dan is-adran (1)(b) gynnwys asesiad o effeithiau tebygol y polisïau yn y drafft ar y defnydd o'r Gymraeg.

(4) Os yw Gweinidogion Cymru, ar ôl cydymffurfio ag is-adran (1), yn dymuno bwrw ymlaen â'r drafft o'r Fframwaith (gyda newidiadau neu hebddynt), rhaid iddynt osod gerbron Senedd Cymru—

(a) y drafft, a

(b) adroddiad—

(i) sy'n crynhoi'r sylwadau a gawsant yn ystod yr ymgynghoriad a gynhaliwyd o dan is-adran (1)(c), a

(ii) sy'n egluro sut y maent wedi ystyried y sylwadau.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i—

(a) unrhyw benderfyniad y mae Senedd Cymru yn ei basio mewn perthynas â'r drafft o'r Fframwaith yn ystod cyfnod ystyried y Senedd, a

(b) unrhyw argymhelliad a wneir gan bwyllgor o'r Senedd mewn perthynas â'r drafft yn ystod y cyfnod hwnnw.

(6) Ar ôl i gyfnod ystyried y Senedd ddod i ben, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cyhoeddi Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru ar ffurf y drafft a osodwyd o dan is-adran (4), neu

(b) os ydynt yn bwriadu gwneud newidiadau i'r drafft hwnnw—

(i) gosod drafft diwygiedig o'r Fframwaith gerbron Senedd Cymru, a

(ii) cyhoeddi Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru ar ffurf y drafft diwygiedig.

(7) Os pasiwyd penderfyniad neu os gwnaed argymhelliad fel y crybwyllir yn is-adran (5), rhaid i Weinidogion Cymru hefyd, heb fod yn hwyrach na'r diwrnod y cyhoeddir y Fframwaith, osod datganiad gerbron Senedd Cymru yn egluro sut y maent wedi rhoi sylw i'r penderfyniad neu'r argymhelliad.

(8) Yn yr adran hon ystyr "cyfnod ystyried y Senedd" yw 60 niwrnod sy'n dechrau â'r diwrnod y gosodir drafft o'r Fframwaith gerbron Senedd Cymru o dan is-adran (4), heb gyfrif unrhyw adeg pan fo'r Senedd wedi ei diddymu neu ar doriad am fwy na 4 diwrnod.

15 Adolygu a diwygio'r Fframwaith

(1) Rhaid i Weinidogion Cymru adolygu Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru yn barhaus.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio'r Fframwaith ar unrhyw adeg a rhaid iddynt gyhoeddi'r Fframwaith fel y'i diwygiwyd.

(3) Mae adrannau 13 a 14 yn gymwys at ddibenion diwygio'r Fframwaith, ond fel pe bai cyfeiriadau at y Fframwaith (neu ddrafft o'r Fframwaith) yn gyfeiriadau at y Fframwaith fel y'i diwygiwyd (neu ddrafft o'r Fframwaith fel y'i diwygiwyd).

(2) In preparing the draft of the Framework, the Welsh Ministers must have regard to the most recent sustainable land management report published under section 6 of the Agriculture (Wales) Act 2023 (asc 4).

(3) The appraisal under subsection (1)(b) must include an assessment of the likely effects of the policies in the draft on the use of the Welsh language.

(4) If, after complying with subsection (1), the Welsh Ministers wish to proceed with the draft of the Framework (with or without changes), they must lay before Senedd Cymru—

(a) the draft, and

(b) a report that—

(i) summarises the representations they received during the consultation carried out under subsection (1)(c), and

(ii) explains how they have taken the representations into account.

(5) The Welsh Ministers must have regard to—

(a) any resolution passed by Senedd Cymru in relation to the draft of the Framework during the Senedd consideration period, and

(b) any recommendation made by a committee of the Senedd in relation to the draft during that period.

(6) After the Senedd consideration period ends, the Welsh Ministers—

(a) may publish the National Development Framework for Wales in the terms of the draft laid under subsection (4), or

(b) if they propose to make changes to that draft, may—

(i) lay before Senedd Cymru an amended draft of the Framework, and

(ii) publish the National Development Framework for Wales in the terms of the amended draft.

(7) If a resolution was passed or a recommendation was made as mentioned in subsection (5), the Welsh Ministers must also, not later than the day the Framework is published, lay before Senedd Cymru a statement explaining how they have had regard to the resolution or recommendation.

(8) In this section "the Senedd consideration period" means 60 days beginning with the day a draft of the Framework is laid before Senedd Cymru under subsection (4), not counting any time when the Senedd is dissolved or is in recess for more than 4 days.

15 Review and revision of Framework

(1) The Welsh Ministers must keep the National Development Framework for Wales under review.

(2) The Welsh Ministers may revise the Framework at any time and must publish the Framework as revised.

(3) Sections 13 and 14 apply for the purposes of the revision of the Framework, but as if references to the Framework (or a draft of the Framework) were references to the Framework as revised (or a draft of the Framework as revised).

(4) Mae is-adran (5) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru, ar ôl cyhoeddi drafft o Fframwaith diwygiedig yn unol â'r datganiad o gyfranogiad y cyhoedd, yn penderfynu peidio â bwrw ymlaen â diwygio'r Fframwaith.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) cyhoeddi hysbysiad o'u penderfyniad a'r rhesymau drosto, a

(b) os gosodwyd drafft o Fframwaith diwygiedig gerbron Senedd Cymru o dan adran 14(4), osod copi o'r hysbysiad gerbron Senedd Cymru.

(6) Mae is-adran (7) yn gymwys os—

(a) daw cyfnod adolygu i ben, a

(b) nad yw Gweinidogion Cymru, o fewn y cyfnod hwnnw—

(i) wedi cyhoeddi Fframwaith diwygiedig, neu

(ii) wedi gosod Fframwaith diwygiedig drafft gerbron Senedd Cymru o dan adran 14(4).

(7) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd y cyfnod adolygu, rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi a gosod gerbron Senedd Cymru ddatganiad—

(a) yn nodi eu hasesiad o a ddylid diwygio'r Fframwaith ac yn rhoi rhesymau dros yr asesiad hwnnw, a

(b) os ydynt o'r farn y dylid diwygio'r Fframwaith, yn nodi amserlen ar gyfer ei ddiwygio.

(8) At ddibenion is-adrannau (6) a (7)—

(a) mae'r cyfnod adolygu cyntaf—

(i) yn dechrau â'r diwrnod y cyhoeddir y Fframwaith gyntaf, a

(ii) yn dod i ben bum mlynedd i'r diwrnod hwnnw neu, os yw'n gynharach, â'r diwrnod y cyhoeddir Fframwaith diwygiedig;

(b) mae pob cyfnod adolygu dilynol—

(i) yn dechrau â thrannoeth diwrnod olaf y cyfnod adolygu blaenorol, a

(ii) yn dod i ben bum mlynedd i ddiwrnod olaf y cyfnod adolygu blaenorol neu, os yw'n gynharach, â'r diwrnod y cyhoeddir Fframwaith diwygiedig.

PENNOD 3

CYNLLUNIO STRATEGOL A LLEOL: PRIF SWYDDOGAETHAU AWDURDODAU

Cynllunio strategol gan gyd-bwyllgorau corfforedig

16 Arolwg o ardal cyd-bwyllgor corfforedig

(1) Rhaid i gyd-bwyllgor corfforedig adolygu'n barhaus y materion y gellir disgwyl iddynt effeithio ar ddatblygiad a defnydd, neu ar gynllunio datblygiad a defnydd, o dir yn ei ardal.

(2) Mae'r materion hynny'n cynnwys—

(a) prif nodweddion ffisegol, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yr ardal (gan gynnwys y graddau y defnyddir y Gymraeg yn yr ardal);

(4) Subsection (5) applies if the Welsh Ministers, having published a draft of a revised Framework in accordance with the statement of public participation, decide not to proceed with the revision of the Framework.

(5) The Welsh Ministers must—

(a) publish notice of their decision and the reasons for it, and

(b) if a draft of a revised Framework has been laid before Senedd Cymru under section 14(4), lay a copy of the notice before Senedd Cymru.

(6) Subsection (7) applies if—

(a) a review period ends, and

(b) the Welsh Ministers have not, within that period—

(i) published a revised Framework, or

(ii) laid a draft revised Framework before Senedd Cymru under section 14(4).

(7) As soon as reasonably practicable after the end of the review period, the Welsh Ministers must publish and lay before Senedd Cymru a statement—

(a) setting out their assessment of whether the Framework should be revised and giving reasons for that assessment, and

(b) if they consider that the Framework should be revised, setting out a timetable for its revision.

(8) For the purposes of subsections (6) and (7)—

(a) the first review period—

(i) begins with the day the Framework is first published, and

(ii) ends with the fifth anniversary of that day or, if earlier, with the day a revised Framework is published;

(b) each subsequent review period—

(i) begins with the day after the last day of the preceding review period, and

(ii) ends with the fifth anniversary of the last day of the preceding review period or, if earlier, with the day a revised Framework is published.

CHAPTER 3

STRATEGIC AND LOCAL PLANNING: MAIN FUNCTIONS OF AUTHORITIES

Strategic planning by corporate joint committees

16 Survey of corporate joint committee's area

(1) A corporate joint committee must keep under review the matters that may be expected to affect the development and use, or the planning of the development and use, of land in its area.

(2) Those matters include—

(a) the principal physical, economic, social and environmental characteristics of the area (including the extent to which the Welsh language is used in the area);

(b) y prif ddibenion y defnyddir tir atynt yn yr ardal;

(c) maint, cyfansoddiad a dosbarthiad poblogaeth yr ardal;

(d) rhwydweithiau cyfathrebu, system drafnidiaeth a thraffig yr ardal;

(e) unrhyw ystyriaethau eraill y gellir disgwyl iddynt effeithio ar y materion a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (d);

(f) unrhyw faterion eraill a bennir mewn rheoliadau neu mewn cyfarwyddyd a roddir i'r cyd-bwyllgor corfforedig gan Weinidogion Cymru.

(3) Caiff cyd-bwyllgor corfforedig hefyd adolygu'n barhaus y materion a grybwyllir yn is-adran (2) mewn perthynas ag ardal gyfagos y mae cyd-bwyllgor corfforedig ar ei chyfer, i'r graddau y gellir disgwyl i'r materion hynny effeithio ar ei ardal ei hun.

(4) Wrth wneud hynny, rhaid i'r pwyllgor ymgynghori â'r cyd-bwyllgor corfforedig ar gyfer yr ardal gyfagos.

17 Dyletswydd i lunio cynllun datblygu strategol

(1) Rhaid i gyd-bwyllgor corfforedig lunio cynllun ar gyfer ei ardal, o'r enw cynllun datblygu strategol.

(2) Rhaid i'r cynllun nodi—

(a) amcanion y pwyllgor mewn perthynas â datblygiad a defnydd o dir yn ei ardal, a

(b) polisïau'r pwyllgor ar gyfer gweithredu'r amcanion hynny.

(3) Rhaid i'r cynllun gydymffurfio'n gyffredinol â Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru.

(4) Rhaid i'r cynllun bennu'r cyfnod pan fo i gael effaith.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y cyfnod y caniateir ei bennu.

(6) Wrth lunio ei gynllun datblygu strategol, rhaid i gyd-bwyllgor corfforedig roi sylw i—

(a) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru;

(b) polisïau cenedlaethol eraill a ddyroddir gan Weinidogion Cymru;

(c) unrhyw gynllun datblygu strategol ar gyfer ardal sy'n cyffinio ag ardal y pwyllgor;

(d) y cynllun datblygu lleol ar gyfer pob ardal y mae'r cyfan neu ran ohoni wedi ei gynnwys neu ei chynnwys yn ardal y pwyllgor;

(e) yr adnoddau sy'n debygol o fod ar gael i weithredu'r cynllun datblygu strategol;

(f) unrhyw faterion eraill a bennir mewn rheoliadau.

(7) Nid yw cynllun yn gynllun datblygu strategol ond i'r graddau y mae—

(a) wedi ei fabwysiadu drwy benderfyniad gan y cyd-bwyllgor corfforedig fel ei gynllun datblygu strategol o dan adran 24, neu

(b) wedi ei gymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 26(5) neu 29(5).

(8) Mae cynllun yn peidio â bod yn gynllun datblygu strategol ar ddiwedd y cyfnod a bennir o dan is-adran (4).

(b) the principal purposes for which land is used in the area;

(c) the size, composition and distribution of the population of the area;

(d) the communications networks, transport system and traffic of the area;

(e) any other considerations that may be expected to affect the matters mentioned in paragraphs (a) to (d);

(f) any other matters specified in regulations or in a direction given to the corporate joint committee by the Welsh Ministers.

(3) A corporate joint committee may also keep under review the matters mentioned in subsection (2) in relation to a neighbouring area for which there is a corporate joint committee, to the extent that those matters may be expected to affect its own area.

(4) In doing so, the committee must consult the corporate joint committee for the neighbouring area.

17 Duty to prepare strategic development plan

(1) A corporate joint committee must prepare a plan for its area, to be known as a strategic development plan.

(2) The plan must set out—

(a) the committee's objectives in relation to the development and use of land in its area, and

(b) the committee's policies for the implementation of those objectives.

(3) The plan must be in general conformity with the National Development Framework for Wales.

(4) The plan must specify the period for which it is to have effect.

(5) Regulations may make provision about the period that may be specified.

(6) In preparing its strategic development plan, a corporate joint committee must have regard to—

(a) the National Development Framework for Wales;

(b) other national policies issued by the Welsh Ministers;

(c) any strategic development plan for an area that adjoins the committee's area;

(d) the local development plan for each area all or part of which is included in the committee's area;

(e) the resources likely to be available for implementing the strategic development plan;

(f) any other matters specified in regulations.

(7) A plan is a strategic development plan only so far as it is—

(a) adopted by a resolution of the corporate joint committee as its strategic development plan under section 24, or

(b) approved by the Welsh Ministers under section 26(5) or 29(5).

(8) A plan ceases to be a strategic development plan at the end of the period specified under subsection (4).

Cynllunio lleol gan awdurdodau cynllunio

18 Arolwg o ardal awdurdod cynllunio

(1) Rhaid i awdurdod cynllunio adolygu'n barhaus y materion y gellir disgwyl iddynt effeithio ar ddatblygiad a defnydd, neu ar gynllunio datblygiad a defnydd, o dir yn ei ardal.

(2) Mae'r materion hynny'n cynnwys—

(a) prif nodweddion ffisegol, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yr ardal (gan gynnwys y graddau y defnyddir y Gymraeg yn yr ardal);

(b) y prif ddibenion y defnyddir tir atynt yn yr ardal;

(c) maint, cyfansoddiad a dosbarthiad poblogaeth yr ardal;

(d) rhwydweithiau cyfathrebu, system drafnidiaeth a thraffig yr ardal;

(e) unrhyw ystyriaethau eraill y gellir disgwyl iddynt effeithio ar y materion a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (d);

(f) unrhyw faterion eraill a bennir mewn rheoliadau neu mewn cyfarwyddyd a roddir i'r awdurdod cynllunio gan Weinidogion Cymru.

(3) Caiff awdurdod cynllunio hefyd adolygu'n barhaus y materion a grybwyllir yn is-adran (2) mewn perthynas ag ardal gyfagos i'r graddau y gellir disgwyl i'r materion hynny effeithio ar ei ardal ei hun.

(4) Wrth wneud hynny, rhaid i'r awdurdod cynllunio ymgynghori—

(a) os yw'r ardal gyfagos yng Nghymru, â'r awdurdod cynllunio ar gyfer yr ardal honno;

(b) os yw'r ardal gyfagos yn Lloegr—

(i) â'r awdurdod cynllunio lleol ar gyfer yr ardal honno, o fewn yr ystyr a roddir i "local planning authority" gan Ran 2 o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (p. 5), a

(ii) â'r awdurdod cynllunio mwynau a gwastraff ar gyfer yr ardal honno, o fewn yr ystyr a roddir i "minerals and waste planning authority" gan y Rhan honno.

19 Dyletswydd i lunio cynllun datblygu lleol

(1) Rhaid i awdurdod cynllunio lunio cynllun ar gyfer ei ardal, o'r enw cynllun datblygu lleol.

(2) Rhaid i'r cynllun nodi—

(a) amcanion yr awdurdod mewn perthynas â datblygiad a defnydd o dir yn ei ardal, a

(b) polisïau cyffredinol yr awdurdod ar gyfer gweithredu'r amcanion hynny.

(3) Caiff y cynllun hefyd nodi polisïau penodol mewn perthynas ag unrhyw ran o ardal yr awdurdod.

(4) Rhaid i'r cynllun gydymffurfio'n gyffredinol ag—

(a) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru, a

Local planning by planning authorities

18 Survey of planning authority's area

(1) A planning authority must keep under review the matters that may be expected to affect the development and use, or the planning of the development and use, of land in its area.

(2) Those matters include—

(a) the principal physical, economic, social and environmental characteristics of the area (including the extent to which the Welsh language is used in the area);

(b) the principal purposes for which land is used in the area;

(c) the size, composition and distribution of the population of the area;

(d) the communications networks, transport system and traffic of the area;

(e) any other considerations that may be expected to affect the matters mentioned in paragraphs (a) to (d);

(f) any other matters specified in regulations or in a direction given to the planning authority by the Welsh Ministers.

(3) A planning authority may also keep under review the matters mentioned in subsection (2) in relation to a neighbouring area to the extent that those matters may be expected to affect its own area.

(4) In doing so, the planning authority must consult—

(a) if the neighbouring area is in Wales, the planning authority for that area;

(b) if the neighbouring area is in England—

(i) the local planning authority for that area, within the meaning given by Part 2 of the Planning and Compulsory Purchase Act 2004 (c. 5), and

(ii) the minerals and waste planning authority for that area, within the meaning given by that Part.

19 Duty to prepare local development plan

(1) A planning authority must prepare a plan for its area, to be known as a local development plan.

(2) The plan must set out—

(a) the authority's objectives in relation to the development and use of land in its area, and

(b) the authority's general policies for the implementation of those objectives.

(3) The plan may also set out specific policies in relation to any part of the authority's area.

(4) The plan must be in general conformity with—

(a) the National Development Framework for Wales, and

(b) unrhyw gynllun datblygu strategol ar gyfer ardal sy'n cynnwys ardal gyfan yr awdurdod neu ran ohoni.

(5) Rhaid i'r cynllun bennu'r cyfnod pan fo i gael effaith.

(6) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y cyfnod y caniateir ei bennu.

(7) Wrth lunio ei gynllun datblygu lleol, rhaid i awdurdod cynllunio roi sylw i—

(a) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru;

(b) polisïau cenedlaethol eraill a ddyroddir gan Weinidogion Cymru;

(c) unrhyw gynllun datblygu strategol ar gyfer ardal sy'n cynnwys ardal gyfan yr awdurdod neu ran ohoni neu sy'n cyffinio â'i ardal;

(d) unrhyw ddatganiad ardal a gyhoeddir o dan adran 11 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (dccc 3) ar gyfer ardal sy'n cynnwys ardal gyfan yr awdurdod neu ran ohoni;

(e) y cynllun llesiant lleol a gyhoeddwyd o dan adran 39 neu 44(5) o'r Ddeddf Llesiant gan bob bwrdd gwasanaethau cyhoeddus y mae ei ardal yn cynnwys ardal gyfan yr awdurdod neu ran ohoni;

(f) yr adnoddau sy'n debygol o fod ar gael i weithredu'r cynllun datblygu lleol;

(g) unrhyw faterion eraill a bennir mewn rheoliadau.

(8) Nid yw cynllun yn gynllun datblygu lleol ond i'r graddau y mae—

(a) wedi ei fabwysiadu drwy benderfyniad gan yr awdurdod cynllunio fel ei gynllun datblygu lleol o dan adran 24, neu

(b) wedi ei gymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 26(5) neu 29(5).

(9) Mae cynllun yn peidio â bod yn gynllun datblygu lleol ar ddiwedd y cyfnod a bennir o dan is-adran (5).

PENNOD 4

CYNLLUNIAU DATBLYGU STRATEGOL A LLEOL: Y WEITHDREFN

Cyflwyniad

20 Ystyr "awdurdod sy'n gwneud cynllun" a "cynllun"

Yn y Bennod hon—

ystyr "awdurdod sy'n gwneud cynllun" ("*plan-making authority*") yw—

(a) mewn perthynas â chynllun datblygu strategol ar gyfer ardal, y cyd-bwyllgor corfforedig ar gyfer yr ardal;

(b) mewn perthynas â chynllun datblygu lleol ar gyfer ardal, yr awdurdod cynllunio ar gyfer yr ardal;

ystyr "cynllun" ("*plan*") yw cynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu lleol.

(b) any strategic development plan for an area that includes all or part of the authority's area.

(5) The plan must specify the period for which it is to have effect.

(6) Regulations may make provision about the period that may be specified.

(7) In preparing its local development plan, a planning authority must have regard to—

(a) the National Development Framework for Wales;

(b) other national policies issued by the Welsh Ministers;

(c) any strategic development plan for an area that includes all or part of the authority's area or adjoins its area;

(d) any area statement published under section 11 of the Environment (Wales) Act 2016 (anaw 3) for an area that includes all or part of the authority's area;

(e) the local well-being plan published under section 39 or 44(5) of the Well-being Act by each public services board whose area includes all or part of the authority's area;

(f) the resources likely to be available for implementing the local development plan;

(g) any other matters specified in regulations.

(8) A plan is a local development plan only so far as it is—

(a) adopted by a resolution of the planning authority as its local development plan under section 24, or

(b) approved by the Welsh Ministers under section 26(5) or 29(5).

(9) A plan ceases to be a local development plan at the end of the period specified under subsection (5).

CHAPTER 4

STRATEGIC AND LOCAL DEVELOPMENT PLANS: PROCEDURE

Introduction

20 Meaning of "plan" and "plan-making authority"

In this Chapter—

"plan" ("*cynllun*") means a strategic development plan or a local development plan;

"plan-making authority" ("*awdurdod sy'n gwneud cynllun*")—

(a) in relation to a strategic development plan for an area, means the corporate joint committee for the area;

(b) in relation to a local development plan for an area, means the planning authority for the area.

Llunio a mabwysiadu cynlluniau

21 Llunio cynllun: y weithdrefn a'r cytundeb cyflawni

(1) Rhaid i awdurdod sy'n gwneud cynllun lunio ei gynllun yn unol ag—

(a) y weithdrefn a bennir mewn rheoliadau, a

(b) y cytundeb cyflawni ar gyfer y cynllun.

(2) Cynnwys cytundeb cyflawni ar gyfer y cynllun yw—

(a) yr amserlen ar gyfer llunio a mabwysiadu'r cynllun, a

(b) cynllun cynnwys cymunedau'r awdurdod.

(3) Mae cynllun cynnwys cymunedau'r awdurdod yn ddatganiad o'i bolisïau ar gyfer cynnwys wrth lunio'r cynllun bersonau sydd wedi eu rhestru yn y cynllun cynnwys cymunedau.

(4) O ran y personau sydd wedi eu rhestru yn y cynllun cynnwys cymunedau—

(a) rhaid iddynt gynnwys y personau a bennir mewn rheoliadau;

(b) caniateir iddynt gynnwys unrhyw bersonau eraill y mae'r awdurdod sy'n gwneud cynllun o'r farn bod ganddynt fuddiant mewn materion sy'n ymwneud â datblygiad a defnydd o dir yn ei ardal.

(5) Rhaid i'r awdurdod sy'n gwneud cynllun a Gweinidogion Cymru geisio cytuno ar delerau'r cytundeb cyflawni ar gyfer y cynllun.

(6) Ond i'r graddau na allant gytuno ar y telerau, caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo bod rhaid i'r cytundeb cyflawni fod ar y telerau a bennir yn y cyfarwyddyd.

(7) Rhaid i'r awdurdod sy'n gwneud cynllun gydymffurfio â'r cyfarwyddyd.

(8) Caiff rheoliadau bennu—

(a) y weithdrefn i'w dilyn wrth lunio cytundeb cyflawni;

(b) amgylchiadau lle nad oes angen cydymffurfio â gofynion cytundeb cyflawni.

22 Arfarniad o gynaliadwyedd

(1) Wrth lunio ei gynllun, rhaid i awdurdod sy'n gwneud cynllun—

(a) cynnal arfarniad o gynaliadwyedd y cynllun, a

(b) llunio adroddiad ar ganfyddiadau'r arfarniad.

(2) Rhaid i'r arfarniad gynnwys asesiad o effeithiau tebygol y cynllun ar y defnydd o'r Gymraeg yn ardal yr awdurdod.

(3) Caiff rheoliadau bennu'r weithdrefn i'w dilyn wrth gynnal arfarniad o dan yr adran hon.

23 Archwiliad annibynnol

(1) Cyn i awdurdod sy'n gwneud cynllun fabwysiadu ei gynllun, rhaid iddo gyflwyno'r cynllun i Weinidogion Cymru ar gyfer ei archwilio'n annibynnol.

(2) Ond ni chaiff yr awdurdod gyflwyno ei gynllun onid yw—

(a) wedi cydymffurfio ag unrhyw ofynion perthnasol mewn rheoliadau o dan y Rhan hon, a

Preparation and adoption of plans

21 Preparation of plan: procedure and delivery agreement

(1) A plan-making authority must prepare its plan in accordance with—

(a) the procedure specified in regulations, and

(b) the delivery agreement for the plan.

(2) The delivery agreement for the plan consists of—

(a) the timetable for the preparation and adoption of the plan, and

(b) the authority's community involvement scheme.

(3) The authority's community involvement scheme is a statement of its policies for the involvement in the preparation of the plan of persons who are listed in the scheme.

(4) The persons listed in the community involvement scheme—

(a) must include the persons specified in regulations;

(b) may include any other persons the plan-making authority considers to have an interest in matters relating to the development and use of land in its area.

(5) The plan-making authority and the Welsh Ministers must attempt to agree the terms of the delivery agreement for the plan.

(6) But to the extent that they cannot agree the terms, the Welsh Ministers may direct that the delivery agreement must be in the terms specified in the direction.

(7) The plan-making authority must comply with the direction.

(8) Regulations may specify—

(a) the procedure to be followed in preparing a delivery agreement;

(b) circumstances in which the requirements of a delivery agreement need not be complied with.

22 Sustainability appraisal

(1) In preparing its plan, a plan-making authority must—

(a) carry out an appraisal of the sustainability of the plan, and

(b) prepare a report of the findings of the appraisal.

(2) The appraisal must include an assessment of the likely effects of the plan on the use of the Welsh language in the authority's area.

(3) Regulations may specify the procedure to be followed in carrying out an appraisal under this section.

23 Independent examination

(1) Before a plan-making authority adopts its plan, it must submit the plan to the Welsh Ministers for independent examination.

(2) But the authority must not submit its plan unless—

(a) it has complied with any relevant requirements of regulations under this Part, and

(b) o'r farn bod y cynllun yn barod i'w archwilio'n annibynnol.

(3) Caiff rheoliadau bennu dogfennau eraill a gwybodaeth arall y mae rhaid i'r awdurdod eu hanfon neu ei hanfon at Weinidogion Cymru yn ogystal â'r cynllun.

(4) Rhaid i archwiliad annibynnol gael ei gynnal gan arolygydd.

(5) Diben yr archwiliad yw penderfynu a yw'r cynllun—

(a) yn bodloni'r gofynion a osodir gan ac o dan y Rhan hon, a

(b) yn gadarn.

(6) Os yw person sy'n cyflwyno sylwadau er mwyn ceisio newid y cynllun yn gwneud archiad am gyfle i ymddangos gerbron yr arolygydd a chael gwrandawiad ganddo, rhaid rhoi'r cyfle hwnnw i'r person.

(7) Rhaid i'r arolygydd—

(a) gwneud argymhellion;

(b) rhoi rhesymau dros yr argymhellion.

(8) Rhaid i'r awdurdod sy'n gwneud cynllun gyhoeddi'r argymhellion a'r rhesymau.

(9) Caiff rheoliadau wneud darpariaethau ynghylch—

(a) y weithdrefn i'w dilyn mewn cysylltiad ag archwiliad annibynnol o dan y Bennod hon;

(b) y gydnabyddiaeth ariannol a'r lwfansau sy'n daladwy i arolygydd a benodir i gynnal archwiliad annibynnol.

24 Mabwysiadu cynllun

(1) Caiff awdurdod sy'n gwneud cynllun—

(a) mabwysiadu ei gynllun fel y'i cyflwynwyd yn wreiddiol i'w archwilio'n annibynnol os yw'r arolygydd a benodwyd i gynnal yr archwiliad yn argymell mabwysiadu'r cynllun fel y'i cyflwynwyd yn wreiddiol;

(b) mabwysiadu'r cynllun gydag addasiadau os yw'r arolygydd yn argymell yr addasiadau.

(2) Mae cynllun wedi ei fabwysiadu at ddibenion yr adran hon os yw wedi ei fabwysiadu drwy benderfyniad gan yr awdurdod.

(3) Ni chaiff awdurdod sy'n gwneud cynllun fabwysiadu cynllun os yw Gweinidogion Cymru yn ei gyfarwyddo i beidio â gwneud hynny.

Ymyrraeth gan Weinidogion Cymru a thynnu cynlluniau yn ôl cyn eu mabwysiadu

25 Pŵer i gyfarwyddo awdurdod i addasu cynllun

(1) Os yw Gweinidogion Cymru o'r farn bod cynllun nad yw wedi ei fabwysiadu eto yn anfoddhaol, cânt gyfarwyddo'r awdurdod sy'n gwneud cynllun i addasu'r cynllun yn unol â'r cyfarwyddyd.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan yr adran hon, rhaid iddynt ddatgan eu rhesymau dros wneud hynny.

(b) it considers that the plan is ready for independent examination.

(3) Regulations may specify other documents and information that the authority must send to the Welsh Ministers in addition to the plan.

(4) An independent examination must be carried out by an inspector.

(5) The purpose of the examination is to determine whether the plan—

(a) satisfies the requirements imposed by and under this Part, and

(b) is sound.

(6) If a person who makes representations seeking to change the plan requests an opportunity to appear before and be heard by the inspector, the person must be given such an opportunity.

(7) The inspector must—

(a) make recommendations;

(b) give reasons for the recommendations.

(8) The plan-making authority must publish the recommendations and the reasons.

(9) Regulations may make provision about—

(a) the procedure to be followed in connection with an independent examination under this Chapter;

(b) the remuneration and allowances payable to an inspector appointed to carry out an independent examination.

24 Adoption of plan

(1) A plan-making authority may—

(a) adopt its plan as originally submitted for independent examination if the inspector appointed to carry out the examination recommends that the plan is adopted as originally submitted;

(b) adopt the plan with modifications if the inspector recommends the modifications.

(2) A plan is adopted for the purposes of this section if it is adopted by a resolution of the authority.

(3) A plan-making authority must not adopt a plan if the Welsh Ministers direct it not to do so.

Intervention by the Welsh Ministers and withdrawal of plans before adoption

25 Power to direct authority to modify plan

(1) If the Welsh Ministers consider that a plan that has not yet been adopted is unsatisfactory, they may direct the plan-making authority to modify the plan in accordance with the direction.

(2) If the Welsh Ministers give a direction under this section, they must state their reasons for doing so.

(3) O ran yr awdurdod sy'n gwneud cynllun—

(a) rhaid iddo gydymffurfio â'r cyfarwyddyd;

(b) ni chaiff fabwysiadu'r cynllun oni bai bod Gweinidogion Cymru yn rhoi hysbysiad eu bod wedi eu bodloni bod yr awdurdod wedi cydymffurfio â'r cyfarwyddyd.

(4) Wrth arfer eu swyddogaethau o dan yr adran hon mewn perthynas â chynllun, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i'r cytundeb cyflawni ar gyfer y cynllun (gweler adran 21).

26 Pŵer i gyfarwyddo awdurdod i gyflwyno cynllun i'w gymeradwyo

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ar unrhyw adeg cyn i gynllun gael ei fabwysiadu gyfarwyddo'r awdurdod sy'n gwneud cynllun i gyflwyno'r cynllun iddynt i'w gymeradwyo ganddynt.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan yr adran hon—

(a) ni chaiff yr awdurdod sy'n gwneud cynllun gymryd unrhyw gamau pellach mewn cysylltiad â mabwysiadu'r cynllun;

(b) os rhoddir y cyfarwyddyd cyn i'r awdurdod gyflwyno'r cynllun i'w archwilio'n annibynnol, rhaid i Weinidogion Cymru beri i archwiliad annibynnol o'r cynllun gael ei gynnal yn unol ag adran 23(4) i (7);

(c) os rhoddir y cyfarwyddyd ar ôl i'r awdurdod gyflwyno'r cynllun i'w archwilio'n annibynnol, rhaid i'r arolygydd a benodwyd i gynnal yr archwiliad wneud argymhellion i Weinidogion Cymru;

(d) nid yw'r cynllun yn cael effaith onid yw wedi ei gymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

(3) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r argymhellion a wnaed iddynt yn rhinwedd is-adran (2)(b) neu (c) a rhesymau'r arolygydd sy'n gwneud yr argymhellion.

(4) Wrth ystyried cynllun a gyflwynir iddynt yn unol â chyfarwyddyd o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru ystyried unrhyw fater y maent o'r farn ei fod yn berthnasol, pa un a'i hystyriwyd gan yr awdurdod sy'n gwneud cynllun ai peidio.

(5) Pan gyflwynir cynllun iddynt yn unol â chyfarwyddyd o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cymeradwyo'r cynllun fel y'i cyflwynwyd,

(b) ei gymeradwyo gydag addasiadau, neu

(c) ei wrthod.

(6) Rhaid i Weinidogion Cymru roi rhesymau dros eu penderfyniad.

(7) Wrth arfer eu swyddogaethau o dan yr adran hon mewn perthynas â chynllun, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i'r cytundeb cyflawni ar gyfer y cynllun (gweler adran 21).

27 Pŵer i gyfarwyddo awdurdod i dynnu cynllun yn ôl

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ar unrhyw adeg cyn i gynllun gael ei fabwysiadu gyfarwyddo'r awdurdod sy'n gwneud cynllun i dynnu'r cynllun yn ôl.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan yr adran hon, rhaid iddynt ddatgan eu rhesymau dros wneud hynny.

(3) The plan-making authority—

(a) must comply with the direction;

(b) must not adopt the plan unless the Welsh Ministers give notice that they are satisfied that the authority has complied with the direction.

(4) In exercising their functions under this section in relation to a plan, the Welsh Ministers must have regard to the delivery agreement for the plan (see section 21).

26 Power to direct authority to submit plan for approval

(1) The Welsh Ministers may at any time before a plan is adopted direct the plan-making authority to submit the plan to them for their approval.

(2) If the Welsh Ministers give a direction under this section—

(a) the plan-making authority must not take any further steps in connection with the adoption of the plan;

(b) if the direction is given before the authority has submitted the plan for independent examination, the Welsh Ministers must cause an independent examination of the plan to be held in accordance with section 23(4) to (7);

(c) if the direction is given after the authority has submitted the plan for independent examination, the inspector appointed to carry out the examination must make recommendations to the Welsh Ministers;

(d) the plan has no effect unless it is approved by the Welsh Ministers.

(3) The Welsh Ministers must publish the recommendations made to them by virtue of subsection (2)(b) or (c) and the reasons of the inspector who makes the recommendations.

(4) In considering a plan submitted to them in accordance with a direction under this section, the Welsh Ministers may take account of any matter they consider relevant, whether or not it was taken into account by the plan-making authority.

(5) Where a plan is submitted to them in accordance with a direction under this section, the Welsh Ministers may—

(a) approve the plan as submitted,

(b) approve it with modifications, or

(c) reject it.

(6) The Welsh Ministers must give reasons for their decision.

(7) In exercising their functions under this section in relation to a plan, the Welsh Ministers must have regard to the delivery agreement for the plan (see section 21).

27 Power to direct authority to withdraw plan

(1) The Welsh Ministers may at any time before a plan is adopted direct the plan-making authority to withdraw the plan.

(2) If the Welsh Ministers give a direction under this section, they must state their reasons for doing so.

(3) Rhaid i'r awdurdod dynnu'r cynllun yn ôl yn unol â'r cyfarwyddyd.

28 Tynnu cynllun yn ôl pan nad oes cyfarwyddyd

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan na chyfarwyddwyd awdurdod sy'n gwneud cynllun i dynnu ei gynllun yn ôl.

(2) Caiff yr awdurdod dynnu'r cynllun yn ôl ar unrhyw adeg cyn ei fabwysiadu; ond mae hyn yn ddarostyngedig i'r darpariaethau a ganlyn yn yr adran hon.

(3) Ni chaiff awdurdod sy'n gwneud cynllun dynnu cynllun yn ôl os yw Gweinidogion Cymru wedi—

(a) cyfarwyddo'r awdurdod i gyflwyno'r cynllun i'w gymeradwyo o dan adran 26, neu

(b) cymryd unrhyw gam o dan adran 29 mewn cysylltiad â'r cynllun.

(4) Ni chaiff awdurdod sy'n gwneud cynllun dynnu yn ôl gynllun a gyflwynwyd i'w archwilio'n annibynnol o dan adran 23 ond os—

(a) yw'r arolygydd sy'n cynnal yr archwiliad yn argymell tynnu'r cynllun yn ôl, a

(b) nad yw'r argymhelliad yn cael ei drechu gan gyfarwyddyd a roddir gan Weinidogion Cymru.

(5) Ni chaiff awdurdod sy'n gwneud cynllun dynnu yn ôl gynllun y mae is-adran (6) yn gymwys iddo ond os—

(a) yw'r awdurdod wedi rhoi hysbysiad i Weinidogion Cymru o'i fwriad i dynnu'r cynllun yn ôl, a

(b) yw'r cyfnod hysbysu wedi dod i ben.

(6) Mae'r is-adran hon yn gymwys i gynllun os yw'r awdurdod—

(a) heb gyflwyno'r cynllun eto ar gyfer ei archwilio'n annibynnol o dan adran 23, ond

(b) wedi cymryd camau mewn cysylltiad â llunio'r cynllun sydd wedi eu pennu mewn rheoliadau.

(7) Pan fo awdurdod sy'n gwneud cynllun wedi rhoi hysbysiad o dan is-adran (5)(a), caiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i'r awdurdod yn gwneud y naill neu'r llall o'r canlynol neu'r ddau—

(a) ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod ddarparu gwybodaeth bellach;

(b) estyn y cyfnod hysbysu.

(8) Ystyr "y cyfnod hysbysu" yw'r cyfnod, yn dechrau â'r diwrnod y rhoddir hysbysiad o dan is-adran (5)(a), a bennir mewn rheoliadau; ond mae hyn yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddyd a roddir o dan is-adran (7)(b) mewn achos penodol.

29 Pwerau diofyn Gweinidogion Cymru

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru o'r farn bod awdurdod sy'n gwneud cynllun yn methu â gwneud unrhyw beth y mae'n angenrheidiol i'r awdurdod ei wneud mewn cysylltiad â llunio neu fabwysiadu ei gynllun.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru lunio'r cynllun.

(3) Rhaid i Weinidogion Cymru beri i archwiliad annibynnol gael ei gynnal yn unol ag adran 23(4) i (7).

(3) The authority must withdraw the plan in accordance with the direction.

28 Withdrawal of plan in absence of direction

(1) This section applies where a plan-making authority has not been directed to withdraw its plan.

(2) The authority may withdraw the plan at any time before adopting it; but this is subject to the following provisions of this section.

(3) A plan-making authority may not withdraw a plan if the Welsh Ministers have—

(a) directed the authority to submit the plan for approval under section 26, or

(b) taken any step under section 29 in connection with the plan.

(4) A plan-making authority may withdraw a plan that has been submitted for independent examination under section 23 only if—

(a) the inspector who carries out the examination recommends that the plan is withdrawn, and

(b) the recommendation is not overruled by a direction given by the Welsh Ministers.

(5) A plan-making authority may withdraw a plan to which subsection (6) applies only if—

(a) the authority has given notice to the Welsh Ministers of its intention to withdraw the plan, and

(b) the notice period has ended.

(6) This subsection applies to a plan if the authority—

(a) has not yet submitted the plan for independent examination under section 23, but

(b) has taken steps in connection with the preparation of the plan that are specified in regulations.

(7) Where a plan-making authority has given notice under subsection (5)(a), the Welsh Ministers may give a direction to the authority doing either or both of the following—

(a) requiring the authority to provide further information;

(b) extending the notice period.

(8) "The notice period" means the period, beginning with the day notice is given under subsection (5)(a), that is specified in regulations; but this is subject to any direction given under subsection (7)(b) in a particular case.

29 Default powers of the Welsh Ministers

(1) This section applies if the Welsh Ministers consider that a plan-making authority is failing to do anything it is necessary for the authority to do in connection with the preparation or adoption of its plan.

(2) The Welsh Ministers may prepare the plan.

(3) The Welsh Ministers must cause an independent examination to be held in accordance with section 23(4) to (7).

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi argymhellion a rhesymau'r arolygydd sy'n cynnal yr archwiliad.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru gymeradwyo'r cynllun fel cynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu lleol (yn ôl y digwydd).

(6) Rhaid i Weinidogion Cymru roi rhesymau dros unrhyw beth a wnânt o dan is-adran (2) neu (5).

(7) Rhaid i'r awdurdod sy'n gwneud cynllun ad-dalu i Weinidogion Cymru unrhyw gostau y maent yn mynd iddynt mewn cysylltiad ag unrhyw beth—

(a) a wnânt o dan is-adran (2) neu (5), a

(b) y methodd yr awdurdod â'i wneud fel y crybwyllir yn is-adran (1).

Sylwadau ynghylch cynlluniau

30 Eithrio sylwadau penodol sy'n ymwneud â phriffyrdd a threfi newydd

(1) Caiff awdurdod sy'n gwneud cynllun neu Weinidogion Cymru ddiystyru sylw ynghylch cynllun os yw neu os ydynt o'r farn bod y sylw yn ei hanfod yn sylw neu'n wrthwynebiad y mae'r adran hon yn gymwys iddo.

(2) Mae'r adran hon yn gymwys i sylw ynghylch unrhyw beth, neu wrthwynebiad i unrhyw beth, a wnaed neu y bwriedir ei wneud yn unol ag—

(a) gorchymyn neu gynllun o dan adran 10, 14, 16, 18, 106(1) neu (3) neu 108(1) o'r Ddeddf Priffyrdd (gorchmynion a chynlluniau sy'n ymwneud â chefnffyrdd, ffyrdd dosbarthiadol, ffyrdd arbennig, pontydd, twneli a dargyfeirio cyrsiau dŵr);

(b) gorchymyn o dan adran 1 o Ddeddf Trefi Newydd 1981 (p. 64) (dynodi safle tref newydd arfaethedig).

Adolygu, diwygio, dirymu a monitro cynlluniau ar ôl eu mabwysiadu neu eu cymeradwyo

31 Dyletswydd i ystyried pa un ai i adolygu cynllun

(1) Ar ôl i Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru neu Fframwaith diwygiedig gael ei gyhoeddi, rhaid i awdurdod sy'n gwneud cynllun ystyried a ddylai gynnal adolygiad o'i gynllun.

(2) Ar ôl i gynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu strategol diwygiedig ar gyfer ei ardal gyfan neu ran ohoni gael ei fabwysiadu neu ei gymeradwyo, rhaid i awdurdod cynllunio ystyried a ddylai gynnal adolygiad o'i gynllun datblygu lleol.

32 Adolygu cynllun

(1) Rhaid i awdurdod sy'n gwneud cynllun gynnal adolygiad o'i gynllun—

(a) os yw o'r farn, ar ôl ystyried o dan adran 31, y dylid adolygu'r cynllun;

(b) ar unrhyw adeg arall a bennir mewn rheoliadau.

(2) Rhaid i'r awdurdod—

(a) adrodd am ganfyddiadau'r adolygiad i Weinidogion Cymru, a

(b) cyhoeddi'r adroddiad.

(4) The Welsh Ministers must publish the recommendations and reasons of the inspector who carries out the examination.

(5) The Welsh Ministers may approve the plan as a strategic development plan or local development plan (as the case may be).

(6) The Welsh Ministers must give reasons for anything they do under subsection (2) or (5).

(7) The plan-making authority must reimburse the Welsh Ministers for any costs they incur in connection with anything—

(a) that they do under subsection (2) or (5), and

(b) that the authority failed to do as mentioned in subsection (1).

Representations about plans

30 Exclusion of certain representations relating to highways and new towns

(1) A plan-making authority or the Welsh Ministers may disregard a representation about a plan if it considers or they consider that the representation is in substance a representation or objection to which this section applies.

(2) This section applies to a representation about, or an objection to, anything done or proposed to be done in pursuance of—

(a) an order or scheme under section 10, 14, 16, 18, 106(1) or (3) or 108(1) of the Highways Act (orders and schemes relating to trunk roads, classified roads, special roads, bridges, tunnels and diversion of watercourses);

(b) an order under section 1 of the New Towns Act 1981 (c. 64) (designation of site of proposed new town).

Review, revision, revocation and monitoring of plans after adoption or approval

31 Duty to consider whether to review plan

(1) Following the publication of the National Development Framework for Wales or a revised Framework, a plan-making authority must consider whether to carry out a review of its plan.

(2) Following the adoption or approval of a strategic development plan or revised strategic development plan for all or part of its area, a planning authority must consider whether to carry out a review of its local development plan.

32 Review of plan

(1) A plan-making authority must carry out a review of its plan—

(a) if, after consideration under section 31, it considers that the plan should be reviewed;

(b) at any other time specified in regulations.

(2) The authority must—

(a) report the findings of the review to the Welsh Ministers, and

(b) publish the report.

33 Diwygio cynllun

(1) Caiff awdurdod sy'n gwneud cynllun lunio diwygiad o'i gynllun ar unrhyw adeg.

(2) Rhaid i'r awdurdod lunio diwygiad o'i gynllun—

(a) os yw o'r farn, ar ôl adolygiad o dan adran 32, y dylid diwygio'r cynllun;

(b) ar unrhyw adeg arall os cyfarwyddir ef gan Weinidogion Cymru i wneud hynny.

(3) Mae'r Rhan hon yn gymwys i ddiwygio cynllun fel y mae'n gymwys i lunio'r cynllun.

34 Dirymu cynllun

Caiff Gweinidogion Cymru ar unrhyw adeg ddirymu cynllun ar archiad gan yr awdurdod sy'n gwneud cynllun.

35 Adroddiad monitro blynyddol

Rhaid i awdurdod sy'n gwneud cynllun roi adroddiad blynyddol i Weinidogion Cymru ynghylch y graddau y mae'r amcanion a nodir yn ei gynllun yn cael eu cyflawni.

Cynlluniau datblygu lleol ar y cyd

36 Arfer swyddogaethau ar y cyd gan awdurdodau cynllunio

(1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo dau awdurdod cynllunio neu ragor i lunio cynllun datblygu lleol ar y cyd ar gyfer eu hardaloedd.

(2) Ni chaniateir rhoi cyfarwyddyd o dan is-adran (1) i awdurdod Parc Cenedlaethol.

(3) Os yw Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd, rhaid iddynt ddatgan eu rhesymau dros wneud hynny.

(4) Rhaid i'r awdurdodau y rhoddir y cyfarwyddyd iddynt gydymffurfio ag ef.

(5) Caiff dau awdurdod cynllunio neu ragor, yn absenoldeb cyfarwyddyd i'r un ohonynt o dan is-adran (1), gytuno i lunio cynllun datblygu lleol ar y cyd ar gyfer eu hardaloedd.

(6) Mae'r Rhan hon yn gymwys mewn perthynas â chynllun datblygu lleol ar y cyd fel y mae'n gymwys mewn perthynas ag unrhyw gynllun datblygu lleol arall.

(7) Rhaid i unrhyw beth y mae rhaid ei wneud gan neu mewn perthynas ag awdurdod cynllunio mewn cysylltiad â chynllun datblygu lleol gael ei wneud gan neu mewn perthynas â phob un o'r awdurdodau a grybwyllir yn is-adran (1) neu (5) mewn cysylltiad â chynllun datblygu lleol ar y cyd.

(8) Yn yr adran hon ac adran 37, ystyr "cynllun datblygu lleol ar y cyd" yw cynllun datblygu lleol a lunnir ar y cyd gan ddau awdurdod cynllunio neu ragor.

37 Trefniadau ar y cyd rhwng awdurdodau cynllunio yn dod i ben

(1) Mae'r adran hon yn gymwys—

(a) os yw Gweinidogion Cymru yn tynnu yn ôl gyfarwyddyd i lunio cynllun datblygu lleol ar y cyd neu'n ei amrywio fel ei fod yn peidio â bod yn gymwys i awdurdod cynllunio, neu

(b) os yw awdurdod cynllunio yn tynnu yn ôl o gytundeb i lunio cynllun datblygu lleol ar y cyd.

33 Revision of plan

(1) A plan-making authority may prepare a revision of its plan at any time.

(2) The authority must prepare a revision of its plan—

(a) if, after a review under section 32, it considers that the plan should be revised;

(b) at any other time if the Welsh Ministers direct it to do so.

(3) This Part applies to the revision of a plan as it applies to the preparation of the plan.

34 Revocation of plan

The Welsh Ministers may at any time revoke a plan at the request of the plan-making authority.

35 Annual monitoring report

A plan-making authority must make an annual report to the Welsh Ministers about the extent to which the objectives set out in its plan are being achieved.

Joint local development plans

36 Joint exercise of functions by planning authorities

(1) The Welsh Ministers may direct two or more planning authorities to prepare a joint local development plan for their areas.

(2) A direction under subsection (1) may not be given to a National Park authority.

(3) If the Welsh Ministers give a direction, they must state their reasons for doing so.

(4) The authorities to which the direction is given must comply with it.

(5) Two or more planning authorities may, in the absence of a direction to any of them under subsection (1), agree to prepare a joint local development plan for their areas.

(6) This Part applies in relation to a joint local development plan as it applies in relation to any other local development plan.

(7) Anything that must be done by or in relation to a planning authority in connection with a local development plan must be done by or in relation to each of the authorities mentioned in subsection (1) or (5) in connection with a joint local development plan.

(8) In this section and section 37, "joint local development plan" means a local development plan prepared jointly by two or more planning authorities.

37 End of joint arrangements between planning authorities

(1) This section applies if—

(a) the Welsh Ministers withdraw a direction to prepare a joint local development plan or vary it so that it ceases to apply to a planning authority, or

(b) a planning authority withdraws from an agreement to prepare a joint local development plan.

(2) Rhaid trin camau a gymerwyd mewn perthynas â'r cynllun datblygu lleol ar y cyd fel camau a gymerwyd—

(a) gan awdurdod cynllunio yr oedd y cyfarwyddyd neu'r cytundeb yn gymwys iddo at ddibenion cynllun datblygu lleol cyfatebol a luniwyd gan yr awdurdod, neu

(b) gan ddau awdurdod cynllunio neu ragor yr oedd y cyfarwyddyd neu'r cytundeb yn gymwys iddynt at ddibenion cynllun datblygu lleol ar y cyd cyfatebol a luniwyd gan yr awdurdodau hynny.

(3) Rhaid atal unrhyw archwiliad annibynnol o gynllun datblygu lleol ar y cyd yr oedd y cyfarwyddyd neu'r cytundeb yn gymwys iddo.

(4) Ond caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo bod—

(a) yr archwiliad i'w ailddechrau mewn perthynas â'r cynllun datblygu lleol cyfatebol neu'r cynllun datblygu lleol ar y cyd cyfatebol;

(b) camau a gymerwyd at ddibenion yr archwiliad a ataliwyd i gael effaith at ddibenion yr archwiliad sydd wedi ei ailddechrau.

(5) Ni chaiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd o dan is-adran (4) ond—

(a) os yw awdurdod cynllunio yr oedd y cyfarwyddyd neu'r cytundeb yn gymwys iddo yn gwneud archiad iddynt wneud hynny, a

(b) os gwneir yr archiad cyn diwedd y cyfnod a bennir mewn rheoliadau.

(6) Caiff rheoliadau—

(a) pennu amgylchiadau lle nad yw is-adrannau (2), (4) a (5) yn gymwys mewn perthynas ag awdurdod cynllunio;

(b) gwneud darpariaeth ynghylch beth yw cynllun datblygu lleol cyfatebol neu gynllun datblygu lleol ar y cyd cyfatebol.

Costau archwiliadau annibynnol o gynlluniau

38 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod sy'n gwneud cynllun dalu costau archwiliad annibynnol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru yn penodi arolygydd i gynnal archwiliad annibynnol o gynllun o dan y Bennod hon.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod sy'n gwneud cynllun dalu'r costau y mae Gweinidogion Cymru yn mynd iddynt mewn perthynas â'r archwiliad (neu gymaint o'r costau hynny ag sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru).

(3) Caiff Gweinidogion Cymru ardystio swm eu costau; ac mae swm a ardystir ganddynt ac y maent yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod sy'n gwneud cynllun ei dalu yn adenilladwy oddi wrth yr awdurdod fel dyled sifil.

(4) Mae'r costau y mae Gweinidogion Cymru yn mynd iddynt mewn perthynas ag archwiliad annibynnol yn cynnwys—

(a) yr holl gost weinyddol y mae Gweinidogion Cymru yn mynd iddi mewn cysylltiad â'r archwiliad, gan gynnwys yn benodol swm rhesymol a benderfynir ganddynt mewn cysylltiad â chostau staff cyffredinol a gorbenion Llywodraeth Cymru;

(b) costau mewn cysylltiad ag archwiliad nad yw'n digwydd.

(2) Steps taken in relation to the joint local development plan must be treated as steps taken—

(a) by a planning authority to which the direction or agreement applied for the purposes of a corresponding local development plan prepared by the authority, or

(b) by two or more planning authorities to which the direction or agreement applied for the purposes of a corresponding joint local development plan prepared by those authorities.

(3) Any independent examination of a joint local development plan to which the direction or agreement applied must be suspended.

(4) But the Welsh Ministers may direct that—

(a) the examination is to be resumed in relation to the corresponding local development plan or corresponding joint local development plan;

(b) steps taken for the purposes of the suspended examination are to have effect for the purposes of the resumed examination.

(5) The Welsh Ministers may give a direction under subsection (4) only if—

(a) a planning authority to which the direction or agreement applied requests them to do so, and

(b) the request is made before the end of the period specified in regulations.

(6) Regulations may—

(a) specify circumstances in which subsections (2), (4) and (5) are not to apply in relation to a planning authority;

(b) make provision about what is a corresponding local development plan or a corresponding joint local development plan.

Costs of independent examinations of plans

38 Power to require plan-making authority to pay costs of independent examination

(1) This section applies where the Welsh Ministers appoint an inspector to carry out an independent examination of a plan under this Chapter.

(2) The Welsh Ministers may require the plan-making authority to pay the costs incurred by the Welsh Ministers in relation to the examination (or so much of those costs as the Welsh Ministers may require).

(3) The Welsh Ministers may certify the amount of their costs; and an amount they certify and require the plan-making authority to pay is recoverable from the authority as a civil debt.

(4) The costs incurred by the Welsh Ministers in relation to an independent examination include—

(a) the entire administrative cost incurred by the Welsh Ministers in connection with the examination, including in particular a reasonable amount that they determine in respect of general staff costs and overheads of the Welsh Government;

(b) costs in respect of an examination that does not take place.

(5) Caiff rheoliadau bennu swm dyddiol safonol ar gyfer archwiliadau annibynnol o ddisgrifiad penodedig.

(6) Pan benodir arolygydd i gynnal archwiliad annibynnol o ddisgrifiad penodedig, cymerir mai'r costau y mae Gweinidogion Cymru yn mynd iddynt yw—

(a) y swm dyddiol safonol am bob diwrnod (neu gyfran briodol o'r swm hwnnw am ran o ddiwrnod) y mae'r arolygydd yn ei dreulio'n cynnal yr archwiliad neu'n gwneud gwaith sy'n gysylltiedig ag ef,

(b) costau yr eir iddynt mewn gwirionedd o ran lwfansau teithio neu gynhaliaeth sy'n daladwy i'r arolygydd neu ar ei ran mewn cysylltiad â'r archwiliad,

(c) costau y gellir eu priodoli i benodi asesydd i gynorthwyo'r arolygydd, a

(d) unrhyw gostau eraill y gellir eu priodoli i benodi'r arolygydd.

(7) Yn yr adran hon ystyr "penodedig" yw wedi ei bennu mewn rheoliadau.

PENNOD 5

CYFFREDINOL

39 Corfforaethau datblygu trefol

Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo nad yw Penodau 3 a 4 yn gymwys i ardal corfforaeth datblygu trefol.

40 Canllawiau

Wrth arfer swyddogaethau a roddir gan Benodau 3 a 4 neu odanynt a chan reoliadau o dan adran 41, rhaid i gyd-bwyllgor corfforedig neu awdurdod cynllunio roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol a ddyroddir gan Weinidogion Cymru.

41 Rheoliadau ynghylch arfer swyddogaethau mewn perthynas â chynlluniau

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth mewn cysylltiad ag arfer swyddogaethau o dan Benodau 2 i 4 gan unrhyw berson.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth ynghylch—

(a) hysbysu a chyhoeddusrwydd;

(b) ymgynghori â'r cyhoedd a chyfranogiad y cyhoedd;

(c) cyflwyno ac ystyried sylwadau ynghylch unrhyw beth sydd i'w gynnwys mewn cynllun;

(d) ffurf a chynnwys cynlluniau neu ddogfennau eraill;

(e) peri bod cynlluniau neu ddogfennau eraill ar gael i'r cyhoedd edrych arnynt;

(f) sut y mae hysbysiadau, cyfarwyddydau neu ddogfennau eraill i'w rhoi;

(g) sut y mae dogfennau i'w cyhoeddi;

(h) pryd y mae rhaid gwneud unrhyw beth;

(i) monitro arfer swyddogaethau gan gyd-bwyllgorau corfforedig ac awdurdodau cynllunio.

(5) Regulations may specify a standard daily amount for independent examinations of a specified description.

(6) Where an inspector is appointed to carry out an independent examination of a specified description, the costs incurred by the Welsh Ministers are to be taken to be—

(a) the standard daily amount for each day (or an appropriate proportion of that amount for a part of a day) on which the inspector is engaged in carrying out the examination or on work connected with it,

(b) costs actually incurred on travelling or subsistence allowances payable to or for the inspector in connection with the examination,

(c) costs attributable to the appointment of an assessor to assist the inspector, and

(d) any other costs attributable to the appointment of the inspector.

(7) In this section "specified" means specified in regulations.

CHAPTER 5

GENERAL

39 Urban development corporations

The Welsh Ministers may direct that Chapters 3 and 4 do not apply to the area of an urban development corporation.

40 Guidance

In exercising functions conferred by or under Chapters 3 and 4 and by regulations under section 41, a corporate joint committee or planning authority must have regard to any relevant guidance issued by the Welsh Ministers.

41 Regulations about exercise of functions relating to plans

(1) Regulations may make provision in connection with the exercise by any person of functions under Chapters 2 to 4.

(2) The regulations may, in particular, make provision about—

(a) notification and publicity;

(b) consultation with and participation by the public;

(c) making and considering representations about anything to be included in a plan;

(d) the form and content of plans or other documents;

(e) making plans or other documents available for public inspection;

(f) how notices, directions or other documents are to be given;

(g) how documents are to be published;

(h) when anything must be done;

(i) monitoring the exercise of functions by corporate joint committees and planning authorities.

RHAN 3

CANIATÂD CYNLLUNIO

PENNOD 1

RHAGARWEINIOL

Trosolwg

42 Trosolwg o'r Rhan hon

(1) Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o'r Rhan hon.

(2) Mae adran 43 yn ei gwneud yn ofynnol i ddatblygiad tir yng Nghymru gael ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio.

(3) Mae Penodau 2 i 8 yn ymwneud â rhoi caniatâd cynllunio. Maent yn darparu ar gyfer rhoi caniatâd cynllunio—

(a) drwy orchymyn datblygu a wneir gan Weinidogion Cymru (gweler Pennod 2);

(b) drwy orchymyn datblygu lleol a wneir gan awdurdod cynllunio (gweler Pennod 2);

(c) gan awdurdod cynllunio, neu o dan amgylchiadau penodol gan Weinidogion Cymru, ar gais am ganiatâd cynllunio (gweler Penodau 3 i 7);

(d) gan adran o'r llywodraeth wrth roi awdurdodiadau o dan ddeddfiadau penodol (gweler Pennod 8).

(4) Mae deddfiadau eraill y caniateir rhoi caniatâd cynllunio odanynt, neu y caniateir trin caniatâd cynllunio fel pe bai wedi ei roi odanynt, yn cynnwys y darpariaethau a ganlyn yn y Ddeddf hon—

paragraff 6 o Atodlen 12 (rhoi caniatâd yn hytrach na chadarnhau hysbysiad prynu);

adran 133 (rhoi caniatâd wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi);

adran 142 (trin caniatâd fel pe bai wedi ei roi pan gydymffurfir â hysbysiad gorfodi);

adran 207 a pharagraff 1(7) o Atodlen 14 (rhoi caniatâd drwy orchymyn datbarhau);

adran 229 (trin caniatâd fel pe bai wedi ei roi pan arddangosir hysbyseb yn unol â rheoliadau rheolaethu hysbysebion).

(5) Mae'r Rhan hon hefyd yn gwneud darpariaeth—

(a) ynghylch effaith, hyd a gweithrediad caniatâd cynllunio (gweler Pennod 9);

(b) ar gyfer gwneud newidiadau i ganiatâd cynllunio (gweler Pennod 10);

(c) sy'n rhoi hawliau i hawlio digollediad ac i'w gwneud yn ofynnol prynu buddiannau mewn tir yn dilyn penderfyniadau cynllunio penodol a newidiadau penodol i ganiatâd cynllunio (gweler Pennod 11).

PART 3

PLANNING PERMISSION

CHAPTER 1

INTRODUCTORY

Overview

42 Overview of this Part

(1) This section gives an overview of this Part.

(2) Section 43 requires the development of land in Wales to be authorised by planning permission.

(3) Chapters 2 to 8 are about granting planning permission. They provide for planning permission to be granted—

(a) by a development order made by the Welsh Ministers (see Chapter 2);

(b) by a local development order made by a planning authority (see Chapter 2);

(c) by a planning authority, or in certain circumstances by the Welsh Ministers, on an application for planning permission (see Chapters 3 to 7);

(d) by a government department when granting authorisations under certain enactments (see Chapter 8).

(4) Other enactments under which planning permission may be granted, or treated as having been granted, include the following provisions of this Act—

paragraph 6 of Schedule 12 (grant of permission instead of confirming purchase notice);

section 133 (grant of permission on determination of appeal against enforcement notice);

section 142 (permission treated as having been granted where enforcement notice is complied with);

section 207 and paragraph 1(7) of Schedule 14 (grant of permission by discontinuance order);

section 229 (permission treated as having been granted where advertisement is displayed in accordance with control of advertisements regulations).

(5) This Part also makes provision—

(a) about the effect, duration and implementation of planning permission (see Chapter 9);

(b) for making changes to planning permission (see Chapter 10);

(c) conferring rights to claim compensation and require the purchase of interests in land following certain planning decisions and changes to planning permission (see Chapter 11).

(6) Mae'r Rhan hon yn cynnwys darpariaethau ynghylch caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad sy'n ymwneud â mwynau a gwastraff, yn benodol darpariaethau ynghylch amodau y caniateir rhoi caniatâd yn ddarostyngedig iddynt neu y mae rhaid rhoi caniatâd yn ddarostyngedig iddynt, adolygu amodau a digolledi ad (gweler adrannau 67(6), 96, 103, 104 a 109 ac Atodlenni 3, 5, 8, 9 ac 11).

Gofyniad i gael caniatâd cynllunio

43 Caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer datblygiad

(1) Mae caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer datblygiad tir yng Nghymru.

(2) Ond mae hyn yn ddarostyngedig i—

(a) adran 20(1) o Ddeddf Seilwaith (Cymru) 2024 (dsc 3) (sy'n darparu nad yw caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer datblygiad i'r graddau y bo cydsyniad seilwaith yn ofynnol),

(b) adran 33(1) o Ddeddf Cynllunio 2008 (p. 29) (sy'n darparu nad yw caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer datblygiad i'r graddau y bo cydsyniad datblygu yn ofynnol), ac

(c) y darpariaethau a ganlyn o'r adran hon.

(3) Pan roddwyd caniatâd cynllunio i ddatblygu tir yn ddarostyngedig i gyfyngiadau drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol, nid yw caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer y defnydd o'r tir sydd (heblaw am ei ddefnydd yn unol â'r caniatâd) y defnydd arferol ohono.

(4) Pan roddwyd, ar gais am ganiatâd cynllunio i ddatblygu tir, ganiatâd cynllunio am gyfnod cyfyngedig, nid yw caniatâd cynllunio yn ofynnol i ailddechrau ar ddiwedd y cyfnod hwnnw y defnydd o'r tir a oedd y defnydd arferol ohono cyn i'r caniatâd gael ei roi.

(5) Pan fo hysbysiad gorfodi wedi ei ddyroddi mewn cysylltiad ag unrhyw ddatblygiad tir, nid yw caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer y defnydd o'r tir at ddiben y gellid bod wedi ei ddefnyddio ato yn gyfreithlon pe na bai'r datblygiad hwnnw wedi ei gynnal.

(6) Wrth benderfynu beth yw neu beth oedd y defnydd arferol o dir at ddibenion is-adrannau (3) a (4), nid oes unrhyw ystyriaeth i'w chymryd o unrhyw ddefnydd o'r tir a ddechreuodd gan dorri rheolaeth gynllunio neu yn groes i rwymedigaeth gynllunio, gorchymyn datbarhau neu orchymyn gwahardd.

(7) Yn yr adran hon nid yw cyfeiriadau at ddefnydd o dir yn cynnwys defnydd ar gyfer cynnal gweithrediadau ar y tir.

PENNOD 2

CANIATÂD CYNLLUNIO A RODDIR DRWY ORCHYMYN

44 Pŵer Gweinidogion Cymru i roi caniatâd drwy orchymyn datblygu

(1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn ("gorchymyn datblygu") roi caniatâd cynllunio ar gyfer—

(a) datblygiad penodedig;

(b) datblygiad o ddisgrifiad penodedig.

(6) This Part includes provisions about planning permission for development relating to minerals and waste, in particular provisions about conditions subject to which permission may or must be granted, the review of conditions and compensation (see sections 67(6), 96, 103, 104 and 109 and Schedules 3, 5, 8, 9 and 11).

Requirement for planning permission

43 Planning permission required for development

(1) Planning permission is required for the development of land in Wales.

(2) But this is subject to—

(a) section 20(1) of the Infrastructure (Wales) Act 2024 (asc 3) (which provides that planning permission is not required for development to the extent that infrastructure consent is required),

(b) section 33(1) of the Planning Act 2008 (c. 29) (which provides that planning permission is not required for development to the extent that development consent is required), and

(c) the following provisions of this section.

(3) Where planning permission to develop land has been granted subject to limitations by a development order or a local development order, planning permission is not required for the use of the land which (apart from its use in accordance with the permission) is its normal use.

(4) Where, on an application for planning permission to develop land, planning permission has been granted for a limited period, planning permission is not required for the resumption at the end of that period of the use of the land which was its normal use before the permission was granted.

(5) Where an enforcement notice has been issued in respect of any development of land, planning permission is not required for the use of the land for a purpose for which it could lawfully have been used if that development had not been carried out.

(6) In determining what is or was the normal use of land for the purposes of subsections (3) and (4), no account is to be taken of any use of the land that started in breach of planning control or in breach of a planning obligation, discontinuance order or prohibition order.

(7) In this section references to use of land do not include use for carrying out operations on the land.

CHAPTER 2

PLANNING PERMISSION GRANTED BY ORDER

44 Power of the Welsh Ministers to grant permission by development order

(1) The Welsh Ministers may by order (a "development order") grant planning permission for—

(a) specified development;

(b) development of a specified description.

(2) Caiff gorchymyn datblygu wneud darpariaeth mewn perthynas ag—

(a) yr holl dir yng Nghymru (yn ddarostyngedig i unrhyw eithriadau penodedig);

(b) tir o ddisgrifiad penodedig yng Nghymru;

(c) tir penodedig yng Nghymru.

(3) Caiff gorchymyn datblygu roi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau neu gyfyngiadau penodedig.

(4) Pan fo gorchymyn datblygu yn rhoi caniatâd cynllunio i godi adeilad, caiff amod (er enghraifft) ei gwneud yn ofynnol cael cymeradwyaeth yr awdurdod cynllunio ar gyfer dyluniad neu olwg allanol yr adeilad.

(5) Pan fo gorchymyn datblygu yn rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad o ddisgrifiad penodedig, caiff alluogi Gweinidogion Cymru neu'r awdurdod cynllunio i gyfarwyddo nad yw'r caniatâd yn gymwys i—

(a) datblygiad mewn ardal benodol, neu

(b) datblygiad penodol.

(6) Mae is-adran (7) yn gymwys pan fo gorchymyn datblygu yn rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer defnyddio tir at unrhyw ddiben (pa un a yw wedi ei bennu yn y gorchymyn ai peidio) ar nifer cyfyngedig o ddiwrnodau mewn cyfnod penodedig.

(7) Mae'r gorchymyn i'w drin fel pe bai'n rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i'r cyfyngiad na chaniateir defnyddio'r tir at unrhyw un diben gan ddibynnu ar y caniatâd ar fwy na'r nifer hwnnw o ddiwrnodau yn y cyfnod hwnnw.

(8) Caiff gorchymyn datblygu—

(a) gwneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol ac ar gyfer ardaloedd gwahanol;

(b) gwneud darpariaeth ddeilliadol, darpariaeth atodol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed.

(9) Rhaid gwneud gorchymyn datblygu drwy offeryn statudol Cymreig ac mae'n ddarostyngedig i weithdrefn annilysu'r Senedd.

(10) Ar gyfer darpariaeth bellach ynghylch y caniatâd cynllunio y caniateir ei roi drwy orchymyn datblygu mewn cysylltiad â chynigion ar gyfer datblygiad ardal datblygu trefol neu dref newydd, gweler adran 148 o Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980 (p. 65) ac adran 7 o Ddeddf Trefi Newydd 1981 (p. 64).

(11) Yn yr adran hon—

ystyr "yr awdurdod cynllunio" ("*the planning authority*") yw'r awdurdod cynllunio y mae neu y byddai'r datblygiad yn cael ei gynnal yn ei ardal;

ystyr "penodedig" ("*specified*") yw wedi ei bennu yn y gorchymyn datblygu.

(12) Nid yw is-adran (7) yn cyfyngu ar ystyr cyfeiriadau at gyfyngiadau yn y Ddeddf hon.

45 Pŵer awdurdod cynllunio i roi caniatâd drwy orchymyn datblygu lleol

(1) Caiff awdurdod cynllunio drwy orchymyn ("gorchymyn datblygu lleol") roi caniatâd cynllunio ar gyfer—

(a) datblygiad penodedig;

(2) A development order may make provision in relation to—

(a) all land in Wales (subject to any specified exceptions);

(b) land in Wales of a specified description;

(c) specified land in Wales.

(3) A development order may grant planning permission subject to specified conditions or limitations.

(4) Where a development order grants planning permission for the erection of a building, a condition may (for example) require the approval of the planning authority to be obtained for the design or external appearance of the building.

(5) Where a development order grants planning permission for development of a specified description, it may enable the Welsh Ministers or the planning authority to direct that the permission does not apply to—

(a) development in a particular area, or

(b) a particular development.

(6) Subsection (7) applies where a development order grants planning permission for the use of land for any purpose (whether or not specified in the order) on a limited number of days in a specified period.

(7) The order is to be treated as granting planning permission subject to the limitation that the land must not be used for any one purpose in reliance on the permission on more than that number of days in that period.

(8) A development order may—

(a) make different provision for different purposes and for different areas;

(b) make incidental, supplementary, consequential, transitional or saving provision.

(9) A development order must be made by Welsh statutory instrument and is subject to the Senedd annulment procedure.

(10) For further provision about the planning permission that may be granted by a development order in connection with proposals for the development of an urban development area or a new town, see section 148 of the Local Government, Planning and Land Act 1980 (c. 65) and section 7 of the New Towns Act 1981 (c. 64).

(11) In this section—

"the planning authority" ("*yr awdurdod cynllunio*") means the planning authority in whose area the development is or would be carried out;

"specified" ("*penodedig*") means specified in the development order.

(12) Subsection (7) does not limit the meaning of references to limitations in this Act.

45 Power of planning authority to grant permission by local development order

(1) A planning authority may by order (a "local development order") grant planning permission for—

(a) specified development;

(b) datblygiad o ddisgrifiad penodedig.

(2) Caiff gorchymyn datblygu lleol ymwneud ag—

(a) yr holl dir yn ardal yr awdurdod;

(b) tir mewn rhan benodedig o ardal yr awdurdod;

(c) tir penodedig yn ardal yr awdurdod.

(3) Caiff gorchymyn datblygu lleol roi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau neu gyfyngiadau penodedig.

(4) Pan fo gorchymyn datblygu lleol yn rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad o ddisgrifiad penodedig, caiff alluogi'r awdurdod cynllunio i gyfarwyddo nad yw'r caniatâd yn gymwys i—

(a) datblygiad mewn ardal benodol, neu

(b) datblygiad penodol.

(5) Caiff gorchymyn datblygu lleol wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol ac ar gyfer ardaloedd gwahanol.

(6) Caiff rheoliadau bennu ardal neu ddisgrifiad o ddatblygiad na chaniateir gwneud gorchymyn datblygu lleol mewn cysylltiad â hi neu ag ef.

(7) Nid yw gorchymyn datblygu lleol ond yn cael effaith i'r graddau y'i mabwysiedir drwy benderfyniad gan yr awdurdod cynllunio a'i lluniodd.

(8) Mae Atodlen 1 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch gorchmynion datblygu lleol (gan gynnwys darpariaeth ar gyfer eu llunio, eu diwygio a'u dirymu).

(9) Yn is-adrannau (1) i (4) ystyr "penodedig" yw wedi ei bennu yn y gorchymyn datblygu lleol.

46 Cwblhau datblygiad ar ôl tynnu caniatâd a roddir drwy orchymyn yn ôl

(1) Caiff gorchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol ganiatáu cwblhau datblygiad os yw—

(a) y gorchymyn yn rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad, a

(b) y caniatâd cynllunio yn cael ei dynnu yn ôl ar ôl i'r datblygiad ddechrau ond cyn iddo gael ei gwblhau.

(2) At ddibenion yr adran hon, caiff y caniatâd cynllunio ei dynnu yn ôl—

(a) os yw cyfarwyddyd a roddir wrth arfer pŵer a roddir drwy'r gorchymyn o dan adran 44(5) neu 45(4) yn cymryd effaith mewn perthynas â'r datblygiad;

(b) os caiff y gorchymyn ei ddiwygio neu ei newid—

(i) fel ei fod yn peidio â rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad, neu

(ii) er mwyn newid yn sylweddol unrhyw amod neu gyfyngiad y mae'r caniatâd yn ddarostyngedig iddo;

(c) os caiff y gorchymyn ei ddirymu.

(b) development of a specified description.

(2) A local development order may relate to—

(a) all land in the authority's area;

(b) land in a specified part of the authority's area;

(c) specified land in the authority's area.

(3) A local development order may grant planning permission subject to specified conditions or limitations.

(4) Where a local development order grants planning permission for development of a specified description, it may enable the planning authority to direct that the permission does not apply to—

(a) development in a particular area, or

(b) a particular development.

(5) A local development order may make different provision for different purposes and for different areas.

(6) Regulations may specify an area or description of development in respect of which a local development order must not be made.

(7) A local development order has effect only so far as it is adopted by a resolution of the planning authority that prepared it.

(8) Schedule 1 makes further provision about local development orders (including provision for their preparation, revision and revocation).

(9) In subsections (1) to (4) "specified" means specified in the local development order.

46 Completion of development after withdrawal of permission granted by order

(1) A development order or local development order may permit the completion of development if—

(a) the order grants planning permission for the development, and

(b) the planning permission is withdrawn after the development starts but before it is completed.

(2) For the purposes of this section, the planning permission is withdrawn if—

(a) a direction given in the exercise of a power conferred by the order under section 44(5) or 45(4) takes effect in relation to the development;

(b) the order is amended or revised—

(i) so that it ceases to grant planning permission for the development, or

(ii) so as to materially change any condition or limitation to which the permission is subject;

(c) the order is revoked.

PENNOD 3

CANIATÂD CYNLLUNIO A RODDIR AR GAIS: RHAGARWEINIOL

47 Rhoi caniatâd cynllunio ar gais

(1) Pan na roddir caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir yng Nghymru drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol, caniateir ei roi ar gais o dan y Rhan hon.

(2) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch rhoi caniatâd cynllunio ar gais o dan y Rhan hon.

48 Caniatâd cynllunio amlinellol

(1) Caiff rheoliadau o dan adran 47(2) ddarparu y caniateir rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau gan gadw yn ôl i'w cymeradwyo wedi hynny faterion nas nodir mewn cais am ganiatâd.

(2) Rhaid i'r datblygiad a ddisgrifir yn y rheoliadau fod yn ddatblygiad sy'n weithrediadau neu sy'n cynnwys gweithrediadau.

(3) Caiff y rheoliadau ddarparu y caniateir cadw materion yn ôl am gymeradwyaeth—

(a) yr awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r caniatâd yn ymwneud ag ef yn ei ardal, neu

(b) Gweinidogion Cymru.

(4) Yn y Ddeddf hon—

ystyr "caniatâd cynllunio amlinellol" ("*outline planning permission*") yw caniatâd cynllunio a roddir yn unol â darpariaeth a wneir o dan yr adran hon;

ystyr "mater a gadwyd yn ôl" ("*reserved matter*") yw mater a gadwyd yn ôl o dan ganiatâd cynllunio amlinellol.

(5) Mae adran 94 yn gwneud darpariaeth ynghylch amodau y mae rhaid rhoi caniatâd cynllunio amlinellol yn ddarostyngedig iddynt.

49 Caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a gynhaliwyd eisoes

(1) Mae'r caniatâd cynllunio y caniateir ei roi ar gais yn cynnwys caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad perthnasol a gynhaliwyd cyn y diwrnod y gwnaed y cais.

(2) Yn yr adran hon ystyr "datblygiad perthnasol" yw datblygiad a gynhelir—

(a) heb ganiatâd cynllunio,

(b) heb gydymffurfio ag amod y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo, neu

(c) yn unol â chaniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig.

(3) Caniateir rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad perthnasol i gael effaith—

(a) o ddechrau'r diwrnod y cynhaliwyd y datblygiad, neu

(b) os y'i cynhaliwyd yn unol â chaniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig, o ddiwedd y cyfnod hwnnw.

CHAPTER 3

PLANNING PERMISSION GRANTED ON APPLICATION: INTRODUCTORY

47 Grant of planning permission on application

(1) Where planning permission for the development of land in Wales is not granted by a development order or a local development order, it may be granted on an application under this Part.

(2) Regulations may make provision about the granting of planning permission on an application under this Part.

48 Outline planning permission

(1) Regulations under section 47(2) may provide that planning permission for development of a description specified in the regulations may be granted with the reservation for subsequent approval of matters not set out in an application for permission.

(2) The development described in the regulations must be development consisting of or including operations.

(3) The regulations may provide that matters may be reserved for the approval of—

(a) the planning authority in whose area the land to which the permission relates is situated, or

(b) the Welsh Ministers.

(4) In this Act—

"outline planning permission" ("*caniatâd cynllunio amlinellol*") means planning permission granted in accordance with provision made under this section;

"reserved matter" ("*mater a gadwyd yn ôl*") means a matter reserved under an outline planning permission.

(5) Section 94 makes provision about conditions subject to which outline planning permission must be granted.

49 Planning permission for development already carried out

(1) The planning permission that may be granted on an application includes planning permission for relevant development carried out before the day the application was made.

(2) In this section "relevant development" means development carried out—

(a) without planning permission,

(b) without complying with a condition subject to which planning permission was granted, or

(c) in accordance with planning permission granted for a limited period.

(3) Planning permission for the relevant development may be granted to have effect—

(a) from the beginning of the day the development was carried out, or

(b) if it was carried out in accordance with planning permission granted for a limited period, from the end of that period.

50 Caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad heb gydymffurfio ag amodau blaenorol

(1) Mae'r caniatâd cynllunio y caniateir ei roi ar gais yn cynnwys caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir heb gydymffurfio ag amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig iddynt.

(2) Mae adran 68 yn gwneud darpariaeth ynghylch penderfynu ceisiadau am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir heb gydymffurfio ag amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig iddynt.

51 Dyletswydd datblygu cynaliadwy

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i arfer gan gorff cyhoeddus swyddogaeth o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon mewn perthynas â chais (neu gais arfaethedig) am—

(a) caniatâd cynllunio, neu

(b) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl.

(2) Rhaid arfer y swyddogaeth, fel rhan o gynnal datblygiad cynaliadwy yn unol â'r Ddeddf Llesiant, at ddiben sicrhau bod datblygiad tir a defnydd o dir yn cyfrannu at wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru.

(3) Wrth gydymffurfio ag is-adran (2), rhaid i gorff cyhoeddus ystyried unrhyw ganllawiau perthnasol a ddyroddir gan Weinidogion Cymru (gan gynnwys canllawiau perthnasol a ddyroddir o dan adran 14 o'r Ddeddf Llesiant).

(4) Yn yr adran hon mae i "corff cyhoeddus" yr ystyr a roddir gan adran 6 o'r Ddeddf Llesiant.

(5) Nid oes unrhyw beth yn yr adran hon yn effeithio ar—

(a) a oes rhaid rhoi sylw i ystyriaeth benodol o dan adran 66 (penderfynu ceisiadau), neu

(b) y pwysau sydd i'w roi i ystyriaeth y rhoddir sylw iddi o dan yr adran honno.

PENNOD 4

Y WEITHDREFN CYN GWNEUD CAIS

52 Gofyniad i geisydd ymgynghori a rhoi cyhoeddusrwydd cyn gwneud cais

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo person ("y ceisydd") yn cynnig gwneud cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau.

(2) Rhaid i'r ceisydd roi cyhoeddusrwydd i'r cais arfaethedig ac ymgynghori arno yn unol â'r adran hon.

(3) Rhaid i'r ceisydd roi cyhoeddusrwydd i'r cais arfaethedig mewn modd y mae'r ceisydd yn ystyried yn rhesymol ei fod yn debygol o'i ddwyn i sylw mwyafrif y perchenogion a'r meddiannwyr ar dir yng nghyffiniau'r datblygiad arfaethedig.

(4) Wrth wneud hynny, rhaid i'r ceisydd—

(a) nodi sut y gall personau sy'n dymuno cyflwyno sylwadau am y datblygiad arfaethedig gysylltu â'r ceisydd;

(b) rhoi digon o wybodaeth am yr amserlen ar gyfer cyflwyno sylwadau am y datblygiad arfaethedig i sicrhau bod personau sy'n dymuno cyflwyno sylwadau yn gallu gwneud hynny mewn da bryd.

50 Planning permission for development without complying with previous conditions

(1) The planning permission that may be granted on an application includes planning permission for the development of land without complying with conditions subject to which a previous planning permission was granted.

(2) Section 68 makes provision about the determination of applications for planning permission for the development of land without complying with conditions subject to which a previous planning permission was granted.

51 Sustainable development duty

(1) This section applies to the exercise by a public body of a function under or by virtue of this Act in relation to an application (or proposed application) for—

(a) planning permission, or

(b) approval of a reserved matter.

(2) The function must be exercised, as part of carrying out sustainable development in accordance with the Well-being Act, for the purpose of ensuring that the development and use of land contribute to improving the economic, social, environmental and cultural well-being of Wales.

(3) In complying with subsection (2), a public body must take account of any relevant guidance issued by the Welsh Ministers (including relevant guidance issued under section 14 of the Well-being Act).

(4) In this section "public body" has the meaning given by section 6 of the Well-being Act.

(5) Nothing in this section affects—

(a) whether regard must be had to a particular consideration under section 66 (determination of applications), or

(b) the weight to be given to a consideration to which regard is had under that section.

CHAPTER 4

PRE-APPLICATION PROCEDURE

52 Requirement for applicant to carry out pre-application consultation and publicity

(1) This section applies where a person ("the applicant") proposes to make an application for planning permission for development of a description specified in regulations.

(2) The applicant must publicise and consult on the proposed application in accordance with this section.

(3) The applicant must publicise the proposed application in a way the applicant reasonably considers likely to bring it to the attention of a majority of the owners and occupiers of land in the vicinity of the proposed development.

(4) In doing so, the applicant must—

(a) set out how persons wishing to comment on the proposed development may contact the applicant;

(b) give enough information about the timetable for commenting on the proposed development to ensure that persons wishing to comment can do so in good time.

(5) Rhaid i'r ceisydd ymgynghori â phob person a bennir mewn rheoliadau, neu o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau, ynghylch y cais arfaethedig.

(6) Nid yw'r adran hon yn gymwys—

(a) os yw'r cais arfaethedig yn gais o dan adran 85 (datblygiad brys y Goron), neu

(b) mewn achosion a bennir mewn rheoliadau.

(7) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth mewn cysylltiad â chyhoeddusrwydd ac ymgynghori o dan yr adran hon.

(8) Caiff y ddarpariaeth honno gynnwys—

(a) darpariaeth ynghylch sut y mae'r cyhoeddusrwydd a'r ymgynghori i'w cynnal (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys dogfennau, ac ynghylch gwybodaeth a deunyddiau eraill sydd i'w darparu i berson at ddibenion y cyhoeddusrwydd neu'r ymgynghori, neu mewn cysylltiad â'r cyhoeddusrwydd neu'r ymgynghori);

(b) darpariaeth ynghylch yr amserlen (gan gynnwys terfynau amser) ar gyfer y cyhoeddusrwydd a'r ymgynghori;

(c) darpariaeth ynghylch ymateb i'r ymgynghori (gan gynnwys darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson yr ymgynghorir ag ef ymateb i'r ymgynghoriad, ymateb iddo mewn modd penodol, neu ymateb o fewn cyfnod penodol);

(d) darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson yr ymgynghorir ag ef wneud adroddiad i Weinidogion Cymru ynghylch cydymffurfedd y person ag unrhyw ofyniad a osodir yn rhinwedd paragraff (c) (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys yr adroddiad a phryd y mae rhaid ei wneud).

53 Gwasanaethau cyn gwneud cais a ddarperir gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ar gyfer darparu gwasanaethau cyn gwneud cais gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru, ac mewn cysylltiad â darparu gwasanaethau o'r fath.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth—

(a) ynghylch amgylchiadau y mae'n ofynnol darparu gwasanaethau cyn gwneud cais odanynt (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys archiadau am wasanaethau, a gwybodaeth sydd i'w chynnwys gydag archiad);

(b) ynghylch natur y gwasanaethau y mae'n ofynnol eu darparu, a phryd a sut y maent i'w darparu;

(c) i wybodaeth a dogfennau sy'n ymwneud â gwasanaethau a ddarperir o dan y rheoliadau, neu ag archiadau am y gwasanaethau hynny, gael eu cyhoeddi neu eu rhoi ar gael fel arall i'r cyhoedd, neu i bersonau a bennir yn y rheoliadau, gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru;

(d) ynghylch camau eraill y mae'n ofynnol eu cymryd gan unrhyw berson mewn cysylltiad â darparu gwasanaethau o dan y rheoliadau, neu at ddibenion darparu gwasanaethau o'r fath.

(5) The applicant must consult every person specified in regulations, or of a description specified in regulations, about the proposed application.

(6) This section does not apply—

(a) if the proposed application is an application under section 85 (urgent Crown development), or

(b) in cases specified in regulations.

(7) Regulations may make provision in connection with publicity and consultation under this section.

(8) That provision may include—

(a) provision about how the publicity and consultation are to be carried out (including provision about the form and content of documents, and about information and other materials that are to be provided to a person for the purposes of, or in connection with, the publicity or consultation);

(b) provision about the timetable (including deadlines) for the publicity and consultation;

(c) provision about responding to the consultation (including provision requiring a person who is consulted to respond to the consultation, to respond to it in a particular way, or to respond within a particular time);

(d) provision requiring a person who is consulted to make a report to the Welsh Ministers about the person's compliance with any requirement imposed by virtue of paragraph (c) (including provision about the form and content of the report and when it must be made).

53 Pre-application services provided by planning authority or the Welsh Ministers

(1) Regulations may make provision for and in connection with the provision of pre-application services by a planning authority or the Welsh Ministers.

(2) The regulations may, in particular, make provision—

(a) about circumstances in which pre-application services are required to be provided (including provision about the form and content of requests for services, and information that is to be included with a request);

(b) about the nature of the services required to be provided, and when and how they are to be provided;

(c) for information and documents relating to services provided under the regulations, or to requests for those services, to be published or otherwise made available to the public, or to persons specified in the regulations, by a planning authority or the Welsh Ministers;

(d) about other steps required to be taken by any person in connection with, or for the purposes of, the provision of services under the regulations.

(3) Yn y Bennod hon ystyr "gwasanaethau cyn gwneud cais" yw gwasanaethau a ddarperir i berson, mewn cysylltiad â chais cymhwysol y mae'r person yn cynnig ei wneud mewn cysylltiad â datblygiad tir, at ddiben cynorthwyo'r person wrth wneud y cais.

(4) "Cais cymhwysol" yw cais o dan neu yn rhinwedd y Rhan hon sydd o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau.

54 Gwasanaethau cyn gwneud cais: cofnodion a datganiad o wasanaethau

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol—

(a) cadw cofnodion o archiadau am wasanaethau cyn gwneud cais;

(b) cadw cofnodion o wasanaethau cyn gwneud cais a ddarperir;

(c) llunio a chyhoeddi neu roi ar gael fel arall ddatganiad sy'n rhoi gwybodaeth am yr ystod o wasanaethau cyn gwneud cais a ddarperir gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys y cofnodion sydd i'w cadw;

(b) sut y mae'r cofnodion i'w cadw;

(c) ffurf a chynnwys y datganiad;

(d) cyhoeddi'r datganiad a'r personau y mae rhaid ei roi ar gael iddynt, ac amgylchiadau y mae rhaid ei roi ar gael odanynt.

PENNOD 5

GWNEUD CAIS AM GANIATÂD CYNLLUNIO A CHYMERADWYAETHAU CYSYLLTIEDIG

Gofynion ar gyfer ceisiadau i awdurdodau cynllunio

55 Cais am ganiatâd cynllunio i gael ei wneud i awdurdod cynllunio

(1) Rhaid gwneud cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal.

(2) Ond mae hyn yn ddarostyngedig i—

(a) adran 78 (opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru) ac adran 80 (ceisiadau cysylltiedig);

(b) rheoliadau o dan adran 84 (ceisiadau gan y Goron);

(c) adran 85 (datblygiad brys y Goron);

(d) rheoliadau o dan adran 86 (cyfuno ceisiadau am ganiatâd cynllunio â cheisiadau eraill);

(e) rheoliadau o dan adran 405 (datblygiad gan awdurdodau cynllunio a Gweinidogion Cymru a thir sy'n perthyn iddynt).

56 Cais am ganiatâd cynllunio, cymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl etc.: gofynion cyffredinol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i geisiadau i awdurdodau cynllunio am—

(a) caniatâd cynllunio;

(3) In this Chapter "pre-application services" means services provided to a person, in respect of a qualifying application the person proposes to make in respect of the development of land, for the purpose of assisting the person in making the application.

(4) A "qualifying application" is an application under or by virtue of this Part that is of a description specified in regulations.

54 Pre-application services: records and statement of services

(1) Regulations may make provision requiring—

(a) records to be kept of requests for pre-application services;

(b) records to be kept of pre-application services provided;

(c) a statement, giving information about the range of pre-application services provided by a planning authority or the Welsh Ministers, to be prepared and published or otherwise made available.

(2) The regulations may, in particular, make provision about—

(a) the form and content of the records to be kept;

(b) how the records are to be kept;

(c) the form and content of the statement;

(d) the publication of the statement and the persons to whom, and circumstances in which, it must be made available.

CHAPTER 5

APPLYING FOR PLANNING PERMISSION AND RELATED APPROVALS

Requirements for applications to planning authorities

55 Application for planning permission to be made to planning authority

(1) An application for planning permission for the development of land must be made to the planning authority in whose area the land is situated.

(2) But this is subject to—

(a) section 78 (option to make application to the Welsh Ministers) and section 80 (connected applications);

(b) regulations under section 84 (applications by the Crown);

(c) section 85 (urgent Crown development);

(d) regulations under section 86 (combination of applications for planning permission with other applications);

(e) regulations under section 405 (development by, and land of, planning authorities and the Welsh Ministers).

56 Application for planning permission, approval of reserved matters etc.: general requirements

(1) This section applies to applications to planning authorities for—

(a) planning permission;

(b) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl;

(c) unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod neu gyfyngiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo.

(2) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch ceisiadau y mae'r adran hon yn gymwys iddynt.

(3) Caiff y ddarpariaeth honno gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys cais;

(b) sut y mae rhaid gwneud cais;

(c) dogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd i'w cynnwys gyda chais.

(4) Caiff awdurdod cynllunio ei gwneud yn ofynnol i gais gynnwys—

(a) unrhyw wybodaeth y mae'r awdurdod yn ystyried ei bod yn angenrheidiol;

(b) unrhyw dystiolaeth i ategu unrhyw beth yn y cais neu unrhyw beth sy'n ymwneud â'r cais, y mae'n ystyried ei bod yn angenrheidiol.

(5) O ran gofyniad a osodir o dan is-adran (4)—

(a) ni chaiff fod yn anghyson â darpariaeth a wneir o dan is-adran (3);

(b) rhaid iddo fod yn rhesymol gan roi sylw, yn benodol, i natur a graddfa'r datblygiad arfaethedig;

(c) ni chaiff ond gwneud gwybodaeth neu dystiolaeth am fater yn ofynnol os yw'n rhesymol credu y bydd y mater yn ystyriaeth berthnasol wrth benderfynu'r cais.

57 Cais am ganiatâd cynllunio: datganiad dylunio a mynediad ac adroddiad ymgynghoriad cyn gwneud cais

(1) Rhaid i reoliadau ei gwneud yn ofynnol i berson sy'n gwneud cais am ganiatâd cynllunio o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau gynnwys gyda'r cais ddatganiad ynghylch y naill neu'r llall o'r canlynol, neu'r ddau ohonynt (fel y'i pennir yn y rheoliadau)—

(a) yr egwyddorion dylunio sydd wedi eu cymhwyso i'r datblygiad;

(b) sut yr ymdriniwyd â materion sy'n ymwneud â mynediad i'r datblygiad.

(2) Rhaid i reoliadau ei gwneud yn ofynnol i berson—

(a) yr oedd yn ofynnol iddo gan adran 52 roi cyhoeddusrwydd i gais arfaethedig am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad ac ymgynghori arno, a

(b) sy'n gwneud cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad (pa un ai ar yr un telerau â'r cais arfaethedig ai peidio),

gynnwys adroddiad ymgynghoriad cyn gwneud cais gyda'r cais.

(3) Adroddiad yw adroddiad ymgynghoriad cyn gwneud cais sy'n rhoi manylion ynghylch—

(a) sut y cydymffurfiodd y ceisydd ag adran 52;

(b) ymatebion i'r ymgynghoriad a ddaeth i law oddi wrth bersonau a grybwyllir yn is-adran (3) neu (5) o'r adran honno;

(c) yr ystyriaeth a roddwyd i'r ymatebion hynny.

(b) approval of a reserved matter;

(c) any other consent, agreement or approval required by a condition or limitation subject to which planning permission has been granted.

(2) Regulations may make provision about applications to which this section applies.

(3) That provision may include provision about—

(a) the form and content of an application;

(b) how an application must be made;

(c) documents or other materials that are to be included with an application.

(4) A planning authority may require that an application must include—

(a) any information that the authority considers necessary;

(b) any evidence in support of anything in or relating to the application that it considers necessary.

(5) A requirement imposed under subsection (4)—

(a) must not be inconsistent with provision made under subsection (3);

(b) must be reasonable having regard, in particular, to the nature and scale of the proposed development;

(c) may require information or evidence about a matter only if it is reasonable to believe that the matter will be a relevant consideration in the determination of the application.

57 Application for planning permission: design and access statement and pre-application consultation report

(1) Regulations must require a person who makes an application for planning permission of a description specified in the regulations to include with the application a statement about either or both of the following (as specified in the regulations)—

(a) the design principles that have been applied to the development;

(b) how issues relating to access to the development have been dealt with.

(2) Regulations must require a person who—

(a) has been required by section 52 to publicise and consult on a proposed application for planning permission for development, and

(b) makes an application for planning permission for the development (whether or not in the same terms as the proposed application),

to include with the application a pre-application consultation report.

(3) A pre-application consultation report is a report giving details of—

(a) how the applicant complied with section 52;

(b) responses to the consultation received from persons mentioned in subsection (3) or (5) of that section;

(c) the account taken of those responses.

(4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys—

(a) datganiad sy'n ofynnol o dan is-adran (1);

(b) adroddiad ymgynghoriad cyn gwneud cais.

58 Hysbysiad o gais am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl

(1) Rhaid i reoliadau ei gwneud yn ofynnol i geisydd am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl roi hysbysiad o'r cais i bob person (heblaw y ceisydd) sydd ar ddyddiad a bennir yn y rheoliadau—

(a) yn berchennog ar unrhyw dir y mae'r cais yn ymwneud ag ef, neu

(b) yn denant amaethyddol ar unrhyw ran o'r tir.

(2) Caiff y rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i'r ceisydd wneud declarasiwn y cydymffurfiwyd ag unrhyw ofynion yn y rheoliadau.

(3) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys hysbysiad neu ddeclarasiwn;

(b) sut y mae rhaid rhoi hysbysiad neu ddeclarasiwn (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol cyhoeddi hysbysiad).

(4) Mae'n drosedd i berson gan ymhonni ei fod yn cydymffurfio â gofyniad a osodir o dan yr adran hon—

(a) gwneud declarasiwn y mae'r person yn gwybod ei fod yn anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol, neu

(b) yn ddi-hid, wneud declarasiwn sy'n anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol.

(5) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (4) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.

(6) Er gwaethaf adran 127 o Ddeddf Llysoedd Ynadon 1980 (p. 43), caiff llys ynadon brofi hysbysiaeth mewn cysylltiad â throsedd o dan is-adran (4) pa bryd bynnag y caiff ei chyflwyno.

(7) Yn yr adran hon—

ystyr "perchennog" ("*owner*"), mewn perthynas â thir, yw—

(a) perchennog ar yr ystad rydd-ddaliadol,

(b) tenant o dan les a roddir neu a estynnir am gyfnod penodol sydd ag o leiaf 7 mlynedd yn weddill, neu

(c) yn achos cais o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau, berson sydd â hawlogaeth i fuddiant mewn unrhyw fwyn a bennir yn y rheoliadau;

(4) Regulations may make provision about the form and content of—

(a) a statement required under subsection (1);

(b) a pre-application consultation report.

58 Notice of application for planning permission or approval of reserved matters

(1) Regulations must require an applicant for planning permission or for approval of a reserved matter to give notice of the application to every person (other than the applicant) who on a date specified in the regulations is—

(a) an owner of any of the land to which the application relates, or

(b) an agricultural tenant of any of the land.

(2) The regulations may require the applicant to make a declaration that any requirements of the regulations have been complied with.

(3) The regulations may make provision about—

(a) the form and content of a notice or declaration;

(b) how a notice or declaration must be given (which may include provision requiring a notice to be published).

(4) It is an offence for a person in purported compliance with a requirement imposed under this section—

(a) to make a declaration that the person knows to be false or misleading in a material respect, or

(b) to recklessly make a declaration that is false or misleading in a material respect.

(5) A person guilty of an offence under subsection (4) is liable on summary conviction to a fine.

(6) Despite section 127 of the Magistrates' Courts Act 1980 (c. 43), a magistrates' court may try an information in respect of an offence under subsection (4) whenever it is laid.

(7) In this section—

"agricultural tenant" ("*tenant amaethyddol*"), in relation to land, means—

(a) a tenant, under a tenancy to which the Agricultural Holdings Act 1986 (c. 5) applies, of an agricultural holding (within the meaning of that Act) any part of which is included in that land, or

(b) a tenant, under a farm business tenancy within the meaning of the Agricultural Tenancies Act 1995 (c. 8), of land any part of which is included in that land;

ystyr "tenant amaethyddol" ("*agricultural tenant*"), mewn perthynas â thir, yw—

(a) tenant, o dan denantiaeth y mae Deddf Daliadau Amaethyddol 1986 (p. 5) yn gymwys iddi, ar ddaliad amaethyddol (o fewn yr ystyr a roddir i "agricultural holding" yn y Ddeddf honno) y mae unrhyw ran ohono wedi ei gynnwys yn y tir hwnnw, neu

(b) tenant, o dan denantiaeth busnes fferm o fewn yr ystyr a roddir i "farm business tenancy" yn Neddf Tenantiaethau Amaethyddol 1995 (p. 8), ar dir y mae unrhyw ran ohono wedi ei gynnwys yn y tir hwnnw.

Methiant i gydymffurfio â gofynion ar gyfer ceisiadau

59 Awdurdod cynllunio i beidio ag ystyried cais annilys

(1) Ni chaiff awdurdod cynllunio ystyried—

(a) cais a wneir iddo am ganiatâd cynllunio os na chydymffurfiwyd ag unrhyw un neu ragor o ofynion a osodir gan reoliadau o dan adran 56, 57 neu 58;

(b) cais a wneir iddo am gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl os na chydymffurfiwyd ag unrhyw un neu ragor o ofynion a osodir gan reoliadau o dan adran 56 neu 58;

(c) cais a wneir iddo am unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod neu gyfyngiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo os na chydymffurfiwyd ag unrhyw un neu ragor o ofynion perthnasol.

(2) Yn is-adran (1)(c) ystyr "gofyniad perthnasol" yw—

(a) gofyniad a osodir gan reoliadau o dan adran 56, neu

(b) gofyniad a osodir gan orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol mewn perthynas ag—

(i) ffurf neu gynnwys cais neu sut y mae rhaid ei wneud, neu

(ii) ffurf neu gynnwys unrhyw ddogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd i'w cynnwys gyda chais.

60 Awdurdod cynllunio i roi hysbysiad nad yw cais yn ddilys

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan wneir cais i awdurdod cynllunio am—

(a) caniatâd cynllunio,

(b) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl, neu

(c) unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod neu gyfyngiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo.

(2) Rhaid i'r awdurdod cynllunio roi hysbysiad i'r ceisydd os yw'n ystyried—

(a) na chaiff ystyried y cais am na chydymffurfiwyd â gofyniad a grybwyllir yn adran 59, neu

"owner" ("*perchennog*"), in relation to land, means—

(a) an owner of the freehold estate,

(b) a tenant under a lease granted or extended for a fixed term that has at least 7 years left to run, or

(c) in the case of an application of a description specified in regulations, a person who is entitled to an interest in any mineral specified in the regulations.

Failure to comply with requirements for applications

59 Planning authority not to consider invalid application

(1) A planning authority must not consider—

(a) an application made to it for planning permission if any requirement imposed by regulations under section 56, 57 or 58 has not been complied with;

(b) an application made to it for approval of a reserved matter if any requirement imposed by regulations under section 56 or 58 has not been complied with;

(c) an application made to it for any other consent, agreement or approval required by a condition or limitation subject to which planning permission has been granted if any relevant requirement has not been complied with.

(2) In subsection (1)(c) "relevant requirement" means—

(a) a requirement imposed by regulations under section 56, or

(b) a requirement imposed by a development order or a local development order in relation to—

(i) the form or content of an application or how it must be made, or

(ii) the form or content of any documents or other materials to be included with an application.

60 Planning authority to give notice that application is not valid

(1) This section applies where an application is made to a planning authority for—

(a) planning permission,

(b) approval of a reserved matter, or

(c) any other consent, agreement or approval required by a condition or limitation subject to which planning permission has been granted.

(2) The planning authority must give notice to the applicant if it considers that—

(a) it must not consider the application because a requirement mentioned in section 59 has not been complied with, or

(b) nad yw cyfnod a bennir o dan adran 63(2)(f) neu 73(4) yn dechrau mewn perthynas â'r cais am na chydymffurfiwyd â gofyniad a osodwyd gan yr awdurdod o dan adran 56(4).

(3) Yn achos cais am gydsyniad, cytundeb neu gymeradwyaeth a grybwyllir yn is-adran (1)(b) neu (c), rhaid i'r awdurdod cynllunio hefyd roi hysbysiad i'r ceisydd os yw'n ystyried nad yw'r cais yn cydymffurfio ag un o delerau'r caniatâd cynllunio sy'n gosod gofyniad mewn perthynas ag—

(a) ffurf neu gynnwys y cais neu sut y mae rhaid ei wneud, neu

(b) ffurf neu gynnwys unrhyw ddogfennau neu unrhyw ddeunyddiau eraill sydd i'w cynnwys gyda'r cais.

(4) Rhaid i hysbysiad o dan yr adran hon—

(a) nodi'r gofyniad y mae'n ymwneud ag ef, a

(b) nodi rhesymau'r awdurdod cynllunio dros ystyried na chydymffurfiwyd â'r gofyniad.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch rhoi hysbysiad o dan yr adran hon (gan gynnwys darpariaeth ynghylch gwybodaeth sydd i'w chynnwys mewn hysbysiad a sut a phryd y mae rhaid ei roi).

61 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad o annilysrwydd

(1) Os yw awdurdod cynllunio yn rhoi hysbysiad i geisydd o dan adran 60, caiff y ceisydd apelio i Weinidogion Cymru.

(2) Caniateir gwneud apêl ar y naill neu'r llall o'r seiliau a ganlyn, neu'r ddau ohonynt—

(a) bod y cais yn cydymffurfio â'r gofyniad a nodir yn yr hysbysiad;

(b) nad yw'r cais yn gais y mae'r gofyniad yn gymwys iddo.

(3) Yn achos hysbysiad a roddir o dan adran 60(2) mewn perthynas â gofyniad a osodir o dan adran 56(4), caniateir hefyd wneud apêl ar y naill neu'r llall o'r seiliau a ganlyn, neu'r ddau ohonynt—

(a) bod y cyfnod a bennir o dan adran 63(2)(f) neu 73(4) yn dechrau mewn perthynas â'r cais ni waeth a gydymffurfir â'r gofyniad;

(b) nad yw'r gofyniad yn cydymffurfio ag adran 56(5).

(4) Rhaid gwneud apêl drwy gyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys hysbysiad o apêl;

(b) gwybodaeth y mae rhaid ei chynnwys gyda hysbysiad o apêl;

(c) y ffordd y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl, a'r cyfnod y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl ynddo (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i estyn y cyfnod).

62 Penderfynu apêl yn erbyn hysbysiad

(1) Ar apêl o dan adran 61, rhaid i Weinidogion Cymru naill ai—

(a) gwrthod yr apêl, neu

(b) a period specified under section 63(2)(f) or 73(4) does not begin to run in relation to the application because a requirement imposed by the authority under section 56(4) has not been complied with.

(3) In the case of an application for a consent, agreement or approval mentioned in subsection (1)(b) or (c), the planning authority must also give notice to the applicant if it considers that the application does not comply with a term of the planning permission imposing a requirement in relation to—

(a) the form or content of the application or how it must be made, or

(b) the form or content of any documents or other materials to be included with the application.

(4) A notice under this section must—

(a) identify the requirement to which it relates, and

(b) set out the planning authority's reasons for considering that the requirement has not been complied with.

(5) Regulations may make provision about the giving of notice under this section (including provision about information to be included in a notice and how and when it must be given).

61 Right to appeal against notice of invalidity

(1) If a planning authority gives an applicant notice under section 60, the applicant may appeal to the Welsh Ministers.

(2) An appeal may be made on either or both of the following grounds—

(a) that the application complies with the requirement identified in the notice;

(b) that the application is not one to which the requirement applies.

(3) In the case of a notice given under section 60(2) in relation to a requirement imposed under section 56(4), an appeal may also be made on either or both of the following grounds—

(a) that the period specified under section 63(2)(f) or 73(4) begins to run in relation to the application irrespective of whether the requirement is complied with;

(b) that the requirement does not comply with section 56(5).

(4) An appeal must be made by serving a notice of appeal on the Welsh Ministers.

(5) Regulations may make provision about—

(a) the form and content of a notice of appeal;

(b) information that must be included with a notice of appeal;

(c) the way in which, and period within which, a notice of appeal must be served (which may include provision enabling the Welsh Ministers to extend the period).

62 Determination of appeal against notice

(1) On an appeal under section 61, the Welsh Ministers must either—

(a) dismiss the appeal, or

(b) diddymu neu amrywio'r hysbysiad y mae'n ymwneud ag ef.

(2) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar yr apêl yn derfynol.

(3) Mae'r apêl i'w phenderfynu ar sail sylwadau ysgrifenedig.

(4) Mae'r apêl i'w phenderfynu gan arolygydd oni bai bod Gweinidogion Cymru yn cyfarwyddo ei bod i'w phenderfynu ganddynt hwy.

(5) Pan fo arolygydd yn penderfynu apêl, mae penderfyniad yr arolygydd i'w drin fel pe bai'n benderfyniad gan Weinidogion Cymru.

(6) Mae Atodlen 2 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch penderfynu apelau o dan yr adran hon gan arolygwyr.

PENNOD 6

YMDRIN Â CHEISIADAU

Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â cheisiadau

63 Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â cheisiadau: cyffredinol

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch sut y mae awdurdodau cynllunio i ymdrin â cheisiadau am—

(a) caniatâd cynllunio;

(b) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl;

(c) unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod neu gyfyngiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth—

(a) sy'n gosod gofynion sy'n ymwneud â chyhoeddusrwydd ar gyfer ceisiadau;

(b) sy'n gosod gofynion ar gyfer hysbysu neu ymgynghori mewn perthynas â cheisiadau (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo awdurdod cynllunio i hysbysu personau a bennir yn y cyfarwyddyd neu i ymgynghori â hwy);

(c) sy'n ei gwneud yn ofynnol na chaiff awdurdod benderfynu apêl cyn diwedd cyfnod a bennir yn y rheoliadau;

(d) sy'n pennu sylwadau y mae rhaid i awdurdod eu hystyried wrth benderfynu cais;

(e) sy'n ymwneud ag amrywio ceisiadau;

(f) sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdod roi hysbysiad i geisydd, o fewn cyfnod a bennir yn y rheoliadau, o sut yr ymdriniwyd â chais (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys hysbysiad a sut y mae rhaid ei roi);

(g) sy'n ei gwneud yn ofynnol rhoi gwybodaeth i Weinidogion Cymru neu unrhyw berson arall ynghylch sut yr ymdriniwyd â chais (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo awdurdod cynllunio i roi gwybodaeth i berson).

(b) quash or vary the notice to which it relates.

(2) The decision of the Welsh Ministers on the appeal is final.

(3) The appeal is to be determined on the basis of representations in writing.

(4) The appeal is to be determined by an inspector unless the Welsh Ministers direct that it is to be determined by them.

(5) Where an inspector determines an appeal, the inspector's decision is to be treated as the decision of the Welsh Ministers.

(6) Schedule 2 makes further provision about the determination of appeals under this section by inspectors.

CHAPTER 6

DEALING WITH APPLICATIONS

Procedure for dealing with applications

63 Procedure for dealing with applications: general

(1) Regulations may make provision about how planning authorities are to deal with applications for—

(a) planning permission;

(b) approval of a reserved matter;

(c) any other consent, agreement or approval required by a condition or limitation subject to which planning permission has been granted.

(2) The regulations may, in particular, make provision—

(a) imposing requirements relating to publicity for applications;

(b) imposing requirements for notification or consultation in relation to applications (which may include provision enabling the Welsh Ministers to direct a planning authority to notify or consult persons specified in the direction);

(c) requiring that an authority must not determine an application before the end of a period specified in the regulations;

(d) specifying representations that an authority must take into account in determining an application;

(e) relating to the variation of applications;

(f) requiring an authority to give an applicant, within a period specified in the regulations, notice of how an application has been dealt with (including provision about the form and content of a notice and how it must be given);

(g) requiring information to be given to the Welsh Ministers or any other person about how an application has been dealt with (which may include provision enabling the Welsh Ministers to direct a planning authority to give a person information).

(3) Caiff rheoliadau alluogi Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddyd sy'n cyfyngu ar ganiatáu, gan awdurdod cynllunio, geisiadau am ganiatâd cynllunio—

(a) ar gyfer datblygiad a bennir yn y cyfarwyddyd neu o ddisgrifiad a bennir ynddo, a

(b) am gyfnod amhenodol neu am gyfnod a bennir yn y cyfarwyddyd.

64 Gofyniad i ymateb i ymgynghoriad

(1) Pan fo awdurdod cynllunio yn ymgynghori â pherson sy'n arfer swyddogaethau at ddibenion unrhyw ddeddfiad a phan fodlonir y naill neu'r llall o'r amodau a ganlyn neu'r ddau ohonynt, rhaid i'r person roi ymateb o sylwedd i'r ymgynghoriad.

(2) Yr amod cyntaf yw bod yr ymgynghoriad yn ofynnol gan reoliadau o dan adran 63.

(3) Yr ail amod yw—

(a) bod yr ymgynghoriad yn ymwneud â chais a wneir i'r awdurdod cynllunio am—

(i) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl, neu

(ii) unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo ar gais a wnaed i'r awdurdod o dan y Rhan hon, a

(b) yr oedd rheoliadau o dan adran 63 yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod cynllunio ymgynghori â'r person cyn penderfynu'r cais am y caniatâd cynllunio.

(4) Rhaid rhoi'r ymateb o sylwedd cyn diwedd—

(a) y cyfnod a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) unrhyw gyfnod arall y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng y person yr ymgynghorir ag ef a'r awdurdod cynllunio.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth—

(a) ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn at ddibenion yr adran hon;

(b) ynghylch gofynion ymateb o sylwedd;

(c) sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson gyflwyno adroddiad i Weinidogion Cymru ynghylch cydymffurfedd y person ag is-adrannau (1) a (4) (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys yr adroddiad a phryd y mae rhaid ei gyflwyno).

65 Rhoi hysbysiad o geisiadau i gynghorau cymuned

(1) Mae is-adran (3) yn gymwys os yw cyngor cymuned yn gwneud archiad ysgrifenedig i awdurdod cynllunio yn gofyn i gael ei hysbysu am—

(a) yr holl geisiadau cynllunio perthnasol, neu

(b) ceisiadau cynllunio perthnasol o ddisgrifiad a bennir yn yr archiad.

(2) Ystyr "cais cynllunio perthnasol" yw cais—

(a) sy'n gais am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl, a

(b) sy'n ymwneud â thir yn ardal y cyngor cymuned.

(3) Regulations may enable the Welsh Ministers to give a direction restricting the grant by a planning authority of applications for planning permission—

(a) for development specified in the direction or of a description specified in it, and

(b) indefinitely or for a period specified in the direction.

64 Requirement to respond to consultation

(1) Where a planning authority consults a person who exercises functions for the purposes of any enactment and either or both of the following conditions are met, the person must give a substantive response to the consultation.

(2) The first condition is that the consultation is required by regulations under section 63.

(3) The second condition is that—

(a) the consultation relates to an application made to the planning authority for—

(i) approval of a reserved matter, or

(ii) any other consent, agreement or approval required by a condition subject to which planning permission has been granted on an application made to the authority under this Part, and

(b) regulations under section 63 required the planning authority to consult the person before determining the application for the planning permission.

(4) The substantive response must be given before the end of—

(a) the period specified in regulations, or

(b) any other period agreed in writing between the person consulted and the planning authority.

(5) Regulations may make provision—

(a) about the procedure to be followed for the purposes of this section;

(b) about the requirements of a substantive response;

(c) requiring a person to make a report to the Welsh Ministers about the person's compliance with subsections (1) and (4) (including provision about the form and content of the report and when it must be made).

65 Notifying community councils of applications

(1) Subsection (3) applies if a community council makes a request in writing to a planning authority asking to be notified of—

(a) all relevant planning applications, or

(b) relevant planning applications of a description specified in the request.

(2) "Relevant planning application" means an application that—

(a) is an application for planning permission or for approval of a reserved matter, and

(b) relates to land in the area of the community council.

(3) Os gwneir cais cynllunio perthnasol sy'n dod o fewn telerau'r archiad i'r awdurdod cynllunio, rhaid i'r awdurdod roi hysbysiad i'r cyngor cymuned—

(a) o'r cais, a

(b) o unrhyw amrywiad i'r cais a dderbynnir gan yr awdurdod, oni bai ei fod yn ystyried bod yr amrywiad yn ddibwys.

(4) Rhaid i awdurdod cynllunio gydymffurfio â'r ddyletswydd i roi hysbysiad i gyngor cymuned o gais drwy anfon i'r cyngor—

(a) copi o'r cais, neu

(b) hysbysiad ysgrifenedig yn dangos natur y datblygiad sy'n destun y cais ac yn nodi'r tir y mae'n ymwneud ag ef.

(5) Rhaid i awdurdod cynllunio gydymffurfio â'r ddyletswydd i roi hysbysiad i gyngor cymuned o amrywiad i gais drwy—

(a) anfon copi o'r amrywiad i'r cyngor, neu

(b) rhoi gwybod i'r cyngor yn ysgrifenedig am ei effaith gyffredinol.

(6) Caiff rheoliadau ddarparu, pan fo'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cynllunio roi hysbysiad i gyngor cymuned am gais perthnasol, fod rhaid i'r awdurdod—

(a) rhoi cyfle i'r cyngor i gyflwyno sylwadau ynghylch sut y dylid penderfynu'r cais;

(b) ystyried sylwadau a gyflwynir gan y cyngor;

(c) rhoi hysbysiad i'r cyngor o sut yr ymdriniwyd â'r cais.

Penderfynu ceisiadau ac amodau caniatâd cynllunio

66 Ystyriaethau cyffredinol sy'n berthnasol i benderfynu ceisiadau

(1) Wrth benderfynu cais am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl, rhaid i awdurdod cynllunio—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer ei ardal ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud ei benderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(2) Ni chaiff y ffaith bod person wedi ymrwymo i rwymedigaeth cynllunio neu ei fod yn cynnig gwneud hynny ond bod yn rheswm dros ganiatáu cais am ganiatâd cynllunio os yw'r rhwymedigaeth—

(a) yn gysylltiedig yn uniongyrchol â'r datblygiad y mae'r cais yn ymwneud ag ef,

(b) yn angenrheidiol i wneud y datblygiad yn derbyniol yn nhermau cynllunio, ac

(c) yn gysylltiedig â'r datblygiad mewn modd teg a rhesymol o ran graddfa a math.

(3) Gweler hefyd—

(a) adran 404 (dyletswydd i roi sylw arbennig i ddymunoldeb diogelu adeilad rhestredig, ei osodiad ac unrhyw nodweddion o ddiddordeb arbennig);

(b) adran 160 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (dyletswydd i roi sylw arbennig i ddymunoldeb diogelu neu wella cymeriad neu olwg ardal gadwraeth).

(3) If a relevant planning application falling within the terms of the request is made to the planning authority, the authority must notify the community council of—

(a) the application, and

(b) any variation of the application accepted by the authority, unless it considers that the variation is trivial.

(4) A planning authority must comply with the duty to notify a community council of an application by sending the council—

(a) a copy of the application, or

(b) notification in writing indicating the nature of the development that is the subject of the application and identifying the land to which it relates.

(5) A planning authority must comply with the duty to notify a community council of a variation of an application by—

(a) sending the council a copy of the variation, or

(b) informing the council in writing of its general effect.

(6) Regulations may provide that, where this section requires a planning authority to notify a community council of a relevant application, the authority must—

(a) give the council an opportunity to make representations about how the application should be determined;

(b) take account of representations made by the council;

(c) notify the council of how the application has been dealt with.

Determination of applications and conditions of planning permission

66 General considerations relevant to determination of applications

(1) In determining an application for planning permission or for approval of a reserved matter, a planning authority must—

(a) have regard to the development plan for its area and any other relevant considerations, and

(b) make its decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(2) The fact that a person has entered into a planning obligation or proposes to do so may be a reason for granting an application for planning permission only if the obligation is—

(a) directly related to the development to which the application relates,

(b) necessary to make the development acceptable in planning terms, and

(c) fairly and reasonably related in scale and kind to the development.

(3) See also—

(a) section 404 (duty to have special regard to desirability of preserving listed building, its setting and any features of special interest);

(b) section 160 of the Historic Environment Act (duty to have special regard to desirability of preserving or enhancing character or appearance of conservation area).

67 Rhoi neu wrthod caniatâd cynllunio a gosod amodau

(1) Wrth benderfynu cais am ganiatâd cynllunio, caiff awdurdod cynllunio—

(a) rhoi caniatâd yn ddarostyngedig i'r amodau sy'n ofynnol gan y Rhan hon ac unrhyw amodau eraill y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn briodol, neu

(b) gwrthod caniatâd.

(2) Mae'r amodau y caniateir eu gosod yn cynnwys (er enghraifft) amodau—

(a) sy'n rheoleiddio datblygiad unrhyw dir neu ddefnydd o unrhyw dir o dan reolaeth y ceisydd (pa un a yw'n dir y gwnaed y cais mewn cysylltiad ag ef ai peidio), neu

(b) sy'n ei gwneud yn ofynnol cynnal gwaith ar unrhyw dir o'r fath at ddibenion y datblygiad a awdurdodir gan y caniatâd cynllunio, neu mewn cysylltiad â'r datblygiad hwnnw.

(3) Mae'r amodau y caniateir eu gosod hefyd y cynnwys amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol—

(a) symud ymaith adeiladau neu waith a awdurdodir gan y caniatâd cynllunio, neu ddatbarhau defnydd o dir a awdurdodir gan y caniatâd, ar ddiwedd cyfnod penodedig, a

(b) cynnal unrhyw waith sy'n ofynnol i adfer tir ar ddiwedd y cyfnod hwnnw.

(4) Yn y Ddeddf hon ystyr "caniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig" yw caniatâd cynllunio a roddir yn ddarostyngedig i amod a grybwyllir yn is-adran (3).

(5) Yn is-adran (3)(a) nid yw'r cyfeiriad at ddefnydd o dir yn cynnwys defnydd ar gyfer cynnal gweithrediadau ar y tir heblaw gweithrediadau mwyngloddio.

(6) Mae Atodlen 3 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch amodau y caniateir eu gosod ar roi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad sy'n weithrediadau mwyngloddio neu sy'n cynnwys dyddodi gwastraff.

(7) Gweler hefyd—

(a) Pennod 9 am ddarpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau sy'n ymwneud â hyd a gweithrediad y caniatâd;

(b) adran 233 am ddarpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cynllunio osod amodau priodol sy'n ymwneud â diogelu neu blannu coed.

68 Penderfynu ceisiadau i ddatblygu heb gydymffurfedd ag amodau blaenorol

(1) Wrth benderfynu cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir heb gydymffurfio ag amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig iddynt, ni chaiff awdurdod cynllunio ond ystyried y cwestiwn o'r amodau y dylid rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddynt.

(2) Os yw'r awdurdod yn penderfynu y dylid rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau sy'n wahanol i'r rheini y rhoddwyd y caniatâd blaenorol yn ddarostyngedig iddynt, rhaid iddo roi caniatâd cynllunio yn unol â hynny.

(3) Os yw'r awdurdod yn penderfynu y dylid rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i'r un amodau â'r rheini y rhoddwyd y caniatâd blaenorol yn ddarostyngedig iddynt, rhaid iddo wrthod y cais.

67 Grant or refusal of planning permission and imposition of conditions

(1) On determining an application for planning permission, a planning authority may—

(a) grant permission subject to the conditions required by this Part and any other conditions the authority considers appropriate, or

(b) refuse permission.

(2) The conditions that may be imposed include (for example) conditions—

(a) regulating the development or use of any land under the control of the applicant (whether or not it is land in respect of which the application was made), or

(b) requiring works to be carried out on any such land for the purposes of or in connection with the development authorised by the planning permission.

(3) The conditions that may be imposed also include conditions requiring—

(a) the removal of buildings or works authorised by the planning permission, or the discontinuance of a use of land authorised by the permission, at the end of a specified period, and

(b) the carrying out of any works that are required for the restoration of land at the end of that period.

(4) In this Act "planning permission granted for a limited period" means planning permission granted subject to a condition mentioned in subsection (3).

(5) In subsection (3)(a) the reference to use of land does not include use for carrying out operations on the land other than mining operations.

(6) Schedule 3 makes further provision about conditions that may be imposed on the grant of planning permission for development that consists of mining operations or includes the depositing of waste.

(7) See also—

(a) Chapter 9 for provision requiring planning permission to be granted subject to conditions relating to the duration and implementation of the permission;

(b) section 233 for provision requiring a planning authority to impose appropriate conditions relating to the preservation or planting of trees.

68 Determining applications to develop without compliance with previous conditions

(1) In determining an application for planning permission for the development of land without complying with conditions subject to which a previous planning permission was granted, a planning authority must consider only the question of the conditions subject to which planning permission should be granted.

(2) If the authority decides that planning permission should be granted subject to different conditions from those subject to which the previous permission was granted, it must grant planning permission accordingly.

(3) If the authority decides that planning permission should be granted subject to the same conditions as those subject to which the previous permission was granted, it must refuse the application.

(4) Nid yw'r adran hon yn gymwys—

(a) os rhoddwyd y caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig i amod a oedd yn pennu'r cyfnod yr oedd rhaid i'r datblygiad yr oedd yn ymwneud ag ef ddechrau ynddo, a

(b) os yw'r cyfnod hwnnw wedi dod i ben heb i'r datblygiad fod wedi dechrau.

(5) Yn is-adran (4) mae i gyfeiriadau at ddatblygiad yn dechrau yr un ystyr ag ym Mhennod 9 (gweler adran 99).

69 Hysbysiadau penderfynu

(1) Yn yr adran hon ystyr "hysbysiad penderfynu" yw hysbysiad o benderfyniad o ran a roddir caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad ar gais o dan y Rhan hon.

(2) Pan fo'r penderfyniad yn benderfyniad i roi caniatâd cynllunio, rhaid i'r hysbysiad penderfynu bennu planiau neu ddogfennau eraill y mae rhaid cynnal y datblygiad yn unol â hwy.

(3) Mae'r caniatâd cynllunio i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid cynnal y datblygiad yn unol â'r planiau hynny neu'r dogfennau eraill hynny.

(4) Nid yw is-adrannau (2) a (3) yn gymwys pan roddir caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a gynhaliwyd cyn i'r caniatâd gael ei roi.

(5) Pan, ar ôl i ganiatâd cynllunio gael ei roi ar gyfer datblygiad—

(a) bo awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru yn cymeradwyo mater a gadwyd yn ôl neu'n rhoi unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod y rhoddwyd y caniatâd yn ddarostyngedig iddo, neu

(b) bo awdurdod cynllunio yn gosod, yn dileu neu'n amrywio amod mewn caniatâd o dan adran 100 (pŵer i wneud newid ansylweddol i ganiatâd cynllunio),

rhaid i'r awdurdod cynllunio anfon hysbysiad penderfynu diwygiedig at y personau a bennir mewn rheoliadau.

(6) Caiff rheoliadau bennu gwybodaeth y mae rhaid i'r hysbysiad penderfynu diwygiedig ei chynnwys sy'n ymwneud ag—

(a) rhoi'r cydsyniad, y cytundeb neu'r gymeradwyaeth, neu

(b) gosod, dileu neu amrywio'r amod.

Achosion pan na fo awdurdodau cynllunio yn ymdrin â cheisiadau a wneir iddynt

70 Pŵer i wrthod ystyried ceisiadau tebyg

(1) Caiff awdurdod cynllunio wrthod ystyried cais am ganiatâd cynllunio os bodlonir yr amodau a ganlyn.

(2) Yr amod cyntaf yw, yn y 2 flynedd sy'n dod i ben â'r diwrnod y daw'r cais i law yr awdurdod, fod Gweinidogion Cymru wedi—

(a) gwrthod cais tebyg am ganiatâd cynllunio a atgyfeiriwyd atynt o dan adran 72, neu

(b) gwrthod apêl yn erbyn gwrthodiad cais tebyg am ganiatâd cynllunio neu apêl o dan adran 73(3) sy'n ymwneud â chais tebyg.

(4) This section does not apply if—

(a) the previous planning permission was granted subject to a condition specifying the period within which the development to which it related must start, and

(b) that period has ended without the development having started.

(5) In subsection (4) references to development starting have the same meaning as in Chapter 9 (see section 99).

69 Decision notices

(1) In this section "decision notice" means a notice of a decision whether to grant planning permission for development on an application under this Part.

(2) Where the decision is to grant permission, the decision notice must specify plans or other documents in accordance with which the development must be carried out.

(3) The planning permission is to be treated as having been granted subject to the condition that the development must be carried out in accordance with those plans or other documents.

(4) Subsections (2) and (3) do not apply where planning permission is granted for development carried out before the grant of the permission.

(5) Where, after planning permission is granted for development—

(a) a planning authority or the Welsh Ministers approve a reserved matter or give any other consent, agreement or approval required by a condition subject to which the permission was granted, or

(b) a planning authority imposes, removes or varies a condition of the permission under section 100 (power to make non-material change to planning permission),

the planning authority must send a revised decision notice to the persons specified in regulations.

(6) Regulations may specify information that the revised decision notice must contain relating to—

(a) the giving of the consent, agreement or approval, or

(b) the imposition, removal or variation of the condition.

Cases where planning authorities do not deal with applications made to them

70 Power to refuse to consider similar applications

(1) A planning authority may refuse to consider an application for planning permission if the following conditions are met.

(2) The first condition is that, in the 2 years ending with the day the authority receives the application, the Welsh Ministers have—

(a) refused a similar application for planning permission referred to them under section 72, or

(b) dismissed an appeal against the refusal of a similar application for planning permission or an appeal under section 73(3) relating to a similar application.

(3) Yr ail amod yw bod yr awdurdod cynllunio yn ystyried na fu unrhyw newid sylweddol yn y cynllun datblygu ar gyfer ei ardal ers y gwrthodiad, i'r graddau y bo'n berthnasol i'r cais, nac mewn unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill.

(4) At ddibenion yr adran hon mae cais yn debyg i gais arall os (a dim ond os) yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried bod y datblygiad a'r tir y mae'r ceisiadau'n ymwneud â hwy yr un fath neu'n sylweddol yr un fath.

71 Pŵer i wrthod ystyried cais a wneir ar ôl dyroddi hysbysiad gorfodi

Caiff awdurdod cynllunio wrthod ystyried cais am ganiatâd cynllunio—

(a) pe bai caniatáu'r cais yn golygu rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer materion y mae hysbysiad gorfodi yn pennu eu bod yn torri rheolaeth gynllunio, a

(b) os dyroddwyd yr hysbysiad gorfodi cyn i'r cais ddod i law yr awdurdod.

72 Atgyfeirio cais at Weinidogion Cymru

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i geisiadau a wneir i awdurdodau cynllunio am—

(a) caniatâd cynllunio,

(b) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl, neu

(c) unrhyw gymeradwyaeth sy'n ofynnol o dan orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol.

(2) Rhaid i awdurdod cynllunio atgyfeirio cais at Weinidogion Cymru yn hytrach nag ymdrin â'r cais ei hun—

(a) os yw'r cais o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) os yw Gweinidogion Cymru yn cyfarwyddo'r awdurdod i atgyfeirio'r cais iddynt hwy i'w benderfynu.

(3) Caiff cyfarwyddyd ymwneud ag—

(a) cais penodol, neu

(b) ceisiadau o ddisgrifiad a bennir yn y cyfarwyddyd.

(4) Caiff rheoliadau—

(a) gwneud darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi i geisydd, o fewn cyfnod a bennir yn y rheoliadau, hysbysiad bod cais wedi ei atgyfeirio atynt o dan yr adran hon (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys hysbysiad a sut y mae rhaid ei roi);

(b) darparu bod gofyniad a osodir o dan adran 58 neu 63 (hysbysiad o gais ac ymdrin â chais) yn gymwys, gydag addasiadau neu hebddynt, mewn perthynas â chais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.

(5) Mae adrannau 64 a 66 i 69 ac Atodlen 3 yn gymwys, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, mewn perthynas â chais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru o dan yr adran hon fel y maent yn gymwys mewn perthynas â chais a benderfynir gan awdurdod cynllunio.

(6) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried cais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.

(3) The second condition is that the planning authority considers that since the refusal or dismissal there has been no significant change in the development plan for its area, so far as relevant to the application, or in any other relevant considerations.

(4) For the purposes of this section an application is similar to another application if (and only if) the planning authority considers that the development and land to which the applications relate are the same or substantially the same.

71 Power to refuse to consider application made after issue of enforcement notice

A planning authority may refuse to consider an application for planning permission if—

(a) granting the application would involve granting planning permission for matters specified in an enforcement notice as constituting a breach of planning control, and

(b) the enforcement notice was issued before the authority received the application.

72 Reference of application to the Welsh Ministers

(1) This section applies to applications made to planning authorities for—

(a) planning permission,

(b) approval of a reserved matter, or

(c) any approval required under a development order or a local development order.

(2) A planning authority must refer an application to the Welsh Ministers instead of dealing with the application itself if—

(a) the application is of a description specified in regulations, or

(b) the Welsh Ministers direct the authority to refer the application to them for determination.

(3) A direction may relate to—

(a) a particular application, or

(b) applications of a description specified in the direction.

(4) Regulations may—

(a) make provision requiring the Welsh Ministers to give an applicant, within a period specified in the regulations, notice that an application has been referred to them under this section (including provision about the form and content of a notice and how it must be given);

(b) provide that a requirement imposed under section 58 or 63 (notice of application and dealing with application) applies, with or without modifications, in relation to an application referred to the Welsh Ministers under this section.

(5) Sections 64 and 66 to 69 and Schedule 3 apply, with any necessary modifications, in relation to an application referred to the Welsh Ministers under this section as they apply in relation to an application determined by a planning authority.

(6) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of an application referred to the Welsh Ministers under this section.

(7) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar gais yn derfynol.

Apelau i Weinidogion Cymru

73 Yr hawl i apelio yn erbyn penderfyniad awdurdod cynllunio neu fethiant awdurdod cynllunio i wneud penderfyniad

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo cais wedi ei wneud i awdurdod cynllunio am—

(a) caniatâd cynllunio,

(b) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl, neu

(c) unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod neu gyfyngiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo.

(2) Caiff y ceisydd apelio i Weinidogion Cymru os yw'r awdurdod cynllunio—

(a) yn gwrthod y cais, neu

(b) yn caniatáu'r cais yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Caiff y ceisydd hefyd apelio i Weinidogion Cymru os nad yw'r awdurdod cynllunio wedi gwneud yr un o'r canlynol erbyn diwedd y cyfnod penderfynu—

(a) rhoi hysbysiad i'r ceisydd o'i benderfyniad ar y cais,

(b) rhoi hysbysiad i'r ceisydd ei fod wedi arfer ei bŵer o dan adran 70 neu 71 i wrthod ystyried y cais, neu

(c) rhoi hysbysiad i'r ceisydd ei fod wedi atgyfeirio'r cais at Weinidogion Cymru o dan adran 72.

(4) Yn is-adran (3) ystyr "y cyfnod penderfynu" yw—

(a) y cyfnod a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) cyfnod hwy y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng y ceisydd a'r awdurdod cynllunio.

(5) Ni chaniateir gwneud na pharhau apêl o dan yr adran hon yn erbyn gwrthodiad cais am ganiatâd cynllunio—

(a) pe bai caniatáu'r cais yn golygu rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer materion y mae hysbysiad gorfodi yn pennu eu bod yn torri rheolaeth gynllunio, a

(b) wrth benderfynu apêl yn erbyn yr hysbysiad hwnnw o dan adran 131, na roddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer y materion hynny o dan adran 133.

(6) Ni chaniateir gwneud na pharhau apêl o dan yr adran hon yn erbyn amod y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo—

(a) os dygwyd apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi o dan adran 131 ar y sail y dylid dileu'r amod, a

(b) wrth benderfynu'r apêl hwnnw, na ddilëwyd yr amod o dan adran 133.

74 Y weithdrefn ar gyfer gwneud apêl

(1) Rhaid gwneud apêl o dan adran 73 drwy gyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru.

(7) The decision of the Welsh Ministers on an application is final.

Appeals to the Welsh Ministers

73 Right to appeal against planning authority decision or failure to make decision

(1) This section applies where an application has been made to a planning authority for—

(a) planning permission,

(b) approval of a reserved matter, or

(c) any other consent, agreement or approval required by a condition or limitation subject to which planning permission has been granted.

(2) The applicant may appeal to the Welsh Ministers if the planning authority—

(a) refuses the application, or

(b) grants the application subject to conditions.

(3) The applicant may also appeal to the Welsh Ministers if the planning authority has done none of the following by the end of the determination period—

(a) given notice to the applicant of its decision on the application,

(b) given notice to the applicant that it has exercised its power under section 70 or 71 to refuse to consider the application, or

(c) given notice to the applicant that it has referred the application to the Welsh Ministers under section 72.

(4) In subsection (3) "the determination period" means—

(a) the period specified in regulations, or

(b) a longer period agreed in writing between the applicant and the planning authority.

(5) An appeal under this section may not be made or continued against the refusal of an application for planning permission if—

(a) granting the application would involve granting planning permission for matters specified in an enforcement notice as constituting a breach of planning control, and

(b) on the determination of an appeal against that notice under section 131, planning permission for those matters was not granted under section 133.

(6) An appeal under this section may not be made or continued against a condition subject to which planning permission has been granted if—

(a) an appeal against an enforcement notice has been brought under section 131 on the ground that the condition ought to be removed, and

(b) on the determination of that appeal, the condition was not removed under section 133.

74 Procedure for making appeal

(1) An appeal under section 73 must be made by serving a notice of appeal on the Welsh Ministers.

(2) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf hysbysiad o apêl;

(b) gwybodaeth y mae rhaid ei chynnwys gyda hysbysiad o apêl;

(c) y ffordd y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl, a'r cyfnod y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl ynddo (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i estyn y cyfnod).

(3) Rhaid i'r cyfnod a bennir gan reoliadau o dan is-adran (2)(c) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth—

(a) yn achos apêl o dan is-adran (2) o adran 73, y diwrnod y daw hysbysiad o'r penderfyniad i law y ceisydd;

(b) yn achos apêl o dan is-adran (3) o'r adran honno, diwedd y cyfnod penderfynu (sydd â'r un ystyr ag yn yr is-adran honno).

75 Cyfyngiad ar amrywio cais ar ôl cyflwyno hysbysiad o apêl

(1) Unwaith y bydd hysbysiad o apêl o dan adran 73 wedi ei gyflwyno, ni chaniateir amrywio'r cais y mae'r apêl yn ymwneud ag ef ac eithrio o dan amgylchiadau a bennir mewn rheoliadau.

(2) Pan fo cais yn cael ei amrywio o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo bod rhaid ymgynghori ymhellach mewn perthynas â'r cais.

76 Penderfyniad ar gais ar ôl cyflwyno hysbysiad o apêl

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw person sydd wedi gwneud cais i awdurdod cynllunio am ganiatâd cynllunio yn apelio i Weinidogion Cymru o dan adran 73(3) (methiant i roi hysbysiad o benderfyniad).

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru benderfynu'r apêl cyn diwedd y cyfnod a bennir mewn rheoliadau sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad o apêl.

(3) Caiff yr awdurdod cynllunio roi hysbysiad o'i benderfyniad ar y cais y mae'r apêl yn ymwneud ag ef ar unrhyw adeg cyn diwedd y cyfnod hwnnw.

(4) Os yw'r awdurdod yn rhoi hysbysiad yn unol ag is-adran (3) mai gwrthod y cais yw ei benderfyniad—

(a) rhaid trin yr apêl fel apêl o dan adran 73(2) yn erbyn y gwrthodiad, a

(b) rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle i'r apelydd i ddiwygio'r seiliau dros yr apêl.

(5) Os yw'r awdurdod cynllunio'n rhoi hysbysiad yn unol ag is-adran (3) mai caniatáu'r cais yn ddarostyngedig i amodau yw ei benderfyniad, rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle i'r apelydd—

(a) i fwrw ymlaen â'r apêl fel apêl o dan adran 73(2) yn erbyn yr amodau, a

(b) i ddiwygio'r seiliau dros yr apêl.

(2) Regulations may make provision about—

(a) the form of a notice of appeal;

(b) information that must be included with a notice of appeal;

(c) the way in which, and period within which, a notice of appeal must be served (which may include provision enabling the Welsh Ministers to extend the period).

(3) The period specified by regulations under subsection (2)(c) must be at least 28 days beginning with the day after—

(a) in the case of an appeal under subsection (2) of section 73, the day the applicant receives notice of the decision;

(b) in the case of an appeal under subsection (3) of that section, the end of the determination period (which has the same meaning as in that subsection).

75 Restriction on varying application after service of notice of appeal

(1) Once notice of an appeal under section 73 has been served, the application to which the appeal relates may not be varied except in circumstances specified in regulations.

(2) Where an application is varied under this section, the Welsh Ministers may direct that further consultation must be carried out in relation to the application.

76 Decision on application after service of notice of appeal

(1) This section applies if a person who has made an application to a planning authority for planning permission appeals to the Welsh Ministers under section 73(3) (failure to give notice of decision).

(2) The Welsh Ministers must not determine the appeal before the end of the period specified in regulations that begins with the day the notice of appeal is served.

(3) The planning authority may give notice of its decision on the application to which the appeal relates at any time before the end of that period.

(4) If the authority gives notice in accordance with subsection (3) that its decision is to refuse the application—

(a) the appeal must be treated as an appeal under section 73(2) against the refusal, and

(b) the Welsh Ministers must give the appellant an opportunity to revise the grounds of the appeal.

(5) If the planning authority gives notice in accordance with subsection (3) that its decision is to grant the application subject to conditions, the Welsh Ministers must give the appellant the opportunity—

(a) to proceed with the appeal as an appeal under section 73(2) against the conditions, and

(b) to revise the grounds of the appeal.

77 Penderfynu apêl

(1) Ar apêl o dan adran 73 caiff Gweinidogion Cymru—

(a) caniatáu neu wrthod yr apêl, neu

(b) gwrthdroi neu amrywio unrhyw ran o benderfyniad yr awdurdod cynllunio ar y cais y mae'r apêl yn ymwneud ag ef (pa un a yw'r apêl yn ymwneud â'r rhan honno ai peidio),

a chânt ymdrin â'r cais fel pe bai wedi ei wneud iddynt hwy.

(2) Pan wnaed yr apêl o dan adran 73(3) (methiant i roi hysbysiad o benderfyniad) ac nad yw'r awdurdod cynllunio wedi rhoi hysbysiad o dan adran 76(3), mae i'w thybio at ddibenion is-adran (1) i'r awdurdod benderfynu gwrthod y cais.

(3) Ar apêl o dan adran 73 caiff Gweinidogion Cymru benderfynu a yw gofyniad a osodir o dan adran 56(4) mewn perthynas â'r cais yn cydymffurfio ag adran 56(5), oni bai eu bod wedi penderfynu'r cwestiwn hwnnw yn flaenorol ar apêl o dan adran 61.

(4) Caiff rheoliadau ddarparu bod gofyniad a osodir o dan adran 58 neu 63 yn gymwys, gydag addasiadau neu hebddynt, mewn perthynas ag apêl o dan adran 73.

(5) Mae adrannau 66 i 68 ac Atodlen 3 yn gymwys, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, mewn perthynas ag apêl o dan adran 73 fel yr oeddent yn gymwys mewn perthynas â'r cais y mae'r apêl yn ymwneud ag ef.

(6) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar apêl yn derfynol.

(7) Os yw Gweinidogion Cymru, ar unrhyw adeg cyn neu yn ystod penderfynu apêl, yn ystyried bod yr apelydd yn gyfrifol am oedi gormodol yng nghynnydd yr apêl—

(a) cânt roi hysbysiad i'r apelydd y bydd yr apêl yn cael ei gwrthod oni bai, o fewn y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, fod yr apelydd yn cymryd camau a bennir yn yr hysbysiad i gyflymu'r apêl, a

(b) os yw'r apelydd yn methu â chymryd y camau hynny o fewn y cyfnod hwnnw, cânt wrthod yr apêl.

(8) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau o dan adran 73 (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

PENNOD 7

CEISIADAU AM GANIATÂD CYNLLUNIO A CHYMERADWYAETHAU CYSYLLTIEDIG: ACHOSION ARBENNIG

Ceisiadau dewisol i Weinidogion Cymru

78 Opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru

(1) Os yw'r amodau a ganlyn wedi eu bodloni, caniateir gwneud cais i Weinidogion Cymru am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl (os yw'r ceisydd yn dewis gwneud hynny) yn hytrach nag i awdurdod cynllunio.

(2) Yr amod cyntaf yw bod yr awdurdod cynllunio wedi ei ddynodi gan Weinidogion Cymru at ddibenion yr adran hon.

77 Determination of appeal

(1) On an appeal under section 73 the Welsh Ministers may—

(a) allow or dismiss the appeal, or

(b) reverse or vary any part of the planning authority's decision on the application to which the appeal relates (whether or not the appeal relates to that part),

and may deal with the application as if it had been made to them.

(2) Where the appeal was made under section 73(3) (failure to give notice of decision) and the planning authority has not given notice under section 76(3), it is to be assumed for the purposes of subsection (1) that the authority decided to refuse the application.

(3) On an appeal under section 73 the Welsh Ministers may decide whether a requirement imposed under section 56(4) in relation to the application complies with section 56(5), unless they have previously decided that question on an appeal under section 61.

(4) Regulations may provide that a requirement imposed under section 58 or 63 applies, with or without modifications, in relation to an appeal under section 73.

(5) Sections 66 to 68 and Schedule 3 apply, with any necessary modifications, in relation to an appeal under section 73 as they applied in relation to the application to which the appeal relates.

(6) The decision of the Welsh Ministers on an appeal is final.

(7) If at any time before or during the determination of an appeal the Welsh Ministers consider that the appellant is responsible for undue delay in the progress of the appeal—

(a) they may give the appellant notice that the appeal will be dismissed unless, within the period specified in the notice, the appellant takes steps specified in the notice for the expedition of the appeal, and

(b) if the appellant fails to take those steps within that period, they may dismiss the appeal.

(8) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of appeals under section 73 (including provision for them to be determined by inspectors).

CHAPTER 7

APPLICATIONS FOR PLANNING PERMISSION AND RELATED APPROVALS: SPECIAL CASES

Optional applications to the Welsh Ministers

78 Option to make application to the Welsh Ministers

(1) If the following conditions are met, an application for planning permission or for approval of a reserved matter may (if the applicant chooses) be made to the Welsh Ministers instead of to a planning authority.

(2) The first condition is that the planning authority is designated by the Welsh Ministers for the purposes of this section.

(3) Yr ail amod yw bod—

(a) y datblygiad y mae'r cais yn ymwneud ag ef, yn achos cais am ganiatâd cynllunio, neu

(b) y datblygiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio amlinellol ar ei gyfer, yn achos cais am gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl,

yn ddatblygiad o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau.

(4) Y trydydd amod yw, yn achos cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir heb gydymffurfio ag amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig iddynt, fod y cais o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau.

79 Dynodi awdurdod cynllunio at ddibenion adran 78

(1) Mae pŵer Gweinidogion Cymru i ddynodi awdurdod cynllunio at ddibenion adran 78 yn arferadwy drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r awdurdod.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddirymu dynodiad awdurdod cynllunio drwy roi hysbysiad ysgrifenedig pellach i'r awdurdod.

(3) Wrth benderfynu a ydynt am wneud neu ddirymu dynodiad, ni chaiff Gweinidogion Cymru ond cymhwyso meini prawf y mae'r amodau a ganlyn wedi eu bodloni mewn perthynas â hwy.

(4) Yr amod cyntaf yw bod Gweinidogion Cymru wedi ymgynghori â phob awdurdod cynllunio ynghylch y meini prawf.

(5) Yr ail amod yw bod y meini prawf wedi eu nodi mewn dogfen y mae Gweinidogion Cymru wedi ei gosod gerbron Senedd Cymru.

(6) Y trydydd amod yw bod y cyfnod o 21 o ddiwrnodau wedi dod i ben heb i Senedd Cymru fod wedi penderfynu yn ystod y cyfnod hwnnw nad yw'n cymeradwyo'r ddogfen.

(7) Y pedwerydd amod yw bod Gweinidogion Cymru wedi cyhoeddi'r ddogfen (pa un ai cyn, yn ystod neu ar ôl y cyfnod o 21 o ddiwrnodau).

(8) Yn yr adran hon ystyr "y cyfnod o 21 o ddiwrnodau" yw'r 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y gosodir y ddogfen gerbron Senedd Cymru o dan is-adran (5), heb gyfrif unrhyw adeg pan fydd y Senedd wedi ei diddymu neu pan fo toriad o fwy na 4 diwrnod.

(9) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi copi o hysbysiad a roddir i awdurdod cynllunio o dan yr adran hon.

80 Opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru: ceisiadau cysylltiedig

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan wneir cais i Weinidogion Cymru am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl ("y prif gais") o dan adran 78.

(2) Caniateir gwneud cais cysylltiedig, y byddai rhaid ei wneud fel arall i awdurdod cynllunio, i Weinidogion Cymru yn lle hynny (os yw'r ceisydd yn dewis gwneud hynny), ond dim ond os y'i gwneir ar yr un diwrnod â'r prif gais.

(3) Ystyr "cais cysylltiedig" yw cais o dan Ddeddfau cynllunio Cymru—

(a) sydd o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau, a

(b) y mae'r person sy'n ei wneud yn ystyried ei fod yn gysylltiedig â'r prif gais.

(3) The second condition is that—

(a) the development to which the application relates, in the case of an application for planning permission, or

(b) the development for which outline planning permission has been granted, in the case of an application for approval of a reserved matter,

is development of a description specified in regulations.

(4) The third condition, in the case of an application for planning permission for the development of land without complying with conditions subject to which a previous planning permission was granted, is that the application is of a description specified in regulations.

79 Designation of planning authority for the purposes of section 78

(1) The power of the Welsh Ministers to designate a planning authority for the purposes of section 78 is exercisable by giving notice in writing to the authority.

(2) The Welsh Ministers may revoke the designation of a planning authority by giving a further notice in writing to the authority.

(3) In deciding whether to make or revoke a designation, the Welsh Ministers must apply only criteria in relation to which the following conditions are met.

(4) The first condition is that the Welsh Ministers have consulted every planning authority about the criteria.

(5) The second condition is that the criteria are set out in a document that the Welsh Ministers have laid before Senedd Cymru.

(6) The third condition is that the 21-day period has ended without Senedd Cymru having resolved during that period not to approve the document.

(7) The fourth condition is that the Welsh Ministers have published the document (whether before, during or after the 21-day period).

(8) In this section "the 21-day period" means the 21 days beginning with the day the document is laid before Senedd Cymru under subsection (5), not counting any time when the Senedd is dissolved or is in recess for more than 4 days.

(9) The Welsh Ministers must publish a copy of a notice given to a planning authority under this section.

80 Option to make application to the Welsh Ministers: connected applications

(1) This section applies where an application for planning permission or for approval of a reserved matter ("the principal application") is made to the Welsh Ministers under section 78.

(2) A connected application that would otherwise have to be made to a planning authority may (if the applicant chooses) instead be made to the Welsh Ministers, but only if it is made on the same day as the principal application.

(3) "Connected application" means an application under the Welsh planning Acts that—

(a) is of a description specified in regulations, and

(b) is considered by the person making it to be connected to the principal application.

(4) Mae is-adran (5) yn gymwys os gwneir cais i Weinidogion Cymru ar y sail ei fod yn gais cysylltiedig ond bod Gweinidogion Cymru yn ystyried—

(a) nad yw'r cais yn gysylltiedig â'r prif gais, neu

(b) er bod y cais yn gysylltiedig â'r prif gais, na ddylai'r penderfyniad ar y cais gael ei wneud gan Weinidogion Cymru.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru atgyfeirio'r cais i'r awdurdod cynllunio y byddai'r cais wedi ei wneud iddo fel arall.

(6) Mae cais sydd wedi ei atgyfeirio i awdurdod cynllunio o dan is-adran (5)—

(a) i'w drin fel pe bai wedi ei wneud i'r awdurdod hwnnw (yn hytrach nag i Weinidogion Cymru) ar y diwrnod y'i atgyfeiriwyd, a

(b) i'w benderfynu gan yr awdurdod yn unol â hynny.

(7) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch atgyfeirio ceisiadau o dan is-adran (5) (gan gynnwys darpariaeth ynghylch yr hyn y mae atgyfeirio cais yn ei olygu at ddibenion is-adran (6)).

81 Pwerau i osod gofynion mewn perthynas â cheisiadau i Weinidogion Cymru

(1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdod cynllunio i wneud pethau mewn perthynas â chais a wneir i Weinidogion Cymru o dan adran 78 neu 80 gais a fyddai wedi ei wneud i'r awdurdod fel arall.

(2) Caiff cyfarwyddyd ymwneud ag—

(a) cais penodol,

(b) ceisiadau o ddisgrifiad a bennir yn y cyfarwyddyd, neu

(c) ceisiadau yn gyffredinol.

(3) Caiff rheoliadau ddarparu, o ran deddfiad sy'n gymwys i gais i awdurdod cynllunio o dan Ddeddfau cynllunio Cymru—

(a) ei fod i fod yn gymwys, gydag addasiadau neu hebddynt, neu

(b) nad yw i fod yn gymwys,

i gais o'r math hwnnw pan y'i gwneir i Weinidogion Cymru o dan adran 78 neu 80.

82 Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â cheisiadau cynllunio a wneir i Weinidogion Cymru

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch sut y mae Gweinidogion Cymru i ymdrin ag—

(a) ceisiadau am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl a wneir iddynt o dan adran 78 neu 80, neu

(b) ceisiadau am unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod neu gyfyngiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo, a wneir iddynt o dan adran 80.

(4) Subsection (5) applies if an application is made to the Welsh Ministers on the basis that it is a connected application but the Welsh Ministers consider—

(a) that the application is not connected to the principal application, or

(b) that, although the application is connected to the principal application, the decision on the application should not be made by the Welsh Ministers.

(5) The Welsh Ministers must refer the application to the planning authority to which it would otherwise have been made.

(6) An application that has been referred to a planning authority under subsection (5) is to be—

(a) treated as having been made to that authority (instead of to the Welsh Ministers) on the day it was referred, and

(b) determined by the authority accordingly.

(7) Regulations may make provision about the referral of applications under subsection (5) (including provision about what counts as the referral of an application for the purposes of subsection (6)).

81 Powers to impose requirements in relation to applications to the Welsh Ministers

(1) The Welsh Ministers may direct a planning authority to do things in relation to an application made to the Welsh Ministers under section 78 or 80 that would otherwise have been made to the authority.

(2) A direction may relate to—

(a) a particular application,

(b) applications of a description specified in the direction, or

(c) applications generally.

(3) Regulations may provide that an enactment that applies to an application to a planning authority under the Welsh planning Acts—

(a) is to apply, with or without modifications, or

(b) is not to apply,

to an application of that kind when it is made to the Welsh Ministers under section 78 or 80.

82 Procedure for dealing with planning applications made to the Welsh Ministers

(1) Regulations may make provision about how the Welsh Ministers are to deal with—

(a) applications for planning permission or approval of a reserved matter that are made to them under section 78 or 80, or

(b) applications for any other consent, agreement or approval required by a condition or limitation subject to which planning permission was granted, that are made to them under section 80.

(2) Caiff y ddarpariaeth honno gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) rhoi cyhoeddusrwydd, hysbysu neu ymgynghori sydd i'w cynnal mewn perthynas â cheisiadau;

(b) amrywio ceisiadau;

(c) yr hysbysiad sydd i'w roi o sut yr ymdriniwyd â chais.

(3) Os yw cais am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl—

(a) yn dod o fewn telerau archiad a wnaed gan gyngor cymuned i awdurdod cynllunio o dan adran 65(1) (rhoi hysbysiad o geisiadau i gynghorau cymuned), a

(b) yn cael ei wneud i Weinidogion Cymru yn hytrach nag i'r awdurdod cynllunio o dan adran 78 neu 80,

rhaid i Weinidogion Cymru (yn hytrach na'r awdurdod cynllunio) roi hysbysiad i'r cyngor cymuned o'r cais yn unol ag adran 65(4).

(4) Rhaid i'r awdurdod cynllunio gydymffurfio ag unrhyw archiad a wneir gan Weinidogion Cymru at ddibenion yr adran hon i roi gwybodaeth iddynt am archiadau a ddaw i law yr awdurdod o dan adran 65(1).

83 Gwasanaethau cyn gwneud cais a phenderfynu ceisiadau: swyddogaethau arolygwyr

(1) Mae swyddogaethau Gweinidogion Cymru o dan reoliadau a wneir o dan adran 53 (gwasanaethau cyn gwneud cais) i'w harfer gan arolygydd mewn perthynas â chais y mae person yn cynnig ei wneud i Weinidogion Cymru o dan adran 78 neu 80.

(2) Mae cais a wneir i Weinidogion Cymru o dan adran 78 neu 80 i'w benderfynu gan arolygydd.

(3) Ond caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo—

(a) bod swyddogaethau mewn perthynas â chais y cynigir ei wneud o dan adran 78 neu 80 i'w harfer ganddynt hwy yn hytrach na chan arolygydd;

(b) bod cais a wneir o dan y naill neu'r llall o'r adrannau hynny i'w benderfynu ganddynt hwy yn hytrach na chan arolygydd.

(4) Pan fo arolygydd yn penderfynu cais, mae penderfyniad yr arolygydd i'w drin fel penderfyniad Gweinidogion Cymru.

(5) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar gais yn derfynol.

(6) Mae Atodlen 4 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch arfer swyddogaethau gan arolygwyr mewn cysylltiad â cheisiadau a wneir neu y cynigir eu gwneud o dan adran 78 neu 80.

(7) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried ceisiadau a wneir i Weinidogion Cymru o dan adrannau 78 a 80.

Y Goron

84 Ceisiadau gan y Goron

(1) Caiff rheoliadau ddarparu nad yw darpariaeth a wneir gan neu o dan y Ddeddf hon i fod yn gymwys, neu ei bod i fod yn gymwys gydag addasiadau, i gais a grybwyllir yn is-adran (2) a wneir gan neu ar ran y Goron.

(2) That provision may include provision about—

(a) publicity, notification or consultation to be carried out in relation to applications;

(b) the variation of applications;

(c) the notice to be given of how an application has been dealt with.

(3) If an application for planning permission or for approval of a reserved matter—

(a) falls within the terms of a request that a community council has made to a planning authority under section 65(1) (notifying community councils of applications), and

(b) is made to the Welsh Ministers instead of the planning authority under section 78 or 80,

the Welsh Ministers (instead of the planning authority) must notify the community council of the application in accordance with section 65(4).

(4) The planning authority must comply with any request made by the Welsh Ministers for the purposes of this section to give them information about requests received by the authority under section 65(1).

83 Pre-application services and determination of applications: functions of inspectors

(1) Functions of the Welsh Ministers under regulations made under section 53 (pre-application services) are to be exercised by an inspector in relation to an application that a person proposes to make to the Welsh Ministers under section 78 or 80.

(2) An application made to the Welsh Ministers under section 78 or 80 is to be determined by an inspector.

(3) But the Welsh Ministers may direct—

(a) that functions in relation to an application proposed to be made under section 78 or 80 are to be exercised by them instead of by an inspector;

(b) that an application made under either of those sections is to be determined by them instead of by an inspector.

(4) Where an inspector determines an application, the inspector's decision is to be treated as the decision of the Welsh Ministers.

(5) The decision of the Welsh Ministers on an application is final.

(6) Schedule 4 makes further provision about the exercise of functions by inspectors in connection with applications made or proposed to be made under section 78 or 80.

(7) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of applications made to the Welsh Ministers under sections 78 and 80.

The Crown

84 Applications by the Crown

(1) Regulations may provide that any provision made by or under this Act is not to apply, or is to apply with modifications, to an application mentioned in subsection (2) that is made by or on behalf of the Crown.

(2) Y ceisiadau y cyfeirir atynt yn is-adran (1) yw ceisiadau am—

(a) caniatâd cynllunio, neu

(b) cymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl.

85 Ceisiadau sy'n ymwneud â datblygiad brys y Goron

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i—

(a) cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir y Goron a wneir gan awdurdod priodol y Goron;

(b) cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad unrhyw dir arall a wneir gan neu ar ran y Goron, Dugiaeth Caerhirfryn neu Ddugiaeth Cernyw.

(2) Caniateir gwneud cais y mae'r adran hon yn gymwys iddo i Weinidogion Cymru o dan yr adran hon os yw'r ceisydd yn ardystio—

(a) bod y datblygiad y mae'r cais yn ymwneud ag ef o bwysigrwydd cenedlaethol, a

(b) ei bod yn angenrheidiol cynnal y datblygiad fel mater o frys.

(3) Cyn gwneud y cais, rhaid i'r ceisydd gyhoeddi hysbysiad mewn un neu ragor o bapurau newydd sy'n cylchredeg yn ardal leol y datblygiad arfaethedig—

(a) sy'n disgrifio'r datblygiad arfaethedig, a

(b) sy'n datgan ei fod yn cynnig gwneud y cais i Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.

(4) Pan wneir cais i Weinidogion Cymru o dan yr adran hon—

(a) rhaid i'r ceisydd roi i Weinidogion Cymru ddatganiad o'i seiliau dros wneud y cais;

(b) caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r ceisydd roi iddynt unrhyw wybodaeth bellach y maent yn ystyried ei bod yn angenrheidiol i'w galluogi i benderfynu'r cais.

(5) Cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl i ddogfen neu ddeunydd arall yn rhinwedd is-adran (4) ddod i law, rhaid i Weinidogion Cymru roi copi o'r ddogfen neu'r deunydd arall ar gael i'r cyhoedd edrych arni neu arno yn ardal leol y datblygiad arfaethedig.

(6) Rhaid i Weinidogion Cymru, yn unol ag unrhyw ofynion a osodir gan reoliadau, gyhoeddi hysbysiad o'r cais ac o'r ffaith bod dogfennau a deunydd arall ar gael i edrych arnynt.

(7) Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau a ganlyn ynghylch y cais—

(a) yr awdurdod cynllunio y mae'r datblygiad arfaethedig i'w gynnal yn ei ardal,

(b) unrhyw gyd-bwyllgor corfforedig y mae'r datblygiad arfaethedig i'w gynnal yn ei ardal, ac

(c) unrhyw berson arall a bennir mewn rheoliadau.

(8) Caiff rheoliadau ddarparu bod gofyniad a osodir o dan adran 58 neu 63 yn gymwys, gydag addasiadau neu hebddynt, mewn perthynas â chais a wneir i Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.

(2) The applications referred to in subsection (1) are applications for—

(a) planning permission, or

(b) approval of a reserved matter.

85 Applications relating to urgent Crown development

(1) This section applies to—

(a) an application for planning permission for the development of Crown land that is made by the appropriate Crown authority;

(b) an application for planning permission for the development of any other land that is made by or on behalf of the Crown, the Duchy of Lancaster or the Duchy of Cornwall.

(2) An application to which this section applies may be made to the Welsh Ministers under this section if the applicant certifies—

(a) that the development to which the application relates is of national importance, and

(b) that it is necessary that the development is carried out as a matter of urgency.

(3) Before making the application, the applicant must publish in one or more newspapers circulating in the locality of the proposed development a notice—

(a) describing the proposed development, and

(b) stating that it proposes to make the application to the Welsh Ministers under this section.

(4) Where an application is made to the Welsh Ministers under this section—

(a) the applicant must give the Welsh Ministers a statement of its grounds for making the application;

(b) the Welsh Ministers may require the applicant to give them any further information they consider necessary to enable them to determine the application.

(5) As soon as practicable after receiving a document or other material by virtue of subsection (4), the Welsh Ministers must make a copy of the document or other material available for public inspection in the locality of the proposed development.

(6) The Welsh Ministers must, in accordance with any requirements imposed by regulations, publish notice of the application and of the fact that documents and other material are available for inspection.

(7) The Welsh Ministers must consult the following persons about the application—

(a) the planning authority in whose area the proposed development is to be carried out,

(b) any corporate joint committee in whose area the proposed development is to be carried out, and

(c) any other person that may be specified in regulations.

(8) Regulations may provide that a requirement imposed under section 58 or 63 applies, with or without modifications, in relation to an application made to the Welsh Ministers under this section.

(9) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried ceisiadau a wneir o dan yr adran hon.

(10) Nid yw is-adran (5) yn gymwys i'r graddau y mae dogfen neu ddeunydd arall yn ddarostyngedig i gyfarwyddyd o dan adran 370 (cyfyngu mynediad at dystiolaeth ar sail diogelwch gwladol).

(11) Mae adrannau 66 i 69 ac Atodlen 3 yn gymwys, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, mewn perthynas â chais a wneir o dan yr adran hon fel y maent yn gymwys mewn perthynas â chais am ganiatâd cynllunio a wneir i awdurdod cynllunio.

(12) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar gais yn derfynol.

Cyfuno ceisiadau

86 Cyfuno ceisiadau am ganiatâd cynllunio â cheisiadau eraill

(1) Caiff rheoliadau ddarparu ar gyfer cyfuno mewn un cais—

(a) cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad, a

(b) unrhyw gais arall y mae deddfiad a bennir yn y rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol ei wneud i awdurdod cynllunio neu awdurdod lleol arall mewn cysylltiad â'r un datblygiad.

(2) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys cais cyfunol;

(b) sut y mae rhaid gwneud cais o'r fath;

(c) yr awdurdod y mae rhaid ei wneud iddo.

(3) Cyn gwneud rheoliadau o dan yr adran hon rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r awdurdodau lleol neu'r cymdeithasau awdurdodau lleol y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

(4) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd lle mae deddfiadau gwahanol yn gymwys.

(5) Pan wneir cais sy'n ofynnol gan ddeddfiad a bennir mewn rheoliadau o dan yr adran hon yn unol â'r rheoliadau, nid oes angen iddo gydymffurfio ag unrhyw ddarpariaeth wahanol a wneir gan neu o dan y deddfiad hwnnw ynghylch ffurf a chynnwys cais na sut y mae rhaid ei wneud.

(6) Nid yw is-adran (5)—

(a) yn atal cais rhag cael ei wneud yn unol â'r deddfiad o dan sylw, na

(b) yn cyfyngu unrhyw bŵer sydd gan awdurdod lleol o dan y deddfiad hwnnw i wneud gwybodaeth bellach yn ofynnol am y materion y mae'r cais yn ymwneud â hwy.

(7) Ni chaiff awdurdod cynllunio ystyried cais cyfunol a wneir iddo yn rhinwedd rheoliadau o dan yr adran hon os na chydymffurfiwyd ag unrhyw un neu ragor o'r gofynion a osodir gan y rheoliadau.

(8) Yn yr adran hon mae cyfeiriadau at wneud cais (heblaw cais am ganiatâd cynllunio) yn cynnwys rhoi hysbysiad neu gyflwyno unrhyw ddogfen arall.

(9) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of applications made under this section.

(10) Subsection (5) does not apply to the extent that a document or other material is subject to a direction under section 370 (restriction of access to evidence on national security grounds).

(11) Sections 66 to 69 and Schedule 3 apply, with any necessary modifications, in relation to an application made under this section as they apply in relation to an application for planning permission made to a planning authority.

(12) The decision of the Welsh Ministers on an application is final.

Combination of applications

86 Combination of applications for planning permission with other applications

(1) Regulations may provide for the combination in a single application of—

(a) an application for planning permission for development, and

(b) any other application that an enactment specified in the regulations requires to be made to a planning authority or other local authority in respect of the same development.

(2) The regulations may make provision about—

(a) the form and content of a combined application;

(b) how such an application must be made;

(c) the authority to which it must be made.

(3) Before making regulations under this section the Welsh Ministers must consult the local authorities or associations of local authorities that they consider appropriate.

(4) Regulations under this section may make different provision for areas where different enactments apply.

(5) Where an application required by an enactment specified in regulations under this section is made in accordance with the regulations, it need not comply with any different provision made by or under that enactment about the form and content of an application or how it must be made.

(6) Subsection (5) does not—

(a) prevent an application being made in accordance with the enactment in question, or

(b) limit any power of a local authority under that enactment to require further information about the matters to which the application relates.

(7) A planning authority must not consider a combined application made to it by virtue of regulations under this section if any requirement imposed by the regulations has not been complied with.

(8) In this section references to making an application (other than an application for planning permission) include giving a notice or submitting any other document.

PENNOD 8

CANIATÂD CYNLLUNIO AR GYFER DATBLYGIAD AG AWDURDODIAD LLYWODRAETH

87 Awdurdodiad ar gyfer datblygiad gan awdurdodau lleol ac ymgymerwyr statudol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdodiad adran o'r llywodraeth yn ofynnol yn rhinwedd deddfiad ar gyfer datblygiad sydd i'w gynnal yng Nghymru gan awdurdod lleol neu ymgymerwr statudol.

(2) Wrth roi'r awdurdodiad, caiff yr adran o'r llywodraeth roi cyfarwyddyd sy'n rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad, yn ddarostyngedig i amodau a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) At ddibenion yr adran hon mae adran o'r llywodraeth yn rhoi awdurdodiad ar gyfer datblygiad os yw—

(a) yn rhoi unrhyw gydsyniad, unrhyw awdurdodiad neu unrhyw gymeradwyaeth ar gyfer y datblygiad o dan ddeddfiad;

(b) yn cadarnhau gorchymyn prynu gorfodol sy'n awdurdodi caffael tir at ddiben y datblygiad;

(c) yn cydsynio i gyfeddu tir at ddiben y datblygiad neu i gaffael tir drwy gytundeb at y diben hwnnw;

(d) yn awdurdodi—

(i) cael benthyg arian at ddiben y datblygiad, neu

(ii) cymhwyso at y diben hwnnw arian na fyddai fel arall yn gymwys at y diben hwnnw;

(e) yn rhoi ymrwymiad i dalu grant mewn cysylltiad â'r datblygiad.

(4) Yn is-adran (1) nid yw'r cyfeiriad at ymgymerwr statudol yn cynnwys trwyddedai trydan.

(5) Gweler hefyd—

(a) adran 5(1) o Ddeddf Piblinellau 1962 (p. 58), sy'n darparu y caiff yr Ysgrifennydd Gwladol gyfarwyddo bod caniatâd cynllunio yn cael ei roi ar gyfer datblygiad yn unol ag awdurdodiad adeiladu piblinell o dan adran 1 o'r Ddeddf honno neu hysbysiad sy'n ei gwneud yn ofynnol symud ymaith waith o dan adran 4 o'r Ddeddf honno;

(b) adran 4(6) o Ddeddf Nwy 1965 (p. 36), sy'n darparu y cymerir bod datblygiad penodol y dangosir ei fod wedi ei gymeradwyo mewn gorchymyn awdurdodi storio o dan yr adran honno, neu a gynhelir yn unol â gorchymyn o'r fath, wedi ei awdurdodi gan yr Ysgrifennydd Gwladol at ddibenion yr adran hon.

CHAPTER 8

PLANNING PERMISSION FOR DEVELOPMENT WITH GOVERNMENT AUTHORISATION

87 Authorisation for development by local authorities and statutory undertakers

(1) This section applies where the authorisation of a government department is required by virtue of an enactment for development that is to be carried out in Wales by a local authority or a statutory undertaker.

(2) On granting the authorisation, the government department may give a direction granting planning permission for the development, subject to conditions specified in the direction.

(3) For the purposes of this section a government department grants an authorisation for development if it—

(a) grants any consent, authority or approval for the development under an enactment;

(b) confirms a compulsory purchase order authorising the acquisition of land for the purpose of the development;

(c) consents to the appropriation of land for the purpose of the development or to the acquisition of land by agreement for that purpose;

(d) authorises—

(i) the borrowing of money for the purpose of the development, or

(ii) the application for that purpose of money that would not otherwise be applicable for that purpose;

(e) gives an undertaking to pay a grant in respect of the development.

(4) In subsection (1) the reference to a statutory undertaker does not include an electricity licensee.

(5) See also—

(a) section 5(1) of the Pipe-lines Act 1962 (c. 58), which provides that the Secretary of State may direct that planning permission is granted for development in accordance with a pipe-line construction authorisation under section 1 of that Act or a notice requiring the removal of works under section 4 of that Act;

(b) section 4(6) of the Gas Act 1965 (c. 36), which provides that certain development shown as approved in a storage authorisation order under that section, or carried out in accordance with such an order, is taken to be authorised by the Secretary of State for the purposes of this section.

88 Cydsyniad ar gyfer gorsafoedd cynhyrchu trydan a llinellau trydan

(1) Wrth roi neu amrywio cydsyniad o dan adran 36 neu 37 o Ddeddf Trydan 1989 (p. 29) (cydsyniad ar gyfer gorsaf gynhyrchu neu linell drydan), caiff Gweinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol roi cyfarwyddyd sy'n rhoi caniatâd cynllunio, yn ddarostyngedig i amodau a bennir yn y cyfarwyddyd, ar gyfer—

(a) cymaint o'r gweithrediadau neu'r newid defnydd y mae'r cydsyniad yn ymwneud â hwy neu ag ef ag sy'n ffurfio datblygiad tir yng Nghymru;

(b) unrhyw ddatblygiad tir yng Nghymru sy'n ategol i'r gweithrediadau neu'r newid defnydd y mae'r cydsyniad yn ymwneud â hwy neu ag ef.

(2) Wrth amrywio cydsyniad o dan adran 36 neu 37 o Ddeddf Trydan 1989, caiff Gweinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol roi un neu ragor o'r cyfarwyddydau a ganlyn (yn hytrach na, neu yn ogystal â, chyfarwyddyd o dan is-adran (1))—

(a) cyfarwyddyd sy'n amrywio caniatâd cynllunio presennol a roddir gan gyfarwyddyd o dan is-adran (1);

(b) cyfarwyddyd sy'n amrywio amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio o'r fath yn ddarostyngedig iddynt;

(c) cyfarwyddyd bod cydsyniad, cytundeb neu gymeradwyaeth a roddir mewn cysylltiad ag amod y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo i'w drin neu i'w thrin fel pe bai wedi ei roi neu ei rhoi mewn cysylltiad ag amod y rhoddir caniatâd cynllunio newydd neu amrywiedig yn ddarostyngedig iddo.

(3) Yn is-adran (1) nid yw'r cyfeiriad at ddatblygiad ategol, yn achos cydsyniad sy'n ymwneud ag estyniad gorsaf gynhyrchu, yn cynnwys datblygiad nad yw'n ymwneud yn uniongyrchol â chynhyrchu trydan gan yr orsaf honno.

(4) Yn yr adran hon mae i "llinell drydan", "estyniad" a "gorsaf gynhyrchu" yr ystyron a roddir i "electricity line", "extension" a "generating station" gan Ran 1 o Ddeddf Trydan 1989 (gweler adrannau 36(9) a 64(1) o'r Ddeddf honno).

89 Gorchmynion o dan Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol yn gwneud gorchymyn o dan adran 1 neu 3 o Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992 (p. 42) (gorchmynion sy'n ymwneud ag adeiladu neu weithredu rheilffyrdd, tramffyrdd, dyfrffyrdd mewndirol etc.) sy'n cynnwys darpariaeth ar gyfer datblygiad yng Nghymru.

(2) Wrth wneud y gorchymyn, caiff Gweinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol roi cyfarwyddyd sy'n rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad hwnnw, yn ddarostyngedig i amodau a bennir yn y cyfarwyddyd.

90 Cymhwyso'r Ddeddf hon i ganiatâd cynllunio a roddir o dan y Bennod hon

(1) Y caniatâd cynllunio y caniateir ei roi gan gyfarwyddyd o dan y Bennod hon yw unrhyw ganiatâd cynllunio y gellid ei roi ar gais o dan y Rhan hon.

(2) Pan roddir caniatâd cynllunio gan gyfarwyddyd o dan y Bennod hon, mae'r Ddeddf hon (ac eithrio Penodau 3 a 4 o Ran 14) yn gymwys mewn perthynas â'r caniatâd fel pe bai wedi ei roi gan Weinidogion Cymru ar gais a atgyfeiriwyd atynt o dan adran 72.

88 Consent for electricity generating stations and electric lines

(1) On granting or varying a consent under section 36 or 37 of the Electricity Act 1989 (c. 29) (consent for generating station or electric line), the Welsh Ministers or the Secretary of State may give a direction granting planning permission, subject to conditions specified in the direction, for—

(a) so much of the operations or change in use to which the consent relates as constitutes development of land in Wales;

(b) any development of land in Wales that is ancillary to the operations or change in use to which the consent relates.

(2) On varying a consent under section 36 or 37 of the Electricity Act 1989, the Welsh Ministers or the Secretary of State may give one or more of the following directions (instead of, or as well as, a direction under subsection (1))—

(a) a direction varying an existing planning permission granted by a direction under subsection (1);

(b) a direction varying conditions subject to which such a planning permission was granted;

(c) a direction that a consent, agreement or approval given in respect of a condition subject to which such a planning permission was granted is to be treated as given in respect of a condition subject to which a new or varied planning permission is granted.

(3) In subsection (1) the reference to ancillary development, in the case of a consent relating to the extension of a generating station, does not include development that is not directly related to the generation of electricity by that station.

(4) In this section "electric line", "extension" and "generating station" have the same meanings as in Part 1 of the Electricity Act 1989 (see sections 36(9) and 64(1) of that Act).

89 Orders under the Transport and Works Act 1992

(1) This section applies where the Welsh Ministers or the Secretary of State make an order under section 1 or 3 of the Transport and Works Act 1992 (c. 42) (orders relating to construction or operation of railways, tramways, inland waterways etc.) that includes provision for development in Wales.

(2) On making the order, the Welsh Ministers or the Secretary of State may give a direction granting planning permission for that development, subject to conditions specified in the direction.

90 Application of this Act to planning permission granted under this Chapter

(1) The planning permission that may be granted by a direction under this Chapter is any planning permission that could be granted on an application under this Part.

(2) Where planning permission is granted by a direction under this Chapter, this Act (except Chapters 3 and 4 of Part 14) applies in relation to the permission as if it had been granted by the Welsh Ministers on an application referred to them under section 72.

(3) Yn unol â hynny—

(a) mae Atodlen 3 yn gymwys, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan gyfarwyddyd o dan y Bennod hon fel y mae'n gymwys mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan awdurdod cynllunio;

(b) mae adran 69 yn gymwys i gyfarwyddyd o dan y Bennod hon fel pe bai'n hysbysiad penderfynu.

(4) Gweler hefyd Bennod 9 am ddarpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau sy'n ymwneud â hyd a gweithrediad y caniatâd.

PENNOD 9

EFFAITH, HYD A GWEITHREDIAD CANIATÂD CYNLLUNIO

Effaith caniatâd cynllunio

91 Budd caniatâd cynllunio

Mae caniatâd cynllunio i ddatblygu tir yn cael effaith er budd y tir a phob person a chanddo un neu ragor o fuddiannau ynddo am y tro; ond mae hyn yn ddarostyngedig i delerau'r caniatâd.

92 Caniatâd i godi adeilad: y dibenion y caniateir defnyddio adeilad atynt

(1) Caiff caniatâd cynllunio ar gyfer codi adeilad bennu y dibenion y caniateir defnyddio'r adeilad atynt.

(2) Os na phennir unrhyw ddibenion, mae'r caniatâd cynllunio i'w ddarllen fel pe bai'n cynnwys caniatâd i ddefnyddio'r adeilad at y diben y mae wedi ei ddylunio ar ei gyfer.

Hyd caniatâd cynllunio

93 Amod ynghylch y cyfnod y mae rhaid i ddatblygiad ddechrau ynddo

(1) Rhaid rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r datblygiad y mae'n ymwneud ag ef ddechrau cyn diwedd cyfnod a bennir yn yr amod sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddir y caniatâd.

(2) Os rhoddir caniatâd cynllunio heb yr amod sy'n ofynnol gan is-adran (1), mae i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r datblygiad ddechrau cyn diwedd 5 mlynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddir y caniatâd.

(3) Ond—

(a) os yw'r caniatâd cynllunio a roddir heb yr amod sy'n ofynnol gan is-adran (1) yn ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir heb gydymffurfio ag amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig iddynt, a

(b) os oedd y caniatâd blaenorol yn ddarostyngedig i amod a oedd yn pennu cyfnod yr oedd yn ofynnol i ddatblygiad ddechrau cyn ei ddiwedd,

mae'r caniatâd cynllunio i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r datblygiad y mae'n ymwneud ag ef ddechrau cyn diwedd y cyfnod hwnnw.

(3) Accordingly—

(a) Schedule 3 applies, with any necessary modifications, in relation to a planning permission granted by a direction under this Chapter as it applies in relation to a planning permission granted by a planning authority;

(b) section 69 applies to a direction under this Chapter as if it were a decision notice.

(4) See also Chapter 9 for provision requiring planning permission to be granted subject to conditions relating to the duration and implementation of the permission.

CHAPTER 9

EFFECT, DURATION AND IMPLEMENTATION OF PLANNING PERMISSION

Effect of planning permission

91 Benefit of planning permission

Planning permission to develop land has effect for the benefit of the land and of all persons for the time being interested in it; but this is subject to the terms of the permission.

92 Permission to erect a building: purposes for which building may be used

(1) Planning permission for the erection of a building may specify the purposes for which the building may be used.

(2) If no purposes are specified, the planning permission is to be read as including permission to use the building for the purpose for which it is designed.

Duration of planning permission

93 Condition about period within which development must start

(1) Planning permission must be granted subject to the condition that the development to which it relates must start before the end of a period specified in the condition that begins with the day the permission is granted.

(2) If planning permission is granted without the condition required by subsection (1), it is to be treated as having been granted subject to the condition that the development must start before the end of 5 years beginning with the day the permission was granted.

(3) But if—

(a) the planning permission granted without the condition required by subsection (1) is planning permission for the development of land without complying with conditions subject to which a previous planning permission was granted, and

(b) the previous permission was subject to a condition specifying a period before the end of which development was required to start,

the planning permission is to be treated as having been granted subject to the condition that the development to which it relates must start before the end of that period.

(4) Nid yw'r adran hon yn gymwys i—

(a) caniatâd cynllunio a roddir gan orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol;

(b) caniatâd cynllunio amlinellol (ond gweler adran 94);

(c) caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a gynhelir cyn rhoi'r caniatâd;

(d) caniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig;

(e) caniatâd mwynau sy'n ddarostyngedig i amod bod rhaid i ddatblygiad mwynau ddechrau cyn diwedd cyfnod penodedig ar ôl—

(i) cwblhau datblygiad arall sy'n weithrediadau mwyngloddio y mae'r ceisydd am y caniatâd eisoes yn eu cynnal, neu

(ii) rhoi'r gorau i ddyddodi gwastraff mwynau y mae'r ceisydd eisoes yn ei gynnal.

(5) Nid yw'r ffaith bod caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amod yn rhinwedd yr adran hon yn atal yr amod rhag bod yn destun cais o dan adran 68 neu apêl o dan adran 73.

94 Amodau caniatâd cynllunio amlinellol

(1) Rhaid rhoi caniatâd cynllunio amlinellol yn ddarostyngedig i'r amodau—

(a) bod rhaid gwneud cais am gymeradwyaeth ar gyfer pob mater a gadwyd yn ôl cyn diwedd cyfnod a bennir yn yr amod sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddir y caniatâd, a

(b) bod rhaid i'r datblygiad ddechrau cyn—

(i) diwedd cyfnod a bennir yn yr amod sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddir y caniatâd, neu

(ii) os yw'n hwyrach na hynny, diwedd cyfnod a bennir yn yr amod sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y materion a gadwyd yn ôl eu cymeradwyo'n derfynol (neu, os cânt eu cymeradwyo'n derfynol ar ddiwrnodau gwahanol, â'r olaf o'r diwrnodau hynny).

(2) Caiff amod a osodir o dan is-adran (1)(a) bennu cyfnodau gwahanol ar gyfer rhannau gwahanol o'r datblygiad; ac os yw'n gwneud hynny, rhaid geirio'r amod sy'n ofynnol gan is-adran (1)(b) drwy gyfeirio at y rhannau hynny yn hytrach nag at y datblygiad yn ei gyfanrwydd.

(3) Os rhoddir caniatâd cynllunio amlinellol heb yr amod sy'n ofynnol gan is-adran (1)(a), mae i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid gwneud cais am gymeradwyaeth ar gyfer pob mater a gadwyd yn ôl cyn diwedd 3 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddwyd y caniatâd.

(4) This section does not apply to—

(a) planning permission granted by a development order or a local development order;

(b) outline planning permission (but see section 94);

(c) planning permission for development carried out before the grant of the permission;

(d) planning permission granted for a limited period;

(e) a minerals permission that is subject to a condition that minerals development must start before the end of a specified period after—

(i) the completion of other development consisting of mining operations already being carried out by the applicant for the permission, or

(ii) the cessation of depositing of mineral waste already being carried out by the applicant.

(5) The fact that planning permission is subject to a condition by virtue of this section does not prevent the condition being the subject of an application under section 68 or an appeal under section 73.

94 Conditions of outline planning permission

(1) Outline planning permission must be granted subject to the conditions that—

(a) an application for approval of each reserved matter must be made before the end of a period specified in the condition that begins with the day the permission is granted, and

(b) the development must start before—

(i) the end of a period specified in the condition that begins with the day the permission is granted, or

(ii) if later, the end of a period specified in the condition that begins with the day the reserved matters are finally approved (or, if they are finally approved on different days, with the last of those days).

(2) A condition imposed under subsection (1)(a) may specify different periods for different parts of the development; and if it does so, the condition required by subsection (1)(b) must be framed by reference to those parts instead of the development as a whole.

(3) If outline planning permission is granted without the condition required by subsection (1)(a), it is to be treated as having been granted subject to the condition that an application for approval of each reserved matter must be made before the end of 3 years beginning with the day the permission was granted.

(4) Ond—

(a) os yw'r caniatâd cynllunio amlinellol a roddir heb yr amod sy'n ofynnol gan is-adran (1)(a) yn ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir heb gydymffurfio ag amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig iddynt, a

(b) os oedd y caniatâd blaenorol yn ddarostyngedig i amod a oedd yn pennu cyfnod yr oedd yn ofynnol gwneud cais am gymeradwyaeth ar gyfer pob mater a gadwyd yn ôl cyn ei ddiwedd,

mae'r caniatâd cynllunio amlinellol i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid gwneud cais am gymeradwyaeth ar gyfer pob mater a gadwyd yn ôl cyn diwedd y cyfnod hwnnw.

(5) Os rhoddir caniatâd cynllunio amlinellol heb yr amod sy'n ofynnol gan is-adran (1)(b), mae i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r datblygiad ddechrau cyn—

(a) diwedd 5 mlynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddwyd y caniatâd, neu

(b) os yw'n hwyrach na hynny, diwedd 2 flynedd sy'n dechrau â'r diwrnod sy'n dechrau â'r diwrnod y cymeradwyir y materion a gadwyd yn ôl yn derfynol (neu, os cânt eu cymeradwyo'n derfynol ar ddiwrnodau gwahanol, â'r olaf o'r diwrnodau hynny).

(6) Ond—

(a) os yw'r caniatâd cynllunio amlinellol a roddir heb yr amod sy'n ofynnol gan is-adran (1)(b) yn ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir heb gydymffurfio ag amodau y rhoddwyd caniatâd cynllunio blaenorol yn ddarostyngedig iddynt, a

(b) os oedd y caniatâd blaenorol yn ddarostyngedig i amod a oedd yn pennu cyfnod yr oedd yn ofynnol i ddatblygiad ddechrau cyn ei ddiwedd,

mae'r caniatâd cynllunio amlinellol i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r datblygiad y mae'n ymwneud ag ef ddechrau cyn diwedd y cyfnod hwnnw.

(7) Nid yw'r ffaith bod caniatâd cynllunio amlinellol yn ddarostyngedig i amod yn rhinwedd yr adran hon yn atal yr amod rhag bod yn destun cais o dan adran 68 neu apêl o dan adran 73.

(8) At ddibenion yr adran hon, mae mater a gadwyd yn ôl wedi ei gymeradwyo'n derfynol—

(a) pan ganiateir cais am gymeradwyaeth, neu

(b) mewn achos pan wneir cais am gymeradwyaeth i awdurdod cynllunio a bo Gweinidogion Cymru yn rhoi'r gymeradwyaeth ar apêl yn erbyn penderfyniad yr awdurdod neu ar apêl o dan adran 73(3) sy'n ymwneud â'r cais, pan benderfynir yr apêl.

95 Torri amod ynghylch y cyfnod y mae rhaid i ddatblygiad ddechrau ynddo etc.

(1) Pan fo caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amod bod rhaid i'r datblygiad y mae'n ymwneud ag ef ddechrau cyn diwedd cyfnod penodedig (pa un ai yn rhinwedd adran 93 neu 94 neu fel arall), nid yw datblygiad sy'n dechrau ar ôl diwedd y cyfnod hwnnw yn ddatblygiad a awdurdodir gan y caniatâd.

(4) But if—

(a) the outline planning permission granted without the condition required by subsection (1)(a) is planning permission for the development of land without complying with conditions subject to which a previous planning permission was granted, and

(b) the previous permission was subject to a condition specifying a period before the end of which an application for approval of each reserved matter was required to be made,

the outline planning permission is to be treated as having been granted subject to the condition that an application for approval of each reserved matter must be made before the end of that period.

(5) If outline planning permission is granted without the condition required by subsection (1)(b), it is to be treated as having been granted subject to the condition that the development must start before—

(a) the end of 5 years beginning with the day the permission was granted, or

(b) if later, the end of 2 years beginning with the day the reserved matters are finally approved (or, if they are finally approved on different days, with the last of those days).

(6) But if—

(a) the outline planning permission granted without the condition required by subsection (1)(b) is planning permission for the development of land without complying with conditions subject to which a previous planning permission was granted, and

(b) the previous permission was subject to a condition specifying a period before the end of which development was required to start,

the outline planning permission is to be treated as having been granted subject to the condition that the development to which it relates must start before the end of that period.

(7) The fact that outline planning permission is subject to a condition by virtue of this section does not prevent the condition being the subject of an application under section 68 or an appeal under section 73.

(8) For the purposes of this section, a reserved matter is finally approved—

(a) when an application for approval is granted, or

(b) in a case where an application for approval is made to a planning authority and the Welsh Ministers grant the approval on an appeal against the authority's decision or an appeal under section 73(3) relating to the application, when the appeal is determined.

95 Breach of condition about period within which development must start etc.

(1) Where planning permission is subject to a condition that the development to which it relates must start before the end of a specified period (whether by virtue of section 93 or 94 or otherwise), development that starts after the end of that period is not development authorised by the permission.

(2) Pan fo caniatâd cynllunio amlinellol yn ddarostyngedig i amod bod rhaid gwneud cais am gymeradwyaeth ar gyfer pob mater a gadwyd yn ôl cyn diwedd cyfnod penodedig, nid yw cais a wneir ar ôl diwedd y cyfnod hwnnw yn gais a wneir yn unol â thelerau'r caniatâd.

96 Hyd caniatâd mwynau

Mae Atodlen 5 yn darparu i bob caniatâd mwynau fod yn ddarostyngedig i amod sy'n cyfyngu ar hyd y caniatâd.

Gweithrediad caniatâd cynllunio

97 Hysbysiad o ddechrau a chynnal datblygiad

(1) Yn yr adran hon ystyr "caniatâd cynllunio perthnasol" yw caniatâd cynllunio o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau.

(2) Cyn i berson ddechrau unrhyw ddatblygiad y mae caniatâd cynllunio perthnasol yn ymwneud ag ef, rhaid i'r person roi hysbysiad i'r awdurdod cynllunio y mae'r datblygiad i'w gynnal yn ei ardal.

(3) Caiff rheoliadau bennu ffurf a chynnwys yr hysbysiad.

(4) Ar bob adeg pan fo person yn cynnal datblygiad y mae caniatâd cynllunio perthnasol yn ymwneud ag ef, rhaid i'r person arddangos yn y man y mae'r datblygiad yn cael ei gynnal neu gerllaw iddo hysbysiad ei fod yn cael ei gynnal yn unol â'r caniatâd cynllunio perthnasol.

(5) Caiff rheoliadau bennu—

(a) ffurf a chynnwys yr hysbysiad;

(b) sut y mae rhaid ei arddangos.

(6) Rhaid i hysbysiad o benderfyniad i roi caniatâd cynllunio perthnasol, neu offeryn arall sy'n rhoi caniatâd cynllunio perthnasol, gyfeirio at y dyletswyddau a osodir gan is-adrannau (2) i (5) ac odanynt.

(7) Mae caniatâd cynllunio perthnasol i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid cydymffurfio â'r dyletswyddau hynny.

Terfynu caniatâd cynllunio pan na fo datblygiad wedi ei gwblhau

98 Pŵer i wneud gorchymyn terfynu

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan—

(a) bo caniatâd cynllunio wedi ei roi ar gyfer datblygiad tir ac eithrio drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol,

(b) bo'r caniatâd yn ddarostyngedig i amod bod rhaid i'r datblygiad ddechrau cyn diwedd cyfnod penodedig,

(c) bo'r datblygiad wedi dechrau o fewn y cyfnod hwnnw, a

(d) bo'r cyfnod wedi dod i ben ac nad yw'r datblygiad wedi ei gwblhau.

(2) Caiff yr awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal wneud gorchymyn terfynu os yw'n ystyried na fydd y datblygiad yn cael ei gwblhau o fewn cyfnod rhesymol.

(2) Where outline planning permission is subject to a condition that an application for approval of each reserved matter must be made before the end of a specified period, an application made after the end of that period is not an application made in accordance with the terms of the permission.

96 Duration of minerals permission

Schedule 5 provides for every minerals permission to be subject to a condition limiting the duration of the permission.

Implementation of planning permission

97 Notice of starting and carrying out development

(1) In this section "relevant planning permission" means planning permission of a description specified in regulations.

(2) Before a person starts any development to which a relevant planning permission relates, the person must give notice to the planning authority in whose area the development is to be carried out.

(3) Regulations may specify the form and content of the notice.

(4) At all times when a person is carrying out development to which a relevant planning permission relates, the person must display at or near the place where the development is being carried out a notice that it is being carried out in accordance with the relevant planning permission.

(5) Regulations may specify—

(a) the form and content of the notice;

(b) how it must be displayed.

(6) A notice of a decision to grant a relevant planning permission, or other instrument granting a relevant planning permission, must refer to the duties imposed by and under subsections (2) to (5).

(7) A relevant planning permission is to be treated as having been granted subject to the condition that those duties must be complied with.

Termination of planning permission where development has not been completed

98 Power to make termination order

(1) This section applies where—

(a) planning permission has been granted for the development of land otherwise than by a development order or a local development order,

(b) the permission is subject to a condition that the development must start before the end of a specified period,

(c) the development has started within that period, and

(d) the period has ended without the development having been completed.

(2) The planning authority in whose area the land is situated may make a termination order if it considers that the development will not be completed within a reasonable period.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn terfynu os ydynt yn ystyried na fydd y datblygiad yn cael ei gwblhau o fewn cyfnod rhesymol.

(4) Gorchymyn yw gorchymyn terfynu y bydd y caniatâd cynllunio yn peidio â chael effaith ar ddiwedd cyfnod pellach a bennir yn y gorchymyn.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir yn y gorchymyn fod o leiaf 12 mis sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y mae'r gorchymyn yn cymryd effaith.

(6) Yn Atodlen 6—

(a) mae Rhan 1 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn y mae rhaid ei dilyn cyn i orchymyn terfynu a wneir gan awdurdod cynllunio gymryd effaith;

(b) mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn y mae rhaid ei dilyn cyn i Weinidogion Cymru wneud gorchymyn terfynu.

(7) Pan fo gorchymyn terfynu yn cymryd effaith, mae'r caniatâd cynllunio y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn peidio â chael effaith ar ddiwedd y cyfnod a bennir yn y gorchymyn.

(8) Nid yw gorchymyn terfynu yn effeithio ar ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a gynhelir cyn diwedd y cyfnod a bennir yn y gorchymyn.

(9) Caniateir gwneud gorchymyn terfynu sy'n diwygio neu'n dirymu gorchymyn terfynu cynharach ar unrhyw adeg cyn diwedd y cyfnod a bennir yn y gorchymyn cynharach.

(10) Nid yw Atodlen 6 yn gymwys i orchymyn terfynu a wneir at ddiben dirymu gorchymyn cynharach yn unig, ond pan wneir gorchymyn o'r fath rhaid i'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad o'r dirymiad ar unwaith i bob person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan yr Atodlen honno mewn perthynas â'r gorchymyn cynharach.

Dehongli

99 Yr adeg pan fo datblygiad yn dechrau

(1) At ddibenion y Bennod hon, cymerir bod datblygiad yn dechrau—

(a) yn achos datblygiad sy'n weithrediadau mwyngloddio, pan fo'r gweithrediadau mwyngloddio yn dechrau cael eu cynnal am y tro cyntaf;

(b) mewn unrhyw achos arall, pan fydd y naill neu'r llall o'r canlynol yn digwydd am y tro cyntaf—

(i) gweithrediad perthnasol sy'n rhan o'r datblygiad yn dechrau cael ei gynnal, neu

(ii) newid perthnasol mewn defnydd sy'n rhan o'r datblygiad yn cael ei wneud.

(2) Ystyr "gweithrediad perthnasol" yw—

(a) unrhyw waith adeiladu wrth godi adeilad;

(b) unrhyw waith i ddymchwel adeilad;

(c) cloddio ffos a fydd yn cynnwys sylfeini ar gyfer adeilad;

(d) gosod prif bibell danddaear neu bibell danddaear i sylfeini adeilad, neu i ffos a fydd yn cynnwys sylfeini ar gyfer adeilad;

(e) unrhyw weithrediad wrth osod allan neu adeiladu ffordd.

(3) The Welsh Ministers may make a termination order if they consider that the development will not be completed within a reasonable period.

(4) A termination order is an order that the planning permission will cease to have effect at the end of a further period specified in the order.

(5) The period specified in the order must be at least 12 months beginning with the day after the day the order takes effect.

(6) In Schedule 6—

(a) Part 1 makes provision about the procedure that must be followed before a termination order made by a planning authority takes effect;

(b) Part 2 makes provision about the procedure that must be followed before the Welsh Ministers make a termination order.

(7) Where a termination order takes effect, the planning permission to which the order relates ceases to have effect at the end of the period specified in the order.

(8) A termination order does not affect planning permission for development carried out before the end of the period specified in the order.

(9) A termination order amending or revoking an earlier termination order may be made at any time before the end of the period specified in the earlier order.

(10) Schedule 6 does not apply to a termination order made only for the purpose of revoking an earlier order, but on making such an order the planning authority or the Welsh Ministers must immediately serve notice of the revocation on every person who was served with notice under that Schedule in relation to the earlier order.

Interpretation

99 Time when development starts

(1) For the purposes of this Chapter, development is to be taken to start—

(a) in the case of development consisting of mining operations, when the mining operations first start to be carried out;

(b) in any other case, when either of the following first occurs—

(i) a relevant operation forming part of the development starts to be carried out, or

(ii) a relevant change in use forming part of the development is made.

(2) "Relevant operation" means—

(a) any work of construction in the course of erecting a building;

(b) any work of demolition of a building;

(c) digging a trench that is to contain foundations for a building;

(d) laying an underground main or pipe to the foundations of a building, or to a trench that is to contain foundations for a building;

(e) any operation in the course of laying out or constructing a road.

(3) Ystyr "newid perthnasol mewn defnydd" yw unrhyw newid sylweddol yn y defnydd o dir sy'n ffurfio datblygiad heblaw—

(a) datblygiad y rhoddir caniatâd cynllunio ar ei gyfer drwy orchymyn datblygu cyffredinol neu orchymyn datblygu lleol ac sy'n cael ei gynnal er mwyn cydymffurfio ag amod neu gyfyngiad y rhoddir y caniatâd yn ddarostyngedig iddo, a

(b) datblygiad o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau.

(4) Ystyr "gorchymyn datblygu cyffredinol" yw gorchymyn datblygu a wneir mewn perthynas â'r holl dir yng Nghymru (yn ddarostyngedig i unrhyw eithriadau a bennir yn y gorchymyn).

PENNOD 10

NEWIDIADAU I GANIATÂD CYNLLUNIO

Newidiadau ansylweddol i ganiatâd cynllunio

100 Pŵer awdurdod cynllunio i wneud newid ansylweddol i ganiatâd cynllunio

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir yn ardal awdurdod cynllunio wedi ei roi ac eithrio drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol.

(2) Caiff yr awdurdod cynllunio, ar gais a wneir gan berson sydd â buddiant yn y tir, wneud newid i'r caniatâd cynllunio.

(3) Ni chaiff yr awdurdod ond gwneud y newid i'r caniatâd os yw wedi ei fodloni nad yw'r newid yn sylweddol.

(4) Wrth benderfynu a yw'r newid yn sylweddol, rhaid i'r awdurdod roi sylw i effaith y newid, ynghyd ag unrhyw newidiadau blaenorol a wnaed o dan yr adran hon, ar y caniatâd cynllunio fel y'i rhoddwyd yn wreiddiol.

(5) Mae'r pŵer i newid caniatâd cynllunio o dan yr adran hon yn cynnwys pŵer—

(a) i osod amodau newydd;

(b) i amrywio neu ddileu amodau presennol.

(6) Pan fo gan berson fuddiant ym mheth, ond nid y cyfan, o'r tir y mae caniatâd cynllunio yn ymwneud ag ef, ni chaniateir i gais o dan yr adran hon gael ei wneud gan y person ond mewn cysylltiad â hynny o'r caniatâd ag sy'n effeithio ar y tir y mae gan y person fuddiant ynddo.

(7) At ddibenion yr adran hon nid oes gan berson fuddiant mewn tir onid yw'r person—

(a) yn berchennog ar yr ystad rydd-ddaliadol,

(b) yn denant o dan les a roddir neu a estynnir am gyfnod penodol sydd ag o leiaf 2 flynedd yn weddill,

(c) yn forgeisai i fuddiant neu ystad yn y tir, neu

(d) yn barti i gontract ystad o fewn yr ystyr a roddir i "estate contract" gan adran 2(4) o Ddeddf Pridiannau Tir 1972 (p. 61).

(3) "Relevant change in use" means any material change in the use of land that constitutes development other than—

(a) development for which planning permission is granted by a general development order or a local development order and which is carried out to comply with a condition or limitation subject to which the permission is granted, and

(b) development of a description specified in regulations.

(4) "General development order" means a development order made in relation to all land in Wales (subject to any exceptions specified in the order).

CHAPTER 10

CHANGES TO PLANNING PERMISSION

Non-material changes to planning permission

100 Power of planning authority to make non-material change to planning permission

(1) This section applies where planning permission for the development of land in the area of a planning authority has been granted otherwise than by a development order or a local development order.

(2) The planning authority may, on an application made by a person who has an interest in the land, make a change to the planning permission.

(3) The authority may make the change to the permission only if it is satisfied that the change is not material.

(4) In deciding whether the change is material, the authority must have regard to the effect of the change, together with any previous changes made under this section, on the planning permission as originally granted.

(5) The power to change a planning permission under this section includes power—

(a) to impose new conditions;

(b) to vary or remove existing conditions.

(6) Where a person has an interest in some, but not all, of the land to which a planning permission relates, an application under this section may be made by the person only in respect of as much of the permission as affects the land in which the person has an interest.

(7) For the purposes of this section a person has an interest in land only if the person is—

(a) an owner of the freehold estate,

(b) a tenant under a lease granted or extended for a fixed term that has at least 2 years left to run,

(c) the mortgagee of an interest or estate in the land, or

(d) a party to an estate contract within the meaning given by section 2(4) of the Land Charges Act 1972 (c. 61).

101 Darpariaeth bellach ynghylch ceisiadau am newidiadau ansylweddol

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys cais am newid i ganiatâd cynllunio o dan adran 100;

(b) sut y mae rhaid gwneud cais.

(2) Ni chaiff awdurdod cynllunio ystyried cais a wneir iddo o dan adran 100 os na chydymffurfiwyd ag unrhyw un neu ragor o'r gofynion a osodwyd o dan is-adran (1).

(3) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch sut y mae awdurdodau cynllunio i ymdrin â cheisiadau o dan adran 100, gan gynnwys—

(a) darpariaeth sy'n gosod gofynion ar gyfer cyhoeddusrwydd ac ymgynghori mewn perthynas â cheisiadau;

(b) darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol na chaiff awdurdod benderfynu cais cyn diwedd cyfnod a bennir yn y rheoliadau;

(c) darpariaeth ynghylch pryd y mae rhaid cymryd camau a bennir yn y rheoliadau.

(4) Gweler hefyd adran 69(5)(b) a (6) (hysbysiad penderfynu diwygiedig pan fo awdurdod cynllunio yn gosod, yn dileu neu'n amrywio amod mewn caniatâd cynllunio o dan adran 100).

(5) Pan fo awdurdod cynllunio yn ymgynghori â pherson sy'n arfer swyddogaethau at ddibenion unrhyw ddeddfiad a bo'r amodau yn is-adran (6) wedi eu bodloni, rhaid i'r person roi ymateb o sylwedd i'r ymgynghoriad.

(6) Yr amodau yw—

(a) bod yr ymgynghoriad yn ymwneud â chais am newid i ganiatâd cynllunio a wnaed i'r awdurdod o dan adran 100,

(b) y rhoddwyd y caniatâd ar gais a wnaed i'r awdurdod o dan y Rhan hon, ac

(c) bod rheoliadau o dan adran 63 wedi ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod ymgynghori â'r person cyn penderfynu'r cais am y caniatâd.

(7) Rhaid i'r ymateb o sylwedd gael ei roi cyn diwedd—

(a) cyfnod a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) unrhyw gyfnod arall y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng y person yr ymgynghorwyd ag ef a'r awdurdod cynllunio.

(8) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth—

(a) ynghylch gofynion ymateb o sylwedd;

(b) sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson gyflwyno adroddiad i Weinidogion Cymru ynghylch cydymffurfedd y person ag is-adrannau (5) a (7) (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys yr adroddiad a phryd y mae rhaid ei gyflwyno).

101 Further provision about applications for non-material changes

(1) Regulations may make provision about—

(a) the form and content of an application for a change to a planning permission under section 100;

(b) how an application must be made.

(2) A planning authority must not consider an application made to it under section 100 if any requirement imposed under subsection (1) has not been complied with.

(3) Regulations may make provision about how planning authorities are to deal with applications under section 100, including—

(a) provision imposing requirements for publicity and consultation in relation to applications;

(b) provision requiring that an authority must not determine an application before the end of a period specified in the regulations;

(c) provision about when steps specified in the regulations must be taken.

(4) See also section 69(5)(b) and (6) (revised decision notice where planning authority imposes, removes or varies condition of planning permission under section 100).

(5) Where a planning authority consults a person who exercises functions for the purposes of any enactment and the conditions in subsection (6) are met, the person must give a substantive response to the consultation.

(6) The conditions are that—

(a) the consultation relates to an application for a change to a planning permission made to the authority under section 100,

(b) the permission was granted on an application made to the authority under this Part, and

(c) regulations under section 63 required the authority to consult the person before determining the application for the permission.

(7) The substantive response must be given before the end of—

(a) a period specified in regulations, or

(b) any other period agreed in writing between the person consulted and the planning authority.

(8) Regulations may make provision—

(a) about the requirements of a substantive response;

(b) requiring a person to make a report to the Welsh Ministers about the person's compliance with subsections (5) and (7) (including provision about the form and content of the report and when it must be made).

Addasu a dirymu caniatâd cynllunio

102 Pŵer i wneud gorchymyn sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio

(1) Pan fo caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir yn ardal awdurdod cynllunio wedi ei roi ac eithrio drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol, caiff yr awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru drwy orchymyn addasu neu ddirymu'r caniatâd i unrhyw raddau.

(2) Wrth benderfynu a ddylid gwneud gorchymyn o dan yr adran hon, rhaid i awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer yr ardal ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud y penderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(3) Caniateir i orchymyn sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio ar gyfer cynnal gweithrediadau gael ei wneud ar unrhyw adeg cyn cwblhau'r gweithrediadau, ond nid yw'n effeithio ar ganiatâd ar gyfer gweithrediadau sydd wedi eu cynnal cyn i'r gorchymyn gymryd effaith.

(4) Caniateir i orchymyn sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio ar gyfer newid sylweddol yn y defnydd o dir gael ei wneud ar unrhyw adeg cyn i'r newid ddigwydd.

(5) Yn Atodlen 7—

(a) mae Rhan 1 yn gwneud darpariaeth ynghylch y gweithdrefnau y mae rhaid eu dilyn cyn i orchymyn a wneir gan awdurdod cynllunio o dan yr adran hon gymryd effaith (naill ai gyda chadarnhad gan Weinidogion Cymru neu hebddo);

(b) mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn y mae rhaid ei dilyn cyn i Weinidogion Cymru wneud gorchymyn o dan yr adran hon;

(c) mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch amodau y caniateir eu gosod gan orchymyn o dan yr adran hon sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad sy'n weithrediadau mwyngloddio neu sy'n cynnwys dyddodi gwastraff.

Adolygiadau o ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau

103 Rhoi effaith i ganiatadau mwynau sy'n ymwneud â safleoedd segur

(1) Mae caniatâd mwynau y mae'r adran hon yn gymwys iddo yn awdurdodi datblygiad mwynau dim ond pan fo'r amodau y mae'r caniatâd yn ddarostyngedig iddynt yn cael eu penderfynu yn unol ag Atodlen 8.

(2) Mae'r adran hon yn gymwys i—

(a) caniatâd mwynau cyn-1948—

(i) a gofrestrwyd o dan baragraff 1 o Atodlen 2 i Ddeddf Cynllunio a Digolledu 1991 (p. 34), a

(ii) sy'n ymwneud â thir na chynhaliwyd unrhyw ddatblygiad mwynau arno i unrhyw raddau sylweddol yn y 2 flynedd a ddaeth i ben â'r diwrnod perthnasol;

Modification and revocation of planning permission

102 Power to make order modifying or revoking planning permission

(1) Where planning permission for the development of land in the area of a planning authority has been granted otherwise than by a development order or a local development order, the planning authority or the Welsh Ministers may by order modify or revoke the permission to any extent.

(2) In deciding whether to make an order under this section, a planning authority or the Welsh Ministers must—

(a) have regard to the development plan for the area and any other relevant considerations, and

(b) make the decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(3) An order modifying or revoking planning permission for the carrying out of operations may be made at any time before the operations are completed, but does not affect permission for operations carried out before the order takes effect.

(4) An order modifying or revoking planning permission for a material change in the use of land may be made at any time before the change takes place.

(5) In Schedule 7—

(a) Part 1 makes provision about the procedures that must be followed before an order made by a planning authority under this section takes effect (either with or without confirmation by the Welsh Ministers);

(b) Part 2 makes provision about the procedure that must be followed before the Welsh Ministers make an order under this section;

(c) Part 3 makes provision about conditions that may be imposed by an order under this section that modifies or revokes planning permission for development that consists of mining operations or includes the depositing of waste.

Reviews of planning permission for minerals development

103 Giving effect to minerals permissions relating to dormant sites

(1) A minerals permission to which this section applies authorises minerals development only where the conditions to which the permission is subject are determined in accordance with Schedule 8.

(2) This section applies to—

(a) a pre-1948 minerals permission that—

(i) was registered under paragraph 1 of Schedule 2 to the Planning and Compensation Act 1991 (c. 34), and

(ii) relates to land on which no minerals development was carried out to any substantial extent in the 2 years ending with the relevant day;

(b) caniatâd mwynau ôl-1948 sy'n ymwneud â safle a ddangosir fel safle segur ar restr a luniwyd o dan baragraff 3 o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (p. 25).

(3) Ond nid yw'r adran hon yn gymwys i ganiatâd mwynau pan fo'r amodau y mae'n ddarostyngedig iddynt wedi eu penderfynu o dan—

(a) Atodlen 2 i Ddeddf Cynllunio a Digolledu 1991, neu

(b) Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995.

(4) Yn is-adran (2)(a) ystyr "y diwrnod perthnasol" yw—

(a) pan fo'r caniatâd mwynau cyn-1948 yn ymwneud â thir y Goron, 7 Mehefin 2006;

(b) pan fo'r caniatâd yn ymwneud ag unrhyw dir arall, 1 Mai 1991.

(5) Yn is-adran (2)(b) mae cyfeiriadau at ganiatâd mwynau ôl-1948 sy'n ymwneud â safle yn gyfeiriadau at ganiatâd mwynau ôl-1948 sy'n ymwneud ag unrhyw ran o'r tir sydd wedi ei gynnwys yn y safle.

(6) Yn y Ddeddf hon—

ystyr "caniatâd mwynau cyn-1948" ("*pre-1948 minerals permission*") yw caniatâd mwynau y bernir ei fod wedi ei roi o dan Ran 3 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1947 (p. 51) yn rhinwedd adran 77 o'r Ddeddf honno (datblygiad a awdurdodwyd o dan orchmynion datblygu interim a wnaed yn ystod y cyfnod a ddechreuodd â 22 Gorffennaf 1943 ac a ddaeth i ben â 30 Mehefin 1948);

ystyr "caniatâd mwynau ôl-1948" ("*post-1948 minerals permission*") yw unrhyw ganiatâd mwynau heblaw caniatâd mwynau cyn-1948.

104 Adolygiad cyfnodol o ganiatadau mwynau

(1) Mae Atodlen 9 yn darparu ar gyfer adolygiad cyfnodol o ganiatadau mwynau.

(2) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth, mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan orchymyn datblygu ar gyfer datblygiad mwynau, sy'n debyg i unrhyw ddarpariaeth a wneir gan Atodlen 9.

PENNOD 11

DIGOLLEDIAD A PHRYNU BUDDIANNAU MEWN TIR

Digolledíad am newidiadau i ganiatâd cynllunio

105 Digolledíad am wrthod caniatâd cynllunio a roddwyd yn flaenorol drwy orchymyn neu am ei roi yn amodol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) caniatâd cynllunio a roddwyd drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol wedi ei dynnu'n ôl (pa un ai gan gyfarwyddyd o dan y gorchymyn, neu drwy ddiwygio, newid neu ddirymu'r gorchymyn), a

(b) ar gais o dan y Rhan hon, ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a ganiatawyd gan y gorchymyn yn cael ei wrthod neu ei roi yn ddarostyngedig i amodau gwahanol i'r rhai a osodwyd gan y gorchymyn.

(b) a post-1948 minerals permission that relates to a site shown as being a dormant site in a list prepared under paragraph 3 of Schedule 13 to the Environment Act 1995 (c. 25).

(3) But this section does not apply to a minerals permission where the conditions to which it is subject have been determined under—

(a) Schedule 2 to the Planning and Compensation Act 1991, or

(b) Schedule 13 to the Environment Act 1995.

(4) In subsection (2)(a) "the relevant day" means—

(a) where the pre-1948 minerals permission relates to Crown land, 7 June 2006;

(b) where the permission relates to any other land, 1 May 1991.

(5) In subsection (2)(b) references to a post-1948 minerals permission relating to a site are to a post-1948 minerals permission relating to any of the land included in the site.

(6) In this Act—

"post-1948 minerals permission" ("*caniatâd mwynau ôl-1948*") means any minerals permission other than a pre-1948 minerals permission;

"pre-1948 minerals permission" ("*caniatâd mwynau cyn-1948*") means a minerals permission that was deemed to be granted under Part 3 of the Town and Country Planning Act 1947 (c. 51) by virtue of section 77 of that Act (development authorised under interim development orders made during the period beginning with 22 July 1943 and ending with 30 June 1948).

104 Periodic review of minerals permissions

(1) Schedule 9 provides for the periodic review of minerals permissions.

(2) Regulations may make provision, in relation to planning permission for minerals development granted by a development order, that is similar to any provision made by Schedule 9.

CHAPTER 11

COMPENSATION AND PURCHASE OF INTERESTS IN LAND

Compensation for changes to planning permission

105 Compensation for refusal or conditional grant of planning permission previously granted by order

(1) This section applies where—

(a) planning permission granted by a development order or a local development order has been withdrawn (whether by a direction under the order, or by the amendment, revision or revocation of the order), and

(b) on an application under this Part, planning permission for development that was permitted by the order is refused or is granted subject to different conditions from those that were imposed by the order.

(2) Mae gan unrhyw berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau yn y tir y mae'r penderfyniad cynllunio yn ymwneud ag ef hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am—

(a) unrhyw wariant y mae'r person yn mynd iddo wrth gynnal gwaith a ddaw yn ofer o ganlyniad i'r penderfyniad cynllunio;

(b) unrhyw golled arall neu unrhyw ddifrod arall a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i'r penderfyniad.

(3) Rhaid i hawliad am ddigollediad o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y gwneir y penderfyniad cynllunio.

(4) Pan fo—

(a) caniatâd cynllunio a roddwyd drwy orchymyn datblygu ar gyfer datblygiad o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau wedi ei dynnu'n ôl drwy gyfarwyddyd o dan y gorchymyn, neu

(b) caniatâd cynllunio a roddwyd drwy orchymyn datblygu lleol wedi ei dynnu'n ôl drwy gyfarwyddyd o dan y gorchymyn,

nid yw'r adran hon ond yn gymwys os gwneir y cais a grybwyllir yn is-adran (1)(b) cyn diwedd 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y cymerodd y cyfarwyddyd effaith.

(5) Pan fo caniatâd cynllunio a roddwyd drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol wedi ei dynnu'n ôl drwy ddiwygio, newid neu ddirymu'r gorchymyn, nid yw'r adran hon ond yn gymwys os gwneir y cais a grybwyllir yn is-adran (1)(b) cyn diwedd 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y cymerodd y diwygiad, y newid neu'r dirymiad effaith.

(6) Pan fo—

(a) caniatâd cynllunio a roddwyd drwy orchymyn datblygu ar gyfer datblygiad o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau wedi ei dynnu'n ôl yn y ffordd a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) caniatâd cynllunio a roddwyd drwy orchymyn datblygu lleol wedi ei dynnu'n ôl drwy gyfarwyddyd o dan y gorchymyn neu drwy newid neu ddirymu'r gorchymyn,

nid yw'r adran hon yn gymwys os yw'r amodau yn is-adran (7) wedi eu bodloni.

(7) Yr amodau yw—

(a) y cyhoeddwyd hysbysiad o dynnu'r caniatâd yn ôl yn y ffordd a bennir mewn rheoliadau,

(b) y cyhoeddwyd yr hysbysiad heb fod yn llai na 12 mis, a heb fod yn fwy na'r cyfnod a bennir mewn rheoliadau, cyn i'r tynnu'n ôl gymryd effaith, ac

(c) naill ai—

(i) nad oedd y datblygiad a awdurdodwyd gan y gorchymyn wedi dechrau cyn cyhoeddi'r hysbysiad, neu

(ii) bod y gorchymyn yn cynnwys darpariaeth o dan adran 46 sy'n caniatáu cwblhau'r datblygiad ar ôl i'r caniatâd gael ei dynnu'n ôl.

(2) Any person interested in the land to which the planning decision relates is entitled, on making a claim to the planning authority in whose area the land is situated, to be paid compensation by the authority for—

(a) any expenditure incurred by the person in carrying out works that become abortive because of the planning decision;

(b) any other loss or damage suffered by the person that is directly attributable to the decision.

(3) A claim for compensation under this section must be made in writing within 12 months beginning with the day the planning decision is made.

(4) Where—

(a) planning permission granted by a development order for development of a description specified in regulations has been withdrawn by a direction under the order, or

(b) planning permission granted by a local development order has been withdrawn by a direction under the order,

this section applies only if the application mentioned in subsection (1)(b) is made before the end of 12 months beginning with the day the direction took effect.

(5) Where planning permission granted by a development order or a local development order has been withdrawn by the amendment, revision or revocation of the order, this section applies only if the application mentioned in subsection (1)(b) is made before the end of 12 months beginning with the day the amendment, revision or revocation took effect.

(6) Where—

(a) planning permission granted by a development order for development of a description specified in regulations has been withdrawn in the way specified in regulations, or

(b) planning permission granted by a local development order has been withdrawn by a direction under the order or by the revision or revocation of the order,

this section does not apply if the conditions in subsection (7) are met.

(7) The conditions are that—

(a) notice of the withdrawal of the permission has been published in the way specified in regulations,

(b) the notice was published not less than 12 months, and not more than the period specified in regulations, before the withdrawal took effect, and

(c) either—

(i) the development authorised by the order had not started before the notice was published, or

(ii) the order includes provision under section 46 permitting the development to be completed after the permission is withdrawn.

(8) Nid yw'r adran hon yn gymwys mewn perthynas â chaniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir gweithredol ymgymerwr statudol (gweler adrannau 319 a 321 ynghylch hynny).

(9) Caiff rheoliadau ddarparu nad yw'r adran hon yn gymwys pan fo caniatâd cynllunio a roddwyd drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol ar gyfer dymchwel adeiladau, neu ddymchwel adeiladau o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau, wedi ei dynnu'n ôl drwy gyfarwyddyd o dan y gorchymyn.

106 Digolledi ad pan fo caniatâd cynllunio yn cael ei addasu neu ei ddirymu

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir yn ardal awdurdod cynllunio yn cael ei addasu neu ei ddirymu drwy orchymyn o dan adran 102.

(2) Mae gan unrhyw berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau yn y tir hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am—

(a) unrhyw wariant y mae'r person yn mynd iddo wrth gynnal gwaith a ddaw yn ofer o ganlyniad i addasu neu ddirymu'r caniatâd cynllunio;

(b) unrhyw golled arall neu unrhyw ddifrod arall a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i'r addasu neu'r dirymu.

(3) Rhaid i hawliad am ddigolledi ad o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r addasu neu'r dirymu yn cymryd effaith.

(4) Nid yw'r adran hon yn gymwys mewn perthynas â chaniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir gweithredol ymgymerwr statudol (gweler adrannau 319 a 321 ynghylch hynny).

107 Digolledi ad am newidiadau i ganiatâd cynllunio: darpariaeth atodol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys ar gyfer penderfynu digolledi ad o dan adrannau 105 a 106.

(2) At ddibenion yr adrannau hynny, mae gwariant yr eir iddo wrth lunio planiau at ddibenion unrhyw waith, neu ar faterion tebyg eraill sy'n baratoadol i unrhyw waith, i'w drin fel pe bai'n wariant yr eir iddo wrth gynnal y gwaith.

(3) Yn ddarostyngedig i hynny, nid oes digolledi ad yn daladwy o dan yr adrannau hynny mewn cysylltiad ag—

(a) gwaith a gynhelir cyn rhoi'r caniatâd cynllunio sy'n cael ei dynnu'n ôl, ei addasu neu ei ddirymu, neu

(b) colled neu ddifrod arall (heblaw colled neu ddifrod sy'n ddibrisiant yng ngwerth buddiant mewn tir) sy'n deillio o unrhyw beth a wnaed neu nas gwnaed cyn i'r caniatâd gael ei roi.

108 Dosrannu ac adennill digolledi ad am ddibrisiant

Mae Atodlen 10 yn darparu ar gyfer dosrannu ac adennill digolledi ad am ddibrisiant yng ngwerth buddiant mewn tir sy'n dod yn daladwy o dan adran 105 neu 106.

(8) This section does not apply in relation to planning permission for the development of operational land of a statutory undertaker (for which see sections 319 and 321).

(9) Regulations may provide that this section does not apply where planning permission granted by a development order or a local development order for the demolition of buildings, or of buildings of a description specified in the regulations, is withdrawn by a direction under the order.

106 Compensation where planning permission is modified or revoked

(1) This section applies where planning permission for the development of land in the area of a planning authority is modified or revoked by an order under section 102.

(2) Any person interested in the land is entitled, on making a claim to the planning authority, to be paid compensation by the authority for—

(a) any expenditure incurred by the person in carrying out works that become abortive because of the modification or revocation of the planning permission;

(b) any other loss or damage suffered by the person that is directly attributable to the modification or revocation.

(3) A claim for compensation under this section must be made in writing within 12 months beginning with the day the modification or revocation takes effect.

(4) This section does not apply in relation to planning permission for the development of operational land of a statutory undertaker (for which see sections 319 and 321).

107 Compensation for changes to planning permission: supplementary provision

(1) This section applies for the determination of compensation under sections 105 and 106.

(2) For the purposes of those sections, expenditure incurred in the preparation of plans for the purposes of any works, or on other similar matters preparatory to any works, is to be treated as expenditure incurred in carrying out the works.

(3) Subject to that, no compensation is payable under those sections in respect of—

(a) works carried out before the grant of the planning permission that is withdrawn, modified or revoked, or

(b) other loss or damage (other than loss or damage consisting of depreciation of the value of an interest in land) arising out of anything done or omitted to be done before the permission was granted.

108 Apportionment and recovery of compensation for depreciation

Schedule 10 provides for the apportionment and recovery of compensation for depreciation of the value of an interest in land that becomes payable under section 105 or 106.

109 Digolledi am newidiadau i ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau

Yn Atodlen 11—

(a) mae Rhan 1 yn cyfyngu ar ddigolledi o dan adrannau 105 a 106 pan fo'r caniatâd cynllunio sy'n cael ei dynnu'n ôl, ei addasu neu ei ddirymu yn ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau;

(b) mae Rhan 2 yn darparu i ddigolledi fod yn daladwy pan fo hawliau gweithio wedi eu cyfyngu ar adolygiad o'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safle mwyngloddio o dan Atodlen 9;

(c) mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch dehongli'r Atodlen.

Yr hawl i'w gwneud yn ofynnol prynu buddiant mewn tir

110 Cyflwyno hysbysiad prynu pan fo caniatâd cynllunio yn cael ei wrthod, ei ddirymu neu ei wneud yn amodol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) ar gais o dan y Rhan hon, benderfyniad yn cael ei wneud i wrthod caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad unrhyw dir neu i roi caniatâd yn ddarostyngedig i amodau, neu

(b) gorchymyn o dan adran 102 yn dirymu caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad unrhyw dir neu yn ei addasu drwy osod amodau.

(2) Os yw perchennog ar y tir y mae'r penderfyniad neu'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn honni bod yr amodau yn is-adran (3) wedi eu bodloni, caiff y perchennog gyflwyno i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod brynu buddiant y perchennog yn y tir ("hysbysiad prynu").

(3) Yr amodau yw—

(a) bod y tir yn annefnyddiadwy yn ei gyflwr presennol (gweler paragraff 1 o Atodlen 12),

(b) mewn achos pan fo caniatâd cynllunio wedi ei roi yn ddarostyngedig i amodau neu wedi ei addasu drwy osod amodau, na ellir gwneud y tir yn ddefnyddiadwy drwy gynnal y datblygiad y mae'r caniatâd yn ymwneud ag ef yn unol â'r amodau, ac

(c) pa un bynnag, na ellir gwneud y tir yn ddefnyddiadwy drwy gynnal unrhyw ddatblygiad arall y rhoddwyd caniatâd cynllunio ar ei gyfer neu y mae'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru wedi ymrwymo i roi caniatâd cynllunio ar ei gyfer.

(4) At ddibenion y cyfeiriadau yn is-adrannau (1)(a) a (3)(b) at roi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau, rhaid anwybyddu unrhyw amod y mae caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo yn rhinwedd adran 93 neu 94 (cyfnodau ar gyfer dechrau datblygiad a gwneud cais am gymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl) neu Atodlen 5 (hyd caniatâd mwynau).

(5) Ni chaiff person gyflwyno hysbysiad prynu o dan yr adran hon mewn cysylltiad â thir sy'n annefnyddiadwy dim ond o ganlyniad i orchymyn datbarhau (ond gweler adran 213).

109 Compensation for changes to planning permission for minerals development

In Schedule 11—

(a) Part 1 limits compensation under sections 105 and 106 where the planning permission that is withdrawn, modified or revoked is planning permission for minerals development;

(b) Part 2 provides for compensation to be payable where working rights are restricted on a review of the minerals permissions relating to a mining site under Schedule 9;

(c) Part 3 makes provision about the interpretation of the Schedule.

Right to require purchase of interest in land

110 Service of purchase notice where planning permission is refused, revoked or made conditional

(1) This section applies where—

(a) on an application under this Part, a decision is made to refuse planning permission for the development of any land or to grant permission subject to conditions, or

(b) an order under section 102 revokes planning permission for the development of any land or modifies it by imposing conditions.

(2) If an owner of the land to which the decision or order relates claims that the conditions in subsection (3) are met, the owner may serve on the planning authority in whose area the land is situated a notice requiring the authority to purchase the owner's interest in the land (a "purchase notice").

(3) The conditions are—

(a) that the land is unusable in its existing state (see paragraph 1 of Schedule 12),

(b) in a case where planning permission has been granted subject to conditions or modified by the imposition of conditions, that the land cannot be made usable by carrying out the development to which the permission relates in accordance with the conditions, and

(c) in any case, that the land cannot be made usable by carrying out any other development for which planning permission has been granted or for which the planning authority or the Welsh Ministers have undertaken to grant planning permission.

(4) For the purposes of the references in subsections (1)(a) and (3)(b) to planning permission being granted subject to conditions, any condition to which planning permission is subject by virtue of section 93 or 94 (periods for starting development and applying for approval of reserved matters) or Schedule 5 (duration of minerals permission) must be ignored.

(5) A person may not serve a purchase notice under this section in respect of land that is unusable only because of a discontinuance order (but see section 213).

(6) Pan fo hysbysiad atgyweirio wedi ei gyflwyno i berchennog ar adeilad rhestredig o dan adran 138 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol, nid oes gan y perchennog hawlogaeth i gyflwyno hysbysiad prynu o dan yr amgylchiadau a grybwyllir yn is-adran (1)(a) mewn cysylltiad â'r adeilad—

(a) cyn diwedd 3 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad atgyweirio, neu

(b) os dechreuir caffael yr adeilad yn orfodol o dan adran 137 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (caffael adeilad rhestredig yn orfodol at ddiben ei ddiogelu) yn ystod y cyfnod hwnnw, oni bai bod y caffaeliad gorfodol yn cael ei ddatbarhau.

(7) At ddibenion is-adran (6)—

(a) mae caffaeliad gorfodol yn cael ei ddechrau—

(i) gan awdurdod cynllunio pan fydd yn cyflwyno'r hysbysiad sy'n ofynnol gan adran 12 o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67);

(ii) gan Weinidogion Cymru pan fyddant yn cyflwyno'r hysbysiad sy'n ofynnol gan baragraff 3 o Atodlen 1 i'r Ddeddf honno;

(b) mae caffaeliad gorfodol yn cael ei ddatbarhau—

(i) yn achos caffaeliad gan awdurdod cynllunio, pan fydd y gorchymyn prynu gorfodol yn cael ei dynnu'n ôl neu pan fydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu peidio â'i gadarnhau neu pan ddaw i ben (ar ôl iddo gael ei gadarnhau'n amodol) yn rhinwedd adran 13BA(2)(b) o Ddeddf Caffael Tir 1981;

(ii) yn achos caffaeliad gan Weinidogion Cymru, pan fyddant yn penderfynu peidio â gwneud y gorchymyn prynu gorfodol neu pan ddaw'r gorchymyn i ben (ar ôl iddo gael ei wneud yn amodol) yn rhinwedd paragraff 4AA(2) o Atodlen 1 i'r Ddeddf honno.

(8) Mae Atodlen 12 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch hysbysiadau prynu (gan gynnwys darpariaeth bellach ynghylch yr amgylchiadau pan ganiateir cyflwyno hysbysiadau prynu, a darpariaeth ynghylch y camau gweithredu sydd i'w cymryd yn dilyn cyflwyno hysbysiad prynu).

PENNOD 12

COFRESTR

111 Cofrestr o orchmynion datblygu lleol, ceisiadau cynllunio etc.

(1) Rhaid i awdurdod cynllunio gadw cofrestr sy'n cynnwys gwybodaeth a bennir mewn rheoliadau sy'n ymwneud ag—

(a) gorchmynion datblygu lleol a wneir gan yr awdurdod;

(b) ceisiadau am ganiatâd cynllunio a wneir i'r awdurdod neu i Weinidogion Cymru mewn perthynas â thir yn ardal yr awdurdod;

(c) ceisiadau am gymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl a wneir mewn perthynas â thir yn ardal yr awdurdod;

(d) ceisiadau am newidiadau ansylweddol i ganiatâd cynllunio a wneir i'r awdurdod o dan adran 100;

(6) Where a repairs notice has been served on an owner of a listed building under section 138 of the Historic Environment Act, the owner is not entitled to serve a purchase notice in the circumstances mentioned in subsection (1)(a) in respect of the building—

(a) before the end of 3 months beginning with the day the repairs notice is served, or

(b) if during that period the compulsory acquisition of the building is started under section 137 of the Historic Environment Act (compulsory acquisition of listed building for preservation), unless the compulsory acquisition is discontinued.

(7) For the purposes of subsection (6)—

(a) a compulsory acquisition is started—

(i) by a planning authority when it serves the notice required by section 12 of the Acquisition of Land Act 1981 (c. 67);

(ii) by the Welsh Ministers when they serve the notice required by paragraph 3 of Schedule 1 to that Act;

(b) a compulsory acquisition is discontinued—

(i) in the case of an acquisition by a planning authority, when the compulsory purchase order is withdrawn or the Welsh Ministers decide not to confirm it or (having been confirmed conditionally) it expires by virtue of section 13BA(2)(b) of the Acquisition of Land Act 1981;

(ii) in the case of an acquisition by the Welsh Ministers, when they decide not to make the compulsory purchase order or the order (having been made conditionally) expires by virtue of paragraph 4AA(2) of Schedule 1 to that Act.

(8) Schedule 12 makes further provision about purchase notices (including further provision about the circumstances in which purchase notices may be served, and provision about the action to be taken following service of a purchase notice).

CHAPTER 12

REGISTER

111 Register of local development orders, planning applications etc.

(1) A planning authority must keep a register containing information specified in regulations relating to—

(a) local development orders made by the authority;

(b) applications for planning permission made to the authority or the Welsh Ministers in relation to land in the authority's area;

(c) applications for approval of reserved matters made in relation to land in the authority's area;

(d) applications for non-material changes to planning permission made to the authority under section 100;

(e) ceisiadau a wneir i'r awdurdod o dan Atodlenni 8 a 9 (ceisiadau i benderfynu amodau caniatadau mwynau neu i ohirio dyddiadau adolygu);

(f) ceisiadau am dystysgrifau cyfreithlondeb a wneir i'r awdurdod o dan adrannau 156 a 157;

(g) penderfyniadau Gweinidogion Cymru i arfer y pwerau a roddir gan adran 133 (rhoi caniatâd cynllunio neu ddileu amodau wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi) mewn perthynas â thir yn ardal yr awdurdod;

(h) tystysgrifau cyfreithlondeb a ddyroddir gan Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 134(2) (dyroddi tystysgrif wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi) mewn perthynas â thir yn ardal yr awdurdod.

(2) Rhaid i'r wybodaeth a bennir mewn perthynas â cheisiadau a grybwyllir yn is-adran (1)(b) i (f) gynnwys gwybodaeth am sut yr ymdriniwyd â hwy.

(3) Caiff y rheoliadau—

(a) ei gwneud yn ofynnol i'r gofrestr gael ei chadw mewn dwy ran neu ragor;

(b) ei gwneud yn ofynnol i ran benodedig o'r gofrestr gynnwys copïau o geisiadau ac o ddogfennau neu ddeunyddiau eraill a gyflwynwyd gyda hwy;

(c) darparu i'r cofnod sy'n ymwneud â chais (a phopeth sy'n ymwneud ag ef) gael ei ddileu o'r rhan honno o'r gofrestr pan fydd y cais (gan gynnwys unrhyw apêl sy'n deillio ohono) wedi ei waredu yn derfynol.

(4) Nid yw darpariaeth a wneir o dan is-adran (3)(c) yn atal y rheoliadau rhag ei gwneud yn ofynnol cynnwys cofnod gwahanol sy'n ymwneud â'r cais mewn rhan arall o'r gofrestr.

(5) Rhaid cadw'r gofrestr yn y ffordd a bennir yn y rheoliadau.

(6) Rhaid i'r gofrestr fod ar gael i'r cyhoedd edrych arni ar bob adeg resymol.

RHAN 4

GORFODI

Rhagarweiniol

112 Ymadroddion a ddefnyddir mewn cysylltiad â gorfodi

(1) Yn y Ddeddf hon mae cyfeiriadau at dor rheolaeth gynllunio yn gyfeiriadau at—

(a) cynnal datblygiad tir yng Nghymru heb ganiatâd cynllunio pan fo caniatâd yn ofynnol (gweler adran 43), neu

(b) methu â chydymffurfio ag amod y mae caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir yng Nghymru wedi ei roi yn ddarostyngedig iddo.

(2) Yn y Ddeddf hon mae cyfeiriadau at gymryd cam gorfodi yn gyfeiriadau at—

(a) dyroddi hysbysiad rhybuddio am orfodi (gweler adran 119),

(b) cyflwyno hysbysiad tor amod (gweler adran 125), neu

(c) dyroddi hysbysiad gorfodi (gweler adrannau 128 a 144).

(e) applications made to the authority under Schedules 8 and 9 (applications to determine conditions of minerals permissions or postpone review dates);

(f) applications for certificates of lawfulness made to the authority under sections 156 and 157;

(g) decisions of the Welsh Ministers to exercise the powers conferred by section 133 (grant of planning permission or removal of conditions on determination of appeal against enforcement notice) in relation to land in the authority's area;

(h) certificates of lawfulness issued by the Welsh Ministers by virtue of section 134(2) (issue of certificate on determination of appeal against enforcement notice) in relation to land in the authority's area.

(2) The information specified in relation to applications mentioned in subsection (1)(b) to (f) must include information about how they have been dealt with.

(3) The regulations may—

(a) require the register to be kept in two or more parts;

(b) require a specified part of the register to contain copies of applications and of other documents or materials submitted with them;

(c) provide for the entry relating to an application (and everything relating to it) to be removed from that part of the register when the application (including any appeal arising out of it) has been finally disposed of.

(4) Provision made under subsection (3)(c) does not prevent the regulations requiring a different entry relating to the application to be included in another part of the register.

(5) The register must be kept in the way specified in the regulations.

(6) The register must be available for public inspection at all reasonable times.

PART 4

ENFORCEMENT

Introductory

112 Expressions used in connection with enforcement

(1) In this Act references to a breach of planning control are to—

(a) carrying out development of land in Wales without planning permission where permission is required (see section 43), or

(b) failing to comply with a condition subject to which planning permission has been granted for development of land in Wales.

(2) In this Act references to taking enforcement action are to—

(a) issuing an enforcement warning notice (see section 119),

(b) serving a breach of condition notice (see section 125), or

(c) issuing an enforcement notice (see sections 128 and 144).

(3) Yn y Rhan hon—

(a) mae cyfeiriadau at amod mewn caniatâd cynllunio (ac eithrio yn adran 131(4)) yn cynnwys cyfyngiad;

(b) nid yw cyfeiriadau at ddefnydd o dir yn cynnwys defnydd o dir i gynnal gweithrediadau ar y tir, ac eithrio bod cyfeiriadau at ddatbarhau defnydd o dir yn adrannau 128(6)(a)(ii) a 143(2) yn cynnwys datbarhau defnydd i gynnal gweithrediadau mwyngloddio.

113 Terfynau amser i gymryd cam gorfodi

(1) Pan fo tor rheolaeth gynllunio o ddisgrifiad a nodir yng ngholofn gyntaf y Tabl wedi digwydd, ni chaniateir cymryd unrhyw gam gorfodi mewn cysylltiad â'r toriad ar ôl diwedd y cyfnod a bennir yn y cofnod cyfatebol yn yr ail golofn.

TABL 1

Disgrifiad o dor rheolaeth gynllunio	Y cyfnod i gymryd cam gorfodi
Cynnal gweithrediadau ar dir heb ganiatâd cynllunio	4 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y cafodd y gweithrediadau eu cwblhau i raddau helaeth
Gwneud newid i ddefnydd o adeilad i'w ddefnyddio fel annedd neu (os defnyddiwyd yr adeilad fel un annedd neu ragor yn flaenorol) i'w ddefnyddio fel nifer gwahanol o anheddau	4 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y digwyddodd y toriad
Unrhyw dor rheolaeth gynllunio arall	10 mlynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y digwyddodd y toriad

(2) Nid yw is-adran (1) yn atal—

(a) cyflwyno hysbysiad tor amod mewn cysylltiad â thor rheolaeth gynllunio ar unrhyw adeg pan fydd hysbysiad gorfodi yn cael effaith mewn cysylltiad â'r toriad;

(b) cymryd cam gorfodi mewn cysylltiad â thor rheolaeth gynllunio yn ystod y 4 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y cymerwyd unrhyw gam gorfodi (neu unrhyw gam gorfodi bwriadedig) arall mewn cysylltiad â'r toriad.

Pwerau ymchwilio

114 Pŵer awdurdod cynllunio i gyflwyno hysbysiad ymchwilio am orfodi

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdod cynllunio yn ystyried y gallai tor rheolaeth gynllunio fod wedi digwydd mewn cysylltiad ag unrhyw dir yn ei ardal.

(2) Caiff yr awdurdod gyflwyno hysbysiad ymchwilio am orfodi i unrhyw berson—

(a) sy'n berchennog neu'n feddiannydd ar y tir neu sydd ag unrhyw fuddiant arall ynddo, neu

(b) sy'n cynnal gweithrediadau ar y tir neu'n ei ddefnyddio at unrhyw ddiben.

(3) Rhaid i hysbysiad ymchwilio am orfodi—

(a) pennu'r materion y mae'r awdurdod cynllunio yn ystyried y gallent fod yn dor rheolaeth gynllunio, a

(3) In this Part—

(a) references to a condition of planning permission (except in section 131(4)) include a limitation;

(b) references to use of land do not include use for carrying out operations on the land, except that references to discontinuing a use of land in sections 128(6)(a)(ii) and 143(2) include discontinuing a use for carrying out mining operations.

113 Time limits for taking enforcement action

(1) Where there has been a breach of planning control of a description set out in the first column of the Table, no enforcement action may be taken in respect of the breach after the end of the period specified in the corresponding entry in the second column.

TABLE 1

Description of breach of planning control	Period for taking enforcement action
Carrying out operations on land without planning permission	4 years beginning with the day the operations were substantially completed
Making a change in the use of a building to use as a dwelling or (if the building was previously used as one or more dwellings) to use as a different number of dwellings	4 years beginning with the day the breach took place
Any other breach of planning control	10 years beginning with the day the breach took place

(2) Subsection (1) does not prevent—

(a) a breach of condition notice being served in respect of a breach of planning control at any time when an enforcement notice has effect in respect of the breach;

(b) enforcement action being taken in respect of a breach of planning control during the 4 years beginning with the day any other enforcement action (or purported enforcement action) was taken in respect of the breach.

Investigatory powers

114 Power of planning authority to serve enforcement investigation notice

(1) This section applies where a planning authority considers that there may have been a breach of planning control in respect of any land in its area.

(2) The authority may serve an enforcement investigation notice on any person who—

(a) is an owner or occupier of the land or has any other interest in it, or

(b) is carrying out operations on the land or using it for any purpose.

(3) An enforcement investigation notice must—

(a) specify the matters that the planning authority considers may constitute a breach of planning control, and

(b) ei gwneud yn ofynnol i'r person y'i cyflwynir iddo ("y derbynnydd") roi gwybodaeth a bennir yn yr hysbysiad i'r awdurdod, i'r graddau y gall y derbynnydd wneud hynny.

(4) Yr wybodaeth y caniateir ei phennu yn yr hysbysiad yw gwybodaeth ynghylch—

(a) unrhyw weithrediadau sy'n cael eu cynnal ar y tir, unrhyw ddefnydd o'r tir ac unrhyw weithgareddau eraill sy'n cael eu cynnal arno, a

(b) unrhyw fater sy'n ymwneud â'r amodau y mae caniatâd cynllunio wedi ei roi yn ddarostyngedig iddynt mewn cysylltiad â'r tir.

(5) Caiff yr hysbysiad, er enghraifft, ei gwneud yn ofynnol i'r derbynnydd wneud unrhyw un neu ragor o'r canlynol (i'r graddau y gall y derbynnydd wneud hynny)—

(a) datgan pa un a yw'r tir yn cael ei ddefnyddio at ddiben a bennir yn yr hysbysiad ai peidio, neu pa un a yw gweithrediadau neu weithgareddau a bennir yn yr hysbysiad yn cael eu cynnal neu wedi eu cynnal ar y tir;

(b) datgan pa bryd y dechreuodd unrhyw ddefnydd o'r tir, neu unrhyw weithrediadau neu weithgareddau arno;

(c) rhoi enw a chyfeiriad post unrhyw berson y mae'r derbynnydd y gwybod ei fod yn defnyddio neu wedi defnyddio'r tir at unrhyw ddiben, neu'n cynnal neu wedi cynnal unrhyw weithrediadau neu weithgareddau ar y tir;

(d) rhoi gwybodaeth y mae'r derbynnydd yn ei dal ynghylch caniatâd cynllunio ar gyfer unrhyw ddefnydd o'r tir neu unrhyw weithrediadau arno, neu ynghylch unrhyw reswm pam nad yw caniatâd cynllunio yn ofynnol ar gyfer y defnydd neu'r gweithrediadau;

(e) datgan natur buddiant y derbynnydd (os oes ganddo fuddiant) yn y tir ac enw a chyfeiriad post unrhyw berson arall y mae'r derbynnydd yn gwybod bod ganddo fuddiant ynddo.

(6) Caiff hysbysiad ymchwilio am orfodi bennu pryd ac ymhle y bydd yr awdurdod cynllunio yn ystyried—

(a) unrhyw gynnig y mae'r derbynnydd yn dymuno ei wneud i—

(i) gwneud cais am ganiatâd cynllunio,

(ii) ymatal rhag cynnal gweithrediadau neu weithgareddau, neu

(iii) gwneud gwaith unioni, a

(b) unrhyw sylwadau y mae'r derbynnydd yn dymuno eu cyflwyno ynghylch yr hysbysiad.

(7) Os yw'n gwneud hynny, rhaid i'r awdurdod roi cyfle i'r derbynnydd i wneud cynnig ei hun neu i gyflwyno sylwadau ei hun ar yr amser ac yn y lle a bennir.

(8) Rhaid i hysbysiad ymchwilio am orfodi hysbysu'r derbynnydd—

(a) am ganlyniadau tebygol methu ag ymateb i'r hysbysiad ac, yn benodol, y gallai cam gorfodi gael ei gymryd, a

(b) am effaith adrannau 124(6) a 152(7) (sy'n eithrio hawliau penodol i ddigolledi pan ellid bod wedi osgoi colled neu ddifrod drwy gydymffurfio â hysbysiad ymchwilio am orfodi).

(b) require the person on whom it is served ("the recipient") to give the authority information specified in the notice, so far as the recipient is able to do so.

(4) The information that may be specified in the notice is information about—

(a) any operations being carried out on the land, any use of the land and any other activities being carried out on it, and

(b) any matter relating to the conditions subject to which planning permission has been granted in respect of the land.

(5) The notice may, for example, require the recipient to do any of the following (so far as the recipient is able to do so)—

(a) to state whether or not the land is being used for a purpose specified in the notice, or whether operations or activities specified in the notice are being or have been carried out on the land;

(b) to state when any use of the land, or any operations or activities on it, started;

(c) to give the name and postal address of any person known to the recipient to use or have used the land for any purpose, or to be carrying out or have carried out any operations or activities on the land;

(d) to give information the recipient holds about planning permission for any use of the land or operations on it, or about any reason for planning permission not being required for the use or operations;

(e) to state the nature of the recipient's interest (if any) in the land and the name and postal address of any other person known to the recipient to have an interest in it.

(6) An enforcement investigation notice may specify a time and place at which the planning authority will consider—

(a) any offer the recipient wishes to make to—

(i) apply for planning permission,

(ii) refrain from carrying out operations or activities, or

(iii) carry out remedial works, and

(b) any representations the recipient wishes to make about the notice.

(7) If it does so, the authority must give the recipient an opportunity to make an offer or representations in person at the time and place specified.

(8) An enforcement investigation notice must inform the recipient—

(a) of the likely consequences of failing to respond to the notice and, in particular, that enforcement action may be taken, and

(b) of the effect of sections 124(6) and 152(7) (which exclude certain rights to compensation where loss or damage could have been avoided by complying with an enforcement investigation notice).

(9) Rhaid i dderbynnydd hysbysiad ymchwilio am orfodi gydymffurfio â gofynion yr hysbysiad drwy roi gwybodaeth yn ysgrifenedig i'r awdurdod cynllunio.

(10) Nid yw cyflwyno hysbysiad ymchwilio am orfodi yn effeithio ar unrhyw bŵer arall sy'n arferadwy mewn cysylltiad â thor rheolaeth gynllunio.

115 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â hysbysiad ymchwilio am orfodi

(1) Mae person y mae hysbysiad ymchwilio am orfodi wedi ei gyflwyno iddo yn cyflawni trosedd os nad yw'r person, ar unrhyw adeg ar ôl diwedd 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad, wedi cydymffurfio â gofyniad yn yr hysbysiad.

(2) Caniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan is-adran (1) drwy gyfeirio at ddiwrnod neu gyfnod hwy, a chaniateir iddo gael ei euogfarnu o fwy nag un drosedd mewn perthynas â'r un hysbysiad ymchwilio am orfodi drwy gyfeirio at gyfnodau gwahanol.

(3) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan is-adran (1), mae'n amddiffyniad i'r person brofi bod ganddo esgus rhesymol dros fethu â chydymffurfio â'r gofyniad.

(4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (1) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(5) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person, wrth ymhonni ei fod yn cydymffurfio â gofyniad mewn hysbysiad ymchwilio am orfodi—

(a) yn darparu gwybodaeth y mae'r person yn gwybod ei bod yn anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol, neu

(b) yn ddi-hid, yn darparu gwybodaeth sy'n anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol.

(6) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (5) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.

116 Pwerau i fynd ar dir at ddibenion gorfodi

(1) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio fynd ar unrhyw dir er mwyn—

(a) asesu a yw tor rheolaeth gynllunio yn digwydd neu wedi digwydd ar y tir hwnnw neu ar unrhyw dir arall;

(b) penderfynu a ddylai'r awdurdod arfer unrhyw un neu ragor o'i bwerau o dan y Rhan hon;

(c) penderfynu sut y dylai unrhyw un neu ragor o'r pwerau hynny gael eu harfer;

(d) asesu a gydymffurfiwyd â gofyniad a osodwyd o ganlyniad i arfer unrhyw un neu ragor o'r pwerau hynny.

(2) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan Weinidogion Cymru fynd ar unrhyw dir er mwyn penderfynu a ddylid dyroddi hysbysiad gorfodi neu hysbysiad stop.

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru awdurdodi person i fynd ar dir heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae yn ei ardal y tir y byddai'r hysbysiad gorfodi neu'r hysbysiad stop yn ymwneud ag ef.

(4) Ni chaniateir arfer pŵer i fynd ar dir o dan yr adran hon ond—

(a) ar adeg resymol, a

(9) The recipient of an enforcement investigation notice must comply with the requirements of the notice by giving information in writing to the planning authority.

(10) The service of an enforcement investigation notice does not affect any other power exercisable in respect of a breach of planning control.

115 Offence of failing to comply with enforcement investigation notice

(1) A person on whom an enforcement investigation notice has been served commits an offence if, at any time after the end of 21 days beginning with the day the notice was served, the person has not complied with a requirement of the notice.

(2) A person may be charged with an offence under subsection (1) by reference to a day or a longer period, and may be convicted of more than one offence in relation to the same enforcement investigation notice by reference to different periods.

(3) In proceedings against a person for an offence under subsection (1), it is a defence for the person to prove that the person had a reasonable excuse for failing to comply with the requirement.

(4) A person guilty of an offence under subsection (1) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(5) A person commits an offence if, in purported compliance with a requirement of an enforcement investigation notice, the person—

(a) provides information that the person knows to be false or misleading in a material respect, or

(b) recklessly provides information that is false or misleading in a material respect.

(6) A person guilty of an offence under subsection (5) is liable on summary conviction to a fine.

116 Powers to enter land for enforcement purposes

(1) A person authorised in writing by a planning authority may enter any land to—

(a) assess whether there is or has been a breach of planning control on that land or any other land;

(b) determine whether the authority should exercise any of its powers under this Part;

(c) determine how any of those powers should be exercised;

(d) assess whether there has been compliance with a requirement imposed as a result of any of those powers being exercised.

(2) A person authorised in writing by the Welsh Ministers may enter any land to determine whether an enforcement notice or stop notice should be issued.

(3) The Welsh Ministers must not authorise a person to enter land without consulting the planning authority in whose area the land to which the enforcement notice or stop notice would relate is situated.

(4) A power to enter land under this section may be exercised only—

(a) at a reasonable time, and

(b) os oes sail resymol dros fynd ar y tir at y diben o dan sylw.

(5) Ni chaiff person sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon fynnu mynediad fel hawl i adeilad a ddefnyddir fel annedd oni bai bod o leiaf 24 o oriau o rybudd o'r mynediad bwriadedig wedi ei roi i holl feddianwyr yr adeilad.

(6) O ran person sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon—

(a) rhaid iddo, os yw'n ofynnol iddo wneud hynny gan neu ar ran unrhyw berchennog neu unrhyw feddiannydd ar y tir, ddangos tystiolaeth o awdurdodiad y person a datgan diben mynd ar y tir cyn mynd arno,

(b) caiff fynd ag unrhyw bersonau eraill sy'n angenrheidiol ar y tir, ac

(c) rhaid iddo, os yw'n ymadael â'r tir ar adeg pan nad oes perchennog neu feddiannydd yn bresennol, ei adael wedi ei ddiogelu yr un mor effeithiol rhag tresmaswyr ag yr oedd pan aeth y person arno.

117 Gwarant i fynd ar dir

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw ynad heddwch wedi ei fodloni ar sail gwybodaeth ysgrifenedig ar lw—

(a) bod sail resymol dros fynd ar dir at ddiben a grybwyllir yn adran 116, a

(b) bod—

(i) mynediad i'r tir wedi ei wrthod neu fod gwrthodiad yn cael ei ddisgwyl yn rhesymol, neu

(ii) yr achos yn un brys.

(2) Caiff yr ynad heddwch ddyroddi gwarant sy'n rhoi pŵer i fynd ar y tir i unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio neu (yn ôl y digwydd) Weinidogion Cymru.

(3) At ddibenion is-adran (1)(b)(i) mae mynediad i dir i'w drin fel pe bai wedi ei wrthod os na cheir ateb i archiad am fynediad o fewn cyfnod rhesymol.

(4) Mae gwarant o dan yr adran hon yn rhoi pŵer i fynd ar dir—

(a) ar un achlysur yn unig, a

(b) ar adeg resymol yn unig, oni bai bod yr achos yn un brys.

(5) O ran person sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon—

(a) rhaid iddo, os yw'n ofynnol iddo wneud hynny gan neu ar ran unrhyw berchennog neu unrhyw feddiannydd ar y tir, ddangos tystiolaeth o awdurdodiad y person a datgan diben mynd ar y tir cyn mynd arno,

(b) caiff fynd ag unrhyw bersonau eraill sy'n angenrheidiol ar y tir, ac

(c) rhaid iddo, os yw'n ymadael â'r tir ar adeg pan nad oes perchennog neu feddiannydd yn bresennol, ei adael wedi ei ddiogelu yr un mor effeithiol rhag tresmaswyr ag yr oedd pan aeth y person arno.

(6) Mae gwarant o dan yr adran hon yn peidio â chael effaith ar ddiwedd 1 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y'i dyroddir.

(b) if there are reasonable grounds for entering the land for the purpose in question.

(5) A person authorised to enter land under this section may not demand admission as of right to a building used as a dwelling unless at least 24 hours' notice of the intended entry has been given to every occupier of the building.

(6) A person authorised to enter land under this section—

(a) must, if required to do so by or on behalf of any owner or occupier of the land, produce evidence of the person's authorisation and state the purpose of the entry before entering the land,

(b) may take on to the land any other persons that are necessary, and

(c) must, if leaving the land at a time when no owner or occupier is present, leave it as effectively secured against trespassers as the person found it.

117 Warrant to enter land

(1) This section applies if a justice of the peace is satisfied on sworn information in writing—

(a) that there are reasonable grounds for entering land for a purpose mentioned in section 116, and

(b) that—

(i) admission to the land has been refused or a refusal is reasonably expected, or

(ii) the case is one of urgency.

(2) The justice of the peace may issue a warrant conferring a power to enter the land on any person authorised in writing by a planning authority or (as the case may be) the Welsh Ministers.

(3) For the purposes of subsection (1)(b)(i) admission to land is to be treated as having been refused if no reply is received to a request for admission within a reasonable period.

(4) A warrant under this section confers a power to enter land—

(a) on one occasion only, and

(b) only at a reasonable time, unless the case is one of urgency.

(5) A person authorised to enter land under this section—

(a) must, if required to do so by or on behalf of any owner or occupier of the land, produce evidence of the person's authorisation and state the purpose of the entry before entering the land,

(b) may take on to the land any other persons that are necessary, and

(c) must, if leaving the land at a time when no owner or occupier is present, leave it as effectively secured against trespassers as the person found it.

(6) A warrant under this section ceases to have effect at the end of 1 month beginning with the day it is issued.

118 Darpariaeth atodol ynghylch pwerau mynediad

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo gan berson bŵer i fynd ar dir a roddir gan adran 116 neu drwy warant o dan adran 117.

(2) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer y pŵer mynediad yn cyflawni trosedd.

(3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (2) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(4) Os difrodir tir neu eiddo arall wrth arfer y pŵer mynediad, caiff person sy'n dioddef y difrod adennill digolledi oddi wrth yr awdurdod cynllunio a awdurdododd y mynediad neu (yn ôl y digwydd) Weinidogion Cymru.

(5) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person yn datgelu gwybodaeth a gafodd y person wrth arfer y pŵer mynediad, ac sy'n ymwneud â phroses weithgynhyrchu neu gyfrinach fasnach, at ddiben heblaw'r un yr awdurdodwyd y person i fynd ar y tir ato.

(6) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (5) yn agored—

(a) ar euogfarn ddiannod, i ddirwy;

(b) ar euogfarn ar ddditiad, i ddirwy neu i'w garcharu am gyfnod nad yw'n hwy na 2 flynedd, neu'r ddau.

Hysbysiadau rhybuddio am orfodi

119 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad rhybuddio am orfodi

(1) Caiff awdurdod cynllunio ddyroddi hysbysiad rhybuddio am orfodi os yw'n ystyried—

(a) bod tor rheolaeth gynllunio wedi digwydd mewn cysylltiad ag unrhyw dir yn ei ardal, a

(b) ei bod yn rhesymol debygol y byddai caniatâd cynllunio yn cael ei roi pe bai cais am ganiatâd yn cael ei wneud mewn cysylltiad â'r datblygiad o dan sylw.

(2) Wrth ystyried a yw'n rhesymol debygol y byddai caniatâd cynllunio yn cael ei roi, rhaid i awdurdod cynllunio—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer ei ardal ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud ei benderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(3) Rhaid i hysbysiad rhybuddio am orfodi—

(a) pennu'r materion y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn dor rheolaeth gynllunio, a

(b) datgan y gellir cymryd cam gorfodi pellach oni bai bod cais am ganiatâd cynllunio yn cael ei wneud o fewn cyfnod a bennir yn yr hysbysiad.

(4) Rhaid i'r awdurdod gyflwyno copi o'r hysbysiad i—

(a) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'n ymwneud ag ef, a

(b) unrhyw berson arall sydd â buddiant yn y tir, os yw'r awdurdod yn ystyried y byddai cymryd cam gorfodi pellach yn cael effaith sylweddol ar fuddiant y person.

118 Supplementary provision about powers of entry

(1) This section applies where a person has a power to enter land conferred by section 116 or by a warrant under section 117.

(2) A person who intentionally obstructs a person exercising the power of entry commits an offence.

(3) A person guilty of an offence under subsection (2) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(4) If damage is caused to land or other property in the exercise of the power of entry, a person suffering the damage may recover compensation from the planning authority that authorised the entry or (as the case may be) the Welsh Ministers.

(5) A person commits an offence if the person discloses information which the person obtained in the exercise of the power of entry, and which relates to a manufacturing process or trade secret, for a purpose other than that for which the person was authorised to enter the land.

(6) A person guilty of an offence under subsection (5) is liable—

(a) on summary conviction, to a fine;

(b) on conviction on indictment, to a fine or imprisonment for a term not exceeding 2 years, or both.

Enforcement warning notices

119 Power of planning authority to issue enforcement warning notice

(1) A planning authority may issue an enforcement warning notice if it considers—

(a) that there has been a breach of planning control in respect of any land in its area, and

(b) that there is a reasonable prospect that planning permission would be granted if an application for permission were made in respect of the development concerned.

(2) In considering whether there is a reasonable prospect that planning permission would be granted, a planning authority must—

(a) have regard to the development plan for its area and any other relevant considerations, and

(b) make its decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(3) An enforcement warning notice must—

(a) specify the matters that the authority considers to constitute the breach of planning control, and

(b) state that, unless an application for planning permission is made within a period specified in the notice, further enforcement action may be taken.

(4) The authority must serve a copy of the notice on—

(a) every owner and occupier of the land to which it relates, and

(b) any other person who has an interest in the land, if the authority considers that the person's interest would be materially affected by taking further enforcement action.

(5) Ni chaiff awdurdod cynllunio ddyroddi mwy nag un hysbysiad rhybuddio am orfodi mewn cysylltiad â'r un tor rheolaeth gynllunio.

(6) Nid yw dyroddi hysbysiad rhybuddio am orfodi yn cyfyngu ar unrhyw bŵer arall sy'n arferadwy mewn cysylltiad â thor rheolaeth gynllunio.

Hysbysiadau stop dros dro

120 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad stop dros dro

(1) Caiff awdurdod cynllunio ddyroddi hysbysiad stop dros dro os yw'n ystyried—

(a) bod tor rheolaeth gynllunio wedi digwydd mewn cysylltiad ag unrhyw dir yn ei ardal, a

(b) y dylai'r gweithgaredd sy'n doriad (neu unrhyw ran o'r gweithgaredd hwnnw) gael ei stopio ar unwaith.

(2) Rhaid i hysbysiad stop dros dro—

(a) pennu'r gweithgaredd y mae'r awdurdod yn ystyried ei fod yn dor rheolaeth gynllunio,

(b) gwahardd cynnal y gweithgaredd sy'n doriad (neu ba ran bynnag o'r gweithgaredd a bennir yn yr hysbysiad),

(c) nodi rhesymau'r awdurdod dros ddyroddi'r hysbysiad, a

(d) datgan effaith adran 123 (y drosedd o dorri hysbysiad stop dros dro).

(3) Rhaid i'r awdurdod cynllunio arddangos copi o'r hysbysiad stop dros dro ar y tir y mae'n ymwneud ag ef; a rhaid i'r copi bennu'r dyddiad y caiff ei arddangos am y tro cyntaf.

(4) Ond os nad yw'n rhesymol ymarferol arddangos copi o'r hysbysiad ar y tir, caiff yr awdurdod yn lle hynny arddangos copi mewn lle amlwg mor agos i'r tir ag y bo'n rhesymol ymarferol.

(5) Caiff yr awdurdod gyflwyno copi o'r hysbysiad i unrhyw berson y mae'r awdurdod yn ystyried—

(a) ei fod yn cynnal y gweithgaredd y mae'r hysbysiad yn ei wahardd neu'n peri neu'n caniatáu i'r gweithgaredd gael ei gynnal,

(b) ei fod yn feddiannydd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef, neu

(c) bod ganddo fuddiant yn y tir.

121 Cyfyngiadau ar y pŵer i ddyroddi hysbysiad stop dros dro

(1) Ni chaiff hysbysiad stop dros dro wahardd—

(a) defnyddio adeilad fel annedd, na

(b) cynnal gweithgaredd o ddisgrifiad, neu o dan amgylchiadau, a bennir mewn rheoliadau.

(2) Ni chaiff hysbysiad stop dros dro wahardd cynnal gweithgaredd sydd wedi ei gynnal (pa un ai yn ddi-dor ai peidio) am o leiaf 4 blynedd cyn y diwrnod yr arddangosir copi o'r hysbysiad yn unol ag adran 120 am y tro cyntaf.

(5) A planning authority may not issue more than one enforcement warning notice in respect of the same breach of planning control.

(6) The issue of an enforcement warning notice does not limit any other power exercisable in respect of a breach of planning control.

Temporary stop notices

120 Power of planning authority to issue temporary stop notice

(1) A planning authority may issue a temporary stop notice if it considers—

(a) that there has been a breach of planning control in respect of any land in its area, and

(b) that the activity that constitutes the breach (or any part of that activity) ought to be stopped immediately.

(2) A temporary stop notice must—

(a) specify the activity that the authority considers to constitute the breach of planning control,

(b) prohibit the carrying out of the activity that constitutes the breach (or of so much of the activity as is specified in the notice),

(c) set out the authority's reasons for issuing the notice, and

(d) state the effect of section 123 (offence of breaching temporary stop notice).

(3) The planning authority must display a copy of the temporary stop notice on the land to which it relates; and the copy must specify the date on which it is first displayed.

(4) But if it is not reasonably practicable to display a copy of the notice on the land, the authority may instead display a copy in a prominent place as near to the land as is reasonably practicable.

(5) The authority may serve a copy of the notice on any person the authority considers—

(a) to be carrying out the activity that the notice prohibits or causing or permitting the activity to be carried out,

(b) to be an occupier of the land to which the notice relates, or

(c) to have an interest in the land.

121 Restrictions on power to issue temporary stop notice

(1) A temporary stop notice may not prohibit—

(a) the use of a building as a dwelling, or

(b) the carrying out of an activity of a description, or in circumstances, specified in regulations.

(2) A temporary stop notice may not prohibit the carrying out of an activity that has been carried out (whether or not continuously) for at least 4 years before the day a copy of the notice is first displayed in accordance with section 120.

(3) At ddibenion is-adran (2) rhaid anwybyddu unrhyw gyfnod yr oedd y gweithgaredd wedi ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio ynddo.

(4) Nid yw is-adran (2) yn atal hysbysiad stop dros dro rhag gwahardd—

(a) cynnal gweithrediadau ar dir neu unrhyw weithgaredd sy'n ddeilliadol iddynt, na

(b) dyddodi gwastraff ar dir.

122 Hyd etc. hysbysiad stop dros dro

(1) Mae hysbysiad stop dros dro yn cymryd effaith pan arddangosir copi ohono yn unol ag adran 120 am y tro cyntaf.

(2) Mae hysbysiad stop dros dro yn peidio â chael effaith—

(a) ar ddiwedd 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod pan arddangosir y copi ohono yn unol ag adran 120 am y tro cyntaf, neu

(b) os yw'n pennu cyfnod byrrach sy'n dechrau â'r diwrnod hwnnw, ar ddiwedd y cyfnod hwnnw.

(3) Ond os yw'r awdurdod cynllunio yn tynnu'r hysbysiad yn ôl cyn diwedd y cyfnod y byddai fel arall yn cael effaith ar ei gyfer, mae'r hysbysiad yn peidio â chael effaith pan gaiff ei dynnu'n ôl.

(4) Ni chaiff awdurdod cynllunio ddyroddi ail hysbysiad stop dros dro na hysbysiad stop dros dro dilynol mewn perthynas â'r un gweithgaredd oni bai bod yr awdurdod, ers dyroddi'r hysbysiad blaenorol, wedi cymryd cam gorfodi mewn perthynas â'r gweithgaredd.

(5) Yn is-adran (4) mae'r cyfeiriad at gymryd cam gorfodi yn cynnwys cael gwaharddeb o dan adran 153.

123 Y drosedd o dorri hysbysiad stop dros dro

(1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person, ar unrhyw adeg pan fydd hysbysiad stop dros dro yn cael effaith, yn cynnal gweithgaredd sydd wedi ei wahardd gan yr hysbysiad neu'n peri neu'n caniatáu i weithgaredd o'r fath gael ei gynnal.

(2) Caniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon drwy gyfeirio at ddiwrnod neu gyfnod hwy, a chaniateir iddo gael ei euogfarnu o fwy nag un drosedd mewn perthynas â'r un hysbysiad stop dros dro drwy gyfeirio at gyfnodau gwahanol.

(3) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan yr adran hon, mae'n amddiffyniad i'r person brofi—

(a) na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad stop dros dro i'r person, a

(b) nad oedd y person yn gwybod, ac na ellid bod wedi disgwyl yn rhesymol iddo wybod, am fodolaeth yr hysbysiad.

(4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

(5) Wrth benderfynu swm y ddirwy, rhaid i'r llys roi sylw yn benodol i unrhyw fudd ariannol sydd wedi cronni, neu yr ymddengys ei fod yn debygol o gronni, i'r person o ganlyniad i'r drosedd.

(3) For the purposes of subsection (2) any period during which the activity was authorised by planning permission must be ignored.

(4) Subsection (2) does not prevent a temporary stop notice prohibiting—

(a) the carrying out of operations on land or of any activity incidental to them, or

(b) the depositing of waste on land.

122 Duration etc. of temporary stop notice

(1) A temporary stop notice takes effect when a copy of it is first displayed in accordance with section 120.

(2) A temporary stop notice ceases to have effect—

(a) at the end of 28 days beginning with the day the copy of it is first displayed in accordance with section 120, or

(b) if it specifies a shorter period beginning with that day, at the end of that period.

(3) But if the planning authority withdraws the notice before the end of the period for which it would otherwise have effect, the notice ceases to have effect when it is withdrawn.

(4) A planning authority may not issue a second or subsequent temporary stop notice in relation to the same activity unless the authority has, since issuing the previous notice, taken enforcement action in relation to the activity.

(5) In subsection (4) the reference to taking enforcement action includes obtaining an injunction under section 153.

123 Offence of breaching temporary stop notice

(1) A person commits an offence if, at any time when a temporary stop notice has effect, the person carries out an activity prohibited by the notice or causes or permits such an activity to be carried out.

(2) A person may be charged with an offence under this section by reference to a day or a longer period, and may be convicted of more than one offence in relation to the same temporary stop notice by reference to different periods.

(3) In proceedings against a person for an offence under this section, it is a defence for the person to prove that—

(a) a copy of the temporary stop notice was not served on the person, and

(b) the person did not know, and could not reasonably have been expected to know, of the existence of the notice.

(4) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

(5) In determining the amount of the fine, the court must in particular have regard to any financial benefit that has accrued or appears likely to accrue to the person in consequence of the offence.

124 Digolledіad am golled neu ddifrod a achosir gan hysbysiad stop dros dro

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) gweithgaredd a bennir mewn hysbysiad stop dros dro, ar yr adeg y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith, wedi ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio a roddwyd cyn y diwrnod y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith,

(b) tystysgrif cyfreithlondeb wedi ei dyroddi o dan adran 156 (pa un ai gan awdurdod cynllunio ar gais o dan yr adran honno neu gan Weinidogion Cymru ar apêl o dan adran 131 neu 160) mewn cysylltiad â gweithgaredd a bennir mewn hysbysiad stop dros dro, neu

(c) awdurdod cynllunio yn tynnu'n ôl hysbysiad stop dros dro ar ôl iddo gymryd effaith.

(2) Nid yw'r adran hon yn gymwys yn rhinwedd is-adran (1)(c) pan fo—

(a) gweithgaredd a bennir yn yr hysbysiad stop dros dro wedi ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio a roddir ar y diwrnod y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith neu ar ôl hynny, a

(b) yr awdurdod cynllunio yn tynnu'r hysbysiad yn ôl ar ôl i'r caniatâd hwnnw gael ei roi.

(3) Mae gan unrhyw berson sydd â buddiant yn y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef ar yr adeg y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am unrhyw golled neu unrhyw ddifrod a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i effaith yr hysbysiad.

(4) Mae'r golled neu'r difrod y mae digolledіad yn daladwy amdani neu amdano yn cynnwys unrhyw swm sy'n daladwy gan yr hawlydd mewn cysylltiad â thor contract a achosir drwy gymryd camau gweithredu sy'n angenrheidiol er mwyn cydymffurfio â'r hysbysiad.

(5) Nid oes digolledіad yn daladwy o dan yr adran hon mewn cysylltiad â gwahardd gweithgaredd sydd, ar unrhyw adeg y mae'r hysbysiad stop dros dro yn cael effaith, yn dor rheolaeth gynllunio neu'n cyfrannu ato.

(6) Nid oes digolledіad yn daladwy o dan yr adran hon am golled neu ddifrod y gallai'r hawlydd fod wedi ei hosgoi neu ei osgoi drwy—

(a) darparu gwybodaeth yr oedd yn ofynnol i'r hawlydd ei darparu drwy—

(i) hysbysiad ymchwilio am orfodi,

(ii) hysbysiad gwybodaeth a gyflwynwyd gan yr awdurdod cynllunio (gweler adran 383), neu

(iii) hysbysiad a gyflwynwyd gan yr awdurdod cynllunio o dan adran 16 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 (p. 57), neu

(b) cydweithredu â'r awdurdod cynllunio mewn unrhyw ffordd arall wrth ymateb i hysbysiad o'r fath.

(7) Rhaid i hawliad am ddigolledіad o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau—

(a) mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(a) neu (b) ond nid o fewn is-adran (1)(c), â'r diwrnod y mae'r hysbysiad stop dros dro yn cymryd effaith;

124 Compensation for loss or damage caused by temporary stop notice

(1) This section applies where—

(a) an activity specified in a temporary stop notice is, at the time the notice takes effect, authorised by planning permission granted before the day the notice takes effect,

(b) a certificate of lawfulness is issued under section 156 (whether by a planning authority on an application under that section or by the Welsh Ministers on an appeal under section 131 or 160) in respect of an activity specified in a temporary stop notice, or

(c) a planning authority withdraws a temporary stop notice after it has taken effect.

(2) This section does not apply by virtue of subsection (1)(c) where—

(a) an activity specified in the temporary stop notice is authorised by planning permission granted on or after the day the notice takes effect, and

(b) the planning authority withdraws the notice after the grant of that permission.

(3) Any person who has an interest in the land to which the notice relates at the time the notice takes effect is entitled, on making a claim to the planning authority, to be paid compensation by the authority for any loss or damage suffered by the person that is directly attributable to the effect of the notice.

(4) The loss or damage for which compensation is payable includes any amount payable by the claimant in respect of a breach of contract caused by taking action necessary to comply with the notice.

(5) No compensation is payable under this section in respect of the prohibition of an activity which, at any time when the temporary stop notice has effect, constitutes or contributes to a breach of planning control.

(6) No compensation is payable under this section for loss or damage that the claimant could have avoided by—

(a) providing information that the claimant was required to provide by—

(i) an enforcement investigation notice,

(ii) an information notice served by the planning authority (see section 383), or

(iii) a notice served by the planning authority under section 16 of the Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976 (c. 57), or

(b) co-operating with the planning authority in any other way when responding to such a notice.

(7) A claim for compensation under this section must be made in writing within 12 months beginning—

(a) in a case falling within subsection (1)(a) or (b) but not within subsection (1)(c), with the day the temporary stop notice takes effect;

(b) mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(c), â'r diwrnod y mae'r hysbysiad yn cael ei dynnu'n ôl.

Hysbysiadau tor amod

125 Pŵer awdurdod cynllunio i gyflwyno hysbysiad tor amod

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan—

(a) bo caniatâd cynllunio i ddatblygu unrhyw dir yng Nghymru wedi ei roi yn ddarostyngedig i amodau, a

(b) na chydymffurfir ag amod yn y caniatâd.

(2) Caiff yr awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal gyflwyno hysbysiad tor amod i—

(a) unrhyw berson sy'n cynnal neu sydd wedi cynnal y datblygiad, neu

(b) unrhyw berson arall sy'n rheolaethu'r tir.

(3) At ddibenion is-adran (2)(a), mae cynnal datblygiad yn cynnwys peri neu ganiatáu i berson arall ei gynnal.

(4) Rhaid i hysbysiad tor amod—

(a) ei gwneud yn ofynnol i'r person y'i cyflwynir iddo sicrhau cydymffurfedd â'r amodau yn y caniatâd cynllunio sy'n cael eu pennu yn yr hysbysiad, a

(b) pennu'r camau y mae'r awdurdod cynllunio yn ystyried y dylid eu cymryd, neu'r gweithgareddau y mae'r awdurdod yn ystyried y dylid eu stopio, er mwyn sicrhau cydymffurfedd â'r amodau hynny.

(5) Yr unig amodau yn y caniatâd cynllunio y caniateir eu pennu mewn hysbysiad a gyflwynir yn rhinwedd is-adran (2)(b) yw amodau sy'n rheoleiddio'r defnydd o'r tir.

(6) Rhaid i hysbysiad tor amod bennu o fewn pa gyfnod y mae rhaid sicrhau cydymffurfedd â'r amodau a bennir ynddo.

(7) Rhaid i'r cyfnod fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(8) Caiff yr awdurdod cynllunio estyn y cyfnod drwy gyflwyno hysbysiad pellach i'r person y cyflwynwyd yr hysbysiad tor amod iddo.

(9) Pan fo awdurdod cynllunio wedi cyflwyno hysbysiad tor amod i berson, caiff dynnu'r hysbysiad yn ôl drwy gyflwyno hysbysiad pellach i'r person.

(10) Nid yw tynnu hysbysiad tor amod yn ôl yn atal yr awdurdod cynllunio rhag cyflwyno hysbysiad tor amod arall.

126 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â hysbysiad tor amod

(1) Mae person y mae hysbysiad tor amod wedi ei gyflwyno iddo yn euog o drosedd os, ar unrhyw adeg ar ôl diwedd y cyfnod a ganiateir i gydymffurfio â'r hysbysiad—

(a) ceir anghydymffurfedd ag unrhyw un neu ragor o amodau a bennir yn yr hysbysiad, a

(b) yw unrhyw un neu ragor o gamau a bennir yn yr hysbysiad heb eu cymryd neu unrhyw un neu ragor o weithgareddau a bennir yn yr hysbysiad heb eu stopio.

(b) in a case falling within subsection (1)(c), with the day the notice is withdrawn.

Breach of condition notices

125 Power of planning authority to serve breach of condition notice

(1) This section applies where—

(a) planning permission for the development of any land in Wales has been granted subject to conditions, and

(b) a condition of the permission is not complied with.

(2) The planning authority in whose area the land is situated may serve a breach of condition notice on—

(a) any person who is carrying out or has carried out the development, or

(b) any other person who has control of the land.

(3) For the purposes of subsection (2)(a), carrying out development includes causing or permitting another person to carry it out.

(4) A breach of condition notice must—

(a) require the person on whom it is served to secure compliance with the conditions of the planning permission that are specified in the notice, and

(b) specify the steps the planning authority considers ought to be taken, or the activities the authority considers ought to be stopped, to secure compliance with those conditions.

(5) The only conditions of the planning permission that may be specified in a notice served by virtue of subsection (2)(b) are conditions regulating the use of the land.

(6) A breach of condition notice must specify the period within which compliance with the conditions specified in it must be secured.

(7) The period must be at least 28 days beginning with the day the notice is served.

(8) The planning authority may extend the period by serving a further notice on the person on whom the breach of condition notice was served.

(9) Where a planning authority has served a breach of condition notice on a person, it may withdraw the notice by serving a further notice on the person.

(10) The withdrawal of a breach of condition notice does not prevent the planning authority serving another breach of condition notice.

126 Offence of failing to comply with breach of condition notice

(1) A person on whom a breach of condition notice has been served is guilty of an offence if, at any time after the end of the period allowed for compliance with the notice—

(a) any condition specified in the notice is not complied with, and

(b) any step specified in the notice has not been taken or any activity specified in the notice has not been stopped.

(2) Caniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon drwy gyfeirio at ddiwrnod neu gyfnod hwy, a chaniateir iddo gael ei euogfarnu o fwy nag un drosedd mewn perthynas â'r un hysbysiad tor amod drwy gyfeirio at gyfnodau gwahanol.

(3) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan yr adran hon, mae'n amddiffyniad i'r person brofi—

(a) y cymerodd y person bob cam rhesymol i sicrhau cydymffurfedd â'r amodau a bennir yn yr hysbysiad, neu

(b) pan gyflwynwyd yr hysbysiad i'r person yn rhinwedd adran 125(2)(b), nad oedd y person yn rheolaethu'r tir mwyach ar adeg y drosedd honedig.

(4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(5) Yn is-adran (1) mae'r cyfeiriad at y cyfnod a ganiateir i gydymffurfio â'r hysbysiad tor amod yn gyfeiriad at—

(a) y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad o dan adran 125(6), neu

(b) y cyfnod hwnnw fel y'i hestynnir o adran 125(8).

127 Effaith rhoi caniatâd cynllunio neu ddileu amod ar hysbysiad tor amod

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdod cynllunio wedi cyflwyno hysbysiad tor amod.

(2) Os rhoddir caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a gynhaliwyd cyn i'r caniatâd gael ei roi, mae'r hysbysiad yn peidio â chael effaith i'r graddau y bo'n anghyson â'r caniatâd.

(3) Os caiff amod mewn caniatâd cynllunio sy'n cael ei bennu yn yr hysbysiad ei ddileu (pa un a oes amod arall yn cael ei roi yn ei le ai peidio), mae'r hysbysiad yn peidio â chael effaith i'r graddau y bo'n ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson sicrhau cydymffurfedd â'r amod hwnnw.

(4) Nid yw'r ffaith bod hysbysiad tor amod yn peidio â chael effaith yn gyfan gwbl neu'n rhannol yn rhinwedd yr adran hon yn effeithio ar atebolrwydd unrhyw berson am drosedd mewn cysylltiad â methiant blaenorol i sicrhau cydymffurfedd ag amod a bennir yn yr hysbysiad.

Hysbysiadau gorfodi

128 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad gorfodi

(1) Caiff awdurdod cynllunio ddyroddi hysbysiad gorfodi os yw'n ystyried bod tor rheolaeth gynllunio wedi digwydd mewn cysylltiad ag unrhyw dir yn ei ardal.

(2) Wrth ystyried a yw am ddyroddi hysbysiad gorfodi, rhaid i awdurdod cynllunio—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer ei ardal ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud ei benderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(3) Rhaid i hysbysiad gorfodi bennu—

(a) y materion y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn dor rheolaeth gynllunio, a

(2) A person may be charged with an offence under this section by reference to a day or a longer period, and may be convicted of more than one offence in relation to the same breach of condition notice by reference to different periods.

(3) In proceedings against a person for an offence under this section, it is a defence for the person to prove—

(a) that the person took all reasonable steps to secure compliance with the conditions specified in the notice, or

(b) where the notice was served on the person by virtue of section 125(2)(b), that the person no longer had control of the land at the time of the alleged offence.

(4) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(5) In subsection (1) the reference to the period allowed for compliance with the breach of condition notice is to—

(a) the period specified in the notice under section 125(6), or

(b) that period as extended under section 125(8).

127 Effect of grant of planning permission or removal of condition on breach of condition notice

(1) This section applies where a planning authority has served a breach of condition notice.

(2) If planning permission is granted for development that was carried out before the grant of the permission, the notice ceases to have effect so far as it is inconsistent with the permission.

(3) If a condition of planning permission that is specified in the notice is removed (whether or not it is replaced with another condition), the notice ceases to have effect so far as it requires any person to secure compliance with that condition.

(4) The fact that a breach of condition notice wholly or partly ceases to have effect by virtue of this section does not affect the liability of any person for an offence in respect of a previous failure to secure compliance with a condition specified in the notice.

Enforcement notices

128 Power of planning authority to issue enforcement notice

(1) A planning authority may issue an enforcement notice if it considers that there has been a breach of planning control in respect of any land in its area.

(2) In considering whether to issue an enforcement notice, a planning authority must—

(a) have regard to the development plan for its area and any other relevant considerations, and

(b) make its decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(3) An enforcement notice must specify—

(a) the matters the authority considers to constitute the breach of planning control, and

(b) y paragraff yn adran 112(1) y mae'r awdurdod yn ystyried bod y toriad yn dod o'i fewn.

(4) Mae hysbysiad yn cydymffurfio ag is-adran (3)(a) os yw'n galluogi pob person y cyflwynir copi ohono iddo i wybod beth yw'r materion hynny.

(5) Rhaid i hysbysiad gorfodi bennu'r camau y mae'r awdurdod cynllunio yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu cymryd, neu'r gweithgareddau y mae'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu stopio, er mwyn cyflawni (yn gyfan gwbl neu'n rhannol) y naill neu'r llall o'r dibenion a nodir yn is-adran (6) neu'r ddau ohonynt.

(6) Y dibenion yw—

(a) unioni'r toriad drwy wneud un neu ragor o'r canlynol—

(i) gwneud i ddatblygiad gydymffurfio â thelerau (gan gynnwys amodau) unrhyw ganiatâd cynllunio a roddwyd mewn cysylltiad â'r tir,

(ii) datbarhau defnydd o'r tir, neu

(iii) adfer y tir i'w gyflwr cyn i'r toriad ddigwydd;

(b) unioni unrhyw niwed i amwynder a achosir gan y toriad.

(7) Caiff hysbysiad gorfodi, er enghraifft, ei gwneud yn ofynnol—

(a) addasu neu symud ymaith adeiladau neu waith,

(b) cynnal gweithrediadau, neu

(c) addasu amlinell dyddodyn gwastraff drwy addasu unrhyw un neu ragor o oleddfau ei ochrau.

(8) Caiff hysbysiad gorfodi ei gwneud yn ofynnol i weithgaredd gael ei stopio'n gyfan gwbl neu'n rhannol.

(9) Pan ddyroddir hysbysiad gorfodi mewn cysylltiad â dymchwel adeilad, caiff yr hysbysiad ei gwneud yn ofynnol codi adeilad amnewid sydd mor debyg â phosibl i'r adeilad a ddymchwelwyd.

(10) Ond—

(a) rhaid i'r adeilad amnewid gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a osodir gan ddeddfiad sy'n gymwys i godi adeiladau;

(b) caiff yr adeilad amnewid fod yn wahanol i'r adeilad a ddymchwelwyd mewn unrhyw fodd na fyddai wedi bod yn dor rheolaeth gynllunio pe bai'r adeilad a ddymchwelwyd wedi ei addasu yn y modd hwnnw;

(c) rhaid i'r adeilad amnewid gydymffurfio ag unrhyw ddarpariaeth mewn rheoliadau a wneir at ddibenion yr is-adran hon (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n addasu paragraffau (a) a (b)).

129 Cyflwyno hysbysiad gorfodi, yr hysbysiad yn cymryd effaith etc.

(1) Rhaid i hysbysiad gorfodi bennu—

(a) y dyddiad y mae i gymryd effaith, a

(b) o fewn pa gyfnod y mae rhaid cymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad neu y mae rhaid stopio'r gweithgareddau a bennir ynddo.

(b) the paragraph of section 112(1) within which the authority considers the breach to fall.

(4) A notice complies with subsection (3)(a) if it enables each person on whom a copy of it is served to know what those matters are.

(5) An enforcement notice must specify the steps the planning authority requires to be taken, or the activities it requires to be stopped, to achieve (wholly or partly) either or both of the purposes set out in subsection (6).

(6) The purposes are—

(a) remedying the breach by doing one or more of the following—

(i) making development comply with the terms (including conditions) of any planning permission granted in respect of the land,

(ii) discontinuing a use of the land, or

(iii) restoring the land to its condition before the breach took place;

(b) remedying any injury to amenity caused by the breach.

(7) An enforcement notice may, for example, require—

(a) buildings or works to be altered or removed,

(b) operations to be carried out, or

(c) the contour of a deposit of waste to be modified by altering any of the gradients of its sides.

(8) An enforcement notice may require an activity to be stopped wholly or partly.

(9) Where an enforcement notice is issued in respect of the demolition of a building, the notice may require the erection of a replacement building that is as similar as possible to the demolished building.

(10) But the replacement building—

(a) must comply with any requirement imposed by an enactment that applies to the erection of buildings;

(b) may differ from the demolished building in any respect which, if the demolished building had been altered in that respect, would not have constituted a breach of planning control;

(c) must comply with any provision of regulations made for the purposes of this subsection (which may include provision modifying paragraphs (a) and (b)).

129 Service, taking effect etc. of enforcement notice

(1) An enforcement notice must specify—

(a) the date on which it is to take effect, and

(b) the period within which the steps specified in the notice must be taken or the activities specified in it must be stopped.

(2) Mae'r hysbysiad yn cymryd effaith ar ddechrau'r diwrnod a bennir o dan is-adran (1)(a); ond pan wneir apêl yn erbyn yr hysbysiad o dan adran 131, mae hyn yn ddarostyngedig i adrannau 131(7)(a) a 378(6).

(3) Caiff hysbysiad gorfodi bennu cyfnodau gwahanol ar gyfer cymryd camau gwahanol neu stopio gweithgareddau gwahanol.

(4) Pan fo awdurdod cynllunio yn dyroddi hysbysiad gorfodi, rhaid iddo gyflwyno copi o'r hysbysiad i—

(a) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef, a

(b) unrhyw berson arall sydd â buddiant yn y tir, os yw'r awdurdod yn ystyried bod yr hysbysiad yn cael effaith sylweddol ar fuddiant y person.

(5) Rhaid cyflwyno pob copi o'r hysbysiad—

(a) cyn diwedd 28 o ddiwrnodau ar ôl y diwrnod y dyroddir yr hysbysiad, a

(b) o leiaf 28 o ddiwrnodau cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad fel y dyddiad y mae i gymryd effaith.

(6) Caiff rheoliadau—

(a) pennu materion ychwanegol y mae rhaid iddynt gael eu pennu mewn hysbysiad gorfodi;

(b) ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cynllunio gynnwys gyda phob copi o hysbysiad gorfodi a gyflwynir ganddo o dan yr adran hon nodyn esboniadol sy'n rhoi gwybodaeth a bennir yn y rheoliadau ynghylch yr hawl i apelio o dan adran 131.

130 Amrywio hysbysiad gorfodi a thynnu hysbysiad gorfodi yn ôl

(1) Pan fo awdurdod cynllunio wedi dyroddi hysbysiad gorfodi, caiff—

(a) tynnu'r hysbysiad yn ôl;

(b) hepgor neu lacio unrhyw ofyniad yn yr hysbysiad, ac yn benodol estyn y cyfnod y mae'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gam gael ei gymryd neu i unrhyw weithgaredd gael ei stopio ynddo.

(2) Caiff yr awdurdod arfer y pwerau yn is-adran (1) pa un a yw'r hysbysiad wedi cymryd effaith ai peidio.

(3) Nid yw tynnu hysbysiad gorfodi yn ôl yn atal yr awdurdod cynllunio rhag dyroddi hysbysiad gorfodi arall.

(4) Mae is-adran (5) yn gymwys pan oedd yr awdurdod cynllunio wedi cyflwyno copïau o'r hysbysiad gorfodi o dan adran 129(4) cyn arfer y pwerau yn is-adran (1).

(5) Yn union ar ôl arfer unrhyw un neu ragor o'r pwerau hynny, rhaid i'r awdurdod roi hysbysiad ei fod wedi gwneud hynny i—

(a) pob person y cyflwynwyd copi o'r hysbysiad gorfodi iddo, a

(b) unrhyw berson arall y byddai copi o'r hysbysiad yn cael ei gyflwyno iddo pe bai'n cael ei ailddyroddi.

(2) The notice takes effect at the beginning of the day specified under subsection (1)(a); but where an appeal is made against the notice under section 131, this is subject to sections 131(7)(a) and 378(6).

(3) An enforcement notice may specify different periods for taking different steps or stopping different activities.

(4) Where a planning authority issues an enforcement notice, it must serve a copy of the notice on—

(a) every owner and occupier of the land to which the notice relates, and

(b) any other person who has an interest in the land, if the authority considers that the person's interest is materially affected by the notice.

(5) Each copy of the notice must be served—

(a) before the end of 28 days after the day the notice is issued, and

(b) at least 28 days before the date specified in the notice as the date on which it is to take effect.

(6) Regulations may—

(a) specify additional matters that must be specified in an enforcement notice;

(b) require a planning authority to include with every copy of an enforcement notice that it serves under this section an explanatory note giving information specified in the regulations about the right of appeal under section 131.

130 Variation and withdrawal of enforcement notice

(1) Where a planning authority has issued an enforcement notice, it may—

(a) withdraw the notice;

(b) waive or relax any requirement of the notice, and in particular extend the period within which the notice requires any step to be taken or any activity to be stopped.

(2) The authority may exercise the powers in subsection (1) whether or not the notice has taken effect.

(3) The withdrawal of an enforcement notice does not prevent the planning authority issuing another enforcement notice.

(4) Subsection (5) applies where the planning authority had served copies of the enforcement notice under section 129(4) before exercising the powers in subsection (1).

(5) Immediately after exercising any of those powers, the authority must give notice that it has done so to—

(a) every person who was served with a copy of the enforcement notice, and

(b) any other person who would be served with a copy of the notice if it were reissued.

Apelau yn erbyn hysbysiadau gorfodi

131 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad gorfodi

(1) Caiff y personau a ganlyn apelio i Weinidogion Cymru yn erbyn hysbysiad gorfodi (pa un a oes copi o'r hysbysiad wedi ei gyflwyno iddynt ai peidio)—

(a) unrhyw berson sydd â buddiant yn y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef;

(b) unrhyw berson sydd yn rhinwedd trwydded—

(i) yn meddiannu'r tir ar y diwrnod y dyroddir yr hysbysiad, a

(ii) yn parhau i'w feddiannu pan wneir yr apêl.

(2) Caniateir gwneud apêl ar un neu ragor o'r seiliau a ganlyn—

(a) mewn perthynas â'r materion y pennir yn yr hysbysiad gorfodi eu bod yn dor rheolaeth gynllunio, y dylai caniatâd cynllunio gael ei roi neu y dylai amod mewn caniatâd cynllunio gael ei ddileu;

(b) nad yw'r materion y pennir yn yr hysbysiad eu bod yn dor rheolaeth gynllunio wedi digwydd;

(c) nad yw'r materion hynny (os digwyddasant) yn dor rheolaeth gynllunio;

(d) os nad yw'r materion hynny yn dor rheolaeth gynllunio, na ellid cymryd unrhyw gam gorfodi mewn cysylltiad â'r toriad ar y diwrnod y dyroddwyd yr hysbysiad;

(e) na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad i berson fel sy'n ofynnol gan adran 129;

(f) bod y camau y mae'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol eu cymryd at y naill neu'r llall o'r dibenion a nodir yn adran 128(6), neu fod y gweithgareddau y mae'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu stopio at y naill neu'r llall o'r dibenion hynny, yn mynd y tu hwnt i'r hyn sy'n angenrheidiol at y diben o dan sylw;

(g) bod y cyfnod y mae'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gam gael ei gymryd neu i unrhyw weithgaredd gael ei stopio ynddo yn afresymol o fyr.

(3) Ni chaniateir gwneud apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi ar y sail y dylai caniatâd cynllunio gael ei roi ar gyfer mater a bennir yn yr hysbysiad—

(a) os dyroddwyd yr hysbysiad gorfodi ar ôl i benderfyniad i wrthod rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad gael ei gadarnhau ar apêl o dan adran 73, a

(b) pe bai rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad hwnnw wedi golygu rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y mater o dan sylw.

(4) Ni chaniateir gwneud apêl ar y sail y dylai amod mewn caniatâd cynllunio gael ei ddileu os dyroddwyd yr hysbysiad gorfodi ar ôl i benderfyniad i roi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i'r amod gael ei gadarnhau ar apêl o dan adran 73.

(5) Yn is-adrannau (3) a (4) mae cyfeiriadau at benderfyniad a gafodd ei gadarnhau ar apêl yn cynnwys penderfyniad y gwnaeth Gweinidogion Cymru wrthod apêl mewn cysylltiad ag ef o dan adran 77(7) (oedi gormodol gan apelydd).

(6) Rhaid i apêl o dan yr adran hon gael ei gwneud drwy—

(a) cyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad gorfodi fel y dyddiad y mae i gymryd effaith,

Appeals against enforcement notices

131 Right to appeal against enforcement notice

(1) The following persons may appeal to the Welsh Ministers against an enforcement notice (whether or not a copy of the notice has been served on them)—

(a) any person who has an interest in the land to which the notice relates;

(b) any person who by virtue of a licence—

(i) occupies the land on the day the notice is issued, and

(ii) continues to occupy it when the appeal is made.

(2) An appeal may be made on one or more of the following grounds—

(a) that, in relation to the matters specified in the enforcement notice as constituting a breach of planning control, planning permission ought to be granted or a condition of planning permission ought to be removed;

(b) that the matters specified in the notice as constituting a breach of planning control have not occurred;

(c) that those matters (if they have occurred) do not constitute a breach of planning control;

(d) that if those matters do constitute a breach of planning control, no enforcement action could be taken in respect of the breach on the day the notice was issued;

(e) that a copy of the notice was not served on a person as required by section 129;

(f) that the steps the notice requires to be taken for either of the purposes set out in section 128(6), or the activities it requires to be stopped for either of those purposes, exceed what is necessary for the purpose in question;

(g) that the period within which the notice requires any step to be taken or any activity to be stopped is unreasonably short.

(3) An appeal against an enforcement notice may not be made on the ground that planning permission ought to be granted for a matter specified in the notice if—

(a) the enforcement notice was issued after a decision to refuse planning permission for development was upheld on an appeal under section 73, and

(b) granting planning permission for that development would have involved granting planning permission for the matter concerned.

(4) An appeal may not be made on the ground that a condition of planning permission ought to be removed if the enforcement notice was issued after a decision to grant planning permission subject to the condition was upheld on an appeal under section 73.

(5) In subsections (3) and (4) references to a decision that was upheld on an appeal include a decision in respect of which the Welsh Ministers dismissed an appeal under section 77(7) (undue delay by appellant).

(6) An appeal under this section must be made by—

(a) serving a notice of appeal on the Welsh Ministers before the date specified in the enforcement notice as the date on which it is to take effect,

(b) anfon hysbysiad o apêl at Weinidogion Cymru mewn llythyr wedi ei gyfeirio'n briodol a'i ragdalu a'i bostio atynt ar adeg pan fyddai, yng nghwrs arferol y post, yn cael ei ddanfon atynt cyn y dyddiad hwnnw, neu

(c) anfon hysbysiad o apêl at Weinidogion Cymru drwy ddefnyddio cyfathrebiadau electronig ar adeg pan fyddai, yng nghwrs arferol trosglwyddo, yn cael ei ddanfon atynt cyn y dyddiad hwnnw.

(7) Pan fo apêl yn cael ei gwneud—

(a) nid yw'r hysbysiad gorfodi yn cael effaith hyd nes y penderfynir yr apêl yn derfynol neu y tynnir yr apêl yn ôl; ond mae hyn yn ddarostyngedig i unrhyw orchymyn o dan adran 378(6);

(b) nid oes gan yr apelydd nac unrhyw berson arall hawlogaeth, mewn unrhyw achos arall a ddechreuir ar ôl i'r apêl gael ei gwneud, i honni na chyflwynwyd yr hysbysiad gorfodi i'r apelydd yn unol ag adran 129.

(8) Rhaid i apelydd gyflwyno datganiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru sy'n cynnwys gwybodaeth sy'n ofynnol gan reoliadau.

(9) Rhaid i'r apelydd gyflwyno'r datganiad naill ai—

(a) gyda'r hysbysiad o apêl, neu

(b) o fewn y cyfnod a bennir mewn rheoliadau.

(10) Pan fo apêl yn cael ei gwneud ar fwy nag un sail, os yw'r apelydd yn methu â rhoi gwybodaeth sy'n ofynnol o dan is-adran (8) mewn perthynas â sail o fewn y cyfnod a bennir o dan is-adran (9)(b), caiff Gweinidogion Cymru benderfynu'r apêl heb ystyried y sail honno.

132 Penderfynu apêl: cyffredinol

(1) Ar apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cywiro unrhyw ddiffyg, unrhyw wall neu unrhyw gamddisgrifiad yn yr hysbysiad, neu

(b) amrywio telerau'r hysbysiad,

os ydynt wedi eu bodloni na fydd y cywiriad neu'r amrywiad yn achosi anghyfiawnder i'r apelydd na'r awdurdod cynllunio.

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu apêl—

(a) os ydynt yn caniatáu'r apêl, cânt ddiddymu'r hysbysiad gorfodi;

(b) rhaid iddynt roi unrhyw gyfarwyddydau sy'n angenrheidiol i roi effaith i'w penderfyniad.

(3) Pan fyddai fel arall yn sail dros benderfynu caniatáu apêl na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad gorfodi i berson fel sy'n ofynnol gan adran 129, caiff Gweinidogion Cymru anwybyddu'r ffaith honno os nad yw'r methiant wedi cael effaith andwyol sylweddol ar yr apelydd na'r person hwnnw.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru—

(a) gwrthod apêl os yw'r apelydd yn methu â chydymffurfio ag adran 131(9);

(b) sending a notice of appeal to the Welsh Ministers in a properly addressed and pre-paid letter posted to them at a time when, in the ordinary course of post, it would be delivered to them before that date, or

(c) sending a notice of appeal to the Welsh Ministers using electronic communications at a time when, in the ordinary course of transmission, it would be delivered to them before that date.

(7) Where an appeal is made—

(a) the enforcement notice has no effect until the appeal is finally determined or withdrawn; but this is subject to any order under section 378(6);

(b) neither the appellant nor any other person is entitled, in any other proceedings started after the making of the appeal, to claim that the enforcement notice was not served on the appellant in accordance with section 129.

(8) An appellant must submit to the Welsh Ministers a statement in writing containing information required by regulations.

(9) The appellant must submit the statement either—

(a) with the notice of appeal, or

(b) within the period specified in regulations.

(10) Where an appeal is made on more than one ground, if the appellant fails to give information required under subsection (8) in relation to a ground within the period specified under subsection (9)(b), the Welsh Ministers may determine the appeal without considering that ground.

132 Determination of appeal: general

(1) On an appeal against an enforcement notice the Welsh Ministers may—

(a) correct any defect, error or misdescription in the notice, or

(b) vary the terms of the notice,

if they are satisfied that the correction or variation will not cause injustice to the appellant or the planning authority.

(2) Where the Welsh Ministers determine an appeal—

(a) if they allow the appeal, they may quash the enforcement notice;

(b) they must give any directions necessary to give effect to their determination.

(3) Where it would otherwise be a ground for determining to allow an appeal that a copy of the enforcement notice was not served on a person as required by section 129, the Welsh Ministers may ignore that fact if neither the appellant nor that person has been substantially prejudiced by the failure.

(4) The Welsh Ministers may—

(a) dismiss an appeal if the appellant fails to comply with section 131(9);

(b) caniatáu apêl a diddymu'r hysbysiad gorfodi os yw'r awdurdod cynllunio yn methu, o fewn y cyfnod a bennir mewn rheoliadau a wneir o dan adran 367, â chydymffurfio â gofyniad yn y rheoliadau—

(i) i gyflwyno datganiad o'r sylwadau y mae'r awdurdod yn cynnig eu cyflwyno ar apêl sy'n cynnwys y materion a bennir yn y rheoliadau, neu

(ii) i anfon at Weinidogion Cymru gopi o'r hysbysiad gorfodi a rhestr o'r personau y cyflwynwyd copïau ohono iddynt.

(5) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau yn erbyn hysbysiadau gorfodi (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

133 Rhoi caniatâd cynllunio etc. wrth benderfynu apêl

(1) Wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y materion y pennir yn yr hysbysiad gorfodi eu bod yn dor rheolaeth gynllunio;

(b) dileu unrhyw amod y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo.

(2) Nid yw is-adran (1)(a) ond yn gymwys os yw'r seiliau ar gyfer gwneud yr apêl yn cynnwys y sail a grybwyllir yn adran 131(2)(a).

(3) Wrth ystyried a ydynt am roi caniatâd cynllunio o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer yr ardal y mae'r tir y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef ynddi ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud eu penderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru roi caniatâd cynllunio o dan yr adran hon—

(a) ar gyfer yr holl faterion y pennir eu bod yn dor rheolaeth gynllunio yn yr hysbysiad gorfodi neu unrhyw un neu ragor o'r materion hynny, a

(b) mewn perthynas â'r tir cyfan y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef neu unrhyw ran o'r tir hwnnw.

(5) Y caniatâd cynllunio y caniateir ei roi o dan yr adran hon yw unrhyw ganiatâd cynllunio y gellid ei roi ar gais o dan Ran 3.

(6) Os yw Gweinidogion Cymru yn dileu amod mewn caniatâd cynllunio o dan yr adran hon, cânt roi unrhyw amod arall yn ei le, pa un a yw'n fwy neu'n llai beichus.

(7) Mae Atodlen 3 (amodau sy'n ymwneud â gweithrediadau mwyngloddio a dyddodi gwastraff) yn gymwys, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan Weinidogion Cymru o dan yr adran hon fel y mae'n gymwys mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan awdurdod cynllunio.

(8) Gweler hefyd Bennod 9 o Ran 3 ar gyfer darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau sy'n ymwneud â hyd a gweithrediad y caniatâd.

(9) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru mewn perthynas â rhoi caniatâd cynllunio neu ddileu amod mewn caniatâd cynllunio o dan yr adran hon yn derfynol.

(b) allow an appeal and quash the enforcement notice if the planning authority fails, within the period specified in regulations made under section 367, to comply with a requirement of the regulations to—

(i) submit a statement of the representations the authority proposes to make on the appeal that includes the matters specified in the regulations, or

(ii) send the Welsh Ministers a copy of the enforcement notice and a list of the persons on whom copies of it were served.

(5) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of appeals against enforcement notices (including provision for them to be determined by inspectors).

133 Grant of planning permission etc. on determination of appeal

(1) On the determination of an appeal against an enforcement notice, the Welsh Ministers may—

(a) grant planning permission for the matters specified in the enforcement notice as constituting a breach of planning control;

(b) remove any condition subject to which planning permission was granted.

(2) Subsection (1)(a) applies only if the grounds on which the appeal is made include the ground mentioned in section 131(2)(a).

(3) In considering whether to grant planning permission under this section, the Welsh Ministers must—

(a) have regard to the development plan for the area in which the land to which the enforcement notice relates is situated and any other relevant considerations, and

(b) make their decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(4) The Welsh Ministers may grant planning permission under this section—

(a) for all the matters specified in the enforcement notice as constituting a breach of planning control or any one or more of those matters, and

(b) in relation to the whole of the land to which the notice relates or any part of that land.

(5) The planning permission that may be granted under this section is any planning permission that could be granted on an application under Part 3.

(6) If the Welsh Ministers remove a condition of planning permission under this section, they may replace it with any other condition, whether more or less onerous.

(7) Schedule 3 (conditions relating to mining operations and depositing of waste) applies, with any necessary modifications, in relation to a planning permission granted by the Welsh Ministers under this section as it applies in relation to a planning permission granted by a planning authority.

(8) See also Chapter 9 of Part 3 for provision requiring planning permission to be granted subject to conditions relating to the duration and implementation of the permission.

(9) The decision of the Welsh Ministers in relation to a grant of planning permission or the removal of a condition of planning permission under this section is final.

134 Dyroddi tystysgrif cyfreithlondeb wrth benderfynu apêl

(1) Wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi, caiff Gweinidogion Cymru benderfynu a oedd ar y diwrnod y gwnaed yr apêl—

(a) defnydd presennol o'r tir y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef yn gyfreithlon,

(b) gweithrediadau a oedd wedi eu cynnal ar y tir yn gyfreithlon, neu

(c) unrhyw fater arall sy'n fethiant i gydymffurfio ag amod mewn caniatâd cynllunio ar gyfer datblygu'r tir, yn gyfreithlon.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod unrhyw un neu ragor o'r pethau hynny yn gyfreithlon ar y diwrnod hwnnw, cânt ddyroddi tystysgrif cyfreithlondeb o dan adran 156.

(3) Mae adrannau 156(4) a 159(1), (2), (4) a (5) (cynnwys ac effaith tystysgrif) yn gymwys i dystysgrif cyfreithlondeb a ddyroddir yn rhinwedd yr adran hon, ond fel pe bai—

(a) y cyfeiriad at yr awdurdod cynllunio yn adran 159(1)(c) yn gyfeiriad at Weinidogion Cymru;

(b) cyfeiriadau at y cais am y dystysgrif yn gyfeiriadau at yr apêl yn erbyn yr hysbysiad gorfodi.

(4) Mae adran 163(2) i (4) (dirymu tystysgrif) yn gymwys i dystysgrif cyfreithlondeb a ddyroddir yn rhinwedd yr adran hon, ond fel pe bai'r cyfeiriad yn adran 163(2) at apêl o dan adran 160 yn gyfeiriad at apêl o dan adran 131.

(5) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person yn gwneud unrhyw un neu ragor o'r canlynol at ddiben peri penderfyniad penodol o dan yr adran hon ar apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi (pa un a yw'r apêl yn cael ei gwneud gan y person hwnnw neu gan unrhyw berson arall)—

(a) gwneud yn fwriadol neu'n ddi-hid ddatganiad sy'n anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol,

(b) gyda'r bwriad o dwyllo, defnyddio dogfen sy'n anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol, neu

(c) gyda'r bwriad o dwyllo, atal gwybodaeth berthnasol.

(6) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (5) yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar ddditiad, i ddirwy.

(7) O ran penderfyniad o dan is-adran (1), mae penderfyniad Gweinidogion Cymru yn derfynol.

Cydymffurfio â hysbysiadau gorfodi

135 Gorchymyn i ganiatáu camau sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi

(1) Caiff perchennog ar dir wneud cais drwy gŵyn i lys ynadon am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson arall sydd â buddiant yn y tir ganiatáu i'r perchennog gymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi.

(2) Caiff y llys wneud gorchymyn o'r fath os yw wedi ei fodloni bod y person arall yn atal y perchennog rhag cymryd camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad gorfodi.

134 Issue of certificate of lawfulness on determination of appeal

(1) On the determination of an appeal against an enforcement notice, the Welsh Ministers may determine whether on the day the appeal was made—

(a) an existing use of the land to which the enforcement notice relates was lawful,

(b) operations that had been carried out on the land were lawful, or

(c) any other matter constituting a failure to comply with a condition of planning permission for the development of the land was lawful.

(2) If the Welsh Ministers determine that any of those things were lawful on that day, they may issue a certificate of lawfulness under section 156.

(3) Sections 156(4) and 159(1), (2), (4) and (5) (content and effect of certificate) apply to a certificate of lawfulness issued by virtue of this section, but as if—

(a) the reference in section 159(1)(c) to the planning authority were a reference to the Welsh Ministers;

(b) references to the application for the certificate were references to the appeal against the enforcement notice.

(4) Section 163(2) to (4) (revocation of certificate) apply to a certificate of lawfulness issued by virtue of this section, but as if the reference in section 163(2) to an appeal under section 160 were a reference to an appeal under section 131.

(5) A person commits an offence if the person does any of the following for the purpose of bringing about a particular decision under this section on an appeal against an enforcement notice (whether the appeal is made by that person or by any other person)—

(a) knowingly or recklessly makes a statement that is false or misleading in a material respect,

(b) with intent to deceive, uses a document that is false or misleading in a material respect, or

(c) with intent to deceive, withholds relevant information.

(6) A person guilty of an offence under subsection (5) is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

(7) In relation to a determination under subsection (1), the decision of the Welsh Ministers is final.

Compliance with enforcement notices

135 Order to permit steps required by enforcement notice

(1) An owner of land may apply by way of complaint to a magistrates' court for an order requiring another person who has an interest in the land to permit the owner to take steps required by an enforcement notice.

(2) The court may make such an order if it is satisfied that the other person is preventing the owner from taking steps required by the enforcement notice.

136 Pŵer i fynd ar dir a chymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi

(1) Os yw'r cyfnod y mae hysbysiad gorfodi yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gam gael ei gymryd ynddo wedi dod i ben ac nad yw'r cam wedi ei gymryd, caiff yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad ar unrhyw adeg resymol fynd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef a chymryd y cam.

(2) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer pŵer o dan is-adran (1) yn cyflawni trosedd.

(3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (2) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

137 Adennill costau cydymffurfio â hysbysiad gorfodi

(1) Pan fo awdurdod cynllunio yn arfer y pwerau o dan adran 136(1) i fynd ar dir a chymryd cam sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi, caiff yr awdurdod adennill oddi wrth berson sydd ar y pryd yn berchennog ar y tir y costau y mae'n mynd iddynt yn rhesymol wrth wneud hynny.

(2) Os yw awdurdod cynllunio yn ceisio adennill costau o dan is-adran (1) oddi wrth berchennog ar dir—

(a) y mae ganddo hawlogaeth i gael crogrent y tir dim ond fel asiant neu ymddiriedolwr ar gyfer person arall ("y penadur"), a

(b) nad oes ganddo, ac nad oedd ganddo ar unrhyw adeg ers y diwrnod pan fynnwyd bod y costau yn cael eu talu, ddigon o arian ar ran y penadur i dalu'r costau yn llawn,

mae atebolrwydd yr asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gyfyngu i gyfanswm yr arian y mae'r asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gael ar ran y penadur ers y diwrnod hwnnw.

(3) Os yw is-adran (2) yn atal awdurdod cynllunio rhag adennill y cyfan o'i gostau oddi wrth asiant neu ymddiriedolwr, caiff eu hadennill oddi wrth y penadur, neu'n rhannol oddi wrth y penadur ac yn rhannol oddi wrth yr asiant neu'r ymddiriedolwr.

(4) Pan fo copi o hysbysiad gorfodi wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â thor rheolaeth gynllunio, mae—

(a) costau y mae perchennog neu feddiannydd ar y tir yn mynd iddynt at ddiben cydymffurfio â'r hysbysiad, a

(b) symiau y mae perchennog ar dir yn eu talu o dan is-adran (1) mewn cysylltiad â chostau y mae'r awdurdod cynllunio yn mynd iddynt wrth gymryd camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad,

i'w trin fel pe aed iddynt neu pe baent wedi eu talu at ddefnydd ac ar archiad gan y person a gyflawnodd y tor rheolaeth gynllunio.

(5) Mae'r costau y gellir eu hadennill gan awdurdod cynllunio o dan is-adran (1), hyd nes y cânt eu hadennill, yn bridiant ar y tir y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef.

(6) Mae'r pridiant yn cymryd effaith fel pridiant tir lleol ar ddechrau'r diwrnod ar ôl y diwrnod y mae'r awdurdod yn cwblhau'r camau y mae'r costau'n ymwneud â hwy.

136 Power to enter land and take steps required by enforcement notice

(1) If the period within which an enforcement notice requires any step to be taken has ended and the step has not been taken, the planning authority that issued the notice may at any reasonable time enter the land to which the notice relates and take the step.

(2) A person who intentionally obstructs a person exercising a power under subsection (1) commits an offence.

(3) A person guilty of an offence under subsection (2) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

137 Recovery of costs of compliance with enforcement notice

(1) Where a planning authority exercises the powers under section 136(1) to enter land and take a step required by an enforcement notice, the authority may recover from a person who is then an owner of the land the costs it reasonably incurs in doing so.

(2) If a planning authority seeks to recover costs under subsection (1) from an owner of land who—

(a) is entitled to receive the rack rent of the land merely as agent or trustee for another person ("the principal"), and

(b) does not have, and has not had at any time since the day payment of the costs was demanded, enough money on behalf of the principal to pay the costs in full,

the liability of the agent or trustee is limited to the total amount of money that the agent or trustee has had on behalf of the principal since that day.

(3) If subsection (2) prevents a planning authority recovering the whole of its costs from an agent or trustee, it may recover them from the principal, or partly from the principal and partly from the agent or trustee.

(4) Where a copy of an enforcement notice has been served in respect of a breach of planning control—

(a) costs that an owner or occupier of the land incurs for the purpose of complying with the notice, and

(b) amounts that an owner of land pays under subsection (1) in respect of costs incurred by the planning authority in taking steps required by the notice,

are to be treated as incurred or paid for the use and at the request of the person who committed the breach of planning control.

(5) The costs recoverable by a planning authority under subsection (1) are, until recovered, a charge on the land to which the enforcement notice relates.

(6) The charge takes effect as a local land charge at the beginning of the day after the day the authority completes the steps to which the costs relate.

(7) Mae is-adran (8) yn gymwys pan—

(a) bo awdurdod cynllunio yn symud ymaith ddeunyddiau o dir wrth gymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi, a

(b) na fo perchennog y deunyddiau, o fewn 3 diwrnod ar ôl y diwrnod y cânt eu symud ymaith, yn hawlio'r deunyddiau ac yn mynd â hwy i ffwrdd.

(8) O ran yr awdurdod cynllunio—

(a) caiff werthu'r deunyddiau, a

(b) os yw'n gwneud hynny, rhaid iddo dalu'r enillion i'r person a oedd yn berchen ar y deunyddiau, ar ôl didynnu unrhyw gostau y gall yr awdurdod eu hadennill oddi wrth y person.

138 Troseddau o fethu â chydymffurfio â hysbysiad gorfodi

(1) Ar unrhyw adeg ar ôl diwedd y cyfnod y mae hysbysiad gorfodi yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gam gael ei gymryd neu i unrhyw weithgaredd gael ei stopio ynddo, os nad yw'r cam wedi ei gymryd neu os yw'r gweithgaredd yn cael ei gynnal, mae person sydd ar y pryd yn berchennog ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef yn euog o drosedd.

(2) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan is-adran (1), mae'n amddiffyniad i'r person brofi iddo wneud popeth y gellid bod wedi disgwyl iddo ei wneud i sicrhau i'r camau a bennir yn yr hysbysiad gael eu cymryd neu i'r gweithgareddau a bennir yn yr hysbysiad gael eu stopio.

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys i berson, heblaw perchennog—

(a) sy'n rheolaethu'r tir y mae hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef, neu

(b) sydd â buddiant yn y tir.

(4) Mae'r person yn cyflawni trosedd os yw'r person, ar unrhyw adeg ar ôl diwedd y cyfnod y mae'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw weithgaredd gael ei stopio ynddo, yn cynnal y gweithgaredd neu'n peri neu'n caniatáu i'r gweithgaredd gael ei gynnal.

(5) Caniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon drwy gyfeirio at ddiwrnod neu gyfnod hwy, a chaniateir iddo gael ei euogfarnu o fwy nag un drosedd mewn perthynas â'r un hysbysiad gorfodi drwy gyfeirio at gyfnodau gwahanol.

(6) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan yr adran hon, mae'n amddiffyniad i'r person brofi—

(a) na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad gorfodi i'r person,

(b) na chynhwyswyd yr hysbysiad ar y gofrestr a gedwir o dan adran 154, ac

(c) nad oedd y person yn gwybod am fodolaeth yr hysbysiad.

(7) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

(8) Wrth benderfynu swm y ddirwy, rhaid i'r llys roi sylw yn benodol i unrhyw fudd ariannol sydd wedi cronni, neu yr ymddengys ei fod yn debygol o gronni, i'r person o ganlyniad i'r drosedd.

(7) Subsection (8) applies where—

(a) a planning authority removes materials from land in the course of taking steps required by an enforcement notice, and

(b) the owner of the materials does not, within 3 days after the day they are removed, claim the materials and take them away.

(8) The planning authority—

(a) may sell the materials, and

(b) if it does so, must pay the proceeds to the person who owned the materials, after deducting any costs recoverable by it from the person.

138 Offences of failing to comply with enforcement notice

(1) If, at any time after the end of the period within which an enforcement notice requires any step to be taken or any activity to be stopped, the step has not been taken or the activity is being carried out, a person who is at that time an owner of the land to which the notice relates is guilty of an offence.

(2) In proceedings against a person for an offence under subsection (1), it is a defence for the person to prove that the person did everything the person could be expected to do to secure that the steps specified in the notice were taken or the activities specified in the notice were stopped.

(3) Subsection (4) applies to a person, other than an owner, who has—

(a) control of the land to which an enforcement notice relates, or

(b) an interest in the land.

(4) The person commits an offence if, at any time after the end of the period within which the notice requires any activity to be stopped, the person carries out the activity or causes or permits the activity to be carried out.

(5) A person may be charged with an offence under this section by reference to a day or a longer period, and may be convicted of more than one offence in relation to the same enforcement notice by reference to different periods.

(6) In proceedings against a person for an offence under this section, it is a defence for the person to prove that—

(a) a copy of the enforcement notice was not served on the person,

(b) the notice was not contained in the register kept under section 154, and

(c) the person did not know of the existence of the notice.

(7) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

(8) In determining the amount of the fine, the court must in particular have regard to any financial benefit that has accrued or appears likely to accrue to the person in consequence of the offence.

139 Sicrwydd nad yw person yn wynebu risg o gael ei erlyn am drosedd o dan adran 138

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdod cynllunio wedi dyroddi hysbysiad gorfodi.

(2) Ar yr un pryd ag y cyflwynir copi o'r hysbysiad gorfodi i berson, neu ar unrhyw adeg ar ôl i gopi gael ei gyflwyno i'r person, caiff yr awdurdod cynllunio gyflwyno hysbysiad dim erlyn i'r person.

(3) Caiff yr awdurdod cynllunio hefyd gyflwyno hysbysiad dim erlyn i berson na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad gorfodi iddo os—

(a) byddai copi o'r hysbysiad gorfodi yn cael ei gyflwyno iddo pe bai'n cael ei ailddyroddi, a

(b) yw'r person yn gwneud archiad i'r awdurdod gyflwyno hysbysiad dim erlyn.

(4) Hysbysiad yw hysbysiad dim erlyn sy'n rhoi i'r person y'i cyflwynir iddo y sicrwydd nad yw'r person, o dan yr amgylchiadau fel y maent yn ymddangos i'r awdurdod cynllunio, naill ai—

(a) yn wynebu risg o gael ei erlyn am drosedd o dan adran 138 mewn cysylltiad â'r hysbysiad gorfodi, na

(b) yn wynebu risg o gael ei erlyn am drosedd o'r fath mewn cysylltiad â materion sy'n ymwneud â'r hysbysiad gorfodi sy'n cael eu pennu yn yr hysbysiad dim erlyn.

(5) Os yw'r hysbysiad dim erlyn yn rhoi'r sicrwydd mewn cysylltiad â materion a bennir o dan is-adran (4)(b), rhaid iddo egluro ym mha gyswllt y mae'r person yn wynebu risg o gael ei erlyn am drosedd o dan adran 138 mewn cysylltiad â'r hysbysiad gorfodi.

(6) Rhaid i hysbysiad dim erlyn ddatgan effaith is-adrannau (7) ac (8).

(7) Ar unrhyw adeg ar ôl i awdurdod cynllunio gyflwyno hysbysiad dim erlyn i berson, caiff gyflwyno hysbysiad i'r person yn tynnu'r sicrwydd yn ôl, naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol, o adeg a bennir yn yr hysbysiad.

(8) Rhaid i'r adeg a bennir yn yr hysbysiad roi cyfle rhesymol i'r person i gymryd unrhyw gamau sy'n angenrheidiol er mwyn osgoi risg o erlyniad na fydd y sicrwydd yn ei gwmpasu mwyach.

(9) Nid yw'r hysbysiad yn tynnu'r sicrwydd yn ôl i'r graddau y bo'n ymwneud ag erlyniad mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio â'r hysbysiad gorfodi cyn yr adeg a bennir.

(10) Mae sicrwydd a roddir o dan yr adran hon (i'r graddau nad yw'n cael ei dynnu'n ôl) yn rhwymo unrhyw berson sydd â'r pŵer i erlyn am drosedd o dan adran 138.

Darpariaethau pellach ynghylch effaith hysbysiadau gorfodi

140 Y seiliau dros apelio i beidio â chael eu codi mewn achosion eraill

(1) Ni chaniateir cwestiynu dilysrwydd hysbysiad gorfodi, ar unrhyw un neu ragor o'r seiliau y caniateir dwyn apêl arnynt o dan adran 131, mewn unrhyw achos ac eithrio apêl o dan yr adran honno.

(2) Nid yw is-adran (1) yn gymwys i achos am drosedd o dan adran 138 yn erbyn person—

(a) sydd wedi dal buddiant yn y tir y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef ers cyn i'r hysbysiad gael ei ddyroddi,

(b) na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad iddo, ac

139 Assurance that person is not at risk of prosecution for offence under section 138

(1) This section applies where a planning authority has issued an enforcement notice.

(2) At the same time as a copy of the enforcement notice is served on a person, or at any time after a copy is served on the person, the planning authority may serve a non-prosecution notice on the person.

(3) The planning authority may also serve a non-prosecution notice on a person who was not served with a copy of the enforcement notice if—

(a) the person would be served with a copy of the enforcement notice if it were reissued, and

(b) the person requests the authority to serve a non-prosecution notice.

(4) A non-prosecution notice is a notice giving the person on whom it is served the assurance that, in the circumstances as they appear to the planning authority, the person either—

(a) is not at risk of being prosecuted for an offence under section 138 in connection with the enforcement notice, or

(b) is not at risk of being prosecuted for such an offence in connection with matters relating to the enforcement notice that are specified in the non-prosecution notice.

(5) If the non-prosecution notice gives the assurance in connection with matters specified under subsection (4)(b), it must explain the respects in which the person is at risk of being prosecuted for an offence under section 138 in connection with the enforcement notice.

(6) A non-prosecution notice must state the effect of subsections (7) and (8).

(7) At any time after a planning authority serves a non-prosecution notice on a person, it may serve a notice on the person withdrawing the assurance, either wholly or partly, from a time specified in the notice.

(8) The time specified in the notice must give the person a reasonable opportunity to take any steps necessary to avoid a risk of prosecution that will cease to be covered by the assurance.

(9) The notice does not withdraw the assurance so far as it relates to prosecution in respect of a failure to comply with the enforcement notice before the specified time.

(10) An assurance given under this section is (so far as not withdrawn) binding on any person with the power to prosecute an offence under section 138.

Further provisions about effect of enforcement notices

140 Grounds for appeal not to be raised in other proceedings

(1) The validity of an enforcement notice may not be questioned, on any of the grounds on which an appeal may be made under section 131, in any proceedings except an appeal under that section.

(2) Subsection (1) does not apply to proceedings for an offence under section 138 against a person who—

(a) has held an interest in the land to which the enforcement notice relates since before the notice was issued,

(b) was not served with a copy of the notice, and

(c) sy'n bodloni'r llys—

(i) nad oedd y person yn gwybod, ac na ellid bod wedi disgwyl yn rhesymol iddo wybod, am fodolaeth yr hysbysiad, a

(ii) bod y methiant i gyflwyno copi o'r hysbysiad wedi cael effaith andwyol sylweddol ar fuddiannau'r person.

141 Effaith rhoi caniatâd cynllunio ar hysbysiad gorfodi

(1) Os—

(a) oes hysbysiad gorfodi wedi ei ddyroddi, a

(b) rhoddir caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a gynhaliwyd cyn i'r caniatâd cynllunio gael ei roi,

mae'r hysbysiad yn peidio â chael effaith (neu nid yw'n cymryd effaith) i'r graddau y bo'n anghyson â'r caniatâd.

(2) Nid yw'r ffaith bod hysbysiad gorfodi wedi peidio â chael effaith yn gyfan gwbl neu'n rhannol yn rhinwedd yr adran hon yn effeithio ar atebolrwydd unrhyw berson am drosedd mewn cysylltiad â methiant blaenorol i gydymffurfio â'r hysbysiad.

142 Caniatâd cynllunio tybiedig pan gydymffurfir â hysbysiad gorfodi

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan—

(a) dyroddir hysbysiad gorfodi mewn cysylltiad â thor rheolaeth gynllunio,

(b) gallai'r hysbysiad ei gwneud yn ofynnol symud ymaith adeiladau neu waith neu stopio gweithgaredd, ond nad yw'n gwneud hynny, ac

(c) cydymffurfir â holl ofynion yr hysbysiad.

(2) Mae caniatâd cynllunio i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn rhinwedd adran 49 ar gyfer—

(a) codi'r adeiladau neu adeiladu neu gynnal y gwaith, i'r graddau nad yw'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol eu symud ymaith neu ei symud ymaith;

(b) cynnal y gweithgaredd, i'r graddau nad yw'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol iddo gael ei stopio.

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys pan—

(a) bo hysbysiad gorfodi yn cael ei ddyroddi mewn cysylltiad â dymchwel adeilad,

(b) bo'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol codi adeilad amnewid, ac

(c) cydymffurfir â holl ofynion yr hysbysiad yn ymwneud â chodi'r adeilad amnewid.

(4) Mae caniatâd cynllunio i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn rhinwedd adran 49 ar gyfer codi'r adeilad amnewid.

143 Effaith barhaus hysbysiad gorfodi mewn perthynas â datblygiad diweddarach

(1) Nid yw cydymffurfio â gofynion hysbysiad gorfodi yn peri i'r hysbysiad beidio â chael effaith.

(2) Yn unol â hynny, mae hysbysiad gorfodi sy'n ei gwneud yn ofynnol datbarhau defnydd o dir yn gwahardd ailddechrau'r defnydd hwnnw, i'r graddau y bo'n dor rheolaeth gynllunio, ar ôl iddo gael ei ddatbarhau mewn cydymffurfedd â'r hysbysiad.

(c) satisfies the court—

(i) that the person did not know, and could not reasonably have been expected to know, of the existence of the notice, and

(ii) that the person's interests have been substantially prejudiced by the failure to serve a copy of the notice.

141 Effect of grant of planning permission on enforcement notice

(1) If—

(a) an enforcement notice has been issued, and

(b) planning permission is granted for development that was carried out before the grant of the permission,

the notice ceases to have effect (or does not take effect) so far as it is inconsistent with the permission.

(2) The fact that an enforcement notice has wholly or partly ceased to have effect by virtue of this section does not affect the liability of any person for an offence in respect of a previous failure to comply with the notice.

142 Deemed planning permission where enforcement notice is complied with

(1) Subsection (2) applies where—

(a) an enforcement notice is issued in respect of a breach of planning control,

(b) the notice could require buildings or works to be removed or an activity to be stopped, but does not do so, and

(c) all the requirements of the notice are complied with.

(2) Planning permission is to be treated as having been granted by virtue of section 49 for—

(a) the erection of the buildings or the construction or carrying out of the works, so far as the notice does not require them to be removed;

(b) the carrying out of the activity, so far as the notice does not require it to be stopped.

(3) Subsection (4) applies where—

(a) an enforcement notice is issued in respect of the demolition of a building,

(b) the notice requires the erection of a replacement building, and

(c) all the requirements of the notice relating to the erection of the replacement building are complied with.

(4) Planning permission is to be treated as having been granted by virtue of section 49 for the erection of the replacement building.

143 Continuing effect of enforcement notice in relation to later development

(1) Compliance with the requirements of an enforcement notice does not cause the notice to cease to have effect.

(2) Accordingly, an enforcement notice that requires a use of land to be discontinued prohibits the resumption of that use, so far as it constitutes a breach of planning control, after it has been discontinued in compliance with the notice.

(3) Mae is-adrannau (4) i (6) yn gymwys os—

(a) caiff adeiladau neu waith sydd wedi eu haddasu neu ei addasu neu eu symud ymaith neu ei symud ymaith mewn cydymffurfedd â hysbysiad gorfodi eu hadfer neu eu hailosod neu ei adfer neu ei ailosod, a

(b) yw'r adfer neu'r ailosod yn dor rheolaeth gynllunio, neu'n rhan ohono.

(4) Mae'r hysbysiad gorfodi yn gymwys i'r adeiladau fel y'u hadferwyd neu y'u hailosodwyd neu'r gwaith fel y'i hadferwyd neu y'i hailosodwyd (hyd yn oed os nad yw unrhyw un neu ragor o'i delerau yn addas ar eu cyfer neu ar ei gyfer) yn yr un modd ag yr oedd yn gymwys i'r adeiladau cyn iddynt gael eu haddasu neu eu symud ymaith neu'r gwaith cyn iddo gael ei addasu neu ei symud ymaith.

(5) Caiff yr awdurdod cynllunio arfer ei bwerau o dan adran 136(1) fel pe na bai'r camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad gorfodi i addasu neu i symud ymaith yr adeiladau neu'r gwaith wedi eu cymryd.

(6) O leiaf 28 o ddiwrnodau cyn arfer y pwerau hynny, rhaid i'r awdurdod roi hysbysiad o'i fwriad i wneud hynny i bob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef.

(7) Mae is-adrannau (8) a (9) yn gymwys—

(a) os yw adeiladau sydd wedi eu haddasu neu eu symud ymaith neu waith sydd wedi ei addasu neu ei symud ymaith mewn cydymffurfedd â hysbysiad gorfodi yn cael eu hadfer neu eu hailosod neu ei adfer neu ei ailosod, a

(b) os yw'r adfer neu'r ailosod yn dor rheolaeth gynllunio.

(8) Mae person sy'n cynnal yr adfer neu'r ailosod yn cyflawni trosedd ac yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.

(9) Nid yw unrhyw berson yn atebol o dan adran 138(1) mewn cysylltiad â methiant i gymryd camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad gorfodi i addasu neu i symud ymaith yr adeiladau fel y'u hadferwyd neu y'u hailosodwyd neu'r gwaith fel y'i hadferwyd neu y'i hailosodwyd.

Gorfodi gan Weinidogion Cymru

144 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddyroddi hysbysiad gorfodi

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi hysbysiad gorfodi os ydynt yn ystyried bod tor rheolaeth gynllunio wedi digwydd mewn cysylltiad ag unrhyw dir yng Nghymru.

(2) Wrth ystyried a ydynt am ddyroddi hysbysiad gorfodi, rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer yr ardal y mae'r tir ynddi ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud eu penderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(3) Cyn dyroddi'r hysbysiad, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal.

(4) Mae i hysbysiad gorfodi a ddyroddir gan Weinidogion Cymru yr un effaith ag un a ddyroddir gan yr awdurdod cynllunio.

(3) Subsections (4) to (6) apply if—

(a) buildings or works that have been altered or removed in compliance with an enforcement notice are restored or reinstated, and

(b) the restoration or reinstatement constitutes, or forms part of, a breach of planning control.

(4) The enforcement notice applies to the buildings or works as restored or reinstated (despite any of its terms not being suitable for them) in the same way as it applied to the buildings or works before they were altered or removed.

(5) The planning authority may exercise its powers under section 136(1) as if the steps required by the enforcement notice for the alteration or removal of the buildings or works had not been taken.

(6) At least 28 days before exercising those powers, the authority must give notice of its intention to do so to every owner and occupier of the land to which the enforcement notice relates.

(7) Subsections (8) and (9) apply if—

(a) buildings or works that have been altered or removed in compliance with an enforcement notice are restored or reinstated, and

(b) the restoration or reinstatement constitutes a breach of planning control.

(8) A person who carries out the restoration or reinstatement commits an offence and is liable on summary conviction to a fine.

(9) No person is liable under section 138(1) in respect of a failure to take steps required by the enforcement notice for the alteration or removal of the buildings or works as restored or reinstated.

Enforcement by the Welsh Ministers

144 Power of the Welsh Ministers to issue enforcement notice

(1) The Welsh Ministers may issue an enforcement notice if they consider that there has been a breach of planning control in respect of any land in Wales.

(2) In considering whether to issue an enforcement notice, the Welsh Ministers must—

(a) have regard to the development plan for the area in which the land is situated and any other relevant considerations, and

(b) make their decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(3) Before issuing the notice, the Welsh Ministers must consult the planning authority in whose area the land is situated.

(4) An enforcement notice issued by the Welsh Ministers has the same effect as one issued by the planning authority.

(5) Mae adrannau 128(3) i 143 yn gymwys mewn perthynas â hysbysiad gorfodi a ddyroddir gan Weinidogion Cymru fel pe bai—

(a) ac eithrio yn adrannau 134(3)(a) a 139(2) i (7), gyfeiriadau at yr awdurdod cynllunio yn gyfeiriadau at Weinidogion Cymru;

(b) yn adran 139(2) i (7), gyfeiriadau at yr awdurdod cynllunio yn gyfeiriadau at y Cwnsler Cyffredinol.

Hysbysiadau stop

145 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad stop

(1) Caiff awdurdod cynllunio ddyroddi hysbysiad stop os yw'r awdurdod—

(a) yn dyroddi hysbysiad gorfodi sy'n ei gwneud yn ofynnol i weithgaredd gael ei stopio o fewn cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, a

(b) yn ystyried y dylai gweithgaredd perthnasol gael ei stopio cyn diwedd y cyfnod hwnnw.

(2) Ystyr "gweithgaredd perthnasol" yw—

(a) gweithgaredd y mae'r hysbysiad gorfodi yn ei gwneud yn ofynnol iddo gael ei stopio;

(b) unrhyw weithgaredd a gynhelir fel rhan o'r gweithgaredd hwnnw neu sy'n gysylltiedig ag ef.

(3) Rhaid i hysbysiad stop—

(a) cyfeirio at yr hysbysiad gorfodi,

(b) gwahardd cynnal y gweithgaredd perthnasol ar y tir y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef (neu ar unrhyw ran o'r tir hwnnw a bennir yn yr hysbysiad stop), ac

(c) pennu'r dyddiad y mae i gymryd effaith arno.

146 Cyfyngiadau ar y pŵer i ddyroddi hysbysiad stop

(1) Ni chaiff awdurdod cynllunio ddyroddi hysbysiad stop ar ôl i'r hysbysiad gorfodi y mae'n ymwneud ag ef gymryd effaith.

(2) Ni chaiff hysbysiad stop wahardd defnyddio adeilad fel annedd.

(3) Ni chaiff hysbysiad stop wahardd cynnal gweithgaredd sydd wedi ei gynnal (pa un a oedd hynny'n ddi-dor ai peidio) am o leiaf 4 blynedd cyn y diwrnod y cyflwynir copi o'r hysbysiad o dan adran 147 am y tro cyntaf.

(4) At ddibenion is-adran (3) rhaid anwybyddu unrhyw gyfnod yr oedd y gweithgaredd wedi ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio ynddo.

(5) Nid yw is-adran (3) yn atal hysbysiad stop rhag gwahardd—

(a) cynnal gweithrediadau ar dir neu unrhyw weithgaredd sy'n ddeilliadol iddynt, na

(b) dyddodi gwastraff ar dir.

(5) Sections 128(3) to 143 apply in relation to an enforcement notice issued by the Welsh Ministers as if—

(a) except in sections 134(3)(a) and 139(2) to (7), references to the planning authority were references to the Welsh Ministers;

(b) in section 139(2) to (7), references to the planning authority were references to the Counsel General.

Stop notices

145 Power of planning authority to issue stop notice

(1) A planning authority may issue a stop notice if the authority—

(a) issues an enforcement notice requiring an activity to be stopped within a period specified in the notice, and

(b) considers that a relevant activity ought to be stopped before the end of that period.

(2) "Relevant activity" means—

(a) an activity the enforcement notice requires to be stopped;

(b) any activity carried out as part of that activity or associated with it.

(3) A stop notice must—

(a) refer to the enforcement notice,

(b) prohibit the carrying out of the relevant activity on the land to which the enforcement notice relates (or on any part of that land specified in the stop notice), and

(c) specify the date on which it is to take effect.

146 Restrictions on power to issue stop notice

(1) A planning authority may not issue a stop notice after the enforcement notice to which it relates has taken effect.

(2) A stop notice may not prohibit the use of a building as a dwelling.

(3) A stop notice may not prohibit the carrying out of an activity that has been carried out (whether or not continuously) for at least 4 years before the day a copy of the notice is first served under section 147.

(4) For the purposes of subsection (3) any period during which the activity was authorised by planning permission must be ignored.

(5) Subsection (3) does not prevent a stop notice prohibiting—

(a) the carrying out of operations on land or of any activity incidental to them, or

(b) the depositing of waste on land.

147 Cyflwyno ac arddangos hysbysiad stop

(1) Pan fo awdurdod cynllunio yn dyroddi hysbysiad stop, rhaid iddo gyflwyno copi o'r hysbysiad i unrhyw berson a grybwyllir yn is-adran (2) y mae'n ystyried ei fod yn briodol.

(2) Y personau yw unrhyw berson y mae'r awdurdod yn ystyried—

(a) bod ganddo fuddiant yn y tir y mae'r hysbysiad stop yn ymwneud ag ef, neu

(b) ei fod yn cynnal unrhyw weithgaredd y mae'r hysbysiad yn ei wahardd.

(3) Caiff yr awdurdod gyflwyno copi o'r hysbysiad stop ar yr un pryd ag y mae'n cyflwyno copi o'r hysbysiad gorfodi y mae'n ymwneud ag ef neu ar ôl gwneud hynny.

(4) Rhaid i gopi o'r hysbysiad gorfodi gael ei gynnwys gyda phob copi o'r hysbysiad stop a gyflwynir.

(5) Rhaid i bob copi o'r hysbysiad stop gael ei gyflwyno—

(a) dim mwy na 28 o ddiwrnodau cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad stop fel y dyddiad y mae i gymryd effaith;

(b) o leiaf 3 diwrnod cyn y dyddiad hwnnw, oni bai bod yr awdurdod cynllunio—

(i) yn ystyried bod rhesymau arbennig pam y dylai'r copi o'r hysbysiad gael ei gyflwyno yn hwyrach, a

(ii) yn cyflwyno datganiad o'r rhesymau hynny gyda'r copi.

(6) Pan fo awdurdod cynllunio yn dyroddi hysbysiad stop, caiff arddangos hysbysiad safle ar y tir y mae'r hysbysiad stop yn ymwneud ag ef.

(7) Os nad yw'n rhesymol ymarferol arddangos hysbysiad safle ar y tir, caiff yr awdurdod yn lle hynny arddangos hysbysiad safle mewn lle amlwg mor agos i'r tir ag y bo'n rhesymol ymarferol.

(8) Rhaid i hysbysiad safle—

(a) datgan bod hysbysiad stop wedi ei ddyroddi,

(b) pennu ar ba ddyddiad y mae'r hysbysiad stop yn cymryd effaith,

(c) dangos gofynion yr hysbysiad stop, a

(d) datgan effaith adran 151 (y drosedd o dorri hysbysiad stop).

148 Tynnu hysbysiad stop yn ôl

(1) Pan fo awdurdod cynllunio wedi dyroddi hysbysiad stop, caiff dynnu'r hysbysiad yn ôl ar unrhyw adeg.

(2) Yn union ar ôl i awdurdod dynnu hysbysiad stop yn ôl—

(a) rhaid iddo gyflwyno hysbysiad o'r tynnu'n ôl i bob person y mae copi o'r hysbysiad stop wedi ei gyflwyno iddo, a

(b) os yw wedi arddangos hysbysiad safle mewn cysylltiad â'r hysbysiad stop o dan adran 147(6) neu (7), rhaid iddo arddangos hysbysiad o'r tynnu'n ôl yn lle'r hysbysiad safle.

(3) Nid yw tynnu hysbysiad stop yn ôl yn atal yr awdurdod cynllunio rhag dyroddi hysbysiad stop arall.

147 Service and display of stop notice

(1) Where a planning authority issues a stop notice, it must serve a copy of the notice on any person mentioned in subsection (2) that it considers appropriate.

(2) The persons are any person the authority considers—

(a) to have an interest in the land to which the stop notice relates, or

(b) to be carrying out any activity prohibited by the notice.

(3) The authority may serve a copy of the stop notice at the same time as it serves a copy of the enforcement notice to which it relates or after doing so.

(4) A copy of the enforcement notice must be included with each copy of the stop notice that is served.

(5) Each copy of the stop notice must be served—

(a) no more than 28 days before the date specified in the stop notice as the date on which it is to take effect;

(b) at least 3 days before that date, unless the planning authority—

(i) considers that there are special reasons why the copy of the notice should be served later, and

(ii) serves a statement of those reasons with the copy.

(6) Where a planning authority issues a stop notice, it may display a site notice on the land to which the stop notice relates.

(7) If it is not reasonably practicable to display a site notice on the land, the authority may instead display a site notice in a prominent place as near to the land as is reasonably practicable.

(8) A site notice must—

(a) state that a stop notice has been issued,

(b) specify the date on which the stop notice takes effect,

(c) indicate the requirements of the stop notice, and

(d) state the effect of section 151 (offence of breaching stop notice).

148 Withdrawal of stop notice

(1) Where a planning authority has issued a stop notice, it may at any time withdraw the notice.

(2) Immediately after an authority withdraws a stop notice—

(a) it must serve notice of the withdrawal on every person who has been served with a copy of the stop notice, and

(b) if it has displayed a site notice in respect of the stop notice under section 147(6) or (7), it must display a notice of the withdrawal in place of the site notice.

(3) The withdrawal of a stop notice does not prevent the planning authority issuing another stop notice.

149 Hyd ac effaith hysbysiad stop

(1) Mae hysbysiad stop yn cymryd effaith ar ddechrau'r diwrnod a bennir yn yr hysbysiad o dan adran 145(3)(c).

(2) Mae hysbysiad stop yn cael effaith hyd ddiwedd y cyfnod y mae'r hysbysiad gorfodi y mae'n ymwneud ag ef yn ei gwneud yn ofynnol i weithgaredd gael ei stopio ynddo.

(3) Ond mae'r hysbysiad stop yn peidio â chael effaith cyn diwedd y cyfnod hwnnw—

(a) os caiff yr hysbysiad gorfodi ei dynnu'n ôl neu ei ddiddymu, neu

(b) os caiff yr hysbysiad stop ei dynnu'n ôl.

(4) Os yw'r hysbysiad gorfodi yn cael ei amrywio fel bod gweithgaredd yn peidio â bod yn weithgaredd perthnasol (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 145(2)), mae'r hysbysiad stop yn peidio â chael effaith i'r graddau y bo'n gwahardd y gweithgaredd hwnnw.

(5) Nid yw hysbysiad stop yn annilys am na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad gorfodi y mae'n ymwneud ag ef i berson fel sy'n ofynnol gan adran 129, os dangosir y gwnaeth yr awdurdod cynllunio bopeth a oedd yn rhesymol ymarferol i gyflwyno'r hysbysiad gorfodi fel sy'n ofynnol gan yr adran honno.

150 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddyroddi hysbysiad stop

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi hysbysiad stop—

(a) os dyroddir hysbysiad gorfodi (pa un ai gan Weinidogion Cymru neu gan awdurdod cynllunio) sy'n ei gwneud yn ofynnol i weithgaredd gael ei stopio o fewn cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, a

(b) os ydynt yn ystyried y dylai gweithgaredd perthnasol (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 145(2)) gael ei stopio cyn diwedd y cyfnod hwnnw.

(2) Cyn dyroddi'r hysbysiad stop, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

(3) Mae i hysbysiad stop a ddyroddir gan Weinidogion Cymru yr un effaith ag un a ddyroddir gan yr awdurdod cynllunio.

(4) Mae adrannau 145(2) i 149 yn gymwys mewn perthynas â hysbysiad stop a ddyroddir gan Weinidogion Cymru fel pe bai cyfeiriadau at yr awdurdod cynllunio yn gyfeiriadau at Weinidogion Cymru.

151 Y drosedd o dorri hysbysiad stop

(1) Mae person yn cyflawni trosedd—

(a) os yw'r person, ar unrhyw adeg pan fydd hysbysiad stop yn cael effaith, yn cynnal gweithgaredd perthnasol (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 145(2)) sydd wedi ei wahardd gan yr hysbysiad neu'n peri neu'n caniatáu i weithgaredd o'r fath gael ei gynnal, a

(b) os yw awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru—

(i) wedi cyflwyno copi o'r hysbysiad stop i'r person, neu

(ii) wedi arddangos hysbysiad safle mewn cysylltiad â'r hysbysiad stop o dan adran 147(6) neu (7).

149 Duration and effect of stop notice

(1) A stop notice takes effect at the beginning of the day specified in the notice under section 145(3)(c).

(2) A stop notice has effect until the end of the period within which the enforcement notice to which it relates requires an activity to be stopped.

(3) But the stop notice ceases to have effect before the end of that period if—

(a) the enforcement notice is withdrawn or quashed, or

(b) the stop notice is withdrawn.

(4) If the enforcement notice is varied so that an activity ceases to be a relevant activity (within the meaning given by section 145(2)), the stop notice ceases to have effect so far as it prohibits that activity.

(5) A stop notice is not invalid because a copy of the enforcement notice to which it relates was not served on a person as required by section 129, if it is shown that the planning authority did everything that was reasonably practicable to serve the enforcement notice as required by that section.

150 Power of the Welsh Ministers to issue stop notice

(1) The Welsh Ministers may issue a stop notice if—

(a) an enforcement notice is issued (whether by the Welsh Ministers or a planning authority) requiring an activity to be stopped within a period specified in the notice, and

(b) they consider that a relevant activity (within the meaning given by section 145(2)) ought to be stopped before the end of that period.

(2) Before issuing the stop notice, the Welsh Ministers must consult the planning authority in whose area the land to which it relates is situated.

(3) A stop notice issued by the Welsh Ministers has the same effect as one issued by the planning authority.

(4) Sections 145(2) to 149 apply in relation to a stop notice issued by the Welsh Ministers as if references to the planning authority were references to the Welsh Ministers.

151 Offence of breaching stop notice

(1) A person commits an offence if—

(a) at any time when a stop notice has effect, the person carries out a relevant activity (within the meaning given by section 145(2)) that is prohibited by the notice or causes or permits such an activity to be carried out, and

(b) a planning authority or the Welsh Ministers have—

(i) served a copy of the stop notice on the person, or

(ii) displayed a site notice in respect of the stop notice under section 147(6) or (7).

(2) Caniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon drwy gyfeirio at ddiwrnod neu gyfnod hwy, a chaniateir iddo gael ei euogfarnu o fwy nag un drosedd mewn perthynas â'r un hysbysiad stop drwy gyfeirio at gyfnodau gwahanol.

(3) Mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(b)(ii), mae'n amddiffyniad i berson a gyhuddir o drosedd o dan yr adran hon i brofi—

(a) na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad stop i'r person, a

(b) nad oedd y person yn gwybod, ac na ellid bod wedi disgwyl yn rhesymol iddo wybod, am fodolaeth yr hysbysiad.

(4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

(5) Wrth benderfynu swm y ddirwy, rhaid i'r llys roi sylw yn benodol i unrhyw fudd ariannol sydd wedi cronni, neu yr ymddengys ei fod yn debygol o gronni, i'r person o ganlyniad i'r drosedd.

152 Digolledіad am golled neu ddifrod a achosir gan hysbysiad stop

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo, ar ôl i gopi o hysbysiad stop gael ei gyflwyno—

(a) yr hysbysiad gorfodi y mae'r hysbysiad stop yn ymwneud ag ef yn cael ei ddiddymu,

(b) yr hysbysiad gorfodi yn cael ei amrywio fel bod gweithgaredd a waherddir gan yr hysbysiad stop yn peidio â bod yn weithgaredd perthnasol (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 145(2)),

(c) yr hysbysiad gorfodi yn cael ei dynnu'n ôl, neu

(d) yr hysbysiad stop yn cael ei dynnu'n ôl.

(2) Yn is-adran (1)—

(a) nid yw paragraffau (a) a (b) yn gymwys os yw'r hysbysiad gorfodi yn cael ei ddiddymu neu ei amrywio ar sail a grybwyllir yn adran 131(2)(a) (apêl ar y sail y dylai caniatâd cynllunio gael ei roi neu y dylai amod mewn caniatâd cynllunio gael ei ddileu);

(b) nid yw paragraff (c) yn gymwys os yw—

(i) datblygiad y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef yn cael ei awdurdodi gan ganiatâd cynllunio a roddir ar y diwrnod y mae'r hysbysiad gorfodi yn cael ei gyflwyno neu ar ôl hynny, a

(ii) yr hysbysiad gorfodi yn cael ei dynnu'n ôl o ganlyniad i roi'r caniatâd hwnnw.

(3) Mae gan unrhyw berson sydd â buddiant yn y tir neu sy'n meddiannu'r tir y mae'r hysbysiad stop yn ymwneud ag ef ar yr adeg y cyflwynir copi o'r hysbysiad am y tro cyntaf hawlogaeth i gael ei ddigolledu am unrhyw golled neu unrhyw ddifrod a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i—

(a) y gwaharddiad a gynhwysir yn yr hysbysiad, neu

(b) mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(b), wahardd gan yr hysbysiad y gweithgareddau sy'n peidio â bod yn weithgareddau perthnasol.

(2) A person may be charged with an offence under this section by reference to a day or a longer period, and may be convicted of more than one offence in relation to the same stop notice by reference to different periods.

(3) In a case falling within subsection (1)(b)(ii), it is a defence for a person charged with an offence under this section to prove that—

(a) a copy of the stop notice was not served on the person, and

(b) the person did not know, and could not reasonably have been expected to know, of the existence of the notice.

(4) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

(5) In determining the amount of the fine, the court must in particular have regard to any financial benefit that has accrued or appears likely to accrue to the person in consequence of the offence.

152 Compensation for loss or damage caused by stop notice

(1) This section applies where, after a copy of a stop notice has been served—

(a) the enforcement notice to which the stop notice relates is quashed,

(b) the enforcement notice is varied so that an activity prohibited by the stop notice ceases to be a relevant activity (within the meaning given by section 145(2)),

(c) the enforcement notice is withdrawn, or

(d) the stop notice is withdrawn.

(2) In subsection (1)—

(a) paragraphs (a) and (b) do not apply if the enforcement notice is quashed or varied on a ground mentioned in section 131(2)(a) (appeal on ground that planning permission ought to be granted or a condition of planning permission ought to be removed);

(b) paragraph (c) does not apply if—

(i) development to which the enforcement notice relates is authorised by planning permission granted on or after the day the enforcement notice is served, and

(ii) the enforcement notice is withdrawn in consequence of the grant of that permission.

(3) Any person who has an interest in or occupies the land to which the stop notice relates at the time a copy of the notice is first served is entitled to be paid compensation for any loss or damage suffered by the person that is directly attributable to—

(a) the prohibition contained in the notice, or

(b) in a case falling within subsection (1)(b), the prohibition by the notice of the activities that cease to be relevant activities.

(4) Mae'r golled neu'r difrod y mae digolledi yn daladwy amdani neu amdano yn cynnwys unrhyw swm sy'n daladwy mewn cysylltiad â thor contract a achosir drwy gymryd camau gweithredu sy'n angenrheidiol i gydymffurfio â'r gwaharddiad.

(5) Mae digolledi o dan yr adran hon yn daladwy—

(a) mewn achos pan mai awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad gorfodi y mae'r hysbysiad stop yn ymwneud ag ef, gan yr awdurdod cynllunio;

(b) mewn achos pan mai Gweinidogion Cymru a ddyroddodd yr hysbysiad gorfodi, gan Weinidogion Cymru.

(6) Nid oes digolledi yn daladwy o dan yr adran hon mewn cysylltiad â gwahardd gweithgaredd sydd, ar unrhyw adeg pan fydd yr hysbysiad stop yn cael effaith, yn dor rheolaeth gynllunio neu'n cyfrannu ato.

(7) Nid oes digolledi yn daladwy o dan yr adran hon am golled neu ddifrod y gallai'r hawlydd fod wedi ei hosgoi neu ei osgoi drwy—

(a) darparu gwybodaeth yr oedd yn ofynnol i'r hawlydd ei darparu drwy—

(i) hysbysiad ymchwilio am orfodi,

(ii) hysbysiad gwybodaeth (gweler adran 383), neu

(iii) hysbysiad o dan adran 16 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 (p. 57), neu

(b) cydweithredu â'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru mewn unrhyw ffordd arall wrth ymateb i hysbysiad o'r fath.

(8) Rhaid i hawliad am ddigolledi o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig i'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru (yn ôl y digwydd) o fewn 12 mis sy'n dechrau—

(a) mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(a), (b) neu (c), â'r diwrnod y mae'r hysbysiad gorfodi yn cael ei ddiddymu, ei amrywio neu ei dynnu'n ôl;

(b) mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(d), â'r diwrnod y mae'r hysbysiad stop yn cael ei dynnu'n ôl.

Gwaharddebau

153 Gwaharddebau i atal tor rheolaeth gynllunio

(1) Caiff awdurdod cynllunio wneud cais i'r Uchel Lys neu'r llys sirol am waharddeb sy'n atal tor rheolaeth gynllunio gwirioneddol neu ddisgwyliedig mewn cysylltiad â thir yn ardal yr awdurdod.

(2) Caiff awdurdod wneud cais pa un a yw wedi arfer, neu'n cynnig arfer, unrhyw un neu ragor o'i bwerau eraill o dan y Rhan hon ai peidio.

(3) Caiff y llys roi gwaharddeb ar unrhyw delerau y mae'n ystyried eu bod yn briodol at ddiben atal y toriad.

(4) Caiff rheolau llys ddarparu i waharddeb gael ei dyroddi yn erbyn person nad yw'n hysbys pwy ydyw.

(4) The loss or damage for which compensation is payable includes any amount payable in respect of a breach of contract caused by taking action necessary to comply with the prohibition.

(5) Compensation under this section is payable—

(a) in a case where a planning authority issued the enforcement notice to which the stop notice relates, by the planning authority;

(b) in a case where the Welsh Ministers issued the enforcement notice, by the Welsh Ministers.

(6) No compensation is payable under this section in respect of the prohibition of an activity which, at any time when the stop notice has effect, constitutes or contributes to a breach of planning control.

(7) No compensation is payable under this section for loss or damage that the claimant could have avoided by—

(a) providing information that the claimant was required to provide by—

(i) an enforcement investigation notice,

(ii) an information notice (see section 383), or

(iii) a notice under section 16 of the Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976 (c. 57), or

(b) co-operating with the planning authority or the Welsh Ministers in any other way when responding to such a notice.

(8) A claim for compensation under this section must be made in writing to the planning authority or the Welsh Ministers (as the case may be) within 12 months beginning—

(a) in a case falling within subsection (1)(a), (b) or (c), with the day the enforcement notice is quashed, varied or withdrawn;

(b) in a case falling within subsection (1)(d), with the day the stop notice is withdrawn.

Injunctions

153 Injunctions restraining breaches of planning control

(1) A planning authority may apply to the High Court or the county court for an injunction restraining an actual or expected breach of planning control in respect of land in the authority's area.

(2) An authority may make an application whether or not it has exercised or is proposing to exercise any of its other powers under this Part.

(3) The court may grant an injunction on any terms it considers appropriate for the purpose of restraining the breach.

(4) Rules of court may provide for an injunction to be issued against a person whose identity is unknown.

Cofrestr

154 Cofrestr o hysbysiadau gorfodi, camau gorfodi eraill a hysbysiadau stop

(1) Rhaid i awdurdod cynllunio gadw cofrestr sy'n cynnwys gwybodaeth a bennir mewn rheoliadau sy'n ymwneud ag—

(a) hysbysiadau rhybuddio am orfodi a ddyroddir gan yr awdurdod,

(b) hysbysiadau tor amod a gyflwynir gan yr awdurdod,

(c) hysbysiadau gorfodi a ddyroddir gan yr awdurdod neu Weinidogion Cymru mewn perthynas â thir yn ardal yr awdurdod, a

(d) hysbysiadau stop a ddyroddir gan yr awdurdod neu Weinidogion Cymru mewn perthynas â thir yn ardal yr awdurdod.

(2) Caiff y rheoliadau ddarparu ar gyfer tynnu'r cofnod sy'n ymwneud â hysbysiad (a phopeth arall sy'n ymwneud â'r hysbysiad) o'r gofrestr o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau.

(3) Rhaid i'r gofrestr gael ei chadw yn y ffordd a bennir yn y rheoliadau.

(4) Rhaid i'r gofrestr fod ar gael i'r cyhoedd edrych arni ar bob adeg resymol.

RHAN 5

TYSTYSGRIFAU CYFREITHLONDEB

155 Ymadroddion yn ymwneud â chyfreithlondeb

(1) At ddibenion y Ddeddf hon, mae defnyddiau o dir a gweithrediadau a gynhelir ar dir yn gyfreithlon—

(a) os na chaniateir cymryd unrhyw gamau gorfodi mewn cysylltiad â hwy, a

(b) os nad ydynt yn fethiant i gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o ofynion hysbysiad gorfodi sy'n cael effaith.

(2) At ddibenion is-adran (1)(a) nid yw o bwys ai'r rheswm na chaniateir cymryd camau gorfodi yw—

(a) nad yw'r defnyddiau neu'r gweithrediadau yn golygu datblygiad,

(b) nad yw cais am ganiatâd cynllunio yn ofynnol (er enghraifft, am fod caniatâd wedi ei roi drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol),

(c) bod y cyfnod ar gyfer cymryd cam gorfodi wedi dod i ben, neu

(d) unrhyw reswm arall.

(3) At ddibenion y Ddeddf hon, mae mater sy'n fethiant i gydymffurfio ag amod mewn caniatâd cynllunio yn gyfreithlon—

(a) os yw'r cyfnod ar gyfer cymryd camau gorfodi mewn cysylltiad â'r methiant wedi dod i ben, a

(b) os nad yw'r mater yn fethiant i gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o ofynion hysbysiad tor amod neu hysbysiad gorfodi sy'n cael effaith.

Register

154 Register of enforcement notices, other enforcement action and stop notices

(1) A planning authority must keep a register containing information specified in regulations relating to—

(a) enforcement warning notices issued by the authority,

(b) breach of condition notices served by the authority,

(c) enforcement notices issued by the authority or the Welsh Ministers in relation to land in the authority's area, and

(d) stop notices issued by the authority or the Welsh Ministers in relation to land in the authority's area.

(2) The regulations may provide for the entry relating to a notice (and everything else relating to the notice) to be removed from the register in circumstances specified in the regulations.

(3) The register must be kept in the way specified in the regulations.

(4) The register must be available for public inspection at all reasonable times.

PART 5

CERTIFICATES OF LAWFULNESS

155 Expressions relating to lawfulness

(1) For the purposes of this Act, uses of land and operations carried out on land are lawful if—

(a) no enforcement action may be taken in respect of them, and

(b) they do not constitute a failure to comply with any of the requirements of an enforcement notice that has effect.

(2) For the purposes of subsection (1)(a) it does not matter whether enforcement action may not be taken—

(a) because the uses or operations do not involve development,

(b) because an application for planning permission is not required (for example, because permission has been granted by a development order or a local development order),

(c) because the period for taking enforcement action has ended, or

(d) for any other reason.

(3) For the purposes of this Act, a matter constituting a failure to comply with a condition of planning permission is lawful if—

(a) the period for taking enforcement action in respect of the failure has ended, and

(b) the matter does not constitute a failure to comply with any of the requirements of a breach of condition notice or enforcement notice that has effect.

(4) Gweler Rhan 4 am ddarpariaeth ynghylch y cyfnod ar gyfer cymryd cam gorfodi a'r adegau pan fydd hysbysiadau tor amod a hysbysiadau gorfodi yn cael effaith.

(5) Yn y Rhan hon—

(a) nid yw cyfeiriadau at ddefnydd o dir yn cynnwys defnydd er mwyn cynnal gweithrediadau ar y tir;

(b) mae cyfeiriadau at amod mewn caniatâd cynllunio yn cynnwys cyfyngiad;

(c) ystyr "tystysgrif cyfreithlondeb" yw tystysgrif a ddyroddir o dan adran 156 neu 157.

156 Tystysgrif cyfreithlondeb ar gyfer defnydd neu ddatblygiad presennol

(1) Caiff unrhyw berson wneud cais i awdurdod cynllunio am dystysgrif sy'n cadarnhau—

(a) bod defnydd presennol o dir yn ardal yr awdurdod yn gyfreithlon,

(b) bod gweithrediadau sydd wedi eu cynnal ar dir yn ei ardal yn gyfreithlon, neu

(c) bod unrhyw fater arall sy'n fethiant i gydymffurfio ag amod mewn caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir yn ei ardal yn gyfreithlon.

(2) Rhaid i'r awdurdod ddyroddi tystysgrif os darperir gwybodaeth iddo sy'n ei fodloni ynghylch cyfreithlondeb, ar y diwrnod y gwnaed y cais—

(a) y defnydd, y gweithrediadau neu'r mater arall a ddisgrifir yn y cais, neu

(b) defnydd, gweithrediadau neu fater arall o'r disgrifiad hwnnw fel y'i haddaswyd gan yr awdurdod neu o ddisgrifiad a amnewidiwyd ganddo.

(3) Mewn unrhyw achos arall, rhaid i'r awdurdod wrthod y cais.

(4) Mae tystysgrif a ddyroddir o dan yr adran hon yn derfynol o ran cyfreithlondeb y defnydd, y gweithrediadau neu'r mater arall y mae'n ymwneud ag ef neu â hwy ar y diwrnod y gwnaed y cais.

(5) Am ddarpariaeth bellach ynghylch effaith tystysgrif a ddyroddir o dan yr adran hon mewn cysylltiad â defnydd, gweler—

(a) adran 39(5) o Ddeddf Cartrefi Symudol (Cymru) 2013 (dccc 6) (trwyddedu safleoedd cartrefi symudol sy'n safleoedd rheoleiddiedig);

(b) adran 29(4B) o Ddeddf Safleoedd Carafannau a Rheoli Datblygu 1960 (p. 62) (trwyddedu safleoedd carafannau eraill).

157 Tystysgrif cyfreithlondeb ar gyfer defnydd neu ddatblygiad arfaethedig

(1) Caiff unrhyw berson wneud cais i awdurdod cynllunio am dystysgrif sy'n cadarnhau—

(a) y byddai defnydd arfaethedig o dir yn ardal yr awdurdod yn gyfreithlon, neu

(b) y byddai gweithrediadau y cynigir eu cynnal ar dir yn ei ardal yn gyfreithlon.

(2) Rhaid i'r awdurdod ddyroddi tystysgrif os darperir gwybodaeth iddo sy'n ei fodloni y byddai'r defnydd neu'r gweithrediadau a ddisgrifir yn y cais wedi bod yn gyfreithlon pe bai neu pe baent wedi dechrau ar yr un diwrnod ag y gwnaed y cais.

(3) Mewn unrhyw achos arall, rhaid i'r awdurdod wrthod y cais.

(4) See Part 4 for provision about the period for taking enforcement action and the times when breach of condition notices and enforcement notices have effect.

(5) In this Part—

(a) references to use of land do not include use for carrying out operations on the land;

(b) references to a condition of planning permission include a limitation;

(c) "certificate of lawfulness" means a certificate issued under section 156 or 157.

156 Certificate of lawfulness of existing use or development

(1) Any person may apply to a planning authority for a certificate confirming that—

(a) an existing use of land in the area of the authority is lawful,

(b) operations that have been carried out on land in its area are lawful, or

(c) any other matter constituting a failure to comply with a condition of planning permission for the development of land in its area is lawful.

(2) The authority must issue a certificate if it is provided with information that satisfies it of the lawfulness, on the day the application was made, of—

(a) the use, operations or other matter described in the application, or

(b) a use, operations or other matter of that description as modified by the authority or of a description substituted by it.

(3) In any other case, the authority must refuse the application.

(4) A certificate issued under this section is conclusive of the lawfulness of the use, operations or other matter to which it relates on the day the application was made.

(5) For further provision about the effect of a certificate issued under this section in respect of a use, see—

(a) section 39(5) of the Mobile Homes (Wales) Act 2013 (anaw 6) (licensing of mobile home sites that are regulated sites);

(b) section 29(4B) of the Caravan Sites and Control of Development Act 1960 (c. 62) (licensing of other caravan sites).

157 Certificate of lawfulness of proposed use or development

(1) Any person may apply to a planning authority for a certificate confirming that—

(a) a proposed use of land in the area of the authority would be lawful, or

(b) operations proposed to be carried out on land in its area would be lawful.

(2) The authority must issue a certificate if it is provided with information that satisfies it that the use or operations described in the application would have been lawful if they had started on the same day as the application was made.

(3) In any other case, the authority must refuse the application.

(4) Mae tystysgrif a ddyroddir o dan yr adran hon yn derfynol o ran cyfreithlondeb y defnydd neu'r gweithrediadau y mae'n ymwneud ag ef neu â hwy, oni bai bod newid sylweddol mewn unrhyw fater sy'n berthnasol i'w cyfreithlondeb rhwng y diwrnod y gwneir y cais am y dystysgrif a'r diwrnod y mae'r defnydd neu'r gweithrediadau yn dechrau.

158 Darpariaeth bellach ynghylch ceisiadau am dystysgrifau cyfreithlondeb

(1) Rhaid i gais am dystysgrif cyfreithlondeb—

(a) pennu'r tir y mae'n ymwneud ag ef, a

(b) disgrifio'r defnydd, y gweithrediadau neu'r mater arall y mae'n ymwneud ag ef neu â hwy.

(2) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch ceisiadau am dystysgrifau cyfreithlondeb, gan gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys cais;

(b) sut y mae rhaid gwneud cais;

(c) dogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd i'w cynnwys gyda chais.

(3) Caiff awdurdod cynllunio ei gwneud yn ofynnol bod rhaid i gais i'r awdurdod am dystysgrif cyfreithlondeb gynnwys—

(a) unrhyw wybodaeth y mae'r awdurdod yn ystyried ei bod yn angenrheidiol;

(b) unrhyw dystiolaeth i ategu unrhyw beth sydd yn y cais neu'n ymwneud â'r cais y mae'n ystyried ei bod yn angenrheidiol.

(4) Ni chaiff awdurdod cynllunio ystyried cais a wneir iddo am dystysgrif cyfreithlondeb os yw'r cais yn methu â chydymffurfio â gofyniad a osodir gan is-adrannau (1) i (3) neu odanynt.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch sut y mae awdurdod cynllunio i ymdrin â chais am dystysgrif cyfreithlondeb.

(6) Yn benodol, caiff y rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i awdurdod—

(a) rhoi hysbysiad i geisydd, o fewn cyfnod a bennir yn y rheoliadau, am sut yr ymdriniwyd â chais, a

(b) rhoi gwybodaeth i Weinidogion Cymru neu i unrhyw berson arall ynghylch ceisiadau a wnaed i'r awdurdod (a gaiff gynnwys gwybodaeth ynghylch sut yr ymdriniwyd â chais).

(7) Caiff rheoliadau ddarparu bod unrhyw ddarpariaeth a wneir gan neu o dan y Ddeddf hon i beidio â bod yn gymwys, neu i fod yn gymwys gydag addasiadau, i gais am dystysgrif o dan adran 157 a wneir gan y Goron neu ar ei rhan.

159 Darpariaeth bellach ynghylch tystysgrifau cyfreithlondeb

(1) Rhaid i dystysgrif cyfreithlondeb—

(a) pennu'r tir y mae'n ymwneud ag ef,

(b) disgrifio'r defnydd, y gweithrediadau neu'r mater arall y mae'n ymwneud ag ef neu â hwy,

(4) A certificate issued under this section is conclusive of the lawfulness of the use or operations to which it relates, unless there is a material change in any matter relevant to their lawfulness between the day the application for the certificate is made and the day the use or operations start.

158 Further provision about applications for certificates of lawfulness

(1) An application for a certificate of lawfulness must—

(a) specify the land to which it relates, and

(b) describe the use, operations or other matter to which it relates.

(2) Regulations may make provision about applications for certificates of lawfulness, including provision about—

(a) the form and content of an application;

(b) how an application must be made;

(c) documents or other materials that are to be included with an application.

(3) A planning authority may require that an application to the authority for a certificate of lawfulness must include—

(a) any information that the authority considers necessary;

(b) any evidence in support of anything in or relating to the application that it considers necessary.

(4) A planning authority must not consider an application made to it for a certificate of lawfulness if the application fails to comply with a requirement imposed by or under subsections (1) to (3).

(5) Regulations may make provision about how a planning authority is to deal with an application for a certificate of lawfulness.

(6) In particular, the regulations may require an authority—

(a) to give an applicant, within a period specified in the regulations, notice of how an application has been dealt with, and

(b) to give information to the Welsh Ministers or any other person about applications made to the authority (which may include information about how an application has been dealt with).

(7) Regulations may provide that any provision made by or under this Act is not to apply, or is to apply with modifications, to an application for a certificate under section 157 that is made by or on behalf of the Crown.

159 Further provision about certificates of lawfulness

(1) A certificate of lawfulness must—

(a) specify the land to which it relates,

(b) describe the use, operations or other matter to which it relates,

(c) rhoi rhesymau'r awdurdod cynllunio dros benderfynu bod y defnydd, y gweithrediadau neu'r mater arall yn gyfreithlon, a

(d) datgan ar ba ddyddiad y gwnaed y cais am y dystysgrif.

(2) Rhaid i dystysgrif mewn cysylltiad â defnydd o fewn dosbarth a bennir mewn rheoliadau o dan adran 6(6) hefyd bennu'r defnydd drwy gyfeirio at y dosbarth hwnnw.

(3) Caniateir dyroddi tystysgrif cyfreithlondeb—

(a) ar gyfer y tir cyfan a bennir yn y cais neu unrhyw ran o'r tir hwnnw, a

(b) pan fo'r cais yn pennu dau neu ragor o ddefnyddiau, gweithrediadau neu faterion eraill, ar gyfer pob un ohonynt neu unrhyw un neu ragor ohonynt.

(4) Nid yw tystysgrif cyfreithlondeb ond yn cael effaith mewn perthynas â mater sy'n fethiant i gydymffurfio ag amod mewn caniatâd cynllunio os yw'r mater yn cael ei ddisgrifio yn y dystysgrif.

(5) Caiff rheoliadau bennu ffurf a chynnwys tystysgrif cyfreithlondeb.

160 Yr hawl i apelio yn erbyn gwrthod cais neu fethu â gwneud penderfyniad

(1) Caiff person sydd wedi gwneud cais i awdurdod cynllunio am dystysgrif cyfreithlondeb apelio i Weinidogion Cymru—

(a) os yw'r awdurdod yn gwrthod y cais yn gyfan gwbl neu'n rhannol, neu

(b) os nad yw'r awdurdod yn rhoi hysbysiad i'r ceisydd am ei benderfyniad ynghylch y cais o fewn y cyfnod penderfynu.

(2) Yn yr adran hon ystyr "y cyfnod penderfynu" yw—

(a) y cyfnod a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) cyfnod hwy y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng y ceisydd a'r awdurdod.

(3) Rhaid gwneud apêl drwy gyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru.

(4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf hysbysiad o apêl;

(b) gwybodaeth y mae rhaid ei chynnwys gyda hysbysiad o apêl;

(c) y ffordd y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl, a'r cyfnod y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl ynddo (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i estyn y cyfnod).

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir gan reoliadau o dan is-adran (4)(c) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth—

(a) yn achos apêl o dan is-adran (1)(a), y diwrnod y daw hysbysiad o'r penderfyniad i law y ceisydd, neu

(b) yn achos apêl o dan is-adran (1)(b), diwedd y cyfnod penderfynu.

(6) Yn is-adran (1)(a) mae'r cyfeiriad at wrthod cais yn rhannol yn cynnwys addasu neu amnewid y disgrifiad o ddefnydd, gweithrediadau neu fater arall o dan adran 156(2)(b).

(c) give the planning authority's reasons for determining the use, operations or other matter to be lawful, and

(d) state the date on which the application for the certificate was made.

(2) A certificate in respect of a use within a class specified in regulations under section 6(6) must also identify the use by reference to that class.

(3) A certificate of lawfulness may be issued—

(a) for the whole of the land specified in the application or any part of that land, and

(b) where the application specifies two or more uses, operations or other matters, for all of them or any one or more of them.

(4) A certificate of lawfulness has effect in relation to a matter constituting a failure to comply with a condition of planning permission only if the matter is described in the certificate.

(5) Regulations may specify the form and content of a certificate of lawfulness.

160 Right to appeal against refusal of application or failure to make decision

(1) A person who has applied to a planning authority for a certificate of lawfulness may appeal to the Welsh Ministers if the authority—

(a) refuses the application in whole or in part, or

(b) does not give notice to the applicant of its decision on the application within the determination period.

(2) In this section "the determination period" means—

(a) the period specified in regulations, or

(b) a longer period agreed in writing between the applicant and the authority.

(3) An appeal must be made by serving a notice of appeal on the Welsh Ministers.

(4) Regulations may make provision about—

(a) the form of a notice of appeal;

(b) information that must be included with a notice of appeal;

(c) the way in which, and period within which, a notice of appeal must be served (which may include provision enabling the Welsh Ministers to extend the period).

(5) The period specified by regulations under subsection (4)(c) must be at least 28 days beginning with the day after—

(a) in the case of an appeal under subsection (1)(a), the day the applicant receives notice of the decision, or

(b) in the case of an appeal under subsection (1)(b), the end of the determination period.

(6) In subsection (1)(a) the reference to refusing an application in part includes modifying or substituting the description of a use, operations or other matter under section 156(2)(b).

161 Cyfyngiad ar amrywio cais ar ôl cyflwyno hysbysiad o apêl

(1) Unwaith y bydd hysbysiad o apêl o dan adran 160 wedi ei gyflwyno, ni chaniateir amrywio'r cais y mae'r apêl yn ymwneud ag ef ac eithrio o dan amgylchiadau a bennir mewn rheoliadau.

(2) Pan fo cais yn cael ei amrywio o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo bod rhaid ymgynghori ymhellach mewn perthynas â'r cais.

162 Penderfynu apêl

(1) Ar apêl o dan adran 160 rhaid i Weinidogion Cymru ganiatáu'r apêl os ydynt wedi eu bodloni ac i'r graddau y bônt wedi eu bodloni—

(a) yn achos apêl o dan adran 160(1)(a), nad oedd y gwrthodiad y mae'r apêl yn ymwneud ag ef ar sail dda;

(b) yn achos apêl o dan adran 160(1)(b), pe bai'r awdurdod cynllunio wedi gwrthod y cais y mae'r apêl yn ymwneud ag ef na fyddai'r gwrthodiad wedi bod ar sail dda.

(2) Mewn unrhyw achos arall, rhaid iddynt wrthod yr apêl.

(3) Os yw Gweinidogion Cymru yn caniatáu'r apêl i unrhyw raddau, rhaid iddynt—

(a) mewn achos pan na ddyroddwyd tystysgrif cyfreithlondeb ar y cais, ddyroddi tystysgrif o dan adran 156 neu 157;

(b) mewn achos pan ddyroddwyd tystysgrif ar y cais, amrywio telerau'r dystysgrif.

(4) Mae adran 156(4) neu 157(4) ac adran 159 yn gymwys i dystysgrif a ddyroddir neu a amrywir gan Weinidogion Cymru ar apêl o dan adran 160, ond fel pe bai'r cyfeiriad yn adran 159(1)(c) at yr awdurdod cynllunio yn gyfeiriad at Weinidogion Cymru.

(5) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar apêl yn derfynol.

(6) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau o dan adran 160 (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

163 Dirymu tystysgrif cyfreithlondeb

(1) Caiff awdurdod cynllunio ddirymu tystysgrif cyfreithlondeb a ddyroddwyd gan yr awdurdod os, mewn cysylltiad â'r cais am y dystysgrif—

(a) gwnaed datganiad, neu defnyddiwyd dogfen, a oedd yn anwir mewn modd perthnasol, neu

(b) cafodd gwybodaeth berthnasol ei hatal.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddirymu tystysgrif cyfreithlondeb a ddyroddwyd neu a amrywiwyd ganddynt ar apêl o dan adran 160 os, mewn cysylltiad â'r apêl—

(a) gwnaed datganiad, neu defnyddiwyd dogfen, a oedd yn anwir mewn modd perthnasol, neu

(b) cafodd gwybodaeth berthnasol ei hatal.

(3) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â dirymu tystysgrif cyfreithlondeb.

161 Restriction on varying application after service of notice of appeal

(1) Once notice of an appeal under section 160 has been served, the application to which the appeal relates may not be varied except in circumstances specified in regulations.

(2) Where an application is varied under this section, the Welsh Ministers may direct that further consultation must be carried out in relation to the application.

162 Determination of appeal

(1) On an appeal under section 160 the Welsh Ministers must allow the appeal if and to the extent that they are satisfied—

(a) in the case of an appeal under section 160(1)(a), that the refusal to which the appeal relates was not well-founded;

(b) in the case of an appeal under section 160(1)(b), that if the planning authority had refused the application to which the appeal relates the refusal would not have been well-founded.

(2) In any other case, they must dismiss the appeal.

(3) If the Welsh Ministers allow the appeal to any extent, they must—

(a) in a case where no certificate of lawfulness was issued on the application, issue a certificate under section 156 or 157;

(b) in a case where a certificate was issued on the application, vary the terms of the certificate.

(4) Section 156(4) or 157(4) and section 159 apply to a certificate issued or varied by the Welsh Ministers on an appeal under section 160, but as if the reference in section 159(1)(c) to the planning authority were a reference to the Welsh Ministers.

(5) The decision of the Welsh Ministers on an appeal is final.

(6) Chapter 2 of Part 14 makes provision about the procedure for the consideration of appeals under section 160 (including provision for them to be determined by inspectors).

163 Revocation of certificate of lawfulness

(1) A planning authority may revoke a certificate of lawfulness issued by the authority if, in connection with the application for the certificate—

(a) a statement was made, or a document was used, that was false in a material respect, or

(b) relevant information was withheld.

(2) The Welsh Ministers may revoke a certificate of lawfulness issued or varied by them on an appeal under section 160 if, in connection with the appeal—

(a) a statement was made, or a document was used, that was false in a material respect, or

(b) relevant information was withheld.

(3) Regulations may make provision about the procedure to be followed in connection with the revocation of a certificate of lawfulness.

(4) Caiff y rheoliadau gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) yr hysbysiad sydd i'w roi ynghylch dirymiad arfaethedig;

(b) cyflwyno ac ystyried sylwadau mewn perthynas â dirymiad arfaethedig;

(c) yr hysbysiad sydd i'w roi ynghylch dirymiad.

164 Y drosedd o wneud datganiad anwir etc. i ddylanwadu ar ganlyniad cais neu apêl

(1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person yn gwneud unrhyw un neu ragor o'r canlynol at ddiben achosi penderfyniad penodol ar gais am dystysgrif cyfreithlondeb neu apêl o dan adran 160 (pa un a wneir y cais neu'r apêl gan y person hwnnw neu gan unrhyw berson arall)—

(a) gwneud yn fwriadol neu'n ddi-hid ddatganiad sy'n anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol,

(b) gyda'r bwriad o dwyllo, defnyddio dogfen sy'n anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol, neu

(c) gyda'r bwriad o dwyllo, atal gwybodaeth berthnasol.

(2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

RHAN 6

RHWYMEDIGAETHAU SY'N YMWNEUD Â DATBLYGIAD TIR A DEFNYDD O DIR

PENNOD 1

RHWYMEDIGAETHAU CYNLLUNIO

165 Rhwymedigaethau cynllunio

(1) Caiff unrhyw berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau mewn tir yng Nghymru, drwy gytundeb neu fel arall, ymrwymo i rwymedigaeth gynllunio mewn perthynas â'r tir.

(2) Mae rhwymedigaeth gynllunio yn rhwymedigaeth, sy'n orfodadwy yn unol ag adran 166, sydd—

(a) yn cyfyngu ar ddatblygiad neu ddefnydd y tir mewn ffordd benodedig,

(b) yn ei gwneud yn ofynnol i weithrediadau neu weithgareddau penodedig gael eu cynnal ar y tir,

(c) yn ei gwneud yn ofynnol i'r tir gael ei ddefnyddio mewn ffordd benodedig, neu

(d) yn ei gwneud yn ofynnol i un neu ragor o daliadau gael eu gwneud i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal.

(3) Mae'r cyfeiriad at ddatblygiad yn is-adran (2)(a) yn cynnwys—

(a) yn achos rhwymedigaeth cydsyniad seilwaith, unrhyw beth sy'n ddatblygiad at ddibenion Deddf Seilwaith (Cymru) 2024 (dsc 3) (gweler adran 133 o'r Ddeddf honno);

(b) yn achos rhwymedigaeth cydsyniad datblygiad, unrhyw beth sy'n ddatblygiad at ddibenion Deddf Cynllunio 2008 (p. 29) (gweler adran 32 o'r Ddeddf honno).

(4) The regulations may include provision about—

(a) the notice to be given of a proposed revocation;

(b) making and considering representations in relation to a proposed revocation;

(c) the notice to be given of a revocation.

164 Offence of making false statement etc. to influence outcome of application or appeal

(1) A person commits an offence if the person does any of the following for the purpose of bringing about a particular decision on an application for a certificate of lawfulness or an appeal under section 160 (whether the application or appeal is made by that person or by any other person)—

(a) knowingly or recklessly makes a statement that is false or misleading in a material respect,

(b) with intent to deceive, uses a document that is false or misleading in a material respect, or

(c) with intent to deceive, withholds relevant information.

(2) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

PART 6

OBLIGATIONS RELATING TO DEVELOPMENT AND USE OF LAND

CHAPTER 1

PLANNING OBLIGATIONS

165 Planning obligations

(1) Any person interested in land in Wales may, by agreement or otherwise, enter into a planning obligation in relation to the land.

(2) A planning obligation is an obligation, enforceable in accordance with section 166, which—

(a) restricts the development or use of the land in a specified way,

(b) requires specified operations or activities to be carried out on the land,

(c) requires the land to be used in a specified way, or

(d) requires one or more payments to be made to the planning authority in whose area the land is situated.

(3) The reference to development in subsection (2)(a) includes—

(a) in the case of an infrastructure consent obligation, anything that is development for the purposes of the Infrastructure (Wales) Act 2024 (asc 3) (see section 133 of that Act);

(b) in the case of a development consent obligation, anything that is development for the purposes of the Planning Act 2008 (c. 29) (see section 32 of that Act).

(4) Caiff rhwymedigaeth gynllunio—

(a) bod yn ddiamod neu'n ddarostyngedig i amodau, a

(b) gosod cyfyngiad neu ofyniad a grybwyllir yn is-adran (2)(a) i (c) naill ai am gyfnod amhenodol neu am un neu ragor o gyfnodau penodedig.

(5) Os yw rhwymedigaeth gynllunio yn ei gwneud yn ofynnol i un neu ragor o daliadau gael eu gwneud, caiff—

(a) ei gwneud yn ofynnol i swm penodedig gael ei dalu neu i swm a benderfynir yn unol â'r offeryn yr ymrwymir i'r rhwymedigaeth drwyddo gael ei dalu,

(b) ei gwneud yn ofynnol i daliad gael ei wneud ar un neu ragor o ddyddiadau penodedig neu yn gyfnodol, ac

(c) os yw'n ei gwneud yn ofynnol i daliadau gael eu gwneud yn gyfnodol, ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu gwneud am gyfnod amhenodol neu am gyfnod penodedig.

(6) Ni chaniateir ymrwymo i rwymedigaeth gynllunio ond drwy offeryn a gyflawnir fel gweithred sydd—

(a) yn datgan bod y rhwymedigaeth yn rhwymedigaeth gynllunio at ddibenion yr adran hon,

(b) os yw'r rhwymedigaeth yn rhwymedigaeth cydsyniad seilwaith neu'n rhwymedigaeth cydsyniad datblygiad, yn cynnwys datganiad i'r perwyl hwnnw,

(c) yn nodi'r tir y mae'r rhwymedigaeth yn ymwneud ag ef,

(d) yn nodi pob person sy'n ymrwymo i'r rhwymedigaeth ac yn datgan beth yw buddiant pob person yn y tir, ac

(e) yn pennu'r awdurdod y mae'r rhwymedigaeth yn orfodadwy ganddo ("yr awdurdod gorfodi").

(7) Rhaid mai'r awdurdod a bennir yn awdurdod gorfodi yw'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r rhwymedigaeth yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

(8) Ond os yw'r rhwymedigaeth yn ymwneud â thir yn ardal bwrdd cydgynllunio, caiff yr awdurdod gorfodi yn hytrach fod yn gyngor y sir neu'r fwrdeistref sirol y mae'r tir ynddi.

(9) Os nad yw'r awdurdod gorfodi yn barti i'r offeryn yr ymrwymir i'r rhwymedigaeth gynllunio drwyddo, rhaid i'r partïon i'r offeryn sicrhau bod copi ohono yn cael ei roi i'r awdurdod gorfodi.

(10) Yn yr adran hon ystyr "penodedig" yw a bennir yn yr offeryn yr ymrwymir i'r rhwymedigaeth gynllunio drwyddo.

166 Gorfodi rhwymedigaethau cynllunio

(1) Mae rhwymedigaeth gynllunio yn orfodadwy gan yr awdurdod gorfodi—

(a) yn erbyn unrhyw berson sy'n ymrwymo i'r rhwymedigaeth, a

(b) yn erbyn unrhyw berson y mae ei deitl yn deillio o berson sy'n ymrwymo i'r rhwymedigaeth.

(4) A planning obligation—

(a) may be unconditional or subject to conditions, and

(b) may impose a restriction or requirement mentioned in subsection (2)(a) to (c) either indefinitely or for one or more specified periods.

(5) If a planning obligation requires one or more payments to be made, it may—

(a) require the payment of a specified amount or an amount determined in accordance with the instrument by which the obligation is entered into,

(b) require payment on one or more specified dates or periodically, and

(c) if it requires periodical payments to be made, require them to be made indefinitely or for a specified period.

(6) A planning obligation may only be entered into by an instrument executed as a deed which—

(a) states that the obligation is a planning obligation for the purposes of this section,

(b) if the obligation is an infrastructure consent obligation or a development consent obligation, contains a statement to that effect,

(c) identifies the land to which the obligation relates,

(d) identifies every person entering into the obligation and states what each person's interest in the land is, and

(e) specifies the authority by which the obligation is enforceable ("the enforcing authority").

(7) The authority specified as the enforcing authority must be the planning authority in whose area the land to which the obligation relates is situated.

(8) But if the obligation relates to land in the area of a joint planning board, the enforcing authority may instead be the council of the county or county borough in which the land is situated.

(9) If the enforcing authority is not a party to the instrument by which the planning obligation is entered into, the parties to the instrument must ensure that a copy of it is given to the enforcing authority.

(10) In this section "specified" means specified in the instrument by which the planning obligation is entered into.

166 Enforcement of planning obligations

(1) A planning obligation is enforceable by the enforcing authority—

(a) against any person entering into the obligation, and

(b) against any person deriving title from a person entering into the obligation.

(2) Ond caiff yr offeryn yr ymrwymir i rwymedigaeth gynllunio drwyddo ddarparu nad yw person wedi ei rwymo gan y rhwymedigaeth ar unrhyw adeg pan nad oes gan y person fuddiant mwyach yn y tir y mae'r rhwymedigaeth yn ymwneud ag ef.

(3) Mae cyfyngiad neu ofyniad a osodir gan rwymedigaeth gynllunio yn orfodadwy drwy waharddeb.

(4) Os oes methiant i gydymffurfio â gofyniad a osodir gan rwymedigaeth gynllunio i gynnal gweithrediadau ar y tir y mae'r rhwymedigaeth yn ymwneud ag ef, caiff yr awdurdod gorfodi—

(a) mynd ar y tir a chynnal y gweithrediadau, a

(b) adennill oddi wrth unrhyw berson y mae'r rhwymedigaeth yn orfodadwy yn ei erbyn y costau y mae'n mynd iddynt yn rhesymol wrth wneud hynny.

(5) O leiaf 21 o ddiwrnodau cyn i awdurdod arfer ei bŵer o dan is-adran (4)(a) rhaid iddo roi hysbysiad o'i fwriad i wneud hynny i bob person y mae'r rhwymedigaeth gynllunio yn orfodadwy yn ei erbyn.

(6) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer pŵer o dan is-adran (4)(a) yn cyflawni trosedd.

(7) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (6) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(8) Mae rhwymedigaeth gynllunio yn bridiant tir lleol, ac at ddibenion Deddf Pridiannau Tir Lleol 1975 (p. 76) yr awdurdod gorfodi yw'r awdurdod tarddiadol o ran y pridiant.

(9) Caiff rheoliadau ddarparu ar gyfer pridiannu ar y tir—

(a) swm y mae'n ofynnol ei dalu o dan rwymedigaeth gynllunio, a

(b) costau y caiff awdurdod eu hadennill o dan is-adran (4)(b).

(10) Caiff pridiant a osodir gan reoliadau o dan is-adran (9) effaith er gwaethaf—

(a) unrhyw ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn yr offeryn o dan is-adran (2), a

(b) unrhyw achos o addasu neu ryddhau'r rhwymedigaeth gynllunio o dan adran 167 neu 168.

(11) Yn is-adran (1)(b)—

(a) mae'r cyfeiriad at berson y mae ei deitl yn deillio o berson sy'n ymrwymo i'r rhwymedigaeth gynllunio yn cynnwys unrhyw olynydd yn nheitl person sy'n ymrwymo i'r rhwymedigaeth;

(b) mae'r cyfeiriad at deitl yn deillio o berson yn gyfeiriad at deitl yn deillio o'r person naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

167 Addasu a rhyddhau rhwymedigaethau cynllunio

(1) Ni chaniateir addasu na rhyddhau rhwymedigaeth gynllunio ond—

(a) drwy gytundeb rhwng yr awdurdod priodol a phob person y mae'r rhwymedigaeth yn orfodadwy yn ei erbyn, neu

(b) yn unol â'r adran hon ac adran 168.

(2) Ni chaniateir ymrwymo i gytundeb o fewn is-adran (1)(a) ond drwy offeryn a gyflawnir fel gweithred.

(2) But the instrument by which a planning obligation is entered into may provide that a person is not bound by the obligation at any time when the person no longer has an interest in the land to which the obligation relates.

(3) A restriction or requirement imposed by a planning obligation is enforceable by injunction.

(4) If there is a failure to comply with a requirement imposed by a planning obligation to carry out operations on the land to which the obligation relates, the enforcing authority may—

(a) enter the land and carry out the operations, and

(b) recover from any person against whom the obligation is enforceable the costs it reasonably incurs in doing so.

(5) At least 21 days before an authority exercises its power under subsection (4)(a) it must give notice of its intention to do so to each person against whom the planning obligation is enforceable.

(6) A person who intentionally obstructs a person exercising a power under subsection (4)(a) commits an offence.

(7) A person guilty of an offence under subsection (6) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(8) A planning obligation is a local land charge, and for the purposes of the Local Land Charges Act 1975 (c. 76) the enforcing authority is the originating authority as respects the charge.

(9) Regulations may provide for the charging on the land of—

(a) an amount required to be paid under a planning obligation, and

(b) costs recoverable by an authority under subsection (4)(b).

(10) A charge imposed by regulations under subsection (9) has effect despite—

(a) any provision included in the instrument under subsection (2), and

(b) any modification or discharge of the planning obligation under section 167 or 168.

(11) In subsection (1)(b)—

(a) the reference to a person deriving title from a person entering into the planning obligation includes any successor in title of a person entering into the obligation;

(b) the reference to deriving title from a person is a reference to deriving title from the person either directly or indirectly.

167 Modification and discharge of planning obligations

(1) A planning obligation may only be modified or discharged—

(a) by agreement between the appropriate authority and every person against whom the obligation is enforceable, or

(b) in accordance with this section and section 168.

(2) An agreement within subsection (1)(a) may only be entered into by an instrument executed as a deed.

(3) Caiff unrhyw berson y mae rhwymedigaeth gynllunio yn orfodadwy yn ei erbyn, ar unrhyw adeg ar ôl diwedd y cyfnod perthnasol, wneud cais i'r awdurdod priodol i'r rhwymedigaeth—

(a) cael effaith yn ddarostyngedig i addasiadau a bennir yn y cais, neu

(b) cael ei rhyddhau.

(4) Yn is-adran (3) ystyr "y cyfnod perthnasol" yw—

(a) y cyfnod a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) os na phennir unrhyw gyfnod, 5 mlynedd sy'n dechrau â'r diwrnod yr ymrwymir i'r rhwymedigaeth.

(5) Ni chaiff cais i addasu rhwymedigaeth gynllunio bennu addasiad sy'n gosod cyfyngiad neu ofyniad ar unrhyw berson arall y mae'r rhwymedigaeth yn orfodadwy yn ei erbyn.

(6) Pan wneir cais i addasu neu ryddhau rhwymedigaeth gynllunio, caiff yr awdurdod priodol benderfynu—

(a) bod y rhwymedigaeth gynllunio i barhau i gael effaith heb ei haddasu,

(b) os nad oes gan y rhwymedigaeth ddiben defnyddiol mwyach, ei bod i'w rhyddhau, neu

(c) os oes gan y rhwymedigaeth ddiben defnyddiol o hyd, ond y byddai'n cyflawni'r diben hwnnw yr un mor dda pe bai'n cael effaith yn ddarostyngedig i'r addasiadau a bennir yn y cais, ei bod i gael effaith yn ddarostyngedig i'r addasiadau hynny.

(7) Rhaid i'r awdurdod priodol roi hysbysiad o'i benderfyniad i'r ceisydd o fewn y cyfnod a bennir mewn rheoliadau.

(8) Pan fo'r awdurdod priodol yn penderfynu bod y rhwymedigaeth gynllunio i gael effaith yn ddarostyngedig i addasiadau a bennir yn y cais, mae'r rhwymedigaeth fel y'i haddesir yn orfodadwy fel ped ymrwymid iddi ar y diwrnod y rhoddwyd hysbysiad o'r penderfyniad i'r ceisydd.

(9) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch ceisiadau i addasu neu ryddhau rhwymedigaethau cynllunio, gan gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys cais;

(b) cyhoeddi hysbysiad o gais;

(c) y weithdrefn ar gyfer ystyried sylwadau a gyflwynir mewn perthynas â chais;

(d) yr hysbysiad sydd i'w roi i geisydd o benderfyniad.

(10) Nid yw adran 84 o Ddeddf Cyfraith Eiddo 1925 (p. 20) (pŵer yr Uwch Dribiwnlys i ryddhau neu addasu cyfyngiad ar ddefnydd tir) yn gymwys i rwymedigaeth gynllunio.

(11) Yn yr adran hon ystyr "yr awdurdod priodol" yw—

(a) Gweinidogion Cymru, yn achos rhwymedigaeth cydsyniad seilwaith;

(b) yr Ysgrifennydd Gwladol, yn achos rhwymedigaeth cydsyniad datblygiad;

(c) yr awdurdod gorfodi, yn achos unrhyw rwymedigaeth gynllunio arall.

(12) Ni chaiff awdurdod gorfodi ystyried cais a wneir iddo o dan is-adran (3) os yw'r cais yn methu â chydymffurfio â gofyniad a osodir gan neu o dan yr adran hon.

(3) Any person against whom a planning obligation is enforceable may, at any time after the end of the relevant period, apply to the appropriate authority for the obligation—

(a) to have effect subject to modifications specified in the application, or

(b) to be discharged.

(4) In subsection (3) "the relevant period" means—

(a) the period specified in regulations, or

(b) if no period is specified, 5 years beginning with the day the obligation is entered into.

(5) An application for the modification of a planning obligation may not specify a modification imposing a restriction or requirement on any other person against whom the obligation is enforceable.

(6) Where an application is made for the modification or discharge of a planning obligation, the appropriate authority may determine—

(a) that the planning obligation is to continue to have effect without modification,

(b) if the obligation no longer serves a useful purpose, that it is to be discharged, or

(c) if the obligation continues to serve a useful purpose, but would serve that purpose equally well if it had effect subject to the modifications specified in the application, that it is to have effect subject to those modifications.

(7) The appropriate authority must give notice of its determination to the applicant within the period specified in regulations.

(8) Where the appropriate authority determines that the planning obligation is to have effect subject to modifications specified in the application, the obligation as modified is enforceable as if it had been entered into on the day notice of the determination was given to the applicant.

(9) Regulations may make provision about applications for the modification or discharge of planning obligations, including provision about—

(a) the form and content of an application;

(b) the publication of a notice of an application;

(c) the procedure for considering representations made in relation to an application;

(d) the notice to be given to an applicant of a determination.

(10) Section 84 of the Law of Property Act 1925 (c. 20) (power of Upper Tribunal to discharge or modify restriction on use of land) does not apply to a planning obligation.

(11) In this section "the appropriate authority" means—

(a) the Welsh Ministers, in the case of an infrastructure consent obligation;

(b) the Secretary of State, in the case of a development consent obligation;

(c) the enforcing authority, in the case of any other planning obligation.

(12) An enforcing authority must not consider an application made to it under subsection (3) if the application fails to comply with a requirement imposed by or under this section.

168 Apelau sy'n ymwneud â cheisiadau i addasu neu ryddhau rhwymedigaethau cynllunio

(1) Caiff person sydd wedi gwneud cais i awdurdod gorfodi o dan adran 167(3) apelio i Weinidogion Cymru—

(a) os yw'r awdurdod yn penderfynu bod y rhwymedigaeth gynllunio i barhau i gael effaith heb ei haddasu, neu

(b) os nad yw'r awdurdod yn rhoi hysbysiad o'i benderfyniad yn unol ag adran 167(7).

(2) At ddibenion apêl o dan is-adran (1)(b), mae i'w dybio bod yr awdurdod gorfodi wedi penderfynu bod y rhwymedigaeth gynllunio i barhau i gael effaith heb ei haddasu.

(3) Rhaid i apêl o dan yr adran hon gael ei gwneud drwy gyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru.

(4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf hysbysiad o apêl;

(b) gwybodaeth y mae rhaid ei chynnwys gyda hysbysiad o apêl;

(c) y ffordd y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl, a'r cyfnod y mae rhaid cyflwyno hysbysiad o apêl ynddo (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i estyn y cyfnod).

(5) Mae is-adrannau (6) i (8) o adran 167 yn gymwys mewn perthynas â phenderfynu apêl o dan yr adran hon gan Weinidogion Cymru fel y maent yn gymwys mewn perthynas â phenderfynu cais o dan yr adran honno gan yr awdurdod priodol.

(6) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar apêl yn derfynol.

(7) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau o dan yr adran hon (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

169 Heriau cyfreithiol sy'n ymwneud â cheisiadau a wneir i Weinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo cais wedi ei wneud i Weinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 167(3).

(2) Caiff llys ystyried achos i gwestiynu penderfyniad gan Weinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol bod y rhwymedigaeth gynllunio i barhau i gael effaith heb ei haddasu dim ond—

(a) os yw'r achos yn cael ei ddwyn drwy hawliad am adolygiad barnwrol, a

(b) os yw'r ffurflen hawlio yn cael ei ffeilio cyn diwedd 6 wythnos sy'n dechrau drannoeth y diwrnod y rhoddir hysbysiad o'r penderfyniad o dan adran 167(7).

(3) Caiff llys ystyried achos i gwestiynu methiant gan Weinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol i roi hysbysiad yn unol ag adran 167(7) dim ond—

(a) os yw'r achos yn cael ei ddwyn drwy hawliad am adolygiad barnwrol, a

(b) os yw'r ffurflen hawlio yn cael ei ffeilio cyn diwedd 6 wythnos sy'n dechrau drannoeth y diwrnod y mae'r cyfnod a bennir o dan adran 167(7) yn dod i ben.

168 Appeals relating to applications to modify or discharge planning obligations

(1) A person who has made an application to an enforcing authority under section 167(3) may appeal to the Welsh Ministers if the authority—

(a) determines that the planning obligation is to continue to have effect without modification, or

(b) does not give notice of its determination in accordance with section 167(7).

(2) For the purposes of an appeal under subsection (1)(b), it is to be assumed that the enforcing authority has determined that the planning obligation is to continue to have effect without modification.

(3) An appeal under this section must be made by serving a notice of appeal on the Welsh Ministers.

(4) Regulations may make provision about—

(a) the form of a notice of appeal;

(b) information that must be included with a notice of appeal;

(c) the way in which, and period within which, a notice of appeal must be served (which may include provision enabling the Welsh Ministers to extend the period).

(5) Subsections (6) to (8) of section 167 apply in relation to the determination of an appeal under this section by the Welsh Ministers as they apply in relation to the determination of an application under that section by the appropriate authority.

(6) The decision of the Welsh Ministers on an appeal is final.

(7) Chapter 2 of Part 14 makes provision about the procedure for the consideration of appeals under this section (including provision for them to be determined by inspectors).

169 Legal challenges relating to applications made to the Welsh Ministers or Secretary of State

(1) This section applies where an application has been made to the Welsh Ministers or the Secretary of State under section 167(3).

(2) A court may entertain proceedings for questioning a determination by the Welsh Ministers or the Secretary of State that the planning obligation is to continue to have effect without modification only if—

(a) the proceedings are brought by a claim for judicial review, and

(b) the claim form is filed before the end of 6 weeks beginning with the day after the day notice of the determination is given under section 167(7).

(3) A court may entertain proceedings for questioning a failure by the Welsh Ministers or the Secretary of State to give notice in accordance with section 167(7) only if—

(a) the proceedings are brought by a claim for judicial review, and

(b) the claim form is filed before the end of 6 weeks beginning with the day after the day the period specified under section 167(7) ends.

170 Dehongli'r Bennod hon

Yn y Bennod hon—

mae i "awdurdod gorfodi" ("*enforcing authority*") yr ystyr a roddir gan adran 165(6)(e);

ystyr "rhwymedigaeth cydsyniad datblygiad" ("*development consent obligation*") yw rhwymedigaeth gynllunio yr ymrwymir iddi mewn cysylltiad â chais (neu gais arfaethedig) am orchymyn sy'n rhoi cydsyniad datblygiad;

ystyr "rhwymedigaeth cydsyniad seilwaith" ("*infrastructure consent obligation*") yw rhwymedigaeth gynllunio yr ymrwymir iddi mewn cysylltiad â chais (neu gais arfaethedig) am orchymyn cydsyniad seilwaith.

PENNOD 2

ARDOLL SEILWAITH CYMUNEDOL

Yr ardoll

171 Rheoliadau ASC

(1) Caiff rheoliadau ddarparu ar gyfer gosod tâl sydd i'w alw'n ardoll seilwaith cymunedol ("ASC").

(2) Wrth wneud y rheoliadau, rhaid i Weinidogion Cymru geisio sicrhau mai diben cyffredinol ASC yw sicrhau y gall perchnogion ar dir neu ddatblygwyr gyllido yn gyfan gwbl neu'n rhannol y costau yr eir iddynt wrth gefnogi datblygiad ardal yng Nghymru mewn ffordd nad yw'n gwneud y datblygiad yn anhyfyw yn economaidd.

(3) Yn y Ddeddf hon, cyfeirir at reoliadau o dan yr adran hon fel "rheoliadau ASC".

(4) Mae adrannau 172 i 204 ac Atodlen 13 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch yr hyn y mae rhaid ei gynnwys mewn rheoliadau ASC a'r hyn y caniateir, yn benodol, ei gynnwys ynddynt.

172 Codi tâl am ddatblygiad

(1) Rhaid i reoliadau ASC ddarparu y caiff awdurdod codi tâl godi ASC mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy yn ei ardal.

(2) Yn y Bennod hon ystyr "datblygiad ardolladwy" yw—

(a) unrhyw beth a wneir at ddiben creu adeilad newydd,

(b) unrhyw beth a wneir i adeilad presennol neu mewn cysylltiad ag adeilad presennol, neu

(c) unrhyw newid mewn defnydd adeilad presennol neu ran o adeilad presennol.

(3) Caiff rheoliadau ASC ddarparu ar gyfer—

(a) gwaith neu newidiadau mewn defnydd o fath a bennir yn y rheoliadau i beidio â chael ei drin neu eu trin fel datblygiad ardolladwy;

(b) creu strwythur o fath a bennir yn y rheoliadau, neu unrhyw beth a wneir i strwythur o'r fath neu mewn cysylltiad â strwythur o'r fath, i gael ei drin fel datblygiad ardolladwy.

(4) Awdurdod cynllunio yw'r awdurdod codi tâl ar gyfer ei ardal.

170 Interpretation of this Chapter

In this Chapter—

"development consent obligation" ("*rhwymedigaeth cydsyniad datblygiad*") means a planning obligation entered into in connection with an application (or a proposed application) for an order granting development consent;

"enforcing authority" ("*awdurdod gorfodi*") has the meaning given by section 165(6)(e);

"infrastructure consent obligation" ("*rhwymedigaeth cydsyniad seilwaith*") means a planning obligation entered into in connection with an application (or a proposed application) for an infrastructure consent order.

CHAPTER 2

COMMUNITY INFRASTRUCTURE LEVY

The levy

171 CIL regulations

(1) Regulations may provide for the imposition of a charge to be known as the community infrastructure levy ("CIL").

(2) In making the regulations, the Welsh Ministers must aim to ensure that the overall purpose of CIL is to ensure that costs incurred in supporting development of an area in Wales can be funded wholly or partly by owners of land or developers in a way that does not make the development economically unviable.

(3) In this Act, regulations under this section are referred to as "CIL regulations".

(4) Sections 172 to 204 and Schedule 13 make further provision about what must be contained in CIL regulations and what may, in particular, be contained in them.

172 Charging for development

(1) CIL regulations must provide that a charging authority may charge CIL in respect of chargeable development in its area.

(2) In this Chapter "chargeable development" means—

(a) anything done for the purpose of creating a new building,

(b) anything done to or in respect of an existing building, or

(c) any change in the use of an existing building or part of a building.

(3) CIL regulations may provide for—

(a) works or changes in use of a kind specified in the regulations not to be treated as chargeable development;

(b) the creation of, or anything done to or in respect of, a structure of a kind specified in the regulations to be treated as chargeable development.

(4) A planning authority is the charging authority for its area.

(5) Caiff rheoliadau ASC ddarparu i gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol fod yr awdurdod codi tâl ar gyfer unrhyw ran o'i ardal y mae Awdurdod Parc Cenedlaethol neu fwrdd cydgynllunio yn awdurdod cynllunio ar ei chyfer.

173 Defnyddio ASC: cyllido seilwaith

(1) Rhaid i awdurdod codi tâl sy'n cael ASC ei chymhwyso, neu beri iddi gael ei chymhwyso, i gefnogi datblygiad drwy gyllido'r gwaith o ddarparu, gwella, amnewid, gweithredu neu gynnal a chadw seilwaith; ond mae hyn yn ddarostyngedig i adrannau 195 i 199.

(2) Yn y Bennod hon mae "seilwaith" yn cynnwys—

(a) ffyrdd a chyfleusterau trafnidiaeth eraill;

(b) amddiffynfeydd rhag llifogydd;

(c) ysgolion a chyfleusterau addysgol eraill;

(d) cyfleusterau meddygol;

(e) cyfleusterau chwaraeon a hamdden;

(f) mannau agored.

(3) Caiff rheoliadau ASC ddiwygio is-adran (2)) i—

(a) ychwanegu, addasu neu ddileu cofnod yn y rhestr o faterion a gynhwysir o fewn ystyr "seilwaith";

(b) rhestru materion a eithrir o ystyr "seilwaith".

Atebolrwydd am ASC

174 Termau sy'n ymwneud ag atebolrwydd

(1) Rhaid i reoliadau ASC gynnwys darpariaeth ar gyfer penderfynu pryd y trinnir datblygiad ardolladwy fel pe bai'n dechrau at ddibenion y Bennod hon.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, ddarparu i ddatblygiad ardolladwy gael ei drin fel pe bai'n dechrau pan ymgymerir â rhyw weithgaredd a bennir yn y rheoliadau neu pan fydd digwyddiad a bennir yn y rheoliadau, pan—

(a) na fo'r gweithgaredd neu'r digwyddiad yn ddatblygiad ardolladwy, ond

(b) bo cysylltiad a bennir yn y rheoliadau rhwng y gweithgaredd neu'r digwyddiad a datblygiad ardolladwy.

(3) Rhaid i reoliadau ASC ddiffinio caniatâd cynllunio ASC at ddibenion y Bennod hon (a chaiff gynnwys caniatâd cynllunio o dan Ran 3 ac unrhyw fath arall o ganiatâd neu gydsyniad, pa un a yw'n gyffredinol neu'n benodol).

(5) CIL regulations may provide for a county council or county borough council to be the charging authority for any part of its area for which a National Park Authority or a joint planning board is the planning authority.

173 Use of CIL: funding infrastructure

(1) A charging authority that receives CIL must apply it, or cause it to be applied, to supporting development by funding the provision, improvement, replacement, operation or maintenance of infrastructure; but this is subject to sections 195 to 199.

(2) In this Chapter "infrastructure" includes—

(a) roads and other transport facilities;

(b) flood defences;

(c) schools and other educational facilities;

(d) medical facilities;

(e) sporting and recreational facilities;

(f) open spaces.

(3) CIL regulations may amend subsection (2) to—

(a) add, modify or remove an entry in the list of matters included within the meaning of "infrastructure";

(b) list matters excluded from the meaning of "infrastructure".

Liability for CIL

174 Terms relating to liability

(1) CIL regulations must include provision for determining when a chargeable development is treated as starting for the purposes of this Chapter.

(2) The regulations may, in particular, provide for a chargeable development to be treated as starting when some activity or event specified in the regulations is undertaken or occurs, where the activity or event—

(a) is not a chargeable development, but

(b) has a connection specified in the regulations with a chargeable development.

(3) CIL regulations must define CIL planning permission for the purposes of this Chapter (and it may include planning permission under Part 3 and any other kind of permission or consent, whether general or specific).

175 Ysgwyddo atebolrwydd

(1) Caiff person ysgwyddo atebolrwydd am ASC mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy arfaethedig y byddai atebolrwydd yn codi mewn cysylltiad ag ef yn rhinwedd y Bennod hon.

(2) Os yw person yn ysgwyddo atebolrwydd cyn i'r datblygiad ardolladwy ddechrau, daw'r person yn atebol pan fydd y datblygiad yn dechrau gan ddibynnu ar ganiatâd cynllunio ASC.

(3) Rhaid i berson sy'n ysgwyddo atebolrwydd wneud hynny yn unol â darpariaeth mewn rheoliadau ASC ynghylch y weithdrefn ar gyfer ysgwyddo atebolrwydd.

176 Atebolrwydd diofyn am ASC

(1) Rhaid i reoliadau ASC wneud darpariaeth i berchennog ar dir neu ddatblygwr fod yn atebol am ASC pan—

(a) bo datblygiad ardolladwy yn dechrau gan ddibynnu ar ganiatâd cynllunio ASC, a

(b) na fo neb wedi ysgwyddo atebolrwydd yn unol â darpariaeth a wneir fel y'i crybwyllir yn adran 175(3).

(2) Caiff rheoliadau ASC bennu amgylchiadau eraill (megis ansolfedd person sydd wedi ysgwyddo atebolrwydd neu dynnu'n ôl ysgwyddo atebolrwydd) pan fydd perchennog ar dir neu ddatblygwr yn atebol am ASC pan fo datblygiad ardolladwy yn dechrau gan ddibynnu ar ganiatâd cynllunio ASC.

(3) Yn yr adran hon—

(a) ystyr "perchennog", mewn perthynas â thir, yw—

(i) perchennog ar yr ystad rhydd-ddaliadol, neu

(ii) tenant o dan les y mae ei chyfnod yn dod i ben fwy na 7 mlynedd ar ôl y diwrnod y mae caniatâd cynllunio ASC yn caniatáu am y tro cyntaf y datblygiad ardolladwy;

(b) ystyr "datblygwr" yw person sy'n gyfrifol yn gyfan gwbl neu'n rhannol am gynnal datblygiad ardolladwy.

(4) Ond caiff rheoliadau ASC ddarparu bod person i gael ei drin, neu nad yw person i gael ei drin, fel perchennog ar dir neu ddatblygwr o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau.

177 Yr adeg pan fydd atebolrwydd yn codi

(1) Mae swm unrhyw atebolrwydd am ASC i'w gyfrifo drwy gyfeirio at y gofrestr codi tâl sy'n cael effaith ar yr adeg pan fydd caniatâd cynllunio ASC yn caniatáu am y tro cyntaf y datblygiad ardolladwy y daw ASC yn daladwy o ganlyniad iddo (ond gweler adran 178(2) hefyd).

(2) Rhaid i reoliadau ASC gynnwys darpariaeth ar gyfer penderfynu'r adeg pan drinnir caniatâd cynllunio ASC fel pe bai'n caniatáu am y tro cyntaf ddatblygiad ardolladwy.

(3) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth—

(a) ynghylch caniatâd cynllunio amlinellol, a

(b) i ganiatâd gael ei drin fel pe bai wedi ei roi ar adeg benodol yn achos caniatâd cyffredinol neu gydsyniad cyffredinol.

175 Assuming liability

(1) A person may assume liability for CIL in respect of a proposed chargeable development in respect of which liability would arise by virtue of this Chapter.

(2) If a person assumes liability before the chargeable development starts, the person becomes liable when the development starts in reliance on CIL planning permission.

(3) A person who assumes liability must do so in accordance with provision of CIL regulations about the procedure for assuming liability.

176 Default liability for CIL

(1) CIL regulations must make provision for an owner of land or a developer to be liable for CIL where—

(a) a chargeable development starts in reliance on CIL planning permission, and

(b) no one has assumed liability in accordance with provision made as mentioned in section 175(3).

(2) CIL regulations may specify other circumstances (such as the insolvency of a person who has assumed liability or the withdrawal of an assumption of liability) in which an owner of land or a developer is to be liable for CIL where a chargeable development starts in reliance on CIL planning permission.

(3) In this section—

(a) "owner", in relation to land, means—

(i) an owner of the freehold estate, or

(ii) a tenant under a lease, the term of which ends more than 7 years after the day CIL planning permission first permits the chargeable development;

(b) "developer" means a person who is wholly or partly responsible for carrying out a chargeable development.

(4) But CIL regulations may provide that a person is, or is not, to be treated as an owner of land or a developer in circumstances specified in the regulations.

177 Time when liability arises

(1) The amount of any liability for CIL is to be calculated by reference to the charging schedule that has effect at the time when CIL planning permission first permits the chargeable development as a result of which CIL becomes payable (but see also section 178(2)).

(2) CIL regulations must include provision for determining the time when CIL planning permission is treated as first permitting chargeable development.

(3) The regulations may, in particular, make provision—

(a) about outline planning permission, and

(b) for permission to be treated as having been given at a particular time in the case of a general permission or consent.

178 Atebolrwydd mewn achosion eraill

(1) Caiff rheoliadau ASC ddarparu i atebolrwydd am ASC godi mewn perthynas â datblygiad ardolladwy pan—

(a) oedd esemptiad rhag atebolrwydd neu ostyngiad mewn atebolrwydd yn gymwys, a

(b) bo'r disgrifiad o'r datblygiad neu ddiben y datblygiad yn newid.

(2) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth i atebolrwydd am ASC godi pan fo datblygiad ardolladwy y mae caniatâd cynllunio ASC yn ofynnol ar ei gyfer yn dechrau heb y caniatâd hwnnw.

179 Darpariaeth bellach ynghylch atebolrwydd am ASC

(1) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ynghylch—

(a) atebolrwydd ar y cyd am ASC (gydag atebolrwydd unigol neu hebddo);

(b) atebolrwydd partneriaethau am ASC;

(c) ysgwyddo atebolrwydd rhannol am ASC;

(d) dosrannu atebolrwydd am ASC;

(e) tynnu'n ôl ysgwyddo atebolrwydd am ASC;

(f) canslo ysgwyddo atebolrwydd am ASC gan awdurdod codi tâl;

(g) trosglwyddo atebolrwydd am ASC (pa un ai cyn neu ar ôl i ddatblygiad ardolladwy ddechrau a pha un a yw atebolrwydd wedi cael ei ysgwyddo ai peidio).

(2) Pan fo rheoliadau ASC yn gwneud darpariaeth o dan is-adran (1)(c), (e) neu (f), rhaid iddynt hefyd gynnwys darpariaeth o dan adran 176 (atebolrwydd diofyn perchennog neu ddatblygwr).

(3) Pan fo rheoliadau ASC yn gwneud darpariaeth o dan is-adran (1)(d), cânt hefyd gynnwys darpariaeth ar gyfer atgyfeirio anghydfodau ynghylch dosrannu atebolrwydd i'w penderfynu gan berson a bennir yn y rheoliadau.

Esemptiadau a gostyngiadau

180 Esemptiadau a gostyngiadau: cyffredinol

(1) Caiff rheoliadau ASC ddarparu ar gyfer—

(a) esemptiadau rhag atebolrwydd am ASC;

(b) gostyngiadau mewn atebolrwydd am ASC.

(2) Yn benodol, caiff y rheoliadau gynnwys darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol—

(a) i amodau gael eu bodloni er mwyn i esemptiad neu ostyngiad fod yn gymwys, neu beidio â bod yn gymwys;

(b) i awdurdod codi tâl wneud trefniadau ar gyfer esemptiadau a gostyngiadau o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau.

178 Liability in other cases

(1) CIL regulations may provide for liability for CIL to arise in respect of a chargeable development where—

(a) an exemption from liability or reduction in liability applied, and

(b) the description or purpose of the development changes.

(2) CIL regulations may make provision for liability for CIL to arise where a chargeable development that requires CIL planning permission starts without it.

179 Further provision about liability for CIL

(1) CIL regulations may make provision about—

(a) joint liability for CIL (with or without several liability);

(b) liability of partnerships for CIL;

(c) assumption of partial liability for CIL;

(d) apportionment of liability for CIL;

(e) withdrawal of assumption of liability for CIL;

(f) cancellation of assumption of liability for CIL by a charging authority;

(g) transfer of liability for CIL (whether before or after a chargeable development starts and whether or not liability has been assumed).

(2) Where CIL regulations make provision under subsection (1)(c), (e) or (f), they must also include provision under section 176 (default liability of owner or developer).

(3) Where CIL regulations make provision under subsection (1)(d), they may also include provision for referring disputes about apportionment of liability for determination by a person specified in the regulations.

Exemptions and reductions

180 Exemptions and reductions: general

(1) CIL regulations may provide for—

(a) exemptions from liability for CIL;

(b) reductions in liability for CIL.

(2) In particular, the regulations may include provision that requires—

(a) conditions to be met in order for an exemption or reduction to apply, or not to apply;

(b) a charging authority to make arrangements for exemptions and reductions in circumstances specified in the regulations.

181 Elusennau: esemptiad rhag atebolrwydd

(1) Rhaid i reoliadau ASC ddarparu i elusen berthnasol a fyddai'n atebol fel arall am ASC mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy fod yn esempt rhag atebolrwydd os yw'r adeilad neu'r strwythur y byddai atebolrwydd yn codi fel arall mewn cysylltiad ag ef i'w ddefnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf at un neu ragor o ddibenion elusennol yr elusen.

(2) Yn is-adran (1)—

mae i "diben elusennol" yr ystyr a roddir i "charitable purpose" gan adran 2 o Ddeddf Elusennau 2011 (p. 25);

ystyr "elusen berthnasol" ("*relevant charity*") yw sefydliad—

(a) sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr o elusennau a gedwir gan y Comisiwn Elusennau o dan adran 29 o Ddeddf Elusennau 2011, neu

(b) sy'n elusen o fewn yr ystyr a roddir i "charity" gan adran 1(1) o Ddeddf Elusennau 2011 ond nad yw'n ofynnol iddo fod wedi ei gofrestru yn y gofrestr honno.

(3) Caiff y rheoliadau ddarparu nad yw esemptiad yn gymwys os yw'r amodau a bennir yn y rheoliadau wedi eu bodloni.

182 Esemptiadau a gostyngiadau: y weithdrefn

(1) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad ag esemptiad rhag atebolrwydd am ASC neu ostyngiad mewn atebolrwydd am ASC.

(2) Yn benodol, caiff y rheoliadau gynnwys darpariaeth—

(a) ynghylch y weithdrefn ar gyfer penderfynu a yw un neu ragor o amodau ar gyfer esemptiadau neu ostyngiadau wedi eu bodloni;

(b) sy'n ei gwneud yn ofynnol rhoi hysbysiad o esemptiadau a gostyngiadau i bersonau a bennir yn y rheoliadau;

(c) sy'n ei gwneud yn ofynnol cadw cofnodion o esemptiadau a gostyngiadau.

Swm yr ASC

183 Cofrestr codi tâl

(1) Rhaid i awdurdod codi tâl sy'n cynnig codi ASC gyhoeddi dogfen ("cofrestr codi tâl") sy'n gosod cyfraddau neu feini prawf eraill y mae swm yr ASC sy'n daladwy mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy yn ei ardal i'w benderfynu drwy gyfeirio atynt.

(2) Mae Atodlen 13 yn gwneud darpariaeth ynghylch llunio, cymeradwyo, cyhoeddi etc. gofrestr codi tâl.

184 Amcangyfrif o'r swm

Caiff rheoliadau ASC ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl ddarparu, o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau, amcangyfrif o swm yr ASC y gellir ei godi mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy.

181 Charities: exemption from liability

(1) CIL regulations must provide for a relevant charity that would otherwise be liable for CIL in respect of a chargeable development to be exempt from liability if the building or structure in respect of which liability would otherwise arise is to be wholly or mainly used for a charitable purpose of the charity.

(2) In subsection (1)—

"charitable purpose" ("*diben elusennol*") has the meaning given by section 2 of the Charities Act 2011 (c. 25);

"relevant charity" ("*elusen berthnasol*") means an institution that—

(a) is registered in the register of charities kept by the Charity Commission under section 29 of the Charities Act 2011, or

(b) is a charity within the meaning given by section 1(1) of the Charities Act 2011 but is not required to be registered in that register.

(3) The regulations may provide that an exemption does not apply if the conditions specified in the regulations are met.

182 Exemptions and reductions: procedure

(1) CIL regulations may make provision about the procedure to be followed in connection with an exemption from liability for CIL or a reduction in liability for CIL.

(2) In particular, the regulations may include provision—

(a) about the procedure for determining whether any conditions for exemptions or reductions are met;

(b) requiring notification of exemptions and reductions to persons specified in the regulations;

(c) requiring the keeping of records of exemptions and reductions.

Amount of CIL

183 Charging schedule

(1) A charging authority proposing to charge CIL must publish a document (a "charging schedule") setting rates or other criteria by reference to which the amount of CIL chargeable in respect of a chargeable development in its area is to be determined.

(2) Schedule 13 makes provision about the preparation, approval, publication etc. of a charging schedule.

184 Estimate of amount

CIL regulations may require a charging authority to provide, in circumstances specified in the regulations, an estimate of the amount of CIL chargeable in respect of a chargeable development.

185 Apelau yn ymwneud â chyfrifo ASC

(1) Rhaid i reoliadau ASC ddarparu ar gyfer hawl i apelio ar gwestiwn ffeithiol mewn perthynas â chymhwysiad dulliau ar gyfer cyfrifo ASC.

(2) Rhaid i'r rheoliadau ddarparu i'r apêl gael ei gwneud i—

(a) swyddog prisio a benodir o dan adran 61 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 (p. 41), neu

(b) prisiwr dosbarth o fewn yr ystyr a roddir i "district valuer" gan adran 622 o Ddeddf Tai 1985 (p. 68).

(3) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth ynghylch—

(a) y cyfnod y caniateir arfer yr hawl i apelio ynddo,

(b) y weithdrefn wrth apelio, ac

(c) talu ffioedd, a dyfarnu costau, mewn perthynas ag apêl.

(4) Mewn unrhyw achos ar gyfer adolygiad barnwrol o benderfyniad ar apêl, y Comisiynwyr ar gyfer Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi yw'r diffynnydd ac nid y person a grybwyllir yn is-adran (2).

Casglu ASC

186 Casglu a thalu ASC

(1) Rhaid i reoliadau ASC gynnwys darpariaeth ynghylch casglu ASC.

(2) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ar gyfer talu—

(a) ar gyfrif, neu

(b) mewn rhandaliadau.

(3) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch ad-dalu (gyda llog neu hebddo) mewn achosion o ordalu.

(4) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch talu ar ffurfiau heblaw arian (megis rhoi tir ar gael, cynnal gwaith neu ddarparu gwasanaethau).

(5) Caiff y rheoliadau ganiatáu neu ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl neu awdurdod cyhoeddus arall gasglu ASC a godir gan awdurdod arall; ac mae cyfeiriadau at awdurdod codi tâl yn adran 195(4)(a) ac (c), i'r graddau y maent yn ymwneud â chasglu, yn cynnwys awdurdod sy'n casglu ASC a godir gan awdurdod arall.

(6) Caiff darpariaeth ynghylch casglu mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth sy'n cyfateb i unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â chasglu trethi lleol i gyllido gwariant awdurdodau lleol yng Nghymru (er enghraifft, y dreth gyngor ac ardrethi annomestig), neu sy'n cymhwyso (gydag addasiadau neu hebddynt) unrhyw ddeddfiad o'r fath.

(7) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ynghylch ffynhonnell taliadau mewn cysylltiad â buddiannau'r Goron a buddiannau Dugiaeth.

Gorfodi ASC

187 Gorfodi: cyffredinol

(1) Rhaid i reoliadau ASC gynnwys darpariaeth ynghylch gorfodi ASC.

185 Appeals relating to calculation of CIL

(1) CIL regulations must provide for a right of appeal on a question of fact in relation to the application of methods for calculating CIL.

(2) The regulations must provide for the appeal to be made to—

(a) a valuation officer appointed under section 61 of the Local Government Finance Act 1988 (c. 41), or

(b) a district valuer within the meaning given by section 622 of the Housing Act 1985 (c. 68).

(3) The regulations may, in particular, make provision about—

(a) the period within which the right of appeal may be exercised,

(b) the procedure on an appeal, and

(c) the payment of fees, and award of costs, in relation to an appeal.

(4) In any proceedings for judicial review of a decision on an appeal, the defendant is the Commissioners for His Majesty's Revenue and Customs and not the person mentioned in subsection (2).

Collection of CIL

186 Collection and payment of CIL

(1) CIL regulations must include provision about the collection of CIL.

(2) The regulations may make provision for payment—

(a) on account, or

(b) by instalments.

(3) The regulations may make provision about repayment (with or without interest) in cases of overpayment.

(4) The regulations may make provision about payment in forms other than money (such as making land available, carrying out works or providing services).

(5) The regulations may permit or require a charging authority or other public authority to collect CIL charged by another authority; and references to a charging authority in section 195(4)(a) and (c), so far as relating to collection, include an authority collecting CIL charged by another authority.

(6) Provision about collection in CIL regulations may include provision corresponding to or applying (with or without modifications) any enactment relating to the collection of local taxes to fund the expenditure of local authorities in Wales (for example, council tax and non-domestic rates).

(7) CIL regulations may make provision about the source of payments in respect of Crown interests and Duchy interests.

Enforcement of CIL

187 Enforcement: general

(1) CIL regulations must include provision about enforcement of CIL.

(2) Caiff darpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth—

(a) sy'n cyfateb i unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â gorfodi trethi lleol i gyllido gwariant awdurdodau lleol yng Nghymru (er enghraifft, y dreth gyngor ac ardrethi annomestig), neu sy'n cymhwyso (gydag addasiadau neu hebddynt) unrhyw ddeddfiad o'r fath;

(b) sy'n ei gwneud yn ofynnol darparu gwybodaeth;

(c) ar gyfer gorfodi symiau sy'n ddyledus (pa un ai drwy achos am ddyled, drwy gymryd rheolaeth o nwyddau neu mewn unrhyw ffordd arall);

(d) sy'n rhoi awdurdodaeth i lys roi rhyddhad gwaharddol neu ryddhad arall i orfodi darpariaeth yn y rheoliadau;

(e) ar gyfer gorfodi yn achos marwolaeth neu ansolfedd person sy'n atebol am ASC.

188 Canlyniadau methu â chydymffurfio

(1) Rhaid i ddarpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth ynghylch canlyniadau talu'n hwyr a methu â thalu.

(2) Caiff darpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth ynghylch canlyniadau—

(a) methu ag ysgwyddo atebolrwydd am ASC;

(b) methu â rhoi hysbysiad o dan reoliadau ASC;

(c) methu â chydymffurfio â gweithdrefn arall o dan reoliadau ASC.

189 Llog a chosbau

(1) Caiff darpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth ar gyfer—

(a) talu llog, a

(b) gosod cosb neu ordal.

(2) Caiff y rheoliadau ddarparu bod unrhyw log, unrhyw gosb neu unrhyw ordal i'w drin neu i'w thrin at ddibenion adrannau 173 a 186 i 201 fel pe bai'n ASC.

(3) Rhaid i'r rheoliadau sicrhau nad yw unrhyw gosb nac unrhyw ordal mewn cysylltiad â swm ASC yn fwy na'r uchaf o—

(a) 30% o'r swm hwnnw, a

(b) £20,000.

(4) Ond caiff y rheoliadau ddarparu i fwy nag un gosb neu ordal gael ei gosod neu ei osod mewn perthynas â thâl a godir am ASC.

190 Pŵer i stopio datblygiad

Caiff darpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth—

(a) ar gyfer atal dros dro neu ganslo penderfyniad sy'n ymwneud â chaniatâd cynllunio ASC;

(2) Provision about enforcement in CIL regulations may include provision—

(a) corresponding to or applying (with or without modifications) any enactment relating to the enforcement of local taxes to fund the expenditure of local authorities in Wales (for example, council tax and non-domestic rates);

(b) requiring the provision of information;

(c) for enforcement of amounts owed (whether by action on a debt, by taking control of goods or in any other way);

(d) conferring jurisdiction on a court to grant injunctive or other relief to enforce a provision of the regulations;

(e) for enforcement in the case of death or insolvency of a person who is liable for CIL.

188 Consequences of failure to comply

(1) Provision about enforcement in CIL regulations must include provision about the consequences of late payment and failure to pay.

(2) Provision about enforcement in CIL regulations may include provision about the consequences of failure to—

(a) assume liability for CIL;

(b) give notice under CIL regulations;

(c) comply with another procedure under CIL regulations.

189 Interest and penalties

(1) Provision about enforcement in CIL regulations may include provision for—

(a) the payment of interest, and

(b) the imposition of a penalty or surcharge.

(2) The regulations may provide that any interest, penalty or surcharge is to be treated for the purposes of sections 173 and 186 to 201 as if it were CIL.

(3) The regulations must ensure that no penalty or surcharge in respect of an amount of CIL exceeds the higher of—

(a) 30% of that amount, and

(b) £20,000.

(4) But the regulations may provide for more than one penalty or surcharge to be imposed in relation to a charge for CIL.

190 Power to stop development

Provision about enforcement in CIL regulations may include provision—

(a) for a decision relating to CIL planning permission to be suspended or cancelled;

(b) sy'n galluogi awdurdod codi tâl neu awdurdod cyhoeddus arall i wahardd datblygiad hyd nes bod person—

(i) yn ysgwyddo atebolrwydd am ASC, neu

(ii) yn gwneud taliad ASC.

191 Pwerau mynediad

(1) Caiff darpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC roi pŵer mynediad i dir.

(2) Ond ni chaiff y rheoliadau awdurdodi mynediad i annedd heb warant a ddyroddir gan ynad heddwch.

192 Troseddau

(1) Caiff darpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth—

(a) sy'n creu trosedd;

(b) sy'n rhoi pŵer i erlyn trosedd.

(2) Ni chaiff y rheoliadau ddarparu ar gyfer—

(a) carcharu am gyfnod sy'n hwy na'r uchafswm cyfnod am droseddau diannod, ar euogfarn am drosedd ddiannod,

(b) carcharu am gyfnod sy'n hwy na'r terfyn cymwys o dan adran 224(1A)(b) o'r Cod Dedfrydu, ar euogfarn ddiannod am drosedd neillffordd, nac

(c) carcharu am gyfnod sy'n hwy na 2 flynedd, ar euogfarn ar ddditiad.

(3) Yn is-adran (2)(a) ystyr "yr uchafswm cyfnod am droseddau diannod" yw—

(a) mewn perthynas â throsedd a gyflawnir cyn i adran 281(5) o Ddeddf Cyfiawnder Troseddol 2003 (p. 44) ddod i rym, 6 mis;

(b) mewn perthynas â throsedd a gyflawnir ar ôl iddi ddod i rym, 51 o wythnosau.

193 Cofrestru atebolrwydd neu roi hysbysiad o atebolrwydd

(1) Caiff darpariaeth ynghylch gorfodi mewn rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth (pa un ai yng nghyd-destun talu'n hwyr neu fethu â thalu ai peidio) ynghylch cofrestru atebolrwydd gwirioneddol neu bosibl am ASC neu roi hysbysiad ohono.

(2) Caiff y rheoliadau gynnwys darpariaeth—

(a) ar gyfer creu pridiannau tir lleol;

(b) ar gyfer cofrestru pridiannau tir lleol;

(c) ar gyfer gorfodi pridiannau tir lleol (gan gynnwys, yn benodol, ar gyfer gorfodi—

(i) yn erbyn perchnogion olynol, a

(ii) drwy werthiant neu werediad arall gyda chydsyniad llys);

(d) ar gyfer gwneud cofnodion mewn cofrestrau statudol;

(e) ar gyfer canslo taliadau a chofnodion.

(b) enabling a charging authority or other public authority to prohibit development until a person—

(i) assumes liability for CIL, or

(ii) makes a payment of CIL.

191 Powers of entry

(1) Provision about enforcement in CIL regulations may confer a power of entry onto land.

(2) But the regulations may not authorise entry to a dwelling without a warrant issued by a justice of the peace.

192 Offences

(1) Provision about enforcement in CIL regulations may include provision—

(a) creating a criminal offence;

(b) conferring a power to prosecute an offence.

(2) The regulations may not provide for—

(a) imprisonment for a term exceeding the maximum term for summary offences, on conviction for a summary offence,

(b) imprisonment for a term exceeding the applicable limit under section 224(1A)(b) of the Sentencing Code, on summary conviction for an offence triable either way, or

(c) imprisonment for a term exceeding 2 years, on conviction on indictment.

(3) In subsection (2)(a) "the maximum term for summary offences" means—

(a) in relation to an offence committed before section 281(5) of the Criminal Justice Act 2003 (c. 44) comes into force, 6 months;

(b) in relation to an offence committed after it comes into force, 51 weeks.

193 Registration or notification of liability

(1) Provision about enforcement in CIL regulations may include provision (whether or not in the context of late payment or failure to pay) about registration or notification of actual or potential liability for CIL.

(2) The regulations may include provision—

(a) for the creation of local land charges;

(b) for the registration of local land charges;

(c) for enforcement of local land charges (including, in particular, for enforcement—

(i) against successive owners, and

(ii) by way of sale or other disposal with the consent of a court);

(d) for making entries in statutory registers;

(e) for the cancellation of charges and entries.

Digolledaid

194 Digolledaid: colled neu ddifrod o ganlyniad i gamau gorfodi

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo rheoliadau ASC yn gwneud darpariaeth ar gyfer gorfodi o dan adrannau 187 i 193.

(2) Caiff y rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl neu awdurdod cyhoeddus arall dalu digolledaid am golled neu ddifrod a ddioddefir o ganlyniad i gamau gweithredu a gymerir o dan y ddarpariaeth.

(3) Ni chaiff y rheoliadau ei gwneud yn ofynnol talu digolledaid i berson sydd wedi methu â bodloni atebolrwydd am ASC.

(4) Caiff y rheoliadau bennu amgylchiadau eraill pan na fo digolledaid yn daladwy.

(5) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) pryd a sut y mae hawliad am ddigolledaid i gael ei wneud, a

(b) y symiau, neu'r dull o benderfynu'r symiau, sy'n daladwy fel digolledaid.

(6) Caiff rheoliadau ASC ganiatáu neu ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl ddefnyddio ASC (naill ai'n gyffredinol neu'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a osodir gan y rheoliadau neu a benderfynir yn unol â hwy) i dalu digolledaid sy'n daladwy o dan y rheoliadau.

(7) Caniateir atgyfeirio anghydfod ynghylch digolledaid i'r Uwch Dribiwnlys i'w benderfynu ganddo.

(8) Mae adran 4 o Ddeddf Digolledaid Tir 1961 (p. 33) (costau) yn gymwys i benderfynu cwestiwn a atgyfeirir o dan is-adran (7) fel y mae'n gymwys i benderfynu cwestiwn a atgyfeirir o dan adran 1 o'r Ddeddf honno, ond fel pe bai cyfeiriadau at yr awdurdod caffael yn gyfeiriadau at yr awdurdod codi tâl neu awdurdod cyhoeddus arall yr hawlir digolledaid oddi wrtho.

Defnyddio taliadau ASC

195 Cyllido drwy ASC

(1) Caiff rheoliadau ASC bennu—

(a) y gwaith, y gosodiadau a'r cyfleusterau eraill y caniateir cyllido'r gwaith o'u darparu, eu gwella neu eu hamnewid drwy ASC, y mae rhaid ei gyllido drwy ASC, neu na chaniateir ei gyllido drwy ASC;

(b) gweithgareddau cynnal a chadw a gweithgareddau gweithredol (gan gynnwys gweithgareddau gweithredol o fath hyrwyddo) mewn cysylltiad â seilwaith y caniateir eu cyllido drwy ASC, y mae rhaid eu cyllido drwy ASC, neu na chaniateir eu cyllido drwy ASC;

(c) meini prawf ar gyfer penderfynu'r ardaloedd a gaiff elwa o gyllido drwy ASC;

(d) yr hyn sydd i'w drin, neu nad yw i'w drin, fel cyllido.

(2) Caiff darpariaeth ynghylch cyllido mewn rheoliadau ASC, yn benodol—

(a) caniatáu i ASC gael ei defnyddio i ad-dalu costau yr aed iddynt eisoes;

(b) caniatáu i ASC gael ei chadw ar gyfer costau yr eir iddynt yn y dyfodol;

Compensation

194 Compensation: loss or damage as a result of enforcement action

(1) This section applies where CIL regulations make provision about enforcement under sections 187 to 193.

(2) The regulations may require a charging authority or other public authority to pay compensation for loss or damage suffered as a result of action taken under the provision.

(3) The regulations must not require compensation to be paid to a person who has failed to satisfy a liability for CIL.

(4) The regulations may specify other circumstances in which compensation is not payable.

(5) The regulations may make provision about—

(a) when and how a claim for compensation is to be made, and

(b) the amounts, or the method of determining the amounts, payable as compensation.

(6) CIL regulations may permit or require a charging authority to use CIL (either generally or subject to limits set by or determined in accordance with the regulations) to pay compensation that is payable under the regulations.

(7) A dispute about compensation may be referred to and determined by the Upper Tribunal.

(8) Section 4 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33) (costs) applies to the determination of a question referred under subsection (7) as it applies to the determination of a question referred under section 1 of that Act, but as if references to the acquiring authority were references to the charging authority or other public authority from whom compensation is claimed.

Use of CIL payments

195 Funding by CIL

(1) CIL regulations may specify—

(a) the works, installations and other facilities whose provision, improvement or replacement may be, must be, or may not be, funded by CIL;

(b) maintenance activities and operational activities (including operational activities of a promotional kind) in connection with infrastructure that may be, must be, or may not be, funded by CIL;

(c) criteria for determining the areas that may benefit from funding by CIL;

(d) what is to be, or is not to be, treated as funding.

(2) Provision about funding in CIL regulations may, in particular—

(a) permit CIL to be used to reimburse costs already incurred;

(b) permit CIL to be reserved for costs that may be incurred in the future;

(c) caniatáu i ASC gael ei chymhwyso (naill ai'n gyffredinol neu'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a osodir gan y rheoliadau neu a benderfynir yn unol â hwy) i gostau gweinyddol mewn cysylltiad â seilwaith neu mewn cysylltiad ag ASC;

(d) cynnwys darpariaeth ar gyfer rhoi benthyciadau, gwarantau neu indemniadau;

(e) gwneud darpariaeth ynghylch cymhwyso ASC pan na fo angen cyllid mwyach ar rywbeth yr oedd i'w gymhwyso iddo.

(3) Yn is-adran (2)(c) mae'r cyfeiriad at gostau gweinyddol mewn cysylltiad ag ASC yn cynnwys costau gorfodi.

(4) Caiff y rheoliadau—

(a) ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl roi cyfrif ar wahân, ac yn unol â'r rheoliadau, am ASC sy'n dod i law neu sy'n ddyledus;

(b) ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl fonitro'r defnydd a wneir o ASC yn ei ardal a'r defnydd sydd i'w wneud o ASC yn ei ardal;

(c) ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl adrodd ar y ffordd y caiff ASC ei godi, ei gasglu a'i gymhwyso mewn gwirionedd, a'r ffordd y disgwylir i ASC gael ei godi, ei gasglu a'i gymhwyso;

(d) caniatáu i awdurdod codi tâl beri i arian gael ei gymhwyso mewn cysylltiad â phethau a wneir y tu allan i'w ardal;

(e) caniatáu i awdurdod codi tâl neu berson arall wario arian;

(f) caniatáu i awdurdod codi tâl drosglwyddo arian i berson arall (ac ym mharagraffau (a) i (e) mae cyfeiriadau at awdurdod codi tâl yn cynnwys person y mae awdurdod codi tâl yn trosglwyddo arian iddo gan ddibynnu ar ddarpariaeth a wneir o dan y paragraff hwn).

196 Cyllid ASC: rhestrau

Caiff rheoliadau ASC—

(a) ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau codi tâl lunio a chyhoeddi rhestr o'r hyn sydd i'w gyllido, neu'r hyn y caniateir ei gyllido, yn gyfan gwbl neu'n rhannol drwy ASC;

(b) cynnwys darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn wrth lunio rhestr (a gaiff gynnwys darpariaeth ar gyfer penodi person annibynnol);

(c) cynnwys darpariaeth ynghylch yr amgylchiadau pan gaiff awdurdod codi tâl gymhwyso ASC i rywbeth nad yw ar y rhestr, a phan na chaiff wneud hynny.

197 Dyletswydd i drosglwyddo ASC i bersonau eraill

(1) Caiff rheoliadau ASC ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl drosglwyddo ASC sy'n dod i'w law mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy mewn ardal berthnasol i berson arall.

(2) Rhaid i'r rheoliadau gynnwys darpariaeth i sicrhau bod ASC a drosglwyddir i berson wrth gyflawni dyletswydd a osodir o dan is-adran (1) ar ffurf arian yn cael ei defnyddio i gefnogi datblygiad yr ardal berthnasol, neu unrhyw ran o'r ardal honno, drwy gyllido—

(a) y gwaith o ddarparu, gwella, amnewid, gweithredu neu gynnal a chadw seilwaith, neu

(c) permit CIL to be applied (either generally or subject to limits set by or determined in accordance with the regulations) to administrative costs in connection with infrastructure or in connection with CIL;

(d) include provision for the giving of loans, guarantees or indemnities;

(e) make provision about the application of CIL where anything to which it was to be applied no longer requires funding.

(3) In subsection (2)(c) the reference to administrative costs in connection with CIL includes enforcement costs.

(4) The regulations may—

(a) require a charging authority to account separately, and in accordance with the regulations, for CIL received or due;

(b) require a charging authority to monitor the use made and to be made of CIL in its area;

(c) require a charging authority to report on actual or expected charging, collection and application of CIL;

(d) permit a charging authority to cause money to be applied in respect of things done outside its area;

(e) permit a charging authority or other person to spend money;

(f) permit a charging authority to pass money to another person (and in paragraphs (a) to (e) references to a charging authority include a person to whom a charging authority passes money in reliance on provision made under this paragraph).

196 CIL funding: lists

CIL regulations may—

(a) require charging authorities to prepare and publish a list of what is to be, or may be, wholly or partly funded by CIL;

(b) include provision about the procedure to be followed in preparing a list (which may include provision for the appointment of an independent person);

(c) include provision about the circumstances in which a charging authority may and may not apply CIL to anything not included on the list.

197 Duty to pass CIL to other persons

(1) CIL regulations may require a charging authority to pass CIL received by it in respect of a chargeable development in a relevant area to another person.

(2) The regulations must contain provision to secure that CIL passed to a person in discharge of a duty imposed under subsection (1) in the form of money is used to support development of the relevant area, or of any part of that area, by funding—

(a) the provision, improvement, replacement, operation or maintenance of infrastructure, or

(b) unrhyw beth arall sy'n ymwneud â mynd i'r afael â gofynion y mae datblygiad yn eu rhoi ar yr ardal.

(3) "Ardal berthnasol" yw ardal a bennir yn y rheoliadau a chaiff fod y cyfan neu'n rhan o—

(a) ardal awdurdod codi tâl, neu

(b) ardal gyfunol dau awdurdod codi tâl neu ragor.

(4) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ynghylch y personau y caniateir trosglwyddo ASC iddynt, y mae rhaid trosglwyddo ASC iddynt, neu na chaniateir trosglwyddo ASC iddynt, wrth gyflawni dyletswydd a osodir o dan is-adran (1).

(5) Caiff dyletswydd a osodir o dan is-adran (1) ymwneud ag—

(a) yr holl ASC sy'n dod i law mewn cysylltiad â'r ardal berthnasol, neu

(b) y rhan o'r ASC honno a bennir yn y rheoliadau, neu a benderfynir odanynt.

(6) Nid yw'r adran hon yn cyfyngu ar adran 195(4)(f).

198 Dyletswydd i drosglwyddo ASC: darpariaeth bellach

(1) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ynghylch amseriad taliadau a wneir wrth gyflawni dyletswydd a osodir o dan adran 197(1).

(2) Caiff darpariaeth ynghylch cyllido mewn rheoliadau ASC—

(a) pennu pethau o fewn adran 197(2)(b) y caniateir eu cyllido drwy ASC a drosglwyddir i berson wrth gyflawni dyletswydd a osodir o dan adran 197(1), y mae rhaid eu cyllido drwy ASC o'r fath, neu na chaniateir eu cyllido drwy ASC o'r fath;

(b) caniatáu i ASC gael ei chymhwyso (naill ai'n gyffredinol neu'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a osodir gan y rheoliadau neu a benderfynir yn unol â hwy) i gostau gweinyddol mewn cysylltiad ag unrhyw beth o fewn adran 197(2)(b).

(3) Caiff rheoliadau ASC, mewn perthynas ag ASC a drosglwyddir i berson wrth gyflawni dyletswydd a osodir o dan adran 197(1), wneud darpariaeth ynghylch—

(a) cyfrif am yr ASC;

(b) monitro'r defnydd ohoni;

(c) adrodd ar y defnydd ohoni;

(d) cyfrifoldebau awdurdodau codi tâl o ran pethau a wneir gan y person mewn cysylltiad â'r ASC;

(e) adennill yr ASC ac unrhyw incwm neu elw sy'n cronni mewn cysylltiad â hi neu o'i chymhwyso, mewn achosion—

(i) pan nad yw unrhyw un neu ragor o'r pethau sydd i'w cyllido ganddi wedi eu darparu, neu

(ii) pan fo wedi ei cham-gymhwyso,

gan gynnwys adennill symiau neu asedau eraill sy'n cynrychioli'r ASC neu sy'n cynrychioli unrhyw incwm neu elw o'r fath;

(b) anything else that is concerned with addressing demands that development places on the area.

(3) A "relevant area" is an area specified in the regulations and it may be the whole or part of—

(a) a charging authority's area, or

(b) the combined area of two or more charging authorities.

(4) CIL regulations may make provision about the persons to whom CIL may be, must be, or may not be, passed in discharge of a duty imposed under subsection (1).

(5) A duty imposed under subsection (1) may relate to—

(a) all CIL received in respect of the relevant area, or

(b) the part of that CIL specified in, or determined under, the regulations.

(6) This section does not limit section 195(4)(f).

198 Duty to pass on CIL: further provision

(1) CIL regulations may make provision about the timing of payments made in discharge of a duty imposed under section 197(1).

(2) Provision about funding in CIL regulations may—

(a) specify things within section 197(2)(b) that may be, must be, or may not be, funded by CIL passed to a person in discharge of a duty imposed under section 197(1);

(b) permit CIL to be applied (either generally or subject to limits set by or determined in accordance with the regulations) to administrative costs in connection with anything within section 197(2)(b).

(3) CIL regulations may, in relation to CIL passed to a person in discharge of a duty imposed under section 197(1), make provision about—

(a) accounting for the CIL;

(b) monitoring its use;

(c) reporting on its use;

(d) responsibilities of charging authorities for things done by the person in connection with the CIL;

(e) recovery of the CIL and any income or profits accruing in respect of it or from its application, in cases where—

(i) anything to be funded by it has not been provided, or

(ii) it has been misapplied,

including recovery of sums or other assets representing it or any such income or profits;

(f) defnyddio unrhyw beth a adenillir mewn achosion pan nad yw unrhyw un neu ragor o'r pethau sydd i'w cyllido drwy'r ASC wedi eu darparu neu pan fo'r ASC wedi ei cham-gymhwyso.

199 Defnyddio ASC mewn ardal nad yw'r ddyletswydd i drosglwyddo ASC yn gymwys iddi

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan—

(a) bo rheoliadau ASC yn gosod dyletswydd ar awdurdod codi tâl i drosglwyddo ASC i berson mewn cysylltiad ag ardal berthnasol, a

(b) bo hefyd ran o ardal yr awdurdod codi tâl nad yw'r ddyletswydd i drosglwyddo ASC yn gymwys iddi ("yr ardal nas cwmpesir").

(2) Caiff y rheoliadau ddarparu y caiff yr awdurdod codi tâl gymhwyso ASC sy'n dod i law mewn cysylltiad â datblygiad ardolladwy yn yr ardal nas cwmpesir, neu beri iddi gael ei chymhwyso, i—

(a) cefnogi datblygiad drwy gyllido'r gwaith o ddarparu, gwella, amnewid, gweithredu neu gynnal a chadw seilwaith, neu

(b) cefnogi datblygiad yr ardal nas cwmpesir, neu unrhyw ran o'r ardal honno, drwy gyllido unrhyw beth arall sy'n ymwneud â mynd i'r afael â gofynion y mae datblygiad yn eu rhoi ar ardal.

(3) Caiff darpariaeth o dan is-adran (2) ymwneud â'r cyfan o'r ardal nas cwmpesir neu ran ohoni.

(4) Caiff darpariaeth o dan is-adran (2) ymwneud ag—

(a) yr holl ASC sy'n dod i law mewn cysylltiad â'r ardal y mae'r ddarpariaeth yn ymwneud â hi, neu

(b) y rhan o'r ASC honno a bennir yn y rheoliadau, neu a benderfynir o dan y rheoliadau.

(5) Caiff darpariaeth ynghylch cyllido mewn rheoliadau ASC—

(a) pennu pethau o fewn is-adran (2)(b) y caniateir eu cyllido, y mae rhaid eu cyllido, neu na chaniateir eu cyllido, drwy ASC y mae darpariaeth o dan is-adran (2) yn ymwneud â hi;

(b) caniatáu i ASC gael ei chymhwyso (naill ai'n gyffredinol neu'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a osodir gan y rheoliadau neu a benderfynir yn unol â hwy) i gostau gweinyddol mewn cysylltiad ag unrhyw beth o fewn is-adran (2)(b).

Adolygiadau ac apelau

200 Adolygiadau ac apelau

(1) Caiff rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth ynghylch adolygiadau ac apelau mewn cysylltiad ag ASC.

(2) Yn benodol, caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) y cyfnod y caniateir arfer hawl i gael adolygiad neu hawl i apelio ynddo,

(b) y weithdrefn ar gyfer adolygiadau ac apelau, ac

(f) use of anything recovered in cases where anything to be funded by the CIL has not been provided or the CIL has been misapplied.

199 Use of CIL in area to which duty to pass on CIL does not apply

(1) Subsection (2) applies where—

(a) CIL regulations impose a duty on a charging authority to pass CIL to a person in respect of a relevant area, and

(b) there is also part of the charging authority's area to which the duty to pass on CIL does not apply ("the uncovered area").

(2) The regulations may provide that the charging authority may apply CIL received in respect of a chargeable development in the uncovered area, or cause it to be applied, to—

(a) support development by funding the provision, improvement, replacement, operation or maintenance of infrastructure, or

(b) support development of the uncovered area, or of any part of that area, by funding anything else that is concerned with addressing demands that development places on an area.

(3) Provision under subsection (2) may relate to the whole or part of the uncovered area.

(4) Provision under subsection (2) may relate—

(a) to all CIL received in respect of the area to which the provision relates, or

(b) the part of that CIL specified in, or determined under, the regulations.

(5) Provision about funding in CIL regulations may—

(a) specify things within subsection (2)(b) that may be, must be, or may not be, funded by CIL to which provision under subsection (2) relates;

(b) permit CIL to be applied (either generally or subject to limits set by or determined in accordance with the regulations) to administrative costs in connection with anything within subsection (2)(b).

Reviews and appeals

200 Reviews and appeals

(1) CIL regulations may include provision about reviews and appeals in connection with CIL.

(2) In particular, the regulations may make provision about—

(a) the period within which a right of review or right of appeal may be exercised,

(b) the procedure for reviews and appeals, and

(c) talu ffioedd a dyfarnu costau.

Y weithdrefn

201 Pŵer i wneud darpariaeth bellach ynghylch gweithdrefnau

(1) Caiff rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth ynghylch y gweithdrefnau sydd i'w dilyn mewn cysylltiad ag ASC.

(2) Caiff darpariaeth ynghylch gweithdrefnau mewn rheoliadau ASC gynnwys, yn benodol, ddarpariaeth ynghylch—

(a) ymgynghori;

(b) cyhoeddi adroddiadau neu ymdrin â hwy fel arall;

(c) amseriad a dulliau cyhoeddi;

(d) rhoi dogfennau ar gael i edrych arnynt;

(e) darparu copïau o ddogfennau (â thâl neu hebddo);

(f) ffurf a chynnwys dogfennau;

(g) rhoi hysbysiad;

(h) cyflwyno hysbysiadau neu ddogfennau eraill;

(i) archwiliadau i'w cynnal yn gyhoeddus wrth osod neu ddiwygio cyfraddau neu feini prawf eraill neu wrth lunio rhestrau;

(j) telerau ac amodau penodi personau annibynnol;

(k) cydnabyddiaeth ariannol a chostau personau annibynnol (y gall fod yn ofynnol i Weinidogion Cymru neu awdurdod codi tâl eu talu);

(l) costau eraill mewn cysylltiad ag archwiliadau;

(m) ad-dalu costau yr eir iddynt gan Weinidogion Cymru (gan gynnwys darpariaeth ar gyfer gorfodi);

(n) dosrannu costau;

(o) cyfuno gweithdrefnau mewn cysylltiad ag ASC â gweithdrefnau at ddiben arall awdurdod codi tâl (gan gynnwys diben yr awdurdod hwnnw yn rhinwedd swyddogaeth arall);

(p) gweithdrefnau i'w dilyn mewn cysylltiad ag atebolrwydd gwirioneddol neu bosibl am ASC.

(3) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y gweithdrefnau sydd i'w dilyn gan awdurdod codi tâl—

(a) sy'n cynnig dechrau codi ASC;

(b) mewn perthynas â chodi ASC;

(c) sy'n cynnig peidio â chodi ASC mwyach.

(c) the payment of fees and award of costs.

Procedure

201 Power to make further provision about procedures

(1) CIL regulations may include provision about procedures to be followed in connection with CIL.

(2) Provision about procedure in CIL regulations may, in particular, include provision about—

(a) consultation;

(b) the publication or other treatment of reports;

(c) timing and methods of publication;

(d) making documents available for inspection;

(e) providing copies of documents (with or without charge);

(f) the form and content of documents;

(g) giving notice;

(h) serving notices or other documents;

(i) examinations to be held in public in the course of setting or revising rates or other criteria or of preparing lists;

(j) the terms and conditions of appointment of independent persons;

(k) remuneration and costs of independent persons (which may be required to be paid by the Welsh Ministers or by a charging authority);

(l) other costs in connection with examinations;

(m) reimbursement of costs incurred by the Welsh Ministers (including provision for enforcement);

(n) apportionment of costs;

(o) combining procedures in connection with CIL with procedures for another purpose of a charging authority (including a purpose of that authority in another capacity);

(p) procedures to be followed in connection with actual or potential liability for CIL.

(3) The regulations may make provision about the procedures to be followed by a charging authority—

(a) proposing to begin charging CIL;

(b) in relation to charging CIL;

(c) proposing to stop charging CIL.

Canllawiau

202 Canllawiau

Rhaid i awdurdod codi tâl neu awdurdod cyhoeddus arall (gan gynnwys archwilydd a benodir o dan baragraff 6 o Atodlen 13) roi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru ynghylch unrhyw fater sy'n gysylltiedig ag ASC.

Y berthynas â phwerau eraill

203 Y berthynas â phwerau eraill

(1) Caiff rheoliadau ASC gynnwys darpariaeth ynghylch y materion yn is-adran (2), ond dim ond at ddiben a nodir yn is-adran (4).

(2) Y materion yw—

(a) sut y mae pwerau o dan y darpariaethau a ganlyn i'w defnyddio, neu sut nad ydynt i'w defnyddio—

(i) adrannau 165 a 166 (rhwymedigaethau cynllunio a gorfodi rhwymedigaethau cynllunio), a

(ii) adran 278 o'r Ddeddf Priffyrdd (cytundebau sy'n ymwneud â chyflawni gwaith);

(b) arfer unrhyw bŵer arall sy'n ymwneud â chynllunio neu ddatblygiad.

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru roi canllawiau ynghylch sut y mae pŵer sy'n ymwneud â chynllunio neu ddatblygiad i'w arfer mewn cysylltiad ag ASC ac eithrio at ddiben a nodir yn is-adran (4); ac os ydynt yn rhoi canllawiau o'r fath, rhaid i awdurdodau codi tâl ac awdurdodau cyhoeddus eraill roi sylw iddynt.

(4) Y dibenion yw—

(a) ategu prif ddiben rheoliadau ASC;

(b) gwella effeithiolrwydd rheoliadau ASC, neu gynyddu'r defnydd ohonynt;

(c) atal cytundebau, ymgymeriadau neu drafodiadau eraill rhag cael eu defnyddio i—

(i) tanseilio neu osgoi rheoliadau ASC;

(ii) cyflawni diben y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl y byddai'n cael ei gyflawni'n well drwy gymhwyso rheoliadau ASC;

(d) atal gosod beichiau, gwneud cytundebau neu roi ymgymeriadau, yn ychwanegol at ASC, neu gyfyngu ar wneud hynny.

(5) Caiff rheoliadau ASC ddarparu na chaniateir rhoi canllawiau na chyfarwyddydau—

(a) mewn perthynas â materion a bennir yn y rheoliadau;

(b) mewn achosion neu o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau;

(c) at ddiben a bennir yn y rheoliadau;

(d) i raddau a bennir yn y rheoliadau.

Guidance

202 Guidance

A charging authority or other public authority (including an examiner appointed under paragraph 6 of Schedule 13) must have regard to any guidance given by the Welsh Ministers about any matter connected with CIL.

Relationship with other powers

203 Relationship with other powers

(1) CIL regulations may include provision about the matters in subsection (2) but only for a purpose set out in subsection (4).

(2) The matters are—

(a) how powers under the following provisions are to be used, or are not to be used—

(i) sections 165 and 166 (planning obligations and their enforcement), and

(ii) section 278 of the Highways Act (agreements relating to execution of works);

(b) the exercise of any other power relating to planning or development.

(3) The Welsh Ministers may not give guidance about how a power relating to planning or development is to be exercised in connection with CIL except for a purpose set out in subsection (4); and if they give such guidance, charging authorities and other public authorities must have regard to it.

(4) The purposes are—

(a) complementing the main purpose of CIL regulations;

(b) enhancing the effectiveness, or increasing the use, of CIL regulations;

(c) preventing agreements, undertakings or other transactions from being used to—

(i) undermine or circumvent CIL regulations;

(ii) achieve a purpose that the Welsh Ministers think would be better achieved through the application of CIL regulations;

(d) preventing or restricting the imposition of burdens, the making of agreements or the giving of undertakings, in addition to CIL.

(5) CIL regulations may provide that guidance or directions may not be given—

(a) in relation to matters specified in the regulations;

(b) in cases or circumstances specified in the regulations;

(c) for a purpose specified in the regulations;

(d) to an extent specified in the regulations.

Cyffredinol

204 Rheoliadau ASC: cyffredinol

Caiff rheoliadau ASC—

(a) gwneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd gwahanol;

(b) cymhwyso deddfiad, gydag addasiadau neu hebddynt;

(c) darparu (neu alluogi cofrestr codi tâl i ddarparu) ar gyfer eithriadau;

(d) rhoi (neu alluogi cofrestr codi tâl i roi) bŵer yn ôl disgresiwn i Weinidogion Cymru, awdurdod lleol neu berson arall a bennir yn y rheoliadau.

205 Dehongli'r Bennod hon

Yn y Bennod hon—

ystyr "archwilydd" ("*examiner*") yw person a benodir o dan baragraff 6(3) o Atodlen 13;

mae i "ASC" ("*CIL*") yr ystyr a roddir gan adran 171(1);

mae i "awdurdod codi tâl" ("*charging authority*") yr ystyr a roddir gan adran 172(4) a (5);

mae i "caniatâd cynllunio ASC" ("*CIL planning permission*") yr ystyr a roddir gan adran 174(3);

mae i "cofrestr codi tâl" ("*charging schedule*") yr ystyr a roddir gan adran 183(1);

mae i "datblygiad ardolladwy" ("*chargeable development*") yr ystyr a roddir gan adran 172(2);

mae i "seilwaith" ("*infrastructure*") yr ystyr a roddir gan adran 173(2).

RHAN 7

PWERAU ERAILL YN YMWNEUD Â DEFNYDD O DIR NEU GYFLWR TIR

PENNOD 1

PWERAU I'W GWNEUD YN OFYNNOL DATBARHAU DEFNYDD O DIR ETC.

Gorchmynion datbarhau

206 Pŵer i wneud gorchymyn datbarhau

(1) Caiff awdurdod cynllunio wneud gorchymyn datbarhau mewn perthynas ag unrhyw dir yn ei ardal.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn datbarhau mewn perthynas ag unrhyw dir yng Nghymru.

(3) Ni chaniateir gwneud gorchymyn datbarhau onid yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried neu (yn ôl y digwydd) onid yw Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol gwneud hynny er budd cynllunio'n briodol yr ardal y mae'r tir ynddi (gan gynnwys er budd amwynder).

General

204 CIL regulations: general

CIL regulations may—

(a) make different provision for different areas;

(b) apply an enactment, with or without modifications;

(c) provide (or enable a charging schedule to provide) for exceptions;

(d) confer (or enable a charging schedule to confer) a discretionary power on the Welsh Ministers, a local authority or another person specified in the regulations.

205 Interpretation of this Chapter

In this Chapter—

"chargeable development" ("*datblygiad ardolladwy*") has the meaning given by section 172(2);

"charging authority" ("*awdurdod codi tâl*") has the meaning given by section 172(4) and (5);

"charging schedule" ("*cofrestr codi tâl*") has the meaning given by section 183(1);

"CIL" ("*ASC*") has the meaning given by section 171(1);

"CIL planning permission" ("*caniatâd cynllunio ASC*") has the meaning given by section 174(3);

"examiner" ("*archwilydd*") means a person appointed under paragraph 6(3) of Schedule 13;

"infrastructure" ("*seilwaith*") has the meaning given by section 173(2).

PART 7

OTHER POWERS RELATING TO USE OR CONDITION OF LAND

CHAPTER 1

POWERS TO REQUIRE DISCONTINUANCE OF USE OF LAND ETC.

Discontinuance orders

206 Power to make discontinuance order

(1) A planning authority may make a discontinuance order in relation to any land in its area.

(2) The Welsh Ministers may make a discontinuance order in relation to any land in Wales.

(3) A discontinuance order may only be made if the planning authority considers or (as the case may be) the Welsh Ministers consider that it is appropriate to do so in the interests of the proper planning of the area in which the land is situated (including the interests of amenity).

(4) Wrth ystyried a yw'n briodol gwneud gorchymyn, rhaid i'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer yr ardal ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud y penderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(5) Gorchymyn yw gorchymyn datbarhau sy'n—

(a) ei gwneud yn ofynnol datbarhau defnydd o'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef,

(b) gosod amodau a bennir yn y gorchymyn ar barhau â defnydd o'r tir,

(c) ei gwneud yn ofynnol i gamau a bennir yn y gorchymyn gael eu cymryd ar gyfer addasu neu symud ymaith adeiladau neu waith ar y tir, neu

(d) ei gwneud yn ofynnol i gamau a bennir yn y gorchymyn gael eu cymryd ar gyfer addasu neu symud ymaith gyfarpar neu beiriannau a ddefnyddir i gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff ar y tir.

(6) Yn is-adran (5)(a) a (b) nid yw cyfeiriadau at ddefnydd o dir yn cynnwys defnydd ar gyfer cynnal gweithrediadau ar y tir heblaw gweithrediadau mwyngloddio.

(7) Pan—

(a) bydd gofynion gorchymyn datbarhau yn golygu dadleoli personau o fangre y maent yn byw ynddi, a

(b) nad oes unrhyw lety preswyl arall sy'n addas ar gyfer gofynion rhesymol y personau hynny ar gael ar delerau rhesymol,

rhaid i'r awdurdod cynllunio y mae'r fangre yn ei ardal sicrhau y darperir ar gyfer y personau hynny, cyn iddynt gael eu dadleoli, lety preswyl sy'n addas ar gyfer eu gofynion rhesymol.

(8) Yn Atodlen 14—

(a) mae Rhan 1 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn y mae rhaid ei dilyn cyn i orchymyn datbarhau a wneir gan awdurdod cynllunio gymryd effaith;

(b) mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn y mae rhaid ei dilyn cyn i Weinidogion Cymru wneud gorchymyn datbarhau;

(c) mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch amodau y caniateir i orchymyn datbarhau eu gosod mewn perthynas â thir a ddefnyddir i gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff.

207 Caniatâd cynllunio a roddir gan orchymyn datbarhau

(1) Caiff gorchymyn datbarhau roi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad y tir y mae'n ymwneud ag ef, yn ddarostyngedig i amodau a bennir yn y gorchymyn.

(2) Y caniatâd cynllunio y caniateir i orchymyn datbarhau ei roi yw unrhyw ganiatâd cynllunio y gellid ei roi ar gais o dan Ran 3.

(4) In considering whether it is appropriate to make an order, the planning authority or the Welsh Ministers—

(a) must have regard to the development plan for the area and any other relevant considerations, and

(b) must make the decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(5) A discontinuance order is an order—

(a) requiring a use of the land to which the order relates to be discontinued,

(b) imposing conditions specified in the order on the continuance of a use of the land,

(c) requiring steps specified in the order to be taken for the alteration or removal of buildings or works on the land, or

(d) requiring steps specified in the order to be taken for the alteration or removal of plant or machinery used for carrying out mining operations or depositing waste on the land.

(6) In subsection (5)(a) and (b) references to use of land do not include use for carrying out operations on the land other than mining operations.

(7) Where—

(a) the requirements of a discontinuance order will involve the displacement of persons from premises in which they live, and

(b) there is no other residential accommodation suitable to the reasonable requirements of those persons available on reasonable terms,

the planning authority in whose area the premises are situated must secure the provision for those persons, before they are displaced, of residential accommodation that is suitable to their reasonable requirements.

(8) In Schedule 14—

(a) Part 1 makes provision about the procedure that must be followed before a discontinuance order made by a planning authority takes effect;

(b) Part 2 makes provision about the procedure that must be followed before the Welsh Ministers make a discontinuance order;

(c) Part 3 makes further provision about conditions that may be imposed by a discontinuance order in relation to land used for carrying out mining operations or depositing waste.

207 Planning permission granted by discontinuance order

(1) A discontinuance order may grant planning permission for development of the land to which it relates, subject to conditions specified in the order.

(2) The planning permission that may be granted by a discontinuance order is any planning permission that could be granted on an application under Part 3.

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys pan fo gorchymyn datbarhau yn rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad sy'n cael ei gynnal cyn—

(a) yn achos gorchymyn a wneir gan awdurdod cynllunio, y diwrnod y cyflwynir y gorchymyn i Weinidogion Cymru o dan baragraff 1 o Atodlen 14;

(b) yn achos gorchymyn a wneir gan Weinidogion Cymru, y diwrnod y mae Gweinidogion Cymru yn cyflwyno hysbysiad o'r gorchymyn arfaethedig o dan baragraff 2(2) o Atodlen 14.

(4) Caniateir rhoi'r caniatâd i gael effaith—

(a) o ddechrau'r diwrnod y cynhaliwyd y datblygiad, neu

(b) os cynhaliwyd y datblygiad yn unol â chaniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig, o ddiwedd y cyfnod hwnnw.

(5) Mae Atodlen 3 (amodau sy'n ymwneud â gweithrediadau mwyngloddio a dyddodi gwastraff) yn gymwys, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan orchymyn datbarhau a wneir gan Weinidogion Cymru fel y mae'n gymwys mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan awdurdod cynllunio.

(6) Pan fo gorchymyn datbarhau yn rhoi caniatâd cynllunio, mae adran 69 (hysbysiadau penderfynu) yn gymwys fel pe bai'r gorchymyn yn hysbysiad penderfynu.

(7) Gweler hefyd—

(a) Pennod 9 o Ran 3 am ddarpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i ganiatâd cynllunio gael ei roi yn ddarostyngedig i amodau sy'n ymwneud â hyd a gweithrediad y caniatâd;

(b) adran 233 am ddarpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cynllunio osod amodau priodol sy'n ymwneud â diogelu neu blannu coed.

Gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu

208 Pŵer i wneud gorchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu

Yn Atodlen 15—

(a) mae Rhan 1 yn gwneud darpariaeth ar gyfer gwneud gorchmynion gwahardd pan fo tir wedi ei ddefnyddio i gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff mwynau ond bod y gweithrediadau neu'r dyddodi wedi dod i ben yn barhaol;

(b) mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ar gyfer gwneud gorchmynion diogelu pan fo tir wedi ei ddefnyddio i gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff mwynau ond bod y gweithrediadau neu'r dyddodi wedi eu hatal neu ei atal dros dro.

(3) Subsection (4) applies where a discontinuance order grants planning permission for development carried out before—

(a) in the case of an order made by a planning authority, the day the order is submitted to the Welsh Ministers under paragraph 1 of Schedule 14;

(b) in the case of an order made by the Welsh Ministers, the day the Welsh Ministers serve notice of the proposed order under paragraph 2(2) of Schedule 14.

(4) The permission may be granted to have effect—

(a) from the beginning of the day the development was carried out, or

(b) if it was carried out in accordance with planning permission granted for a limited period, from the end of that period.

(5) Schedule 3 (conditions relating to mining operations and depositing of waste) applies, with any necessary modifications, in relation to a planning permission granted by a discontinuance order made by the Welsh Ministers as it applies in relation to a planning permission granted by a planning authority.

(6) Where a discontinuance order grants planning permission, section 69 (decision notices) applies as if the order were a decision notice.

(7) See also—

(a) Chapter 9 of Part 3 for provision requiring planning permission to be granted subject to conditions relating to the duration and implementation of the permission;

(b) section 233 for provision requiring a planning authority to impose appropriate conditions relating to the preservation or planting of trees.

Prohibition orders and protection orders

208 Power to make prohibition order or protection order

In Schedule 15—

(a) Part 1 makes provision for the making of prohibition orders where land has been used for carrying out mining operations or depositing mineral waste but the operations or depositing have permanently ceased;

(b) Part 2 makes provision for the making of protection orders where land has been used for carrying out mining operations or depositing mineral waste but the operations or depositing have been temporarily suspended.

Gorfodi gorchmynion

209 Pwerau i fynd ar dir, cymryd camau a wneir yn ofynnol gan orchymyn ac adennill costau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) gorchymyn datbarhau yn gosod gofyniad o dan adran 206(5)(c) neu (d) i gymryd camau i addasu neu symud ymaith unrhyw adeiladau neu unrhyw waith neu unrhyw gyfarpar neu unrhyw beiriannau;

(b) gorchymyn gwahardd yn gosod gofyniad o dan baragraff 1(6)(a) neu (b) o Atodlen 15 i gymryd camau i—

(i) addasu neu symud ymaith gyfarpar neu beiriannau, neu

(ii) dileu neu liniaru unrhyw niwed i amwynder;

(c) gorchymyn diogelu yn gosod gofyniad o dan baragraff 5(5) o Atodlen 15 i gymryd camau i ddiogelu'r amgylchedd.

(2) Os nad yw cam y mae'r gorchymyn yn ei wneud yn ofynnol wedi ei gymryd o fewn y cyfnod a bennir yn y gorchymyn, neu o fewn cyfnod hwy a ganiateir gan yr awdurdod cynllunio, caiff yr awdurdod cynllunio fynd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef ar unrhyw adeg resymol a chymryd y cam.

(3) Pan fo'r awdurdod cynllunio yn arfer y pwerau a roddir gan is-adran (2), caiff adennill oddi wrth berson sydd ar y pryd yn berchennog ar y tir y costau y mae'n mynd iddynt yn rhesymol wrth wneud hynny.

(4) Mae is-adran (5) yn gymwys—

(a) pan fo'r awdurdod cynllunio yn symud ymaith ddeunyddiau o dir wrth gymryd camau sy'n ofynnol gan y gorchymyn, a

(b) pan na fo perchennog y deunyddiau, o fewn 3 diwrnod ar ôl y diwrnod y cânt eu symud ymaith, yn hawlio'r deunyddiau ac yn mynd â hwy ymaith.

(5) Mewn perthynas â'r awdurdod cynllunio—

(a) caiff werthu'r deunyddiau, a

(b) os yw'n gwneud hynny, rhaid iddo dalu'r enillion i'r person a oedd yn berchen ar y deunyddiau, ar ôl didynnu unrhyw gostau sy'n adenilladwy ganddo oddi wrth y person.

(6) Yn yr adran hon ystyr "yr awdurdod cynllunio" yw'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

210 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â gorchymyn

(1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person, gan dorri rheolaeth gynllunio—

(a) yn defnyddio tir, neu'n peri neu'n caniatáu i dir gael ei ddefnyddio—

(i) at ddiben y mae gorchymyn datbarhau wedi ei gwneud yn ofynnol datbarhau ei ddefnydd o dan adran 206(5)(a), neu

(ii) gan dorri amod a osodir gan orchymyn datbarhau o dan adran 206(5)(b),

Enforcement of orders

209 Powers to enter land, take steps required by order and recover costs

(1) This section applies where—

(a) a discontinuance order imposes a requirement under section 206(5)(c) or (d) to take steps for the alteration or removal of any buildings or works or any plant or machinery;

(b) a prohibition order imposes a requirement under paragraph 1(6)(a) or (b) of Schedule 15 to take steps for—

(i) the alteration or removal of plant or machinery, or

(ii) the removal or alleviation of any injury to amenity;

(c) a protection order imposes a requirement under paragraph 5(5) of Schedule 15 to take steps for the protection of the environment.

(2) If a step required by the order has not been taken within the period specified in the order, or within a longer period allowed by the planning authority, the planning authority may at any reasonable time enter the land to which the order relates and take the step.

(3) Where the planning authority exercises the powers conferred by subsection (2), it may recover from a person who is then an owner of the land the costs it reasonably incurs in doing so.

(4) Subsection (5) applies where—

(a) the planning authority removes materials from land in the course of taking steps required by the order, and

(b) the owner of the materials does not, within 3 days after the day they are removed, claim the materials and take them away.

(5) The planning authority—

(a) may sell the materials, and

(b) if it does so, must pay the proceeds to the person who owned the materials, after deducting any costs recoverable by it from the person.

(6) In this section "the planning authority" means the planning authority in whose area the land to which the order relates is situated.

210 Offence of failing to comply with order

(1) A person commits an offence if, in breach of planning control, the person—

(a) uses land, or causes or permits land to be used—

(i) for a purpose for which a discontinuance order has required its use to be discontinued under section 206(5)(a), or

(ii) in breach of a condition imposed by a discontinuance order under section 206(5)(b),

(b) yn ailddechrau, neu'n peri neu'n caniatáu ailddechrau, ddefnydd o dir y mae gorchymyn gwahardd o dan baragraff 1(5) o Atodlen 15 yn gwahardd ei ailddechrau, neu

(c) yn methu â chydymffurfio, neu'n peri neu'n caniatáu methiant i gydymffurfio, â gofyniad a osodir gan orchymyn gwahardd o dan baragraff 1(6) neu (7) o'r Atodlen honno.

(2) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person yn methu â chydymffurfio, neu'n peri neu'n caniatáu methiant i gydymffurfio, â gofyniad i gymryd camau i ddiogelu'r amgylchedd a osodir gan orchymyn diogelu o dan baragraff 5(5) o Atodlen 15.

(3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

(4) Mae'n amddiffyniad i berson a gyhuddir o drosedd o dan yr adran hon ("y diffynnydd") i brofi iddo gymryd pob rhagofal rhesymol ac arfer pob diwydrwydd dyladwy i osgoi cyflawni'r drosedd.

(5) Mae is-adran (6) yn gymwys mewn unrhyw achos pan fo'r amddiffyniad a ddarperir gan is-adran (4) yn ymwneud â honiad y cyflawnwyd y drosedd o ganlyniad i—

(a) gweithred neu ddiffyg person arall, neu

(b) dibynnu ar wybodaeth a ddarparwyd gan berson arall.

(6) Ni chaiff y diffynnydd ddibynnu ar yr amddiffyniad heb ganiatâd y llys oni bai bod y diffynnydd, o leiaf 7 niwrnod clir cyn diwrnod y gwrandawiad, wedi cyflwyno hysbysiad i'r erlynydd sy'n rhoi unrhyw wybodaeth a oedd ym meddiant y diffynnydd bryd hynny sy'n dangos pwy yw'r person arall neu'n cynorthwyo i ddangos pwy ydyw.

Digolledu a phrynu buddiannau mewn tir

211 Digolledu am ddifrod a achosir gan orchymyn datbarhau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan wneir gorchymyn datbarhau mewn perthynas â thir yn ardal awdurdod cynllunio.

(2) Mae gan unrhyw berson hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am unrhyw ddifrod a ddioddefir gan y person o ganlyniad i'r gorchymyn—

(a) drwy ddibrisiant yng ngwerth buddiant y mae gan y person hawlogaeth iddo yn y tir, neu

(b) drwy darfu ar ei fwynhad o'r tir.

(3) Mae gan unrhyw berson sy'n cynnal gwaith yn unol â'r gorchymyn hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am unrhyw wariant y mae'r person yn mynd iddo yn rhesymol mewn cysylltiad â'r gwaith.

(4) Rhaid i hawliad am ddigolledu o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r gorchymyn yn cymryd effaith.

(5) Rhaid lleihau'r digolledu sy'n daladwy o dan yr adran hon gan werth i'r hawlydd unrhyw bren defnyddiadwy, unrhyw gyfarpar neu unrhyw ddeunyddiau eraill a symudir ymaith at ddiben cydymffurfio â'r gorchymyn.

(b) resumes, or causes or permits to be resumed, a use of land the resumption of which is prohibited by a prohibition order under paragraph 1(5) of Schedule 15, or

(c) fails to comply, or causes or permits a failure to comply, with a requirement imposed by a prohibition order under paragraph 1(6) or (7) of that Schedule.

(2) A person commits an offence if the person fails to comply, or causes or permits a failure to comply, with a requirement to take steps for the protection of the environment imposed by a protection order under paragraph 5(5) of Schedule 15.

(3) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

(4) It is a defence for a person charged with an offence under this section ("the defendant") to prove that the defendant took all reasonable precautions and exercised all due diligence to avoid the commission of the offence.

(5) Subsection (6) applies in any case where the defence provided by subsection (4) involves an allegation that the commission of the offence was due to—

(a) the act or default of another person, or

(b) reliance on information provided by another person.

(6) The defendant may not rely on the defence without the permission of the court unless, at least 7 clear days before the day of the hearing, the defendant has served on the prosecutor a notice giving such information identifying or assisting in the identification of the other person as was then in the defendant's possession.

Compensation and purchase of interests in land

211 Compensation for damage caused by discontinuance order

(1) This section applies where a discontinuance order is made in relation to land in the area of a planning authority.

(2) Any person is entitled, on making a claim to the planning authority, to be paid compensation by the authority for any damage suffered by the person in consequence of the order—

(a) by depreciation of the value of an interest to which the person is entitled in the land, or

(b) by being disturbed in the enjoyment of the land.

(3) Any person who carries out works in compliance with the order is entitled, on making a claim to the planning authority, to be paid compensation by the authority for any expenditure reasonably incurred by the person in respect of the works.

(4) A claim for compensation under this section must be made in writing within 12 months beginning with the day the order takes effect.

(5) Compensation payable under this section must be reduced by the value to the claimant of any timber, apparatus or other materials removed for the purpose of complying with the order.

(6) Nid oes digolledíad yn daladwy o dan yr adran hon os—

(a) yw person sydd â buddiant yn y tir y mae gorchymyn datbarhau yn ymwneud ag ef yn cyflwyno hysbysiad prynu o dan adran 213 o ganlyniad i'r gorchymyn, a

(b) yw buddiant y person yn cael ei gaffael yn unol ag Atodlen 12.

212 Digolledíad am effeithiau gorchmynion sy'n ymwneud â mwynau

Yn Atodlen 16—

(a) mae Rhan 1 yn cyfyngu ar ddigolledíad o dan adran 211 pan fo gorchymyn datbarhau yn ymwneud â defnydd o dir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau;

(b) mae Rhan 2 yn darparu i ddigolledíad fod yn daladwy pan wneir gorchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu.

213 Cyflwyno hysbysiad prynu yn dilyn gwneud gorchymyn datbarhau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan wneir gorchymyn datbarhau mewn perthynas ag unrhyw dir.

(2) Os yw person sydd â buddiant yn y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn honni bod yr amodau yn is-adran (3) wedi eu bodloni, caiff y person gyflwyno i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal hysbysiad sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod brynu buddiant y person ("hysbysiad prynu").

(3) Yr amodau yw—

(a) bod y tir yn annefnyddiadwy yn ei gyflwr presennol o ganlyniad i'r gorchymyn datbarhau (gweler paragraff 1 o Atodlen 12), a

(a) na ellir gwneud y tir yn ddefnyddiadwy drwy gynnal unrhyw ddatblygiad y rhoddwyd caniatâd cynllunio ar ei gyfer (pa un ai drwy'r gorchymyn neu fel arall) neu y mae'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru wedi ymrwymo i roi caniatâd cynllunio ar ei gyfer.

(4) Mae Atodlen 12 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch hysbysiadau prynu (gan gynnwys darpariaeth bellach ynghylch yr amgylchiadau pan ganiateir cyflwyno hysbysiadau prynu, a darpariaeth ynghylch y camau gweithredu sydd i'w cymryd yn dilyn cyflwyno hysbysiad prynu).

PENNOD 2

TIR SY'N EFFEITHIO'N ANDWYOL AR AMWYNDER CYMDOGAETH

Hysbysiadau cynnal a chadw tir

214 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad cynnal a chadw tir

(1) Caiff awdurdod cynllunio ddyroddi hysbysiad cynnal a chadw tir os yw'n ystyried bod cyflwr unrhyw dir yn ei ardal yn cael effaith andwyol ar amwynder rhan o'i ardal neu o ardal gyfagos.

(6) No compensation is payable under this section if—

(a) a person who has an interest in the land to which a discontinuance order relates serves a purchase notice under section 213 in consequence of the order, and

(b) the person's interest is acquired in accordance with Schedule 12.

212 Compensation for effects of orders relating to minerals

In Schedule 16—

(a) Part 1 limits compensation under section 211 where a discontinuance order relates to a use of land for carrying out mining operations or depositing mineral waste;

(b) Part 2 provides for compensation to be payable where a prohibition order or protection order is made.

213 Service of purchase notice following making of discontinuance order

(1) This section applies where a discontinuance order is made in relation to any land.

(2) If a person who has an interest in the land to which the order relates claims that the conditions in subsection (3) are met, the person may serve on the planning authority in whose area the land is situated a notice requiring the authority to purchase the person's interest (a "purchase notice").

(3) The conditions are—

(a) that because of the discontinuance order the land is unusable in its existing state (see paragraph 1 of Schedule 12), and

(b) that the land cannot be made usable by carrying out any development for which planning permission has been granted (whether by the order or otherwise) or for which the planning authority or the Welsh Ministers have undertaken to grant planning permission.

(4) Schedule 12 makes further provision about purchase notices (including further provision about the circumstances in which purchase notices may be served, and provision about the action to be taken following service of a purchase notice).

CHAPTER 2

LAND ADVERSELY AFFECTING AMENITY OF NEIGHBOURHOOD

Maintenance of land notices

214 Power of planning authority to issue maintenance of land notice

(1) A planning authority may issue a maintenance of land notice if it considers that the condition of any land in its area is adversely affecting the amenity of part of its area or of an adjoining area.

(2) Ond ni chaiff awdurdod ddyroddi hysbysiad os yw'n ystyried bod cyflwr y tir o ganlyniad, yng nghwrs arferol digwyddiadau, i weithrediadau neu ddefnydd nad ydynt neu nad yw yn dor rheolaeth gynllunio neu'n fethiant i gydymffurfio â rhwymedigaeth gynllunio, gorchymyn datbarhau, gorchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu.

(3) Rhaid i hysbysiad cynnal a chadw tir—

(a) ei gwneud yn ofynnol cymryd camau a bennir yn yr hysbysiad i unioni cyflwr y tir y mae'n ymwneud ag ef,

(b) pennu'r dyddiad y mae'r hysbysiad i gymryd effaith, ac

(c) pennu'r cyfnod y mae rhaid cymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad ynddo.

(4) Mae'r hysbysiad yn cymryd effaith ar ddechrau'r diwrnod a bennir o dan is-adran (3)(b); ond pan fo apêl yn cael ei gwneud yn erbyn yr hysbysiad o dan adran 215, mae hyn yn ddarostyngedig i is-adran (4)(a) o'r adran honno ac adran 379(4).

(5) Pan fo awdurdod cynllunio yn dyroddi hysbysiad cynnal a chadw tir, rhaid iddo gyflwyno copi o'r hysbysiad i bob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef.

(6) Rhaid cyflwyno pob copi o'r hysbysiad—

(a) cyn diwedd 28 o ddiwrnodau ar ôl y diwrnod y dyroddir yr hysbysiad, a

(b) o leiaf 28 o ddiwrnodau cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad fel y dyddiad y mae i gymryd effaith.

(7) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cynllunio gynnwys gyda phob copi o hysbysiad cynnal a chadw tir a gyflwynir o dan yr adran hon nodyn esboniadol sy'n rhoi gwybodaeth a bennir yn y rheoliadau am yr hawl i apelio o dan adran 215.

Apelau yn erbyn hysbysiadau cynnal a chadw tir

215 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad cynnal a chadw tir

(1) Caiff person y cyflwynir copi o hysbysiad cynnal a chadw tir iddo, neu unrhyw berson arall sydd â buddiant yn y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef, apelio i Weinidogion Cymru yn erbyn yr hysbysiad.

(2) Caniateir gwneud apêl ar un neu ragor o'r seiliau a ganlyn—

(a) nad yw cyflwr y tir yn effeithio'n andwyol ar amwynder unrhyw ran o ardal yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad neu o ardal gyfagos;

(b) bod cyflwr y tir o ganlyniad, yng nghwrs arferol digwyddiadau, i weithrediadau neu ddefnydd nad ydynt neu nad yw yn dor rheolaeth gynllunio neu'n fethiant i gydymffurfio â rhwymedigaeth gynllunio, gorchymyn datbarhau, gorchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu;

(c) bod y camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad yn mynd y tu hwnt i'r hyn sy'n angenrheidiol i atal cyflwr y tir rhag effeithio'n andwyol ar amwynder unrhyw ran o ardal yr awdurdod cynllunio neu o ardal gyfagos;

(d) bod y cyfnod y mae'r hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol cymryd unrhyw gam ynddo yn afresymol o fyr.

(2) But an authority may not issue a notice if it considers that the condition of the land results in the ordinary course of events from operations or use that do not constitute a breach of planning control or a failure to comply with a planning obligation, discontinuance order, prohibition order or protection order.

(3) A maintenance of land notice must—

(a) require steps specified in the notice to be taken to remedy the condition of the land to which it relates,

(b) specify the date on which it is to take effect, and

(c) specify the period within which the steps specified in it must be taken.

(4) The notice takes effect at the beginning of the day specified under subsection (3)(b); but where an appeal is made against the notice under section 215, this is subject to subsection (4)(a) of that section and section 379(4).

(5) Where a planning authority issues a maintenance of land notice, it must serve a copy of the notice on every owner and occupier of the land to which the notice relates.

(6) Each copy of the notice must be served—

(a) before the end of 28 days after the day the notice is issued, and

(b) at least 28 days before the date specified in the notice as the date on which it is to take effect.

(7) Regulations may require a planning authority to include with every copy of a maintenance of land notice served under this section an explanatory note giving information specified in the regulations about the right of appeal under section 215.

Appeals against maintenance of land notices

215 Right to appeal against maintenance of land notice

(1) A person on whom a copy of a maintenance of land notice is served, or any other person who has an interest in the land to which the notice relates, may appeal to the Welsh Ministers against the notice.

(2) An appeal may be made on one or more of the following grounds—

(a) that the condition of the land does not adversely affect the amenity of any part of the area of the planning authority that issued the notice, or of any adjoining area;

(b) that the condition of the land results in the ordinary course of events from operations or use that do not constitute a breach of planning control or a failure to comply with a planning obligation, discontinuance order, prohibition order or protection order;

(c) that the steps required by the notice exceed what is necessary for preventing the condition of the land from adversely affecting the amenity of any part of the planning authority's area, or of any adjoining area;

(d) that the period within which the notice requires any step to be taken is unreasonably short.

(3) Rhaid i apêl o dan yr adran hon gael ei gwneud drwy gyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad cynnal a chadw tir fel y dyddiad y mae i gymryd effaith.

(4) Pan fo apêl yn cael ei gwneud—

(a) nid yw'r hysbysiad cynnal a chadw tir yn cael effaith hyd nes y penderfynir yr apêl yn derfynol neu y tynnir yr apêl yn ôl (gweler hefyd adran 379(4) pan ddygir achos o dan yr adran honno mewn perthynas â'r hysbysiad);

(b) nid oes gan yr apelydd nac unrhyw berson arall hawlogaeth, mewn unrhyw achos arall a ddechreuir ar ôl i'r apêl gael ei gwneud, i honni na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad i'r apelydd yn unol ag adran 214.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) camau i'w cymryd mewn cysylltiad â gwneud apêl (gan gynnwys ffurf a chynnwys hysbysiad o apêl a phersonau y mae copïau o'r hysbysiad i'w darparu iddynt);

(b) gwybodaeth bellach sydd i'w darparu i Weinidogion Cymru mewn cysylltiad ag apêl.

216 Penderfynu apêl

(1) Ar apêl yn erbyn hysbysiad cynnal a chadw tir caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cywiro unrhyw ddiffyg, unrhyw wall neu unrhyw gamddisgrifiad yn yr hysbysiad, neu

(b) amrywio telerau'r hysbysiad,

os ydynt wedi eu bodloni na fydd y cywiriad neu'r amrywiad yn achosi anghyfiawnder i'r apelydd nac i'r awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad.

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu apêl—

(a) os ydynt yn caniatáu'r apêl, cânt ddiddymu'r hysbysiad cynnal a chadw tir;

(b) rhaid iddynt roi unrhyw gyfarwyddydau sy'n angenrheidiol i roi effaith i'w penderfyniad.

(3) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau yn erbyn hysbysiadau cynnal a chadw tir (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

217 Y seiliau dros apelio i beidio â chael eu codi mewn achosion eraill

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo copi o hysbysiad cynnal a chadw tir wedi ei gyflwyno i bob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef yn unol ag adran 214(5).

(2) Ni chaniateir cwestiynu dilysrwydd yr hysbysiad, ar y naill na'r llall o'r seiliau a bennir yn is-adran (2)(a) a (b) o adran 215, mewn unrhyw achos ac eithrio apêl o dan yr adran honno.

(3) An appeal under this section must be made by serving a notice of appeal on the Welsh Ministers before the date specified in the maintenance of land notice as the date on which it is to take effect.

(4) Where an appeal is made—

(a) the maintenance of land notice has no effect until the appeal is finally determined or withdrawn (see also section 379(4) where proceedings are brought under that section in relation to the notice);

(b) neither the appellant nor any other person is entitled, in any other proceedings started after the making of the appeal, to claim that a copy of the notice was not served on the appellant in accordance with section 214.

(5) Regulations may make provision about—

(a) steps to be taken in connection with making an appeal (including the form and content of a notice of appeal and persons to whom copies of the notice are to be provided);

(b) further information that is to be provided to the Welsh Ministers in connection with an appeal.

216 Determination of appeal

(1) On an appeal against a maintenance of land notice the Welsh Ministers may—

(a) correct any defect, error or misdescription in the notice, or

(b) vary the terms of the notice,

if they are satisfied that the correction or variation will not cause injustice to the appellant or to the planning authority that issued the notice.

(2) Where the Welsh Ministers determine an appeal—

(a) if they allow the appeal, they may quash the maintenance of land notice;

(b) they must give any directions necessary to give effect to their determination.

(3) Chapter 2 of Part 14 makes provision about the procedure for the consideration of appeals against maintenance of land notices (including provision for them to be determined by inspectors).

217 Grounds for appeal not to be raised in other proceedings

(1) This section applies where a copy of a maintenance of land notice has been served on every owner and occupier of the land to which the notice relates in accordance with section 214(5).

(2) The validity of the notice may not be questioned, on either of the grounds specified in subsection (2)(a) and (b) of section 215, in any proceedings except an appeal under that section.

Gorfodi hysbysiadau cynnal a chadw tir

218 Gorchymyn i ganiatáu camau sy'n ofynnol gan hysbysiad cynnal a chadw tir

(1) Caiff perchennog ar dir wneud cais drwy gŵyn i lys ynadon am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson arall sydd â buddiant yn y tir ganiatáu i'r perchennog gymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad cynnal a chadw tir.

(2) Caiff y llys wneud gorchymyn o'r fath os yw wedi ei fodloni bod y person arall yn atal y perchennog rhag cymryd camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad cynnal a chadw tir.

219 Pwerau i fynd ar dir, cymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad cynnal a chadw tir ac adennill costau

(1) Os yw'r cyfnod y mae hysbysiad cynnal a chadw tir yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gam gael ei gymryd ynddo, neu gyfnod hwy a ganiateir gan yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad, wedi dod i ben ac nad yw'r cam wedi ei gymryd, caiff yr awdurdod cynllunio—

(a) ar unrhyw adeg resymol fynd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef a chymryd y cam, a

(b) adennill oddi wrth berson sydd ar y pryd yn berchennog ar y tir y costau y mae'n mynd iddynt yn rhesymol wrth wneud hynny.

(2) Os yw awdurdod cynllunio yn ceisio adennill costau o dan is-adran (1)(b) oddi wrth berchennog ar dir—

(a) y mae ganddo hawlogaeth i gael crogrent y tir dim ond fel asiant neu ymddiriedolwr ar gyfer person arall (y "penadur"), a

(b) nad oes ganddo, ac nad oedd ganddo ar unrhyw adeg ers y diwrnod pan fynnwyd bod y costau yn cael eu talu, ddigon o arian ar ran y penadur i dalu'r costau yn llawn,

mae atebolrwydd yr asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gyfyngu i gyfanswm yr arian y mae'r asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gael ar ran y penadur ers y diwrnod hwnnw.

(3) Os yw is-adran (2) yn atal awdurdod cynllunio rhag adennill y cyfan o'i gostau oddi wrth asiant neu ymddiriedolwr, caiff eu hadennill oddi wrth y penadur, neu'n rhannol oddi wrth y penadur ac yn rhannol oddi wrth yr asiant neu'r ymddiriedolwr.

(4) Pan fo copi o hysbysiad cynnal a chadw tir wedi ei gyflwyno mae—

(a) costau y mae perchennog neu feddiannydd ar y tir yn mynd iddynt at ddiben cydymffurfio â'r hysbysiad, a

(b) symiau y mae perchennog ar y tir yn eu talu o dan is-adran (1)(b) mewn cysylltiad â chostau y mae'r awdurdod cynllunio yn mynd iddynt wrth gymryd camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad,

i'w trin fel pe aed iddynt neu pe baent wedi eu talu at ddefnydd ac ar archiad gan unrhyw berson a oedd wedi peri neu ganiatáu i'r tir fod yn y cyflwr yr oedd pan ddyroddwyd yr hysbysiad.

(5) Mae'r costau y gellir eu hadennill gan awdurdod cynllunio o dan is-adran (1), hyd nes y cânt eu hadennill, yn bridiant ar y tir y mae'r hysbysiad cynnal a chadw tir yn ymwneud ag ef.

Enforcement of maintenance of land notices

218 Order to permit steps required by maintenance of land notice

(1) An owner of land may apply by way of complaint to a magistrates' court for an order requiring another person who has an interest in the land to permit the owner to take steps required by a maintenance of land notice.

(2) The court may make such an order if it is satisfied that the other person is preventing the owner from taking steps required by the maintenance of land notice.

219 Powers to enter land, take steps required by maintenance of land notice and recover costs

(1) If the period within which a maintenance of land notice requires any step to be taken, or a longer period allowed by the planning authority that issued the notice, has ended and the step has not been taken, the planning authority may—

(a) at any reasonable time enter the land to which the notice relates and take the step, and

(b) recover from a person who is then an owner of the land the costs it reasonably incurs in doing so.

(2) If a planning authority seeks to recover costs under subsection (1)(b) from an owner of land who—

(a) is entitled to receive the rack rent of the land merely as agent or trustee for another person (the "principal"), and

(b) does not have, and has not had at any time since the day payment of the costs was demanded, enough money on behalf of the principal to pay the costs in full,

the liability of the agent or trustee is limited to the total amount of money that the agent or trustee has had on behalf of the principal since that day.

(3) If subsection (2) prevents a planning authority recovering the whole of its costs from an agent or trustee, it may recover them from the principal, or partly from the principal and partly from the agent or trustee.

(4) Where a copy of a maintenance of land notice has been served—

(a) costs that an owner or occupier of the land incurs for the purpose of complying with the notice, and

(b) amounts that an owner of the land pays under subsection (1)(b) in respect of costs incurred by the planning authority in taking steps required by the notice,

are to be treated as incurred or paid for the use and at the request of any person who caused or permitted the land to be in the condition in which it was when the notice was issued.

(5) The costs recoverable by a planning authority under subsection (1) are, until recovered, a charge on the land to which the maintenance of land notice relates.

(6) Mae'r pridiant yn cymryd effaith fel pridiant tir lleol ar ddechrau'r diwrnod ar ôl y diwrnod y mae'r awdurdod yn cwblhau'r camau y mae'r costau'n ymwneud â hwy.

(7) Mae is-adran (8) yn gymwys pan—

(a) bo awdurdod cynllunio yn symud ymaith ddeunyddiau o dir wrth gymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad cynnal a chadw tir, a

(b) na fo perchennog y deunyddiau, o fewn 3 diwrnod ar ôl y diwrnod y cânt eu symud ymaith, yn hawlio'r deunyddiau ac yn mynd â hwy i ffwrdd.

(8) O ran yr awdurdod cynllunio—

(a) caiff werthu'r deunyddiau, a

(b) os yw'n gwneud hynny, rhaid iddo dalu'r enillion i'r person a oedd yn berchen ar y deunyddiau, ar ôl didynnu unrhyw gostau y gall yr awdurdod eu hadennill oddi wrth y person.

220 Y drosedd o fethu â chydymffurfio â hysbysiad cynnal a chadw tir

(1) Mae person y mae copi o hysbysiad cynnal a chadw tir wedi ei gyflwyno iddo yn euog o drosedd os oes un neu ragor o'r camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad heb eu cymryd erbyn diwedd y cyfnod a ganiateir ar gyfer cydymffurfio â'r hysbysiad.

(2) Mae is-adran (3) yn gymwys pan ddygir achos o dan is-adran (1) yn erbyn person sydd, cyn diwedd y cyfnod a ganiateir ar gyfer cydymffurfio â hysbysiad cynnal a chadw tir, wedi peidio â bod yn berchennog neu'n feddiannydd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef.

(3) Os yw'r person yn cyflwyno hysbysiaeth i'r perwyl hwnnw ac yn rhoi i'r erlynydd o leiaf 3 diwrnod clir o hysbysiad o fwriad y person, mae gan y person hawlogaeth i gael y perchennog dilynol neu'r meddiannydd dilynol wedi ei ddwyn gerbron y llys yn yr achos.

(4) Mae is-adrannau (5) a (6) yn gymwys pan ddygir achos yn erbyn person (y "diffynnydd gwreiddiol") am drosedd o dan is-adran (1), a bod perchennog dilynol neu feddiannydd dilynol yn cael ei wneud yn barti i'r achos o dan is-adran (3).

(5) O dan yr amgylchiadau a ganlyn pan—

(a) y'i profir nad yw pob cam sy'n ofynnol gan yr hysbysiad cynnal a chadw tir wedi ei gymryd erbyn diwedd y cyfnod a ganiateir ar gyfer cydymffurfio â'r hysbysiad, a

(b) bo'r diffynnydd gwreiddiol yn profi bod unrhyw fethiant i gymryd y camau hynny o ganlyniad, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, i fethiant y perchennog dilynol neu'r meddiannydd dilynol,

caiff y perchennog dilynol neu'r meddiannydd dilynol gael ei euogfarnu am y drosedd o dan is-adran (1).

(6) Mae'n amddiffyniad i'r diffynnydd gwreiddiol brofi—

(a) bod unrhyw fethiant i gymryd camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad cynnal a chadw tir o ganlyniad, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, i fethiant y perchennog dilynol neu'r meddiannydd dilynol, a

(b) bod y diffynnydd gwreiddiol wedi cymryd pob cam rhesymol i sicrhau cydymffurfedd â'r hysbysiad.

(6) The charge takes effect as a local land charge at the beginning of the day after the day the authority completes the steps to which the costs relate.

(7) Subsection (8) applies where—

(a) a planning authority removes materials from land in the course of taking steps required by a maintenance of land notice, and

(b) the owner of the materials does not, within 3 days after the day they are removed, claim the materials and take them away.

(8) The planning authority—

(a) may sell the materials, and

(b) if it does so, must pay the proceeds to the person who owned the materials, after deducting any costs recoverable by it from the person.

220 Offence of failing to comply with maintenance of land notice

(1) A person on whom a copy of a maintenance of land notice has been served is guilty of an offence if any step required by the notice has not been taken by the end of the period allowed for compliance with the notice.

(2) Subsection (3) applies where proceedings under subsection (1) are brought against a person who has, before the end of the period allowed for compliance with a maintenance of land notice, ceased to be an owner or occupier of the land to which the notice relates.

(3) If the person lays an information to that effect and gives the prosecutor at least 3 clear days' notice of the person's intention, the person is entitled to have the subsequent owner or occupier brought before the court in the proceedings.

(4) Subsections (5) and (6) apply where proceedings are brought against a person (the "original defendant") for an offence under subsection (1), and a subsequent owner or occupier is made a party to the proceedings under subsection (3).

(5) Where—

(a) it is proved that any steps required by the maintenance of land notice have not been taken by the end of the period allowed for compliance with the notice, and

(b) the original defendant proves that any failure to take those steps was due, in whole or in part, to the failure of the subsequent owner or occupier,

the subsequent owner or occupier may be convicted of the offence under subsection (1).

(6) It is a defence for the original defendant to prove—

(a) that any failure to take steps required by the maintenance of land notice was due, in whole or in part, to the failure of the subsequent owner or occupier, and

(b) that the original defendant took all reasonable steps to ensure compliance with the notice.

(7) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (1) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(8) Os nad yw person a euogfarnwyd o drosedd o dan is-adran (1), cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl yr euogfarn, yn gwneud popeth o fewn gallu'r person i sicrhau cydymffurfedd â'r hysbysiad cynnal a chadw tir, mae'r person yn euog o drosedd bellach.

(9) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (8) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch nag un rhan o ddeg o lefel 3 ar y raddfa safonol ar gyfer pob diwrnod y mae'r methiant i gymryd unrhyw gamau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad yn parhau.

(10) At ddibenion yr adran hon y cyfnod a ganiateir ar gyfer cydymffurfio â hysbysiad cynnal a chadw tir yw—

(a) y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad fel y cyfnod y mae rhaid cymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad ynddo, neu

(b) cyfnod hwy a ganiateir gan yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad.

(11) Yn yr adran hon ystyr "perchennog dilynol neu feddiannydd dilynol" yw—

(a) pan fo achos wedi ei ddwyn yn erbyn person fel perchennog ar dir, berson a ddaeth yn berchennog ar y tir pan beidiodd y person hwnnw â bod yn berchennog;

(b) pan fo achos wedi ei ddwyn yn erbyn person fel meddiannydd ar dir—

(i) person a ddaeth yn feddiannydd ar y tir pan beidiodd y person hwnnw â bod yn feddiannydd, neu

(ii) os nad oedd meddiannydd ar y tir pan beidiodd y person hwnnw â bod yn feddiannydd, berson y cyflwynwyd copi o'r hysbysiad cynnal a chadw tir iddo fel perchennog ar y tir.

RHAN 8

RHEOLAETHU HYSBYSEBION

Rheoliadau rheolaethu hysbysebion

221 Rheoliadau rheolaethu hysbysebion

(1) Rhaid i reoliadau ("rheoliadau rheolaethu hysbysebion") wneud unrhyw ddarpariaeth sy'n cyfyngu ar y defnydd o dir yng Nghymru ar gyfer arddangos hysbysebion, neu sy'n rheoleiddio'r defnydd hwnnw, y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol er budd amwynder neu ddiogelwch y cyhoedd.

(2) Caiff y rheoliadau, er enghraifft, wneud darpariaeth ynghylch—

(a) dimensiynau, golwg a lleoliad hysbysebion y caniateir eu harddangos;

(b) y tir y caniateir arddangos hysbysebion arno neu ohono;

(c) sut y caniateir rhoi hysbysebion yn sownd yn y tir.

(3) Mae adrannau 222 i 228 yn rhoi enghreifftiau pellach o'r mathau o ddarpariaeth y caniateir eu gwneud drwy reoliadau rheolaethu hysbysebion.

(7) A person guilty of an offence under subsection (1) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(8) If a person convicted of an offence under subsection (1) does not, as soon as practicable after the conviction, do everything in the person's power to secure compliance with the maintenance of land notice, the person is guilty of a further offence.

(9) A person guilty of an offence under subsection (8) is liable on summary conviction to a fine not exceeding one tenth of level 3 on the standard scale for each day on which the failure to take any steps required by the notice continues.

(10) For the purposes of this section the period allowed for compliance with a maintenance of land notice is—

(a) the period specified in the notice as the period within which the steps specified in it must be taken, or

(b) a longer period allowed by the planning authority that issued the notice.

(11) In this section "subsequent owner or occupier" means—

(a) where proceedings have been brought against a person as an owner of land, a person who became an owner of the land on that person ceasing to be an owner;

(b) where proceedings have been brought against a person as an occupier of land—

(i) a person who became an occupier of the land on that person ceasing to be an occupier, or

(ii) if there was no occupier of the land on that person ceasing to be an occupier, a person on whom a copy of the maintenance of land notice was served as an owner of the land.

PART 8

CONTROL OF ADVERTISEMENTS

Control of advertisements regulations

221 Control of advertisements regulations

(1) Regulations ("control of advertisements regulations") must make such provision restricting or regulating the use of land in Wales for the display of advertisements as the Welsh Ministers consider appropriate in the interests of amenity or public safety.

(2) The regulations may, for example, make provision about—

(a) the dimensions, appearance and position of advertisements that may be displayed;

(b) the land on or from which advertisements may be displayed;

(c) how advertisements may be attached to the land.

(3) Sections 222 to 228 give further examples of the types of provision that may be made by control of advertisements regulations.

(4) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud drwy reoliadau rheolaethu hysbysebion yn cynnwys darpariaeth sy'n gymwys i—

(a) hysbysebion sy'n cael eu harddangos ar yr adeg pan ddaw'r rheoliadau i rym, neu

(b) y defnydd, ar gyfer arddangos hysbysebion, o dir sy'n cael ei ddefnyddio at y diben hwnnw ar yr adeg honno.

(5) Yn y Ddeddf hon—

(a) ystyr "hysbyseb" yw—

(i) unrhyw air, unrhyw lythyren, unrhyw fodel, unrhyw arwydd, unrhyw blacard, unrhyw fwrdd, unrhyw hysbysiad, unrhyw adlen, unrhyw fleind, unrhyw symbol neu unrhyw gynrychioliad, pa un a yw'n oleuedig ai peidio, sydd o ran ei natur yn cyhoeddi, yn rhoi cyhoeddusrwydd neu'n cyfarwyddo, ac sy'n cael ei ddefnyddio neu ei defnyddio i unrhyw raddau at y dibenion hynny,

(ii) unrhyw balis neu unrhyw strwythur tebyg sy'n cael ei ddefnyddio, ei ddylunio neu ei addasu i'w ddefnyddio at unrhyw un neu ragor o'r dibenion hynny, neu

(iii) unrhyw beth arall sy'n cael ei ddefnyddio yn bennaf, neu ei ddylunio neu ei addasu i'w ddefnyddio yn bennaf, at unrhyw un neu ragor o'r dibenion hynny,

ond nid yw'n cynnwys unrhyw beth a ddefnyddir yn gyfan gwbl fel cofeb neu signal rheilffordd, a

(b) mae cyfeiriadau at arddangos hysbysebion i'w dehongli yn unol â hynny.

222 Cydsyniad ar gyfer arddangos hysbysebion

(1) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion ddarparu na chaniateir arddangos hysbysebion, neu hysbysebion o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau, ar dir neu o dir ond gyda chydsyniad.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth—

(a) ynghylch pwy a gaiff roi cydsyniad;

(b) ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â chael cydsyniad;

(c) ar gyfer rhoi cydsyniad yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud o dan is-adran (2)(b) yn cynnwys darpariaeth ynghylch ceisiadau am gydsyniad, gan gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys cais;

(b) sut y mae rhaid gwneud cais;

(c) dogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd i'w cynnwys gyda chais;

(d) y canlyniadau os bydd cais yn methu â chydymffurfio â gofyniad a osodir gan y rheoliadau.

(4) Caiff darpariaeth ynghylch ceisiadau am gydsyniad hefyd—

(a) gwneud darpariaeth ynghylch rhoi cyhoeddusrwydd, hysbysu neu ymgynghori sydd i'w cynnal mewn perthynas â chais neu gais arfaethedig;

(4) The provision that may be made by control of advertisements regulations includes provision applying to—

(a) advertisements that are being displayed at the time when the regulations come into force, or

(b) the use for the display of advertisements of land that is being used for that purpose at that time.

(5) In this Act—

(a) "advertisement" means—

(i) any word, letter, model, sign, placard, board, notice, awning, blind, symbol or representation, whether illuminated or not, in the nature of, and used to any extent for the purposes of, announcement, publicity or direction,

(ii) any hoarding or similar structure used, designed or adapted for use for any of those purposes, or

(iii) anything else principally used, or designed or adapted principally for use, for any of those purposes,

but does not include anything used wholly as a memorial or a railway signal, and

(b) references to the display of advertisements are to be interpreted accordingly.

222 Consent for the display of advertisements

(1) Control of advertisements regulations may provide that advertisements, or advertisements of a description specified in the regulations, may only be displayed on or from land with consent.

(2) The regulations may, in particular, make provision—

(a) about who may give consent;

(b) about the procedure to be followed in connection with obtaining consent;

(c) for the giving of consent subject to conditions.

(3) The provision that may be made under subsection (2)(b) includes provision about applications for consent, including provision about—

(a) the form and content of an application;

(b) how an application must be made;

(c) documents or other materials that are to be included with an application;

(d) the consequences of an application failing to comply with a requirement imposed by the regulations.

(4) Provision about applications for consent may also—

(a) make provision about publicity, notification or consultation to be carried out in relation to an application or proposed application;

(b) gwneud darpariaeth ynghylch amgylchiadau pan gaiff person wrthod penderfynu cais;

(c) pan fo'r rheoliadau'n darparu i geisiadau gael eu gwneud i awdurdodau cynllunio, alluogi Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo awdurdod cynllunio i atgyfeirio cais atynt hwy i'w benderfynu yn hytrach nag ymdrin â'r cais ei hun.

(5) Mae'r amodau y caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ar eu cyfer o dan is-adran (2)(c) yn cynnwys—

(a) amodau sy'n rheoleiddio'r defnydd o unrhyw dir ar gyfer arddangos hysbysebion;

(b) amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol cael cymeradwyaethau gan unrhyw berson;

(c) amodau sy'n cyfyngu ar hyd cydsyniad;

(d) amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol symud ymaith unrhyw hysbyseb, neu ddatbarhau defnydd o dir, ar ddiwedd cyfnod a bennir yn y rheoliadau;

(e) amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol cynnal gwaith ar unrhyw dir (gan gynnwys gwaith adfer).

223 Cyfyngu ar arddangos hysbysebion pan na fo cydsyniad datganedig yn ofynnol fel arfer

(1) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion sy'n gwneud cydsyniad yn ofynnol ar gyfer arddangos hysbysebion ddarparu, os cydymffurfir ag amodau a chyfyngiadau a bennir yn y rheoliadau—

(a) bod cydsyniad i'w drin fel pe bai wedi ei roi ar gyfer arddangos hysbysebion o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau, neu

(b) y caniateir arddangos hysbysebion o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau heb gydsyniad.

(2) Pan fo'r rheoliadau yn gwneud darpariaeth o'r fath, cânt hefyd—

(a) galluogi Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo bod cydsyniad yn ofynnol ar gyfer arddangos hysbyseb er gwaethaf y ddarpariaeth;

(b) galluogi Gweinidogion Cymru neu awdurdod cynllunio i'w gwneud yn ofynnol datbarhau arddangos hysbyseb er gwaethaf y ddarpariaeth.

224 Apelau

(1) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion sy'n gwneud cydsyniad yn ofynnol ar gyfer arddangos hysbysebion wneud darpariaeth ar gyfer apelau i Weinidogion Cymru ac mewn cysylltiad ag apelau o'r fath.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, ddarparu ar gyfer apelau—

(a) yn erbyn gwrthod cydsyniad;

(b) pan fo methiant i benderfynu cais am gydsyniad;

(c) yn erbyn amodau y rhoddir cydsyniad yn ddarostyngedig iddynt;

(d) yn erbyn penderfyniad i'w gwneud yn ofynnol datbarhau arddangos hysbyseb yn unol â darpariaeth a wneir o dan adran 223(2)(b).

(b) make provision about circumstances in which a person may decline to determine an application;

(c) where the regulations provide for applications to be made to planning authorities, enable the Welsh Ministers to direct a planning authority to refer an application to them for determination instead of dealing with the application itself.

(5) The conditions for which the regulations may make provision under subsection (2)(c) include—

(a) conditions regulating the use of any land for the display of advertisements;

(b) conditions requiring approvals to be obtained from any person;

(c) conditions limiting the duration of consent;

(d) conditions requiring the removal of any advertisement, or the discontinuance of a use of land, at the end of a period specified in the regulations;

(e) conditions requiring works to be carried out on any land (including restoration works).

223 Restricting the display of advertisements where express consent is not ordinarily required

(1) Control of advertisements regulations that require consent for the display of advertisements may provide that if conditions and limitations specified in the regulations are complied with—

(a) consent is to be treated as having been given for the display of advertisements of a description specified in the regulations, or

(b) advertisements of a description specified in the regulations may be displayed without consent.

(2) Where the regulations make such provision, they may also—

(a) enable the Welsh Ministers to direct that consent is required for the display of an advertisement despite the provision;

(b) enable the Welsh Ministers or a planning authority to require the discontinuance of the display of an advertisement despite the provision.

224 Appeals

(1) Control of advertisements regulations that require consent for the display of advertisements may make provision for and in connection with appeals to the Welsh Ministers.

(2) The regulations may, in particular, provide for appeals—

(a) against refusal of consent;

(b) where there is a failure to determine an application for consent;

(c) against conditions subject to which consent is given;

(d) against a decision to require the discontinuance of the display of an advertisement in accordance with provision made under section 223(2)(b).

(3) Caiff darpariaeth mewn cysylltiad ag apelau gynnwys—

(a) darpariaeth sy'n gosod terfynau amser (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n galluogi iddynt gael eu hestyn);

(b) darpariaeth mewn cysylltiad â'r weithdrefn sydd i'w dilyn pan fo apêl;

(c) darpariaeth sy'n gosod dyletswyddau ar berson sy'n penderfynu apêl, neu sy'n rhoi pwerau i'r person hwnnw.

225 Newid neu ddirymu cydsyniad

(1) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion sy'n gwneud cydsyniad yn ofynnol ar gyfer arddangos hysbysebion wneud darpariaeth ar gyfer newid neu ddirymu cydsyniad.

(2) Caiff darpariaeth ynghylch newid neu ddirymu cydsyniad gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) yr amgylchiadau pan ganiateir newid neu ddirymu cydsyniad;

(b) y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â newid neu ddirymu cydsyniad;

(c) effaith newid neu ddirymu cydsyniad.

226 Digollediad

(1) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion sy'n gwneud cydsyniad yn ofynnol ar gyfer arddangos hysbysebion wneud darpariaeth ar gyfer talu digollediad.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, ddarparu ar gyfer hawlogaeth i ddigollediad—

(a) pan fo cydsyniad yn cael ei wrthod neu'n cael ei roi yn ddarostyngedig i amodau;

(b) pan fo'n ofynnol datbarhau arddangos hysbyseb yn unol â darpariaeth a wneir o dan adran 223(2)(b);

(c) pan fo cydsyniad yn cael ei newid neu ei ddirymu.

(3) Caiff y rheoliadau ddarparu i hawlogaeth i ddigollediad—

(a) bod yn gymwys dim ond mewn achosion a bennir yn y rheoliadau, neu ac eithrio mewn achosion a bennir yn y rheoliadau;

(b) bod yn ddarostyngedig i amodau, gan gynnwys amodau ynghylch terfynau amser.

(4) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) pwy sydd i dalu digollediad;

(b) pwy sydd â hawlogaeth i ddigollediad;

(c) yr hyn y mae digollediad i'w dalu ar ei gyfer;

(d) swm digollediad neu gyfrifo digollediad.

(5) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â hawlio digollediad.

(6) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ar gyfer penderfynu anghydfodau ynghylch digollediad, gan gynnwys darpariaeth ar gyfer ac mewn cysylltiad ag atgyfeirio anghydfodau i'r Uwch Dribiwnlys a'u penderfynu ganddo.

(3) Provision in connection with appeals may include—

(a) provision imposing time limits (which may include provision enabling them to be extended);

(b) provision in connection with the procedure to be followed on an appeal;

(c) provision imposing duties, or conferring powers, on a person deciding an appeal.

225 Changing or revoking consent

(1) Control of advertisements regulations that require consent for the display of advertisements may make provision for consent to be changed or revoked.

(2) Provision about changing or revoking consent may include provision about—

(a) the circumstances in which consent may be changed or revoked;

(b) the procedure to be followed in connection with changing or revoking consent;

(c) the effect of changing or revoking consent.

226 Compensation

(1) Control of advertisements regulations that require consent for the display of advertisements may make provision for the payment of compensation.

(2) The regulations may, in particular, provide for an entitlement to compensation where—

(a) consent is refused or given subject to conditions;

(b) the display of an advertisement is required to be discontinued in accordance with provision made under section 223(2)(b);

(c) consent is changed or revoked.

(3) The regulations may provide for an entitlement to compensation—

(a) to apply only in, or to apply except in, cases specified in the regulations;

(b) to be subject to conditions, including conditions about time limits.

(4) The regulations may make provision about—

(a) who is to pay compensation;

(b) who is entitled to compensation;

(c) what compensation is to be paid for;

(d) the amount or calculation of compensation.

(5) The regulations may make provision about the procedure to be followed in connection with claiming compensation.

(6) The regulations may make provision for the determination of disputes about compensation, including provision for and in connection with the referral of disputes to, and their determination by, the Upper Tribunal.

227 Rheoliadau rheolaethu hysbysebion: atodol

(1) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion wneud darpariaeth ar gyfer cadw cofrestrau sy'n cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â cheisiadau am gydsyniad ar gyfer arddangos hysbysebion (gan gynnwys gwybodaeth am sut yr ymdriniwyd â hwy), a mynediad y cyhoedd at y cofrestrau hynny.

(2) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion alluogi Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo awdurdod cynllunio i roi gwybodaeth iddynt at ddibenion arfer unrhyw un neu ragor o'u swyddogaethau o dan y rheoliadau.

228 Pŵer i wneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd gwahanol, gan gynnwys ardaloedd rheolaeth arbennig

(1) Caiff rheoliadau rheolaethu hysbysebion wneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd gwahanol.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd sydd wedi eu dynodi'n ardaloedd rheolaeth arbennig drwy orchmynion a wneir gan Weinidogion Cymru yn unol â'r rheoliadau neu a gymeradwyir ganddynt yn unol â'r rheoliadau.

(3) Caiff y ddarpariaeth honno gynnwys darpariaeth sy'n gwahardd—

(a) arddangos unrhyw hysbysebion mewn ardal rheolaeth arbennig, neu

(b) arddangos unrhyw hysbysebion mewn ardal o'r fath ac eithrio hysbysebion o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau.

(4) Rhaid i'r rheoliadau ddarparu na chaiff Gweinidogion Cymru wneud na chymeradwyo gorchymyn sy'n dynodi ardal yn ardal rheolaeth arbennig oni bai ei bod—

(a) yn ardal wledig, neu

(b) yn ardal y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried bod angen ei diogelu'n arbennig ar sail amwynder.

(5) Rhaid i reoliadau sy'n gwneud darpariaeth o dan is-adran (2) wneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn cyn i Weinidogion Cymru wneud neu gymeradwyo gorchymyn sy'n dynodi ardal yn ardal rheolaeth arbennig, gan gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) cyhoeddi, mewn ffordd a bennir yn y rheoliadau, hysbysiad o'r bwriad i wneud neu i gymeradwyo'r gorchymyn;

(b) ystyried sylwadau;

(c) cynnal ymchwiliadau neu wrandawiadau eraill.

Caniatâd cynllunio tybiedig ar gyfer arddangos hysbysebion

229 Caniatâd cynllunio tybiedig ar gyfer hysbysebion a arddangosir yn unol â rheoliadau

Pan fo arddangos hysbyseb—

(a) yn golygu datblygiad tir, a

(b) yn cydymffurfio â rheoliadau rheolaethu hysbysebion,

mae caniatâd cynllunio i'w drin fel pe bai wedi ei roi ar gyfer y datblygiad.

227 Control of advertisements regulations: supplementary

(1) Control of advertisements regulations may make provision for the keeping of, and public access to, registers containing information relating to applications for consent for the display of advertisements (including information about how they have been dealt with).

(2) Control of advertisements regulations may enable the Welsh Ministers to direct a planning authority to give them information for the purposes of the exercise of any of their functions under the regulations.

228 Power to make different provision for different areas, including areas of special control

(1) Control of advertisements regulations may make different provision for different areas.

(2) The regulations may, in particular, make different provision for areas designated as areas of special control by orders made or approved by the Welsh Ministers in accordance with the regulations.

(3) That provision may include provision prohibiting—

(a) the display of all advertisements in an area of special control, or

(b) the display of all advertisements in such an area except advertisements of a description specified in the regulations.

(4) The regulations must provide that the Welsh Ministers may not make or approve an order designating an area as an area of special control unless it is—

(a) a rural area, or

(b) an area that the Welsh Ministers consider requires special protection on the grounds of amenity.

(5) Regulations making provision under subsection (2) must make provision about the procedure to be followed before the Welsh Ministers make or approve an order designating an area as an area of special control, including provision about—

(a) the publication, in a way specified in the regulations, of notice of the intention to make or approve the order;

(b) the consideration of representations;

(c) the holding of inquiries or other hearings.

Deemed planning permission for display of advertisements

229 Deemed planning permission for advertisements displayed in accordance with regulations

Where the display of an advertisement—

(a) involves development of land, and

(b) complies with control of advertisements regulations,

planning permission is to be treated as having been granted for the development.

Gorfodi rheoliadau

230 Y drosedd o arddangos hysbyseb yn groes i reoliadau

(1) Os yw hysbyseb yn cael ei harddangos yn groes i reoliadau rheolaethu hysbysebion, mae person y mae'r adran hon yn gymwys iddo yn euog o drosedd.

(2) Mae'r adran hon yn gymwys i berson—

(a) os yw'r person yn arddangos yr hysbyseb neu'n ei chynnal a'i chadw,

(b) os yw'r person yn berchennog neu'n feddiannydd ar y tir y mae'r hysbyseb yn cael ei harddangos arno neu ohono, neu

(c) os yw'r hysbyseb yn rhoi cyhoeddusrwydd i nwyddau, gwasanaethau neu faterion eraill y person.

(3) Mae person sydd wedi ei euogfarnu o drosedd o dan is-adran (1) yn euog o drosedd bellach os—

(a) yw'r adran hon yn parhau i fod yn gymwys i'r person, a

(b) yw'r hysbyseb yn parhau i gael ei harddangos yn groes i reoliadau rheolaethu hysbysebion.

(4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na'r swm a bennir mewn rheoliadau.

(5) Ni chaiff y swm a bennir mewn rheoliadau fod yn fwy nag—

(a) mewn perthynas â throsedd o dan is-adran (1), lefel 4 ar y raddfa safonol;

(b) mewn perthynas â throsedd o dan is-adran (3), un rhan o ddeg o lefel 4 ar y raddfa safonol ar gyfer pob diwrnod y mae'r drosedd yn parhau.

(6) Mae is-adran (7) yn gymwys i berson—

(a) sy'n dod o fewn is-adran (2)(b) neu (c), a

(b) nad yw'n dod o fewn is-adran (2)(a).

(7) Mewn achos am drosedd o dan yr adran hon, mae'n amddiffyniad i'r person brofi—

(a) bod yr hysbyseb wedi ei harddangos heb i'r person wybod, neu

(b) bod y person wedi cymryd bob cam rhesymol i atal ei harddangos neu i sicrhau ei bod yn cael ei symud ymaith.

(8) Gweler hefyd adrannau 43 a 47 o Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 2003 (p. 38), sy'n gwneud darpariaeth ynghylch rhoi hysbysiadau cosb benodedig mewn perthynas â throseddau o dan yr adran hon.

231 Pŵer i symud ymaith neu ddifodi placard a phoster

(1) Caiff awdurdod cynllunio symud ymaith neu ddifodi unrhyw blacard neu unrhyw boster a arddangosir yn ei ardal os yw'n ystyried—

(a) bod y placard neu'r poster yn cael ei arddangos yn groes i reoliadau rheolaethu hysbysebion, a

(b) ei bod yn briodol er budd amwynder neu ddiogelwch y cyhoedd ei symud ymaith neu ei ddifodi.

Enforcement of regulations

230 Offence of displaying advertisement in breach of regulations

(1) If an advertisement is displayed in breach of control of advertisements regulations, a person to whom this section applies is guilty of an offence.

(2) This section applies to a person if—

(a) the person carries out or maintains the display of the advertisement,

(b) the person is an owner or occupier of the land on or from which the advertisement is displayed, or

(c) the advertisement gives publicity to the person's goods, services or other concerns.

(3) A person convicted of an offence under subsection (1) is guilty of a further offence if—

(a) this section continues to apply to the person, and

(b) the advertisement continues to be displayed in breach of control of advertisements regulations.

(4) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction to a fine not exceeding the amount specified in regulations.

(5) The amount specified in regulations must not be greater than—

(a) in relation to an offence under subsection (1), level 4 on the standard scale;

(b) in relation to an offence under subsection (3), one tenth of level 4 on the standard scale for each day on which the offence continues.

(6) Subsection (7) applies to a person who—

(a) falls within subsection (2)(b) or (c), and

(b) does not fall within subsection (2)(a).

(7) In proceedings for an offence under this section, it is a defence for the person to prove that—

(a) the advertisement was displayed without the person's knowledge, or

(b) the person took all reasonable steps to prevent its display or to secure its removal.

(8) See also sections 43 and 47 of the Anti-social Behaviour Act 2003 (c. 38), which make provision about the giving of fixed penalty notices in relation to offences under this section.

231 Power to remove or obliterate placard and poster

(1) A planning authority may remove or obliterate any placard or poster displayed in its area if it considers that—

(a) the placard or poster is being displayed in breach of control of advertisements regulations, and

(b) it is appropriate in the interests of amenity or public safety to remove or obliterate it.

(2) Ond nid yw is-adran (1) yn awdurdodi symud ymaith na difodi placard neu boster a arddangosir mewn adeilad nad oes hawl mynediad cyhoeddus iddo.

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys—

(a) pan fo placard neu boster yn ei gwneud yn bosibl adnabod y person a'i harddangosodd neu a berodd iddo gael ei arddangos, neu

(b) pan na fo placard neu boster yn ei gwneud yn bosibl adnabod y person a'i harddangosodd neu a berodd iddo gael ei arddangos, ond mae'n rhoi cyhoeddusrwydd i nwyddau, gwasanaethau neu faterion eraill person y mae'n ei gwneud yn bosibl ei adnabod.

(4) Ni chaiff yr awdurdod cynllunio arfer ei bŵer o dan is-adran (1) oni bai—

(a) ei fod wedi cyflwyno hysbysiad i'r person y mae'r placard neu'r poster yn ei gwneud yn bosibl ei adnabod sy'n nodi fod yr awdurdod—

(i) yn ystyried bod y placard neu'r poster yn cael ei arddangos yn groes i reoliadau rheolaethu hysbysebion, a

(ii) yn bwriadu symud ymaith neu ddifodi'r placard neu'r poster ar ddiwedd y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, a

(b) bod y cyfnod wedi dod i ben.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir yn yr hysbysiad fod o leiaf 2 ddiwrnod sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) At ddibenion yr adran hon, nid yw placard neu boster i'w drin fel pe bai'n ei gwneud yn bosibl adnabod person os—

(a) nad yw'n rhoi cyfeiriad y person, a

(b) nad yw'r awdurdod cynllunio yn gwybod y cyfeiriad ac nad yw'n gallu ei ddarganfod ar ôl gwneud ymholiadau rhesymol.

(7) Caiff awdurdod cynllunio adennill y costau y mae'n mynd iddynt yn rhesymol wrth arfer ei bŵer o dan is-adran (1) oddi wrth berson y mae wedi cyflwyno hysbysiad iddo o dan is-adran (4), ond dim ond os oedd yr hysbysiad yn datgan bod yr awdurdod yn bwriadu adennill y costau hynny oddi wrth y person.

232 Digolledia am ddifrod a achosir wrth symud ymaith neu ddifodi placard neu boster

(1) Os difrodir tir neu eiddo arall wrth arfer y pŵer o dan adran 231(1), caiff person sy'n dioddef y difrod adennill digolledia oddi wrth yr awdurdod cynllunio a arferodd y pŵer.

(2) Nid oes unrhyw ddigolledia yn daladwy o dan yr adran hon i'r person a arddangosodd y placard neu'r poster yr oedd yr awdurdod cynllunio yn arfer ei bŵer mewn perthynas ag ef o dan adran 231(1), neu a berodd i'r placard neu'r poster gael ei arddangos.

(2) But subsection (1) does not authorise the removal or obliteration of a placard or poster displayed within a building to which there is no public right of access.

(3) Subsection (4) applies where a placard or poster—

(a) identifies the person who displayed it or caused it to be displayed, or

(b) does not identify the person who displayed it or caused it to be displayed, but gives publicity to the goods, services or other concerns of a person that it identifies.

(4) The planning authority may not exercise its power under subsection (1) unless—

(a) it has served notice on the person identified by the placard or poster that it—

(i) considers the placard or poster to be displayed in breach of control of advertisements regulations, and

(ii) intends to remove or obliterate the placard or poster at the end of the period specified in the notice, and

(b) the period has ended.

(5) The period specified in the notice must be at least 2 days beginning with the day after the day the notice is served.

(6) For the purposes of this section, a placard or poster is not to be treated as identifying a person if—

(a) it does not give the address of the person, and

(b) the planning authority does not know the address and is unable to find it out after reasonable inquiry.

(7) A planning authority may recover the costs it reasonably incurs in exercising its power under subsection (1) from a person on whom it has served a notice under subsection (4), but only if the notice stated that the authority intended to recover those costs from the person.

232 Compensation for damage caused in removing or obliterating placard or poster

(1) If damage is caused to land or other property in the exercise of the power under section 231(1), a person suffering the damage may recover compensation from the planning authority that exercised the power.

(2) No compensation is payable under this section to the person who displayed the placard or poster, or caused the display of the placard or poster, in relation to which the planning authority was exercising its power under section 231(1).

RHAN 9

DIOGELU COED A CHOETIROEDD

PENNOD 1

GORCHMYNION DIOGELU COED A GORCHMYNION DIOGELU COETIR ETC.

Dyletswydd gyffredinol awdurdodau cynllunio

233 Caniatâd cynllunio i gynnwys darpariaeth ar gyfer diogelu a phlannu coed

Pan fo awdurdod cynllunio yn rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer unrhyw ddatblygiad—

(a) rhaid iddo, pan fo'n briodol, roi'r caniatâd yn ddarostyngedig i amodau sy'n gwneud darpariaeth ddigonol ar gyfer diogelu neu blannu coed, a

(b) rhaid iddo wneud y gorchmynion diogelu coed a'r gorchmynion diogelu coetir y mae'n ystyried eu bod yn angenrheidiol mewn cysylltiad â rhoi caniatâd, pa un ai ar gyfer rhoi effaith i amodau y mae'r caniatâd yn ddarostyngedig iddynt ai peidio.

Gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir

234 Pŵer awdurdod cynllunio i wneud gorchymyn diogelu coed

(1) Caiff awdurdod cynllunio wneud gorchymyn diogelu coed os yw'n ystyried ei bod yn briodol er budd amwynder gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu coed yn ei ardal.

(2) Mae gorchymyn diogelu coed yn orchymyn ar gyfer diogelu'r coed unigol, y grwpiau o goed neu'r ardaloedd o goed a bennir yn y gorchymyn.

(3) Caniateir gwneud gorchymyn diogelu coed fel ei fod yn gymwys i—

(a) coed sydd mewn bodolaeth pan wneir y gorchymyn, a

(b) coed y mae'n ofynnol eu plannu gan amod a osodir ar roi caniatâd cynllunio yn unol ag adran 233(a), o'r adeg y plannir y coed.

(4) Gweler hefyd—

(a) adran 241(5), sy'n darparu, os yw rheoliadau'n darparu nad yw gwaharddiad i fod yn gymwys i bethau a wneir gyda chydsyniad, y caiff y rheoliadau hefyd ddarparu bod gorchymyn diogelu coed yn gymwys i goed a blannir yn unol ag amod cydsyniad,

(b) adran 245(5), sy'n darparu bod gorchymyn diogelu coed yn gymwys i goed amnewid a blannir yn unol ag adran 245.

235 Pŵer awdurdod cynllunio i wneud gorchymyn diogelu coetir

(1) Caiff awdurdod cynllunio wneud gorchymyn diogelu coetir os yw'n ystyried ei bod yn briodol er budd amwynder gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu coetiroedd yn ei ardal.

(2) Mae gorchymyn diogelu coetir yn orchymyn ar gyfer diogelu'r coetiroedd a bennir yn y gorchymyn.

(3) Mae gorchymyn diogelu coetir yn gymwys i'r holl goed yn y coetiroedd y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hwy, pa un a oeddent mewn bodolaeth pan wnaed y gorchymyn ai peidio.

PART 9

PRESERVATION OF TREES AND WOODLANDS

CHAPTER 1

TREE PRESERVATION ORDERS AND WOODLAND PRESERVATION ORDERS ETC.

General duty of planning authorities

233 Planning permission to include provision for preservation and planting of trees

Where a planning authority grants planning permission for any development—

(a) it must, where appropriate, grant the permission subject to conditions that make adequate provision for the preservation or planting of trees, and

(b) it must make the tree preservation orders and woodland preservation orders it considers necessary in connection with the grant of permission, whether or not for giving effect to conditions to which the permission is subject.

Tree preservation orders and woodland preservation orders

234 Power of planning authority to make tree preservation order

(1) A planning authority may make a tree preservation order if it considers that it is appropriate in the interests of amenity to make provision for the preservation of trees in its area.

(2) A tree preservation order is an order for the preservation of the individual trees, groups of trees or areas of trees specified in the order.

(3) A tree preservation order may be made so as to apply to—

(a) trees that are in existence when the order is made, and

(b) trees that are required to be planted by a condition imposed on a grant of planning permission in accordance with section 233(a), from the time the trees are planted.

(4) See also—

(a) section 241(5), which provides that if regulations provide for a prohibition not to apply to things done with consent, the regulations may also provide that a tree preservation order applies to trees planted in accordance with a condition of a consent,

(b) section 245(5), which provides that a tree preservation order applies to replacement trees planted in accordance with section 245.

235 Power of planning authority to make woodland preservation order

(1) A planning authority may make a woodland preservation order if it considers that it is appropriate in the interests of amenity to make provision for the preservation of woodlands in its area.

(2) A woodland preservation order is an order for the preservation of the woodlands specified in the order.

(3) A woodland preservation order applies to all the trees in the woodlands to which the order relates, whether or not they were in existence when the order was made.

(4) Gweler hefyd—

(a) adran 241(5), sy'n darparu, os yw rheoliadau'n darparu nad yw gwaharddiad i fod yn gymwys i bethau a wneir gyda chydsyniad, y caiff y rheoliadau hefyd ddarparu bod gorchymyn diogelu coetir yn gymwys i goed a blannwyd yn unol ag amod cydsyniad,

(b) adran 246(6), sy'n darparu bod gorchymyn diogelu coetir yn gymwys i goed amnewid a blannwyd yn unol ag adran 246.

236 Pŵer Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir

(1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn diogelu coed os ydynt yn ystyried ei bod yn briodol er budd amwynder gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu unrhyw goed yng Nghymru.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn diogelu coetir os ydynt yn ystyried ei bod yn briodol er budd amwynder gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu unrhyw goetiroedd yng Nghymru.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, amrywio neu ddirymu gorchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir a wnaed gan awdurdod cynllunio os ydynt yn ystyried ei bod yn briodol gwneud hynny er budd amwynder.

(4) Cyn gwneud gorchymyn o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r coed neu'r coetiroedd y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hwy yn ei ardal.

Rheoliadau diogelu coed

237 Rheoliadau diogelu coed: cyffredinol

(1) Caiff rheoliadau ("rheoliadau diogelu coed") wneud darpariaeth ynghylch gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir.

(2) Mae adrannau 238 i 243 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch yr hyn y caniateir, yn benodol, ei gynnwys yn y rheoliadau.

(3) Yn yr adran hon ac yn yr adrannau hynny, mae cyfeiriadau at orchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir yn cynnwys gorchmynion o dan adran 236(3).

238 Buddion amwynder: ffactorau i'w hystyried

Caiff rheoliadau diogelu coed bennu ffactorau y mae rhaid eu hystyried wrth benderfynu a yw'n briodol er budd amwynder—

(a) gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu coed neu goetiroedd o dan adran 234(1), 235(1) neu 236(1) neu (2), neu

(b) gwneud gorchymyn o dan adran 236(3).

239 Gwneud, amrywio neu ddirymu gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir

(1) Caiff rheoliadau diogelu coed wneud darpariaeth ynghylch—

(a) ffurf a chynnwys gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir;

(4) See also—

(a) section 241(5), which provides that if regulations provide for a prohibition not to apply to things done with consent, the regulations may also provide that a woodland preservation order applies to trees planted in accordance with a condition of a consent,

(b) section 246(6), which provides that a woodland preservation order applies to replacement trees planted in accordance with section 246.

236 Power of the Welsh Ministers to make tree preservation orders and woodland preservation orders

(1) The Welsh Ministers may make a tree preservation order if they consider that it is appropriate in the interests of amenity to make provision for the preservation of any trees in Wales.

(2) The Welsh Ministers may make a woodland preservation order if they consider that it is appropriate in the interests of amenity to make provision for the preservation of any woodlands in Wales.

(3) The Welsh Ministers may by order vary or revoke a tree preservation order or woodland preservation order made by a planning authority if they consider that it is appropriate to do so in the interests of amenity.

(4) Before making an order under this section, the Welsh Ministers must consult the planning authority in whose area the trees or woodlands to which the order relates are situated.

Tree preservation regulations

237 Tree preservation regulations: general

(1) Regulations ("tree preservation regulations") may make provision about tree preservation orders and woodland preservation orders.

(2) Sections 238 to 243 make further provision about what may, in particular, be contained in the regulations.

(3) In this section and in those sections, references to tree preservation orders and woodland preservation orders include orders under section 236(3).

238 Interests of amenity: factors to be taken into account

Tree preservation regulations may specify factors that must be taken into account in determining whether it is appropriate in the interests of amenity—

(a) to make provision for the preservation of trees or woodlands under section 234(1), 235(1) or 236(1) or (2), or

(b) to make an order under section 236(3).

239 Making, varying or revoking tree preservation orders and woodland preservation orders

(1) Tree preservation regulations may make provision about—

(a) the form and content of tree preservation orders and woodland preservation orders;

(b) y weithdrefn i'w dilyn mewn cysylltiad â gwneud, amrywio neu ddirymu gorchmynion;

(c) pryd y bydd gorchmynion yn cymryd effaith;

(d) cyhoeddi gorchmynion a'u rhoi ar gael i'r cyhoedd edrych arnynt.

(2) Os yw'r rheoliadau yn darparu i orchmynion beidio â chymryd effaith oni bai eu bod wedi eu cadarnhau, caiff y rheoliadau wneud darpariaeth—

(a) ynghylch pwy sydd i gadarnhau gorchmynion;

(b) ynghylch y weithdrefn ar gyfer cadarnhau gorchmynion;

(c) i orchmynion gymryd effaith dros dro hyd nes y cânt eu cadarnhau.

240 Gweithgareddau y caniateir eu gwahardd

(1) Caiff rheoliadau diogelu coed wahardd unrhyw un neu ragor o'r gweithgareddau a ganlyn, neu'r holl weithgareddau a ganlyn, mewn perthynas â choed y mae gorchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir mewn grym mewn cysylltiad â hwy—

(a) torri coed i lawr;

(b) brigdorri coed;

(c) tocio coed;

(d) dadwreiddio coed;

(e) difrodi coed yn fwriadol neu'n ddi-hid;

(f) dinistrio coed yn fwriadol neu'n ddi-hid;

(g) peri neu ganiatáu cynnal unrhyw un neu ragor o'r gweithgareddau ym mharagraffau (a) i (f).

(2) Caiff y rheoliadau osod gwaharddiadau yn ddarostyngedig i eithriadau.

(3) Yn benodol, cânt ddarparu nad yw gwaharddiad i fod yn gymwys i bethau a wneir gyda chydsyniad.

241 Cydsyniad ar gyfer gweithgareddau gwaharddedig ac apelau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw rheoliadau diogelu coed yn gosod gwaharddiad nad yw'n gymwys i bethau a wneir gyda chydsyniad.

(2) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth—

(a) ynghylch pwy a gaiff roi cydsyniad;

(b) ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â chael cydsyniad;

(c) ar gyfer rhoi cydsyniad yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Mae'r amodau y caiff y rheoliadau ddarparu ar eu cyfer yn cynnwys—

(a) amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol cael cymeradwyaethau gan y person sy'n rhoi'r cydsyniad;

(b) amodau sy'n cyfyngu ar hyd y cydsyniad;

(c) amodau ynghylch plannu coed.

(b) the procedure to be followed in connection with making, varying or revoking orders;

(c) when orders take effect;

(d) publishing orders and making them available for public inspection.

(2) If the regulations provide for orders not to take effect unless confirmed, the regulations may make provision—

(a) about who is to confirm orders;

(b) about the procedure for confirming orders;

(c) for orders to take effect provisionally until confirmed.

240 Activities that may be prohibited

(1) Tree preservation regulations may prohibit any or all of the following in relation to trees in respect of which a tree preservation order or woodland preservation order is in force—

(a) cutting down trees;

(b) topping trees;

(c) lopping trees;

(d) uprooting trees;

(e) intentionally or recklessly damaging trees;

(f) intentionally or recklessly destroying trees;

(g) causing or permitting the carrying out of any of the activities in paragraphs (a) to (f).

(2) The regulations may impose prohibitions subject to exceptions.

(3) They may, in particular, provide for a prohibition not to apply to things done with consent.

241 Consent for prohibited activities and appeals

(1) This section applies if tree preservation regulations impose a prohibition that does not apply to things done with consent.

(2) The regulations may make provision—

(a) about who may give consent;

(b) about the procedure to be followed in connection with obtaining consent;

(c) for the giving of consent subject to conditions.

(3) The conditions for which the regulations may provide include—

(a) conditions requiring approvals to be obtained from the person giving the consent;

(b) conditions limiting the duration of the consent;

(c) conditions about planting trees.

(4) Caiff amodau ynghylch plannu coed gynnwys—

(a) amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol plannu coed;

(b) amodau ynghylch plannu'r coed hynny, gan gynnwys amodau ynghylch sut, ble neu pryd y maent i'w plannu;

(c) amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol i bethau gael eu gwneud, neu eu gosod, er mwyn gwarchod y coed hynny.

(5) Caiff y rheoliadau ddarparu, o ran y gorchymyn diogelu coed neu'r gorchymyn diogelu coetir y rhoddir cydsyniad mewn perthynas ag ef—

(a) ei fod yn gymwys i goed a blannir yn unol ag amod a grybwyllir yn is-adran (4)(a);

(b) nad yw'n gymwys i'r coed os yw'r person sy'n gosod yr amod yn pennu nad yw i fod yn gymwys.

(6) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud o dan is-adran (2)(b) yn cynnwys darpariaeth ynghylch ceisiadau am gydsyniad, gan gynnwys darpariaeth am—

(a) ffurf a chynnwys cais;

(b) sut y mae rhaid gwneud cais;

(c) dogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd i'w cynnwys gyda chais;

(d) y canlyniadau os bydd cais yn methu â chydymffurfio â gofyniad a osodir gan y rheoliadau.

(7) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ar gyfer, ac mewn cysylltiad ag, apelau—

(a) yn erbyn gwrthod cydsyniad;

(b) pan fo methiant i benderfynu cais am gydsyniad;

(c) yn erbyn amodau y rhoddir cydsyniad yn ddarostyngedig iddynt;

(d) yn erbyn gwrthod cymeradwyaeth sy'n ofynnol gan amod;

(e) pan fo methiant i benderfynu cais am gymeradwyaeth.

(8) Caiff darpariaeth mewn cysylltiad ag apelau gynnwys—

(a) darpariaeth sy'n gosod terfynau amser (a gaiff gynnwys darpariaeth yn eu galluogi i gael eu hestyn);

(b) darpariaeth ar gyfer apelau pellach;

(c) darpariaeth mewn cysylltiad â'r weithdrefn sydd i'w dilyn ar apêl (neu apêl bellach);

(d) darpariaeth ynghylch pwy sydd i benderfynu apêl (neu apêl bellach);

(e) darpariaeth sy'n gosod dyletswyddau ar berson sy'n penderfynu apêl (neu apêl bellach), neu sy'n rhoi pwerau i'r person hwnnw.

242 Digolledi ad

(1) Caiff rheoliadau diogelu coed wneud darpariaeth ar gyfer talu digolledi ad—

(a) pan fo unrhyw gydsyniad sy'n ofynnol o dan y rheoliadau yn cael ei wrthod;

(b) pan roddir cydsyniad yn ddarostyngedig i amodau;

(c) pan fo unrhyw gymeradwyaeth sy'n ofynnol gan amod yn cael ei wrthod.

(4) Conditions about planting trees may include—

(a) conditions requiring trees to be planted;

(b) conditions about the planting of those trees, including conditions about how, where or when they are to be planted;

(c) conditions requiring things to be done, or installed, for the protection of those trees.

(5) The regulations may provide for the tree preservation order or woodland preservation order in relation to which consent is being given—

(a) to apply to trees planted in accordance with a condition mentioned in subsection (4)(a);

(b) not to apply to the trees if the person imposing the condition specifies that it is not to apply.

(6) The provision that may be made under subsection (2)(b) includes provision about applications for consent, including provision about—

(a) the form and content of an application;

(b) how an application must be made;

(c) documents or other materials that are to be included with an application;

(d) the consequences of an application failing to comply with a requirement imposed by the regulations.

(7) The regulations may make provision for, and in connection with, appeals—

(a) against refusal of consent;

(b) where there is a failure to decide an application for consent;

(c) against conditions subject to which consent is given;

(d) against refusal of an approval required by a condition;

(e) where there is a failure to decide an application for an approval.

(8) Provision in connection with appeals may include—

(a) provision imposing time limits (which may include provision enabling them to be extended);

(b) provision for further appeals;

(c) provision in connection with the procedure to be followed on an appeal (or further appeal);

(d) provision about who is to decide an appeal (or further appeal);

(e) provision imposing duties, or conferring powers, on a person deciding an appeal (or further appeal).

242 Compensation

(1) Tree preservation regulations may make provision for the payment of compensation—

(a) where any consent required under the regulations is refused;

(b) where consent is given subject to conditions;

(c) where any approval required by a condition is refused.

(2) Caiff y rheoliadau ddarparu i hawlogaeth i ddigolledia d—

(a) bod yn gymwys dim ond mewn achosion a bennir yn y rheoliadau, neu ac eithrio mewn achosion a bennir yn y rheoliadau;

(b) bod yn ddarostyngedig i amodau, gan gynnwys amodau ynghylch terfynau amser.

(3) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) pwy sydd i dalu digolledia d;

(b) pwy sydd â hawlogaeth i ddigolledia d;

(c) yr hyn y mae digolledia d i'w dalu ar ei gyfer;

(d) swm digolledia d neu gyfrifo digolledia d.

(4) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â hawlio digolledia d.

(5) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ar gyfer penderfynu anghydfodau ynghylch digolledia d, gan gynnwys darpariaeth ar gyfer ac mewn cysylltiad ag atgyfeirio anghydfodau i'r Uwch Dribiwnlys a'u penderfynu ganddo.

243 Cofrestrau o wybodaeth sy'n ymwneud â gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir

Caiff rheoliadau diogelu coed wneud darpariaeth ar gyfer cadw cofrestrau sy'n cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â gorchmynion diogelu coed a gorchmynion diogelu coetir, a mynediad y cyhoedd atynt.

244 Rheoliadau diogelu coed: cyfyngiad sy'n ymwneud â thrwyddedau cwympo coed o dan Ddeddf Coedwigaeth 1967

Mae rheoliadau diogelu coed yn cael effaith yn ddarostyngedig i adran 15 o Ddeddf Coedwigaeth 1967 (p. 10) (ceisiadau am drwyddedau i gwympo coed y mae gorchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir yn gymwys iddynt).

Amnewid coed

245 Amnewid coed: gorchmynion diogelu coed

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo unrhyw goeden y mae gorchymyn diogelu coed mewn grym mewn cysylltiad â hi—

(a) yn cael ei symud ymaith, ei dadwreiddio neu ei dinistrio—

(i) gan dorri rheoliadau diogelu coed, neu

(ii) o dan amgylchiadau eraill a bennir yn y rheoliadau, neu

(b) yn marw o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau.

(2) Rhaid i berchennog neu berchnogion ar y tir yr oedd y goeden arno sicrhau bod coeden amnewid o faint a rhywogaeth briodol yn cael ei phlannu cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.

(3) Rhaid plannu'r goeden amnewid yn y man lle'r oedd y goeden wreiddiol neu'n agos i'r man hwnnw.

(2) The regulations may provide for an entitlement to compensation—

(a) to apply only in, or to apply except in, cases specified in the regulations;

(b) to be subject to conditions, including conditions about time limits.

(3) The regulations may make provision about—

(a) who is to pay compensation;

(b) who is entitled to compensation;

(c) what compensation is to be paid for;

(d) the amount or calculation of compensation.

(4) The regulations may make provision about the procedure to be followed in connection with claiming compensation.

(5) The regulations may make provision for the determination of disputes about compensation, including provision for and in connection with the referral of disputes to, and their determination by, the Upper Tribunal.

243 Registers of information relating to tree preservation orders and woodland preservation orders

Tree preservation regulations may make provision for the keeping of, and public access to, registers containing information relating to tree preservation orders and woodland preservation orders.

244 Tree preservation regulations: restriction relating to felling licences under the Forestry Act 1967

Tree preservation regulations have effect subject to section 15 of the Forestry Act 1967 (c. 10) (applications for licences to fell trees to which a tree preservation order or woodland preservation order applies).

Replacement of trees

245 Replacement of trees: tree preservation orders

(1) This section applies where any tree in respect of which a tree preservation order is in force—

(a) is removed, uprooted or destroyed—

(i) in breach of tree preservation regulations, or

(ii) in other circumstances specified in the regulations, or

(b) dies in circumstances specified in the regulations.

(2) The owner or owners of the land on which the tree was situated must ensure that a replacement tree of an appropriate size and species is planted as soon as reasonably practicable.

(3) The replacement tree must be planted at or near the place where the original tree was situated.

(4) Nid yw'r gofyniad yn is-adran (2) yn gymwys pan fo'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal, ar gais gan berchennog ar y tir, yn hepgor y gofyniad.

(5) Mae'r gorchymyn diogelu coed perthnasol yn cael effaith mewn perthynas ag unrhyw goeden a blannir yn unol â'r adran hon fel y cafodd effaith mewn perthynas â'r goeden wreiddiol.

(6) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at berchennog ar y tir yn gyfeiriadau at berson sydd o bryd i'w gilydd yn berchennog ar y tir.

(7) Ni chaniateir gorfodi'r gofyniad a osodir gan is-adran (2) ond drwy hysbysiad amnewid coed o dan adran 252.

246 Amnewid coed: gorchmynion diogelu coetir

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo unrhyw goed y mae gorchymyn diogelu coetir mewn grym mewn cysylltiad â hwy yn cael eu symud ymaith, eu dadwreiddio neu eu dinistrio gan dorri rheoliadau diogelu coed.

(2) Rhaid i berchennog neu berchnogion ar y tir yr oedd y coed arno sicrhau bod coed amnewid o faint a rhywogaethau priodol yn cael eu plannu cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.

(3) Rhaid i nifer y coed a blannir fod—

(a) yr un fath â nifer y coed a gaiff eu symud ymaith, eu dadwreiddio neu eu dinistrio, neu

(b) pan nad yw'r rhif hwnnw'n hysbys, yr amcangyfrif gorau y gellir ei wneud yn rhesymol o nifer y coed a gaiff eu symud ymaith, eu dadwreiddio neu eu dinistrio.

(4) Rhaid plannu'r coed amnewid—

(a) yn y mannau lle'r oedd y coed gwreiddiol, neu'n agos i'r mannau hynny, neu

(b) mewn man arall a ddynodir gan yr awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal sydd—

(i) ar y tir yr oedd y coed gwreiddiol arno neu'n agos i'r y tir hwnnw, neu

(ii) ar dir arall y cytunir arno rhwng yr awdurdod cynllunio a pherchennog y tir arall hwnnw.

(5) Nid yw'r gofyniad yn is-adran (2) yn gymwys pan fo'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal, ar gais gan berchennog ar y tir, yn hepgor y gofyniad.

(6) Mae'r gorchymyn diogelu coetir perthnasol yn cael effaith mewn perthynas ag unrhyw goed a blannir yn unol â'r adran hon fel y cafodd effaith mewn perthynas â'r coed gwreiddiol.

(7) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at berchennog ar y tir yn gyfeiriadau at berson sydd o bryd i'w gilydd yn berchennog ar y tir.

(8) Ni chaniateir gorfodi'r gofyniad a osodir gan is-adran (2) ond drwy hysbysiad amnewid coed o dan adran 252.

(4) The requirement in subsection (2) does not apply where, on an application by an owner of the land, the planning authority in whose area the land is situated dispenses with the requirement.

(5) The relevant tree preservation order has effect in relation to any tree planted in accordance with this section as it had effect in relation to the original tree.

(6) References in this section to an owner of the land are references to a person who is from time to time an owner of the land.

(7) The requirement imposed by subsection (2) may only be enforced by a tree replacement notice under section 252.

246 Replacement of trees: woodland preservation orders

(1) This section applies where any trees in respect of which a woodland preservation order is in force are removed, uprooted or destroyed in breach of tree preservation regulations.

(2) The owner or owners of the land on which the trees were situated must ensure that replacement trees of appropriate size and species are planted as soon as reasonably practicable.

(3) The number of trees planted must be—

(a) the same as the number of trees removed, uprooted or destroyed, or

(b) where that number is not known, the best estimate that can reasonably be made of the number of trees removed, uprooted or destroyed.

(4) The replacement trees must be planted—

(a) at or near the places where the original trees were situated, or

(b) in another place designated by the planning authority in whose area the land is situated that is—

(i) on or near the land on which the original trees were situated, or

(ii) on other land agreed between the planning authority and the owner of that other land.

(5) The requirement in subsection (2) does not apply where, on an application by an owner of the land, the planning authority in whose area the land is situated dispenses with the requirement.

(6) The relevant woodland preservation order has effect in relation to any trees planted in accordance with this section as it had effect in relation to the original trees.

(7) References in this section to an owner of the land are references to a person who is from time to time an owner of the land.

(8) The requirement imposed by subsection (2) may only be enforced by a tree replacement notice under section 252.

PENNOD 2

COED MEWN ARDALOEDD CADWRAETH

247 Diogelu coed mewn ardaloedd cadwraeth

(1) Ni chaiff person gynnal unrhyw un neu ragor o'r gweithgareddau a ganlyn, na pheri na chaniatáu i unrhyw un neu ragor o'r gweithgareddau gael eu cynnal, mewn perthynas â choeden y mae'r adran hon yn gymwys iddi—

(a) torri'r goeden i lawr;

(b) brigdorri'r goeden;

(c) tocio'r goeden;

(d) dadwreiddio'r goeden;

(e) difrodi'r goeden yn fwriadol neu'n ddi-hid;

(f) dinistrio'r goeden yn fwriadol neu'n ddi-hid.

(2) Mae'r adran hon yn gymwys i goeden mewn ardal gadwraeth nad oes gorchymyn diogelu coed na gorchymyn diogelu coetir mewn grym mewn cysylltiad â hi.

(3) Nid yw is-adran (1) yn gwahardd gweithgaredd—

(a) i'r graddau y mae'r gweithgaredd wedi ei awdurdodi gan orchymyn cydsyniad seilwaith neu orchymyn sy'n rhoi cydsyniad datblygu, neu

(b) os bodlonir amodau 1 i 4.

(4) Amod 1 yw bod hysbysiad o fwriad i gynnal y gweithgaredd wedi ei gyflwyno i'r awdurdod cynllunio y mae'r goeden yn ei ardal.

(5) Amod 2 yw bod yr hysbysiad yn cynnwys digon o wybodaeth fel bod modd adnabod y goeden.

(6) Amod 3 yw bod y gweithgaredd yn cael ei gynnal gyda chydsyniad yr awdurdod cynllunio neu ar ôl diwedd 6 wythnos sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(7) Amod 4 yw bod y gweithgaredd yn cael ei gynnal cyn diwedd 2 flynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(8) Caiff rheoliadau bennu achosion pan nad yw is-adran (1) yn gymwys.

(9) Cânt, yn benodol, ddarparu nad yw'n gymwys i—

(a) gweithgareddau penodedig neu ddisgrifiadau penodedig o weithgareddau;

(b) gweithgareddau a gynhelir mewn amgylchiadau penodedig;

(c) gweithgareddau a gynhelir yn ddarostyngedig i amodau penodedig;

(d) coed mewn ardaloedd cadwraeth penodedig;

(e) coed o faint neu o rywogaethau penodedig;

(f) coed sy'n eiddo i bersonau penodedig neu ddisgrifiadau penodedig o bersonau.

(10) Yn y Bennod hon ystyr "ardal gadwraeth" yw ardal a ddynodir o dan adran 158 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol.

CHAPTER 2

TREES IN CONSERVATION AREAS

247 Preservation of trees in conservation areas

(1) A person must not carry out any of the following activities, or cause or permit any of the activities to be carried out, in relation to a tree to which this section applies—

(a) cutting down the tree;

(b) topping the tree;

(c) lopping the tree;

(d) uprooting the tree;

(e) intentionally or recklessly damaging the tree;

(f) intentionally or recklessly destroying the tree.

(2) This section applies to a tree in a conservation area in respect of which no tree preservation order or woodland preservation order is in force.

(3) Subsection (1) does not prohibit an activity—

(a) so far as the activity is authorised by an infrastructure consent order or an order granting development consent, or

(b) if conditions 1 to 4 are met.

(4) Condition 1 is that notice of an intention to carry out the activity has been served on the planning authority in whose area the tree is situated.

(5) Condition 2 is that the notice includes enough information to enable the tree to be identified.

(6) Condition 3 is that the activity is carried out with the consent of the planning authority or after the end of 6 weeks beginning with the day the notice is served.

(7) Condition 4 is that the activity is carried out before the end of 2 years beginning with the day the notice is served.

(8) Regulations may specify cases where subsection (1) does not apply.

(9) They may, in particular, provide that it does not apply to—

(a) specified activities or descriptions of activities;

(b) activities carried out in specified circumstances;

(c) activities carried out subject to specified conditions;

(d) trees in specified conservation areas;

(e) trees of a specified size or species;

(f) trees belonging to specified persons or descriptions of persons.

(10) In this Chapter "conservation area" means an area designated under section 158 of the Historic Environment Act.

248 Amnewid coed mewn ardaloedd cadwraeth

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo coeden y mae adran 247(1) yn gymwys iddi—

(a) yn cael ei symud ymaith, ei dadwreiddio neu ei dinistrio—

(i) gan dorri adran 247(1), neu

(ii) mewn amgylchiadau eraill a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) yn marw mewn amgylchiadau a bennir mewn rheoliadau.

(2) Rhaid i berchennog neu berchnogion ar y tir yr oedd y goeden arno sicrhau bod coeden amnewid o faint a rhywogaeth briodol yn cael ei phlannu cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.

(3) Rhaid plannu'r goeden amnewid yn y man lle'r oedd y goeden wreiddiol neu'n agos i'r man hwnnw.

(4) Nid yw'r gofyniad yn is-adran (2) yn gymwys pan fo'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal, ar gais gan berchennog ar y tir, yn hepgor y gofyniad.

(5) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at berchennog ar y tir yn gyfeiriadau at berson sydd o bryd i'w gilydd yn berchennog ar y tir.

(6) Ni chaniateir gorfodi'r gofyniad a osodir gan is-adran (2) ond drwy hysbysiad amnewid coed o dan adran 252.

249 Cofrestr o hysbysiadau o fwriad i gynnal gwaith

(1) Rhaid i awdurdod cynllunio gadw cofrestr sy'n cynnwys gwybodaeth, o fath a bennir mewn rheoliadau, sy'n ymwneud â hysbysiadau a ddaw i'w law o dan adran 247(4) (hysbysiad o fwriad i gynnal gweithgaredd mewn perthynas â choeden mewn ardal gadwraeth).

(2) Rhaid cadw'r gofrestr yn y modd a bennir mewn rheoliadau.

(3) Rhaid i'r gofrestr fod ar gael i'r cyhoedd edrych arni yn rhad ac am ddim ar bob adeg resymol.

PENNOD 3

GORFODI

Gorfodi gwaharddiad ar waith

250 Troseddau torri darpariaethau diogelu coed

(1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person, gan dorri rheoliadau diogelu coed neu adran 247(1)—

(a) yn torri coeden i lawr neu'n dadwreiddio coeden,

(b) yn fwriadol neu'n ddi-hid yn dinistrio coeden,

(c) yn fwriadol neu'n ddi-hid yn brigdorri, yn tocio neu'n difrodi coeden mewn modd sy'n debygol o'i dinistrio, neu

(d) yn peri neu'n caniatáu cynnal unrhyw un neu ragor o'r gweithgareddau ym mharagraffau (a) i (c).

248 Replacement of trees in conservation areas

(1) This section applies where a tree to which section 247(1) applies—

(a) is removed, uprooted or destroyed—

(i) in breach of section 247(1), or

(ii) in other circumstances specified in regulations, or

(b) dies in circumstances specified in regulations.

(2) The owner or owners of the land on which the tree was situated must ensure that a replacement tree of an appropriate size and species is planted as soon as reasonably practicable.

(3) The replacement tree must be planted at or near the place where the original tree was situated.

(4) The requirement in subsection (2) does not apply where, on an application by an owner of the land, the planning authority in whose area the land is situated dispenses with the requirement.

(5) References in this section to an owner of the land are references to a person who is from time to time an owner of the land.

(6) The requirement imposed by subsection (2) may only be enforced by a tree replacement notice under section 252.

249 Register of notices of intention to carry out works

(1) A planning authority must keep a register containing such information relating to notices it receives under section 247(4) (notice of intention to carry out activity in relation to a tree in a conservation area) as is specified in regulations.

(2) The register must be kept in the way specified in regulations.

(3) The register must be available for public inspection free of charge at all reasonable times.

CHAPTER 3

ENFORCEMENT

Enforcement of prohibition on works

250 Offences of breaching tree preservation provisions

(1) A person commits an offence if, in breach of tree preservation regulations or section 247(1), the person—

(a) cuts down or uproots a tree,

(b) intentionally or recklessly destroys a tree,

(c) intentionally or recklessly tops, lops or damages a tree in a way that is likely to destroy it, or

(d) causes or permits the carrying out of any of the activities in paragraphs (a) to (c).

(2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (1) yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

(3) Wrth benderfynu swm y ddirwy sydd i'w gosod ar berson a euogfarnwyd o drosedd o dan is-adran (1), rhaid i'r llys roi sylw yn benodol i unrhyw fudd ariannol sydd wedi cronni, neu yr ymddengys ei fod yn debygol o gronni, i'r person o ganlyniad i'r drosedd.

(4) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person yn torri rheoliadau diogelu coed neu adran 247(1) ac eithrio fel y crybwyllir yn is-adran (1).

(5) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (4) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 4 ar y raddfa safonol.

251 Gwaharddeb i atal torri darpariaethau diogelu coed

(1) Caiff awdurdod cynllunio wneud cais i'r Uchel Lys neu'r llys sirol am waharddeb i atal trosedd wirioneddol neu drosedd ddisgwyliedig o dan adran 250 mewn cysylltiad â thir yn ardal yr awdurdod.

(2) Caiff awdurdod wneud cais pa un a yw wedi arfer, neu'n cynnig arfer, unrhyw un neu ragor o'i bwerau eraill o dan y Rhan hon ai peidio.

(3) Caiff y llys roi gwaharddeb ar unrhyw delerau y mae'n ystyried eu bod yn briodol at ddiben atal y drosedd.

(4) Caiff rheolau llys ddarparu i waharddeb gael ei dyroddi yn erbyn person nad yw'n hysbys pwy ydyw.

Gorfodi'r gofyniad i amnewid coed

252 Pŵer awdurdod cynllunio i ddyroddi hysbysiad amnewid coed

(1) Caiff awdurdod cynllunio ddyroddi hysbysiad amnewid coed os yw'n ystyried na chydymffurfiwyd â gofyniad i blannu coed amnewid ar dir yn ei ardal.

(2) Rhaid i hysbysiad amnewid coed—

(a) ei gwneud yn ofynnol i goeden o'r maint a'r rhywogaeth a bennir yn yr hysbysiad, neu i goed o'r meintiau a'r rhywogaethau a bennir yn yr hysbysiad, gael ei phlannu neu eu plannu,

(b) pennu'r dyddiad y mae'r hysbysiad i gymryd effaith, ac

(c) pennu'r cyfnod y mae rhaid plannu'r goeden neu'r coed ynddo.

(3) Ni chaniateir dyroddi hysbysiad amnewid coed ar ôl diwedd 4 blynedd sy'n dechrau â dyddiad y methiant honedig i gydymffurfio.

(4) Pan fo awdurdod cynllunio yn dyroddi hysbysiad amnewid coed, rhaid iddo gyflwyno copi o'r hysbysiad i bob perchennog ar y tir y mae'r gofyniad i blannu coed amnewid yn gymwys mewn perthynas ag ef.

(5) Rhaid cyflwyno pob copi o'r hysbysiad—

(a) cyn diwedd 28 o ddiwrnodau ar ôl y diwrnod y dyroddir yr hysbysiad, a

(b) o leiaf 28 o ddiwrnodau cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad fel y dyddiad y mae i gymryd effaith.

(2) A person guilty of an offence under subsection (1) is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

(3) In determining the amount of the fine to be imposed on a person convicted of an offence under subsection (1), the court must in particular have regard to any financial benefit that has accrued or appears likely to accrue to the person in consequence of the offence.

(4) A person commits an offence if the person breaches tree preservation regulations or section 247(1) otherwise than as mentioned in subsection (1).

(5) A person guilty of an offence under subsection (4) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 4 on the standard scale.

251 Injunction restraining breach of tree preservation provisions

(1) A planning authority may apply to the High Court or the county court for an injunction restraining an actual or expected offence under section 250 in respect of land in the authority's area.

(2) An authority may make an application whether or not it has exercised or is proposing to exercise any of its other powers under this Part.

(3) The court may grant an injunction on any terms it considers appropriate for the purpose of restraining the offence.

(4) Rules of court may provide for an injunction to be issued against a person whose identity is unknown.

Enforcement of requirement to replace trees

252 Power of planning authority to issue tree replacement notice

(1) A planning authority may issue a tree replacement notice if it considers that a requirement to plant replacement trees on land in its area has not been complied with.

(2) A tree replacement notice must—

(a) require a tree or trees of the size and species specified in the notice to be planted,

(b) specify the date on which it is to take effect, and

(c) specify the period within which the tree or trees must be planted.

(3) A tree replacement notice may not be issued after the end of 4 years beginning with the date of the alleged failure to comply.

(4) Where a planning authority issues a tree replacement notice, it must serve a copy of the notice on every owner of the land in relation to which the requirement to plant replacement trees applies.

(5) Each copy of the notice must be served—

(a) before the end of 28 days after the day the notice is issued, and

(b) at least 28 days before the date specified in the notice as the date on which it is to take effect.

(6) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cynllunio gynnwys gyda phob copi o hysbysiad amnewid coed a gyflwynir ganddo o dan yr adran hon nodyn esboniadol sy'n rhoi gwybodaeth a bennir yn y rheoliadau am yr hawl i apelio o dan adran 254.

(7) Yn yr adran hon mae cyfeiriad at ofyniad i blannu coed amnewid yn gyfeiriad at ofyniad i sicrhau bod coeden amnewid neu goed amnewid yn cael ei phlannu neu eu plannu, a osodir gan—

(a) unrhyw un neu ragor o amodau cydsyniad a roddir o dan reoliadau diogelu coed,

(b) adran 245 neu 246 (coed y mae gorchmynion diogelu coed neu orchmynion diogelu coetir yn gymwys iddynt), neu

(c) adran 248 (coed mewn ardaloedd cadwraeth).

253 Amrywio hysbysiad amnewid coed

(1) Pan fo awdurdod cynllunio wedi dyroddi hysbysiad amnewid coed, caiff hepgor neu lacio unrhyw un neu ragor o ofynion yr hysbysiad.

(2) Caiff yr awdurdod arfer y pŵer yn is-adran (1) pa un a yw'r hysbysiad wedi cymryd effaith ai peidio.

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys pan fo'r awdurdod cynllunio wedi cyflwyno copïau o'r hysbysiad o dan adran 252(4) cyn arfer y pŵer yn is-adran (1).

(4) Yn union ar ôl arfer y pŵer yn is-adran (1), rhaid i'r awdurdod roi hysbysiad ei fod wedi gwneud hynny i bob person y cyflwynwyd copi o'r hysbysiad amnewid coed iddo.

254 Yr hawl i apelio yn erbyn hysbysiad amnewid coed

(1) Caiff person y cyflwynir copi o hysbysiad amnewid coed iddo apelio i Weinidogion Cymru yn erbyn yr hysbysiad.

(2) Caniateir gwneud apêl ar un neu ragor o'r seiliau a ganlyn—

(a) nad yw'r gofyniad i blannu coed amnewid yn gymwys neu y cydymffurfiwyd â'r gofyniad hwnnw;

(b) mewn achos pan fo'r gofyniad i blannu coed amnewid wedi ei osod gan adran 245, 246 neu 248, y dylid, yn holl amgylchiadau'r achos, hepgor y gofyniad mewn perthynas ag unrhyw goeden neu goed;

(c) bod gofynion yr hysbysiad yn afresymol mewn cysylltiad ag—

(i) y cyfnod y mae rhaid plannu'r goeden neu'r coed ynddo, neu

(ii) maint neu rywogaeth y goeden neu feintiau neu rywogaethau'r coed y mae rhaid ei phlannu neu eu plannu;

(d) nad yw budd amwynder yn ei gwneud yn ofynnol plannu coeden neu goed yn unol â'r hysbysiad neu y byddai hynny'n groes i'r arfer o goedwigaeth dda;

(e) bod y man lle mae rhaid plannu'r goeden neu'r coed yn anaddas at y diben hwnnw.

(3) Rhaid i apêl o dan yr adran hon gael ei gwneud drwy—

(a) cyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad amnewid coed fel y dyddiad y mae i gymryd effaith,

(6) Regulations may require a planning authority to include with every copy of a tree replacement notice that it serves under this section an explanatory note giving information specified in the regulations about the right of appeal under section 254.

(7) In this section a reference to a requirement to plant replacement trees is a reference to a requirement to ensure that a replacement tree or replacement trees are planted, imposed by—

(a) any conditions of a consent given under tree preservation regulations,

(b) section 245 or 246 (trees to which tree preservation orders or woodland preservation orders apply), or

(c) section 248 (trees in conservation areas).

253 Variation of tree replacement notice

(1) Where a planning authority has issued a tree replacement notice, it may waive or relax any requirement of the notice.

(2) The authority may exercise the power in subsection (1) whether or not the notice has taken effect.

(3) Subsection (4) applies where the planning authority had served copies of the notice under section 252(4) before exercising the power in subsection (1).

(4) Immediately after exercising the power in subsection (1), the authority must give notice that it has done so to every person who was served with a copy of the tree replacement notice.

254 Right to appeal against tree replacement notice

(1) A person on whom a copy of a tree replacement notice is served may appeal to the Welsh Ministers against the notice.

(2) An appeal may be made on one or more of the following grounds—

(a) that the requirement to plant replacement trees is not applicable or has been complied with;

(b) in a case where the requirement to plant replacement trees was imposed by section 245, 246 or 248, that in all the circumstances of the case the requirement should be dispensed with in relation to any tree or trees;

(c) that the requirements of the notice are unreasonable in respect of—

(i) the period within which the tree or trees must be planted, or

(ii) the size or species of tree or trees that must be planted;

(d) that the planting of a tree or trees in accordance with the notice is not required in the interests of amenity or would be contrary to the practice of good forestry;

(e) that the place in which the tree or trees must be planted is unsuitable for that purpose.

(3) An appeal under this section must be made by—

(a) serving a notice of appeal on the Welsh Ministers before the date specified in the tree replacement notice as the date on which it is to take effect,

(b) anfon hysbysiad o apêl at Weinidogion Cymru mewn llythyr wedi ei gyfeirio'n briodol a'i ragdalu a'i bostio atynt ar adeg pan fyddai, yng nghwrs arferol y post, yn cael ei ddanfon atynt cyn y dyddiad hwnnw, neu

(c) anfon hysbysiad o apêl at Weinidogion Cymru drwy ddefnyddio cyfathrebiadau electronig ar adeg pan fyddai, yng nghwrs arferol trosglwyddo, yn cael ei ddanfon atynt cyn y dyddiad hwnnw.

(4) Rhaid i'r hysbysiad o apêl—

(a) dangos y seiliau dros apelio, a

(b) nodi'r ffeithiau y mae'r apêl yn seiliedig arnynt.

(5) Caiff rheoliadau bennu gwybodaeth bellach y mae rhaid ei chyflwyno gyda'r hysbysiad o apêl.

(6) Pan fo apêl wedi ei gwneud—

(a) nid yw'r hysbysiad amnewid coed yn cael effaith hyd nes y penderfynir yr apêl yn derfynol neu y tynnir yr apêl yn ôl (gweler hefyd adran 379(4) pan ddygir achos o dan yr adran honno mewn perthynas â'r hysbysiad);

(b) nid oes gan yr apelydd nac unrhyw berson arall hawlogaeth, mewn unrhyw achos arall a ddechreuir ar ôl i'r apêl gael ei gwneud, i honni na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad amnewid coed i'r apelydd yn unol ag adran 252.

(7) Yn yr adran hon mae i gyfeiriadau at ofyniad i blannu coed amnewid yr ystyr a roddir gan adran 252(7).

255 Penderfynu apêl

(1) Ar apêl o dan adran 254, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cywiro unrhyw ddiffyg, unrhyw wall neu unrhyw gamddisgrifiad yn yr hysbysiad amnewid coed y mae'r apêl yn ymwneud ag ef, neu

(b) amrywio unrhyw un neu ragor o'i ofynion,

os ydynt wedi eu bodloni na fydd y cywiriad neu'r amrywiad yn achosi anghyfiawnder i'r apelydd na'r awdurdod cynllunio.

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu apêl—

(a) os ydynt yn caniatáu'r apêl, cânt ddiddymu'r hysbysiad amnewid coed;

(b) rhaid iddynt roi unrhyw gyfarwyddydau sy'n angenrheidiol i roi effaith i'w penderfyniad.

(3) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau yn erbyn hysbysiadau amnewid coed (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

256 Gorchymyn i ganiatáu i goed gael eu plannu

(1) Caiff perchennog ar dir wneud cais drwy gŵyn i lys ynadon am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson arall sydd â buddiant yn y tir ganiatáu cydymffurfiaeth â hysbysiad amnewid coed.

(b) sending a notice of appeal to the Welsh Ministers in a properly addressed and pre-paid letter posted to them at a time when, in the ordinary course of post, it would be delivered to them before that date, or

(c) sending a notice of appeal to the Welsh Ministers using electronic communications at a time when, in the ordinary course of transmission, it would be delivered to them before that date.

(4) The notice of appeal must—

(a) indicate the grounds of the appeal, and

(b) state the facts on which the appeal is based.

(5) Regulations may specify further information that must be submitted with the notice of appeal.

(6) Where an appeal is made—

(a) the tree replacement notice has no effect until the appeal is finally determined or withdrawn (see also section 379(4) where proceedings are brought under that section in relation to the notice);

(b) neither the appellant nor any other person is entitled, in any other proceedings started after the making of the appeal, to claim that a copy of the tree replacement notice was not served on the appellant in accordance with section 252.

(7) In this section references to a requirement to plant replacement trees have the meaning given by section 252(7).

255 Determination of appeal

(1) On an appeal under section 254, the Welsh Ministers may—

(a) correct any defect, error or misdescription in the tree replacement notice to which the appeal relates, or

(b) vary any of its requirements,

if they are satisfied that the correction or variation will not cause injustice to the appellant or the planning authority.

(2) Where the Welsh Ministers determine an appeal—

(a) if they allow the appeal, they may quash the tree replacement notice;

(b) they must give any directions necessary to give effect to their determination.

(3) Chapter 2 of Part 14 makes provision about the procedure for the consideration of appeals against tree replacement notices (including provision for them to be determined by inspectors).

256 Order to permit trees to be planted

(1) An owner of land may apply by way of complaint to a magistrates' court for an order requiring another person who has an interest in the land to permit a tree replacement notice to be complied with.

(2) Caiff y llys wneud gorchymyn o'r fath os yw wedi ei fodloni bod y person arall yn atal y perchennog rhag cydymffurfio â'r hysbysiad.

257 Pŵer i fynd ar dir a phlannu coed

(1) Os yw'r cyfnod y mae hysbysiad amnewid coed yn ei gwneud yn ofynnol plannu coeden neu goed ynddo, neu gyfnod hwy a ganiateir gan yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad, wedi dod i ben ac nad yw unrhyw un neu ragor o'r coed wedi eu plannu, caiff yr awdurdod cynllunio ar unrhyw adeg resymol fynd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef a phlannu'r coed.

(2) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer pŵer o dan is-adran (1) yn cyflawni trosedd.

(3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (2) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

258 Adennill costau plannu coed

(1) Pan fo awdurdod cynllunio yn arfer y pwerau o dan adran 257(1) i fynd ar dir a phlannu coed, caiff yr awdurdod adennill oddi wrth berson sydd ar y pryd yn berchennog ar y tir y costau y mae'n mynd iddynt yn rhesymol wrth wneud hynny.

(2) Os yw awdurdod cynllunio yn hawlio i adennill costau o dan is-adran (1) oddi wrth berchennog ar dir—

(a) y mae ganddo hawlogaeth i gael crogrent y tir dim ond fel asiant neu ymddiriedolwr ar gyfer person arall (y "penadur"), a

(b) nad oes ganddo, ac nad oedd ganddo ar unrhyw adeg ers y diwrnod pan fynnwyd bod y costau yn cael eu talu, ddigon o arian ar ran y penadur i dalu'r costau yn llawn,

mae atebolrwydd yr asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gyfyngu i gyfanswm yr arian y mae'r asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gael ar ran y penadur ers y diwrnod hwnnw.

(3) Os yw is-adran (2) yn atal awdurdod cynllunio rhag adennill y cyfan o'i gostau oddi wrth asiant neu ymddiriedolwr, caiff eu hadennill oddi wrth y penadur, neu'n rhannol oddi wrth y penadur ac yn rhannol oddi wrth yr asiant neu'r ymddiriedolwr.

(4) Pan fo copi o hysbysiad amnewid coed wedi ei gyflwyno mae—

(a) costau y mae perchennog ar y tir yn mynd iddynt at ddiben cydymffurfio â'r hysbysiad, a

(b) symiau y mae perchennog ar y tir yn eu talu o dan is-adran (1) mewn cysylltiad â chostau y mae'r awdurdod cynllunio yn mynd iddynt wrth blannu coed,

i'w trin fel ped aed iddynt neu pe baent wedi eu talu at ddefnydd ac ar archiad gan unrhyw berson, heblaw perchennog ar y tir, sy'n gyfrifol am symud ymaith, dadwreiddio neu ddinistrio'r goeden neu'r coed gwreiddiol.

(5) Mae'r costau y gellir eu hadennill gan awdurdod cynllunio o dan is-adran (1), hyd nes y cânt eu hadennill, yn bridiant ar y tir y mae'r hysbysiad amnewid coed yn ymwneud ag ef.

(2) The court may make such an order if it is satisfied that the other person is preventing the owner from complying with the notice.

257 Power to enter land and plant trees

(1) If the period within which a tree replacement notice requires a tree or trees to be planted, or a longer period allowed by the planning authority that issued the notice, has ended and any of the trees have not been planted, the planning authority may at any reasonable time enter the land to which the notice relates and plant the trees.

(2) A person who intentionally obstructs a person exercising a power under subsection (1) commits an offence.

(3) A person guilty of an offence under subsection (2) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

258 Recovery of costs of planting trees

(1) Where a planning authority exercises the powers under section 257(1) to enter land and plant trees, the authority may recover from a person who is then an owner of the land the costs it reasonably incurs in doing so.

(2) If a planning authority claims to recover costs under subsection (1) from an owner of land who—

(a) is entitled to receive the rack rent of the land merely as agent or trustee for another person (the "principal"), and

(b) does not have, and has not had at any time since the day payment of the costs was demanded, enough money on behalf of the principal to pay the costs in full,

the liability of the agent or trustee is limited to the total amount of money that the agent or trustee has had on behalf of the principal since that day.

(3) If subsection (2) prevents a planning authority recovering the whole of its costs from an agent or trustee, it may recover them from the principal, or partly from the principal and partly from the agent or trustee.

(4) Where a copy of a tree replacement notice has been served—

(a) costs that an owner of the land incurs for the purpose of complying with the notice, and

(b) amounts that an owner of the land pays under subsection (1) in respect of costs incurred by the planning authority in planting trees,

are to be treated as incurred or paid for the use and at the request of any person, other than an owner of the land, responsible for the removal, uprooting or destruction of the original tree or trees.

(5) The costs recoverable by a planning authority under subsection (1) are, until recovered, a charge on the land to which the tree replacement notice relates.

(6) Mae'r pridiant yn cymryd effaith fel pridiant tir lleol ar ddechrau'r diwrnod ar ôl y diwrnod y mae'r awdurdod yn cwblhau'r gwaith o blannu coed yn unol â gofyniad yr hysbysiad.

(7) Mae is-adran (8) yn gymwys pan—

(a) bo awdurdod cynllunio yn symud ymaith ddeunyddiau o dir wrth blannu coed sy'n ofynnol eu plannu gan hysbysiad amnewid coed, a

(b) na fo perchennog y deunyddiau, o fewn 3 diwrnod ar ôl y diwrnod y cânt eu symud ymaith, yn hawlio'r deunyddiau ac yn mynd â hwy i ffwrdd.

(8) O ran yr awdurdod cynllunio—

(a) caiff werthu'r deunyddiau, a

(b) os yw'n gwneud hynny, rhaid iddo dalu'r enillion i'r person a oedd yn berchen ar y deunyddiau, ar ôl didynnu unrhyw gostau y gall yr awdurdod eu hadennill oddi wrth y person.

Pwerau mynediad

259 Pwerau i fynd ar dir heb warant

(1) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio fynd ar unrhyw dir—

(a) er mwyn cynnal arolwg ohono mewn cysylltiad â gwneud gorchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir mewn perthynas â'r tir;

(b) er mwyn asesu a yw trosedd o dan adran 250 wedi cael ei chyflawni ar y tir;

(c) er mwyn penderfynu a ddylai hysbysiad amnewid coed gael ei ddyroddi mewn perthynas â'r tir;

(d) mewn cysylltiad ag arfer unrhyw swyddogaeth arall a roddir i'r awdurdod gan neu o dan y Rhan hon.

(2) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan Weinidogion Cymru fynd ar unrhyw dir—

(a) er mwyn cynnal arolwg ohono mewn cysylltiad â gwneud, amrywio neu ddirymu gorchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir mewn perthynas â'r tir;

(b) mewn cysylltiad ag arfer unrhyw swyddogaeth arall a roddir i Weinidogion Cymru gan neu o dan y Rhan hon.

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru awdurdodi person i fynd ar dir at ddiben a grybwyllir yn is-adran (2)(a) heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal.

(4) Os yw rheoliadau diogelu coed yn gwneud darpariaeth ar gyfer talu digollediad yn unol ag adran 242, caiff swyddog o Swyddfa Brisio Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi fynd ar unrhyw dir er mwyn cynnal arolwg ohono, neu i amcangyfrif ei werth, mewn cysylltiad â hawliad am ddigollediad.

(5) Caniateir arfer pŵer i fynd ar dir o dan yr adran hon dim ond—

(a) ar adeg resymol;

(b) os oes sail resymol dros fynd ar y tir at y diben o dan sylw.

(6) The charge takes effect as a local land charge at the beginning of the day after the day the authority completes the planting of trees that is required by the notice.

(7) Subsection (8) applies where—

(a) a planning authority removes materials from land in the course of planting trees required to be planted by a tree replacement notice, and

(b) the owner of the materials does not, within 3 days after the day they are removed, claim the materials and take them away.

(8) The planning authority—

(a) may sell the materials, and

(b) if it does so, must pay the proceeds to the person who owned the materials, after deducting any costs recoverable by it from the person.

Powers of entry

259 Powers to enter land without warrant

(1) A person authorised in writing by a planning authority may enter any land—

(a) to survey it in connection with making a tree preservation order or a woodland preservation order in relation to the land;

(b) to assess whether an offence under section 250 has been committed on the land;

(c) to determine whether a tree replacement notice should be issued in relation to the land;

(d) in connection with the exercise of any other function conferred on the authority by or under this Part.

(2) A person authorised in writing by the Welsh Ministers may enter any land—

(a) to survey it in connection with making, varying or revoking a tree preservation order or a woodland preservation order in relation to the land;

(b) in connection with the exercise of any other function conferred on the Welsh Ministers by or under this Part.

(3) The Welsh Ministers must not authorise a person to enter land for a purpose mentioned in subsection (2)(a) without consulting the planning authority in whose area the land is situated.

(4) If tree preservation regulations make provision for the payment of compensation in accordance with section 242, an officer of the Valuation Office of His Majesty's Revenue and Customs may enter any land to survey it, or estimate its value, in connection with a claim for compensation.

(5) A power to enter land under this section may be exercised only—

(a) at a reasonable time;

(b) if there are reasonable grounds for entering the land for the purpose in question.

(6) Ni chaiff person sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon fynnu mynediad fel hawl—

(a) yn rhinwedd is-adran (1)(a) i (c) neu (2)(a) i adeilad a ddefnyddir fel annedd, neu

(b) yn rhinwedd is-adran (1)(d), (2)(b) neu (4) i unrhyw dir sydd wedi ei feddiannu,

oni bai bod 24 o oriau o rybudd o'r mynediad bwriadedig wedi ei roi i bob meddiannydd ar yr adeilad neu'r tir.

(7) Os yw person wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon—

(a) rhaid iddo, os yw'n ofynnol iddo wneud hynny gan neu ar ran unrhyw berchennog neu unrhyw feddiannydd ar y tir, ddangos tystiolaeth o awdurdodiad y person a datgan diben mynd ar y tir cyn mynd arno,

(b) caiff fynd ag unrhyw bersonau eraill sy'n angenrheidiol ar y tir,

(c) caiff gymryd samplau o unrhyw goeden neu bridd, a

(d) rhaid iddo, os yw'n ymadael â'r tir ar adeg pan nad oes perchennog neu feddiannydd yn bresennol, ei adael wedi ei ddiogelu yr un mor effeithiol rhag tresmaswyr ag yr oedd pan aeth y person arno.

260 Gwarant i fynd ar dir

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw ynad heddwch wedi ei fodloni ar sail gwybodaeth ysgrifenedig ar lw—

(a) bod sail resymol dros fynd ar dir at ddiben a grybwyllir yn adran 259(1)(a) i (c) neu (2)(a), a

(b) bod—

(i) mynediad i'r tir wedi ei wrthod neu fod gwrthodiad yn cael ei ddisgwyl yn rhesymol, neu

(ii) yr achos yn un brys.

(2) Caiff yr ynad heddwch ddyroddi gwarant sy'n rhoi pŵer i fynd ar y tir i unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio neu (yn ôl y digwydd) Weinidogion Cymru.

(3) At ddibenion is-adran (1)(b)(i) mae mynediad i dir i'w drin fel pe bai wedi ei wrthod os na cheir ateb i archiad am fynediad o fewn cyfnod rhesymol.

(4) Mae gwarant o dan yr adran hon yn awdurdodi mynediad i dir—

(a) ar un achlysur yn unig, a

(b) ar adeg resymol yn unig, oni bai bod yr achos yn un brys.

(5) Os yw person wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon—

(a) rhaid iddo, os yw'n ofynnol iddo wneud hynny gan neu ar ran unrhyw berchennog neu unrhyw feddiannydd ar y tir, ddangos tystiolaeth o awdurdodiad y person a datgan diben mynd ar y tir cyn mynd arno,

(b) caiff fynd ag unrhyw bersonau eraill sy'n angenrheidiol ar y tir,

(c) caiff gymryd samplau o unrhyw goeden neu bridd, a

(6) A person authorised to enter land under this section may not demand admission as of right—

(a) by virtue of subsection (1)(a) to (c) or (2)(a) to a building used as a dwelling, or

(b) by virtue of subsection (1)(d), (2)(b) or (4) to any land that is occupied,

unless 24 hours' notice of the intended entry has been given to every occupier of the building or land.

(7) A person authorised to enter land under this section—

(a) must, if required to do so by or on behalf of any owner or occupier of the land, produce evidence of the person's authorisation and state the purpose of the entry before entering the land,

(b) may take on to the land any other persons that are necessary,

(c) may take samples from any tree or soil, and

(d) must, if leaving the land at a time when no owner or occupier is present, leave it as effectively secured against trespassers as the person found it.

260 Warrant to enter land

(1) This section applies if a justice of the peace is satisfied on sworn information in writing—

(a) that there are reasonable grounds for entering land for a purpose mentioned in section 259(1)(a) to (c) or (2)(a), and

(b) that—

(i) admission to the land has been refused or a refusal is reasonably expected, or

(ii) the case is one of urgency.

(2) The justice of the peace may issue a warrant conferring a power to enter the land on any person authorised in writing by a planning authority or (as the case may be) the Welsh Ministers.

(3) For the purposes of subsection (1)(b)(i) admission to land is to be treated as having been refused if no reply is received to a request for admission within a reasonable period.

(4) A warrant under this section authorises entry to land—

(a) on one occasion only, and

(b) only at a reasonable time, unless the case is one of urgency.

(5) A person authorised to enter land under this section—

(a) must, if required to do so by or on behalf of any owner or occupier of the land, produce evidence of the person's authorisation and state the purpose of the entry before entering the land,

(b) may take on to the land any other persons that are necessary,

(c) may take samples from any tree or soil, and

(d) rhaid iddo, os yw'n ymadael â'r tir ar adeg pan nad oes perchennog neu feddiannydd yn bresennol, ei adael wedi ei ddiogelu yr un mor effeithiol rhag tresmaswyr ag yr oedd pan aeth y person arno.

(6) Mae gwarant o dan yr adran hon yn peidio â chael effaith ar ddiwedd 1 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y'i dyroddir.

261 Darpariaethau atodol ynghylch pwerau mynediad

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo gan berson bŵer i fynd ar dir a roddir gan adran 259 neu drwy warant o dan adran 260.

(2) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer y pŵer mynediad yn cyflawni trosedd.

(3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (2) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(4) Os difrodir tir neu eiddo arall wrth arfer y pŵer mynediad, caiff person sy'n dioddef y difrod adennill digolledíad oddi wrth yr awdurdod cynllunio a awdurdododd y mynediad neu (yn ôl y digwydd) Weinidogion Cymru.

RHAN 10

CAFFAEL A CHYFEDDU TIR AT DDIBENION CYNLLUNIO ETC.

Pwerau awdurdod lleol perthnasol i gaffael tir at ddibenion cynllunio

262 Caffael tir drwy gytundeb at ddibenion cynllunio

(1) Caiff awdurdod lleol perthnasol gaffael unrhyw dir drwy gytundeb os yw'r amod cyntaf neu'r ail amod wedi ei fodloni.

(2) Yr amod cyntaf yw bod yr awdurdod yn ystyried—

(a) y bydd y caffaeliad yn hwyluso datblygiad neu welliant ar y tir, neu mewn perthynas â'r tir, a

(b) bod y datblygiad neu'r gwelliant yn debygol o gyfrannu at wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol neu ddiwylliannol ardal yr awdurdod.

(3) Yr ail amod yw bod y tir yn ofynnol at ddiben y mae'n angenrheidiol ei gyflawni er budd cynllunio'n briodol ardal yr awdurdod.

(4) Pan fo gan awdurdod lleol perthnasol y pŵer i gaffael tir o dan is-adran (1) (y "prif dir"), mae'r tir y caiff ei gaffael drwy gytundeb yn cynnwys—

(a) unrhyw dir sy'n cyffinio â'r prif dir sy'n ofynnol ar gyfer cynnal gwaith i hwyluso datblygiad y prif dir neu ddefnydd ohono;

(b) os yw'r prif dir yn ffurfio rhan o dir comin, man agored neu randir, unrhyw dir sy'n ofynnol ar gyfer ei roi yn gyfnewid am y prif dir.

(5) Nid oes gwahaniaeth pwy y mae'r awdurdod lleol perthnasol yn cynnig y dylai gynnal unrhyw weithgaredd, neu gyflawni unrhyw ddiben, a grybwyllir yn is-adran (2), (3) neu (4)(a) (ac, yn benodol, nid oes angen iddo gynnig cynnal y gweithgaredd na chyflawni'r diben ei hun).

(d) must, if leaving the land at a time when no owner or occupier is present, leave it as effectively secured against trespassers as the person found it.

(6) A warrant under this section ceases to have effect at the end of 1 month beginning with the day it is issued.

261 Supplementary provisions about powers of entry

(1) This section applies where a person has a power to enter land conferred by section 259 or by a warrant under section 260.

(2) A person who intentionally obstructs a person exercising the power of entry commits an offence.

(3) A person guilty of an offence under subsection (2) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(4) If damage is caused to land or other property in the exercise of the power of entry, a person suffering the damage may recover compensation from the planning authority that authorised the entry or (as the case may be) the Welsh Ministers.

PART 10

ACQUISITION AND APPROPRIATION OF LAND FOR PLANNING PURPOSES ETC.

Powers of relevant local authority to acquire land for planning purposes

262 Acquisition of land by agreement for planning purposes

(1) A relevant local authority may acquire any land by agreement if the first or second condition is met.

(2) The first condition is that the authority considers—

(a) that the acquisition will facilitate development or improvement on, or in relation to, the land, and

(b) that the development or improvement is likely to contribute to improving the economic, social, environmental or cultural well-being of the authority's area.

(3) The second condition is that the land is required for a purpose that it is necessary to achieve in the interests of the proper planning of the authority's area.

(4) Where a relevant local authority has the power to acquire land under subsection (1) (the "primary land"), the land that it may acquire by agreement includes—

(a) any land adjoining the primary land that is required for carrying out works to facilitate the development or use of the primary land;

(b) if the primary land forms part of a common, open space or allotment, any land that is required for giving in exchange for the primary land.

(5) It does not matter who the relevant local authority proposes should carry out any activity, or achieve any purpose, mentioned in subsection (2), (3) or (4)(a) (and, in particular, it need not propose to carry out the activity or achieve the purpose itself).

(6) Pan fo gan awdurdod lleol perthnasol y pŵer i gaffael tir o dan is-adran (1), mae'r tir y caiff ei gaffael drwy gytundeb yn cynnwys tir sy'n ofynnol ar gyfer ei roi yn gyfnewid am dir a gyfeddir o dan adran 264 (cyfeddu tir sy'n ffurfio rhan o dir comin neu randir).

(7) Mae Rhan 1 o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965 (p. 56), ac eithrio adrannau 4 i 8, 10 ac 31, yn gymwys (i'r graddau y bo'n berthnasol) i gaffael tir drwy gytundeb o dan yr adran hon.

(8) Yn y Rhan hon ystyr "awdurdod lleol perthnasol" yw—

(a) cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yng Nghymru;

(b) awdurdod Parc Cenedlaethol yng Nghymru;

(c) bwrdd cydgynllunio.

263 Caffael tir yn orfodol at ddibenion cynllunio

(1) Caiff awdurdod lleol perthnasol gaffael tir yn ei ardal yn orfodol os—

(a) oes ganddo'r pŵer i gaffael y tir drwy gytundeb o dan adran 262, a

(b) yw Gweinidogion Cymru yn ei awdurdodi i gaffael y tir yn orfodol.

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru awdurdodi caffael tir o dan yr adran hon oni bai eu bod wedi eu bodloni bod achos cymhellol er budd y cyhoedd i'r tir gael ei gaffael yn orfodol.

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru awdurdodi caffael buddiant yn nhir y Goron o dan yr adran hon oni bai—

(a) bod y buddiant yn cael ei ddal ac eithrio gan neu ar ran y Goron, a

(b) bod awdurdod priodol y Goron yn cydsynio i'r caffaeliad.

(4) Pan ganiateir awdurdodi bwrdd cydgynllunio i gaffael tir o dan yr adran hon, mae adran 13 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 (p. 57) (sy'n darparu y caniateir awdurdodi awdurdod lleol i gaffael hawliau newydd dros y tir) yn gymwys i'r bwrdd fel pe bai'n awdurdod lleol y mae'r adran honno'n gymwys iddo.

(5) Ar gyfer cymhwyso'r adran honno i awdurdod Parc Cenedlaethol, gweler paragraff 1(2) o Atodlen 8 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (p. 25).

(6) Pan fo gan Weinidogion Cymru'r pŵer i awdurdodi awdurdod lleol perthnasol i gaffael tir o dan yr adran hon, cânt yn hytrach na hynny awdurdodi awdurdod lleol arall i gaffael y tir.

(7) Cyn gwneud hynny, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â phob awdurdod lleol perthnasol y mae'r tir yn ei ardal.

(8) Mae Deddf Caffael Tir 1981 (p. 67) yn gymwys i gaffael tir o dan yr adran hon.

(9) Pan gyflwynir gorchymyn prynu gorfodol sy'n awdurdodi caffael tir o dan yr adran hon i Weinidogion Cymru yn unol â Rhan 2 o'r Ddeddf honno, cânt anwybyddu gwrthwynebiad i'r gorchymyn os ydynt yn ystyried ei fod yn gyfystyr o ran sylwedd â gwrthwynebiad i bolisi yn y cynllun datblygu sy'n ymwneud yn benodol â datblygiad y tir hwnnw neu unrhyw dir arall neu ddefnydd o'r tir hwnnw neu unrhyw dir arall.

(6) Where a relevant local authority has the power to acquire land under subsection (1), the land that it may acquire by agreement includes land that is required for giving in exchange for land appropriated under section 264 (appropriation of land forming part of common or allotment).

(7) Part 1 of the Compulsory Purchase Act 1965 (c. 56), except sections 4 to 8, 10 and 31, applies (so far as relevant) to the acquisition of land by agreement under this section.

(8) In this Part "relevant local authority" means—

(a) a county council or county borough council in Wales;

(b) a National Park authority in Wales;

(c) a joint planning board.

263 Compulsory acquisition of land for planning purposes

(1) A relevant local authority may acquire land in its area compulsorily if—

(a) it has the power to acquire the land by agreement under section 262, and

(b) the Welsh Ministers authorise it to acquire the land compulsorily.

(2) The Welsh Ministers must not authorise the acquisition of land under this section unless they are satisfied that there is a compelling case in the public interest for the land to be acquired compulsorily.

(3) The Welsh Ministers must not authorise the acquisition of an interest in Crown land under this section unless—

(a) the interest is held otherwise than by or on behalf of the Crown, and

(b) the appropriate Crown authority consents to the acquisition.

(4) Where a joint planning board may be authorised to acquire land under this section, section 13 of the Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976 (c. 57) (which provides that a local authority may be authorised to acquire new rights over the land) applies to the board as if it were a local authority to which that section applies.

(5) For the application of that section to a National Park authority, see paragraph 1(2) of Schedule 8 to the Environment Act 1995 (c. 25).

(6) Where the Welsh Ministers have the power to authorise a relevant local authority to acquire land under this section, they may instead authorise another local authority to acquire the land.

(7) Before doing so, the Welsh Ministers must consult each relevant local authority in whose area the land is situated.

(8) The Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) applies to the acquisition of land under this section.

(9) Where a compulsory purchase order authorising the acquisition of land under this section is submitted to the Welsh Ministers in accordance with Part 2 of that Act, they may disregard an objection to the order if they consider that it amounts in substance to an objection to a policy in the development plan specifically relating to the development or use of that or any other land.

Pŵer awdurdod lleol i gyfeddu tir sy'n ffurfio rhan o dir comin neu randir

264 Cyfeddu tir sy'n ffurfio rhan o dir comin neu randir at ddiben arall

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdod lleol yn dal tir sy'n dir comin neu'n rhandir neu sy'n ffurfio rhan o dir comin neu randir (gan gynnwys pan fo'r tir penodol yn cael ei reoleiddio'n benodol gan ddeddfiad).

(2) Caiff yr awdurdod, os yw wedi ei awdurdodi gan orchymyn a wnaed gan yr awdurdod ac a gadarnhawyd gan Weinidogion Cymru, gyfeddu'r tir at unrhyw ddiben y caniateir awdurdodi'r awdurdod i gaffael tir ato o dan unrhyw ddeddfiad.

(3) Mae adran 19 o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67) (darpariaeth arbennig ynghylch gorchmynion prynu gorfodol sy'n ymwneud â thir sy'n ffurfio rhan o dir comin, man agored neu randir) yn gymwys i orchymyn o dan yr adran hon fel y mae'n gymwys i orchymyn prynu gorfodol o dan y Ddeddf honno.

(4) Pan gaffaelwyd tir a gyfeddir o dan yr adran hon o dan ddeddfiad sy'n ymgorffori'r Deddfau Cymalau Tiroedd, mae unrhyw waith a gynhelir ar y tir ar ôl y cyfeddiant i'w drin, at ddibenion adran 68 o Ddeddf Cydgrynhoi Cymalau Tiroedd 1845 (p. 18) ac adran 10 o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965 (p. 56), fel pe bai wedi ei awdurdodi gan y deddfiad y caffaelwyd y tir odano.

(5) Pan gyfeddir tir gan awdurdod lleol o dan yr adran hon—

(a) mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (6), rhaid i'r awdurdod wneud unrhyw addasiad yn ei gyfrifon a gyfarwyddir gan Weinidogion Cymru;

(b) mewn achos nad yw'n dod o fewn yr is-adran honno, rhaid i'r awdurdod wneud unrhyw addasiad yn ei gyfrifon sy'n ofynnol gan adran 24(1) o Ddeddf 1959.

(6) Mae cyfeddu tir yn dod o fewn yr is-adran hon os—

(a) nad yw'r awdurdod lleol sy'n cyfeddu'r tir yn awdurdod y mae Rhan 2 o Ddeddf 1959 yn gymwys iddo,

(b) yn union cyn y cyfeddiant, oedd y tir yn cael ei ddal at ddibenion swyddogaeth a gynorthwyir gan grant, neu

(c) caiff y tir ei gyfeddu at ddibenion swyddogaeth a gynorthwyir gan grant.

(7) Yn yr adran hon—

mae i "awdurdod y mae Rhan 2 o Ddeddf 1959 yn gymwys iddo" yr ystyr a roddir i "authority to whom Part 2 of the 1959 Act applies" gan adran 22(4) o Ddeddf 1959;

ystyr "Deddf 1959" ("*the 1959 Act*") yw Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1959 (p. 53);

ystyr "y Deddfau Cymalau Tiroedd" ("*the Lands Clauses Acts*") yw Deddf Cydgrynhoi Cymalau Tiroedd 1845, Deddf Diwygio Deddfau Cydgrynhoi Cymalau Tiroedd 1860 (p. 106), ac unrhyw Ddeddfau sy'n diwygio'r Deddfau hynny;

mae i "swyddogaeth a gynorthwyir gan grant" yr ystyr a roddir i "grant-aided function" gan adran 57(1) o Ddeddf 1959.

Power of local authority to appropriate land forming part of common or allotment

264 Appropriation of land forming part of common or allotment for another purpose

(1) This section applies where a local authority holds land that is or forms part of a common or allotment (including where the particular land is specifically regulated by an enactment).

(2) The authority may, if authorised by an order made by the authority and confirmed by the Welsh Ministers, appropriate the land for any purpose for which the authority may be authorised to acquire land under any enactment.

(3) Section 19 of the Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) (special provision about compulsory purchase orders relating to land forming part of a common, open space or allotment) applies to an order under this section as it applies to a compulsory purchase order under that Act.

(4) Where land appropriated under this section was acquired under an enactment incorporating the Lands Clauses Acts, any works carried out on the land after the appropriation are to be treated, for the purposes of section 68 of the Lands Clauses Consolidation Act 1845 (c. 18) and section 10 of the Compulsory Purchase Act 1965 (c. 56), as having been authorised by the enactment under which the land was acquired.

(5) On an appropriation of land by a local authority under this section—

(a) in a case falling within subsection (6), the authority must make any adjustment in its accounts that the Welsh Ministers direct;

(b) in a case not falling within that subsection, the authority must make any adjustment in its accounts required by section 24(1) of the 1959 Act.

(6) An appropriation of land falls within this subsection if—

(a) the local authority appropriating the land is not an authority to whom Part 2 of the 1959 Act applies,

(b) immediately before the appropriation, the land was held for the purposes of a grant-aided function, or

(c) the land is appropriated for the purposes of a grant-aided function.

(7) In this section—

"the 1959 Act" ("*Deddf 1959*") means the Town and Country Planning Act 1959 (c. 53);

"authority to whom Part 2 of the 1959 Act applies" ("*awdurdod y mae Rhan 2 o Ddeddf 1959 yn gymwys iddo*") has the meaning given by section 22(4) of the 1959 Act;

"grant-aided function" ("*swyddogaeth a gynorthwyir gan grant*") has the meaning given by section 57(1) of the 1959 Act;

"the Lands Clauses Acts" ("*y Deddfau Cymalau Tiroedd*") means the Lands Clauses Consolidation Act 1845, the Lands Clauses Consolidation Acts Amendment Act 1860 (c. 106), and any Acts amending those Acts.

Cyfeddu, gwaredu a datblygu tir a ddelir gan awdurdod lleol at ddibenion cynllunio

265 Tir y mae adrannau 266 i 268 yn gymwys iddo

(1) Mae adrannau 266 i 268 yn gymwys i dir y mae awdurdod lleol—

(a) wedi ei gaffael neu ei gyfeddu at ddibenion cynllunio, a

(b) yn ei ddal at y dibenion y'i caffaelwyd neu y'i cyfeddwyd atynt.

(2) Nid yw adrannau 122 a 123 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (cyfeddu a gwaredu tir gan gynghorau sir, cynghorau bwrdeistref sirol ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol) yn gymwys i dir a grybwyllir yn is-adran (1).

266 Cyfeddu tir a ddelir at ddibenion cynllunio

(1) Caiff awdurdod lleol gyfeddu tir y mae'r adran hon yn gymwys iddo at unrhyw ddiben y mae'r awdurdod wedi ei awdurdodi mewn unrhyw rinwedd i gaffael tir ato, neu y caniateir iddo gael ei awdurdodi mewn unrhyw rinwedd i gaffael tir ato, gan neu o dan unrhyw ddeddfiad nad yw wedi ei gynnwys yn y Rhan hon nac ym Mhennod 5 o Ran 3 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (caffael adeiladau o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig).

(2) Ond ni chaiff awdurdod lleol gyfeddu tir o dan yr adran hon heb gydsyniad Gweinidogion Cymru os—

(a) yw'r tir yn dir comin neu'n ffurfio rhan o dir comin, neu os oedd yn dir comin yn flaenorol neu'n ffurfio rhan o dir comin yn flaenorol, a

(b) yw'r awdurdod yn dal neu'n rheoli'r tir yn unol â Deddf leol.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru roi cydsyniad—

(a) mewn perthynas â chyfeddiant penodol neu gyfeddiannau o ddisgrifiad penodol;

(b) naill ai'n ddiamod neu'n ddarostyngedig i amodau.

(4) Cyn cyfeddu tir sy'n fan agored neu sy'n ffurfio rhan o fan agored o dan yr adran hon, rhaid i awdurdod lleol—

(a) cyhoeddi hysbysiad o'i fwriad i wneud hynny am o leiaf 2 wythnos olynol mewn papur newydd sy'n cylchredeg yn ei ardal, a

(b) ystyried unrhyw wrthwynebiadau i'r cyfeddiant arfaethedig a wneir iddo.

(5) Mae is-adrannau (4) i (6) o adran 264 yn gymwys mewn perthynas â chyfeddu tir o dan yr adran hon fel y maent yn gymwys mewn perthynas â chyfeddiant o dan yr adran honno.

Appropriation, disposal and development of land held by local authority for planning purposes

265 Land to which sections 266 to 268 apply

(1) Sections 266 to 268 apply to land that a local authority—

(a) has acquired or appropriated for planning purposes, and

(b) holds for the purposes for which it was acquired or appropriated.

(2) Sections 122 and 123 of the Local Government Act (appropriation and disposal of land by county councils, county borough councils and National Park authorities) do not apply to land mentioned in subsection (1).

266 Appropriation of land held for planning purposes

(1) A local authority may appropriate land to which this section applies for any purpose for which the authority is or may be authorised in any capacity to acquire land by or under any enactment not contained in this Part or in Chapter 5 of Part 3 of the Historic Environment Act (acquisition of buildings of special architectural or historic interest).

(2) But a local authority may not appropriate land under this section without the consent of the Welsh Ministers if—

(a) the land is or forms part of a common, or previously was or formed part of a common, and

(b) the authority holds or manages the land in accordance with a local Act.

(3) The Welsh Ministers may give consent—

(a) in relation to a particular appropriation or appropriations of a particular description;

(b) either unconditionally or subject to conditions.

(4) Before appropriating land that is or forms part of an open space under this section, a local authority must—

(a) publish a notice of its intention to do so for at least 2 consecutive weeks in a newspaper circulating in its area, and

(b) consider any objections to the proposed appropriation that are made to it.

(5) Subsections (4) to (6) of section 264 apply in relation to an appropriation of land under this section as they apply in relation to an appropriation under that section.

267 Gwaredu tir a ddelir at ddibenion cynllunio

(1) Caiff awdurdod lleol waredu tir y mae'r adran hon yn gymwys iddo i unrhyw berson, mewn unrhyw ffordd ac yn ddarostyngedig i unrhyw amodau y mae'n ystyried eu bod yn briodol er mwyn sicrhau—

(a) y defnydd gorau o'r tir hwnnw neu unrhyw dir arall, ac o—

(i) unrhyw adeiladau sydd wedi eu codi, neu sydd i'w codi, neu

(ii) unrhyw waith sydd wedi ei adeiladu neu ei gynnal, neu sydd i'w adeiladu neu ei gynnal,

ar y tir hwnnw neu ar unrhyw dir arall (pa un ai gan yr awdurdod neu gan unrhyw berson arall), neu

(b) y codir unrhyw adeiladau, neu yr adeiladir unrhyw waith neu y cynhelir unrhyw waith, pa un ai ar y tir hwnnw neu ar unrhyw dir arall, y mae'r awdurdod yn ystyried bod eu hangen neu ei angen ar gyfer cynllunio'n briodol ei ardal.

(2) Ond os yw'r amod cyntaf neu'r ail amod wedi ei fodloni, ni chaiff awdurdod lleol waredu tir o dan yr adran hon heb gydsyniad Gweinidogion Cymru.

(3) Yr amod cyntaf yw—

(a) bod y tir yn dir comin neu'n ffurfio rhan o dir comin, neu yr oedd yn dir comin yn flaenorol neu'n ffurfio rhan o dir comin yn flaenorol, a

(b) bod yr awdurdod yn dal neu'n rheoli'r tir yn unol â Deddf leol.

(4) Yr ail amod yw—

(a) bod y gwarediad i fod am lai na'r gydnabyddiaeth orau y gellir yn rhesymol ei chael, a

(b) nad yw'r gwarediad—

(i) ar ffurf rhoi les am gyfnod o 7 mlynedd neu lai, neu

(ii) ar ffurf aseinio les a roddwyd am gyfnod sydd â 7 mlynedd neu lai yn weddill ar ddyddiad yr aseiniad.

(5) Cyn gwaredu tir sy'n fan agored neu sy'n ffurfio rhan o fan agored o dan yr adran hon, rhaid i awdurdod lleol—

(a) cyhoeddi hysbysiad o'i fwriad i wneud hynny am o leiaf 2 wythnos olynol mewn papur newydd sy'n cylchredeg yn ei ardal, a

(b) ystyried unrhyw wrthwynebiadau i'r gwarediad arfaethedig a wneir iddo.

(6) Pan fo tir wedi cael ei gaffael neu ei gyfeddu gan awdurdod lleol at ddiben a grybwyllir yn adran 262(2) neu (4), rhaid i'r awdurdod a Gweinidogion Cymru (mewn perthynas â rhoi cydsyniad), i'r graddau y bo'n ymarferol, arfer eu swyddogaethau o dan yr adran hon er mwyn sicrhau cyfle i feddianwyr perthnasol ar y tir gael llety addas arno.

(7) Yn is-adran (6)—

(a) ystyr "meddiannydd perthnasol" yw person—

(i) a oedd yn byw neu'n cynnal busnes neu weithgareddau eraill ar y tir,

(ii) sy'n dymuno cael llety ar y tir, a

267 Disposal of land held for planning purposes

(1) A local authority may dispose of land to which this section applies to any person, in any way and subject to any conditions that it considers appropriate in order to secure—

(a) the best use of that or any other land, and of—

(i) any buildings that have been, or are to be, erected, or

(ii) any works that have been, or are to be, constructed or carried out,

on that land or any other land (whether by the authority or by any other person), or

(b) the erection of any buildings, or the construction or carrying out of any works, whether on that land or any other land, that the authority considers are needed for the proper planning of its area.

(2) But if the first or second condition is met, a local authority may not dispose of land under this section without the consent of the Welsh Ministers.

(3) The first condition is that—

(a) the land is or forms part of a common, or previously was or formed part of a common, and

(b) the authority holds or manages the land in accordance with a local Act.

(4) The second condition is that—

(a) the disposal is to be for less than the best consideration that can reasonably be obtained, and

(b) the disposal is not—

(i) the grant of a lease for a term of 7 years or less, or

(ii) the assignment of a lease granted for a term that has 7 years or less left to run at the date of the assignment.

(5) Before disposing of land that is or forms part of an open space under this section, a local authority must—

(a) publish a notice of its intention to do so for at least 2 consecutive weeks in a newspaper circulating in its area, and

(b) consider any objections to the proposed disposal that are made to it.

(6) Where land has been acquired or appropriated by a local authority for a purpose mentioned in section 262(2) or (4), the authority and the Welsh Ministers (in relation to the giving of consent) must, so far as practicable, exercise their functions under this section so as to secure an opportunity for relevant occupiers of the land to obtain suitable accommodation on it.

(7) In subsection (6)—

(a) "relevant occupier" means a person who—

(i) was living or carrying on business or other activities on the land,

(ii) wishes to obtain accommodation on the land, and

(iii) sy'n fodlon cydymffurfio ag unrhyw ofynion gan yr awdurdod sy'n ymwneud â datblygiad y tir a defnydd ohono;

(b) ystyr "llety addas", mewn perthynas â pherson sy'n feddiannydd perthnasol, yw llety—

(i) sy'n addas i ofynion rhesymol y person, a

(ii) a ddarperir ar delerau y daethpwyd iddynt gan ystyried am ba bris y caffaelwyd unrhyw ran o'r tir oddi wrth y person.

268 Datblygiad tir a ddelir at ddibenion cynllunio a defnydd ohono

(1) Caiff awdurdod lleol—

(a) codi adeiladau ac adeiladu neu gynnal gwaith ar dir y mae'r adran hon yn gymwys iddo;

(b) atgyweirio, cynnal a chadw ac yswirio unrhyw adeiladau neu unrhyw waith ar dir y mae'r adran hon yn gymwys iddo ac yn gyffredinol ymdrin â'r tir yng nghwrs priodol rheoli.

(2) Nid yw'r adran hon—

(a) yn rhoi i awdurdod lleol y pŵer i godi adeilad, neu i adeiladu neu gynnal unrhyw waith, os rhoddir pŵer i wneud hynny, neu os gellid ei roi, i'r awdurdod lleol neu unrhyw berson arall gan neu o dan unrhyw ddeddfiad heblaw un a grybwyllir yn is-adran (3);

(b) yn awdurdodi unrhyw weithred neu anweithred ar ran awdurdod lleol y gallai unrhyw berson ddwyn achos llys yn ei gylch.

(3) Y deddfiadau yw—

(a) y Rhan hon;

(b) adran 2 neu 5 o Ddeddf Awdurdodau Lleol (Tir) 1963 (p. 29) (pwerau awdurdodau lleol i ddatblygu tir a darparu parcio oddi ar y stryd);

(c) adran 14(1) neu (4) neu 17(3) o Ddeddf Datblygu Diwydiannol 1982 (p. 52) (pwerau Gweinidogion Cymru a'r Ysgrifennydd Gwladol i gaffael a datblygu tir mewn ardaloedd a gynorthwyir);

(d) adran 143 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (pwerau awdurdodau lleol a Gweinidogion Cymru i wneud trefniadau ar gyfer rheoli, defnyddio neu waredu adeiladau o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig etc.).

Dileu cyfyngiadau ar gael meddiant o anheddau

269 Pŵer awdurdod lleol i gael meddiant o anheddau a osodir o dan denantiaethau penodol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i annedd y mae awdurdod lleol—

(a) wedi ei chaffael neu ei chyfeddu at ddibenion cynllunio, a

(b) yn ei dal at y dibenion y'i caffaelwyd neu y'i cyfeddwyd atynt.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn ardystio bod meddiant o'r annedd yn ofynnol ar unwaith at y dibenion hynny, nid oes dim yn Neddf Rhenti 1977 (p. 42) na Rhan 1 o Ddeddf Tai 1988 (p. 50) sy'n atal yr awdurdod rhag cael meddiant o'r annedd.

(iii) is willing to comply with any requirements of the authority relating to the development and use of the land;

(b) "suitable accommodation", in relation to a person who is a relevant occupier, means accommodation that—

(i) is suitable to the person's reasonable requirements, and

(ii) is provided on terms settled having regard to the price at which any of the land was acquired from the person.

268 Development and use of land held for planning purposes

(1) A local authority may—

(a) erect buildings and construct or carry out works on land to which this section applies;

(b) repair, maintain and insure any buildings or works on land to which this section applies and generally deal with the land in a proper course of management.

(2) This section does not—

(a) give a local authority the power to erect a building, or to construct or carry out any works, if a power to do so is, or could be, conferred on the local authority or any other person by or under any enactment other than one mentioned in subsection (3);

(b) authorise any act or omission on the part of a local authority that is actionable by any person.

(3) The enactments are—

(a) this Part;

(b) section 2 or 5 of the Local Authorities (Land) Act 1963 (c. 29) (powers of local authorities to develop land and provide off street parking);

(c) section 14(1) or (4) or 17(3) of the Industrial Development Act 1982 (c. 52) (powers of the Welsh Ministers and the Secretary of State to acquire and develop land in assisted areas);

(d) section 143 of the Historic Environment Act (powers of local authorities and the Welsh Ministers to make arrangements for the management, use or disposal of buildings of special architectural or historic interest etc.).

Removal of restrictions on obtaining possession of dwellings

269 Power of local authority to obtain possession of dwellings let under certain tenancies

(1) This section applies to a dwelling that a local authority—

(a) has acquired or appropriated for planning purposes, and

(b) holds for the purposes for which it was acquired or appropriated.

(2) If the Welsh Ministers certify that possession of the dwelling is immediately required for those purposes, nothing in the Rent Act 1977 (c. 42) or Part 1 of the Housing Act 1988 (c. 50) prevents the authority from obtaining possession of the dwelling.

Cyd-gorff i ddal tir a gaffaelir gan awdurdod lleol at ddibenion cynllunio

270 Pŵer Gweinidogion Cymru i sefydlu cyd-gorff i ddal tir a gaffaelir at ddibenion cynllunio

(1) Caiff rheoliadau—

(a) sefydlu cyd-gorff sydd wedi ei gyfansoddi o gynrychiolwyr o awdurdod lleol perthnasol ac o unrhyw awdurdod lleol arall, a

(b) trosglwyddo i'r cyd-gorff unrhyw dir a gaffaelir at ddibenion cynllunio gan yr awdurdod lleol perthnasol.

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau o dan yr adran hon oni bai eu bod wedi ymgynghori â'r awdurdodau lleol o dan sylw.

(3) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth ynghylch cyfansoddiad a swyddogaethau'r cyd-gorff, a gaiff gynnwys darpariaeth—

(a) iddo fod yn gorff corfforedig;

(b) iddo fod ag unrhyw un neu ragor o'r pwerau a fyddai gan yr awdurdod lleol perthnasol o dan y Rhan hon neu Bennod 5 o Ran 3 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (caffael adeiladau o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig) mewn perthynas â'r tir a drosglwyddir iddo;

(c) ar gyfer penderfynu sut y mae ei gostau i'w talu.

Caffael a gwaredu tir gan Weinidogion Cymru

271 Caffael tir yn orfodol gan Weinidogion Cymru

(1) Caiff Gweinidogion Cymru gaffael yn orfodol unrhyw dir yng Nghymru—

(a) sy'n ofynnol ar gyfer y gwasanaeth cyhoeddus, neu

(b) y cynigir ei ddefnyddio nid yn unig ar gyfer y gwasanaeth cyhoeddus ond hefyd—

(i) at ddibenion eraill er budd cynllunio'n briodol unrhyw ardal yng Nghymru, neu

(ii) i sicrhau datblygiad gorau neu fwyaf economaidd y tir neu'r defnydd gorau neu fwyaf economaidd ohono at ddibenion eraill.

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru gaffael buddiant yn nhir y Goron o dan is-adran (1) oni bai—

(a) bod y buddiant yn cael ei ddal ac eithrio gan neu ar ran y Goron, a

(b) bod awdurdod priodol y Goron yn cydsynio i'r caffaeliad.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi caffael neu yn cynnig caffael unrhyw dir o dan is-adran (1) ("y prif dir"), cânt gaffael yn orfodol dir arall y maent yn ystyried y dylid ei gaffael ynghyd â'r prif dir—

(a) er budd cynllunio'n briodol yr ardal o dan sylw,

(b) i sicrhau y gellir defnyddio, neu ddatblygu a defnyddio, y prif dir (ynghyd â'r tir arall hwnnw) yn y ffordd y maent yn ystyried ei bod orau neu fwyaf economaidd, neu

Joint body to hold land acquired by local authority for planning purposes

270 Power of the Welsh Ministers to establish joint body to hold land acquired for planning purposes

(1) Regulations may—

(a) establish a joint body consisting of representatives of a relevant local authority and of any other local authority, and

(b) transfer to the joint body any land acquired for planning purposes by the relevant local authority.

(2) The Welsh Ministers may not make regulations under this section unless they have consulted the local authorities concerned.

(3) Regulations under this section may make provision about the constitution and functions of the joint body, which may include provision—

(a) for it to be a body corporate;

(b) for it to have any of the powers that the relevant local authority would have under this Part or Chapter 5 of Part 3 of the Historic Environment Act (acquisition of buildings of special architectural or historic interest) in relation to the land transferred to it;

(c) for determining how its costs are to be met.

Acquisition and disposal of land by the Welsh Ministers

271 Compulsory acquisition of land by the Welsh Ministers

(1) The Welsh Ministers may acquire compulsorily any land in Wales—

(a) that is required for the public service, or

(b) that it is proposed to use not only for the public service but also—

(i) for other purposes in the interests of the proper planning of any area in Wales, or

(ii) to secure the best or most economic development or use of the land for other purposes.

(2) The Welsh Ministers may not acquire an interest in Crown land under subsection (1) unless—

(a) the interest is held otherwise than by or on behalf of the Crown, and

(b) the appropriate Crown authority consents to the acquisition.

(3) Where the Welsh Ministers have acquired or propose to acquire any land under subsection (1) ("the primary land"), they may compulsorily acquire other land that they consider ought to be acquired together with the primary land—

(a) in the interests of the proper planning of the area concerned,

(b) to ensure that the primary land (together with that other land) can be used, or developed and used, in what they consider to be the best or most economic way, or

(c) pan fo'r prif dir, neu unrhyw dir y mae Gweinidogion Cymru wedi ei gaffael neu'n cynnig ei gaffael o dan baragraff (a) neu (b), yn ffurfio rhan o dir comin, man agored neu randir, at ddiben cael ei roi yn gyfnewid am y tir hwnnw.

(4) Mae'r pŵer i gaffael tir yn orfodol o dan yr adran hon yn cynnwys y pŵer i gaffael hawliau newydd dros dir, oni bai bod y tir yn ffurfio rhan o dir comin, man agored neu randir.

(5) Mae Deddf Caffael Tir 1981 (p. 67) yn gymwys i gaffaeliad gorfodol o dan yr adran hon.

(6) Pan fo Gweinidogion Cymru yn unol ag Atodlen 1 i'r Ddeddf honno yn llunio drafft o orchymyn prynu gorfodol sy'n awdurdodi caffael tir o dan yr adran hon, cânt anwybyddu gwrthwynebiad i'r gorchymyn drafft os ydynt yn ystyried ei fod yn gyfystyr o ran sylwedd â gwrthwynebiad i bolisi yn y cynllun datblygu sy'n ymwneud yn benodol â datblygiad y tir hwnnw neu unrhyw dir arall neu ddefnydd o'r tir hwnnw neu unrhyw dir arall.

(7) Yn Rhan 1 o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965 (p. 56) fel y mae'n gymwys i gaffael tir o dan yr adran hon, mae cyfeiriadau at gyflawni'r gwaith yn cynnwys codi adeiladau ar y tir, neu adeiladu neu gynnal gwaith arno, ar ran Gweinidogion Cymru at y dibenion y caffaelwyd y tir atynt.

(8) Yn is-adran (1) mae "y gwasanaeth cyhoeddus" yn cynnwys gwasanaeth yn y Deyrnas Unedig gan—

(a) llywodraeth y Deyrnas Unedig;

(b) sefydliad rhyngwladol (pa un a yw'r Deyrnas Unedig yn aelod ai peidio neu a yw i ddod yn aelod ai peidio);

(c) swyddfa neu asiantaeth a sefydlwyd gan neu at ddibenion sefydliad rhyngwladol, neu a sefydlwyd o dan gytundeb rhyngwladol (pa un a yw'r Deyrnas Unedig yn barti iddo ai peidio neu a yw i ddod yn barti iddo ai peidio);

(d) Gwladwriaeth heblaw'r Deyrnas Unedig.

272 Gwaredu tir a gaffaelwyd o dan adran 271

(1) Caiff Gweinidogion Cymru waredu tir a ddelir ganddynt a gaffaelwyd o dan adran 271.

(2) Cânt, yn benodol, waredu'r tir er mwyn sicrhau defnydd ohono at unrhyw ddiben y maent yn ei ddal ato.

(3) Cânt waredu'r tir i unrhyw berson, mewn unrhyw ffordd, ac yn ddarostyngedig i unrhyw amodau, y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

Dod â hawliau penodol i ben ar gaffael tir yn orfodol

273 Dod â hawliau sy'n ymwneud â thir a gaffaelwyd yn orfodol o dan y Rhan hon i ben

(1) Pan gwblheir caffaeliad gorfodol o dir o dan adran 263 neu 271—

(a) diddymir yr holl hawliau tramwy preifat dros y tir,

(b) diddymir yr holl hawliau i osod cyfarpar ar y tir, ei gadw ar y tir neu ei gynnal a'i gadw ar y tir, ac

(c) mae gan yr awdurdod caffael hawlogaeth i unrhyw gyfarpar ar y tir.

(c) where the primary land, or any land the Welsh Ministers have acquired or propose to acquire under paragraph (a) or (b), forms part of a common, open space or allotment, for the purpose of being given in exchange for that land.

(4) The power to acquire land compulsorily under this section includes the power to acquire new rights over land, unless the land forms part of a common, open space or allotment.

(5) The Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) applies to a compulsory acquisition under this section.

(6) Where a draft of a compulsory purchase order authorising the acquisition of land under this section is prepared by the Welsh Ministers in accordance with Schedule 1 to that Act, they may disregard an objection to the draft order if they consider that it amounts in substance to an objection to a policy in the development plan specifically relating to the development or use of that or any other land.

(7) In Part 1 of the Compulsory Purchase Act 1965 (c. 56) as it applies to the acquisition of land under this section, references to the execution of the works include the erection of buildings on the land, or the construction or carrying out of works on it, on behalf of the Welsh Ministers for the purposes for which the land was acquired.

(8) In subsection (1) "the public service" includes the service in the United Kingdom of—

(a) the government of the United Kingdom;

(b) an international organisation (whether or not the United Kingdom is or is to become a member);

(c) an office or agency established by or for the purposes of an international organisation, or established under an international agreement (whether or not the United Kingdom is or is to become a party);

(d) a State other than the United Kingdom.

272 Disposal of land acquired under section 271

(1) The Welsh Ministers may dispose of land they hold that was acquired under section 271.

(2) They may, in particular, dispose of the land in order to secure its use for any purpose for which they hold it.

(3) They may dispose of the land to any person, in any way, and subject to any conditions, that they consider appropriate.

Ending of certain rights on compulsory acquisition of land

273 Ending of rights relating to land acquired compulsorily under this Part

(1) On the completion of a compulsory acquisition of land under section 263 or 271—

(a) all private rights of way over the land are extinguished,

(b) all rights to install, keep or maintain apparatus on the land are extinguished, and

(c) the acquiring authority becomes entitled to any apparatus on the land.

(2) Nid yw is-adran (1) yn gymwys—

(a) i unrhyw hawl y mae gan ymgymerwr statudol hawlogaeth iddi, nac i unrhyw gyfarpar sy'n perthyn i ymgymerwr statudol, at ddiben cynnal ei ymgymeriad (ond gweler adrannau 314 a 315),

(b) i unrhyw hawl a roddir gan y cod cyfathrebiadau electronig neu yn unol â'r cod hwnnw i weithredwr rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig, nac i unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig sydd wedi ei osod at ddibenion rhwydwaith o'r fath (ond gweler adrannau 314 a 315), nac

(c) i unrhyw hawl nac i unrhyw gyfarpar a bennir gan yr awdurdod caffael mewn cyfarwyddyd a roddir cyn cwblhau'r caffaeliad.

(3) Mae is-adran (1) yn ddarostyngedig i unrhyw gytundeb (pa un a yw wedi ei wneud cyn neu ar ôl cwblhau'r caffaeliad) rhwng yr awdurdod caffael a'r person sydd â hawlogaeth i'r hawl neu y mae'r cyfarpar yn perthyn iddo.

(4) Mae gan unrhyw berson sy'n dioddef colled drwy ddiddymu hawl neu drosglwyddo cyfarpar o dan yr adran hon hawlogaeth i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod caffael.

(5) Mae digolledu o dan yr adran hon i'w benderfynu yn unol â Deddf Digolledu Tir 1961 (p. 33).

Dileu cyfyngiadau ar ddefnyddio mannau agored, claddfeydd etc.

274 Ystyr "caffaeliad perthnasol" a "cyfeddiant perthnasol"

(1) At ddibenion adrannau 275 i 277, mae "caffaeliad perthnasol" yn digwydd pan fo—

(a) awdurdod lleol neu Weinidogion Cymru—

(i) yn caffael tir o dan y Rhan hon neu Ran 11 neu o dan Bennod 5 o Ran 3 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol, neu

(ii) yn caffael tir yng Nghymru yn orfodol o dan unrhyw ddeddfiad arall;

(b) awdurdod lleol yn Lloegr neu adran o'r llywodraeth heblaw Gweinidogion Cymru yn caffael tir yng Nghymru yn orfodol o dan unrhyw ddeddfiad heblaw Rhan 9 neu 10 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8) neu Bennod 5 o Ran 1 o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 (p. 9);

(c) ymgymerwr statudol yn caffael tir yng Nghymru yn orfodol o dan unrhyw ddeddfiad.

(2) At ddibenion adrannau 275 i 277, mae "cyfeddiant perthnasol" yn digwydd pan fo tir yn cael ei gyfeddu gan awdurdod lleol at ddibenion cynllunio.

(3) Ar gyfer cymhwyso adrannau 275 i 277 i dir penodol arall, gweler—

(a) adran 54 o Ddeddf Hedfan Sifil 1982 (p. 16) (tir a gaffaelir drwy gytundeb gan yr Ysgrifennydd Gwladol, yr Awdurdod Hedfan Sifil neu drwyddedai traffig awyr);

(b) adran 59(6) o Ddeddf Meysydd Awyr 1986 (p. 31) (tir a gaffaelir drwy gytundeb gan weithredwr maes awyr perthnasol);

(c) paragraff 3 o Atodlen 4 i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 (p. 21) (tir a gaffaelir yn orfodol gan weithredwr cod cyfathrebiadau electronig);

(2) Subsection (1) does not apply to—

(a) any right to which a statutory undertaker is entitled, or any apparatus belonging to a statutory undertaker, for the purpose of carrying on its undertaking (but see sections 314 and 315),

(b) any right conferred by or in accordance with the electronic communications code on the operator of an electronic communications code network, or any electronic communications apparatus installed for the purposes of such a network (but see sections 314 and 315), or

(c) any right or apparatus specified by the acquiring authority in a direction given before the completion of the acquisition.

(3) Subsection (1) is subject to any agreement (whether made before or after the completion of the acquisition) between the acquiring authority and the person who is entitled to the right or to whom the apparatus belongs.

(4) Any person who suffers loss by the extinguishment of a right or the transfer of apparatus under this section is entitled to be paid compensation by the acquiring authority.

(5) Compensation under this section is to be determined in accordance with the Land Compensation Act 1961 (c. 33).

Removal of restrictions on use of open spaces, burial grounds etc.

274 Meaning of "relevant acquisition" and "relevant appropriation"

(1) For the purposes of sections 275 to 277, a "relevant acquisition" takes place where—

(a) a local authority or the Welsh Ministers—

(i) acquire land under this Part or Part 11 or under Chapter 5 of Part 3 of the Historic Environment Act, or

(ii) acquire land in Wales compulsorily under any other enactment;

(b) an English local authority or a government department other than the Welsh Ministers acquires land in Wales compulsorily under any enactment other than Part 9 or 10 of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8) or Chapter 5 of Part 1 of the Planning (Listed Buildings and Conservation Areas) Act 1990 (c. 9);

(c) a statutory undertaker acquires land in Wales compulsorily under any enactment.

(2) For the purposes of sections 275 to 277, a "relevant appropriation" takes place where land is appropriated by a local authority for planning purposes.

(3) For the application of sections 275 to 277 to certain other land, see—

(a) section 54 of the Civil Aviation Act 1982 (c. 16) (land acquired by agreement by the Secretary of State, the Civil Aviation Authority or an air traffic licensee);

(b) section 59(6) of the Airports Act 1986 (c. 31) (land acquired by agreement by a relevant airport operator);

(c) paragraph 3 of Schedule 4 to the Communications Act 2003 (c. 21) (land acquired compulsorily by an electronic communications code operator);

(d) paragraff 86A o Atodlen 4 i Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Iechyd Cymunedol a Safonau) 2003 (p. 43) (tir a ddelir gan ymddiriedolaeth sefydledig y GIG);

(e) adran 159(7) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 (p. 42) (tir a ddelir gan Weinidogion Cymru at ddibenion y gwasanaeth iechyd) a pharagraff 32 o Atodlen 3 i'r Ddeddf honno (tir a ddelir gan ymddiriedolaeth y GIG);

(f) adran 211(8) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006 (p. 41) (tir yng Nghymru a ddelir gan yr Ysgrifennydd Gwladol at ddibenion y gwasanaeth iechyd yn Lloegr) a pharagraff 32 o Atodlen 4 i'r Ddeddf honno (tir yng Nghymru a ddelir gan ymddiriedolaeth y GIG yn Lloegr).

(4) Yn is-adran (1)—

(a) ystyr "awdurdod lleol yn Lloegr" yw—

(i) awdurdod lleol, o fewn yr ystyr a roddir i "local authority" gan adran 336(1) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990, ar gyfer ardal yn Lloegr, neu

(ii) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yn Lloegr;

(b) nid yw "ymgymerwr statudol" ond yn cynnwys trwyddedai trydan os oes gan y trwyddedai hawlogaeth i arfer pŵer a roddir gan Atodlen 3 i Ddeddf Trydan 1989 (p. 29) (caffael tir yn orfodol gan drwyddedeion).

275 Datblygiad tiroedd comin, mannau agored a rhandiroedd a defnydd ohonynt

(1) Pan fu caffaeliad perthnasol neu gyfeddiant perthnasol o dir sy'n dir comin, yn fan agored neu'n rhandir neu sy'n ffurfio rhan o dir comin, man agored neu randir—

(a) os yw'r tir wedi ei gaffael gan adran o'r llywodraeth, caniateir iddo gael ei ddatblygu neu ei ddefnyddio gan yr adran mewn unrhyw ffordd at unrhyw ddiben y'i caffaelwyd ato;

(b) mewn unrhyw achos arall, caniateir iddo gael ei ddatblygu neu ei ddefnyddio gan unrhyw berson mewn unrhyw ffordd.

(2) Mae is-adran (1) yn gymwys er gwaethaf unrhyw beth mewn—

(a) unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â thiroedd comin, mannau agored neu randiroedd, neu

(b) unrhyw ddeddfiad sy'n rheoleiddio'n benodol y tir o dan sylw.

(3) Nid yw'r adran hon yn awdurdodi—

(a) tor rheolaeth gynllunio,

(b) unrhyw weithred neu anweithred y gallai unrhyw berson ddwyn achos llys yn ei gylch ar unrhyw sail heblaw tramgwyddo deddfiad a grybwyllir yn is-adran (2), nac

(c) unrhyw weithred neu anweithred ar ran corff corfforedig sy'n tramgwyddo unrhyw gyfyngiad a osodir gan y gyfraith ar ei allu yn rhinwedd ei gyfansoddiad.

(4) Mewn perthynas â thir yn Lloegr, ystyr y cyfeiriad at dor rheolaeth gynllunio yn is-adran (3)(a) yw tor rheolaeth gynllunio o fewn yr ystyr a roddir i "breach of planning control" gan adran 171A o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8).

(d) paragraph 86A of Schedule 4 to the Health and Social Care (Community Health and Standards) Act 2003 (c. 43) (land held by an NHS foundation trust);

(e) section 159(7) of the National Health Service (Wales) Act 2006 (c. 42) (land held by the Welsh Ministers for the purposes of the health service) and paragraph 32 of Schedule 3 to that Act (land held by an NHS trust);

(f) section 211(8) of the National Health Service Act 2006 (c. 41) (land in Wales held by the Secretary of State for the purposes of the health service in England) and paragraph 32 of Schedule 4 to that Act (land in Wales held by an NHS trust in England).

(4) In subsection (1)—

(a) "English local authority" means—

(i) a local authority, within the meaning given by section 336(1) of the Town and Country Planning Act 1990, for an area in England, or

(ii) a National Park authority for a National Park in England;

(b) "statutory undertaker" includes an electricity licensee only if the licensee is entitled to exercise a power conferred by Schedule 3 to the Electricity Act 1989 (c. 29) (compulsory acquisition of land by licensees).

275 Development and use of commons, open spaces and allotments

(1) Where there has been a relevant acquisition or relevant appropriation of land that is or forms part of a common, open space or allotment—

(a) if the land has been acquired by a government department, it may be developed or used by the department in any way for any purpose for which it was acquired;

(b) in any other case, it may be developed or used by any person in any way.

(2) Subsection (1) applies despite anything in—

(a) any enactment relating to commons, open spaces or allotments, or

(b) any enactment specifically regulating the land concerned.

(3) This section does not authorise—

(a) a breach of planning control,

(b) any act or omission that is actionable by any person on any grounds other than contravention of an enactment mentioned in subsection (2), or

(c) any act or omission on the part of a body corporate in contravention of any limitation imposed by law on its capacity by virtue of its constitution.

(4) In relation to land in England, the reference to a breach of planning control in subsection (3)(a) means a breach of planning control within the meaning given by section 171A of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8).

276 Datblygiad claddfeydd a defnydd ohonynt

(1) Pan fu caffaeliad perthnasol neu gyfeddiant perthnasol o dir sy'n gladdfa neu sy'n ffurfio rhan o gladdfa—

(a) os yw'r tir wedi ei gaffael gan adran o'r llywodraeth, caniateir iddo gael ei ddatblygu neu ei ddefnyddio gan yr adran mewn unrhyw ffordd at unrhyw ddiben y'i caffaelwyd ato;

(b) mewn unrhyw achos arall, caniateir iddo gael ei ddatblygu neu ei ddefnyddio gan unrhyw berson mewn unrhyw ffordd.

(2) Mae is-adran (1) yn gymwys er gwaethaf—

(a) unrhyw beth mewn unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â chladdfeydd, a

(b) unrhyw rwymedigaeth neu unrhyw gyfyngiad a osodir o dan gyfraith eglwysig neu fel arall mewn perthynas â chladdfeydd.

(3) Nid yw is-adran (1) yn gymwys i dir sydd wedi ei ddefnyddio ar gyfer claddu'r meirw hyd nes y cydymffurfir â'r gofynion a osodir gan reoliadau mewn perthynas ag—

(a) symud ymaith weddillion dynol a'u hailgladdu, a

(b) gwaredu henebion.

(4) Nid yw'r adran hon yn awdurdodi—

(a) tor rheolaeth gynllunio,

(b) unrhyw weithred neu anweithred y gallai unrhyw berson ddwyn achos llys yn ei gylch ar unrhyw sail heblaw tramgwyddo deddfiad, rhwymedigaeth neu gyfyngiad a grybwyllir yn is-adran (2), nac

(c) unrhyw weithred neu anweithred ar ran corff corfforedig sy'n tramgwyddo unrhyw gyfyngiad a osodir gan y gyfraith ar ei allu yn rhinwedd ei gyfansoddiad.

(5) Mewn perthynas â thir yn Lloegr, ystyr y cyfeiriad at dor rheolaeth gynllunio yn is-adran (4)(a) yw tor rheolaeth gynllunio o fewn yr ystyr a roddir i "breach of planning control" gan adran 171A o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8).

277 Datblygiad tir sy'n gysylltiedig ag addoliad crefyddol heblaw claddfeydd a defnydd ohono

(1) Pan fu caffaeliad perthnasol neu gyfeddiant perthnasol o dir sy'n gysylltiedig ag addoliad crefyddol—

(a) os yw'r tir wedi ei gaffael gan adran o'r llywodraeth, caniateir iddo gael ei ddatblygu neu ei ddefnyddio gan yr adran mewn unrhyw ffordd at unrhyw ddiben y'i caffaelwyd ato, a

(b) mewn unrhyw achos arall, caniateir i'r tir gael ei ddatblygu neu ei ddefnyddio gan unrhyw berson mewn unrhyw ffordd.

276 Development and use of burial grounds

(1) Where there has been a relevant acquisition or relevant appropriation of land that is or forms part of a burial ground—

(a) if the land has been acquired by a government department, it may be developed or used by the department in any way for any purpose for which it was acquired;

(b) in any other case, it may be developed or used by any person in any way.

(2) Subsection (1) applies despite—

(a) anything in any enactment relating to burial grounds, and

(b) any obligation or restriction imposed under ecclesiastical law or otherwise in respect of burial grounds.

(3) Subsection (1) does not apply to land that has been used for the burial of the dead until the requirements imposed by regulations in relation to—

(a) the removal and reinterment of human remains, and

(b) the disposal of monuments,

have been complied with.

(4) This section does not authorise—

(a) a breach of planning control,

(b) any act or omission that is actionable by any person on any grounds other than contravention of an enactment, obligation or restriction mentioned in subsection (2), or

(c) any act or omission on the part of a body corporate in contravention of any limitation imposed by law on its capacity by virtue of its constitution.

(5) In relation to land in England, the reference to a breach of planning control in subsection (4)(a) means a breach of planning control within the meaning given by section 171A of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8).

277 Development and use of land connected to religious worship other than burial grounds

(1) Where there has been a relevant acquisition or relevant appropriation of land connected to religious worship—

(a) if the land has been acquired by a government department, it may be developed or used by the department in any way for any purpose for which it was acquired;

(b) in any other case, the land may be developed or used by any person in any way.

(2) Yn yr adran hon ystyr "tir sy'n gysylltiedig ag addoliad crefyddol" yw—

(a) tir cysegredig, a

(b) tir arall a oedd ar adeg ei gaffael neu ei gyfeddu yn cynnwys—

(i) eglwys neu adeilad arall a ddefnyddir neu a ddefnyddiwyd yn flaenorol ar gyfer addoliad crefyddol, neu

(ii) safle eglwys o'r fath neu adeilad arall o'r fath,

ond nid yw'n cynnwys tir sy'n gladdfa neu sy'n ffurfio rhan o gladdfa.

(3) Caniateir datblygu neu ddefnyddio tir sy'n gysylltiedig ag addoliad crefyddol yn unol ag is-adran (1) er gwaethaf unrhyw rwymedigaeth neu unrhyw gyfyngiad sy'n ymwneud â datblygiad tir o'r fath neu ddefnydd ohono (pa un a yw wedi ei gosod neu ei osod o dan gyfraith eglwysig neu fel arall).

(4) Mae unrhyw ddatblygiad tir neu unrhyw ddefnydd o dir a awdurdodir gan is-adran (1) yn ddarostyngedig i—

(a) cydymffurfedd ag unrhyw ofynion a osodir gan reoliadau mewn perthynas ag—

(i) symud ymaith weddillion dynol a'u hailgladdu, a

(ii) gwaredu henebion, gosodiadau a deunyddiau dodrefnu;

(b) unrhyw ddarpariaeth a wneir gan reoliadau yn gwahardd datblygiad y tir neu ddefnydd ohono neu'n cyfyngu ar ddatblygiad y tir neu ddefnydd ohono tra bo—

(i) unrhyw eglwys neu unrhyw adeilad arall a ddefnyddir neu a ddefnyddiwyd yn flaenorol ar gyfer addoliad crefyddol yn parhau ar y tir, neu

(ii) unrhyw ran o eglwys neu adeilad arall o'r fath yn parhau ar y tir.

(5) Caiff rheoliadau sy'n gosod gwaharddiad neu gyfyngiad o dan is-adran (4)(b) ddarparu nad yw'n gymwys os cafwyd cydsyniad yn unol â'r rheoliadau.

(6) Nid yw'r adran hon yn awdurdodi—

(a) tor rheolaeth gynllunio,

(b) unrhyw weithred neu anweithred y gallai unrhyw berson ddwyn achos llys yn ei gylch ar unrhyw sail heblaw tramgwyddo rhwymedigaeth neu gyfyngiad a grybwyllir yn is-adran (3), nac

(c) unrhyw weithred neu anweithred ar ran corff corfforedig sy'n tramgwyddo unrhyw gyfyngiad a osodir gan y gyfraith ar ei allu yn rhinwedd ei gyfansoddiad.

(7) Mewn perthynas â thir yn Lloegr, ystyr y cyfeiriad at dor rheolaeth gynllunio yn is-adran (6)(a) yw tor rheolaeth gynllunio o fewn yr ystyr a roddir i "breach of planning control" gan adran 171A o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8).

(2) In this section "land connected to religious worship" means—

(a) consecrated land, and

(b) other land that at the time of its acquisition or appropriation included—

(i) a church or other building used or previously used for religious worship, or

(ii) the site of such a church or other building,

but does not include land that is or forms part of a burial ground.

(3) Land connected to religious worship may be developed or used in accordance with subsection (1) despite any obligation or restriction relating to the development or use of such land (whether imposed under ecclesiastical law or otherwise).

(4) Any development or use of land authorised by subsection (1) is subject to—

(a) compliance with any requirements imposed by regulations in relation to—

(i) the removal and reinterment of human remains, and

(ii) the disposal of monuments, fixtures and furnishings;

(b) any provision made by regulations prohibiting or restricting the development or use of the land while—

(i) any church or other building used or previously used for religious worship remains on the land, or

(ii) any part of such a church or other building remains on the land.

(5) Regulations that impose a prohibition or restriction under subsection (4)(b) may provide that it does not apply if consent has been obtained in accordance with the regulations.

(6) This section does not authorise—

(a) a breach of planning control,

(b) any act or omission that is actionable by any person on any grounds other than contravention of an obligation or restriction mentioned in subsection (3), or

(c) any act or omission on the part of a body corporate in contravention of any limitation imposed by law on its capacity by virtue of its constitution.

(7) In relation to land in England, the reference to a breach of planning control in subsection (6)(a) means a breach of planning control within the meaning given by section 171A of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8).

278 Darpariaeth bellach ynghylch rheoliadau o dan adrannau 276 a 277

(1) Rhaid i reoliadau o dan adran 277—

(a) gwneud unrhyw ddarpariaeth y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod unrhyw ddatblygiad tir neu unrhyw ddefnydd o dir y mae'r rheoliadau'n gymwys iddo, i'r graddau y bo'n bosibl, yn ddarostyngedig i'r un rheolaeth—

(i) ag a osodir gan y gyfraith mewn perthynas ag unrhyw ddatblygiad tebyg neu unrhyw ddefnydd tebyg a awdurdodir naill ai gan ddeddfiad heblaw'r Ddeddf hon neu gan Fesur gan Eglwys Loegr, neu

(ii) ag y byddai'n briodol ei gosod ar warediad o'r tir ac eithrio o dan ddeddfiad neu Fesur gan Eglwys Loegr;

(b) gosod unrhyw ofynion mewn perthynas â gwaredu'r tir y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn angenrheidiol er mwyn sicrhau y cydymffurfir ag adran 277 mewn perthynas â datblygiad y tir neu ddefnydd ohono.

(2) Caiff rheoliadau o dan adran 277 sy'n cynnwys darpariaeth ddeilliadol neu ddarpariaeth ganlyniadol yn rhinwedd adran 407(3)(b), yn benodol, gynnwys darpariaeth ynghylch cau cofrestrau.

(3) Mae is-adrannau (4) i (8) yn gymwys i reoliadau o dan adrannau 276 a 277 ynghylch symud ymaith weddillion dynol a'u hailgladdu a gwaredu henebion.

(4) Rhaid i'r rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i'r person sydd â hawlogaeth i'r tir gyhoeddi hysbysiad o fwriad y person i symud ymaith unrhyw weddillion dynol a'u hailgladdu neu i waredu unrhyw henebion.

(5) Rhaid i'r rheoliadau wneud darpariaeth—

(a) yn galluogi cynrychiolwyr personol neu berthnasau person ymadawedig i—

(i) symud ymaith weddillion yr ymadawedig a'u hailgladdu, a

(ii) gwaredu unrhyw heneb sy'n coffáu'r ymadawedig, a

(b) yn ei gwneud yn ofynnol i'r person sydd â hawlogaeth i'r tir dalu'r gwariant y mae'r cynrychiolwyr personol neu'r perthnasau'n mynd iddo wrth wneud hynny (hyd at y swm, os oes un, a bennir yn y rheoliadau).

(6) Rhaid i'r rheoliadau wneud cydymffurfedd yn ofynnol—

(a) yn achos tir cysegredig, gyda'r amodau rhesymol (os oes rhai) a osodir gan esgob yr esgobaeth mewn perthynas ag—

(i) sut y mae unrhyw weddillion dynol i'w symud ymaith,

(ii) sut a lle y mae unrhyw weddillion dynol i'w hailgladdu, a

(iii) gwaredu unrhyw henebion;

(b) mewn unrhyw achos, gydag unrhyw gyfarwyddydau a roddir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â symud ymaith unrhyw weddillion dynol a'u hailgladdu.

278 Further provision about regulations under sections 276 and 277

(1) Regulations under section 277—

(a) must make such provision as the Welsh Ministers consider necessary to ensure that any development or use of land to which the regulations apply is, so far as possible, subject to the same control—

(i) as is imposed by law in relation to any similar development or use authorised either by an enactment other than this Act or by a Church of England Measure, or

(ii) as it would be proper to impose on a disposal of the land otherwise than under an enactment or Church of England Measure;

(b) must impose such requirements in relation to the disposal of the land as the Welsh Ministers consider necessary to ensure that section 277 is complied with in relation to the development or use of the land.

(2) Regulations under section 277 that contain incidental or consequential provision by virtue of section 407(3)(b) may, in particular, include provision about the closing of registers.

(3) Subsections (4) to (8) apply to regulations under sections 276 and 277 about the removal and reinterment of human remains and the disposal of monuments.

(4) The regulations must require the person entitled to the land to publish notice of the person's intention to carry out the removal and reinterment of any human remains or the disposal of any monuments.

(5) The regulations must make provision—

(a) enabling the personal representatives or relatives of a deceased person to carry out—

(i) the removal and reinterment of the remains of the deceased, and

(ii) the disposal of any monument commemorating the deceased, and

(b) requiring the person entitled to the land to meet the expenses of the personal representatives or relatives in doing so (up to the amount, if any, specified in the regulations).

(6) The regulations must require compliance—

(a) in the case of consecrated land, with the reasonable conditions (if any) imposed by the bishop of the diocese in relation to—

(i) how any human remains are to be removed,

(ii) how and where any human remains are to be reinterred, and

(iii) the disposal of any monuments;

(b) in any case, with any directions given by the Welsh Ministers in relation to the removal and reinterment of any human remains.

(7) Nid yw hawleb yn ofynnol ar gyfer—

(a) symud ymaith unrhyw weddillion dynol a'u hailgladdu yn unol â'r rheoliadau, na

(b) symud ymaith neu waredu unrhyw henebion yn unol â'r rheoliadau,

ond mae hyn yn ddarostyngedig i unrhyw ddarpariaeth i'r gwrthwyneb a wneir gan y rheoliadau.

(8) Nid yw adran 25 o Ddeddf Claddu 1857 (p. 81) (gwahardd symud ymaith weddillion dynol heb drwydded gan yr Ysgrifennydd Gwladol ac eithrio mewn achosion penodol) yn gymwys i symud ymaith weddillion dynol yn unol â'r rheoliadau.

Cyffredinol

279 Dehongli'r Rhan hon

(1) Yn y Rhan hon—

(a) mae cyfeiriad at gaffael tir at ddibenion cynllunio yn gyfeiriad at gaffael y tir o dan adran 262 neu 263, neu o dan adran 136 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol;

(b) mae cyfeiriad at gyfeddu tir at ddibenion cynllunio yn gyfeiriad at gyfeddu'r tir at ddibenion y gellir caffael tir atynt (neu y gellid bod wedi caffael tir atynt) o dan yr adrannau hynny.

(2) Yn y Rhan hon—

mae i "awdurdod lleol perthnasol" ("*relevant local authority*") yr ystyr a roddir gan adran 262(8);

mae "heneb" ("*monument*") yn cynnwys carreg fedd neu gofeb arall;

ystyr "rhandir" ("*allotment*") yw rhandir sydd wedi ei ragnodi fel rhandir tanwydd neu randir gardd gae o dan un o'r Deddfau Cau Tir;

mae "tir comin" ("*common*") yn cynnwys unrhyw dir sy'n ddarostyngedig i'w amgáu o dan Ddeddfau Cau Tir 1845 i 1882, ac unrhyw faes tref neu bentref.

RHAN 11

PRIFFYRDD

PENNOD 1

PRIFFYRDD YR EFFEITHIR ARNYNT GAN DDATBLYGIAD

Cau a gwyro priffyrdd: pwerau Gweinidogion Cymru

280 Cau neu wyro priffordd er mwyn galluogi datblygiad

(1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn awdurdodi cau neu wyro unrhyw briffordd os ydynt wedi eu bodloni ei bod yn angenrheidiol gwneud hynny er mwyn galluogi cynnal datblygiad yn unol â chaniatâd cynllunio a roddwyd o dan y Ddeddf hon.

(2) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon awdurdodi cau neu wyro priffordd sydd wedi ei chau dros dro neu ei gwyro dros dro o dan unrhyw ddeddfiad arall.

(7) No faculty is required for—

(a) the removal and reinterment of any human remains in accordance with the regulations, or

(b) the removal or disposal of any monuments in accordance with the regulations,

but this is subject to any provision to the contrary made by the regulations.

(8) Section 25 of the Burial Act 1857 (c. 81) (prohibition of removal of human remains without the licence of the Secretary of State except in certain cases) does not apply to the removal of human remains in accordance with the regulations.

General

279 Interpretation of this Part

(1) In this Part—

(a) a reference to the acquisition of land for planning purposes is to its acquisition under section 262 or 263, or under section 136 of the Historic Environment Act;

(b) a reference to the appropriation of land for planning purposes is to its appropriation for purposes for which land can be (or could have been) acquired under those sections.

(2) In this Part—

"allotment" ("*rhandir*") means an allotment set out as a fuel allotment or a field garden allotment under an Inclosure Act;

"common" ("*tir comin*") includes any land subject to be enclosed under the Inclosure Acts 1845 to 1882, and any town or village green;

"monument" ("*heneb*") includes a tombstone or other memorial;

"relevant local authority" ("*awdurdod lleol perthnasol*") has the meaning given by section 262(8).

PART 11

HIGHWAYS

CHAPTER 1

HIGHWAYS AFFECTED BY DEVELOPMENT

Stopping up and diversion of highways: powers of the Welsh Ministers

280 Stopping up or diversion of highway to enable development

(1) The Welsh Ministers may by order authorise the stopping up or diversion of any highway if they are satisfied that it is necessary to do so to enable development to be carried out in accordance with planning permission that has been granted under this Act.

(2) An order under this section may authorise the stopping up or diversion of a highway that is temporarily stopped up or diverted under any other enactment.

(3) Mae Rhan 1 o Atodlen 17 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â gwneud gorchmynion o dan yr adran hon (gan gynnwys darpariaeth ar gyfer cyhoeddi hysbysiad o orchymyn arfaethedig ac ar gyfer ystyried gwrthwynebiadau).

281 Cau neu wyro priffordd sy'n croesi llwybr priffordd newydd neu'n mynd i lwybr priffordd newydd

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan—

(a) rhoddir caniatâd cynllunio o dan y Ddeddf hon ar gyfer adeiladu neu wella priffordd ("y brif briffordd"), a

(b) bo priffordd arall yn croesi llwybr y brif briffordd neu'n mynd i lwybr y brif briffordd neu pan fo neu pan fydd adeiladu neu wella'r brif briffordd yn effeithio fel arall ar briffordd arall.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn awdurdodi cau neu wyro'r briffordd arall—

(a) er budd diogelwch defnyddwyr y brif briffordd, neu

(b) i hwyluso symudiad traffig ar y brif briffordd.

(3) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon awdurdodi cau neu wyro priffordd sydd wedi ei chau dros dro neu ei gwyro dros dro o dan unrhyw ddeddfiad arall.

(4) Mae Rhan 1 o Atodlen 17 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â gwneud gorchmynion o dan yr adran hon (gan gynnwys darpariaeth ar gyfer cyhoeddi hysbysiad o orchymyn arfaethedig ac ar gyfer ystyried gwrthwynebiadau).

282 Y weithdrefn cyn rhoi caniatâd cynllunio

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan—

(a) bodlonir y naill neu'r llall o'r amodau a nodir yn is-adrannau (4) a (5) (sy'n ymwneud â chymryd camau i gael caniatâd cynllunio) mewn perthynas ag unrhyw ddatblygiad, a

(b) byddai gan Weinidogion Cymru y pŵer, pe bai caniatâd cynllunio wedi ei roi ar gyfer y datblygiad, i wneud gorchymyn o dan adran 280 neu 281 i alluogi cynnal y datblygiad.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru gyhoeddi hysbysiad o dan Ran 1 o Atodlen 17 eu bod yn cynnig gwneud gorchymyn o dan adran 280 neu 281 (yn ôl y digwydd), er na roddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad.

(3) Ond nid oes dim yn yr adran hon na Rhan 1 o Atodlen 17 yn awdurdodi Gweinidogion Cymru i wneud y gorchymyn hyd nes y rhoddir caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad.

(4) Yr amod cyntaf yw bod cais wedi ei wneud am ganiatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad a bod unrhyw un neu ragor o'r canlynol yn gymwys—

(a) gwnaed y cais gan adran o'r llywodraeth, awdurdod lleol, ymgymerwr statudol neu gwmni priffyrdd strategol,

(b) atgyfeiriwyd y cais at Weinidogion Cymru o dan adran 72,

(c) mae'r ceisydd wedi gwneud apêl i Weinidogion Cymru o dan adran 73, neu

(d) gwnaed y cais i Weinidogion Cymru o dan adran 78 (opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru) neu adran 80 (ceisiadau cysylltiedig).

(3) Part 1 of Schedule 17 makes provision about the procedure to be followed in connection with making orders under this section (including provision for the publication of notice of a proposed order and for the consideration of objections).

281 Stopping up or diversion of highway crossing or entering route of new highway

(1) This section applies where—

(a) planning permission is granted under this Act for the construction or improvement of a highway ("the main highway"), and

(b) another highway crosses or enters the route of the main highway or is, or will be, otherwise affected by the construction or improvement of the main highway.

(2) The Welsh Ministers may by order authorise the stopping up or diversion of the other highway—

(a) in the interests of the safety of users of the main highway, or

(b) to facilitate the movement of traffic on the main highway.

(3) An order under this section may authorise the stopping up or diversion of a highway that is temporarily stopped up or diverted under any other enactment.

(4) Part 1 of Schedule 17 makes provision about the procedure to be followed in connection with making orders under this section (including provision for the publication of notice of a proposed order and for the consideration of objections).

282 Procedure before grant of planning permission

(1) This section applies where—

(a) either of the conditions set out in subsections (4) and (5) (which relate to taking steps to obtain planning permission) is met in relation to any development, and

(b) the Welsh Ministers would, if planning permission had been granted for the development, have the power to make an order under section 280 or 281 to enable the development to be carried out.

(2) The Welsh Ministers may publish notice under Part 1 of Schedule 17 that they propose to make an order under section 280 or 281 (as the case may be), even though planning permission has not been granted for the development.

(3) But nothing in this section or Part 1 of Schedule 17 authorises the Welsh Ministers to make the order until planning permission is granted for the development.

(4) The first condition is that an application has been made for planning permission for the development and any of the following applies—

(a) the application was made by a government department, local authority, statutory undertaker or strategic highways company,

(b) the application has been referred to the Welsh Ministers under section 72,

(c) the applicant has appealed to the Welsh Ministers under section 73, or

(d) the application was made to the Welsh Ministers under section 78 (option to make application to the Welsh Ministers) or section 80 (connected applications).

(5) Yr ail amod yw—

(a) bod y datblygiad i'w gynnal gan awdurdod lleol neu ymgymerwr statudol,

(b) yn rhinwedd deddfiad, ei bod yn ofynnol cael awdurdodiad gan adran o'r llywodraeth ar gyfer y datblygiad, ac

(c) bod yr awdurdod neu'r ymgymerwr wedi—

(i) gwneud cais i'r adran am yr awdurdodiad, a

(ii) gwneud archiad am gyfarwyddyd o dan adran 87 yn rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad.

283 Darpariaeth bellach ynghylch gorchmynion o dan adrannau 280 a 281

(1) Caiff gorchymyn o dan adran 280 neu 281 ddarparu ar gyfer creu neu wella unrhyw briffordd heblaw'r briffordd sydd i'w chau neu ei gwyro o dan y gorchymyn.

(2) Caiff gorchymyn o dan adran 280 wneud darpariaeth o'r mathau a grybwyllir yn is-adran (4) mewn perthynas â phriffordd sydd i'w chreu neu ei gwella o dan y gorchymyn.

(3) Caiff gorchymyn o dan adran 281 wneud darpariaeth o'r mathau hynny mewn perthynas ag—

(a) y brif briffordd;

(b) unrhyw briffordd arall sydd i'w chreu neu ei gwella o dan y gorchymyn.

(4) Y mathau o ddarpariaeth yw—

(a) darpariaeth i'r briffordd fod yn briffordd sydd i'w chynnal ar draul y pwrs cyhoeddus at ddibenion y Ddeddf Priffyrdd;

(b) darpariaeth i Weinidogion Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol, cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gwmni priffyrdd strategol fod yr awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd;

(c) os yw'r gorchymyn yn darparu i Weinidogion Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol neu gwmni priffyrdd strategol fod yr awdurdod priffyrdd, ddarpariaeth bod y briffordd i ddod yn gefnffordd ar ddyddiad a bennir yn y gorchymyn.

(5) Caiff gorchymyn o dan adran 280 neu 281 gynnwys darpariaethau deilliadol a darpariaethau canlyniadol, gan gynnwys yn benodol—

(a) darpariaeth sy'n awdurdodi Gweinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol i dalu neu gyfrannu tuag at unrhyw gostau yr eir iddynt wrth gynnal unrhyw waith y mae'r gorchymyn yn darparu ar ei gyfer, neu mewn cysylltiad â chynnal unrhyw waith o'r fath, neu sy'n ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson arall wneud hynny;

(b) darpariaeth ar gyfer cadw unrhyw hawliau sydd gan ymgymerwr statudol mewn perthynas ag unrhyw gyfarpar sydd ganddo ar y briffordd y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hi yn union cyn y diwrnod y gwneir y gorchymyn.

(6) Nid yw'r pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan adrannau 280 a 281 yn cyfyngu ar—

(a) unrhyw bŵer a roddir iddynt gan unrhyw ddeddfiad arall i awdurdodi cau neu wyro priffordd;

(b) y pwerau i ddiddymu hawliau tramwy cyhoeddus a roddir iddynt gan Ran 6 o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67) neu adran 297 o'r Ddeddf hon.

(5) The second condition is that—

(a) the development is to be carried out by a local authority or statutory undertaker,

(b) by virtue of an enactment the development requires the authorisation of a government department, and

(c) the authority or undertaker has—

(i) made an application to the department for the authorisation, and

(ii) requested a direction under section 87 granting planning permission for the development.

283 Further provision about orders under sections 280 and 281

(1) An order under section 280 or 281 may provide for the creation or improvement of any highway other than the highway that is to be stopped up or diverted under the order.

(2) An order under section 280 may make provision of the kinds mentioned in subsection (4) in relation to a highway that is to be created or improved under the order.

(3) An order under section 281 may make provision of those kinds in relation to—

(a) the main highway;

(b) any other highway that is to be created or improved under the order.

(4) The kinds of provision are—

(a) provision for the highway to be a highway maintainable at the public expense for the purposes of the Highways Act;

(b) provision for the Welsh Ministers, the Secretary of State, a county council, a county borough council or a strategic highways company to be the highway authority for the highway;

(c) if the order provides for the Welsh Ministers, the Secretary of State or a strategic highways company to be the highway authority, provision that the highway is to become a trunk road on a date specified in the order.

(5) An order under section 280 or 281 may contain incidental and consequential provisions, including in particular—

(a) provision authorising the Welsh Ministers or the Secretary of State, or requiring any other person, to pay or contribute towards any costs incurred in or in connection with carrying out any works for which the order provides;

(b) provision for the preservation of any rights of a statutory undertaker in respect of any of its apparatus that is on the highway to which the order relates immediately before the day the order is made.

(6) The powers conferred on the Welsh Ministers by sections 280 and 281 do not limit—

(a) any power to authorise the stopping up or diversion of a highway conferred on them by any other enactment;

(b) the powers to extinguish public rights of way conferred on them by Part 6 of the Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) or section 297 of this Act.

284 Gorchmynion o dan adran 281: cau mynedfeydd preifat

(1) Caiff gorchymyn o dan adran 281 awdurdodi'r awdurdod priffyrdd ar gyfer y brif brifforddd—

(a) i gau unrhyw fynedfa breifat i dir sydd—

(i) yn cyffinio â llwybr y brif brifforddd neu'n gyfagos iddo, neu

(ii) yn ffurfio safle unrhyw waith a awdurdodir drwy'r gorchymyn neu drwy orchymyn blaenorol o dan adran 281;

(b) i ddarparu mynedfa newydd i'r tir.

(2) Ni chaiff gorchymyn awdurdodi cau mynedfa i dir ond os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni—

(a) bod mynedfa resymol gyfleus arall i'r tir ar gael,

(b) y bydd mynedfa o'r fath i'r tir yn cael ei darparu, pa un ai yn unol â darpariaeth a wneir o dan is-adran (1)(b) neu fel arall, neu

(c) nad yw unrhyw fynediad i'r tir yn rhesymol ofynnol.

(3) Wrth benderfynu a yw neu a fydd mynedfa arall i'r tir yn rhesymol gyfleus, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i—

(a) yr angen (os oes un) am fynedfa i leoedd gwahanol ar y tir, a

(b) unrhyw ffyrdd, unrhyw lwybrau neu unrhyw dramwyfeydd eraill ar y tir hwnnw neu unrhyw dir arall sy'n darparu mynedfa o'r fath neu a fydd yn gallu darparu mynedfa o'r fath.

(4) Pan fo gorchymyn yn awdurdodi awdurdod priffyrdd i gau mynedfa breifat, caiff yr awdurdod wneud hynny mewn unrhyw ffordd y mae'n ystyried ei bod yn briodol.

(5) Mae person sy'n defnyddio mynedfa sydd wedi ei chau yn unol â darpariaeth a wneir o dan yr adran hon yn cyflawni trosedd oni bai bod y person yn arfer hawl tramwy cyhoeddus.

(6) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (5) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(7) Yn yr adran hon ac adran 285, mae cyfeiriadau at ddarparu mynedfa newydd i unrhyw dir yn cynnwys darparu ffordd, llwybr neu dramwyfa arall ar y tir hwnnw neu unrhyw dir arall.

285 Digolledia pan fo mynedfa breifat yn cael ei chau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdod priffyrdd yn cau mynedfa i dir yn unol â darpariaeth a wneir o dan adran 284.

(2) Mae gan unrhyw berson hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod priffyrdd, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am unrhyw ddifrod a ddioddefir gan y person o ganlyniad i gau'r fynedfa—

(a) drwy ddibrisiant yng ngwerth buddiant y mae gan y person hawlogaeth iddo yn y tir, neu

(b) drwy darfu arno yn ei fwynhad o'r tir.

284 Orders under section 281: stopping up of private means of access

(1) An order under section 281 may authorise the highway authority for the main highway—

(a) to stop up any private means of access to land that—

(i) adjoins or is adjacent to the route of the main highway, or

(ii) forms the site of any works authorised by the order or by a previous order under section 281;

(b) to provide a new means of access to the land.

(2) An order may authorise the stopping up of a means of access to land only if the Welsh Ministers are satisfied that—

(a) another reasonably convenient means of access to the land is available,

(b) such a means of access to the land will be provided, whether in pursuance of provision made under subsection (1)(b) or otherwise, or

(c) no access to the land is reasonably required.

(3) In determining whether another means of access to the land is or will be reasonably convenient, the Welsh Ministers must have regard to—

(a) the need (if any) for a means of access to different places on the land, and

(b) any roads, paths or other ways on that land or any other land that are or will be capable of providing such a means of access.

(4) Where an order authorises a highway authority to stop up a private means of access, the authority may do so in any way that it considers appropriate.

(5) A person who uses a means of access that has been stopped up in pursuance of provision made under this section commits an offence unless the person is exercising a public right of way.

(6) A person guilty of an offence under subsection (5) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(7) In this section and section 285, references to providing a new means of access to any land include providing a road, path or other way on that land or any other land.

285 Compensation where private means of access is stopped up

(1) This section applies where a highway authority stops up a means of access to land in pursuance of provision made under section 284.

(2) Any person is entitled, on making a claim to the highway authority, to be paid compensation by the authority for any damage suffered by the person in consequence of the stopping up—

(a) by depreciation of the value of an interest to which the person is entitled in the land, or

(b) by being disturbed in the enjoyment of the land.

(3) Rhaid i hawliad am ddigolledíad o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y daw'r gorchymyn o dan adran 281 i rym.

(4) Wrth benderfynu swm y digolledíad sy'n daladwy o dan yr adran hon, rhaid rhoi sylw i unrhyw fynedfa newydd i dir yr hawlydd a ddarperir gan yr awdurdod priffyrdd.

(5) Nid oes gan berson sydd â hawlogaeth i ddigolledíad mewn cysylltiad ag unrhyw fater o dan yr adran hon hawlogaeth i ddigolledíad mewn cysylltiad â'r un mater o dan unrhyw ddeddfiad arall.

Pedestreiddio priffyrdd: pwerau Gweinidogion Cymru

286 Pedestreiddio priffordd i wella amwynder

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) awdurdod cynllunio drwy benderfyniad yn mabwysiadu cynnig ar gyfer gwella amwynder rhan o'i ardal, a

(b) y cynnig yn golygu bod y cyhoedd yn peidio â chael unrhyw hawl tramwy gyda cherbydau dros briffordd yn ardal yr awdurdod nad yw'n gefnffordd nac yn brif ffordd.

(2) Ar gais gan yr awdurdod cynllunio, caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn ddiddymu pob hawl i ddefnyddio cerbydau ar y briffordd.

(3) Cyn gwneud y cais, rhaid i'r awdurdod cynllunio ymgynghori â'r awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd (os nad yr awdurdod cynllunio yw'r awdurdod priffyrdd).

(4) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon ganiatáu'r defnydd ar y briffordd o gerbydau (pa un a ydynt yn cael eu gyrru'n fecanyddol ai peidio) mewn achosion a bennir yn y gorchymyn, er gwaethaf diddymu unrhyw hawl a grybwyllir yn is-adran (2).

(5) Cyn gwneud gorchymyn sy'n cynnwys darpariaeth o dan is-adran (4), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag —

(a) yr awdurdod cynllunio, a

(b) yr awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd (os nad yr awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru yw'r awdurdod priffyrdd).

(6) Caniateir llunio darpariaeth o dan is-adran (4) drwy gyfeirio at—

(a) disgrifiadau penodol o gerbydau,

(b) personau penodol y caniateir defnyddio cerbydau ganddynt, neu ar eu hawdurdod, neu

(c) o dan ba amgylchiadau, neu ar ba adegau, y caniateir defnyddio cerbydau at ddibenion penodol.

(7) Nid yw unrhyw ddarpariaeth statudol sy'n gwahardd neu'n cyfyngu ar y defnydd o lwybrau troed, troetffyrdd neu lwybrau ceffylau yn gymwys i unrhyw ddefnydd o gerbyd a ganiateir gan ddarpariaeth o dan is-adran (4).

(8) Gweler Rhan 7A o'r Ddeddf Priffyrdd (darparu amwynderau ar briffyrdd penodol) am bwerau y caiff cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol eu harfer mewn perthynas â phriffordd pan fo gorchymyn o dan yr adran hon mewn grym.

(3) A claim for compensation under this section must be made in writing within 12 months beginning with the day the order under section 281 comes into force.

(4) In determining the amount of compensation payable under this section, regard must be had to any new means of access to the claimant's land provided by the highway authority.

(5) A person who is entitled to compensation in respect of any matter under this section is not entitled to compensation in respect of the same matter under any other enactment.

Pedestrianisation of highways: powers of the Welsh Ministers

286 Pedestrianisation of highway to improve amenity

(1) This section applies where—

(a) a planning authority by resolution adopts a proposal for improving the amenity of part of its area, and

(b) the proposal involves the public ceasing to have any right of way with vehicles over a highway in the authority's area that is not a trunk road or a principal road.

(2) On an application by the planning authority, the Welsh Ministers may by order extinguish all rights to use vehicles on the highway.

(3) Before making the application, the planning authority must consult the highway authority for the highway (if the highway authority is not the planning authority).

(4) An order under this section may permit the use on the highway of vehicles (whether mechanically propelled or not) in cases specified in the order, despite the extinguishment of any right mentioned in subsection (2).

(5) Before making an order that includes provision under subsection (4), the Welsh Ministers must consult—

(a) the planning authority, and

(b) the highway authority for the highway (if the highway authority is not the planning authority or the Welsh Ministers).

(6) Provision under subsection (4) may be framed by reference to—

(a) particular descriptions of vehicles,

(b) particular persons by whom, or on whose authority, vehicles may be used, or

(c) circumstances in which, or times at which, vehicles may be used for particular purposes.

(7) No statutory provision prohibiting or restricting the use of footpaths, footways or bridleways applies to any use of a vehicle that is permitted by provision under subsection (4).

(8) See Part 7A of the Highways Act (provision of amenities on certain highways) for powers that a county council or county borough council may exercise in relation to a highway where an order under this section is in force.

(9) Yn yr adran hon—

ystyr "darpariaeth statudol" ("*statutory provision*") yw darpariaeth sydd wedi ei chynnwys mewn deddfiad, neu sy'n cael effaith o dan ddeddfiad;

mae "prif ffordd" ("*principal road*") i'w ddehongli yn unol ag adran 12 o'r Ddeddf Priffyrdd.

287 Dirymu gorchymyn i bedestreiddio prifford

(1) Ar gais gan awdurdod cynllunio, caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn ddirymu gorchymyn o dan adran 286 sy'n gymwys i briffordd yn ardal yr awdurdod.

(2) Cyn gwneud y cais, rhaid i'r awdurdod cynllunio ymgynghori â'r awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd (os nad yr awdurdod cynllunio yw'r awdurdod priffyrdd).

(3) Os caiff gorchymyn o dan adran 286 ei ddirymu, adferir yr holl hawliau i ddefnyddio cerbydau ar y briffordd a ddiddymwyd gan y gorchymyn.

(4) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon ei gwneud yn ofynnol symud ymaith unrhyw rwystr i briffordd o ganlyniad i arfer pwerau o dan Ran 7A o'r Ddeddf Priffyrdd.

288 Darpariaeth bellach ynghylch gorchmynion o dan adrannau 286 a 287

(1) Caiff gorchymyn a wneir o dan adran 286 neu 287 mewn perthynas â phriffordd ddarparu ar gyfer creu neu wella unrhyw briffordd arall.

(2) Os yw'r gorchymyn yn darparu ar gyfer creu neu wella priffordd arall, caiff hefyd—

(a) darparu i'r briffordd honno fod yn briffordd sydd i'w chynnal ar draul y pwrs cyhoeddus at ddibenion y Ddeddf Priffyrdd;

(b) darparu i Weinidogion Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol, cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gwmni priffyrdd strategol fod yr awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd;

(c) os yw'n darparu i Weinidogion Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol neu gwmni priffyrdd strategol fod yr awdurdod priffyrdd, ddarparu bod y briffordd i ddod yn gefnffordd ar ddyddiad a bennir yn y gorchymyn.

(3) Caiff gorchymyn o dan adran 286 neu 287 gynnwys darpariaethau deilliadol a darpariaethau canlyniadol, gan gynnwys yn benodol—

(a) darpariaeth sy'n awdurdodi Gweinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol i dalu neu gyfrannu tuag at unrhyw gostau yr eir iddynt wrth gynnal unrhyw waith y mae'r gorchymyn yn darparu ar ei gyfer, neu mewn cysylltiad â chynnal unrhyw waith o'r fath, neu sy'n ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson arall wneud hynny;

(b) darpariaeth ar gyfer cadw unrhyw hawliau sydd gan ymgymerwr statudol mewn perthynas ag unrhyw gyfarpar sydd ganddo ar y briffordd y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hi yn union cyn y diwrnod y gwneir y gorchymyn.

(4) Mae Rhan 1 o Atodlen 17 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â gwneud gorchmynion o dan adrannau 286 a 287 (gan gynnwys darpariaeth ar gyfer cyhoeddi hysbysiad o orchymyn arfaethedig ac ar gyfer ystyried gwrthwynebiadau).

(9) In this section—

"principal road" ("*prif ffordd*") is to be interpreted in accordance with section 12 of the Highways Act;

"statutory provision" ("*darpariaeth statudol*") means a provision contained in, or having effect under, an enactment.

287 Revocation of order for pedestrianisation of highway

(1) On an application by a planning authority, the Welsh Ministers may by order revoke an order under section 286 that applies to a highway in the authority's area.

(2) Before making the application, the planning authority must consult the highway authority for the highway (if the highway authority is not the planning authority).

(3) If an order under section 286 is revoked, all rights to use vehicles on the highway that were extinguished by the order are reinstated.

(4) An order under this section may require the removal of any obstruction of a highway resulting from the exercise of powers under Part 7A of the Highways Act.

288 Further provision about orders under sections 286 and 287

(1) An order made under section 286 or 287 in relation to a highway may provide for the creation or improvement of any other highway.

(2) If the order provides for the creation or improvement of another highway, it may also—

(a) provide for that highway to be a highway maintainable at the public expense for the purposes of the Highways Act;

(b) provide for the Welsh Ministers, the Secretary of State, a county council, a county borough council or a strategic highways company to be the highway authority for the highway;

(c) if it provides for the Welsh Ministers, the Secretary of State or a strategic highways company to be the highway authority, provide that the highway is to become a trunk road on a date specified in the order.

(3) An order under section 286 or 287 may contain incidental and consequential provisions, including in particular—

(a) provision authorising the Welsh Ministers or the Secretary of State, or requiring any other person, to pay or contribute towards any costs incurred in or in connection with carrying out any works for which the order provides;

(b) provision for the preservation of any rights of a statutory undertaker in respect of any of its apparatus that is on the highway to which the order relates immediately before the day the order is made.

(4) Part 1 of Schedule 17 makes provision about the procedure to be followed in connection with making orders under sections 286 and 287 (including provision for the publication of notice of a proposed order and for the consideration of objections).

(5) Nid yw'r pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan yr adrannau hynny yn cyfyngu ar—

(a) unrhyw bŵer a roddir iddynt gan unrhyw ddeddfiad arall i awdurdodi cau neu wyro priffordd;

(b) y pwerau i ddiddymu hawliau tramwy cyhoeddus a roddir iddynt gan Ran 6 o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67) neu adran 297 o'r Ddeddf hon.

289 Digolledu pan bedestreiddir priffordd

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) gorchymyn o dan adran 286 yn diddymu unrhyw hawl i ddefnyddio cerbydau ar briffordd, a

(b) ar yr adeg y daw'r gorchymyn i rym, fod gan berson fuddiant mewn tir sydd â mynediad cyfreithlon i'r briffordd.

(2) Mae gan y person hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio a wnaeth gais am y gorchymyn, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am—

(a) unrhyw ddibrisiant yng ngwerth buddiant y person y gellir ei briodoli yn uniongyrchol i'r gorchymyn, a

(b) unrhyw golled arall neu unrhyw ddifrod arall a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i'r gorchymyn.

(3) Rhaid i hawliad am ddigolledu o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y daw'r gorchymyn o dan adran 286 i rym.

Pwerau pellach pan wneir gorchmynion gan Weinidogion Cymru

290 Caffael tir yn orfodol mewn cysylltiad â gorchymyn

(1) Caiff Gweinidogion Cymru—

(a) caffael unrhyw dir yn orfodol, neu

(b) awdurdodi awdurdod priffyrdd lleol neu gwmni priffyrdd strategol i gaffael unrhyw dir yn orfodol,

at ddiben a grybwyllir yn is-adran (2).

(2) Y dibenion yw—

(a) creu neu wella priffordd yn unol â darpariaeth a wneir drwy orchymyn o dan adran 280, 281, 286 neu 287;

(b) unrhyw ddiben arall y mae angen tir ar ei gyfer mewn cysylltiad â gorchymyn o'r fath.

(3) Mae Deddf Caffael Tir 1981 (p. 67) yn gymwys i gaffaeliad o dan yr adran hon.

(4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n galluogi unrhyw achos sy'n ymwneud â chaffael tir o dan yr adran hon i gael ei gymryd ar yr un pryd ag unrhyw achos sy'n ymwneud â'r gorchymyn.

(5) The powers conferred on the Welsh Ministers by those sections do not limit—

(a) any power to authorise the stopping up or diversion of a highway conferred on them by any other enactment;

(b) the powers to extinguish public rights of way conferred on them by Part 6 of the Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) or section 297 of this Act.

289 Compensation where highway is pedestrianised

(1) This section applies where—

(a) an order under section 286 extinguishes any right to use vehicles on a highway, and

(b) at the time when the order comes into force, a person has an interest in land that has lawful access to the highway.

(2) The person is entitled, on making a claim to the planning authority that applied for the order, to be paid compensation by the authority for—

(a) any depreciation of the value of the person's interest that is directly attributable to the order, and

(b) any other loss or damage suffered by the person that is directly attributable to the order.

(3) A claim for compensation under this section must be made in writing within 12 months beginning with the day the order under section 286 comes into force.

Further powers where orders are made by the Welsh Ministers

290 Compulsory acquisition of land in connection with order

(1) The Welsh Ministers may—

(a) acquire any land compulsorily, or

(b) authorise a local highway authority or strategic highways company to acquire any land compulsorily,

for a purpose mentioned in subsection (2).

(2) The purposes are—

(a) creating or improving a highway in pursuance of provision made by an order under section 280, 281, 286 or 287;

(b) any other purpose for which land is required in connection with such an order.

(3) The Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) applies to an acquisition under this section.

(4) Regulations may make provision enabling any proceedings relating to the acquisition of land under this section to be taken concurrently with any proceedings relating to the order.

291 Dod â hawliau ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith i ben

(1) Mewn perthynas â phriffordd sy'n cael ei chau neu ei gwyro yn unol â gorchymyn o dan adran 280 neu 281, mae adrannau 314 a 315 a Rhan 1 o Atodlen 18 (dod â hawliau ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig i ben) yn gymwys fel pe bai—

(a) cyfeiriadau at dir y cafwyd caffaeliad perthnasol ohono yn gyfeiriadau at y tir y bu'r briffordd yn bodoli arno;

(b) cyfeiriadau at yr awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir yn gyfeiriadau at y person a chanddo hawlogaeth i feddu ar y tir;

(c) cyfeiriadau yn adran 315(3) a pharagraff 1(3)(c) o Atodlen 18 at awdurdod lleol neu ymgymerwr statudol yn cynnwys unrhyw berson (heblaw adran o'r llywodraeth) sydd â hawlogaeth i feddu ar y tir hwnnw.

(2) Nid yw is-adran (1) yn gymwys mewn perthynas â thir sy'n ffurfio safle priffordd y rhoddwyd caniatâd cynllunio mwyngloddio brig mewn cysylltiad ag ef (o fewn yr ystyr a roddir i "opencast planning permission" gan adran 51 o Ddeddf Glo Brig 1958 (p. 69)).

292 Cyfarpar cyfathrebiadau electronig yr effeithir arno gan orchymyn

(1) Mae is-adrannau (2) a (3) yn gymwys pan fo—

(a) priffordd yn cael ei chau neu ei gwyro yn unol â gorchymyn o dan adran 280 neu 281, neu pan fo unrhyw hawl i ddefnyddio cerbydau ar briffordd yn cael ei ddiddymu drwy orchymyn o dan adran 286, a

(b) yn union cyn y diwrnod y daeth y gorchymyn i rym, yr oedd cyfarpar cyfathrebiadau electronig wedi ei osod ar y briffordd at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig.

(2) Mae gan weithredwr y rhwydwaith yr un pwerau mewn perthynas â'r cyfarpar â phe na bai'r gorchymyn wedi dod i rym.

(3) Ond mae gan unrhyw berson sydd â hawlogaeth i dir yr oedd y briffordd neu'r hawl yn bodoli drosto hawlogaeth i'w gwneud yn ofynnol i'r cyfarpar gael ei addasu.

(4) Mae is-adrannau (5) a (6) yn gymwys pan fo—

(a) gorchymyn o dan adran 280, 281, 286 neu 287 yn darparu ar gyfer gwella priffordd nad Gweinidogion Cymru na'r Ysgrifennydd Gwladol yw'r awdurdod priffyrdd ar ei chyfer, a

(b) yn union cyn y diwrnod y daeth y gorchymyn i rym, yr oedd cyfarpar cyfathrebiadau electronig wedi ei osod ar y briffordd at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig.

(5) Mae gan yr awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd hawlogaeth i'w gwneud yn ofynnol i'r cyfarpar gael ei addasu.

(6) Nid yw is-adran (5) yn rhoi'r hawlogaeth i'r awdurdod priffyrdd ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gyfarpar gael ei addasu at ddiben gwaith mawr ar briffordd o fewn yr ystyr a roddir i "major highway works" yn Rhan 3 o Ddeddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991 (p. 22), gwaith mawr ar bont o fewn yr ystyr a roddir i "major bridge works" yn y Rhan honno neu waith trafnidiaeth mawr o fewn ystyr a roddir i "major transport works" yn y Rhan honno.

291 Ending of rights of statutory undertakers and network operators

(1) In relation to a highway that is stopped up or diverted in pursuance of an order under section 280 or 281, sections 314 and 315 and Part 1 of Schedule 18 (ending rights of statutory undertakers and electronic communications code network operators) apply as if—

(a) references to land of which there has been a relevant acquisition were references to the land over which the highway subsisted;

(b) references to the authority that acquired or appropriated the land were references to the person entitled to possession of the land;

(c) references in section 315(3) and paragraph 1(3)(c) of Schedule 18 to a local authority or statutory undertaker included any person (other than a government department) who is entitled to possession of that land.

(2) Subsection (1) does not apply in relation to land forming the site of a highway in respect of which opencast planning permission (within the meaning given by section 51 of the Opencast Coal Act 1958 (c. 69)) has been granted.

292 Electronic communications apparatus affected by order

(1) Subsections (2) and (3) apply where—

(a) a highway is stopped up or diverted in pursuance of an order under section 280 or 281, or any right to use vehicles on a highway is extinguished by an order under section 286, and

(b) immediately before the day the order came into force, there was electronic communications apparatus installed on the highway for the purposes of an electronic communications code network.

(2) The operator of the network has the same powers in relation to the apparatus as if the order had not come into force.

(3) But any person entitled to land over which the highway or right subsisted is entitled to require the apparatus to be altered.

(4) Subsections (5) and (6) apply where—

(a) an order under section 280, 281, 286 or 287 provides for the improvement of a highway for which the Welsh Ministers are not, and the Secretary of State is not, the highway authority, and

(b) immediately before the day the order came into force, there was electronic communications apparatus installed on the highway for the purposes of an electronic communications code network.

(5) The highway authority for the highway is entitled to require the apparatus to be altered.

(6) Subsection (5) does not entitle the highway authority to require any apparatus to be altered for the purpose of major highway works, major bridge works or major transport works within the meaning of Part 3 of the New Roads and Street Works Act 1991 (c. 22).

(7) Yn yr adran hon mae cyfeiriadau at addasu cyfarpar yn cynnwys ei symud, ei symud ymaith a'i amnewid.

(8) Mae Rhan 6 o'r cod cyfathrebiadau electronig (hawliau i'w gwneud yn ofynnol symud ymaith gyfarpar cyfathrebiadau electronig) yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw hawlogaeth o dan yr adran hon i'w gwneud yn ofynnol addasu, symud neu amnewid cyfarpar cyfathrebiadau electronig fel y mae'n gymwys mewn perthynas â hawlogaeth i'w gwneud yn ofynnol symud ymaith gyfarpar o'r fath.

Cau neu wyro llwybrau cyhoeddus: pwerau awdurdodau cynllunio

293 Cau neu wyro llwybr cyhoeddus er mwyn galluogi datblygiad

(1) Caiff awdurdod cynllunio drwy orchymyn awdurdodi cau neu wyro unrhyw lwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig os yw wedi ei fodloni ei bod yn angenrheidiol gwneud hynny er mwyn galluogi cynnal datblygiad yn ei ardal yn unol â chaniatâd cynllunio a roddwyd o dan y Ddeddf hon.

(2) Caiff awdurdod cynllunio drwy orchymyn awdurdodi cau neu wyro unrhyw lwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig os yw wedi ei fodloni—

(a) bod cais wedi ei wneud am ganiatâd cynllunio i ddatblygu tir yn ei ardal, a

(b) pe roddir y caniatâd, y byddai'n angenrheidiol awdurdodi'r cau neu'r gwyro er mwyn galluogi cynnal y datblygiad.

(3) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon awdurdodi cau neu wyro llwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig sydd wedi ei gau dros dro neu ei wyro dros dro o dan unrhyw ddeddfiad arall neu ei chau dros dro neu ei gwyro dros dro o dan unrhyw ddeddfiad arall.

(4) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon—

(a) darparu ar gyfer creu priffordd arall, neu wella priffordd bresennol, yn lle'r briffordd sydd i'w chau neu ei gwyro;

(b) awdurdodi cynnal gwaith neu ei gwneud yn ofynnol i waith gael ei gynnal mewn perthynas ag unrhyw lwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig sydd i'w gau neu ei wyro, ei greu neu ei wella o dan y gorchymyn neu ei chau neu ei gwyro, ei chreu neu ei gwella o dan y gorchymyn;

(c) darparu ar gyfer cadw unrhyw hawliau sydd gan ymgymerwr statudol mewn perthynas ag unrhyw gyfarpar sydd ganddo ar unrhyw lwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig o'r fath, yn union cyn y diwrnod y gwneir y gorchymyn;

(d) ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson dalu neu gyfrannu tuag at gostau cynnal unrhyw waith y mae'r gorchymyn yn darparu ar ei gyfer.

294 Cadarnhad o orchymyn a wneir gan yr awdurdod cynllunio

(1) Nid yw gorchymyn a wneir o dan adran 293 yn cymryd effaith oni bai ei fod—

(a) wedi ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru, neu

(b) wedi ei gadarnhau fel gorchymyn diwrthwynebiad gan yr awdurdod cynllunio a'i gwnaeth.

(7) In this section references to altering apparatus include moving, removing and replacing it.

(8) Part 6 of the electronic communications code (rights to require removal of electronic communications apparatus) applies in relation to any entitlement under this section to require the alteration, moving or replacement of electronic communications apparatus as it applies in relation to an entitlement to require the removal of such apparatus.

Stopping up or diversion of public paths: powers of planning authorities

293 Stopping up or diversion of public path to enable development

(1) A planning authority may by order authorise the stopping up or diversion of any footpath, bridleway or restricted byway if it is satisfied that it is necessary to do so to enable development to be carried out in its area in accordance with planning permission that has been granted under this Act.

(2) A planning authority may by order authorise the stopping up or diversion of any footpath, bridleway or restricted byway if it is satisfied that—

(a) an application has been made for planning permission to develop land in its area, and

(b) if the permission were granted, it would be necessary to authorise the stopping up or diversion to enable the development to be carried out.

(3) An order under this section may authorise the stopping up or diversion of a footpath, bridleway or restricted byway that is temporarily stopped up or diverted under any other enactment.

(4) An order under this section may—

(a) provide for the creation of an alternative highway, or the improvement of an existing highway, as a replacement for the highway that is to be stopped up or diverted;

(b) authorise or require works to be carried out in relation to any footpath, bridleway or restricted byway that is to be stopped up or diverted, created or improved under the order;

(c) provide for the preservation of any rights of a statutory undertaker in respect of any of its apparatus that is on any such footpath, bridleway or restricted byway immediately before the day the order is made;

(d) require any person to pay or contribute towards the costs of carrying out any works for which the order provides.

294 Confirmation of order made by planning authority

(1) An order made under section 293 does not take effect unless it is—

(a) confirmed by the Welsh Ministers, or

(b) confirmed as an unopposed order by the planning authority that made it.

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru gadarnhau gorchymyn o dan adran 293(1) oni bai eu bod wedi eu bodloni ynghylch y materion a grybwyllir yn yr is-adran honno.

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru neu'r awdurdod cynllunio gadarnhau gorchymyn o dan adran 293(2) oni bai eu bod wedi eu bodloni neu ei fod wedi ei fodloni—

(a) bod caniatâd cynllunio wedi ei roi ar gyfer y datblygiad o dan sylw, a

(b) ei bod yn angenrheidiol awdurdodi'r cau neu'r gwyro er mwyn galluogi cynnal y datblygiad yn unol â'r caniatâd.

(4) Ni chaniateir i'r dyddiad a bennir mewn gorchymyn fel y dyddiad y mae llwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig i'w gau neu ei wyro neu ei chau neu ei gwyro fod yn gynharach na'r diwrnod y cadarnheir y gorchymyn.

(5) Mae Rhan 2 o Atodlen 17 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â chadarnhau gorchmynion o dan adran 293.

295 Cyfarpar cyfathrebiadau electronig yr effeithir arno gan orchymyn

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) awdurdod cynllunio yn gwneud gorchymyn o dan adran 293 sy'n awdurdodi cau neu wyro llwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig dros unrhyw dir, a

(b) ar yr adeg y cyhoeddodd yr awdurdod yr hysbysiad sy'n ofynnol gan baragraff 10 o Atodlen 17, yr oedd cyfarpar cyfathrebiadau electronig wedi ei osod ar y tir at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig.

(2) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl gwneud y gorchymyn, rhaid i'r awdurdod cynllunio roi hysbysiad ei fod wedi gwneud hynny i weithredwr y rhwydwaith.

(3) Er gwaethaf gwneud y gorchymyn, caiff y gweithredwr arfer ei bŵer i symud ymaith y cyfarpar cyfathrebiadau electronig ar unrhyw adeg cyn diwedd y cyfnod symud ymaith.

(4) Os yw'r gweithredwr yn rhoi hysbysiad i'r awdurdod cynllunio cyn diwedd y cyfnod symud ymaith yn datgan ei fwriad i symud ymaith y cyfarpar neu unrhyw ran ohono, caiff y gweithredwr arfer ei hawl i symud ymaith y cyfarpar neu'r rhan honno ohono ar ôl diwedd y cyfnod symud ymaith.

(5) Caiff gweithredwr y rhwydwaith gefnu ar y cyfarpar cyfathrebiadau electronig neu unrhyw ran ohono drwy roi hysbysiad i'r awdurdod cyn diwedd y cyfnod symud ymaith.

(6) Mae'r gweithredwr i'w drin ar ddiwedd y cyfnod symud ymaith fel pe bai wedi cefnu ar unrhyw ran o'r cyfarpar nad yw wedi cefnu arno, wedi ei symud ymaith neu wedi rhoi hysbysiad o'i fwriad i'w symud ymaith.

(7) Pan fo unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig yn cael ei symud ymaith neu pan gefnir arno o dan yr adran hon, caiff y gweithredwr adennill oddi wrth yr awdurdod cynllunio y gost o ddarparu unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig mewn lle arall yn lle—

(a) y cyfarpar sydd wedi ei symud ymaith neu y cefnwyd arno, a

(b) unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig arall sy'n gysylltiedig ag ef sy'n dod yn ddiwerth o ganlyniad i symud ymaith y cyfarpar neu gefnu arno.

(8) Pan gefnir ar unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig o dan yr adran hon—

(a) bydd gan yr awdurdod cynllunio hawlogaeth i gael y cyfarpar, a

(2) The Welsh Ministers may not confirm an order under section 293(1) unless they are satisfied of the matters mentioned in that subsection.

(3) The Welsh Ministers or the planning authority may not confirm an order under section 293(2) unless satisfied that—

(a) planning permission has been granted for the development in question, and

(b) it is necessary to authorise the stopping up or diversion to enable the development to be carried out in accordance with the permission.

(4) The date specified in an order as the date on which a footpath, bridleway or restricted byway is to be stopped up or diverted may not be earlier than the day the order is confirmed.

(5) Part 2 of Schedule 17 makes provision about the procedure to be followed in connection with the confirmation of orders under section 293.

295 Electronic communications apparatus affected by order

(1) This section applies where—

(a) a planning authority makes an order under section 293 that authorises the stopping up or diversion of a footpath, bridleway or restricted byway over any land, and

(b) at the time when the authority published the notice required by paragraph 10 of Schedule 17, there was electronic communications apparatus installed on the land for the purposes of an electronic communications code network.

(2) As soon as reasonably practicable after making the order, the planning authority must give notice that it has done so to the operator of the network.

(3) Despite the making of the order, the operator may exercise its power to remove the electronic communications apparatus at any time before the end of the removal period.

(4) If the operator gives notice to the planning authority before the end of the removal period stating its intention to remove the apparatus or any part of it, the operator may exercise its right to remove the apparatus or that part of it after the end of the removal period.

(5) The operator of the network may abandon the electronic communications apparatus or any part of it by giving notice to the authority before the end of the removal period.

(6) The operator is to be treated at the end of the removal period as having abandoned any part of the apparatus that it has not abandoned, removed or given notice of its intention to remove.

(7) Where any electronic communications apparatus is removed or abandoned under this section, the operator may recover from the planning authority the cost of providing any electronic communications apparatus in another place in substitution for—

(a) the apparatus that has been removed or abandoned, and

(b) any other electronic communications apparatus connected with it that becomes useless as a result of the removal or abandonment.

(8) On the abandonment of any electronic communications apparatus under this section—

(a) the planning authority becomes entitled to the apparatus, and

(b) mae'r cyfarpar i'w drin fel pe na bai wedi ei osod at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig mwyach.

(9) Yn yr adran hon ystyr "y cyfnod symud ymaith" yw 3 mis sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod yr awdurdodir cau neu wyro'r llwybr troed, y llwybr ceffylau neu'r gilffordd gyfyngedig.

Gweithio mwynau: gorchmynion dros dro

296 Cau dros dro neu wyro dros dro ar gyfer gweithio mwynau ar wyneb y tir

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni—

(a) ei bod yn angenrheidiol gwneud gorchymyn o dan adran 280 i awdurdodi cau neu wyro priffordd i alluogi i fwynau gael eu gweithio drwy weithio ar wyneb y tir, a

(b) y gellir adfer y briffordd i gyflwr nad yw'n sylweddol llai cyfleus i'r cyhoedd ar ôl i'r mwynau gael eu gweithio.

(2) Caiff y gorchymyn ddarparu i'r briffordd—

(a) cael ei chau neu ei gwyro am gyfnod a bennir gan y gorchymyn neu o dan y gorchymyn, a

(b) cael ei adfer ar ddiwedd y cyfnod hwnnw.

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys pan fo awdurdod cynllunio wedi ei fodloni—

(a) ei bod yn angenrheidiol gwneud gorchymyn o dan adran 293 i awdurdodi cau neu wyro llwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig i alluogi i fwynau gael eu gweithio drwy weithio ar wyneb y tir, a

(b) y gellir adfer y llwybr troed, y llwybr ceffylau neu'r gilffordd gyfyngedig i gyflwr nad yw'n sylweddol llai cyfleus i'r cyhoedd ar ôl i'r mwynau gael eu gweithio.

(4) Caiff y gorchymyn ddarparu i'r llwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig—

(a) cael ei gau neu ei wyro neu ei chau neu ei gwyro am gyfnod a bennir gan y gorchymyn neu o dan y gorchymyn, a

(b) cael ei adfer neu ei hadfer ar ddiwedd y cyfnod hwnnw.

(5) Caiff gorchymyn a wneir yn rhinwedd yr adran hon gynnwys darpariaeth—

(a) i berson a fyddai fel arall yn ddarostyngedig i unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag atgyweirio'r briffordd wreiddiol yn ystod y cyfnod a bennir gan neu o dan y gorchymyn fod yn ddarostyngedig i atebolrwydd cyfatebol mewn perthynas ag atgyweirio unrhyw briffordd a ddarperir yn unol â'r gorchymyn;

(b) ar gyfer cau unrhyw briffordd a ddarperir yn unol â'r gorchymyn ar ddiwedd y cyfnod hwnnw ac ar gyfer ailadeiladu a chynnal a chadw'r briffordd wreiddiol.

(6) Pan fo gorchymyn a wneir yn rhinwedd yr adran hon yn cynnwys darpariaeth o dan adran 283(5)(a) neu 293(4)(d) sy'n ei gwneud yn ofynnol gwneud taliad mewn perthynas ag unrhyw gostau, caiff y ddarpariaeth honno ddarparu ar gyfer talu swm cyfalaf mewn perthynas â swm amcangyfrifedig y costau hynny.

(b) the apparatus is to be treated as no longer being installed for the purposes of an electronic communications code network.

(9) In this section "the removal period" means 3 months beginning with the day after the day the footpath, bridleway or restricted byway is authorised to be stopped up or diverted.

Mineral working: temporary orders

296 Temporary stopping up or diversion for surface working of minerals

(1) Subsection (2) applies where the Welsh Ministers are satisfied—

(a) that it is necessary to make an order under section 280 authorising the stopping up or diversion of a highway to enable minerals to be worked by surface working, and

(b) that the highway can be restored to a condition not substantially less convenient to the public after the minerals have been worked.

(2) The order may provide for the highway to be—

(a) stopped up or diverted for a period specified by or under the order, and

(b) restored at the end of that period.

(3) Subsection (4) applies where a planning authority is satisfied—

(a) that it is necessary to make an order under section 293 authorising the stopping up or diversion of a footpath, bridleway or restricted byway to enable minerals to be worked by surface working, and

(b) that the footpath, bridleway or restricted byway can be restored to a condition not substantially less convenient to the public after the minerals have been worked.

(4) The order may provide for the footpath, bridleway or restricted byway to be—

(a) stopped up or diverted for a period specified by or under the order, and

(b) restored at the end of that period.

(5) An order made by virtue of this section may contain provision—

(a) for a person who would otherwise be subject to any liability in respect of the repair of the original highway during the period specified by or under the order to be subject to a corresponding liability in respect of the repair of any highway provided in pursuance of the order;

(b) for the stopping up at the end of that period of any highway provided in pursuance of the order and for the reconstruction and maintenance of the original highway.

(6) Where an order made by virtue of this section contains provision under section 283(5)(a) or 293(4)(d) requiring payment to be made in respect of any costs, that provision may provide for the payment of a capital sum in respect of the estimated amount of those costs.

PENNOD 2

DOD Â HAWLIAU TRAMWY DROS DIR A DDELIR AT DDIBENION CYNLLUNIO I BEN

Pwerau Gweinidogion Cymru

297 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddod â hawl tramwy dros dir a ddelir at ddibenion cynllunio i ben

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdod lleol—

(a) wedi caffael neu gyfeddu unrhyw dir at ddibenion cynllunio (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 279), a

(b) yn dal y tir at y dibenion y cafodd ei gaffael neu ei gyfeddu atynt.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn ddiddymu unrhyw hawl tramwy cyhoeddus dros y tir os ydynt wedi eu bodloni—

(a) bod hawl tramwy arall wedi ei darparu neu y caiff ei darparu, neu

(b) nad oes angen hawl tramwy arall.

(3) Mae Rhan 1 o Atodlen 17 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â gwneud gorchmynion o dan yr adran hon (gan gynnwys darpariaeth ar gyfer cyhoeddi hysbysiad o orchymyn arfaethedig ac ar gyfer ystyried gwrthwynebiadau).

298 Caffael tir yn orfodol i ddarparu hawl tramwy arall

(1) Caiff Gweinidogion Cymru—

(a) caffael unrhyw dir yn orfodol, neu

(b) awdurdodi awdurdod priffyrdd lleol neu gwmni priffyrdd strategol i gaffael unrhyw dir yn orfodol,

at ddiben darparu hawl tramwy cyhoeddus yn lle hawl tramwy a ddiddymir drwy orchymyn o dan adran 297.

(2) Mae Deddf Caffael Tir 1981 (p. 67) yn gymwys i gaffaeliad o dan yr adran hon.

299 Achosion cydredol yn ymwneud â gorchmynion a chaffaeliadau

Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n galluogi—

(a) unrhyw achos sy'n ymwneud â gorchymyn o dan adran 297 i gael ei gymryd ar yr un pryd ag unrhyw achos sy'n ymwneud â chaffael at ddibenion cynllunio y tir y mae'r hawl tramwy drosto i'w diddymu;

(b) unrhyw achos sy'n ymwneud â chaffael unrhyw dir arall o dan adran 298 i gael ei gymryd ar yr un pryd â'r naill neu'r llall neu'r ddau o'r achosion y cyfeirir atynt ym mharagraff (a).

CHAPTER 2

ENDING RIGHTS OF WAY OVER LAND HELD FOR PLANNING PURPOSES

Powers of the Welsh Ministers

297 Power of the Welsh Ministers to end right of way over land held for planning purposes

(1) This section applies where a local authority—

(a) has acquired or appropriated any land for planning purposes (within the meaning given by section 279), and

(b) holds the land for the purposes for which it was acquired or appropriated.

(2) The Welsh Ministers may by order extinguish any public right of way over the land if they are satisfied that—

(a) an alternative right of way has been or will be provided, or

(b) an alternative right of way is not required.

(3) Part 1 of Schedule 17 makes provision about the procedure to be followed in connection with making orders under this section (including provision for the publication of notice of a proposed order and for the consideration of objections).

298 Compulsory acquisition of land to provide alternative right of way

(1) The Welsh Ministers may—

(a) acquire any land compulsorily, or

(b) authorise a local highway authority or strategic highways company to acquire any land compulsorily,

for the purpose of providing a public right of way as an alternative to a right of way extinguished by an order under section 297.

(2) The Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) applies to an acquisition under this section.

299 Concurrent proceedings relating to orders and acquisitions

Regulations may make provision enabling—

(a) any proceedings relating to an order under section 297 to be taken concurrently with any proceedings relating to the acquisition for planning purposes of the land over which the right of way is to be extinguished;

(b) any proceedings relating to the acquisition of any other land under section 298 to be taken concurrently with either or both of the proceedings referred to in paragraph (a).

Pwerau awdurdodau lleol

300 Pŵer awdurdod lleol i ddod â hawl tramwy dros lwybr cyhoeddus ar dir a ddelir at ddibenion cynllunio i ben

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo awdurdod lleol—

(a) wedi caffael neu gyfeddu unrhyw dir at ddibenion cynllunio (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 279), a

(b) yn dal y tir at y dibenion y cafodd ei gaffael neu ei gyfeddu atynt.

(2) Caiff yr awdurdod drwy orchymyn ddiddymu unrhyw hawl tramwy cyhoeddus dros lwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig dros y tir, os yw wedi ei fodloni—

(a) bod hawl tramwy arall wedi ei darparu neu y caiff ei darparu, neu

(b) nad oes angen hawl tramwy arall.

(3) Nid yw gorchymyn a wneir o dan yr adran hon yn cymryd effaith oni bai ei fod—

(a) wedi ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru, neu

(b) wedi ei gadarnhau fel gorchymyn diwrthwynebiad gan yr awdurdod lleol a'i gwnaeth.

(4) Ni chaiff Gweinidogion Cymru gadarnhau gorchymyn oni bai eu bod wedi eu bodloni ynghylch y materion a grybwyllir yn is-adran (2)(a) neu (b).

(5) Ni chaniateir i'r dyddiad a bennir mewn gorchymyn fel y dyddiad y mae hawl tramwy i gael ei diddymu fod yn gynharach na'r diwrnod y cadarnheir y gorchymyn.

(6) Mae Rhan 2 o Atodlen 17 yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â chadarnhau gorchmynion o dan yr adran hon.

Cyfarpar cyfathrebiadau electronig

301 Cyfarpar cyfathrebiadau electronig yr effeithir arno gan orchymyn

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) ar gais gan awdurdod lleol, Gweinidogion Cymru yn gwneud gorchymyn o dan adran 297 sy'n diddymu hawl tramwy cyhoeddus dros unrhyw dir, a

(b) ar yr adeg y cyhoeddodd Gweinidogion Cymru yr hysbysiad sy'n ofynnol gan baragraff 2 o Atodlen 17, yr oedd cyfarpar cyfathrebiadau electronig wedi ei osod ar y tir at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig.

(2) Mae'r adran hon yn gymwys hefyd pan fo—

(a) awdurdod lleol yn gwneud gorchymyn o dan adran 300 sy'n diddymu hawl tramwy cyhoeddus dros unrhyw dir, a

(b) ar yr adeg y cyhoeddodd yr awdurdod yr hysbysiad sy'n ofynnol gan baragraff 10 o Atodlen 17, yr oedd cyfarpar cyfathrebiadau electronig wedi ei osod ar y tir at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig.

(3) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl gwneud y gorchymyn a grybwyllir yn is-adran (1) neu (2), rhaid i'r person a wnaeth y gorchymyn roi hysbysiad ei fod wedi gwneud hynny i weithredwr y rhwydwaith.

Powers of local authorities

300 Power of local authority to end right of way over public path on land held for planning purposes

(1) This section applies where a local authority—

(a) has acquired or appropriated any land for planning purposes (within the meaning given by section 279), and

(b) holds the land for the purposes for which it was acquired or appropriated.

(2) The authority may by order extinguish any public right of way over a footpath, bridleway or restricted byway over the land, if it is satisfied that—

(a) an alternative right of way has been or will be provided, or

(b) an alternative right of way is not required.

(3) An order made under this section does not take effect unless it is—

(a) confirmed by the Welsh Ministers, or

(b) confirmed as an unopposed order by the local authority that made it.

(4) The Welsh Ministers may not confirm an order unless they are satisfied of the matters mentioned in subsection (2)(a) or (b).

(5) The date specified in an order as the date on which a right of way is to be extinguished may not be earlier than the day the order is confirmed.

(6) Part 2 of Schedule 17 makes provision about the procedure to be followed in connection with the confirmation of orders under this section.

Electronic communications apparatus

301 Electronic communications apparatus affected by order

(1) This section applies where—

(a) on the application of a local authority, the Welsh Ministers make an order under section 297 that extinguishes a public right of way over any land, and

(b) at the time when the Welsh Ministers published the notice required by paragraph 2 of Schedule 17, there was electronic communications apparatus installed on the land for the purposes of an electronic communications code network.

(2) This section also applies where—

(a) a local authority makes an order under section 300 that extinguishes a public right of way over any land, and

(b) at the time when the authority published the notice required by paragraph 10 of Schedule 17, there was electronic communications apparatus installed on the land for the purposes of an electronic communications code network.

(3) As soon as reasonably practicable after making the order mentioned in subsection (1) or (2), the person who made the order must give notice that it has done so to the operator of the network.

(4) Er gwaethaf gwneud y gorchymyn, caiff y gweithredwr arfer ei bŵer i symud ymaith y cyfarpar cyfathrebiadau electronig ar unrhyw adeg cyn diwedd y cyfnod symud ymaith.

(5) Os yw'r gweithredwr yn rhoi hysbysiad i'r awdurdod lleol cyn diwedd y cyfnod symud ymaith yn datgan ei fwriad i symud ymaith y cyfarpar neu unrhyw ran ohono, caiff y gweithredwr arfer ei hawl i symud ymaith y cyfarpar neu'r rhan honno ohono ar ôl diwedd y cyfnod symud ymaith.

(6) Caiff gweithredwr y rhwydwaith gefnu ar y cyfarpar cyfathrebiadau electronig neu unrhyw ran ohono drwy roi hysbysiad i'r awdurdod cyn diwedd y cyfnod symud ymaith.

(7) Mae'r gweithredwr i'w drin ar ddiwedd y cyfnod symud ymaith fel pe bai wedi cefnu ar unrhyw ran o'r cyfarpar nad yw wedi cefnu arno, wedi ei symud ymaith neu wedi rhoi hysbysiad o'i fwriad i'w symud ymaith.

(8) Pan fo unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig yn cael ei symud ymaith neu pan gefnir arno o dan yr adran hon, caiff y gweithredwr adennill oddi wrth yr awdurdod lleol y gost o ddarparu unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig mewn lle arall yn lle—

(a) y cyfarpar sydd wedi ei symud ymaith neu y cefnwyd arno, a

(b) unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig arall sy'n gysylltiedig ag ef sy'n dod yn ddiwerth o ganlyniad i symud ymaith y cyfarpar neu gefnu arno.

(9) Pan gefnir ar unrhyw gyfarpar cyfathrebiadau electronig o dan yr adran hon—

(a) bydd gan yr awdurdod lleol hawlogaeth i gael y cyfarpar, a

(b) mae'r cyfarpar i'w drin fel pe na bai wedi ei osod at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig mwyach.

(10) Yn yr adran hon ystyr "y cyfnod symud ymaith" yw 3 mis sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y diddymir yr hawl tramwy.

PENNOD 3

CYFFREDINOL

302 Dehongli'r Rhan hon

(1) Yn y Rhan hon—

mae i "y brif briffordd" ("*the main highway*") yr ystyr a roddir gan adran 281(1)(a);

mae i "cefnffordd" yr un ystyr ag a roddir i "trunk road" yn y Ddeddf Priffyrdd (gweler adran 329(1) o'r Ddeddf honno);

mae i "cilffordd gyfyngedig" yr un ystyr ag a roddir i "restricted byway" yn Rhan 2 o Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 (p. 37) (gweler adran 48(4) a (5) o'r Ddeddf honno);

mae i "llwybr ceffylau" yr un ystyr ag a roddir i "bridleway" yn y Ddeddf Priffyrdd (gweler adran 329(1) a (2) o'r Ddeddf honno);

mae i "llwybr troed" yr un ystyr ag a roddir i "footpath" yn y Ddeddf Priffyrdd (gweler adran 329(1) a (2) o'r Ddeddf honno).

(2) Yn y Rhan hon, o ran cyfeiriadau at ymgymerwr statudol—

(a) nid ydynt yn cynnwys darparwr gwasanaeth post cyffredinol;

(4) Despite the making of the order, the operator may exercise its power to remove the electronic communications apparatus at any time before the end of the removal period.

(5) If the operator gives notice to the local authority before the end of the removal period stating its intention to remove the apparatus or any part of it, the operator may exercise its right to remove the apparatus or that part of it after the end of the removal period.

(6) The operator of the network may abandon the electronic communications apparatus or any part of it by giving notice to the authority before the end of the removal period.

(7) The operator is to be treated at the end of the removal period as having abandoned any part of the apparatus that it has not abandoned, removed or given notice of its intention to remove.

(8) Where any electronic communications apparatus is removed or abandoned under this section, the operator may recover from the local authority the cost of providing any electronic communications apparatus in another place in substitution for—

(a) the apparatus that has been removed or abandoned, and

(b) any other electronic communications apparatus connected with it that becomes useless as a result of the removal or abandonment.

(9) On the abandonment of any electronic communications apparatus under this section—

(a) the local authority becomes entitled to the apparatus, and

(b) the apparatus is to be treated as no longer being installed for the purposes of an electronic communications code network.

(10) In this section "the removal period" means 3 months beginning with the day after the day the right of way is extinguished.

CHAPTER 3

GENERAL

302 Interpretation of this Part

(1) In this Part—

"bridleway" ("*llwybr ceffylau*") has the same meaning as in the Highways Act (see section 329(1) and (2) of that Act);

"footpath" ("*llwybr troed*") has the same meaning as in the Highways Act (see section 329(1) and (2) of that Act);

"the main highway" ("*y brif briffordd*") has the meaning given by section 281(1)(a);

"restricted byway" ("*cilffordd gyfyngedig*") has the same meaning as in Part 2 of the Countryside and Rights of Way Act 2000 (c. 37) (see section 48(4) and (5) of that Act);

"trunk road" ("*cefnffordd*") has the same meaning as in the Highways Act (see section 329(1) of that Act).

(2) In this Part references to a statutory undertaker—

(a) do not include a universal postal service provider;

(b) ac eithrio yn adran 282, nid ydynt yn cynnwys trwyddedai trydan ond os oes gan y trwyddedai hawlogaeth i arfer pŵer a roddir gan baragraff 1 o Atodlen 4 i Ddeddf Trydan 1989 (p. 29) (gwaith stryd).

(3) Yn y Rhan hon mae cyfeiriadau at gyfarpar ar unrhyw briffordd neu dir yn cynnwys cyfarpar yn, o dan, dros, ar hyd neu ar draws y briffordd neu'r tir.

RHAN 12

YMGYMERWYR STATUDOL ETC.

Dehongli termau sy'n ymwneud ag ymgymerwyr statudol

303 Ystyr "ymgymerwr statudol" ac "ymgymeriad statudol"

(1) Yn y Ddeddf hon ystyr "ymgymerwr statudol" yw—

(a) person sydd wedi ei awdurdodi gan ddeddfiad i gyflawni—

(i) ymgymeriad rheilffordd, rheilffordd ysgafn, tramffordd neu drafnidiaeth ffyrdd,

(ii) ymgymeriad trafnidiaeth ar ddŵr, camlas neu fordwyo mewndirol, neu

(iii) ymgymeriad doc, harbwr, pier neu oleudy;

(b) gweithredwr maes awyr perthnasol;

(c) yr Awdurdod Hedfan Sifil;

(d) trwyddedai traffig awyr sy'n cynnal gweithgareddau a awdurdodir gan y drwydded;

(e) darparwr gwasanaeth post cyffredinol mewn cysylltiad â darparu gwasanaeth post cyffredinol;

(f) trwyddedai trydan;

(g) trawsgludydd nwy;

(h) person sydd wedi ei awdurdodi gan ddeddfiad i gyflawni ymgymeriad ar gyfer cyflenwi pŵer hydrolig;

(i) ymgymerwr dŵr neu ymgymerwr carthffosiaeth;

(j) Cyfoeth Naturiol Cymru;

(k) Asiantaeth yr Amgylchedd.

(2) Yn y Ddeddf hon ystyr "ymgymeriad statudol" yw ymgymeriad ymgymerwr statudol, ond—

(a) mae cyfeiriadau at ymgymeriad statudol gweithredwr maes awyr perthnasol yn gyfeiriadau at faes awyr y mae Rhan 5 o Ddeddf Meysydd Awyr 1986 (p. 31) yn gymwys iddo;

(b) nid yw ymgymeriad person sy'n drwyddedai traffig awyr ond yn ymgymeriad statudol i'r graddau mai ymgymeriad y person fel trwyddedai ydyw;

(c) nid yw ymgymeriad darparwr gwasanaeth post cyffredinol ond yn ymgymeriad statudol i'r graddau y mae'n ymwneud â darparu gwasanaeth post cyffredinol.

(b) except in section 282, include an electricity licensee only if the licensee is entitled to exercise a power conferred by paragraph 1 of Schedule 4 to the Electricity Act 1989 (c. 29) (street works).

(3) In this Part references to apparatus on any highway or land include apparatus in, under, over, along or across the highway or land.

PART 12

STATUTORY UNDERTAKERS ETC.

Interpretation of terms relating to statutory undertakers

303 Meaning of "statutory undertaker" and "statutory undertaking"

(1) In this Act "statutory undertaker" means—

(a) a person authorised by an enactment to carry on—

(i) a railway, light railway, tramway or road transport undertaking,

(ii) a water transport, canal or inland navigation undertaking, or

(iii) a dock, harbour, pier or lighthouse undertaking;

(b) a relevant airport operator;

(c) the Civil Aviation Authority;

(d) an air traffic licensee carrying out activities authorised by the licence;

(e) a universal postal service provider in connection with the provision of a universal postal service;

(f) an electricity licensee;

(g) a gas transporter;

(h) a person authorised by an enactment to carry on an undertaking for the supply of hydraulic power;

(i) a water undertaker or sewerage undertaker;

(j) Natural Resources Wales;

(k) the Environment Agency.

(2) In this Act "statutory undertaking" means the undertaking of a statutory undertaker, but—

(a) references to the statutory undertaking of a relevant airport operator are to an airport to which Part 5 of the Airports Act 1986 (c. 31) applies;

(b) the undertaking of a person who is an air traffic licensee is a statutory undertaking only so far as it is the person's undertaking as a licensee;

(c) the undertaking of a universal postal service provider is a statutory undertaking only so far as it relates to the provision of a universal postal service.

304 Ystyr "tir gweithredol": ymgymerwyr statudol yn gyffredinol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i ymgymerwr statudol heblaw'r Awdurdod Hedfan Sifil, trwyddedai traffig awyr neu ddarparwr gwasanaeth post cyffredinol (gweler adrannau 305 a 306 ynghylch y rheini).

(2) Yn y Ddeddf hon ystyr "tir gweithredol", mewn perthynas ag ymgymerwr statudol y mae'r adran hon yn gymwys iddo, yw tir—

(a) sy'n cael ei ddefnyddio at ddiben cyflawni ymgymeriad statudol yr ymgymerwr, neu

(b) y mae'r ymgymerwr yn dal buddiant ynddo at y diben hwnnw,

ond nid yw'n cynnwys tir sydd, o ran ei natur a'i leoliad, yn gymaradwy â thir yn gyffredinol yn hytrach nag â thir sy'n cael ei ddefnyddio, neu y mae ymgymerwyr statudol yn dal buddiannau ynddo, at ddiben cyflawni ymgymeriadau statudol.

(3) Pan fo ymgymerwr statudol y mae'r adran hon yn gymwys iddo yn dal buddiant mewn tir at ddiben cyflawni ei ymgymeriad statudol, nid yw'r tir yn dir gweithredol oni fodlonir o leiaf un o'r amodau a ganlyn.

(4) Yr amod cyntaf yw bod caniatâd cynllunio penodol mewn grym, neu wedi bod mewn grym ar unrhyw adeg, ar gyfer datblygiad o'r tir sy'n ymwneud â defnydd ohono at ddiben cyflawni'r ymgymeriad statudol (gweler adran 307).

(5) Yr ail amod yw—

(a) yr oedd yr ymgymerwr statudol yn dal y buddiant yn y tir yn union cyn 6 Rhagfyr 1968 (y diwrnod y daeth adran 69 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1968 (p. 72) i rym), a

(b) yr oedd y tir ar yr adeg honno yn dir gweithredol at ddibenion Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1962 (p. 38).

(6) Y trydydd amod yw—

(a) y caffaelodd yr ymgymerwr statudol ei fuddiant yn y tir o ganlyniad i drosglwyddiad o ymgymerwr statudol arall o dan—

(i) Rhan 2 o Ddeddf Meysydd Awyr 1986 (p. 31) (trosglwyddo ymgymeriadau meysydd awyr awdurdodau lleol i gwmnïau),

(ii) Rhan 2 o Ddeddf Nwy 1986 (p. 44) (trosglwyddo ymgymeriad Corfforaeth Nwy Prydain i gwmni),

(iii) Deddf Dŵr 1989 (p. 15) neu Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991 (p. 56) (trosglwyddiadau sy'n ymwneud ag ymgymerwyr dŵr, ymgymerwyr carthffosiaeth etc.), neu

(iv) yn achos tir a ddelir gan Glandŵr Cymru, Ran 1 o Ddeddf Cyrff Cyhoeddus 2011 (p. 24) (trosglwyddo ymgymeriad Bwrdd Dyfrffyrdd Prydain), a

(b) yr oedd y tir yn dir gweithredol yr ymgymerwr statudol arall yn union cyn y trosglwyddiad.

(7) Os bydd cwestiwn yn codi o dan y Ddeddf hon ynghylch a yw tir ymgymerwr statudol y mae'r adran hon yn gymwys iddo yn dir gweithredol, mae'r cwestiwn i'w benderfynu gan y Gweinidog priodol.

304 Meaning of "operational land": statutory undertakers generally

(1) This section applies to a statutory undertaker other than the Civil Aviation Authority, an air traffic licensee or a universal postal service provider (for which, see sections 305 and 306).

(2) In this Act "operational land", in relation to a statutory undertaker to which this section applies, means land—

(a) that is used for the purpose of carrying on the undertaker's statutory undertaking, or

(b) in which the undertaker holds an interest for that purpose,

but does not include land which, in respect of its nature and situation, is comparable with land in general rather than with land that is used, or in which statutory undertakers hold interests, for the purpose of carrying on statutory undertakings.

(3) Where a statutory undertaker to which this section applies holds an interest in land for the purpose of carrying on its statutory undertaking, the land is not operational land unless at least one of the following conditions is met.

(4) The first condition is that a specific planning permission is in force, or has at any time been in force, for development of the land involving its use for the purpose of carrying on the statutory undertaking (see section 307).

(5) The second condition is that—

(a) the statutory undertaker held the interest in the land immediately before 6 December 1968 (the day section 69 of the Town and Country Planning Act 1968 (c. 72) came into force), and

(b) the land was at that time operational land for the purposes of the Town and Country Planning Act 1962 (c. 38).

(6) The third condition is that—

(a) the statutory undertaker acquired its interest in the land as a result of a transfer from another statutory undertaker under—

(i) Part 2 of the Airports Act 1986 (c. 31) (transfer of local authority airport undertakings to companies),

(ii) Part 2 of the Gas Act 1986 (c. 44) (transfer of undertaking of British Gas Corporation to company),

(iii) the Water Act 1989 (c. 15) or the Water Industry Act 1991 (c. 56) (transfers involving water undertakers, sewerage undertakers etc.), or

(iv) in the case of land held by Canal & River Trust, Part 1 of the Public Bodies Act 2011 (c. 24) (transfer of undertaking of British Waterways Board), and

(b) immediately before the transfer the land was operational land of the other statutory undertaker.

(7) If a question arises under this Act about whether land of a statutory undertaker to which this section applies is operational land, the question is to be determined by the appropriate Minister.

305 Ystyr "tir gweithredol": yr Awdurdod Hedfan Sifil a thrwyddedeion traffig awyr

(1) Yn y Ddeddf hon ystyr "tir gweithredol", mewn perthynas â'r Awdurdod Hedfan Sifil, yw tir—

(a) y mae'r Awdurdod yn ei ddefnyddio at ddiben gweithredu maes glanio (o fewn yr ystyr a roddir i "aerodrome" gan adran 105(1) o Ddeddf Hedfan Sifil 1982 (p. 16)) neu at unrhyw ddiben sy'n ategol i'r defnydd o'r tir at y diben hwnnw,

(b) y mae'r Awdurdod yn ei ddefnyddio at ddiben darparu cyfleusterau ar gyfer—

(i) rheoli traffig awyr, neu

(ii) cynorthwyo i lywio awyrennau, neu

(c) y mae'r Awdurdod yn dal buddiant ynddo at unrhyw un neu ragor o'r dibenion a grybwyllir ym mharagraff (a) neu (b).

(2) Caiff rheoliadau ddiwygio is-adran (1) er mwyn ychwanegu, addasu neu ddileu disgrifiad o dir.

(3) Caiff rheoliadau o dan is-adran (2) bennu disgrifiad o dir drwy gyfeirio at unrhyw amgylchiadau o gwbl.

(4) Yn y Ddeddf hon ystyr "tir gweithredol", mewn perthynas â thrwyddedai traffig awyr, yw tir—

(a) y mae'r trwyddedai, neu gwmni sy'n gysylltiedig ag ef, yn ei ddefnyddio at ddiben cynnal gweithgareddau a awdurdodir gan y drwydded, neu

(b) y mae'r trwyddedai, neu gwmni sy'n gysylltiedig ag ef, yn dal buddiant ynddo at y diben hwnnw.

(5) Os bydd cwestiwn yn codi o dan y Ddeddf hon ynghylch a yw tir trwyddedai traffig awyr yn dir gweithredol, mae'r cwestiwn i'w benderfynu gan yr Ysgrifennydd Gwladol.

306 Ystyr "tir gweithredol": darparwyr gwasanaeth post cyffredinol

(1) Yn y Ddeddf hon ystyr "tir gweithredol", mewn perthynas â darparwr gwasanaeth post cyffredinol, yw tir—

(a) y mae'r darparwr yn ei ddefnyddio at ddiben gweithredu swyddfa ddidoli neu swyddfa ddosbarthu mewn cysylltiad â darparu gwasanaeth post cyffredinol, neu

(b) y mae'r darparwr yn dal buddiant ynddo at y diben hwnnw.

(2) Pan fo darparwr gwasanaeth post cyffredinol yn dal buddiant mewn tir at ddiben a bennir yn is-adran (1), nid yw'r tir yn dir gweithredol oni bai—

(a) bod caniatâd cynllunio penodol mewn grym, neu wedi bod mewn grym ar unrhyw adeg, ar gyfer datblygiad o'r tir sy'n ymwneud â defnydd ohono at y diben hwnnw (gweler adran 307), neu

(b) bod y darparwr wedi caffael ei fuddiant yn y tir o ganlyniad i drosglwyddiad o Swyddfa'r Post o dan Ddeddf Gwasanaethau Post 2000 (p. 26) ac yn union cyn y trosglwyddiad yr oedd y tir yn dir gweithredol Swyddfa'r Post at ddibenion Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8).

(3) Caiff rheoliadau ddiwygio is-adran (1) er mwyn ychwanegu, addasu neu ddileu disgrifiad o dir.

305 Meaning of "operational land": Civil Aviation Authority and air traffic licensees

(1) In this Act "operational land", in relation to the Civil Aviation Authority, means land—

(a) that the Authority uses for the purpose of operating an aerodrome (within the meaning given by section 105(1) of the Civil Aviation Act 1982 (c. 16)) or for any purpose ancillary to the use of the land for that purpose,

(b) that the Authority uses for the purpose of providing facilities for—

(i) the control of air traffic, or

(ii) assisting the navigation of aircraft, or

(c) in which the Authority holds an interest for any of the purposes mentioned in paragraph (a) or (b).

(2) Regulations may amend subsection (1) to add, modify or remove a description of land.

(3) Regulations under subsection (2) may specify a description of land by reference to any circumstances whatsoever.

(4) In this Act "operational land", in relation to an air traffic licensee, means land—

(a) that the licensee, or a company associated with it, uses for the purpose of carrying out activities authorised by the licence, or

(b) in which the licensee, or a company associated with it, holds an interest for that purpose.

(5) If a question arises under this Act about whether land of an air traffic licensee is operational land, the question is to be determined by the Secretary of State.

306 Meaning of "operational land": universal postal service providers

(1) In this Act "operational land", in relation to a universal postal service provider, means land—

(a) that the provider uses for the purpose of operating a sorting office or delivery office in connection with the provision of a universal postal service, or

(b) in which the provider holds an interest for that purpose.

(2) Where a universal postal service provider holds an interest in land for a purpose specified in subsection (1), the land is not operational land unless—

(a) a specific planning permission is in force, or has at any time been in force, for development of the land involving its use for that purpose (see section 307), or

(b) the provider acquired its interest in the land as a result of a transfer from the Post Office under the Postal Services Act 2000 (c. 26) and immediately before the transfer the land was operational land of the Post Office for the purposes of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8).

(3) Regulations may amend subsection (1) to add, modify or remove a description of land.

(4) Caiff y rheoliadau ddiwygio is-adran (1) fel ei bod yn pennu unrhyw ddisgrifiad o dir—

(a) y mae darparwr gwasanaeth post cyffredinol, neu gwmni sy'n gysylltiedig ag ef, yn ei ddefnyddio at unrhyw ddiben mewn cysylltiad â darparu gwasanaeth post cyffredinol, neu

(b) y mae'r darparwr, neu gwmni sy'n gysylltiedig ag ef, yn dal buddiant ynddo at unrhyw ddiben o'r fath.

(5) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon bennu disgrifiad o dir drwy gyfeirio at unrhyw amgylchiadau o gwbl.

307 Ystyr "tir gweithredol": darpariaeth atodol

(1) Yn adrannau 304 a 306 ystyr "caniatâd cynllunio penodol" yw caniatâd cynllunio—

(a) a roddir gan orchymyn datblygu pan fo'r datblygiad—

(i) yn cael ei ddisgrifio'n benodol yn y gorchymyn, neu

(ii) wedi ei gymeradwyo'n benodol gan Senedd Cymru neu Senedd y Deyrnas Unedig,

(b) a roddir gan orchymyn datblygu lleol,

(c) a roddir ar gais o dan y Ddeddf hon,

(d) a roddir gan gyfarwyddyd o dan adran 87 (awdurdodiad gan adran o'r llywodraeth ar gyfer datblygiad), neu

(e) a roddir wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi o dan adran 133.

(2) Yn is-adran (1)(a)(ii) mae'r cyfeiriad at ddatblygiad sydd wedi ei gymeradwyo'n benodol gan Senedd Cymru neu Senedd y Deyrnas Unedig yn gyfeiriad at ddatblygiad a awdurdodwyd gan—

(a) Deddf gan Senedd Cymru neu Ddeddf gan Senedd y Deyrnas Unedig,

(b) offeryn sydd wedi ei gymeradwyo gan Senedd Cymru neu gan ddau Dŷ Senedd y Deyrnas Unedig, neu

(c) offeryn sydd wedi dod yn weithredol ar ôl bod yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru neu weithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig,

pan fo'r Ddeddf neu'r offeryn yn nodi'n benodol natur y datblygiad a'r tir y caniateir ei gynnal arno.

308 Ystyr "y Gweinidog priodol" etc.

(1) Yn y Ddeddf hon ystyr "y Gweinidog priodol" yw—

(a) Gweinidogion Cymru mewn perthynas ag—

(i) person sy'n cyflawni ymgymeriad rheilffordd, rheilffordd ysgafn, tramffordd neu drafnidiaeth ffyrdd;

(ii) person sy'n cyflawni ymgymeriad doc, harbwr, pier neu oleudy, heblaw ymgymeriad harbwr pan fo'r harbwr yn borthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl neu'n harbwr trawsffiniol;

(iii) gweithredwr maes awyr perthnasol, yr Awdurdod Hedfan Sifil neu drwyddedai traffig awyr;

(4) The regulations may amend subsection (1) so that it specifies any description of land—

(a) that a universal postal service provider, or a company associated with it, uses for any purpose in connection with the provision of a universal postal service, or

(b) in which the provider, or a company associated with it, holds an interest for any such purpose.

(5) Regulations under this section may specify a description of land by reference to any circumstances whatsoever.

307 Meaning of "operational land": supplementary provision

(1) In sections 304 and 306 "specific planning permission" means planning permission—

(a) granted by a development order where the development—

(i) is specifically described in the order, or

(ii) has been specifically approved by Senedd Cymru or the Parliament of the United Kingdom,

(b) granted by a local development order,

(c) granted on an application under this Act,

(d) granted by a direction under section 87 (authorisation of development by government department), or

(e) granted on the determination of an appeal against an enforcement notice under section 133.

(2) In subsection (1)(a)(ii) the reference to development that has been specifically approved by Senedd Cymru or the Parliament of the United Kingdom is a reference to development authorised by—

(a) an Act of Senedd Cymru or an Act of the Parliament of the United Kingdom,

(b) an instrument approved by Senedd Cymru or by both Houses of Parliament, or

(c) an instrument that has come into operation having been subject to special Senedd procedure or special parliamentary procedure,

where the Act or instrument specifically identifies both the nature of the development and the land on which it may be carried out.

308 Meaning of "the appropriate Minister" etc.

(1) In this Act "the appropriate Minister" means—

(a) the Welsh Ministers in relation to—

(i) a person carrying on a railway, light railway, tramway or road transport undertaking;

(ii) a person carrying on a dock, harbour, pier or lighthouse undertaking, other than a harbour undertaking where the harbour is a reserved trust port or a cross-border harbour;

(iii) a relevant airport operator, the Civil Aviation Authority or an air traffic licensee;

(iv) ymgymerwr dŵr, ymgymerwr carthffosiaeth neu Gyfoeth Naturiol Cymru;

(b) yr Ysgrifennydd Gwladol dros Dai, Cymunedau a Llywodraeth Leol mewn perthynas â pherson sy'n cyflawni ymgymeriad trafnidiaeth ar ddŵr, camlas neu fordwyo mewndirol;

(c) yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth mewn perthynas â pherson sy'n cyflawni ymgymeriad harbwr pan fo'r harbwr yn borthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl neu'n harbwr trawsffiniol;

(d) yr Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes a Masnach mewn perthynas â darparwr gwasanaeth post cyffredinol;

(e) yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiogeledd Ynni a Sero Net mewn perthynas â thrwyddedai trydan, trawsgludydd nwy neu berson sy'n cyflawni ymgymeriad ar gyfer cyflenwi pŵer hydrolig;

(f) yr Ysgrifennydd Gwladol mewn perthynas ag Asiantaeth yr Amgylchedd.

(2) Mae cyfeiriadau yn y Ddeddf hon at Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol i'w darllen—

(a) mewn achosion pan nad Gweinidogion Cymru yw'r Gweinidog priodol, fel cyfeiriadau at Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn gweithredu ar y cyd;

(b) mewn achosion pan mai Gweinidogion Cymru yw'r Gweinidog priodol, fel cyfeiriadau at Weinidogion Cymru yn unig.

(3) Mae cyfeiriadau yn y Ddeddf hon at adran o'r llywodraeth a'r Gweinidog priodol i'w darllen—

(a) mewn achosion pan nad yr adran o'r llywodraeth yw'r Gweinidog priodol, fel cyfeiriadau at yr adran o'r llywodraeth a'r Gweinidog priodol yn gweithredu ar y cyd;

(b) mewn achosion pan mai'r adran o'r llywodraeth yw'r Gweinidog priodol, fel cyfeiriadau at yr adran o'r llywodraeth yn unig.

(4) Os bydd cwestiwn yn codi o dan y Ddeddf hon ynghylch pwy yw neu pwy oedd y Gweinidog priodol mewn perthynas ag ymgymerwr statudol, mae'r cwestiwn i'w benderfynu gan y Trysorlys.

(5) Nid yw is-adran (4) yn gymwys mewn perthynas â'r Awdurdod Hedfan Sifil, trwyddedai traffig awyr na darparwr gwasanaeth post cyffredinol.

(6) Yn is-adran (1)—

mae i "harbwr trawsffiniol" yr ystyr a roddir i "cross-border harbour" gan adran 34(5) o Ddeddf Cymru 2017 (p. 4);

mae i "porthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl" yr ystyr a roddir i "reserved trust port" gan adran 32 o Ddeddf Cymru 2017.

(iv) a water undertaker, a sewerage undertaker or Natural Resources Wales;

(b) the Secretary of State for Housing, Communities and Local Government in relation to a person carrying on a water transport, canal or inland navigation undertaking;

(c) the Secretary of State for Transport in relation to a person carrying on a harbour undertaking where the harbour is a reserved trust port or a cross-border harbour;

(d) the Secretary of State for Business and Trade in relation to a universal postal service provider;

(e) the Secretary of State for Energy Security and Net Zero in relation to an electricity licensee, a gas transporter or a person carrying on an undertaking for the supply of hydraulic power;

(f) the Secretary of State in relation to the Environment Agency.

(2) References in this Act to the Welsh Ministers and the appropriate Minister are to be read—

(a) in cases where the Welsh Ministers are not the appropriate Minister, as references to the Welsh Ministers and the appropriate Minister acting jointly;

(b) in cases where the Welsh Ministers are the appropriate Minister, as references to the Welsh Ministers alone.

(3) References in this Act to a government department and the appropriate Minister are to be read—

(a) in cases where the government department is not the appropriate Minister, as references to the government department and the appropriate Minister acting jointly;

(b) in cases where the government department is the appropriate Minister, as references to the government department alone.

(4) If a question arises under this Act about who is or was the appropriate Minister in relation to a statutory undertaker, the question is to be determined by the Treasury.

(5) Subsection (4) does not apply in relation to the Civil Aviation Authority, an air traffic licensee or a universal postal service provider.

(6) In subsection (1)—

"cross-border harbour" ("*harbwr trawsffiniol*") has the meaning given by section 34(5) of the Wales Act 2017 (c. 4);

"reserved trust port" ("*porthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl*") has the meaning given by section 32 of the Wales Act 2017.

Datblygiad a defnydd o dir ymgymerwyr statudol

309 Ceisiadau am ganiatâd cynllunio gan ymgymerwyr statudol

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan fo—

(a) ymgymerwr statudol yn gwneud cais i awdurdod cynllunio am ganiatâd cynllunio gweithredol a bo'r cais yn cael ei atgyfeirio at Weinidogion Cymru o dan adran 72,

(b) ymgymerwr statudol yn gwneud apêl i Weinidogion Cymru yn erbyn penderfyniad awdurdod cynllunio ar gais am ganiatâd cynllunio gweithredol neu ar apêl o dan adran 73(3) sy'n ymwneud â'r cais, neu

(c) ymgymerwr statudol yn gwneud apêl i Weinidogion Cymru o dan adran 131 ar y sail y dylid rhoi caniatâd cynllunio gweithredol ar gyfer y materion a bennir mewn hysbysiad gorfodi neu y dylid dileu amod mewn caniatâd cynllunio gweithredol neu ddileu cyfyngiad ar ganiatâd cynllunio gweithredol.

(2) Rhaid mai Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol sydd i ymdrin â'r cais neu'r apêl os yw naill ai Gweinidogion Cymru neu'r Gweinidog priodol yn rhoi cyfarwyddyd i'r perwyl hwnnw.

(3) Nid yw cyfarwyddyd o dan is-adran (2) ond yn cael effaith mewn perthynas ag apêl i Weinidogion Cymru o dan adran 131 i'r graddau y gwneir yr apêl ar y sail a grybwyllir yn is-adran (1)(c).

(4) Nid yw'n ofynnol i Weinidogion Cymru neu (os rhoddir cyfarwyddyd o dan is-adran (2)) Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol ymdrin â chais sy'n ymwneud â datblygiad y mae awdurdodiad adran o'r llywodraeth yn ofynnol ar ei gyfer, oni bai bod yr awdurdodiad wedi ei roi heb gyfarwyddyd bod caniatâd cynllunio yn cael ei roi.

(5) Mae'r Ddeddf hon yn gymwys i gais neu apêl y mae Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn ymdrin ag ef neu â hi o dan yr adran hon fel pe bai Gweinidogion Cymru wedi ymdrin â'r cais neu'r apêl.

(6) Mae'r cyfeiriad yn is-adran (4) at awdurdodiad adran o'r llywodraeth i'w ddarllen yn unol ag adran 87.

(7) Yn yr adran hon ac yn adrannau 310 a 311, ystyr "caniatâd cynllunio gweithredol" yw caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad—

(a) tir gweithredol ymgymerwr statudol, neu

(b) tir y mae ymgymerwr statudol yn dal neu'n cynnig caffael buddiant ynddo gyda golwg ar ddefnyddio'r tir at ddiben cyflawni ei ymgymeriad statudol, pan fo'r datblygiad yn ymwneud â defnydd o'r tir at y diben hwnnw.

(8) Mewn perthynas â'r Awdurdod Hedfan Sifil, mae'r cyfeiriad yn is-adran (7)(b) at ddefnyddio tir at ddiben cyflawni ei ymgymeriad i'w ddarllen fel cyfeiriad at ddefnyddio tir at ddiben a bennir yn adran 305(1).

310 Rhoi caniatâd cynllunio amodol

Ni chaniateir rhoi caniatâd cynllunio gweithredol yn ddarostyngedig i amod a grybwyllir yn adran 67(3)(a) (caniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig) heb gytundeb yr ymgymerwr statudol y mae'r caniatâd yn ymwneud â'i dir.

Development and use of land of statutory undertakers

309 Applications for planning permission by statutory undertakers

(1) Subsection (2) applies where—

(a) a statutory undertaker applies to a planning authority for operational planning permission and the application is referred to the Welsh Ministers under section 72,

(b) a statutory undertaker makes an appeal to the Welsh Ministers against a planning authority's decision on an application for operational planning permission or an appeal under section 73(3) relating to the application, or

(c) a statutory undertaker makes an appeal to the Welsh Ministers under section 131 on the ground that operational planning permission ought to be granted for the matters specified in an enforcement notice or that a condition or limitation of operational planning permission ought to be removed.

(2) The application or appeal must be dealt with by the Welsh Ministers and the appropriate Minister if either the Welsh Ministers or the appropriate Minister give a direction to that effect.

(3) A direction under subsection (2) has effect in relation to an appeal to the Welsh Ministers under section 131 only to the extent that the appeal is made on the ground mentioned in subsection (1)(c).

(4) The Welsh Ministers or (if a direction is given under subsection (2)) the Welsh Ministers and the appropriate Minister are not required to deal with an application relating to development that requires the authorisation of a government department, unless the authorisation has been granted without a direction that planning permission is granted.

(5) This Act applies to an application or appeal dealt with by the Welsh Ministers and the appropriate Minister under this section as if the application or appeal had been dealt with by the Welsh Ministers.

(6) The reference in subsection (4) to the authorisation of a government department is to be read in accordance with section 87.

(7) In this section and in sections 310 and 311, "operational planning permission" means planning permission for the development of—

(a) operational land of a statutory undertaker, or

(b) land in which a statutory undertaker holds or proposes to acquire an interest with a view to using the land for the purpose of carrying on its statutory undertaking, where the development involves using the land for that purpose.

(8) In relation to the Civil Aviation Authority, the reference in subsection (7)(b) to using land for the purpose of carrying on its undertaking is to be read as a reference to using land for a purpose specified in section 305(1).

310 Conditional grant of planning permission

Operational planning permission must not be granted subject to a condition mentioned in section 67(3)(a) (planning permission granted for a limited period) without the agreement of the statutory undertaker to whose land the permission relates.

311 Addasu neu ddirymu caniatâd cynllunio

Mae adran 102 ac Atodlen 7 (addasu neu ddirymu caniatâd cynllunio) yn cael effaith mewn perthynas â chaniatâd cynllunio gweithredol a roddir ar gais ymgymerwr statudol fel pe bai—

(a) y cyfeiriad at Weinidogion Cymru ym mharagraff 1(2)(b) o Atodlen 7 yn gyfeiriad at Weinidogion Cymru neu Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol, a

(b) pob cyfeiriad arall at Weinidogion Cymru yn gyfeiriad at Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol.

312 Gorchmynion datbarhau, gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu

Mae adrannau 206 a 207 ac Atodlenni 14 a 15 (gorchmynion datbarhau, gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu) yn cael effaith mewn perthynas â thir gweithredol ymgymerwr statudol fel pe bai—

(a) y cyfeiriad at Weinidogion Cymru ym mharagraff 4(3) o Atodlen 15 yn gyfeiriad at Weinidogion Cymru neu Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol, a

(b) pob cyfeiriad arall at Weinidogion Cymru yn gyfeiriad at Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol.

313 Arddangos hysbysebion ar dir gweithredol

Nid yw adrannau 309 i 312 yn gymwys mewn perthynas ag arddangos hysbysebion ar dir gweithredol ymgymerwr statudol.

Ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith: dod â hawliau i ben a symud ymaith gyfarpar

314 Hysbysiadau symud ymaith: dod â hawliau dros dir etc. ymgymerwyr statudol a gweithredwyr rhwydwaith i ben

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo caffaeliad perthnasol neu gyfeddiant perthnasol o unrhyw dir wedi bod ac—

(a) bo gan ymgymerwr statudol hawlogaeth i—

(i) hawl tramwy dros y tir, neu

(ii) hawl i osod, cadw neu gynnal a chadw cyfarpar ar y tir,

at ddiben cyflawni ei ymgymeriad, neu

(b) bo cyfarpar sy'n perthyn i ymgymerwr statudol ar y tir at ddiben cyflawni ei ymgymeriad.

(2) Mae'r adran hon hefyd yn gymwys pan fo caffaeliad perthnasol neu gyfeddiant perthnasol o unrhyw dir wedi bod ac—

(a) bo gan weithredwr rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig hawlogaeth i—

(i) hawl tramwy dros y tir, neu

(ii) hawl i osod, cadw neu gynnal a chadw cyfarpar ar y tir,

a roddir gan y cod cyfathrebiadau electronig neu yn unol ag ef, neu

311 Modification or revocation of planning permission

Section 102 and Schedule 7 (modification or revocation of planning permission) have effect in relation to operational planning permission granted on the application of a statutory undertaker as if—

(a) the reference to the Welsh Ministers in paragraph 1(2)(b) of Schedule 7 were a reference to the Welsh Ministers or the Welsh Ministers and the appropriate Minister, and

(b) all other references to the Welsh Ministers were references to the Welsh Ministers and the appropriate Minister.

312 Discontinuance orders, prohibition orders and protection orders

Sections 206 and 207 and Schedules 14 and 15 (discontinuance orders, prohibition orders and protection orders) have effect in relation to operational land of a statutory undertaker as if—

(a) the reference to the Welsh Ministers in paragraph 4(3) of Schedule 15 were a reference to the Welsh Ministers or the Welsh Ministers and the appropriate Minister, and

(b) all other references to the Welsh Ministers were references to the Welsh Ministers and the appropriate Minister.

313 Display of advertisements on operational land

Sections 309 to 312 do not apply in relation to the display of advertisements on the operational land of a statutory undertaker.

Statutory undertakers and network operators: ending of rights and removal of apparatus

314 Removal notices: ending rights over land etc. of statutory undertakers and network operators

(1) This section applies where there has been a relevant acquisition or relevant appropriation of any land and—

(a) a statutory undertaker is entitled to—

(i) a right of way over the land, or

(ii) a right to install, keep or maintain apparatus on the land,

for the purpose of carrying on its undertaking, or

(b) there is apparatus belonging to a statutory undertaker on the land for the purpose of carrying on its undertaking.

(2) This section also applies where there has been a relevant acquisition or relevant appropriation of any land and—

(a) the operator of an electronic communications code network is entitled to—

(i) a right of way over the land, or

(ii) a right to install, keep or maintain apparatus on the land,

conferred by or in accordance with the electronic communications code, or

(b) bo cyfarpar cyfathrebiadau electronig wedi ei osod ar y tir at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig.

(3) Caiff yr awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir gyflwyno hysbysiad symud ymaith i'r ymgymerwr neu'r gweithredwr.

(4) Hysbysiad yw hysbysiad symud ymaith—

(a) sy'n datgan y diddymir yr hawl y mae'n ymwneud â hi ar ddiwedd y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, neu

(b) sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r cyfarpar y mae'n ymwneud ag ef gael ei symud ymaith cyn diwedd y cyfnod a bennir ynddo.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir yn yr hysbysiad fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) Ni chaiff yr awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir ond cyflwyno hysbysiad symud ymaith os yw wedi ei fodloni ei bod yn angenrheidiol i'r hawl gael ei diddymu neu i'r cyfarpar gael ei symud ymaith at ddiben cynnal unrhyw ddatblygiad y caffaelwyd neu y cyfeddwyd y tir gyda golwg ar ei gynnal.

(7) Mae'r diffiniadau o "caffaeliad perthnasol" a "cyfeddiant perthnasol" yn adran 274 yn gymwys at ddibenion yr adran hon ond fel pe bai adran 274(4)(b) wedi ei hepgor.

315 Hysbysiadau symud ymaith: tynnu'n ôl neu gymryd effaith

(1) Caiff ymgymerwr neu weithredwr y mae awdurdod wedi cyflwyno hysbysiad symud ymaith iddo o dan adran 314(3), o fewn 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y'i cyflwynwyd, gyflwyno gwrth-hysbysiad i'r awdurdod—

(a) sy'n datgan bod yr ymgymerwr neu'r gweithredwr yn gwrthwynebu holl ddarpariaethau neu unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau'r hysbysiad symud ymaith, a

(b) sy'n pennu sail y gwrthwynebiad.

(2) Pan na chyflwynir gwrth-hysbysiad—

(a) diddymir unrhyw hawl y mae'r hysbysiad symud ymaith yn ymwneud â hi ar ddiwedd y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, a

(b) os, ar ddiwedd y cyfnod a bennir, na chydymffurfiwyd â gofyniad yn yr hysbysiad i symud ymaith gyfarpar, caiff yr awdurdod symud ymaith y cyfarpar a'i waredu mewn unrhyw ffordd y mae'n ystyried ei bod yn briodol.

(3) Os cyflwynir gwrth-hysbysiad i awdurdod lleol neu ymgymerwr statudol, caiff yr awdurdod neu'r ymgymerwr—

(a) tynnu'r hysbysiad symud ymaith yn ôl, neu

(b) gwneud cais i Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol am orchymyn sy'n ymgorffori darpariaethau'r hysbysiad symud ymaith, gydag addasiadau neu hebddynt.

(4) Os cyflwynir gwrth-hysbysiad i adran o'r llywodraeth—

(a) caiff yr adran o'r llywodraeth dynnu'r hysbysiad symud ymaith yn ôl, neu

(b) there is electronic communications apparatus installed on the land for the purposes of an electronic communications code network.

(3) The authority that acquired or appropriated the land may serve a removal notice on the undertaker or operator.

(4) A removal notice is a notice—

(a) stating that the right to which it relates will be extinguished at the end of the period specified in the notice, or

(b) requiring the apparatus to which it relates to be removed before the end of the period specified in it.

(5) The period specified in the notice must be at least 28 days beginning with the day the notice is served.

(6) The authority that acquired or appropriated the land may only serve a removal notice if it is satisfied that it is necessary for the right to be extinguished or the apparatus to be removed for the purpose of carrying out any development with a view to which the land was acquired or appropriated.

(7) The definitions of "relevant acquisition" and "relevant appropriation" in section 274 apply for the purposes of this section but as if section 274(4)(b) were omitted.

315 Removal notices: withdrawal or taking effect

(1) An undertaker or operator on whom an authority has served a removal notice under section 314(3) may, within 28 days beginning with the day it was served, serve a counter-notice on the authority—

(a) stating that the undertaker or operator objects to all or any of the provisions of the removal notice, and

(b) specifying the grounds of objection.

(2) Where no counter-notice is served—

(a) any right to which the removal notice relates is extinguished at the end of the period specified in the notice, and

(b) if, at the end of the period specified, a requirement of the notice to remove apparatus has not been complied with, the authority may remove the apparatus and dispose of it in any way it considers appropriate.

(3) If a counter-notice is served on a local authority or a statutory undertaker, the authority or undertaker may—

(a) withdraw the removal notice, or

(b) apply to the Welsh Ministers and the appropriate Minister for an order incorporating the provisions of the removal notice, with or without modifications.

(4) If a counter-notice is served on a government department—

(a) the government department may withdraw the removal notice, or

(b) caiff yr adran o'r llywodraeth a'r Gweinidog priodol wneud gorchymyn sy'n ymgorffori darpariaethau'r hysbysiad symud ymaith, gydag addasiadau neu hebddynt.

(5) Nid yw tynnu hysbysiad yn ôl o dan is-adran (3) neu (4) yn atal yr awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir rhag cyflwyno hysbysiad symud ymaith arall.

(6) Pan wneir gorchymyn o dan is-adran (3) neu (4)—

(a) diddymir unrhyw hawl y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hi ar ddiwedd y cyfnod a bennir ynddo, a

(b) os na chydymffurfiwyd â gofyniad i symud ymaith gyfarpar ar ddiwedd cyfnod a bennir ynddo, caiff yr awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir symud ymaith y cyfarpar a'i waredu mewn unrhyw ffordd y mae'n ystyried ei bod yn briodol.

(7) Mae Rhan 1 o Atodlen 18 yn gwneud darpariaeth bellach mewn cysylltiad â gorchmynion o dan yr adran hon.

(8) At ddibenion is-adrannau (3) a (4) a Rhan 1 o Atodlen 18 fel y maent yn gymwys mewn perthynas â gorchmynion ynghylch hawliau neu gyfarpar gweithredwyr rhwydweithiau cod cyfathrebiadau electronig, y Gweinidog priodol yw'r Ysgrifennydd Gwladol dros Wyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg.

(9) Yn is-adran (3) a pharagraff 1(3) o Atodlen 18, mae "awdurdod lleol" yn cynnwys—

(a) awdurdod lleol, o fewn yr ystyr a roddir i "local authority" gan adran 336(1) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8), ar gyfer ardal yn Lloegr, a

(b) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yn Lloegr.

316 Pwerau ymgymerwyr statudol neu weithredwyr rhwydwaith i fynd ar dir er mwyn symud ymaith neu ail-leoli cyfarpar

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) caffaeliad perthnasol neu gyfeddiant perthnasol o unrhyw dir wedi bod,

(b) cyfarpar sy'n perthyn i ymgymerwr statudol ar y tir, ac

(c) yr ymgymerwr yn honni, am resymau technegol neu am resymau eraill sy'n gysylltiedig â chyflawni ei ymgymeriad, fod datblygiad sydd i'w gynnal ar y tir yn ei gwneud yn ofynnol i gyfarpar y mae'r datblygiad yn effeithio arno gael ei symud ymaith neu ei ail-leoli.

(2) Mae'r adran hon hefyd yn gymwys pan fo—

(a) caffaeliad perthnasol neu gyfeddiant perthnasol o unrhyw dir wedi bod,

(b) cyfarpar cyfathrebu electronig wedi ei osod ar y tir at ddibenion rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig, ac

(c) gweithredwr y rhwydwaith yn honni, am resymau technegol neu resymau eraill sy'n gysylltiedig â darparu'r rhwydwaith, fod datblygiad sydd i'w gynnal ar y tir yn ei gwneud yn ofynnol i gyfarpar y mae'r datblygiad yn effeithio arno gael ei symud ymaith neu ei ail-leoli.

(b) the government department and the appropriate Minister may make an order incorporating the provisions of the removal notice, with or without modifications.

(5) The withdrawal of a notice under subsection (3) or (4) does not prevent the authority that acquired or appropriated the land from serving another removal notice.

(6) Where an order is made under subsection (3) or (4)—

(a) any right to which the order relates is extinguished at the end of the period specified in it, and

(b) if a requirement to remove apparatus has not been complied with at the end of a period specified in it, the authority that acquired or appropriated the land may remove the apparatus and dispose of it in any way it considers appropriate.

(7) Part 1 of Schedule 18 makes further provision in connection with orders under this section.

(8) For the purposes of subsections (3) and (4) and Part 1 of Schedule 18 as they apply in relation to orders about rights or apparatus of operators of electronic communications code networks, the appropriate Minister is the Secretary of State for Science, Innovation and Technology.

(9) In subsection (3) and paragraph 1(3) of Schedule 18, "local authority" includes—

(a) a local authority, within the meaning given by section 336(1) of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8), for an area in England, and

(b) a National Park authority for a National Park in England.

316 Powers of statutory undertakers or network operators to enter land to remove or re-site apparatus

(1) This section applies where—

(a) there has been a relevant acquisition or relevant appropriation of any land,

(b) there is apparatus belonging to a statutory undertaker on the land, and

(c) the undertaker claims that, for technical or other reasons connected with the carrying on of its undertaking, development to be carried out on the land requires apparatus affected by the development to be removed or re-sited.

(2) This section also applies where—

(a) there has been a relevant acquisition or relevant appropriation of any land,

(b) there is electronic communications apparatus installed on the land for the purposes of an electronic communications code network, and

(c) the operator of the network claims that, for technical or other reasons connected with the provision of the network, development to be carried out on the land requires apparatus affected by the development to be removed or re-sited.

(3) Caiff yr ymgymerwr neu'r gweithredwr gyflwyno i'r awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir hysbysiad sy'n hawlio'r hawliau i fynd ar y tir a chynnal gwaith a bennir yn yr hysbysiad er mwyn symud ymaith neu ail-leoli'r cyfarpar (neu unrhyw ran ohono a bennir yn yr hysbysiad).

(4) Rhaid cyflwyno hysbysiad o dan is-adran (3) cyn diwedd 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r datblygiad yn dechrau.

(5) Caiff awdurdod y cyflwynir hysbysiad iddo o dan is-adran (3), o fewn 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y'i cyflwynwyd, gyflwyno gwrth-hysbysiad i'r ymgymerwr neu'r gweithredwr—

(a) sy'n datgan bod yr awdurdod yn gwrthwynebu holl ddarpariaethau neu unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau'r hysbysiad a gyflwynwyd o dan is-adran (3), a

(b) sy'n pennu sail y gwrthwynebiad.

(6) Pan na chyflwynir gwrth-hysbysiad erbyn diwedd y cyfnod a grybwyllir yn is-adran (5), mae gan yr ymgymerwr neu'r gweithredwr a gyflwynodd yr hysbysiad o dan is-adran (3) yr hawliau a hawlir yn yr hysbysiad.

(7) Pan fo gwrth-hysbysiad yn cael ei gyflwyno erbyn diwedd y cyfnod hwnnw, caiff yr ymgymerwr neu'r gweithredwr—

(a) tynnu'r hysbysiad a gyflwynwyd ganddo o dan is-adran (3) yn ôl, neu

(b) gwneud cais i Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol am orchymyn sy'n rhoi iddo yr hawliau a hawlir yn yr hysbysiad o dan is-adran (3) neu unrhyw hawliau addasedig y mae Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn ystyried eu bod yn briodol.

(8) Pan fo gan ymgymerwr neu weithredwr yr hawl i gynnal gwaith ar dir yn rhinwedd is-adran (6) neu orchymyn o dan is-adran (7), caiff yn lle hynny drefnu gyda'r awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir i'r gwaith gael ei gynnal gan yr awdurdod hwnnw o dan ei oruchwyliaeth.

(9) At ddibenion is-adran (7) fel y mae'n gymwys mewn perthynas â gorchmynion sy'n rhoi hawliau i weithredwyr rhwydweithiau cod cyfathrebiadau electronig, y Gweinidog priodol yw'r Ysgrifennydd Gwladol dros Wyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg.

(10) Mae'r diffiniadau o "caffaeliad perthnasol" a "cyfeddiant perthnasol" yn adran 274 yn gymwys at ddibenion yr adran hon ond fel pe bai adran 274(4)(b) wedi ei hepgor.

Estyn neu addasu swyddogaethau ymgymerwyr statudol

317 Gorchmynion i estyn neu addasu swyddogaethau ymgymerwyr statudol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn ystyried—

(a) yn sgil sylw a gyflwynir gan ymgymerwr statudol, y dylid estyn neu addasu swyddogaethau'r ymgymerwr er mwyn—

(i) sicrhau y darperir gwasanaethau na fyddent yn cael eu darparu fel arall, neu na fyddent yn cael eu darparu'n foddhaol, at unrhyw ddiben y caiff awdurdod lleol neu adran o'r llywodraeth wneud caffaeliad perthnasol ar ei gyfer, neu

(3) The undertaker or operator may serve on the authority that acquired or appropriated the land a notice claiming the rights to enter the land and carry out works specified in the notice for the removal or re-siting of the apparatus (or any part of it specified in the notice).

(4) A notice under subsection (3) must be served before the end of 21 days beginning with the day the development starts.

(5) An authority on whom a notice is served under subsection (3) may, within 28 days beginning with the day it was served, serve on the undertaker or operator a counter-notice—

(a) stating that the authority objects to all or any of the provisions of the notice served under subsection (3), and

(b) specifying the grounds of objection.

(6) Where no counter-notice is served by the end of the period mentioned in subsection (5), the undertaker or operator that served the notice under subsection (3) has the rights claimed in the notice.

(7) Where a counter-notice is served by the end of that period, the undertaker or operator may—

(a) withdraw the notice it served under subsection (3), or

(b) apply to the Welsh Ministers and the appropriate Minister for an order conferring on it the rights claimed in the notice under subsection (3) or such modified rights as the Welsh Ministers and the appropriate Minister consider appropriate.

(8) Where an undertaker or operator has the right to carry out works on land by virtue of subsection (6) or an order under subsection (7), it may instead arrange with the authority that acquired or appropriated the land for the works to be carried out by that authority under its supervision.

(9) For the purposes of subsection (7) as it applies in relation to orders conferring rights on operators of electronic communications code networks, the appropriate Minister is the Secretary of State for Science, Innovation and Technology.

(10) The definitions of "relevant acquisition" and "relevant appropriation" in section 274 apply for the purposes of this section but as if section 274(4)(b) were omitted.

Extending or modifying statutory undertakers' functions

317 Orders to extend or modify statutory undertakers' functions

(1) This section applies where the Welsh Ministers and the appropriate Minister consider—

(a) on a representation made by a statutory undertaker, that the undertaker's functions should be extended or modified to—

(i) secure the provision of services that would not otherwise be provided, or satisfactorily provided, for any purpose for which a local authority or a government department may make a relevant acquisition, or

(ii) hwyluso addasiad i gyflawniad ei ymgymeriad, pan fo gweithred neu ddigwyddiad a grybwyllir yn is-adran (4) yn gwneud yr addasiad yn angenrheidiol, neu

(b) yn sgil sylw a gyflwynir gan awdurdod lleol neu adran o'r llywodraeth y dylid estyn neu addasu swyddogaethau ymgymerwr statudol er mwyn sicrhau y darperir gwasanaethau newydd, neu yr estynnir gwasanaethau presennol, at unrhyw ddiben y caiff yr awdurdod sy'n cyflwyno'r sylw wneud caffaeliad perthnasol ar ei gyfer.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol ddarparu drwy orchymyn ar gyfer unrhyw estyniad o swyddogaethau'r ymgymerwr neu unrhyw addasiad iddynt y maent yn ystyried ei fod yn angenrheidiol er mwyn sicrhau y darperir neu yr estynnir y gwasanaethau neu i hwyluso'r addasiad.

(3) Caniateir gwneud gorchymyn yn unol â'r sylw a grybwyllir yn is-adran (1) neu gydag addasiadau.

(4) Y gweithredoedd a'r digwyddiadau y cyfeirir atynt yn is-adran (1)(a)(ii) yw—

(a) penderfyniad ar gais a wnaed gan yr ymgymerwr statudol am ganiatâd cynllunio i ddatblygu unrhyw dir a ddefnyddiwyd, neu yr oedd yr ymgymerwr yn dal buddiant ynddo, at ddiben cyflawni ei ymgymeriad;

(b) addasu neu ddirymu caniatâd cynllunio a roddwyd ar gais o'r fath;

(c) gwneud gorchymyn datbarhau mewn perthynas ag unrhyw dir a grybwyllir ym mharagraff (a);

(d) caffaeliad perthnasol o unrhyw dir o'r fath;

(e) diddymu hawl neu osod gofyniad yn rhinwedd hysbysiad o dan adran 314 neu orchymyn o dan adran 315.

(5) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon—

(a) rhoi pŵer i'r ymgymerwr statudol—

(i) i gaffael (pa un ai yn orfodol neu drwy gytundeb) unrhyw dir a bennir yn y gorchymyn, a

(ii) i godi unrhyw adeiladau, neu i adeiladu unrhyw waith, a bennir yn y gorchymyn;

(b) cymhwyso, mewn perthynas ag arfer pŵer o'r fath, unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â chaffael tir neu adeiladu gwaith;

(c) os y'i gwneir er mwyn sicrhau y darperir neu yr estynnir gwasanaethau, wneud darpariaeth ar gyfer rhoi effaith i drefniadau ariannol—

(i) sydd i'w cytuno rhwng yr ymgymerwr statudol ac awdurdod lleol neu Weinidogion Cymru, neu

(ii) sydd, yn absenoldeb cytundeb, i'w penderfynu mewn ffordd, a chan dribiwnlys, a bennir yn y gorchymyn;

(d) gwneud darpariaeth ddeilliadol neu ddarpariaeth atodol.

(6) Nid yw is-adran (5) yn cyfyngu ar yr hyn y caniateir darparu ar ei gyfer mewn gorchymyn o dan yr adran hon.

(ii) facilitate an adjustment to the carrying on of its undertaking, where the adjustment is made necessary by an act or event mentioned in subsection (4), or

(b) on a representation made by a local authority or a government department that a statutory undertaker's functions should be extended or modified to secure the provision of new services, or the extension of existing services, for any purpose for which the authority making the representation may make a relevant acquisition.

(2) The Welsh Ministers and the appropriate Minister may by order provide for such an extension or modification of the undertaker's functions as they consider necessary to secure the provision or extension of the services or to facilitate the adjustment.

(3) An order may be made in accordance with the representation mentioned in subsection (1) or with modifications.

(4) The acts and events referred to in subsection (1)(a)(ii) are—

(a) a decision on an application made by the statutory undertaker for planning permission to develop any land that was used, or in which the undertaker held an interest, for the purpose of carrying on its undertaking;

(b) the modification or revocation of planning permission granted on such an application;

(c) the making of a discontinuance order in relation to any land mentioned in paragraph (a);

(d) a relevant acquisition of any such land;

(e) the extinguishment of a right or the imposition of a requirement by virtue of a notice under section 314 or an order under section 315.

(5) An order under this section—

(a) may confer power on the statutory undertaker—

(i) to acquire (whether compulsorily or by agreement) any land specified in the order, and

(ii) to erect any buildings, or to construct any works, specified in the order;

(b) may apply, in relation to the exercise of such a power, any enactment relating to the acquisition of land or construction of works;

(c) may, if it is made to secure the provision or extension of services, make provision for giving effect to financial arrangements—

(i) that are to be agreed between the statutory undertaker and a local authority or the Welsh Ministers, or

(ii) that, in the absence of agreement, are to be determined in a way, and by a tribunal, specified in the order;

(d) may make incidental or supplementary provision.

(6) Subsection (5) does not limit what may be provided for in an order under this section.

(7) Pan fo—

(a) gorchymyn o dan yr adran hon yn estyn neu'n addasu pwerau a dyletswyddau ymgymerwr statudol, a

(b) awdurdod lleol yn gwneud taliad i'r ymgymerwr yn unol â threfniadau ariannol y mae'r gorchymyn yn rhoi effaith iddynt o dan is-adran (5)(c),

caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdod lleol arall i gyfrannu swm y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod yn rhesymol, gan roi sylw i unrhyw fudd sy'n cronni i'r awdurdod arall hwnnw o ganlyniad i'r gorchymyn.

(8) Mae Rhan 2 o Atodlen 18 yn gwneud darpariaeth bellach mewn cysylltiad â gorchmynion o dan yr adran hon.

(9) Mae'r diffiniad o "caffaeliad perthnasol" yn adran 274 yn gymwys at ddibenion yr adran hon ond fel pe bai adran 274(4)(b) wedi ei hepgor.

(10) Yn is-adrannau (1), (5) a (7) a pharagraff 3(1) o Atodlen 18, mae "awdurdod lleol" yn cynnwys—

(a) awdurdod lleol, o fewn yr ystyr a roddir i "local authority" gan adran 336(1) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8), ar gyfer ardal yn Lloegr, a

(b) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yn Lloegr.

Rhyddhau ymgymerwyr statudol o rwymedigaethau anymarferol

318 Gorchmynion i ryddhau ymgymerwyr statudol o rwymedigaethau anymarferol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo'r Gweinidog priodol wedi ei fodloni, yn sgil sylw a gyflwynwyd gan ymgymerwr statudol, ei bod yn anymarferol i'r ymgymerwr fodloni rhwymedigaeth sy'n ymwneud â chyflawni ei ymgymeriad oherwydd gweithred neu ddigwyddiad a grybwyllir yn is-adran (4).

(2) Caiff y Gweinidog priodol ddarparu drwy orchymyn bod yr ymgymerwr i gael ei ryddhau o'r angen i fodloni'r rhwymedigaeth, naill ai'n llwyr neu i'r graddau a bennir yn y gorchymyn.

(3) Caniateir gwneud gorchymyn yn unol â'r sylw a grybwyllir yn is-adran (1) neu gydag addasiadau.

(4) Y gweithredoedd a'r digwyddiadau y cyfeirir atynt yn is-adran (1) yw—

(a) caffael yn orfodol unrhyw dir a ddefnyddiwyd, neu yr oedd ymgymerwr statudol yn dal buddiant ynddo, at ddiben cyflawni ymgymeriad statudol, pan fo'r tir—

(i) wedi ei gaffael o dan Ran 10 neu Ran 11 neu o dan Bennod 5 o Ran 3 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol, neu

(ii) yng Nghymru ac wedi ei gaffael o dan unrhyw ddeddfiad arall heblaw Rhan 9 neu 10 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8) neu Bennod 5 o Ran 1 o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 (p. 9);

(b) y gweithredoedd a'r digwyddiadau a bennir ym mharagraffau (a) i (c) ac (e) o adran 317(4).

(7) Where—

(a) an order under this section extends or modifies the powers and duties of a statutory undertaker, and

(b) a local authority makes a payment to the undertaker in accordance with financial arrangements to which the order gives effect under subsection (5)(c),

the Welsh Ministers may direct another local authority to contribute an amount that the Welsh Ministers consider reasonable, having regard to any benefit accruing to that other authority as a result of the order.

(8) Part 2 of Schedule 18 makes further provision in connection with orders under this section.

(9) The definition of "relevant acquisition" in section 274 applies for the purposes of this section but as if section 274(4)(b) were omitted.

(10) In subsections (1), (5) and (7) and paragraph 3(1) of Schedule 18, "local authority" includes—

(a) a local authority, within the meaning given by section 336(1) of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8), for an area in England, and

(b) a National Park authority for a National Park in England.

Relieving statutory undertakers of impracticable obligations

318 Orders to relieve statutory undertakers of impracticable obligations

(1) This section applies where the appropriate Minister is satisfied, on a representation made by a statutory undertaker, that it is impracticable for the undertaker to meet an obligation relating to the carrying on of its undertaking because of an act or event mentioned in subsection (4).

(2) The appropriate Minister may by order provide for the undertaker to be relieved of the need to meet the obligation, either absolutely or to the extent specified in the order.

(3) An order may be made in accordance with the representation mentioned in subsection (1) or with modifications.

(4) The acts and events referred to in subsection (1) are—

(a) the compulsory acquisition of any land that was used, or in which a statutory undertaker held an interest, for the purpose of carrying on a statutory undertaking, where the land—

(i) was acquired under Part 10 or Part 11 or under Chapter 5 of Part 3 of the Historic Environment Act, or

(ii) is in Wales and was acquired under any other enactment other than Part 9 or 10 of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8) or Chapter 5 of Part 1 of the Planning (Listed Buildings and Conservation Areas) Act 1990 (c. 9);

(b) the acts and events specified in paragraphs (a) to (c) and (e) of section 317(4).

(5) Mae Rhan 3 o Atodlen 18 yn gwneud darpariaeth bellach mewn cysylltiad â gorchmynion o dan yr adran hon.

Digolledi ad

319 Yr hawl i ddigolledi ad am effeithiau penderfyniadau cynllunio a gorchmynion penodol

(1) Mae gan ymgymerwr statudol hawlogaeth i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod cynllunio yn unol ag adran 321—

(a) mewn cysylltiad â phenderfyniad a wnaed yn unol ag adran 309 sy'n gwrthod caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad tir gweithredol yr ymgymerwr statudol neu'n ei roi yn ddarostyngedig i amodau pan—

(i) byddai caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad wedi ei roi gan orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol oni bai am gyfarwyddyd a roddwyd o dan y gorchymyn nad yw'r caniatâd yn gymwys i'r datblygiad, a

(ii) nad yw'n ddatblygiad sydd wedi ei gymeradwyo'n benodol gan Senedd Cymru na Senedd y Deyrnas Unedig (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 307(2)), neu

(b) mewn cysylltiad â gorchymyn a wnaed o dan adran 102, fel y mae'n cael effaith yn rhinwedd adran 311, sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio a roddwyd ar gais yr ymgymerwr statudol ar gyfer datblygiad tir gweithredol yr ymgymerwr.

(2) Rhaid i hawliad am ddigolledi ad o dan is-adran (1) gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y gwneir y penderfyniad cynllunio neu (yn ôl y digwydd) y mae'r addasiad neu'r dirymiad yn cymryd effaith.

(3) Nid yw is-adran (1) yn gymwys mewn cysylltiad â phenderfyniad neu orchymyn os yw—

(a) yn ymwneud â thir a gaffaelwyd gan yr ymgymerwr statudol ar ôl 7 Ionawr 1947, a

(b) Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn cynnwys yn y penderfyniad neu'r gorchymyn gyfarwyddyd nad yw is-adran (1) yn gymwys iddo.

(4) Ni chaiff Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol roi cyfarwyddyd o dan is-adran (3) onid ydynt wedi eu bodloni, o roi sylw i natur, lleoliad a datblygiad presennol y tir ac unrhyw dir cyfagos, ac i unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, ei bod yn afresymol y dylai digolledi ad fod yn daladwy mewn cysylltiad â'r penderfyniad neu'r gorchymyn o dan sylw.

(5) Yn is-adran (1)—

(a) ystyr "yr awdurdod cynllunio" yw'r awdurdod cynllunio y mae'r tir gweithredol o dan sylw yn ei ardal;

(b) at ddiben y cyfeiriad at roi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau, rhaid anwybyddu unrhyw amod y mae caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig iddo yn rhinwedd adran 93 neu 94 (cyfnodau ar gyfer dechrau datblygiad a gwneud cais am gymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl) neu Atodlen 5 (hyd datblygiad mwynau).

(5) Part 3 of Schedule 18 makes further provision in connection with orders under this section.

Compensation

319 Right to compensation for effects of certain planning decisions and orders

(1) A statutory undertaker is entitled to be paid compensation by the planning authority in accordance with section 321—

(a) in respect of a decision made in accordance with section 309 refusing planning permission for the development of the statutory undertaker's operational land or granting it subject to conditions where—

(i) planning permission for the development would have been granted by a development order or a local development order but for a direction given under the order that the permission does not apply to the development, and

(ii) it is not development that has been specifically approved by Senedd Cymru or the Parliament of the United Kingdom (within the meaning given by section 307(2)), or

(b) in respect of an order made under section 102, as it has effect by virtue of section 311, modifying or revoking planning permission granted on the statutory undertaker's application for the development of the undertaker's operational land.

(2) A claim for compensation under subsection (1) must be made in writing within 12 months beginning with the day the planning decision is made or (as the case may be) the modification or revocation takes effect.

(3) Subsection (1) does not apply in respect of a decision or order if—

(a) it relates to land acquired by the statutory undertaker after 7 January 1947, and

(b) the Welsh Ministers and the appropriate Minister include in the decision or order a direction that subsection (1) does not apply to it.

(4) The Welsh Ministers and the appropriate Minister may only give a direction under subsection (3) if they are satisfied, having regard to the nature, situation and existing development of the land and of any neighbouring land, and to any other relevant considerations, that it is unreasonable that compensation should be payable in respect of the decision or order in question.

(5) In subsection (1)—

(a) "the planning authority" means the planning authority in whose area the operational land in question is situated;

(b) for the purpose of the reference to granting planning permission subject to conditions, any condition to which planning permission is subject by virtue of section 93 or 94 (periods for starting development and applying for approval of reserved matters) or Schedule 5 (duration of minerals development) must be ignored.

320 Hawliau i ddigolledi am ddod â hawliau dros dir i ben etc.

(1) Pan fo, yn rhinwedd adran 315—

(a) hawl y mae gan ymgymerwr statudol hawlogaeth iddi yn cael ei diddymu, neu

(b) gofyniad yn cael ei osod ar ymgymerwr statudol,

mae gan yr ymgymerwr hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir y mae'r hawl neu'r gofyniad yn ymwneud ag ef, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod yn unol ag adran 321.

(2) Pan fo, yn rhinwedd adran 315—

(a) hawl y mae gan weithredwr rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig hawlogaeth iddi yn cael ei diddymu, neu

(b) gofyniad yn cael ei osod ar weithredwr o'r fath,

mae gan y gweithredwr hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir y mae'r hawl neu'r gofyniad yn ymwneud ag ef, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod yn unol ag adran 321.

(3) Pan—

(a) bo gwaith yn cael ei gynnal ar gyfer symud ymaith neu ail-leoli cyfarpar ymgymerwr statudol, a

(b) bo gan yr ymgymerwr yr hawl i gynnal y gwaith hwnnw yn rhinwedd adran 316 neu orchymyn a wnaed o dan yr adran honno,

mae gan yr ymgymerwr hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir yr oedd y cyfarpar arno, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod yn unol ag adran 321.

321 Asesu digolledi ad

(1) Mae swm y digolledi ad sy'n daladwy yn yr achosion a grybwyllir yn is-adran (2) i'w asesu yn unol â'r adran hon (ond mae hyn yn ddarostyngedig i adran 322).

(2) Yr achosion yw'r rhai pan fo gan—

(a) ymgymerwr statudol hawlogaeth i gael ei ddigolledu—

(i) o dan adran 319(1) neu 320(1) neu (3),

(ii) o dan adran 211 mewn cysylltiad â gorchymyn datbarhau a wnaed o dan adran 206, neu orchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu a wnaed o dan baragraff 1 neu 5 o Atodlen 15, fel y mae'r darpariaethau hynny yn cael effaith yn rhinwedd adran 312, neu

(iii) mewn cysylltiad â chaffael tir yr ymgymerwr yn orfodol o dan orchymyn prynu gorfodol a gadarnhawyd neu a wnaed heb dystysgrif y Gweinidog priodol, pan fo'r tir wedi ei gaffael gan yr ymgymerwr at ddiben ei ymgymeriad;

(b) gweithredwr rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig hawlogaeth i gael ei ddigolledu o dan adran 320(2).

320 Rights to compensation for ending rights over land etc.

(1) Where, by virtue of section 315—

(a) a right to which a statutory undertaker is entitled is extinguished, or

(b) a requirement is imposed on a statutory undertaker,

the undertaker is entitled, on making a claim to the authority that acquired or appropriated the land to which the right or requirement relates, to be paid compensation by the authority in accordance with section 321.

(2) Where, by virtue of section 315—

(a) a right to which an operator of an electronic communications code network is entitled is extinguished, or

(b) a requirement is imposed on such an operator,

the operator is entitled, on making a claim to the authority that acquired or appropriated the land to which the right or requirement relates, to be paid compensation by the authority in accordance with section 321.

(3) Where—

(a) works are carried out for the removal or re-siting of a statutory undertaker's apparatus, and

(b) the undertaker has the right to carry out those works by virtue of section 316 or an order made under that section,

the undertaker is entitled, on making a claim to the authority that acquired or appropriated the land on which the apparatus was situated, to be paid compensation by the authority in accordance with section 321.

321 Assessing compensation

(1) The amount of compensation payable in the cases mentioned in subsection (2) is to be assessed in accordance with this section (but this is subject to section 322).

(2) The cases are those where—

(a) a statutory undertaker is entitled to be paid compensation—

(i) under section 319(1) or 320(1) or (3),

(ii) under section 211 in respect of a discontinuance order made under section 206, or a prohibition order or protection order made under paragraph 1 or 5 of Schedule 15, as those provisions have effect by virtue of section 312, or

(iii) in respect of a compulsory acquisition of the undertaker's land under a compulsory purchase order confirmed or made without the appropriate Minister's certificate, where the land had been acquired by the undertaker for the purpose of its undertaking;

(b) the operator of an electronic communications code network is entitled to be paid compensation under section 320(2).

(3) Y swm sy'n daladwy yw cyfanred—

(a) swm y gwariant yr aed iddo yn rhesymol wrth gaffael tir, darparu cyfarpar, codi adeiladau neu wneud gwaith at ddiben addasiad busnes, pan fo'r addasiad yn dod yn angenrheidiol o ganlyniad i'r weithred sy'n arwain at ddigolledia d,

(b) y swm priodol am golli elw, ac

(c) pan fo'r digolledia d yn daladwy o dan adran 320(1) neu (2) ac mewn cysylltiad â gosod gofyniad i symud ymaith gyfarpar, swm y gwariant yr aeth yr ymgymerwr statudol neu'r gweithredwr iddo'n rhesymol wrth gydymffurfio â'r gofyniad, wedi ei leihau yn ôl gwerth y cyfarpar o dan sylw ar ôl ei symud ymaith.

(4) Yn is-adran (3)(b) ystyr "y swm priodol am golli elw" yw—

(a) pan wneir addasiad busnes, cyfanred—

(i) swm amcangyfrifedig unrhyw ostyngiad mewn derbyniadau net o gyflawni'r ymgymeriad neu ddarparu'r rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig hyd nes y gwneir yr addasiad, i'r graddau y gellir priodoli'r gostyngiad yn uniongyrchol i'r weithred sy'n arwain at ddigolledia d, a

(ii) unrhyw swm yr ymddengys ei fod yn ddigolledia d rhesymol am unrhyw ostyngiad amcangyfrifedig mewn derbyniadau net o gyflawni'r ymgymeriad neu ddarparu'r rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig yn y cyfnod ar ôl i'r addasiad gael ei gwblhau, i'r graddau y gellir priodoli'r gostyngiad yn uniongyrchol i'r addasiad;

(b) pan na wneir addasiad busnes, unrhyw swm yr ymddengys ei fod yn ddigolledia d rhesymol am unrhyw ostyngiad amcangyfrifedig mewn derbyniadau net o gyflawni'r ymgymeriad neu ddarparu'r rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig y gellir ei briodoli'n uniongyrchol i'r weithred sy'n arwain at ddigolledia d.

(5) Pan wneir addasiad busnes, mae'r swm cyfanredol a grybwyllir yn is-adran (3) yn cael ei leihau yn ôl swm priodol (os o gwbl) er mwyn gwrthbwyso—

(a) gwerth amcangyfrifedig unrhyw eiddo sy'n perthyn i'r ymgymerwr statudol neu'r gweithredwr (pa un a yw'n symudol neu sefydlog) sy'n peidio â chael ei ddefnyddio i gyflawni'r ymgymeriad neu i ddarparu'r rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig oherwydd yr addasiad, i'r graddau nad yw gwerth yr eiddo wedi ei ystyried o dan is-adran (3)(c), a

(b) swm amcangyfrifedig unrhyw gynnydd mewn derbyniadau net o gyflawni'r ymgymeriad neu ddarparu'r rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig yn y cyfnod ar ôl i'r addasiad gael ei gwblhau, i'r graddau nad yw wedi ei ystyried wrth benderfynu'r swm a grybwyllir yn is-adran (3)(b) ac y gellir ei briodoli'n uniongyrchol i'r addasiad.

(6) Pan wneir addasiad busnes, mae'r swm cyfanredol a grybwyllir yn is-adran (3) yn cael ei leihau hefyd yn ôl swm priodol (os o gwbl), gan roi sylw i unrhyw gynnydd yng ngwerth cyfalaf eiddo sefydlog sy'n perthyn i'r ymgymerwr statudol neu'r gweithredwr y gellir ei briodoli'n uniongyrchol i'r addasiad, ond gan ystyried hefyd unrhyw leihad a wneir o dan is-adran (5)(b).

(3) The amount payable is the aggregate of—

(a) the amount of expenditure reasonably incurred in acquiring land, providing apparatus, erecting buildings or doing work for the purpose of a business adjustment, where the adjustment is made necessary by the proceeding giving rise to compensation,

(b) the appropriate amount for loss of profits, and

(c) where the compensation is payable under section 320(1) or (2) and is in respect of the imposition of a requirement to remove apparatus, the amount of expenditure reasonably incurred by the statutory undertaker or the operator in complying with the requirement, reduced by the value of the apparatus concerned after its removal.

(4) In subsection (3)(b) "the appropriate amount for loss of profits" means—

(a) where a business adjustment is made, the aggregate of—

(i) the estimated amount of any decrease in net receipts from the carrying on of the undertaking or the provision of the electronic communications code network pending the adjustment, so far as the decrease is directly attributable to the proceeding giving rise to compensation, and

(ii) such amount as appears reasonable compensation for any estimated decrease in net receipts from the carrying on of the undertaking or the provision of the electronic communications code network in the period after the adjustment has been completed, so far as the decrease is directly attributable to the adjustment;

(b) where no business adjustment is made, such amount as appears reasonable compensation for any estimated decrease in net receipts from the carrying on of the undertaking or the provision of the electronic communications code network that is directly attributable to the proceeding giving rise to compensation.

(5) Where a business adjustment is made, the aggregate amount mentioned in subsection (3) is reduced by an appropriate amount (if any) to offset—

(a) the estimated value of any property belonging to the statutory undertaker or the operator (whether moveable or immoveable) that ceases to be used for the carrying on of the undertaking or the provision of the electronic communications code network because of the adjustment, so far as the value of the property has not been taken into account under subsection (3)(c), and

(b) the estimated amount of any increase in net receipts from the carrying on of the undertaking or the provision of the electronic communications code network in the period after the adjustment has been completed, so far as it has not been taken into account in determining the amount mentioned in subsection (3)(b) and is directly attributable to the adjustment.

(6) Where a business adjustment is made, the aggregate amount mentioned in subsection (3) is also reduced by an appropriate amount (if any), having regard to any increase in the capital value of immoveable property belonging to the statutory undertaker or the operator that is directly attributable to the adjustment, but also taking account of any reduction made under subsection (5)(b).

(7) Pan—

(a) bo digolledia yn daladwy o dan adran 320(3), a

(b) cynhaliodd yr awdurdod a gaffaelodd neu a gyfeddodd y tir yr oedd y cyfarpar arno y gwaith ar gyfer symud ymaith neu ail-leoli'r cyfarpar,

caiff y swm cyfanredol a grybwyllir yn is-adran (3) ei ostwng yn ôl y gost wirioneddol i'r awdurdod o gynnal y gwaith (yn ogystal ag unrhyw ostyngiad i'r swm cyfanredol yn unol ag is-adrannau (5) a (6)).

(8) Yn yr adran hon mae cyfeiriadau at ostyngiad mewn derbyniadau net yn gyfeiriadau—

(a) at swm y gostyngiad mewn balans derbyniadau dros wariant,

(b) at swm y cynnydd mewn balans gwariant dros dderbyniadau, neu

(c) pan fo balans derbyniadau dros wariant yn cael ei drosi'n falans gwariant dros dderbyniadau, at gyfanred y ddau falans,

ac mae cyfeiriadau at gynnydd mewn derbyniadau net i'w dehongli yn unol â hynny.

(9) Yn yr adran hon—

ystyr "addasiad busnes" ("*business adjustment*") yw unrhyw addasiad o—

(a) cyflawni ymgymeriad statudol, neu

(b) darparu rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig;

ystyr "gweithred sy'n arwain at ddigolledia" ("*proceeding giving rise to compensation*") yw—

(a) mewn perthynas â digolledia sy'n daladwy o dan adran 320(3), yr amgylchiadau sy'n ei gwneud yn angenrheidiol i'r cyfarpar o dan sylw gael ei symud ymaith neu ei ail-leoli;

(b) mewn perthynas â digolledia sy'n daladwy o dan unrhyw ddarpariaeth arall a grybwyllir yn yr adran hon, y cam gweithredu (sef y penderfyniad, y gorchymyn, y diddymu hawl, y gosod gofyniad neu'r caffaeliad) y mae digolledia yn daladwy mewn cysylltiad ag ef (sy'n wahanol i unrhyw ddatblygiad neu unrhyw brosiect y gallai'r cam gweithredu fod wedi ei gymryd mewn cysylltiad ag ef);

ystyr "tystysgrif y Gweinidog priodol" ("*the appropriate Minister's certificate*") yw tystysgrif a grybwyllir yn adran 16(2) o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67) neu baragraff 3(2) o Atodlen 3 iddi (tystysgrif y caniateir prynu tir gweithredol yn orfodol heb niwed difrifol i ymgymeriad; gweler hefyd adran 31 o'r Ddeddf honno, sy'n datgymhwyso adran 16(2) a pharagraff 3(2) mewn achosion penodol).

322 Pŵer ymgymerwyr statudol i eithrio adran 321

(1) Pan fo gan ymgymerwr statudol hawlogaeth i gael ei ddigolledu mewn cysylltiad â chaffaeliad gorfodol a grybwyllir yn adran 321(2)(a)(iii), caiff yr ymgymerwr drwy hysbysiad ysgrifenedig ddewis bod y digolledia i'w asesu yn unol â'r deddfiadau (heblaw rheol (5) o'r rheolau a nodir yn adran 5 o Ddeddf Digolledia Tir 1961 (p. 33)) a fyddai'n gymwys oni bai am adran 321.

(2) Os yw'r ymgymerwr statudol yn dewis felly, rhaid i'r digolledia gael ei asesu yn unol â'r deddfiadau hynny.

(7) Where—

(a) compensation is payable under section 320(3), and

(b) the authority that acquired or appropriated the land on which the apparatus was situated carried out the works for the removal or re-siting of the apparatus,

the aggregate amount mentioned in subsection (3) is reduced by the actual cost to the authority of carrying out the works (in addition to any reduction to the aggregate amount in accordance with subsections (5) and (6)).

(8) In this section references to a decrease in net receipts are references—

(a) to the amount by which a balance of receipts over expenditure is decreased,

(b) to the amount by which a balance of expenditure over receipts is increased, or

(c) where a balance of receipts over expenditure is converted into a balance of expenditure over receipts, to the aggregate of the two balances,

and references to an increase in net receipts are to be interpreted accordingly.

(9) In this section—

"the appropriate Minister's certificate" ("*tystysgrif y Gweinidog priodol*") means a certificate mentioned in section 16(2) of or paragraph 3(2) of Schedule 3 to the Acquisition of Land Act 1981 (c. 67) (certificate that operational land may be compulsorily purchased without serious detriment to undertaking; see also section 31 of that Act, which disapplies section 16(2) and paragraph 3(2) in certain cases);

"business adjustment" ("*addasiad busnes*") means any adjustment of—

(a) the carrying on of a statutory undertaking, or

(b) the provision of an electronic communications code network;

"proceeding giving rise to compensation" ("*gweithred sy'n arwain at ddigolledia*d") means—

(a) in relation to compensation payable under section 320(3), the circumstances making it necessary for the apparatus in question to be removed or re-sited;

(b) in relation to compensation payable under any other provision mentioned in this section, the action (namely the decision, order, extinguishment of a right, imposition of a requirement or acquisition) in respect of which compensation is payable (as distinct from any development or project in connection with which the action may have been taken).

322 Statutory undertakers' power to exclude section 321

(1) Where a statutory undertaker is entitled to be paid compensation in respect of a compulsory acquisition that is mentioned in section 321(2)(a)(iii), the undertaker may by notice in writing elect that the compensation is to be assessed in accordance with the enactments (other than rule (5) of the rules set out in section 5 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33)) that would apply but for section 321.

(2) If the statutory undertaker so elects, the compensation must be assessed in accordance with those enactments.

(3) Caiff ymgymerwr statudol ddewis bod digolleddiad i'w asesu yn unol â'r deddfiadau hynny naill ai mewn cysylltiad â'r cyfan o'r tir sy'n ddarostyngedig i'r caffaeliad gorfodol neu mewn cysylltiad â rhan o'r tir.

(4) Rhaid rhoi hysbysiad o dan yr adran hon i'r awdurdod caffael o fewn 2 fis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â buddiant yr ymgymerwr statudol.

(5) Mewn achos pan fo hysbysiad i drafod telerau yn cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflwyno yn rhinwedd deddfiad, mae'r cyfeiriad yn is-adran (4) at y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad i drafod telerau i'w ddarllen fel cyfeiriad at y diwrnod y mae'r hysbysiad yn cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflwyno.

RHAN 13

TIR O DAN FALLTOD

Termau allweddol

323 Termau allweddol

(1) Yn y Rhan hon ystyr "tir o dan falltod" yw tir yng Nghymru sy'n dod o fewn paragraff o Ran 1 o Atodlen 19.

(2) Yn y Rhan hon ystyr "hysbysiad malltod" yw hysbysiad o dan adran 324, 346 neu 348 sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod priodol brynu buddiant yn y cyfan neu ran o hereditament neu uned amaethyddol sy'n dir o dan falltod neu sy'n cynnwys tir o dan falltod.

(3) Yn y Rhan hon ystyr "buddiant cymhwysol" yw—

(a) buddiant mewn hereditament neu ran o hereditament sy'n bodloni'r amod cyntaf neu'r ail amod, neu

(b) buddiant mewn uned amaethyddol neu ran o uned amaethyddol sy'n fuddiant perchen-feddiannydd ar yr uned.

(4) Yr amod cyntaf yw bod y buddiant yn fuddiant perchen-feddiannydd preswyl ar yr hereditament.

(5) Yr ail amod yw—

(a) bod y buddiant yn fuddiant perchen-feddiannydd ar yr hereditament, a

(b) nad yw gwerth blynyddol yr hereditament yn fwy na swm a bennir mewn rheoliadau.

(6) Mae Rhannau 2 i 4 o Atodlen 19 yn gwneud darpariaeth ynghylch ystyr—

(a) "perchen-feddiannydd", "perchen-feddiannydd preswyl" a "gwerth blynyddol",

(b) "yr awdurdod priodol", ac

(c) "y deddfiad priodol".

(3) A statutory undertaker may elect that compensation is to be assessed in accordance with those enactments either in respect of the whole of the land subject to the compulsory acquisition or in respect of part of the land.

(4) A notice under this section must be given to the acquiring authority within 2 months beginning with the day the notice to treat is served in respect of the interest of the statutory undertaker.

(5) In a case where a notice to treat is treated as having been served by virtue of an enactment, the reference in subsection (4) to the day the notice to treat is served is to be read as a reference to the day the notice is treated as having been served.

PART 13

BLIGHTED LAND

Key terms

323 Key terms

(1) In this Part "blighted land" means land in Wales falling within a paragraph of Part 1 of Schedule 19.

(2) In this Part "blight notice" means a notice under section 324, 346 or 348 requiring the appropriate authority to purchase an interest in the whole or part of a hereditament or agricultural unit consisting of or including blighted land.

(3) In this Part "qualifying interest" means—

(a) an interest in a hereditament or part of a hereditament that meets the first or second condition, or

(b) an interest in an agricultural unit or part of an agricultural unit that is the interest of an owner-occupier of the unit.

(4) The first condition is that the interest is the interest of a resident owner-occupier of the hereditament.

(5) The second condition is that—

(a) the interest is the interest of an owner-occupier of the hereditament, and

(b) the annual value of the hereditament does not exceed an amount specified in regulations.

(6) Parts 2 to 4 of Schedule 19 make provision about the meaning of—

(a) "owner-occupier", "resident owner-occupier" and "annual value",

(b) "the appropriate authority", and

(c) "the appropriate enactment".

Hysbysiadau malltod

324 Hysbysiad sy'n ei gwneud yn ofynnol prynu tir o dan falltod

(1) Pan fo person yn honni bod yr amodau yn is-adran (3) wedi eu bodloni, caiff y person gyflwyno hysbysiad malltod o dan yr adran hon i awdurdod priodol.

(2) Rhaid i reoliadau bennu ffurf yr hysbysiad malltod.

(3) Yr amodau yw—

(a) bod y cyfan neu ran o hereditament neu uned amaethyddol yn dir o dan falltod,

(b) bod gan y person hawlogaeth i fuddiant cymhwysol yn yr hereditament hwnnw neu'r uned amaethyddol honno, ac

(c) bod un o'r canlynol yn gymwys—

(i) bod y person wedi gwneud ymdrechion rhesymol i werthu'r buddiant hwnnw ac, oherwydd bod yr hereditament, yr uned neu'r rhan yn dir o dan falltod neu'n debygol o fod yn dir o dan falltod, wedi methu â gwerthu'r buddiant cymhwysol ac eithrio am bris gostyngol,

(ii) bod y tir yn dod o fewn paragraff 18, 19, 21, 23, 25 neu 27 o Atodlen 19 a bod y pwerau caffael gorfodol yn parhau i fod yn arferadwy, neu

(iii) bod y tir yn dod o fewn paragraff 24 neu 26 o Atodlen 19.

(4) Yn is-adran (3)(c)(i) ystyr "pris gostyngol" yw pris sy'n sylweddol is na'r pris y gellid bod wedi disgwyl yn rhesymol i'r buddiant gael ei werthu amdano pe na bai unrhyw ran o'r hereditament neu'r uned yn dir o dan falltod, neu'n debygol o fod yn dir o dan falltod.

(5) Rhaid cyflwyno'r hysbysiad malltod mewn cysylltiad â'r cyfan o fuddiant y person yn yr hereditament neu'r uned (pa un a yw'r buddiant hwnnw yn y cyfan neu ran o'r hereditament neu'r uned).

Gwrth-hysbysiadau

325 Gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu hysbysiad malltod

(1) Pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno, caiff yr awdurdod priodol gyflwyno gwrth-hysbysiad i'r hawlydd o dan yr adran hon yn gwrthwynebu'r hysbysiad.

(2) Rhaid i reoliadau bennu ffurf gwrth-hysbysiad.

(3) Rhaid cyflwyno gwrth-hysbysiad cyn diwedd 2 fis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad malltod.

(4) Rhaid i wrth-hysbysiad bennu ar ba seiliau y mae'r awdurdod priodol yn gwrthwynebu'r hysbysiad malltod.

(5) Rhaid i'r seiliau fod yn un neu ragor o'r seiliau a bennir yn adran 326 neu, os yw'n berthnasol, adran 336(3), 347(1) neu 349(1).

326 Seiliau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod

(1) Sail 1 yw nad yw unrhyw ran o'r hereditament neu'r uned amaethyddol y mae'r hysbysiad malltod yn ymwneud ag ef neu hi yn dir o dan falltod.

Blight notices

324 Notice requiring purchase of blighted land

(1) Where a person claims that the conditions in subsection (3) are met, the person may serve a blight notice under this section on an appropriate authority.

(2) Regulations must specify the form of the blight notice.

(3) The conditions are that—

(a) the whole or part of a hereditament or agricultural unit consists of blighted land,

(b) the person is entitled to a qualifying interest in that hereditament or agricultural unit, and

(c) one of the following applies—

(i) the person has made reasonable endeavours to sell that interest and, because the hereditament, unit or part consisted or was likely to consist of blighted land, has been unable to sell the qualifying interest except at a reduced price,

(ii) the land falls within paragraph 18, 19, 21, 23, 25 or 27 of Schedule 19 and the powers of compulsory acquisition remain exercisable, or

(iii) the land falls within paragraph 24 or 26 of Schedule 19.

(4) In subsection (3)(c)(i) "reduced price" means a price that is substantially lower than that for which the interest might reasonably have been expected to sell if no part of the hereditament or unit consisted, or were likely to consist, of blighted land.

(5) The blight notice must be served in respect of the whole of the person's interest in the hereditament or unit (whether that interest is in the whole or part of the hereditament or unit).

Counter-notices

325 Counter-notice objecting to blight notice

(1) Where a blight notice has been served, the appropriate authority may serve on the claimant a counter-notice under this section objecting to the notice.

(2) Regulations must specify the form of a counter-notice.

(3) A counter-notice must be served before the end of 2 months beginning with the day the blight notice was served.

(4) A counter-notice must specify the grounds on which the appropriate authority objects to the blight notice.

(5) The grounds must be one or more of the grounds specified in section 326 or, if relevant, section 336(3), 347(1) or 349(1).

326 Grounds of objection to a blight notice

(1) Ground 1 is that no part of the hereditament or agricultural unit to which the blight notice relates consists of blighted land.

(2) Sail 2 yw nad yw'r awdurdod priodol yn cynnig, wrth arfer pwerau caffael—

(a) caffael buddiant mewn unrhyw ran o'r hereditament, neu yn achos uned amaethyddol, unrhyw ran o'r ardal yr effeithir arni,

(b) yn achos tir sy'n dod o fewn paragraff 27 o Atodlen 19, gymryd meddiant dros dro o unrhyw ran o'r hereditament neu'r ardal, nac

(c) pan fo'r deddfiad priodol yn rhoi pŵer i gaffael hawliau dros dir, gaffael buddiant mewn unrhyw ran o'r hereditament neu'r ardal, neu gaffael unrhyw hawl dros unrhyw ran o'r hereditament neu'r ardal.

(3) Sail 3 yw—

(a) bod yr awdurdod priodol yn cynnig, wrth arfer pwerau caffael, gaffael buddiant mewn rhan o'r hereditament, neu, yn achos uned amaethyddol, ran o'r ardal yr effeithir arni, a bennir yn y gwrth-hysbysiad, ond

(b) nad yw'r awdurdod priodol yn cynnig—

(i) caffael buddiant mewn unrhyw ran arall o'r hereditament hwnnw neu'r ardal honno wrth arfer y pwerau hynny, na

(ii) pan fo'r deddfiad priodol yn rhoi pŵer i gaffael hawliau dros dir, gaffael buddiant mewn unrhyw ran arall o'r hereditament hwnnw neu'r ardal honno, neu gaffael unrhyw hawl dros unrhyw ran arall o'r hereditament hwnnw neu'r ardal honno, wrth arfer y pwerau hynny.

(4) Sail 4 yw, yn achos tir sy'n dod o fewn paragraff 1, 2 neu 12 ond nad yw hefyd yn dod o fewn paragraff 13, 14 neu 15 o Atodlen 19, nad yw'r awdurdod priodol yn cynnig, yn ystod y cyfnod perthnasol ac wrth arfer pwerau caffael—

(a) caffael buddiant mewn unrhyw ran o'r hereditament neu, yn achos uned amaethyddol, unrhyw ran o'r ardal yr effeithir arni, na

(b) pan fo'r deddfiad priodol yn rhoi pŵer i gaffael hawliau dros dir, gaffael buddiant mewn unrhyw ran o'r hereditament neu'r ardal, neu gaffael unrhyw hawl dros unrhyw ran o'r hereditament neu'r ardal.

(5) Yn is-adran (4) "y cyfnod perthnasol" yw—

(a) y cyfnod sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir y gwrth-hysbysiad ac sy'n dod i ben ag—

(i) pan fo'r tir wedi ei nodi gan gynllun datblygu perthnasol (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2) o Atodlen 19), diwedd y cyfnod a bennir yn y cynllun fel y cyfnod y mae i gael effaith ynddo;

(ii) pan fo'r tir wedi ei nodi gan Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 2(3) o Atodlen 19), diwedd y cyfnod a bennir yn y Fframwaith fel y cyfnod y mae i gael effaith ynddo, neu

(b) cyfnod hwy, yn dechrau â'r diwrnod y cyflwynir y gwrth-hysbysiad, a bennir yn y gwrth-hysbysiad.

(6) Sail 5 yw, ar y diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad o dan adran 324, nad oedd gan yr hawlydd hawlogaeth i fuddiant mewn unrhyw ran o'r hereditament neu'r uned amaethyddol y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef neu hi.

(2) Ground 2 is that the appropriate authority does not propose, in the exercise of acquiring powers—

(a) to acquire an interest in any part of the hereditament, or in the case of an agricultural unit, any part of the affected area,

(b) in the case of land falling within paragraph 27 of Schedule 19, to take temporary possession of any part of the hereditament or area, or

(c) where the appropriate enactment confers power to acquire rights over land, to acquire an interest in, or to acquire any right over, any part of the hereditament or area.

(3) Ground 3 is that the appropriate authority—

(a) proposes, in the exercise of acquiring powers, to acquire an interest in a part of the hereditament, or, in the case of an agricultural unit, a part of the affected area, specified in the counter-notice, but

(b) does not propose—

(i) to acquire an interest in any other part of that hereditament or area in the exercise of those powers, or

(ii) where the appropriate enactment confers power to acquire rights over land, to acquire an interest in, or to acquire any right over, any other part of that hereditament or area in the exercise of those powers.

(4) Ground 4 is, in the case of land falling within paragraph 1, 2 or 12 but not also within paragraph 13, 14 or 15 of Schedule 19, that the appropriate authority does not propose during the relevant period and in the exercise of acquiring powers—

(a) to acquire an interest in any part of the hereditament or, in the case of an agricultural unit, any part of the affected area, or

(b) where the appropriate enactment confers power to acquire rights over land, to acquire an interest in, or to acquire any right over, any part of the hereditament or area.

(5) In subsection (4) "the relevant period" is—

(a) the period beginning with the day the counter-notice is served and ending with—

(i) where the land is identified by a relevant development plan (within the meaning given by paragraph 1(2) of Schedule 19), the end of the period specified in the plan as that for which it is to have effect;

(ii) where the land is identified by the National Development Framework for Wales (within the meaning given by paragraph 2(3) of Schedule 19), the end of the period specified in the Framework as that for which it is to have effect, or

(b) a longer period, beginning with the day the counter-notice is served, that is specified in the counter-notice.

(6) Ground 5 is that, on the day the notice was served under section 324, the claimant was not entitled to an interest in any part of the hereditament or agricultural unit to which the notice relates.

(7) Sail 6 yw (am resymau a bennir yn y gwrth-hysbysiad) nad yw buddiant yr hawlydd yn fuddiant cymhwysol.

(8) Sail 7 yw nad yw'r amod a bennir yn adran 324(3)(c) wedi ei fodloni.

(9) Yn yr adran hon ystyr "pwerau caffael" yw pwerau y mae'r awdurdod priodol wedi ei awdurdodi odanynt, neu y gellid ei awdurdodi odanynt, i gaffael buddiant mewn tir yn orfodol, i gymryd meddiant dros dro o dir yn orfodol (yn achos tir sy'n dod o fewn paragraff 27 o Atodlen 19) neu gaffael unrhyw hawliau dros dir yn orfodol—

(a) fel tir sy'n dod o fewn paragraff o Atodlen 19, neu

(b) at ddiben y mae'r tir, yn unol â'r amgylchiadau y mae'r tir yn dod o fewn paragraff o'r Atodlen honno yn eu rhinwedd, yn agored i gael ei gaffael neu wedi ei nodi fel tir y cynigir ei gaffael.

(10) Yn y Rhan hon mae cyfeiriadau at Seiliau 1 i 7 yn gyfeiriadau at y seiliau a grybwyllir yn yr adran hon.

327 Seiliau gwrthwynebiad: darpariaeth bellach

(1) Ni chaniateir gwneud gwrthwynebiad ar Sail 4 os caniateir ei wneud ar Sail 2.

(2) Pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â thir sy'n dod o fewn paragraff 28 neu 29 o Atodlen 19, ni chaniateir gwneud gwrthwynebiad ar Sail 2.

328 Gwrth-hysbysiad pellach pan fo cynigion penodol yn dod i rym

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys—

(a) pan fo awdurdod priodol wedi cyflwyno gwrth-hysbysiad sy'n gwrthwynebu hysbysiad malltod mewn cysylltiad â thir sy'n dod o fewn y ddarpariaeth yn Atodlen 19 a bennir yn ail golofn y tabl, a

(b) pan geir y digwyddiad a bennir yn y cofnod cyfatebol yn nhrydedd golofn y tabl.

TABL 2

Disgrifiad	Darpariaeth yn Atodlen 19	Digwyddiad
Tir a nodwyd ar gyfer swyddogaethau cyhoeddus gan gynllun datblygu perthnasol (neu gynllun diwygiedig) sy'n destun archwiliad annibynnol	Paragraff 1 oherwydd paragraff (c) neu (d) yn y diffiniad o "cynllun datblygu perthnasol" ym mharagraff 1(2)	Caiff y cynllun ei fabwysiadu neu ei gymeradwyo (pa un ai ar ei ffurf wreiddiol neu gydag addasiadau)
Tir a nodwyd ar gyfer swyddogaethau cyhoeddus gan ddrafft o'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (neu Fframwaith diwygiedig) a osodwyd gerbron Senedd Cymru	Paragraff 2 oherwydd paragraff (b) neu (c) yn y diffiniad o "Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru" ym mharagraff 2(3)	Caiff y Fframwaith ei gyhoeddi (pa un ai ar ei ffurf wreiddiol neu gyda newidiadau)

(7) Ground 6 is that (for reasons specified in the counter-notice) the claimant's interest is not a qualifying interest.

(8) Ground 7 is that the condition specified in section 324(3)(c) is not met.

(9) In this section "acquiring powers" means powers under which the appropriate authority is or could be authorised to acquire an interest in land compulsorily, to take temporary possession of land compulsorily (in the case of land falling within paragraph 27 of Schedule 19) or to acquire any rights over land compulsorily—

(a) as being land falling within a paragraph of Schedule 19, or

(b) for a purpose for which, in accordance with the circumstances by virtue of which the land falls within a paragraph of that Schedule, the land is liable to be acquired or is indicated as being proposed to be acquired.

(10) In this Part references to Grounds 1 to 7 are to the grounds mentioned in this section.

327 Grounds of objection: further provision

(1) An objection may not be made on Ground 4 if it may be made on Ground 2.

(2) Where a blight notice has been served in respect of land falling within paragraph 28 or 29 of Schedule 19, an objection may not be made on Ground 2.

328 Further counter-notice where certain proposals come into force

(1) Subsection (2) applies where—

(a) an appropriate authority has served a counter-notice objecting to a blight notice in respect of land falling within the provision of Schedule 19 specified in the second column of the table, and

(b) the event specified in the corresponding entry in the third column of the table occurs.

TABLE 2

Description	Provision of Schedule 19	Event
Land identified for public functions by a relevant development plan (or revised plan) undergoing independent examination	Paragraph 1 because of paragraph (c) or (d) in the definition of "relevant development plan" in paragraph 1(2)	The plan is adopted or approved (whether in its original form or with modifications)
Land identified for public functions by a draft of the National Development Framework (or of a revised Framework) laid before Senedd Cymru	Paragraph 2 because of paragraph (b) or (c) in the definition of "the National Development Framework for Wales" in paragraph 2(3)	The Framework is published (whether in its original form or with changes)

Tir a nodwyd ar gyfer priffordd arfaethedig mewn gorchymyn neu gynllun a gyflwynwyd i'w gadarnhau gan Weinidogion Cymru neu a luniwyd ganddynt ar ffurf drafft	Paragraff 13 oherwydd is-baragraff (2)(b) o'r paragraff hwnnw	Daw'r gorchymyn neu gynllun yn weithredol (pa un ai ar ei ffurf wreiddiol neu gydag addasiadau)

(2) Caiff yr awdurdod priodol gyflwyno gwrth-hysbysiad pellach i'r hawlydd o dan adran 325 sydd—

(a) yn pennu seiliau gwahanol i'r gwrthwynebiad, a

(b) yn lle'r gwrth-hysbysiad cynharach.

(3) Nid yw adran 325(3) yn gymwys i wrth-hysbysiad pellach, ond yn hytrach rhaid cyflwyno hysbysiad o'r fath cyn diwedd 2 fis sy'n dechrau â'r diwrnod pan geir y digwyddiad a bennir yn y cofnod yn nhrydedd golofn y tabl.

(4) Ni chaniateir cyflwyno gwrth-hysbysiad pellach os—

(a) yw'r gwrthwynebiad yn y gwrth-hysbysiad blaenorol wedi ei dynnu'n ôl, neu

(b) yw'r Uwch Dribiwnlys eisoes wedi penderfynu pa un ai i gadarnhau'r gwrthwynebiad hwnnw ai peidio.

329 Atgyfeirio gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys: cyffredinol

(1) Pan fo awdurdod priodol wedi cyflwyno gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu hysbysiad malltod, caiff yr hawlydd atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys.

(2) Yn achos gwrth-hysbysiad pellach, mae is-adran (1) yn gymwys pa un a atgyfeiriwyd y gwrthwynebiad yn y gwrth-hysbysiad cynharach ai peidio.

(3) Pan gaiff gwrthwynebiad ei atgyfeirio, rhaid i'r Uwch Dribiwnlys ystyried—

(a) y materion a nodir yn yr hysbysiad malltod, a

(b) seiliau'r gwrthwynebiad a bennir yn y gwrth-hysbysiad.

(4) Rhaid i'r Uwch Dribiwnlys wrthod gwrthwynebiad ar Sail 2, 3 neu 4 oni ddangosir er boddhad yr Uwch Dribiwnlys bod sail dda i'r gwrthwynebiad.

(5) Rhaid i'r Uwch Dribiwnlys wrthod gwrthwynebiad ar Sail 3 oni bai ei fod hefyd wedi ei fodloni y gellir cymryd y rhan benodedig o'r hereditament neu'r ardal yr effeithir arni—

(a) yn achos tŷ, adeilad neu ffatri, heb niwed sylweddol i'r tŷ, adeilad neu ffatri, neu

(b) yn achos parc neu ardd sy'n perthyn i dŷ, heb effeithio'n ddifrifol ar amwynder neu gyfleustra'r tŷ.

(6) Rhaid i'r Uwch Dribiwnlys gadarnhau gwrthwynebiad ar unrhyw sail arall a bennir yn y gwrth-hysbysiad oni ddangosir er boddhad yr Uwch Dribiwnlys nad oes sail dda i'r gwrthwynebiad.

(7) Os yw'r Uwch Dribiwnlys yn gwrthod y gwrthwynebiad, rhaid iddo gadarnhau'r hysbysiad malltod.

Land indicated for a proposed highway in an order or scheme submitted for confirmation by the Welsh Ministers or prepared in draft by them	Paragraph 13 because of sub-paragraph (2)(b) of that paragraph	The order or scheme comes into operation (whether in its original form or with modifications)

(2) The appropriate authority may serve on the claimant a further counter-notice under section 325 that—

(a) specifies different grounds of objection, and

(b) is in substitution for the earlier counter-notice.

(3) Section 325(3) does not apply to a further counter-notice, but instead such a notice must be served before the end of 2 months beginning with the day on which the event specified in the entry in the third column of the table occurs.

(4) A further counter-notice must not be served if—

(a) the objection in the earlier counter-notice has been withdrawn, or

(b) the Upper Tribunal has already determined whether or not to uphold that objection.

329 Reference of objection to Upper Tribunal: general

(1) Where an appropriate authority has served a counter-notice objecting to a blight notice, the claimant may refer the objection to the Upper Tribunal.

(2) In the case of a further counter-notice, subsection (1) applies whether or not the objection in the earlier counter-notice was referred.

(3) On a reference of an objection, the Upper Tribunal must consider—

(a) the matters set out in the blight notice, and

(b) the grounds of the objection specified in the counter-notice.

(4) The Upper Tribunal must reject an objection on Ground 2, 3 or 4 unless it is shown to its satisfaction that the objection is well-founded.

(5) The Upper Tribunal must reject an objection on Ground 3 unless it is also satisfied that the specified part of the hereditament or affected area—

(a) in the case of a house, building or factory, can be taken without material detriment to the house, building or factory, or

(b) in the case of a park or garden belonging to a house, can be taken without seriously affecting the amenity or convenience of the house.

(6) The Upper Tribunal must uphold an objection on any other ground specified in the counter-notice unless it is shown to its satisfaction that the objection is not well-founded.

(7) If the Upper Tribunal rejects the objection, it must uphold the blight notice.

(8) Os yw'r Uwch Dribiwnlys yn cadarnhau'r gwrthwynebiad ond dim ond ar Sail 3, rhaid iddo gadarnhau'r hysbysiad malltod—

(a) mewn perthynas â'r rhan benodedig o'r hereditament neu'r ardal yr effeithir arni, ond

(b) nid mewn perthynas ag unrhyw ran arall o'r hereditament neu'r ardal yr effeithir arni.

(9) Pan fo is-adran (7) neu (8) yn gymwys, rhaid i'r Uwch Dribiwnlys roi cyfarwyddydau sy'n pennu'r diwrnod y mae hysbysiad i drafod telerau (fel y'i crybwyllir yn adrannau 331(2)(b) a 332(4)(b)) i'w drin fel pe bai wedi ei gyflwyno.

(10) Yn is-adrannau (5) ac (8) ystyr "rhan benodedig" yw'r rhan o'r hereditament neu'r rhan o'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad fel y rhan y mae'r awdurdod priodol yn cynnig ei gaffael.

330 Effaith gwrthwynebiad pan na fo atgyfeiriad wedi ei wneud i'r Uwch Dribiwnlys

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan fo—

(a) gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl, a

(b) y cyfnod ar gyfer atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys yn dod i ben heb iddo gael ei atgyfeirio.

(2) Mae'r hawlydd i'w drin fel pe bai wedi tynnu'r hysbysiad malltod yn ôl.

Hysbysiadau malltod pan na fo gwrthwynebiad neu pan gânt eu cadarnhau gan yr Uwch Dribiwnlys

331 Effaith hysbysiad malltod

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno ac—

(a) nad oes unrhyw wrth-hysbysiad yn gwrthwynebu'r hysbysiad hwnnw wedi ei gyflwyno o dan adran 325, neu

(b) bod gwrth-hysbysiad wedi ei gyflwyno ond bod y gwrthwynebiad wedi ei dynnu'n ôl neu wedi ei wrthod gan yr Uwch Dribiwnlys.

(2) Mae'r awdurdod priodol i'w drin fel pe bai—

(a) wedi ei awdurdodi i gaffael yn orfodol o dan y deddfiad priodol—

(i) buddiant yr hawlydd yn yr hereditament, neu

(ii) yn achos uned amaethyddol, buddiant yr hawlydd yn yr ardal yr effeithir arni, a

(b) wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw ar y diwrnod a grybwyllir yn is-adran (3).

(3) Y diwrnod yw—

(a) y diwrnod a bennir mewn cyfarwyddydau a roddir gan yr Uwch Dribiwnlys o dan adran 329(9), neu

(b) pan na fo adran 329(9) yn gymwys, diwrnod olaf y cyfnod o 2 fis.

(4) Y cyfnod o 2 fis yw 2 fis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad malltod.

(8) If the Upper Tribunal upholds the objection but only on Ground 3, it must uphold the blight notice—

(a) in relation to the specified part of the hereditament or affected area, but

(b) not in relation to any other part of the hereditament or affected area.

(9) Where subsection (7) or (8) applies, the Upper Tribunal must give directions specifying the day on which a notice to treat (as mentioned in sections 331(2)(b) and 332(4)(b)) is to be treated as having been served.

(10) In subsections (5) and (8) "specified part" means the part of the hereditament or the part of the affected area specified in the counter-notice as the part that the appropriate authority proposes to acquire.

330 Effect of objection where no reference is made to Upper Tribunal

(1) Subsection (2) applies where—

(a) a counter-notice objecting to a blight notice has been served and not withdrawn, and

(b) the time for referring the objection to the Upper Tribunal ends without its having been referred.

(2) The claimant is to be treated as having withdrawn the blight notice.

Blight notices where no objection or where upheld by the Upper Tribunal

331 Effect of blight notice

(1) Subsection (2) applies where a blight notice has been served and—

(a) no counter-notice objecting to that notice has been served under section 325, or

(b) a counter-notice has been served but the objection has been withdrawn or has been rejected by the Upper Tribunal.

(2) The appropriate authority is to be treated—

(a) as being authorised to acquire compulsorily under the appropriate enactment—

(i) the claimant's interest in the hereditament, or

(ii) in the case of an agricultural unit, the claimant's interest in the affected area, and

(b) as having served a notice to treat in respect of that interest on the day mentioned in subsection (3).

(3) The day is—

(a) the day specified in directions given by the Upper Tribunal under section 329(9), or

(b) where section 329(9) does not apply, the last day of the 2-month period.

(4) The 2-month period is 2 months beginning with the day the blight notice was served.

332 Hysbysiad malltod mewn cysylltiad â rhan o hereditament neu uned

(1) Mae is-adran (4) yn gymwys—

(a) pan fo'r awdurdod priodol wedi cyflwyno gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu hysbysiad malltod ar Sail 3, a

(b) pan fodlonir yr amod cyntaf neu'r ail amod.

(2) Yr amod cyntaf yw nad yw'r hawlydd yn atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys, ond cyn diwedd y cyfnod ar gyfer ei atgyfeirio, yn cyflwyno hysbysiad i'r awdurdod priodol—

(a) yn derbyn ei gynnig i gaffael buddiant yn y rhan o'r hereditament neu'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad, a

(b) yn tynnu'n ôl yr hysbysiad malltod mewn perthynas â gweddill yr hereditament hwnnw neu weddill yr ardal honno.

(3) Yr ail amod yw bod yr Uwch Dribiwnlys yn cadarnhau'r hysbysiad malltod o dan adran 329(8) mewn perthynas â'r rhan o'r hereditament neu'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad.

(4) Mae'r awdurdod priodol i'w drin—

(a) fel pe bai wedi ei awdurdodi i gaffael yn orfodol o dan y deddfiad priodol fuddiant yr hawlydd yn y rhan o'r hereditament neu'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad (ond nid mewn unrhyw ran arall o'r hereditament neu'r ardal), a

(b) fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw ar y diwrnod a grybwyllir yn is-adran (5).

(5) Y diwrnod yw—

(a) y diwrnod y cyflwynir hysbysiad o dan is-adran (2), neu

(b) pan fo is-adran (3) yn gymwys, y diwrnod a bennir mewn cyfarwyddydau a roddir gan yr Uwch Dribiwnlys o dan adran 329(9).

Effaith Seiliau 2, 3 a 4 ar bwerau caffael gorfodol

333 Effaith ar bwerau caffael gorfodol pan na fo bwriad i gaffael

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan fo gwrthwynebiad ar Sail 2 neu 4 yn cael ei wneud mewn gwrth-hysbysiad ac—

(a) pan fo'r gwrthwynebiad yn cael ei gadarnhau gan yr Uwch Dribiwnlys, neu

(b) pan fo'r cyfnod ar gyfer atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys yn dod i ben heb iddo gael ei atgyfeirio.

(2) Mae pŵer caffael gorfodol yn peidio â chael effaith mewn perthynas â buddiant yr hawlydd yn y rhan honno o'r tir perthnasol y mae'r gwrth-hysbysiad yn ymwneud â hi.

332 Blight notice in respect of part of hereditament or unit

(1) Subsection (4) applies where—

(a) the appropriate authority has served a counter-notice objecting to a blight notice on Ground 3, and

(b) the first or second condition is met.

(2) The first condition is that the claimant does not refer the objection to the Upper Tribunal but, before the end of the time for referring it, serves notice on the appropriate authority—

(a) accepting its proposal to acquire an interest in the part of the hereditament or affected area specified in the counter-notice, and

(b) withdrawing the blight notice in relation to the rest of that hereditament or area.

(3) The second condition is that the Upper Tribunal upholds the blight notice under section 329(8) in relation to the part of the hereditament or affected area specified in the counter-notice.

(4) The appropriate authority is to be treated—

(a) as being authorised to acquire compulsorily under the appropriate enactment the claimant's interest in the part of the hereditament or affected area specified in the counter-notice (but not in any other part of the hereditament or area), and

(b) as having served a notice to treat in respect of that interest on the day mentioned in subsection (5).

(5) The day is—

(a) the day notice is served under subsection (2), or

(b) where subsection (3) applies, the day specified in directions given by the Upper Tribunal under section 329(9).

Effect of Grounds 2, 3 and 4 on compulsory acquisition powers

333 Effect on powers of compulsory acquisition where no intention to acquire

(1) Subsection (2) applies where an objection on Ground 2 or 4 is made in a counter-notice and—

(a) the objection is upheld by the Upper Tribunal, or

(b) the time for referring the objection to the Upper Tribunal ends without its having been referred.

(2) A compulsory acquisition power ceases to have effect in relation to the claimant's interest in that part of the relevant land to which the counter-notice relates.

(3) Yn yr adran hon—

ystyr "pŵer caffael gorfodol" ("*compulsory acquisition power*") yw pŵer a roddir gan y deddfiad priodol—

(a) i gaffael buddiant mewn tir perthnasol yn orfodol, neu gaffael hawliau dros dir perthnasol yn orfodol, neu

(b) ar gyfer cymryd meddiant dros dro o dir perthnasol yn orfodol;

ystyr "tir perthnasol" ("*relevant land*") yw tir sy'n neu sy'n cynnwys, y cyfan neu ran o'r hereditament neu'r uned amaethyddol y mae'r gwrth-hysbysiad yn ymwneud ag ef neu hi.

334 Effaith ar bwerau caffael gorfodol pan fwriedir caffael rhan

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys pan fo gwrthwynebiad ar Sail 3 yn cael ei wneud mewn gwrth-hysbysiad ac—

(a) pan fo'r gwrthwynebiad yn cael ei gadarnhau gan yr Uwch Dribiwnlys, neu

(b) pan fo'r cyfnod ar gyfer atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys yn dod i ben heb iddo gael ei atgyfeirio.

(2) Mae pŵer caffael gorfodol yn peidio â chael effaith mewn perthynas â buddiant yr hawlydd yn y rhan amhenodedig.

(3) Yn yr adran hon—

ystyr "pŵer caffael gorfodol" ("*compulsory acquisition power*") yw pŵer a roddir gan y deddfiad priodol i gaffael buddiant mewn tir perthnasol yn orfodol neu gaffael hawliau dros dir perthnasol yn orfodol;

ystyr "rhan amhenodedig" ("*unspecified part*") yw'r cyfan o'r hereditament neu'r ardal yr effeithir arni y mae'r gwrth-hysbysiad yn ymwneud ag ef neu hi ac eithrio'r rhan a bennir yn y gwrth-hysbysiad fel y rhan y mae'r awdurdod priodol yn bwriadu caffael buddiant ynddi;

ystyr "tir perthnasol" ("*relevant land*") yw tir sy'n rhan amhenodedig neu'n cynnwys rhan amhenodedig.

Hysbysiad malltod sy'n ei gwneud yn ofynnol prynu ardal nad effeithir arni o uned amaethyddol

335 Gofyniad i brynu rhannau o unedau amaethyddol nad effeithir arnynt gan falltod

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

(a) hawlydd yn cyflwyno hysbysiad malltod mewn cysylltiad â buddiant mewn uned amaethyddol gyfan neu ran ohoni, a

(b) ar y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad malltod, yr uned amaethyddol gyfan honno neu'r rhan honno yn cynnwys tir nad yw'n dir o dan falltod ("yr ardal nad effeithir arni") yn ogystal â thir o dan falltod.

(2) Caiff yr hawlydd gynnwys yn yr hysbysiad malltod—

(a) hawliad na ellir yn rhesymol ffermio'r ardal nad effeithir arni fel uned amaethyddol ar wahân, naill ai ar ei phen ei hun neu ar y cyd â thir perthnasol arall, a

(3) In this section—

"compulsory acquisition power" ("*pŵer caffael gorfodol*") means a power conferred by the appropriate enactment—

(a) to acquire compulsorily an interest in relevant land or rights over relevant land, or

(b) to take temporary possession of relevant land compulsorily;

"relevant land" ("*tir perthnasol*") means land that consists of or includes the whole or part of the hereditament or agricultural unit to which the counter-notice relates.

334 Effect on powers of compulsory acquisition where intention to acquire part

(1) Subsection (2) applies where an objection on Ground 3 is made in a counter-notice and—

(a) the objection is upheld by the Upper Tribunal, or

(b) the time for referring the objection to the Upper Tribunal ends without its having been referred.

(2) A compulsory acquisition power ceases to have effect in relation to the claimant's interest in the unspecified part.

(3) In this section—

"compulsory acquisition power" ("*pŵer caffael gorfodol*") means a power conferred by the appropriate enactment to acquire compulsorily an interest in relevant land or rights over relevant land;

"relevant land" ("*tir perthnasol*") means land that consists of or includes an unspecified part;

"unspecified part" ("*rhan amhenodedig*") means the whole of the hereditament or affected area to which the counter-notice relates except the part specified in the counter-notice as the part in which the appropriate authority proposes to acquire an interest.

Blight notice requiring purchase of unaffected area of agricultural unit

335 Requirement to purchase parts of agricultural units unaffected by blight

(1) This section applies where—

(a) a claimant serves a blight notice in respect of an interest in the whole or part of an agricultural unit, and

(b) on the day the blight notice is served, that whole or part contains land that is not blighted land ("the unaffected area") as well as blighted land.

(2) The claimant may include in the blight notice—

(a) a claim that the unaffected area is not reasonably capable of being farmed as a separate agricultural unit, either by itself or in conjunction with other relevant land, and

(b) gofyniad bod yr awdurdod priodol yn prynu buddiant yr hawlydd yn yr uned gyfan, neu yn y cyfan o'r rhan o'r uned y mae'r hysbysiad yn ymwneud â hi.

(3) Yn is-adran (2) ac adran 336(3), ystyr "tir perthnasol arall" yw—

(a) os cyflwynir yr hysbysiad malltod mewn cysylltiad â buddiant mewn rhan o'r uned amaethyddol, gweddill yr uned honno;

(b) tir—

(i) sy'n unrhyw uned amaethyddol arall a feddiannir gan yr hawlydd ar y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad malltod neu'n ffurfio rhan ohoni, a

(ii) y mae'r hawlydd ar y diwrnod hwnnw â hawlogaeth i fuddiant perchennog ynddo (fel y'i diffinnir ym mharagraff 34(1) o Atodlen 19).

(Ond gweler adran 337(3) ar gyfer y diffiniad o "tir perthnasol arall" pan fo gwrthwynebiad ar Sail 3.)

336 Sail gwrthwynebiad ychwanegol i hysbysiad malltod sy'n cynnwys gofyniad i brynu ardal nad effeithir arni

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo hawlydd yn cyflwyno hysbysiad malltod sy'n cynnwys yr hawliad a'r gofyniad a grybwyllir yn adran 335(2).

(2) Caniateir i wrthwynebiad mewn gwrth-hysbysiad i'r hysbysiad malltod gael ei wneud ar Sail 8.

(3) Sail 8 yw y gellir yn rhesymol ffermio'r ardal nad effeithir arni fel uned amaethyddol ar wahân, naill ai ar ei phen ei hun neu ar y cyd â thir perthnasol arall.

(4) Ni chaniateir gwneud gwrthwynebiad mewn gwrth-hysbysiad i'r hysbysiad malltod ar Sail 3 oni bai ei fod hefyd yn cael ei wneud ar Sail 8.

(5) Yn yr adran hon ac adrannau 337 i 340, 347 a 349, mae cyfeiriadau at Sail 8 yn gyfeiriadau at y sail a grybwyllir yn is-adran (3).

337 Yr Uwch Dribiwnlys: gwrthwynebiad i hysbysiad malltod sy'n cynnwys gofyniad i brynu ardal nad effeithir arni

(1) Os yw'r Uwch Dribiwnlys yn cadarnhau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod ar Sail 8 yn unig, rhaid iddo gadarnhau'r hysbysiad malltod mewn perthynas â'r ardal yr effeithir arni ond nid mewn perthynas â'r ardal nad effeithir arni.

(2) Mae is-adrannau (3) i (6) yn gymwys pan fo seiliau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod yn cynnwys Sail 8 a Sail 3.

(3) Wrth benderfynu pa un ai i gadarnhau'r gwrthwynebiad ai peidio, rhaid i'r Uwch Dribiwnlys drin y rhan honno o'r ardal yr effeithir arni nas pennir yn y gwrth-hysbysiad fel pe bai wedi ei chynnwys mewn "tir perthnasol arall" fel y'i diffinnir yn adran 335(3).

(4) Ni chaiff yr Uwch Dribiwnlys gadarnhau'r gwrthwynebiad ar Sail 3 oni bai ei fod hefyd yn ei gadarnhau ar Sail 8.

(b) a requirement that the appropriate authority purchases the claimant's interest in the whole of the unit, or in the whole of the part of the unit to which the notice relates.

(3) In subsection (2) and section 336(3), "other relevant land" means—

(a) if the blight notice is served in respect of an interest in part of the agricultural unit, the rest of that unit;

(b) land—

(i) that consists of or forms part of any other agricultural unit occupied by the claimant on the day the blight notice is served, and

(ii) in which the claimant is on that day entitled to an owner's interest (as defined in paragraph 34(1) of Schedule 19).

(But see section 337(3) for the definition of "other relevant land" where there is an objection on Ground 3.)

336 Additional ground of objection to blight notice including requirement to purchase unaffected area

(1) This section applies where a claimant serves a blight notice that includes the claim and requirement mentioned in section 335(2).

(2) An objection in a counter-notice to the blight notice may be made on Ground 8.

(3) Ground 8 is that the unaffected area is reasonably capable of being farmed as a separate agricultural unit, either by itself or in conjunction with other relevant land.

(4) An objection must not be made in a counter-notice to the blight notice on Ground 3 unless it is also made on Ground 8.

(5) In this section and sections 337 to 340, 347 and 349, references to Ground 8 are to the ground mentioned in subsection (3).

337 Upper Tribunal: objection to blight notice including requirement to purchase unaffected area

(1) If the Upper Tribunal upholds an objection to a blight notice only on Ground 8, it must uphold the blight notice in relation to the affected area but not in relation to the unaffected area.

(2) Subsections (3) to (6) apply where the grounds for an objection to a blight notice include Ground 8 and Ground 3.

(3) In determining whether or not to uphold the objection, the Upper Tribunal must treat that part of the affected area that is not specified in the counter-notice as included in "other relevant land" as defined in section 335(3).

(4) The Upper Tribunal must not uphold the objection on Ground 3 unless it also upholds it on Ground 8.

(5) Os yw'r Uwch Dribiwnlys yn cadarnhau'r gwrthwynebiad ar Sail 8 ac ar Sail 3 ill dau (ond nid ar unrhyw seiliau eraill), rhaid iddo gadarnhau'r hysbysiad malltod mewn perthynas â'r rhan o'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad fel y rhan y mae'r awdurdod priodol yn cynnig caffael buddiant ynddi, ond nid mewn perthynas ag unrhyw ran arall o'r ardal yr effeithir arni neu mewn perthynas â'r ardal nad effeithir arni.

(6) Pan fo is-adran (1) neu (5) yn gymwys, rhaid i'r Uwch Dribiwnlys roi cyfarwyddydau sy'n pennu'r diwrnod y mae hysbysiad i drafod telerau (fel y'i crybwyllir yn adrannau 339(3)(b) a 340(3)(b)) i'w drin fel pe bai wedi ei gyflwyno.

338 Effaith hysbysiad malltod sy'n cynnwys gofyniad i brynu ardal nad effeithir arni

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo hawlydd yn cyflwyno hysbysiad malltod sy'n cynnwys yr hawliad a'r gofyniad a grybwyllir yn adran 335(2).

(2) Mae adran 331(2) yn cael effaith fel pe bai cyfeiriadau at fuddiant yr hawlydd yn yr ardal yr effeithir arni yn gyfeiriadau at fuddiant yr hawlydd yn yr uned amaethyddol.

(3) Nid yw adran 332 yn gymwys mewn perthynas â'r hysbysiad malltod.

339 Effaith hysbysiad malltod pan fo hawliad mewn cysylltiad ag ardal nad effeithir arni yn cael ei dynnu'n ôl neu ei wrthod

(1) Mae is-adran (3) yn gymwys pan na fo'r awdurdod priodol ond wedi cyflwyno gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu hysbysiad malltod ar Sail 8, ac—

(a) nad yw'r hawlydd yn atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys, ond

(b) cyn diwedd y cyfnod ar gyfer ei atgyfeirio, fod yr hawlydd yn cyflwyno hysbysiad i'r awdurdod priodol yn tynnu'n ôl yr hysbysiad malltod mewn perthynas â'r ardal nad effeithir arni.

(2) Mae is-adran (3) hefyd yn gymwys pan fo'r Uwch Dribiwnlys yn cadarnhau hysbysiad malltod o dan adran 337(1) mewn perthynas â'r ardal yr effeithir arni ond nid mewn perthynas â'r ardal nad effeithir arni.

(3) Mae'r awdurdod priodol i'w drin fel pe bai—

(a) wedi ei awdurdodi i gaffael yn orfodol o dan y deddfiad priodol fuddiant yr hawlydd yn yr ardal yr effeithir arni (ond nid yn yr ardal nad effeithir arni), a

(b) wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad ag ef ar y diwrnod a grybwyllir yn is-adran (4).

(4) Y diwrnod yw—

(a) y diwrnod y cyflwynir hysbysiad o dan is-adran (1)(b), neu

(b) pan fo is-adran (2) yn gymwys, y diwrnod a bennir mewn cyfarwyddydau a roddir gan yr Uwch Dribiwnlys o dan adran 337(6).

(5) If the Upper Tribunal upholds the objection both on Ground 8 and on Ground 3 (but not on any other grounds), it must uphold the blight notice in relation to the part of the affected area specified in the counter-notice as being the part in which the appropriate authority proposes to acquire an interest, but not in relation to any other part of the affected area or in relation to the unaffected area.

(6) Where subsection (1) or (5) applies, the Upper Tribunal must give directions specifying the day on which a notice to treat (as mentioned in sections 339(3)(b) and 340(3)(b)) is to be treated as having been served.

338 Effect of blight notice including requirement to purchase unaffected area

(1) This section applies where a claimant serves a blight notice that includes the claim and requirement mentioned in section 335(2).

(2) Section 331(2) has effect as if references to the claimant's interest in the affected area were to the claimant's interest in the agricultural unit.

(3) Section 332 does not apply in relation to the blight notice.

339 Effect of blight notice where claim in respect of unaffected area withdrawn or rejected

(1) Subsection (3) applies where the appropriate authority has served a counter-notice objecting to a blight notice only on Ground 8, and the claimant—

(a) does not refer the objection to the Upper Tribunal, but

(b) before the end of the time for referring it, serves notice on the appropriate authority withdrawing the blight notice in relation to the unaffected area.

(2) Subsection (3) also applies where the Upper Tribunal upholds a blight notice under section 337(1) in relation to the affected area but not in relation to the unaffected area.

(3) The appropriate authority is to be treated—

(a) as being authorised to acquire compulsorily under the appropriate enactment the claimant's interest in the affected area (but not in the unaffected area), and

(b) as having served a notice to treat in respect of it on the day mentioned in subsection (4).

(4) The day is—

(a) the day notice is served under subsection (1)(b), or

(b) where subsection (2) applies, the day specified in directions given by the Upper Tribunal under section 337(6).

340 Effaith hysbysiad malltod pan fo hawliad mewn cysylltiad ag ardal nad effeithir arni a rhan o ardal yr effeithir arni yn cael ei dynnu'n ôl neu ei wrthod

(1) Mae is-adran (3) yn gymwys pan fo'r awdurdod priodol wedi cyflwyno gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu hysbysiad malltod ar Sail 8 ac ar Sail 3 (ond nid ar unrhyw seiliau eraill), ac—

(a) nad yw'r hawlydd yn atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys, ond

(b) bod yr hawlydd, cyn diwedd y cyfnod ar gyfer ei atgyfeirio, yn cyflwyno hysbysiad i'r awdurdod priodol—

(i) yn derbyn ei gynnig i gaffael buddiant yn y rhan o'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad, a

(ii) yn tynnu'n ôl yr hysbysiad malltod mewn perthynas â gweddill yr ardal honno a'r ardal nad effeithir arni.

(2) Mae is-adran (3) hefyd yn gymwys pan fo'r Uwch Dribiwnlys yn cadarnhau'r hysbysiad malltod o dan adran 337(5) mewn cysylltiad â'r rhan honno o'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad, ond nid mewn perthynas ag unrhyw ran arall o'r ardal yr effeithir arni nac mewn perthynas â'r ardal nad effeithir arni.

(3) Mae'r awdurdod priodol i'w drin fel pe bai—

(a) wedi ei awdurdodi i gaffael yn orfodol o dan y deddfiad priodol fuddiant yr hawlydd yn y rhan o'r ardal yr effeithir arni a bennir yn y gwrth-hysbysiad (ond nid yn unrhyw ran arall o'r ardal honno nac yn yr ardal nad effeithir arni), a

(b) wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad ag ef ar y diwrnod a grybwyllir yn is-adran (4).

(4) Y diwrnod yw—

(a) y diwrnod y cyflwynir hysbysiad o dan is-adran (1)(b), neu

(b) pan fo is-adran (2) yn gymwys, y diwrnod a bennir mewn cyfarwyddydau a roddir gan yr Uwch Dribiwnlys o dan adran 337(6).

Tynnu hysbysiad malltod yn ôl

341 Tynnu hysbysiad malltod yn ôl

(1) Ni chaiff hawlydd dynnu hysbysiad malltod yn ôl ar ôl diwedd 6 wythnos sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r Uwch Dribiwnlys yn penderfynu'r digolledia sy'n daladwy am gaffaeliad gorfodol yn unol â'r hysbysiad malltod.

(2) Ni chaiff hawlydd ychwaith dynnu hysbysiad malltod yn ôl ar ôl i'r awdurdod priodol arfer hawl i fynd ar dir a chymryd meddiant ohono yn unol â hysbysiad i drafod telerau y mae'r awdurdod yn cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflwyno o ganlyniad i'r hysbysiad malltod.

(3) Pan fo hawlydd yn tynnu hysbysiad malltod yn ôl a bod yr awdurdod priodol yn cael ei drin fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau o ganlyniad i'r hysbysiad malltod—

(a) mae'r awdurdod i'w drin fel pe bai wedi tynnu'n ôl yr hysbysiad i drafod telerau, ond

340 Effect of blight notice where claim in respect of unaffected area and part of affected area withdrawn or rejected

(1) Subsection (3) applies where the appropriate authority has served a counter-notice objecting to a blight notice on Ground 8 and on Ground 3 (but not on any other grounds), and the claimant—

(a) does not refer the objection to the Upper Tribunal, but

(b) before the end of the time for referring it, serves notice on the appropriate authority—

(i) accepting its proposal to acquire an interest in the part of the affected area specified in the counter-notice, and

(ii) withdrawing the blight notice in relation to the rest of that area and the unaffected area.

(2) Subsection (3) also applies where the Upper Tribunal upholds the blight notice under section 337(5) in respect of that part of the affected area specified in the counter-notice, but not in relation to any other part of the affected area or in relation to the unaffected area.

(3) The appropriate authority is to be treated—

(a) as being authorised to acquire compulsorily under the appropriate enactment the claimant's interest in the part of the affected area specified in the counter-notice (but not in any other part of that area or in the unaffected area), and

(b) as having served a notice to treat in respect of it on the day mentioned in subsection (4).

(4) The day is—

(a) the day notice is served under subsection (1)(b), or

(b) where subsection (2) applies, the day specified in directions given by the Upper Tribunal under section 337(6).

Withdrawal of blight notice

341 Withdrawal of blight notice

(1) A claimant may not withdraw a blight notice after the end of 6 weeks beginning with the day the Upper Tribunal determines the compensation payable for a compulsory acquisition in pursuance of the blight notice.

(2) Nor may a claimant withdraw a blight notice after the appropriate authority has exercised a right to enter and take possession of land in pursuance of a notice to treat that the authority is treated as having served in consequence of the blight notice.

(3) Where a claimant withdraws a blight notice and the appropriate authority is treated as having served a notice to treat in consequence of the blight notice, the authority—

(a) is to be treated as having withdrawn the notice to treat, but

(b) nid yw'r awdurdod yn agored i dalu digolledi mewn perthynas â thynnu'r hysbysiad yn ôl.

Digolledi: achosion arbennig

342 Digolledi: achosion pan fo'r posibilrwydd o ganiatâd cynllunio i'w anwybyddu

(1) Mae'r adran hon yn gymwys—

(a) pan fo buddiant mewn tir yn cael ei gaffael yn unol â hysbysiad malltod,

(b) pan fo gorchymyn prynu gorfodol mewn grym sy'n awdurdodi caffael y buddiant, ac

(c) pan fo'r gorchymyn yn cynnwys cyfarwyddyd bod digolledi i'w asesu yn unol ag adran 14A o Ddeddf Digolledi Tir 1961 (p. 33) (achosion pan anwybyddir y posibilrwydd o ganiatâd cynllunio).

(2) Mae'r digolledi sy'n daladwy am y caffaeliad i'w asesu—

(a) yn unol â'r cyfarwyddyd yn y gorchymyn prynu gorfodol, a

(b) fel pe bai'r hysbysiad i drafod telerau a grybwyllir yn adran 331 neu 332 wedi ei gyflwyno yn unol â'r gorchymyn.

343 Digolledi: adeiladau rhestredig y mae angen eu hatgyweirio

(1) Mae'r adran hon yn gymwys—

(a) pan fo buddiant mewn tir yn cael ei gaffael yn unol â hysbysiad malltod,

(b) pan fo gorchymyn prynu gorfodol mewn grym sy'n awdurdodi caffael y buddiant o dan adran 137 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (caffael adeilad rhestredig yn orfodol at ddiben ei ddiogelu), ac

(c) pan fo'r gorchymyn yn cynnwys cyfarwyddyd ar gyfer digolledi isafol o dan adran 140 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (adeiladau y caniatawyd iddynt fynd i gyflwr gwael yn fwriadol).

(2) Mae'r digolledi sy'n daladwy am y caffael i'w asesu—

(a) yn unol â'r cyfarwyddyd yn y gorchymyn prynu gorfodol, a

(b) fel pe bai'r hysbysiad i drafod telerau a grybwyllir yn adran 331 neu 332 wedi ei gyflwyno yn unol â'r gorchymyn.

344 Digolledi: hysbysiad malltod sy'n cynnwys hawliad mewn cysylltiad ag ardal nad effeithir arni

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo, yn rhinwedd adrannau 335 i 340, fuddiant yn cael ei gaffael mewn tir sydd—

(a) yr ardal nad effeithir arni o uned amaethyddol, neu

(b) pan fo'r awdurdod priodol wedi cyflwyno gwrth-hysbysiad yn gwrthwynebu'r hysbysiad malltod ar Sail 3, yn faint bynnag o'r ardal yr effeithir arni o'r uned nas pennir yn y gwrth-hysbysiad.

(b) is not liable to pay compensation in respect of its withdrawal.

Compensation: special cases

342 Compensation: cases where prospect of planning permission to be ignored

(1) This section applies where—

(a) an interest in land is acquired in pursuance of a blight notice,

(b) a compulsory purchase order is in force authorising the acquisition of the interest, and

(c) the order includes a direction that compensation is to be assessed in accordance with section 14A of the Land Compensation Act 1961 (c. 33) (cases where prospect of planning permission to be ignored).

(2) The compensation payable for the acquisition is to be assessed—

(a) in accordance with the direction in the compulsory purchase order, and

(b) as if the notice to treat mentioned in section 331 or 332 had been served in pursuance of the order.

343 Compensation: listed buildings in need of repair

(1) This section applies where—

(a) an interest in land is acquired in pursuance of a blight notice,

(b) a compulsory purchase order is in force authorising the acquisition of the interest under section 137 of the Historic Environment Act (compulsorily acquisition of listed building for preservation), and

(c) the order includes a direction for minimum compensation under section 140 of the Historic Environment Act (buildings deliberately allowed to fall into disrepair).

(2) The compensation payable for the acquisition is to be assessed—

(a) in accordance with the direction in the compulsory purchase order, and

(b) as if the notice to treat mentioned in section 331 or 332 had been served in pursuance of the order.

344 Compensation: blight notice including claim in respect of unaffected area

(1) This section applies where, by virtue of sections 335 to 340, an interest is acquired in land consisting of—

(a) the unaffected area of an agricultural unit, or

(b) where the appropriate authority has served a counter-notice objecting to the blight notice on Ground 3, so much of the affected area of the unit as is not specified in the counter-notice.

(2) Mae'r digolledia sy'n daladwy am y caffaeliad i'w asesu—

(a) gan ragdybio na fyddai caniatâd cynllunio yn cael ei roi ar gyfer unrhyw ddatblygiad o'r tir, a

(b) gan anwybyddu unrhyw ganiatâd cynllunio a roddwyd ar gyfer datblygiad o'r tir, i'r graddau nad yw'r datblygiad y mae'n ymwneud ag ef wedi ei gynnal.

Cynrychiolwyr personol

345 Pwerau cynrychiolwyr personol mewn cysylltiad â hysbysiad malltod a gyflwynwyd cyn marwolaeth

Mewn perthynas ag unrhyw adeg ar ôl marwolaeth person sydd wedi cyflwyno hysbysiad malltod, mae adrannau 325(1), 328(2), 329(1), 332(2), 339(1), 340(1) a 341 yn gymwys fel pe bai'r cyfeiriadau ynddynt at yr hawlydd yn gyfeiriadau at gynrychiolwyr personol yr hawlydd.

346 Pŵer cynrychiolydd personol i gyflwyno hysbysiad malltod

(1) Pan fo person yn honni bod yr amodau yn is-adran (3) wedi eu bodloni, caiff y person gyflwyno hysbysiad malltod o dan yr adran hon i awdurdod priodol.

(2) Rhaid i reoliadau bennu ffurf yr hysbysiad malltod.

(3) Yr amodau yw—

(a) bod y cyfan neu ran o hereditament neu uned amaethyddol yn dir o dan falltod,

(b) mai'r person yw cynrychiolydd personol person ("yr ymadawedig") a oedd yn union cyn ei farwolaeth â hawlogaeth i fuddiant yn yr hereditament hwnnw neu'r uned honno,

(c) y byddai'r buddiant wedi bod yn fuddiant cymhwysol pe bai hysbysiad o dan adran 324 wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad ag ef yn union cyn y farwolaeth,

(d) bod un o'r canlynol yn gymwys—

(i) bod y person wedi gwneud ymdrechion rhesymol i werthu'r buddiant hwnnw ac, oherwydd bod yr hereditament, yr uned neu'r rhan yn dir o dan falltod neu'n debygol o fod yn dir o dan falltod, wedi methu â gwerthu'r buddiant cymhwysol ac eithrio am bris gostyngol,

(ii) bod y tir yn dod o fewn paragraff 18, 19, 21, 23, 25 neu 27 o Atodlen 19 a bod y pwerau caffael gorfodol yn parhau i fod yn arferadwy, neu

(iii) bod y tir yn dod o fewn paragraff 24 neu 26 o Atodlen 19, ac

(e) bod gan un neu ragor o unigolion (ac nid unrhyw gorff corfforedig) hawlogaeth lesiannol i'r buddiant hwnnw.

(4) Yn is-adran (3)(d)(i) ystyr "pris gostyngol" yw pris sy'n sylweddol is na'r pris y gellid bod wedi disgwyl yn rhesymol i'r buddiant gael ei werthu amdano pe na bai unrhyw ran o'r hereditament neu'r uned yn dir o dan falltod neu'n debygol o fod yn dir o dan falltod.

(5) Rhaid cyflwyno'r hysbysiad malltod mewn cysylltiad â'r hyn a oedd y cyfan o fuddiant yr ymadawedig yn yr hereditament neu'r uned (pa un a oedd y buddiant hwnnw yn y cyfan neu ran o'r hereditament neu'r uned).

(2) The compensation payable for the acquisition is to be assessed—

(a) on the assumption that planning permission would not be granted for any development of the land, and

(b) ignoring any planning permission that has been granted for development of the land, so far as the development to which it relates has not been carried out.

Personal representatives

345 Powers of personal representatives in respect of blight notice served before death

In relation to any time after the death of a person who has served a blight notice, sections 325(1), 328(2), 329(1), 332(2), 339(1), 340(1) and 341 apply as if the references in them to the claimant were to the claimant's personal representatives.

346 Power of personal representative to serve blight notice

(1) Where a person claims that the conditions in subsection (3) are met, the person may serve a blight notice under this section on an appropriate authority.

(2) Regulations must specify the form of the blight notice.

(3) The conditions are that—

(a) the whole or part of a hereditament or agricultural unit consists of blighted land,

(b) the person is the personal representative of a person ("the deceased") who immediately before death was entitled to an interest in that hereditament or unit,

(c) the interest would have been a qualifying interest if a notice under section 324 had been served in respect of it immediately before the death,

(d) one of the following applies—

(i) the person has made reasonable endeavours to sell that interest and, because the hereditament, unit or part consisted or was likely to consist of blighted land, has been unable to sell the qualifying interest except at a reduced price,

(ii) the land falls within paragraph 18, 19, 21, 23, 25 or 27 of Schedule 19 and the powers of compulsory acquisition remain exercisable, or

(iii) the land falls within paragraph 24 or 26 of Schedule 19, and

(e) one or more individuals (and not any body corporate) are beneficially entitled to that interest.

(4) In subsection (3)(d)(i) "reduced price" means a price that is substantially lower than that for which the interest might reasonably have been expected to sell if no part of the hereditament or unit consisted, or were likely to consist, of blighted land.

(5) The blight notice must be served in respect of what was the whole of the deceased's interest in the hereditament or unit (whether that interest was in the whole or part of the hereditament or unit).

347 Seiliau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod a gyflwynir gan gynrychiolydd personol

(1) Y seiliau y caniateir gwneud gwrthwynebiad arnynt mewn gwrth-hysbysiad o dan adran 325 i hysbysiad malltod a gyflwynir o dan adran 346 yw—

(a) Sail 1;

(b) Sail 2;

(c) Sail 3;

(d) Sail 4 (yn achos tir sy'n dod o fewn paragraff 1, 2 neu 12 ond nid hefyd o fewn paragraff 13, 14 neu 15 o Atodlen 19);

(e) nad yw'r hawlydd yn gynrychiolydd personol yr ymadawedig;

(f) nad oedd gan yr ymadawedig, yn union cyn ei farwolaeth, hawlogaeth i fuddiant mewn unrhyw ran o'r hereditament neu'r uned amaethyddol y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef neu hi;

(g) na fyddai buddiant yr ymadawedig wedi bod yn fuddiant cymhwysol (am resymau a bennir yn y gwrth-hysbysiad) pe bai hysbysiad o dan adran 324 wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad ag ef yn union cyn y farwolaeth;

(h) nad oes unrhyw un o'r amodau a bennir yn adran 346(3)(d) wedi ei fodloni;

(i) nad yw'r amod a bennir yn adran 346(3)(e) wedi ei fodloni;

(j) Sail 8.

(2) Gweler adrannau 327 a 336(4) ar gyfer darpariaeth bellach ynghylch seiliau gwrthwynebiad.

Morgeiseion

348 Pŵer morgeisai i gyflwyno hysbysiad malltod

(1) Pan fo person yn honni bod yr amodau yn is-adran (3) wedi eu bodloni, caiff y person gyflwyno hysbysiad malltod o dan yr adran hon i awdurdod priodol.

(2) Rhaid i reoliadau bennu ffurf yr hysbysiad malltod.

(3) Yr amodau yw—

(a) bod y cyfan neu ran o hereditament neu uned amaethyddol yn dir o dan falltod,

(b) bod gan y person hawlogaeth fel morgeisai (yn rhinwedd pŵer sydd wedi dod yn arferadwy) i werthu buddiant yn yr hereditament neu'r uned, gan roi meddiant gwag ar unwaith ar y tir,

(c) bod un o'r canlynol yn gymwys—

(i) bod y person wedi gwneud ymdrechion rhesymol i werthu'r buddiant hwnnw ac, oherwydd bod yr hereditament, yr uned neu'r rhan yn dir o dan falltod neu'n debygol o fod yn dir o dan falltod, wedi methu â gwerthu'r buddiant cymhwysol ac eithrio am bris gostyngol,

(ii) bod y tir yn dod o fewn paragraff 18, 19, 21, 23, 25 neu 27 o Atodlen 19 a bod y pwerau caffael gorfodol yn parhau i fod yn arferadwy, neu

(iii) bod y tir yn dod o fewn paragraff 24 neu 26 o Atodlen 19, a

347 Grounds of objection to blight notice served by personal representative

(1) The grounds on which objection may be made in a counter-notice under section 325 to a blight notice served under section 346 are—

(a) Ground 1;

(b) Ground 2;

(c) Ground 3;

(d) Ground 4 (in the case of land falling within paragraph 1, 2 or 12 but not also within paragraph 13, 14 or 15 of Schedule 19);

(e) that the claimant is not the personal representative of the deceased;

(f) that, immediately before death, the deceased was not entitled to an interest in any part of the hereditament or agricultural unit to which the notice relates;

(g) that (for reasons specified in the counter-notice) the deceased's interest would not have been a qualifying interest if a notice under section 324 had been served in respect of it immediately before the death;

(h) that none of the conditions specified in section 346(3)(d) is met;

(i) that the condition specified in section 346(3)(e) is not met;

(j) Ground 8.

(2) See sections 327 and 336(4) for further provision about grounds of objection.

Mortgagees

348 Power of mortgagee to serve blight notice

(1) Where a person claims that the conditions in subsection (3) are met, the person may serve a blight notice under this section on an appropriate authority.

(2) Regulations must specify the form of the blight notice.

(3) The conditions are that—

(a) the whole or part of a hereditament or agricultural unit consists of blighted land,

(b) the person is entitled as mortgagee (by virtue of a power that has become exercisable) to sell an interest in the hereditament or unit, giving immediate vacant possession of the land,

(c) one of the following applies—

(i) the person has made reasonable endeavours to sell that interest and, because the hereditament, unit or part consisted or was likely to consist of blighted land, has been unable to sell the qualifying interest except at a reduced price,

(ii) the land falls within paragraph 18, 19, 21, 23, 25 or 27 of Schedule 19 and the powers of compulsory acquisition remain exercisable, or

(iii) the land falls within paragraph 24 or 26 of Schedule 19, and

(d) y gallai'r buddiant fod wedi bod yn destun hysbysiad malltod a gyflwynir o dan adran 324 gan y morgeisiwr ar—

(i) y diwrnod y cyflwynir hysbysiad o dan yr adran hon, neu

(ii) unrhyw ddiwrnod yn ystod y 6 mis blaenorol.

(4) Yn is-adran (3)(c)(i) ystyr "pris gostyngol" yw pris sy'n sylweddol is na'r pris y gellid bod wedi disgwyl yn rhesymol i'r buddiant gael ei werthu amdano pe na bai unrhyw ran o'r hereditament neu'r uned yn dir o dan falltod neu'n debygol o fod yn dir o dan falltod.

(5) Rhaid cyflwyno'r hysbysiad malltod mewn perthynas â buddiant cyfan y morgeisai yn yr hereditament neu'r uned (pa un a yw'r buddiant hwnnw yn y cyfan neu ran o'r hereditament neu'r uned).

349 Seiliau gwrthwynebiad i hysbysiad malltod a gyflwynir gan forgeisai

(1) Y seiliau y caniateir gwneud gwrthwynebiad arnynt mewn gwrth-hysbysiad o dan adran 325 i hysbysiad malltod a gyflwynir o dan adran 348 yw—

(a) Sail 1;

(b) Sail 2;

(c) Sail 3;

(d) Sail 4 (yn achos tir sy'n dod o fewn paragraff 1, 2 neu 12 ond nid hefyd o fewn paragraff 13, 14 neu 15 o Atodlen 19);

(e) nad oedd gan yr hawlydd, ar y diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad malltod, unrhyw fuddiant fel morgeisai yn unrhyw ran o'r hereditament neu'r uned amaethyddol y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef neu hi;

(f) nad oedd gan yr hawlydd (am resymau a bennir yn y gwrth-hysbysiad), ar y diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad malltod, y pŵer y cyfeirir ato yn adran 348(3)(b);

(g) nad yw unrhyw un o'r amodau a bennir yn adran 348(3)(c) wedi ei fodloni;

(h) nad yw'r naill na'r llall o'r amodau a bennir yn adran 348(3)(d) wedi ei fodloni;

(i) Sail 8.

(2) Gweler adrannau 327 a 336(4) ar gyfer darpariaeth bellach ynghylch seiliau gwrthwynebiad.

Gwaharddiad ar hysbysiadau malltod cydamserol

350 Gwahardd cyflwyno hysbysiadau cydamserol o dan adrannau 324, 346 a 348

(1) Ni chaniateir cyflwyno hysbysiad malltod o dan adran 324 neu 346 mewn cysylltiad â hereditament neu uned amaethyddol, neu unrhyw ran ohono neu ohoni, ar adeg pan fo hysbysiad malltod a gyflwynwyd o dan adran 348 heb ei weithredu mewn perthynas â'r hereditament, yr uned neu'r rhan.

(2) Ni chaniateir cyflwyno hysbysiad malltod o dan adran 348 mewn cysylltiad â hereditament neu uned amaethyddol, neu unrhyw ran ohono neu ohoni, ar adeg pan fo hysbysiad malltod a gyflwynwyd o dan adran 324 neu 346 heb ei weithredu mewn perthynas â'r hereditament, yr uned neu'r rhan.

(d) the interest could have been the subject of a blight notice served under section 324 by the mortgagor on—

(i) the day notice is served under this section, or

(ii) any day in the preceding 6 months.

(4) In subsection (3)(c)(i) "reduced price" means a price that is substantially lower than that for which the interest might reasonably have been expected to sell if no part of the hereditament or unit consisted, or were likely to consist, of blighted land.

(5) The blight notice must be served in respect of the whole of the mortgagee's interest in the hereditament or unit (whether that interest is in the whole or part of the hereditament or unit).

349 Grounds of objection to blight notice served by mortgagee

(1) The grounds on which objection may be made in a counter-notice under section 325 to a blight notice served under section 348 are—

(a) Ground 1;

(b) Ground 2;

(c) Ground 3;

(d) Ground 4 (in the case of land falling within paragraph 1, 2 or 12 but not also within paragraph 13, 14 or 15 of Schedule 19);

(e) that, on the day the blight notice was served, the claimant had no interest as mortgagee in any part of the hereditament or agricultural unit to which the notice relates;

(f) that (for reasons specified in the counter-notice), on the day the blight notice was served, the claimant did not have the power referred to in section 348(3)(b);

(g) that none of the conditions specified in section 348(3)(c) is met;

(h) that neither of the conditions specified in section 348(3)(d) is met;

(i) Ground 8.

(2) See sections 327 and 336(4) for further provision about grounds of objection.

Prohibition on simultaneous blight notices

350 Prohibition on service of simultaneous notices under sections 324, 346 and 348

(1) A blight notice must not be served under section 324 or 346 in respect of a hereditament or agricultural unit, or any part of it, at a time when a blight notice served under section 348 is outstanding in relation to the hereditament, unit or part.

(2) A blight notice must not be served under section 348 in respect of a hereditament or agricultural unit, or any part of it, at a time when a blight notice served under section 324 or 346 is outstanding in relation to the hereditament, unit or part.

(3) At ddibenion yr adran hon, mae hysbysiad malltod heb ei weithredu mewn perthynas â hereditament, uned neu ran—

(a) hyd nes y caiff ei dynnu'n ôl mewn perthynas â'r hereditament, yr uned neu'r rhan, neu

(b) pan fo gwrthwynebiad iddo wedi ei wneud drwy wrth-hysbysiad o dan adran 325, hyd nes—

(i) i'r cyfnod ar gyfer atgyfeirio'r gwrthwynebiad i'r Uwch Dribiwnlys o dan adran 329(1) ddod i ben heb i'r hawlydd ei atgyfeirio, neu

(ii) i'r gwrthwynebiad gael ei gadarnhau gan yr Uwch Dribiwnlys mewn perthynas â'r hereditament, yr uned neu'r rhan.

Partneriaethau

351 Partneriaethau: darpariaeth arbennig

(1) At ddibenion y Rhan hon, mae meddiannu hereditament neu uned amaethyddol at ddibenion cyflawni busnes mewn partneriaeth i'w drin fel meddiannu gan y bartneriaeth, ac nid fel meddiannu gan unrhyw un neu ragor o'r partneriaid yn unigol.

(2) Mae'r diffiniadau o "perchen-feddiannydd" ym mharagraffau 31 a 33 o Atodlen 19 yn gymwys mewn perthynas â'r bartneriaeth yn unol â hynny.

(3) Mae partneriaeth i'w thrin fel yr un bartneriaeth er gwaethaf newid mewn aelodaeth ar ôl iddi gyflwyno hysbysiad malltod.

Pwerau i gaffael tir pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno

352 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir a nodir gan Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru

Pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â thir sy'n dod o fewn paragraff 2 o Atodlen 19, mae pŵer gan Weinidogion Cymru i gaffael yn orfodol unrhyw fuddiant yn y tir yn unol â'r hysbysiad malltod.

353 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir yr effeithir arno gan orchymyn sy'n ymwneud â thref newydd

(1) Pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â thir sy'n dod o fewn paragraff 5 neu 6 o Atodlen 19, mae pŵer gan Weinidogion Cymru i gaffael yn orfodol unrhyw fuddiant yn y tir yn unol â'r hysbysiad malltod hyd nes y sefydlir corfforaeth ddatblygu ar gyfer y dref newydd.

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru yn caffael buddiant o dan is-adran (1)—

(a) os yw'r tir yn dir, neu'n dod yn dir, sy'n dod o fewn paragraff 6 o Atodlen 19, rhaid iddynt, pan sefydlir y gorfforaeth ddatblygu ar gyfer y dref newydd, drosglwyddo'r buddiant iddi;

(b) mewn unrhyw achos arall, cânt waredu'r buddiant fel y gwelant yn dda.

(3) For the purposes of this section, a blight notice is outstanding in relation to a hereditament, unit or part—

(a) until it is withdrawn in relation to the hereditament, unit or part, or

(b) where an objection to it has been made by a counter-notice under section 325, until—

(i) the time for referring the objection to the Upper Tribunal under section 329(1) ends without the claimant having referred it, or

(ii) the objection is upheld by the Upper Tribunal in relation to the hereditament, unit or part.

Partnerships

351 Partnerships: special provision

(1) For the purposes of this Part, occupation of a hereditament or agricultural unit for the purposes of carrying on a business in partnership is to be treated as occupation by the partnership, and not as occupation by any one or more of the partners individually.

(2) The definitions of "owner-occupier" in paragraphs 31 and 33 of Schedule 19 apply in relation to the partnership accordingly.

(3) A partnership is to be treated as the same partnership despite a change in membership after it has served a blight notice.

Powers to acquire land where blight notice served

352 Power of the Welsh Ministers to acquire land identified by National Development Framework for Wales

Where a blight notice has been served in respect of land falling within paragraph 2 of Schedule 19, the Welsh Ministers have power to acquire compulsorily any interest in the land in pursuance of the blight notice.

353 Power of the Welsh Ministers to acquire land affected by order relating to new town

(1) Where a blight notice has been served in respect of land falling within paragraph 5 or 6 of Schedule 19, the Welsh Ministers have power to acquire compulsorily any interest in the land in pursuance of the blight notice until a development corporation is established for the new town.

(2) Where the Welsh Ministers acquire an interest under subsection (1)—

(a) if the land is or becomes land falling within paragraph 6 of Schedule 19, they must, when the development corporation is established for the new town, transfer the interest to it;

(b) in any other case, they may dispose of the interest as they think fit.

(3) Yn achos tir sy'n dod o fewn paragraff 5 o Atodlen 19, mae Deddf Digolledu Tir 1961 (p. 33) yn cael effaith mewn perthynas â'r digolledu sy'n daladwy mewn cysylltiad â chaffael buddiant gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (1) fel pe bai y tir yn ffurfio rhan o ardal a ddynodir yn safle tref newydd drwy orchymyn sydd wedi dod i rym o dan adran 1 o Ddeddf Trefi Newydd 1981 (p. 64).

354 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir yr effeithir arno gan orchymyn sy'n ymwneud ag ardal datblygu trefol

(1) Pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â thir sy'n dod o fewn paragraff 7 o Atodlen 19, mae pŵer gan Weinidogion Cymru i gaffael yn orfodol unrhyw fuddiant yn y tir yn unol â'r hysbysiad malltod hyd nes y sefydlir corfforaeth datblygu trefol ar gyfer yr ardal datblygu trefol.

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru yn caffael buddiant o dan is-adran (1)—

(a) os yw'r gorchymyn sy'n dynodi'r tir yn ardal datblygu trefol wedi dod i rym neu'n dod i rym, rhaid iddynt, pan sefydlir y gorfforaeth datblygu trefol ar gyfer yr ardal datblygu trefol, drosglwyddo'r buddiant iddi;

(b) mewn unrhyw achos arall, cânt waredu'r buddiant fel y gwelant yn dda.

(3) Os nad yw'r gorchymyn sy'n dynodi tir yn ardal datblygu trefol wedi dod i rym, mae Deddf Digolledu Tir 1961 (p. 33) yn cael effaith mewn perthynas â'r digolledu sy'n daladwy mewn cysylltiad â chaffael buddiant gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (1) fel pe bai'r gorchymyn wedi dod i rym.

355 Pŵer Gweinidogion Cymru i gaffael tir a nodir mewn datganiad polisi seilwaith

Pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â thir sy'n dod o fewn paragraff 28 o Atodlen 19, mae pŵer gan Weinidogion Cymru i gaffael yn orfodol unrhyw fuddiant yn y tir yn unol â'r hysbysiad malltod.

356 Pŵer yr Ysgrifennydd Gwladol i gaffael tir a nodir mewn datganiad polisi cenedlaethol

Pan fo hysbysiad malltod wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â thir sy'n dod o fewn paragraff 29 o Atodlen 19, mae pŵer gan yr Ysgrifennydd Gwladol i gaffael yn orfodol unrhyw fuddiant yn y tir yn unol â'r hysbysiad malltod.

Darpariaethau amrywiol ac atodol

357 Dim tynnu'n ôl hysbysiad i drafod telerau y bernir ei fod wedi ei gyflwyno o dan y Rhan hon

Pan drinnir hysbysiad i drafod telerau fel pe bai wedi ei gyflwyno yn rhinwedd adran 331, 332, 339 neu 340, ni chaiff awdurdod priodol ei dynnu'n ôl o dan adran 31 o Ddeddf Digolledu Tir 1961 (p. 33) (ond gweler adran 341(3) ar gyfer amgylchiadau pan fernir bod hysbysiad i drafod telerau yn cael ei dynnu'n ôl pan fo hysbysiad malltod yn cael ei dynnu'n ôl).

(3) In the case of land falling within paragraph 5 of Schedule 19, the Land Compensation Act 1961 (c. 33) has effect in relation to the compensation payable in respect of the acquisition of an interest by the Welsh Ministers under subsection (1) as if the land formed part of an area designated as the site of a new town by an order that has come into operation under section 1 of the New Towns Act 1981 (c. 64).

354 Power of the Welsh Ministers to acquire land affected by order relating to urban development area

(1) Where a blight notice has been served in respect of land falling within paragraph 7 of Schedule 19, the Welsh Ministers have power to acquire compulsorily any interest in the land in pursuance of the blight notice until an urban development corporation is established for the urban development area.

(2) Where the Welsh Ministers acquire an interest under subsection (1)—

(a) if the order designating the land as an urban development area has come into effect or comes into effect, they must, when the urban development corporation is established for the urban development area, transfer the interest to it;

(b) in any other case, they may dispose of the interest as they think fit.

(3) If the order designating the land as an urban development area has not come into effect, the Land Compensation Act 1961 (c. 33) has effect in relation to the compensation payable in respect of the acquisition of an interest by the Welsh Ministers under subsection (1) as if the order had come into effect.

355 Power of the Welsh Ministers to acquire land identified in infrastructure policy statement

Where a blight notice has been served in respect of land falling within paragraph 28 of Schedule 19, the Welsh Ministers have power to acquire compulsorily any interest in the land in pursuance of the blight notice.

356 Power of the Secretary of State to acquire land identified in national policy statement

Where a blight notice has been served in respect of land falling within paragraph 29 of Schedule 19, the Secretary of State has power to acquire compulsorily any interest in the land in pursuance of the blight notice.

Miscellaneous and supplementary provisions

357 No withdrawal of notice to treat deemed to have been served under this Part

Where a notice to treat is treated as having been served by virtue of section 331, 332, 339 or 340, an appropriate authority may not withdraw it under section 31 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33) (but see section 341(3) for deemed withdrawal of a notice to treat where a blight notice is withdrawn).

358 Cymorth i gaffael eiddo pan fo gwrthwynebiad ar Sail 4

(1) Caiff cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol roi arian blaenswm i berson i alluogi'r person hwnnw i gaffael hereditament neu uned amaethyddol y cyflwynwyd gwrth-hysbysiad mewn cysylltiad ag ef neu hi o dan adran 325 sy'n pennu Sail 4 fel sail ar gyfer gwrthwynebiad.

(2) Ni chaniateir rhoi arian blaenswm ar gyfer caffael hereditament os yw ei werth blynyddol yn fwy na'r swm a bennir mewn rheoliadau o dan adran 323(5)(b).

(3) Caniateir rhoi arian blaenswm yn ddarostyngedig i amodau.

Dehongli

359 Dehongli'r Rhan hon

(1) Yn y Rhan hon—

mae i "yr ardal nad effeithir arni" ("*the unaffected area*") yr ystyr a roddir gan adran 335(1)(b);

ystyr "yr ardal yr effeithir arni" ("*the affected area*"), mewn perthynas ag uned amaethyddol, yw faint bynnag o'r uned sydd, ar y diwrnod y cyflwynir hysbysiad malltod mewn cysylltiad â'r uned, yn dir o dan falltod;

mae i "awdurdod bilio" yr ystyr a roddir i "billing authority" gan adran 1(2) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (p. 14);

mae i "awdurdod priodol" ("*appropriate authority*") yr ystyr a roddir gan Ran 3 o Atodlen 19;

mae i "buddiant cymhwysol" ("*qualifying interest*") yr ystyr a roddir gan adran 323(3);

ystyr "buddiant yr hawlydd" ("*the claimant's interest*") yw'r buddiant y mae hysbysiad malltod yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod priodol ei brynu;

mae i "datganiad polisi cenedlaethol" yr ystyr a roddir i "national policy statement" gan adran 5(2) o Ddeddf Cynllunio 2008 (p. 29);

mae i "datganiad polisi seilwaith" ("*infrastructure policy statement*") yr ystyr a roddir gan adran 127(2) o Ddeddf Seilwaith (Cymru) 2024 (dsc 3);

ystyr "deddfiad arbennig" ("*special enactment*") yw—

(a) Deddf gan Senedd Cymru neu Senedd y Deyrnas Unedig, neu

(b) offeryn sydd wedi dod yn weithredol ar ôl bod yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru neu weithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig,

sy'n nodi tir yn benodol ac yn awdurdodi ei gaffael yn orfodol;

mae i "deddfiad priodol" ("*appropriate enactment*") yr ystyr a roddir gan Ran 4 o Atodlen 19;

mae i "gwerth blynyddol" ("*annual value*") yr ystyr a roddir gan Ran 2 o Atodlen 19;

ystyr "yr hawlydd" ("*the claimant*"), mewn perthynas â hysbysiad malltod, yw'r person a gyflwynodd yr hysbysiad;

358 Assistance to acquire property where objection on Ground 4

(1) A county council or county borough council may advance money to a person to enable that person to acquire a hereditament or agricultural unit in respect of which a counter-notice has been served under section 325 specifying Ground 4 as a ground of objection.

(2) No advance may be made for the acquisition of a hereditament if its annual value exceeds the amount specified in regulations under section 323(5)(b).

(3) An advance may be made subject to conditions.

Interpretation

359 Interpretation of this Part

(1) In this Part—

"the affected area" ("*yr ardal yr effeithir arni*"), in relation to an agricultural unit, means so much of the unit as, on the day a blight notice is served in respect of the unit, consists of blighted land;

"annual value" ("*gwerth blynyddol*") has the meaning given by Part 2 of Schedule 19;

"appropriate authority" ("*awdurdod priodol*") has the meaning given by Part 3 of Schedule 19;

"appropriate enactment" ("*deddfiad priodol*") has the meaning given by Part 4 of Schedule 19;

"billing authority" ("*awdurdod bilio*") has the meaning given by section 1(2) of the Local Government Finance Act 1992 (c. 14);

"blight notice" ("*hysbysiad malltod*") has the meaning given by section 323(2);

"blighted land" ("*tir o dan falltod*") has the meaning given by section 323(1);

"the claimant" ("*yr hawlydd*"), in relation to a blight notice, means the person who served the notice;

"the claimant's interest" ("*buddiant yr hawlydd*") means the interest that a blight notice requires the appropriate authority to purchase;

"hereditament" ("*hereditament*") means a relevant hereditament within the meaning given by section 64(4)(a) to (c) of the Local Government Finance Act 1988 (c. 41) (lands and mines);

"infrastructure policy statement" ("*datganiad polisi seliwaith*") has the meaning given by section 127(2) of the Infrastructure (Wales) Act 2024 (asc 3);

"national policy statement" ("*datganiad polisi cenedlaethol*") has the meaning given by section 5(2) of the Planning Act 2008 (c. 29);

ystyr "hereditament" ("*hereditament*") yw hereditament perthnasol o fewn yr ystyr a roddir i "relevant hereditament" gan adran 64(4)(a) i (c) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 (p. 41) (tiroedd a mwyngloddiau);

mae i "hysbysiad malltod" ("*blight notice*") yr ystyr a roddir gan adran 323(2);

mae i "perchen-feddiannydd" ("*owner-occupier*") yr ystyr a roddir gan Ran 2 o Atodlen 19;

mae i "perchen-feddiannydd preswyl" ("*resident owner- occupier*") yr ystyr a roddir gan baragraff 32 o Atodlen 19;

mae i "tir o dan falltod" ("*blighted land*") yr ystyr a roddir gan adran 323(1).

(2) Mae tir a fyddai (heblaw am yr is-adran hon) yn hereditamentau ar wahân dim ond oherwydd ei fod wedi ei rannu â ffin rhwng ardaloedd dau neu ragor o awdurdodau bilio i'w drin at ddibenion y diffiniad o "hereditament" yn is-adran (1) fel pe na bai wedi ei rannu felly.

RHAN 14

GWEINYDDU A DILYSRWYDD

PENNOD 1

ARFER SWYDDOGAETHAU AWDURDODAU CYNLLUNIO

Ffioedd a thaliadau

360 Ffioedd a thaliadau am arfer swyddogaethau gan awdurdodau cynllunio

(1) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i ffi gael ei thalu neu i dâl gael ei dalu i awdurdod cynllunio am—

(a) arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau;

(b) gwneud unrhyw beth y bwriedir iddo hwyluso arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau, neu sy'n ffafriol i'w harfer neu'n ddeilliadol i'w harfer.

(2) Yn is-adran (1) nid yw cyfeiriadau at swyddogaethau awdurdod cynllunio yn cynnwys ei swyddogaethau o dan Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (gweler adran 167 o'r Ddeddf honno ynghylch hynny).

(3) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon yn benodol—

(a) gwneud darpariaeth ynghylch pryd y mae rhaid talu ffi neu dâl;

(b) gwneud darpariaeth ynghylch pwy y mae rhaid iddo dalu ffi neu dâl;

(c) gwneud darpariaeth ynghylch swm ffi neu dâl (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n pennu'r swm neu'n rhoi swyddogaeth o'i bennu, neu ddarpariaeth ynghylch sut y mae'r swm i'w gyfrifo a phwy sydd i wneud y cyfrifiad);

(d) pennu amgylchiadau pan fo ffi i'w hepgor neu ei had-dalu neu dâl i'w hepgor neu ei ad-dalu (yn gyfan gwbl neu'n rhannol);

(e) pennu amgylchiadau pan nad oes ffi i'w thalu neu dâl i'w dalu;

"owner-occupier ("*perchen-feddiannydd*") has the meaning given by Part 2 of Schedule 19;

"qualifying interest" ("*buddiant cymhwysol*") has the meaning given by section 323(3);

"resident owner-occupier" ("*perchen-feddiannydd preswyl*") has the meaning given by paragraph 32 of Schedule 19;

"special enactment" ("*deddfiad arbennig*") means—

(a) an Act of Senedd Cymru or of the Parliament of the United Kingdom, or

(b) an instrument that has come into operation having been subject to special Senedd procedure or special parliamentary procedure,

that specifically identifies land and authorises its compulsory acquisition;

"the unaffected area" ("*yr ardal nad effeithir arni*") has the meaning given by section 335(1)(b).

(2) Land that (apart from this subsection) would consist of separate hereditaments solely because it is divided by a boundary between the areas of two or more billing authorities is to be treated for the purposes of the definition of "hereditament" in subsection (1) as if it were not so divided.

PART 14

ADMINISTRATION AND VALIDITY

CHAPTER 1

EXERCISE OF FUNCTIONS OF PLANNING AUTHORITIES

Fees and charges

360 Fees and charges for exercise of functions by planning authorities

(1) Regulations may require the payment of a fee or charge to a planning authority for—

(a) exercising any of its functions;

(b) doing anything that is calculated to facilitate, or is conducive or incidental to, the exercise of any of its functions.

(2) In subsection (1) references to a planning authority's functions do not include its functions under the Historic Environment Act (for which see section 167 of that Act).

(3) Regulations under this section may in particular—

(a) make provision about when a fee or charge must be paid;

(b) make provision about who must pay a fee or charge;

(c) make provision about the amount of a fee or charge (which may include provision that specifies the amount or confers a function of specifying it, or provision about how the amount is to be calculated and who is to make the calculation);

(d) specify circumstances in which a fee or charge is to be waived or refunded (wholly or in part);

(e) specify circumstances in which no fee or charge is to be paid;

(f) gwneud darpariaeth ynghylch effaith talu neu fethu â thalu ffi neu dâl yn unol â'r rheoliadau (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n diwygio, yn diddymu neu'n dirymu unrhyw ddeddfiad, gan gynnwys unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon).

(4) Os yw rheoliadau o dan yr adran hon yn darparu i awdurdod cynllunio bennu neu gyfrifo swm unrhyw ffioedd neu daliadau, rhaid i'r awdurdod sicrhau, gan ystyried un flwyddyn ariannol gydag un arall, nad yw ei incwm o'r ffioedd neu'r taliadau yn fwy na chost arfer y swyddogaethau, neu wneud y pethau, y maent yn ymwneud â hwy.

Trefniadau ar gyfer arfer swyddogaethau sy'n ymwneud â cheisiadau

361 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i swyddogaethau gael eu harfer gan bwyllgorau, is-bwyllgorau neu swyddogion

(1) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cynllunio wneud trefniadau o dan adran 101 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol i unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau perthnasol gael ei harfer neu eu harfer gan bwyllgor, is-bwyllgor neu swyddog i'r awdurdod.

(2) Caiff y rheoliadau bennu telerau'r trefniadau (a gaiff gynnwys eithriadau) ac unrhyw amrywiadau a ganiateir yn y telerau hynny.

(3) Pan fo trefniadau sy'n ofynnol gan y rheoliadau mewn grym mewn perthynas â swyddogaeth berthnasol sydd gan awdurdod cynllunio, ni chaniateir arfer y swyddogaeth ond yn unol â'r trefniadau (ac nid yw adran 101(4) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol yn gymwys).

(4) Yn y Bennod hon ystyr "swyddogaeth berthnasol" yw swyddogaeth sy'n arferadwy mewn perthynas â chais o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon.

362 Maint a chyfansoddiad pwyllgorau sydd i arfer swyddogaethau

(1) Caiff rheoliadau osod gofynion sy'n ymwneud â maint a chyfansoddiad pwyllgor neu is-bwyllgor sydd i arfer swyddogaeth berthnasol sydd gan awdurdod cynllunio.

(2) Ni chaiff awdurdod cynllunio drefnu i swyddogaeth berthnasol sydd gan yr awdurdod gael ei harfer gan bwyllgor neu is-bwyllgor i'r awdurdod sy'n methu â bodloni gofyniad mewn rheoliadau o dan yr adran hon.

(3) Os yw pwyllgor neu is-bwyllgor sy'n arfer swyddogaeth berthnasol yn methu â bodloni gofyniad o'r fath, nid yw paragraff 43 o Atodlen 12 i'r Ddeddf Llywodraeth Leol (nid yw swyddi gwag etc. yn effeithio ar ddilysrwydd trafodion) yn gymwys mewn perthynas â'r methiant.

363 Trefniadau ar gyfer arfer swyddogaethau: atodol

(1) Mae adrannau 101 a 102 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (trefniadau ar gyfer cyflawni swyddogaethau awdurdodau lleol) yn cael effaith yn ddarostyngedig i adrannau 361 a 362 a rheoliadau a wneir odanynt.

(f) make provision about the effect of paying or failing to pay a fee or charge in accordance with the regulations (which may include provision that amends, repeals or revokes any enactment, including any provision of this Act).

(4) If regulations under this section provide for a planning authority to specify or calculate the amount of any fees or charges, the authority must ensure that, taking one financial year with another, its income from the fees or charges does not exceed the cost of exercising the functions, or doing the things, to which they relate.

Arrangements for exercise of functions relating to applications

361 Power to require functions to be exercised by committees, sub-committees or officers

(1) Regulations may require a planning authority to make arrangements under section 101 of the Local Government Act for any of its relevant functions to be exercised by a committee, sub-committee or officer of the authority.

(2) The regulations may specify the terms of the arrangements (which may include exceptions) and any permitted variations in those terms.

(3) Where arrangements required by the regulations are in force in relation to a relevant function of a planning authority, the function may only be exercised in accordance with the arrangements (and section 101(4) of the Local Government Act does not apply).

(4) In this Chapter "relevant function" means a function exercisable in relation to an application under or by virtue of this Act.

362 Size and composition of committees to exercise functions

(1) Regulations may impose requirements relating to the size and composition of a committee or sub-committee by which a relevant function of a planning authority is to be exercised.

(2) A planning authority may not arrange for a relevant function of the authority to be exercised by a committee or sub-committee of the authority that fails to satisfy a requirement of regulations under this section.

(3) If a committee or sub-committee exercising a relevant function fails to satisfy such a requirement, paragraph 43 of Schedule 12 to the Local Government Act (validity of proceedings not affected by vacancies etc.) does not apply in relation to the failure.

363 Arrangements for exercise of functions: supplementary

(1) Sections 101 and 102 of the Local Government Act (arrangements for discharge of functions of local authorities) have effect subject to sections 361 and 362 and regulations made under them.

(2) Pan fo trefniadau mewn grym o dan adran 101(5) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol i ddau awdurdod cynllunio neu ragor arfer unrhyw un neu ragor o'u swyddogaethau perthnasol ar y cyd, mae adrannau 361 a 362 yn gymwys mewn perthynas â'r swyddogaethau hynny fel pe bai—

(a) cyfeiriadau at bwyllgor neu is-bwyllgor awdurdod cynllunio yn gyfeiriadau at gyd-bwyllgor neu gyd-is-bwyllgor i'r awdurdodau hynny;

(b) cyfeiriadau at swyddog awdurdod cynllunio yn gyfeiriadau at swyddog i unrhyw un neu ragor o'r awdurdodau hynny.

(3) Caiff rheoliadau o dan adrannau 361 a 362—

(a) gwneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd gwahanol;

(b) gwneud darpariaeth arbennig ar gyfer achosion pan fo dau neu ragor o awdurdodau wedi gwneud trefniadau ar gyfer arfer unrhyw un neu ragor o'u swyddogaethau perthnasol o dan adran 101(1)(b) neu (5) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (cyflawni swyddogaethau gan awdurdod arall neu gan awdurdodau'n gweithredu ar y cyd).

PENNOD 2

ACHOSION GERBRON GWEINIDOGION CYMRU

Ffioedd a thaliadau

364 Ffioedd a thaliadau am geisiadau ac apelau i Weinidogion Cymru

(1) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i ffi gael ei thalu neu i dâl gael ei dalu i Weinidogion Cymru am—

(a) arfer unrhyw swyddogaethau sydd ganddynt mewn perthynas â chais a wnaed neu y bwriedir ei wneud iddynt o dan adran 78 (opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyo materion a gadwyd yn ôl) neu adran 80 (ceisiadau cysylltiedig);

(b) gwneud unrhyw beth y bwriedir iddo hwyluso arfer unrhyw un neu ragor o'r swyddogaethau hynny, neu sy'n ffafriol i'w harfer neu'n ddeilliadol i'w harfer.

(2) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol talu ffi i Weinidogion Cymru pan wneir cais am ganiatâd cynllunio iddynt o dan adran 85 (datblygiad brys y Goron).

(3) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i berson sy'n gwneud apêl i Weinidogion Cymru o dan unrhyw ddarpariaeth a wneir gan neu o dan y Ddeddf hon dalu ffi i Weinidogion Cymru.

(4) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol talu ffi i Weinidogion Cymru neu awdurdod cynllunio (neu dalu ffioedd i'r ddau ohonynt) pan wneir apêl i Weinidogion Cymru o dan adran 131 (apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi) ar y sail y dylid rhoi caniatâd cynllunio neu y dylid dileu amod mewn caniatâd cynllunio neu gyfyngiad arno.

(5) Mae ffi sy'n daladwy o dan reoliadau a wneir o dan is-adran (4) yn ychwanegol at unrhyw ffi sy'n daladwy o dan reoliadau a wneir o dan is-adran (3).

(6) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon yn benodol—

(a) gwneud darpariaeth ynghylch pryd y mae rhaid talu ffi neu dâl;

(2) Where arrangements are in force under section 101(5) of the Local Government Act for two or more planning authorities to exercise any of their relevant functions jointly, sections 361 and 362 apply in relation to those functions as if—

(a) references to a committee or sub-committee of a planning authority were references to a joint committee or joint sub-committee of those authorities;

(b) references to an officer of a planning authority were references to an officer of any of those authorities.

(3) Regulations under sections 361 and 362 may—

(a) make different provision for different areas;

(b) make special provision for cases where two or more authorities have made arrangements for the exercise of any of their relevant functions under section 101(1)(b) or (5) of the Local Government Act (discharge of functions by another authority or by authorities acting jointly).

CHAPTER 2

PROCEEDINGS BEFORE THE WELSH MINISTERS

Fees and charges

364 Fees and charges for applications and appeals to the Welsh Ministers

(1) Regulations may require the payment of a fee or charge to the Welsh Ministers for—

(a) exercising any functions they have in relation to an application made or proposed to be made to them under section 78 (option to make application for planning permission or approval of reserved matters to the Welsh Ministers) or section 80 (connected applications);

(b) doing anything that is calculated to facilitate, or is conducive or incidental to, the exercise of any of those functions.

(2) Regulations may require the payment of a fee to the Welsh Ministers where an application for planning permission is made to them under section 85 (urgent Crown development).

(3) Regulations may require a person who makes an appeal to the Welsh Ministers under any provision made by or under this Act to pay a fee to the Welsh Ministers.

(4) Regulations may require the payment of a fee to the Welsh Ministers or a planning authority (or of fees to both of them) where an appeal is made to the Welsh Ministers under section 131 (appeal against enforcement notice) on the ground that planning permission ought to be granted or a condition or limitation of planning permission ought to be removed.

(5) A fee payable under regulations made under subsection (4) is in addition to any fee payable under regulations made under subsection (3).

(6) Regulations under this section may in particular—

(a) make provision about when a fee or charge must be paid;

(b) yn achos rheoliadau o dan is-adran (1), (2) neu (4), wneud darpariaeth ynghylch pwy y mae rhaid iddo dalu ffi neu dâl;

(c) gwneud darpariaeth ynghylch swm ffi neu dâl (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n pennu'r swm neu'n rhoi swyddogaeth o'i bennu, neu ddarpariaeth ynghylch sut y mae'r swm i'w gyfrifo a phwy sydd i'w gyfrifo);

(d) pennu amgylchiadau pan fo ffi i'w hepgor neu ei had-dalu neu dâl i'w hepgor neu ei ad-dalu (yn gyfan gwbl neu'n rhannol);

(e) pennu amgylchiadau pan nad oes ffi i'w thalu neu dâl i'w dalu;

(f) gwneud darpariaeth ynghylch effaith talu neu fethu â thalu ffi neu dâl yn unol â'r rheoliadau (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n diwygio, yn diddymu neu'n dirymu unrhyw ddeddfiad, gan gynnwys unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon);

(g) pennu amgylchiadau pan fo ffi neu dâl a delir i Weinidogion Cymru yn unol â'r rheoliadau i'w throsglwyddo neu ei drosglwyddo i berson arall.

(7) Nid yw'r adran hon yn cyfyngu ar unrhyw bŵer arall a roddir gan y Ddeddf hon i wneud darpariaeth ynghylch talu ffioedd neu daliadau i Weinidogion Cymru.

Darpariaethau gweithdrefnol sy'n gymwys i achosion gerbron Gweinidogion Cymru

365 Penderfynu apêl gan arolygydd

(1) Mae apêl y mae'r adran hon yn gymwys iddi i'w phenderfynu gan arolygydd yn hytrach na chan Weinidogion Cymru.

(2) Mae'r adran hon yn gymwys i unrhyw apêl a wneir i Weinidogion Cymru o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon heblaw apêl o dan adran 61 (gweler adran 62(4) i (6) ac Atodlen 2 ynghylch hynny) neu o dan reoliadau ASC.

(3) Ond nid yw'r adran hon yn gymwys i apêl—

(a) os yw'n apêl o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) os yw Gweinidogion Cymru yn cyfarwyddo bod yr apêl i'w phenderfynu ganddynt hwy yn hytrach na chan arolygydd.

(4) Pan fo arolygydd yn penderfynu apêl, mae penderfyniad yr arolygydd i'w drin fel pe bai'n benderfyniad gan Weinidogion Cymru.

(5) Mae Atodlen 20 yn gwneud darpariaeth bellach mewn cysylltiad â phenodi arolygwyr i benderfynu apelau ac mewn cysylltiad â rhoi cyfarwyddydau o dan is-adran (3)(b).

366 Dewis o ymchwiliad, gwrandawiad neu weithdrefn ysgrifenedig ar gyfer apelau a cheisiadau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i'r achosion a ganlyn—

(a) unrhyw gais a wneir i Weinidogion Cymru neu a atgyfeirir atynt o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon heblaw cais am orchymyn o dan Ran 11 (priffyrdd) neu Ran 12 (ymgymerwyr statudol);

(b) unrhyw apêl a wneir i Weinidogion Cymru o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon heblaw apêl o dan adran 61 (gweler adran 62(3) ynghylch hynny) neu o dan reoliadau ASC.

(b) in the case of regulations under subsection (1), (2) or (4), make provision about who must pay a fee or charge;

(c) make provision about the amount of a fee or charge (which may include provision that specifies the amount or confers a function of specifying it, or provision about how the amount is to be calculated and who is to make the calculation);

(d) specify circumstances in which a fee or charge is to be waived or refunded (wholly or in part);

(e) specify circumstances in which no fee or charge is to be paid;

(f) make provision about the effect of paying or failing to pay a fee or charge in accordance with the regulations (which may include provision that amends, repeals or revokes any enactment, including any provision of this Act);

(g) specify circumstances in which a fee or charge paid to the Welsh Ministers in accordance with the regulations is to be transferred to another person.

(7) This section does not limit any other power conferred by this Act to make provision about the payment of fees or charges to the Welsh Ministers.

Procedural provisions applying to proceedings before the Welsh Ministers

365 Determination of appeal by inspector

(1) An appeal to which this section applies is to be determined by an inspector instead of by the Welsh Ministers.

(2) This section applies to any appeal made to the Welsh Ministers under or by virtue of this Act, other than an appeal under section 61 (for which see section 62(4) to (6) and Schedule 2) or under CIL regulations.

(3) But this section does not apply to an appeal if—

(a) it is an appeal of a description specified in regulations, or

(b) the Welsh Ministers direct that the appeal is to be determined by them instead of by an inspector.

(4) Where an inspector determines an appeal, the inspector's decision is to be treated as the decision of the Welsh Ministers.

(5) Schedule 20 makes further provision in connection with the appointment of inspectors to determine appeals and the giving of directions under subsection (3)(b).

366 Choice of inquiry, hearing or written procedure for appeals and applications

(1) This section applies to the following proceedings—

(a) any application made or referred to the Welsh Ministers under or by virtue of this Act, other than an application for an order under Part 11 (highways) or Part 12 (statutory undertakers);

(b) any appeal made to the Welsh Ministers under or by virtue of this Act, other than an appeal under section 61 (for which see section 62(3)) or under CIL regulations.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru ym mhob achos benderfynu'r weithdrefn ar gyfer ystyried achos y mae'r adran hon yn gymwys iddo.

(3) Rhaid i benderfyniad ddarparu i'r achos gael ei ystyried mewn un neu ragor o'r ffyrdd a ganlyn—

(a) mewn ymchwiliad lleol;

(b) mewn gwrandawiad;

(c) ar sail sylwadau ysgrifenedig.

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru wneud penderfyniad cyn diwedd y cyfnod a bennir mewn rheoliadau.

(5) Caniateir i benderfyniad gael ei amrywio drwy benderfyniad pellach ar unrhyw adeg cyn penderfynu'r achos y mae'r penderfyniad yn ymwneud ag ef.

(6) Rhaid i Weinidogion Cymru hysbysu'r personau a ganlyn am benderfyniad—

(a) y ceisydd neu'r apelydd (fel y bo'n briodol), a

(b) yr awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r achos yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

(7) Mewn achos pan fo cais wedi ei wneud i Weinidogion Cymru o dan adran 78 (opsiwn i wneud cais am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyo materion a gadwyd yn ôl i Weinidogion Cymru) neu adran 80 (ceisiadau cysylltiedig), rhaid iddynt hefyd hysbysu unrhyw bersonau cynrychioliadol y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

(8) Yn is-adran (7) ystyr "person cynrychioliadol" yw person y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod yn cynrychioli personau (heblaw'r ceisydd a'r awdurdod cynllunio) sydd â buddiant yn yr achos.

(9) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r meini prawf y byddant yn eu cymhwyso wrth wneud penderfyniadau o dan yr adran hon.

(10) Caiff rheoliadau ddiwygio is-adran (1)—

(a) i ychwanegu achos o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon,

(b) i ddileu achos, neu

(c) i addasu disgrifiad o achos.

367 Gofynion gweithdrefnol ar gyfer apelau, ceisiadau ac achosion eraill

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad—

(a) ag achos ar unrhyw gais, unrhyw apêl neu unrhyw atgyfeiriad a wneir i neu at Weinidogion Cymru o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon (pa un a yw'n cael ei ystyried mewn ymchwiliad lleol, mewn gwrandawiad neu ar sail sylwadau ysgrifenedig);

(b) ag unrhyw ymchwiliad lleol arall neu unrhyw wrandawiad arall a gynhelir neu sydd i'w gynnal gan Weinidogion Cymru neu ar eu rhan o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon.

(2) The Welsh Ministers must in each case determine the procedure by which proceedings to which this section applies are to be considered.

(3) A determination must provide for the proceedings to be considered in one or more of the following ways—

(a) at a local inquiry;

(b) at a hearing;

(c) on the basis of representations in writing.

(4) The Welsh Ministers must make a determination before the end of the period specified in regulations.

(5) A determination may be varied by a further determination at any time before the proceedings to which it relates are determined.

(6) The Welsh Ministers must notify the following persons of a determination—

(a) the applicant or appellant (as appropriate), and

(b) the planning authority in whose area the land to which the proceedings relate is situated.

(7) In a case where an application has been made to the Welsh Ministers under section 78 (option to make application for planning permission or approval of reserved matters to the Welsh Ministers) or section 80 (connected applications), they must also notify any representative persons they consider appropriate.

(8) In subsection (7) "representative person" means a person that the Welsh Ministers consider to represent persons (other than the applicant and the planning authority) who have an interest in the proceedings.

(9) The Welsh Ministers must publish the criteria they will apply in making determinations under this section.

(10) Regulations may amend subsection (1) to—

(a) add proceedings under or by virtue of this Act,

(b) remove proceedings, or

(c) modify a description of proceedings.

367 Procedural requirements for appeals, applications and other proceedings

(1) Regulations may make provision about the procedure to be followed in connection with—

(a) proceedings on any application, appeal or reference made to the Welsh Ministers under or by virtue of this Act (whether it is considered at a local inquiry, at a hearing or on the basis of representations in writing);

(b) any other local inquiry or hearing held or to be held by or on behalf of the Welsh Ministers under or by virtue of this Act.

(2) Caiff y rheoliadau gynnwys darpariaeth ynghylch—

(a) y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â materion paratoadol ar gyfer ymchwiliad neu wrandawiad neu gyflwyno sylwadau ysgrifenedig neu faterion sy'n codi yn dilyn ymchwiliad neu wrandawiad neu gyflwyno sylwadau ysgrifenedig;

(b) cynnal achos.

(3) Caiff y rheoliadau gynnwys darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn—

(a) pan fo camau wedi eu cymryd gyda golwg ar gynnal ymchwiliad neu wrandawiad nad yw'n digwydd,

(b) pan fo camau wedi eu cymryd gyda golwg ar benderfynu unrhyw fater gan arolygydd a bod yr achos yn destun cyfarwyddyd bod rhaid i'r mater gael ei benderfynu yn lle hynny gan Weinidogion Cymru, neu

(c) pan fo camau wedi eu cymryd yn unol â chyfarwyddyd o'r fath a bod cyfarwyddyd pellach yn cael ei roi sy'n dirymu'r cyfarwyddyd hwnnw,

a chânt ddarparu bod camau o'r fath i'w trin fel cydymffurfedd, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, â gofynion y rheoliadau.

(4) Caiff y rheoliadau—

(a) pennu terfyn amser y mae rhaid i barti i achos gyflwyno sylwadau ysgrifenedig ac unrhyw ddogfennau ategol ynddo, neu alluogi Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddydau sy'n gosod y terfyn amser mewn achos penodol neu mewn achosion o ddisgrifiad penodol;

(b) galluogi Gweinidogion Cymru i fynd ymlaen i wneud penderfyniad gan ystyried dim ond y sylwadau ysgrifenedig a'r dogfennau ategol a gyflwynwyd o fewn y terfyn amser;

(c) galluogi Gweinidogion Cymru, ar ôl rhoi hysbysiad ysgrifenedig i'r partïon o'u bwriad i wneud hynny, i fynd ymlaen i wneud penderfyniad er na chyflwynwyd unrhyw sylwadau ysgrifenedig o fewn y terfyn amser, os ydynt yn ystyried bod ganddynt ddigon o ddeunydd ger eu bron i'w galluogi i ddod i benderfyniad ar rinweddau'r achos.

(5) Caiff y rheoliadau hefyd wneud darpariaeth ynghylch yr amgylchiadau pan—

(a) caniateir i gyfarwyddyd ynghylch talu costau Gweinidogion Cymru gael ei roi o dan adran 372;

(b) caniateir i orchymyn ynghylch talu costau parti gael ei wneud o dan adran 373.

(6) Caiff y rheoliadau ddarparu na chaniateir, o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau, godi mater mewn achos ar apêl i Weinidogion Cymru oni bai—

(a) y codwyd y mater yn flaenorol cyn adeg a bennir yn y rheoliadau, neu

(b) y dangosir na ellid bod wedi codi'r mater cyn yr adeg honno.

(7) Nid yw'r adran hon yn cyfyngu ar unrhyw bŵer arall a roddir gan y Ddeddf hon i wneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn ar gais neu apêl a wneir i Weinidogion Cymru neu atgyfeiriad a wneir atynt.

(2) The regulations may include provision about—

(a) the procedure to be followed in connection with matters preparatory or subsequent to an inquiry or hearing or to the making of representations in writing;

(b) the conduct of proceedings.

(3) The regulations may include provision about the procedure to be followed—

(a) where steps have been taken with a view to the holding of an inquiry or hearing that does not take place,

(b) where steps have been taken with a view to the determination of any matter by an inspector and the proceedings are the subject of a direction that the matter must instead be determined by the Welsh Ministers, or

(c) where steps have been taken in pursuance of such a direction and a further direction is given revoking that direction,

and may provide that such steps are to be treated as compliance, in whole or in part, with the requirements of the regulations.

(4) The regulations may—

(a) specify a time limit within which a party to proceedings must submit representations in writing and any supporting documents, or enable the Welsh Ministers to give directions setting the time limit in a particular case or in cases of a particular description;

(b) enable the Welsh Ministers to proceed to a decision taking into account only the representations in writing and supporting documents that were submitted within the time limit;

(c) enable the Welsh Ministers, after giving the parties notice in writing of their intention to do so, to proceed to a decision even though no representations in writing were submitted within the time limit, if they consider that they have sufficient material before them to enable them to reach a decision on the merits of the case.

(5) The regulations may also make provision about the circumstances in which—

(a) a direction about the payment of the Welsh Ministers' costs may be given under section 372;

(b) an order about the payment of a party's costs may be made under section 373.

(6) The regulations may provide that in circumstances specified in the regulations a matter may not be raised in proceedings on an appeal to the Welsh Ministers unless—

(a) the matter was previously raised before a time specified in the regulations, or

(b) it is shown that the matter could not have been raised before that time.

(7) This section does not limit any other power conferred by this Act to make provision about the procedure to be followed on an application, appeal or reference to the Welsh Ministers.

Ymchwiliadau lleol

368 Pŵer Gweinidogion Cymru i gynnal ymchwiliad lleol

(1) Caiff Gweinidogion Cymru beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal at ddibenion arfer unrhyw un neu ragor o'u swyddogaethau o dan neu yn rhinwedd unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau'r Ddeddf hon (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6).

(2) Gweler hefyd—

(a) paragraff 5(2) o Atodlen 4 a pharagraff 2(1) o Atodlen 20 ar gyfer pwerau arolygydd i gynnal ymchwiliad lleol yn unol â phenderfyniad o dan adran 366;

(b) paragraffau 4 a 13 o Atodlen 17 ar gyfer dyletswyddau Gweinidogion Cymru i beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal mewn achosion penodol pan wneir gwrthwynebiadau neu pan gyflwynir sylwadau mewn perthynas â gorchmynion o dan Ran 11 (priffyrdd).

369 Pŵer person sy'n cynnal ymchwiliad i wneud tystiolaeth yn ofynnol

(1) Caiff person sy'n cynnal ymchwiliad lleol o dan y Ddeddf hon ei gwneud yn ofynnol drwy wŷs i unrhyw berson—

(a) bod yn bresennol yn yr ymchwiliad, ar adeg ac mewn lle a ddatgenir yn y wŷs, a rhoi tystiolaeth, neu

(b) dangos unrhyw ddogfennau sydd ym meddiant y person neu sydd o dan reolaeth y person, sy'n ymwneud ag unrhyw fater o dan sylw yn yr ymchwiliad.

(2) Caiff y person sy'n cynnal yr ymchwiliad gymryd tystiolaeth ar lw, ac at y diben hwnnw caiff weinyddu llwon.

(3) Nid yw gwŷs o dan yr adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i berson fod yn bresennol yn yr ymchwiliad oni bai bod treuliau angenrheidiol y person ar gyfer bod yn bresennol yn cael eu talu neu eu cynnig i'r person.

(4) Ni chaniateir ei gwneud yn ofynnol o dan yr adran hon i berson ddangos teitl (nac unrhyw offeryn sy'n ymwneud â theitl) unrhyw dir nad yw'n perthyn i awdurdod lleol.

(5) Mae'n drosedd i berson—

(a) gwrthod cydymffurfio â gofyniad mewn gwŷs o dan yr adran hon neu fethu'n fwriadol â chydymffurfio â gofyniad o'r fath, neu

(b) newid, atal, cuddio neu ddinistrio'n fwriadol ddogfen y mae'n ofynnol i'r person ei dangos o dan yr adran hon, neu y mae'r person yn agored i orfod ei dangos o dan yr adran hon.

(6) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (5) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol neu i'w garcharu am gyfnod nad yw'n hwy na'r uchafswm cyfnod am droseddau diannod, neu'r ddau.

(7) Yn is-adran (6) ystyr "yr uchafswm cyfnod am droseddau diannod" yw—

(a) mewn perthynas â throsedd a gyflawnir cyn i adran 281(5) o Ddeddf Cyfiawnder Troseddol 2003 (p. 44) ddod i rym, 6 mis;

(b) mewn perthynas â throsedd a gyflawnir ar ôl iddi ddod i rym, 51 o wythnosau.

Local inquiries

368 Power of the Welsh Ministers to hold local inquiry

(1) The Welsh Ministers may cause a local inquiry to be held for the purposes of the exercise of any of their functions under or by virtue of any of the provisions of this Act (except Chapter 2 of Part 6).

(2) See also—

(a) paragraph 5(2) of Schedule 4 and paragraph 2(1) of Schedule 20 for powers of an inspector to hold a local inquiry in accordance with a determination under section 366;

(b) paragraphs 4 and 13 of Schedule 17 for duties of the Welsh Ministers to cause a local inquiry to be held in certain cases where objections or representations are made in relation to orders under Part 11 (highways).

369 Power of person holding inquiry to require evidence

(1) A person holding a local inquiry under this Act may by summons require any person—

(a) to attend the inquiry, at a time and place stated in the summons, and to give evidence, or

(b) to produce any documents in the person's possession or under the person's control that relate to any matter in question at the inquiry.

(2) The person holding the inquiry may take evidence on oath, and for that purpose may administer oaths.

(3) A summons under this section does not require a person to attend the inquiry unless the person's necessary expenses of attending are paid or offered to the person.

(4) A person may not be required under this section to produce the title (or any instrument relating to the title) of any land that does not belong to a local authority.

(5) It is an offence for a person to—

(a) refuse or deliberately fail to comply with a requirement of a summons under this section, or

(b) deliberately alter, suppress, conceal or destroy a document the person is required, or is liable to be required, to produce under this section.

(6) A person guilty of an offence under subsection (5) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale or imprisonment for a term not exceeding the maximum term for summary offences, or both.

(7) In subsection (6) "the maximum term for summary offences" means—

(a) in relation to an offence committed before section 281(5) of the Criminal Justice Act 2003 (c. 44) comes into force, 6 months;

(b) in relation to an offence committed after it comes into force, 51 weeks.

370 Mynediad i dystiolaeth mewn ymchwiliad

(1) Mewn ymchwiliad lleol a gynhelir o dan y Ddeddf hon—

(a) rhaid clywed tystiolaeth lafar yn gyhoeddus, a

(b) rhaid i dystiolaeth ddogfennol fod ar gael i'r cyhoedd edrych arni.

(2) Ond os yw awdurdod gweinidogol wedi ei fodloni bod y ddau amod yn is-adran (3) wedi eu bodloni mewn perthynas ag ymchwiliad, caiff gyfarwyddo nad yw tystiolaeth o ddisgrifiad a bennir yn y cyfarwyddyd i'w chlywed nac ar gael i edrych arni yn yr ymchwiliad hwnnw ond gan bersonau a bennir yn y cyfarwyddyd neu gan bersonau o ddisgrifiad a bennir ynddo.

(3) Yr amodau yw—

(a) y byddai rhoi tystiolaeth o ddisgrifiad penodol yn gyhoeddus neu ei rhoi ar gael i'r cyhoedd edrych arni yn debygol o arwain at ddatgelu gwybodaeth—

(i) am ddiogelwch gwladol, neu

(ii) am y mesurau sydd wedi eu cymryd neu sydd i'w cymryd i sicrhau diogelwch unrhyw dir neu unrhyw eiddo arall, a

(b) y byddai datgelu'r wybodaeth i'r cyhoedd yn erbyn y buddiant cenedlaethol.

(4) Os yw awdurdod gweinidogol yn ystyried rhoi cyfarwyddyd o dan yr adran hon, caiff y Cwnsler Cyffredinol benodi person ("cynrychiolydd a benodir") i gynrychioli buddiannau unrhyw berson a fydd yn cael ei atal rhag clywed unrhyw dystiolaeth neu edrych ar unrhyw dystiolaeth mewn ymchwiliad lleol os rhoddir y cyfarwyddyd.

(5) Os nad oes cynrychiolydd a benodir pan fydd awdurdod gweinidogol yn rhoi cyfarwyddyd o dan yr adran hon, caiff y Cwnsler Cyffredinol benodi person yn gynrychiolydd a benodir ar unrhyw adeg at ddibenion yr ymchwiliad.

(6) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—

(a) y weithdrefn sydd i'w dilyn gan awdurdod gweinidogol cyn iddo roi cyfarwyddyd o dan yr adran hon mewn achos pan fo cynrychiolydd a benodir;

(b) swyddogaethau cynrychiolydd a benodir.

(7) Yn yr adran hon ac adran 371, ystyr "awdurdod gweinidogol" yw Gweinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol.

371 Talu cynrychiolydd a benodir pan fo mynediad i dystiolaeth wedi ei gyfyngu

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw person wedi ei benodi o dan adran 370 yn gynrychiolydd a benodir at ddibenion ymchwiliad lleol, pa un a yw'r ymchwiliad yn digwydd ai peidio.

(2) Caiff awdurdod gweinidogol gyfarwyddo person ("y person cyfrifol") i dalu ffioedd a threuliau'r cynrychiolydd a benodir.

(3) Rhaid i'r person cyfrifol fod yn berson y mae'r awdurdod gweinidogol yn ystyried bod ganddo un neu ragor o fuddiannau yn yr ymchwiliad, neu y byddai wedi bod ag un neu ragor o fuddiannau yn yr ymchwiliad, mewn perthynas—

(a) â diogelwch gwladol, neu

370 Access to evidence at inquiry

(1) At a local inquiry held under this Act—

(a) oral evidence must be heard in public, and

(b) documentary evidence must be available for public inspection.

(2) But if a ministerial authority is satisfied that both of the conditions in subsection (3) are met in relation to an inquiry, it may direct that evidence of a description specified in the direction is to be heard or available for inspection at that inquiry only by persons who are specified in the direction or of a description specified in it.

(3) The conditions are—

(a) that giving evidence of a particular description in public or making it available for public inspection would be likely to result in the disclosure of information about—

(i) national security, or

(ii) the measures taken or to be taken to ensure the security of any land or other property, and

(b) that the public disclosure of the information would be against the national interest.

(4) If a ministerial authority is considering giving a direction under this section, the Counsel General may appoint a person (an "appointed representative") to represent the interests of any person who will be prevented from hearing or inspecting any evidence at a local inquiry if the direction is given.

(5) If there is no appointed representative when a ministerial authority gives a direction under this section, the Counsel General may at any time appoint a person as an appointed representative for the purposes of the inquiry.

(6) Regulations may make provision about—

(a) the procedure to be followed by a ministerial authority before it gives a direction under this section in a case where there is an appointed representative;

(b) the functions of an appointed representative.

(7) In this section and section 371, "ministerial authority" means the Welsh Ministers or the Secretary of State.

371 Payment of appointed representative where access to evidence restricted

(1) This section applies if a person is appointed under section 370 as an appointed representative for the purposes of a local inquiry, whether or not the inquiry takes place.

(2) A ministerial authority may direct a person ("the responsible person") to pay the fees and expenses of the appointed representative.

(3) The responsible person must be a person that the ministerial authority considers is, or would have been, interested in the inquiry in relation to—

(a) national security, or

(b) â'r mesurau sydd wedi eu cymryd neu sydd i'w cymryd i sicrhau diogelwch unrhyw dir neu unrhyw eiddo arall.

(4) Os nad yw'r cynrychiolydd a benodir a'r person cyfrifol yn gallu cytuno ar swm y ffioedd a'r treuliau, rhaid i'r swm gael ei benderfynu gan yr awdurdod gweinidogol a roddodd y cyfarwyddyd.

(5) Rhaid i'r awdurdod gweinidogol beri i'r swm y cytunir arno rhwng y cynrychiolydd a benodir a'r person cyfrifol, neu a benderfynir gan yr awdurdod gweinidogol, gael ei ardystio.

(6) Gellir adennill y swm ardystiedig oddi wrth y person cyfrifol fel dyled.

Costau achosion gerbron Gweinidogion Cymru

372 Talu costau Gweinidogion Cymru

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i'r achosion a ganlyn—

(a) achos ar gais, apêl neu atgyfeiriad a wneir i neu at Weinidogion Cymru o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon (pa un a yw'n cael ei ystyried neu ei hystyried mewn ymchwiliad lleol, mewn gwrandawiad neu ar sail sylwadau ysgrifenedig);

(b) unrhyw ymchwiliad lleol arall neu unrhyw wrandawiad arall a gynhelir neu sydd i'w gynnal gan neu ar ran Gweinidogion Cymru o dan neu yn rhinwedd unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r ceisydd neu'r apelydd, neu awdurdod cynllunio neu barti arall i'r achos, dalu'r costau yr eir iddynt gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â'r achos (neu gymaint o'r costau hynny ag a gyfarwyddir gan Weinidogion Cymru).

(3) Mae'r costau yr eir iddynt gan Weinidogion Cymru mewn perthynas ag unrhyw achos yn cynnwys—

(a) yr holl gost weinyddol yr eir iddi gan Weinidogion Cymru mewn cysylltiad â'r achos, gan gynnwys yn benodol swm rhesymol y maent yn ei benderfynu mewn cysylltiad â chostau staff cyffredinol a gorbenion Llywodraeth Cymru;

(b) costau mewn cysylltiad ag ymchwiliad neu wrandawiad nad yw'n digwydd.

(4) Caiff rheoliadau bennu swm dyddiol safonol ar gyfer achos o ddisgrifiad penodedig.

(5) Pan fo achos o ddisgrifiad penodedig yn digwydd, rhaid cymryd mai'r costau yr eir iddynt gan Weinidogion Cymru yw—

(a) y swm dyddiol safonol am bob diwrnod (neu gyfran briodol o'r swm hwnnw am ran o ddiwrnod) y mae person penodedig yn ymwneud ag ymdrin â'r achos arno;

(b) costau yr eir iddynt mewn gwirionedd mewn cysylltiad ag ymdrin â'r achos—

(i) ar lwfansau teithio neu gynhaliaeth, neu

(ii) ar ddarparu llety neu gyfleusterau eraill;

(c) unrhyw gostau y gellir eu priodoli i benodi personau penodedig i gynorthwyo i ymdrin â'r achos;

(d) unrhyw gostau neu alldaliadau cyfreithiol yr eir iddynt neu a wneir gan Weinidogion Cymru neu ar eu rhan mewn cysylltiad â'r achos.

(b) the measures taken or to be taken to ensure the security of any land or other property.

(4) If the appointed representative and the responsible person are unable to agree the amount of the fees and expenses, the amount must be determined by the ministerial authority that gave the direction.

(5) The ministerial authority must cause the amount agreed between the appointed representative and the responsible person, or determined by the ministerial authority, to be certified.

(6) The certified amount is recoverable from the responsible person as a debt.

Costs of proceedings before the Welsh Ministers

372 Payment of costs of the Welsh Ministers

(1) This section applies to the following proceedings—

(a) proceedings on an application, appeal or reference made to the Welsh Ministers under or by virtue of this Act (whether it is considered at a local inquiry, at a hearing or on the basis of representations in writing);

(b) any other local inquiry or hearing held or to be held by or on behalf of the Welsh Ministers under or by virtue of any provision of this Act.

(2) The Welsh Ministers may give a direction requiring the applicant or appellant, or a planning authority or other party to the proceedings, to pay the costs incurred by the Welsh Ministers in relation to the proceedings (or so much of those costs as the Welsh Ministers may direct).

(3) The costs incurred by the Welsh Ministers in relation to any proceedings include—

(a) the entire administrative cost incurred by the Welsh Ministers in connection with the proceedings, including in particular a reasonable amount that they determine in respect of general staff costs and overheads of the Welsh Government;

(b) costs in respect of an inquiry or hearing that does not take place.

(4) Regulations may specify a standard daily amount for proceedings of a specified description.

(5) Where proceedings of a specified description take place, the costs incurred by the Welsh Ministers are to be taken to be—

(a) the standard daily amount for each day (or an appropriate proportion of that amount for a part of a day) on which a specified person is engaged in dealing with the case;

(b) costs actually incurred in connection with dealing with the case on—

(i) travelling or subsistence allowances, or

(ii) the provision of accommodation or other facilities;

(c) any costs attributable to the appointment of specified persons to assist in dealing with the case;

(d) any legal costs or disbursements incurred or made by or on behalf of the Welsh Ministers in connection with the case.

(6) Yn yr adran hon ystyr "penodedig" yw wedi ei bennu mewn rheoliadau.

(7) Nid yw'r adran hon yn gymwys i achosion o dan reoliadau ASC (ac nid yw'n cyfyngu ar y ddarpariaeth y caiff rheoliadau ASC ei gwneud ynghylch costau achosion odanynt).

373 Gorchmynion sy'n ymwneud â chostau partïon

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i'r achosion a ganlyn—

(a) achos ar gais, apêl neu atgyfeiriad a wneir i neu at Weinidogion Cymru o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon (pa un a yw'n cael ei ystyried neu ei hystyried mewn ymchwiliad lleol, mewn gwrandawiad neu ar sail sylwadau ysgrifenedig);

(b) unrhyw ymchwiliad lleol arall neu unrhyw wrandawiad arall a gynhelir neu sydd i'w gynnal gan Weinidogion Cymru neu ar eu rhan o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud gorchmynion ynghylch—

(a) costau'r ceisydd neu'r apelydd neu awdurdod cynllunio neu barti arall i'r achos (a gaiff gynnwys costau mewn cysylltiad ag ymchwiliad neu wrandawiad nad yw'n digwydd), a

(b) y person neu'r personau y mae rhaid iddo neu y mae rhaid iddynt dalu'r costau hynny.

(3) Ond ni chaiff Gweinidogion Cymru orchymyn i berson dalu costau parti arall oni bai eu bod wedi eu bodloni—

(a) bod y person wedi ymddwyn yn afresymol mewn perthynas â'r achos, a

(b) bod ymddygiad afresymol y person wedi achosi i'r parti arall fynd i wariant diangen neu wariant a wastraffwyd.

(4) Rhaid i'r pŵer i wneud gorchmynion o dan yr adran hon hefyd gael ei arfer yn unol ag unrhyw ddarpariaeth a wneir o dan adran 367 (gofynion gweithdrefnol).

(5) Nid yw'r adran hon yn gymwys i achosion o dan reoliadau ASC (ac nid yw'n cyfyngu ar y ddarpariaeth y caiff rheoliadau ASC ei gwneud ynghylch costau achosion odanynt).

PENNOD 3

DILYSRWYDD CYNLLUNIAU, PENDERFYNIADAU A GORCHMYNION

Adolygiad gan yr Uchel Lys o gynlluniau, penderfyniadau a gorchmynion

374 Adolygiad statudol o gynlluniau datblygu

(1) Ni chaniateir cwestiynu dilysrwydd cynllun y mae'r adran hon yn gymwys iddo mewn unrhyw achos cyfreithiol ac eithrio cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon.

(2) Y cynlluniau y mae'r adran hon yn gymwys iddynt yw—

(a) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru neu Fframwaith diwygiedig;

(b) cynllun datblygu strategol neu ddiwygiad o gynllun o'r fath;

(c) cynllun datblygu lleol neu ddiwygiad o gynllun o'r fath.

(3) Caiff person a dramgwyddir gan gynllun y mae'r adran hon yn gymwys iddo wneud cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon.

(6) In this section "specified" means specified in regulations.

(7) This section does not apply to proceedings under CIL regulations (and does not limit the provision that CIL regulations may make about the costs of proceedings under them).

373 Orders relating to costs of parties

(1) This section applies to the following proceedings—

(a) proceedings on an application, appeal or reference made to the Welsh Ministers under or by virtue of this Act (whether it is considered at a local inquiry, at a hearing or on the basis of representations in writing);

(b) any other local inquiry or hearing held or to be held by or on behalf of the Welsh Ministers under or by virtue of this Act.

(2) The Welsh Ministers may make orders about—

(a) the costs of the applicant or appellant or a planning authority or other party to the proceedings (which may include costs in respect of an inquiry or hearing that does not take place), and

(b) the person or persons who must pay the costs.

(3) But the Welsh Ministers may not order a person to pay the costs of another party unless they are satisfied that—

(a) the person has behaved unreasonably in relation to the proceedings, and

(b) the person's unreasonable behaviour has caused the other party to incur unnecessary or wasted expenditure.

(4) The power to make orders under this section must also be exercised in accordance with any provision made under section 367 (procedural requirements).

(5) This section does not apply to proceedings under CIL regulations (and does not limit the provision that CIL regulations may make about the costs of proceedings under them).

CHAPTER 3

VALIDITY OF PLANS, DECISIONS AND ORDERS

Review by High Court of plans, decisions and orders

374 Statutory review of development plans

(1) The validity of a plan to which this section applies may not be questioned in any legal proceedings except an application for statutory review under this section.

(2) The plans to which this section applies are—

(a) the National Development Framework for Wales or a revised Framework;

(b) a strategic development plan or a revision of such a plan;

(c) a local development plan or a revision of such a plan.

(3) A person aggrieved by a plan to which this section applies may make an application for statutory review under this section.

(4) Mae cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon yn gais i'r Uchel Lys sy'n cwestiynu dilysrwydd y cynllun ar y sail—

(a) nad yw o fewn y pwerau a roddir gan Ran 2, neu

(b) na chydymffurfiwyd â gofyniad a osodir gan y Rhan honno, neu gan reoliadau a wneir odani, sy'n ymwneud â chyhoeddi, mabwysiadu neu gymeradwyo'r cynllun.

(5) Ni chaniateir gwneud cais am adolygiad statudol ond gyda chaniatâd yr Uchel Lys.

(6) Rhaid i gais am ganiatâd gael ei wneud cyn diwedd 6 wythnos sy'n dechrau â thrannoeth—

(a) mewn achos sy'n ymwneud â Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru (neu Fframwaith diwygiedig), y diwrnod caiff y Fframwaith ei gyhoeddi gan Weinidogion Cymru;

(b) mewn achos sy'n ymwneud â chynllun datblygu strategol (neu ddiwygiad ohono), y diwrnod y caiff y cynllun ei fabwysiadu gan gyd-bwyllgor corfforedig neu ei gymeradwyo gan Weinidogion Cymru;

(c) mewn achos sy'n ymwneud â chynllun datblygu lleol (neu ddiwygiad ohono), y diwrnod y caiff y cynllun ei fabwysiadu gan awdurdod cynllunio neu ei gymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

(7) Wrth ystyried a ddylai roi caniatâd, caiff yr Uchel Lys wneud gorchymyn interim sy'n atal dros dro weithrediad y cynllun hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol—

(a) ar y cais am ganiatâd, neu

(b) pan fo caniatâd wedi ei roi, ar y cais am adolygiad statudol.

(8) Ar gais am adolygiad statudol, caiff yr Uchel Lys wneud gorchymyn interim sy'n atal dros dro weithrediad y cynllun hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol.

(9) Mae is-adran (10) yn gymwys os yw'r Uchel Lys wedi ei fodloni—

(a) bod y cynllun i unrhyw raddau y tu allan i'r pwerau a roddir gan Ran 2, neu

(b) bod methiant i gydymffurfio â gofyniad a osodir gan y Rhan honno, neu gan reoliadau a wneir odani, sy'n ymwneud â chyhoeddi, mabwysiadu neu gymeradwyo'r cynllun, wedi cael effaith andwyol sylweddol ar fuddiannau'r ceisydd.

(10) Caiff y llys—

(a) diddymu'r cynllun;

(b) anfon y cynllun yn ôl at berson â swyddogaeth sy'n ymwneud â llunio, cyhoeddi, mabwysiadu neu gymeradwyo'r cynllun.

(11) Os yw'r llys yn anfon y cynllun yn ôl at berson, caiff roi cyfarwyddydau ynghylch camau gweithredu i'w cymryd mewn perthynas â'r cynllun.

(12) Caiff y cyfarwyddydau yn benodol—

(a) ei gwneud yn ofynnol trin y cynllun (yn gyffredinol neu at ddibenion penodedig) fel pe na bai wedi ei gyhoeddi, ei fabwysiadu neu ei gymeradwyo;

(4) An application for statutory review under this section is an application to the High Court questioning the validity of the plan on the ground that—

(a) it is not within the powers conferred by Part 2, or

(b) a requirement relating to the publication, adoption or approval of the plan that is imposed by that Part, or by regulations made under it, has not been complied with.

(5) An application for statutory review may only be made with the permission of the High Court.

(6) An application for permission must be made before the end of 6 weeks beginning with the day after—

(a) in a case relating to the National Development Framework for Wales (or a revised Framework), the day the Framework is published by the Welsh Ministers;

(b) in a case relating to a strategic development plan (or a revision of it), the day the plan is adopted by a corporate joint committee or approved by the Welsh Ministers;

(c) in a case relating to a local development plan (or a revision of it), the day the plan is adopted by a planning authority or approved by the Welsh Ministers.

(7) When considering whether to give permission, the High Court may make an interim order suspending the operation of the plan until the final determination of the proceedings on—

(a) the application for permission, or

(b) where permission is given, the application for statutory review.

(8) On an application for statutory review, the High Court may make an interim order suspending the operation of the plan until the proceedings are finally determined.

(9) Subsection (10) applies if the High Court is satisfied—

(a) that the plan is to any extent outside the powers conferred by Part 2, or

(b) that the interests of the applicant have been substantially prejudiced by a failure to comply with a requirement imposed by that Part, or by regulations made under it, relating to the publication, adoption or approval of the plan.

(10) The court may—

(a) quash the plan;

(b) remit the plan to a person with a function relating to its preparation, publication, adoption or approval.

(11) If the court remits the plan to a person, it may give directions about action to be taken in relation to the plan.

(12) The directions may in particular—

(a) require the plan to be treated (generally or for specified purposes) as not having been published, adopted or approved;

(b) ei gwneud yn ofynnol trin camau penodedig yn y broses sydd wedi arwain at gyhoeddi, mabwysiadu neu gymeradwyo'r cynllun (yn gyffredinol neu at ddibenion penodedig) fel pe baent wedi eu cymryd neu fel pe na baent wedi eu cymryd;

(c) ei gwneud yn ofynnol i'r person yr anfonir y cynllun yn ôl ato, neu i unrhyw berson arall â swyddogaeth sy'n ymwneud â llunio, cyhoeddi, mabwysiadu neu gymeradwyo'r cynllun, gymryd camau gweithredu;

(d) darparu bod y camau gweithredu sy'n ofynnol gan un person yn dibynnu ar ba gamau gweithredu sydd wedi eu cymryd gan berson arall.

(13) Caiff yr Uchel Lys arfer ei bwerau o dan is-adrannau (7) i (12) mewn perthynas â chynllun—

(a) yn gyfan gwbl neu'n rhannol;

(b) yn gyffredinol neu fel y mae'n effeithio ar eiddo'r ceisydd.

375 Dilysrwydd penderfyniadau a gorchmynion penodol

(1) Ni chaniateir cwestiynu dilysrwydd—

(a) penderfyniad y mae'r adran hon yn gymwys iddo, na

(b) gorchymyn y mae'r adran hon yn gymwys iddo (pa un ai cyn neu ar ôl iddo gael ei wneud, ei gadarnhau neu ei gymeradwyo),

mewn unrhyw achos cyfreithiol ac eithrio cais am adolygiad statudol o dan adran 376.

(2) Y penderfyniadau y mae'r adran hon yn gymwys iddynt yw—

(a) penderfyniad ar gais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru o dan adran 72 (atgyfeirio cais am ganiatâd cynllunio, cymeradwyaeth etc.);

(b) penderfyniad ar apêl o dan adran 73 (apêl yn erbyn penderfyniad neu fethiant i wneud penderfyniad ar gais am ganiatâd cynllunio, cymeradwyaeth etc.);

(c) penderfyniad ar gais a wneir i Weinidogion Cymru o dan adran 78 (opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru am ganiatâd cynllunio neu gymeradwyaeth ar gyfer materion a gadwyd yn ôl) neu adran 80 (ceisiadau cysylltiedig) (heb gynnwys penderfyniad i atgyfeirio cais o dan adran 80(5));

(d) penderfyniad ar gais am ganiatâd cynllunio a wneir i Weinidogion Cymru o dan adran 85 (datblygiad brys y Goron);

(e) penderfyniad ar gais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru, neu apêl a wneir iddynt, o dan Atodlen 8 (penderfynu amodau caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safle segur);

(f) penderfyniad ar gais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru, neu apêl a wneir iddynt, o dan Atodlen 9 (adolygiad cyfnodol o ganiatadau mwynau sy'n ymwneud â safle mwyngloddio);

(g) penderfyniad o dan baragraff 6 neu 7 o Atodlen 12 i gadarnhau neu beidio â chadarnhau hysbysiad prynu, gan gynnwys—

(i) penderfyniad i gadarnhau'r hysbysiad mewn perthynas â rhan yn unig o'r tir y mae'n ymwneud ag ef, a

(b) require specified steps in the process that has resulted in the publication, adoption or approval of the plan to be treated (generally or for specified purposes) as having been taken or not taken;

(c) require action to be taken by the person to whom the plan is remitted or any other person with a function relating to the preparation, publication, adoption or approval of the plan;

(d) provide for the action that is required of one person to depend on what action has been taken by another person.

(13) The High Court may exercise its powers under subsections (7) to (12) in relation to a plan—

(a) wholly or in part;

(b) generally or as it affects the property of the applicant.

375 Validity of certain decisions and orders

(1) The validity of—

(a) a decision to which this section applies, or

(b) an order to which this section applies (whether before or after it is made, confirmed or approved),

may not be questioned in any legal proceedings except an application for statutory review under section 376.

(2) The decisions to which this section applies are—

(a) a decision on an application referred to the Welsh Ministers under section 72 (reference of application for planning permission, approval etc.);

(b) a decision on an appeal under section 73 (appeal against decision or failure to make decision on application for planning permission, approval etc.);

(c) a decision on an application made to the Welsh Ministers under section 78 (option to make application for planning permission or approval of reserved matters to the Welsh Ministers) or section 80 (connected applications) (not including a decision to refer an application under section 80(5));

(d) a decision on an application for planning permission made to the Welsh Ministers under section 85 (urgent Crown development);

(e) a decision on an application referred to the Welsh Ministers, or an appeal made to them, under Schedule 8 (determination of conditions of minerals permissions relating to dormant site);

(f) a decision on an application referred to the Welsh Ministers, or an appeal made to them, under Schedule 9 (periodic review of minerals permissions relating to mining site);

(g) a decision under paragraph 6 or 7 of Schedule 12 to confirm or not to confirm a purchase notice, including—

(i) a decision to confirm the notice in relation to only part of the land to which it relates, and

(ii) penderfyniad i roi caniatâd cynllunio, neu gyfarwyddo bod rhaid rhoi caniatâd, yn hytrach na chadarnhau'r hysbysiad mewn perthynas â'r tir neu unrhyw ran ohono;

(h) penderfyniad o dan adran 133 i roi caniatâd cynllunio neu ddileu amod mewn caniatâd cynllunio neu gyfyngiad ar ganiatâd cynllunio wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi;

(i) penderfyniad ar apêl o dan adran 160 (apêl yn erbyn penderfyniad neu fethiant i wneud penderfyniad ar gais am dystysgrif cyfreithlondeb);

(j) penderfyniad o dan reoliadau rheolaethu hysbysebion ar gais a wneir i Weinidogion Cymru neu a atgyfeirir atynt neu ar apêl a wneir iddynt;

(k) penderfyniad o dan reoliadau diogelu coed ar gais a wneir i Weinidogion Cymru neu a atgyfeirir atynt neu ar apêl a wneir iddynt.

(3) Y gorchmynion y mae'r adran hon yn gymwys iddynt yw—

(a) gorchymyn terfynu;

(b) gorchymyn o dan adran 102 (gorchmynion sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio);

(c) gorchymyn datbarhau;

(d) gorchymyn gwahardd;

(e) gorchymyn diogelu;

(f) gorchymyn o dan reoliadau rheolaethu hysbysebion sy'n dynodi ardal rheolaeth arbennig;

(g) gorchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir;

(h) gorchymyn o dan adran 373 (gorchmynion sy'n ymwneud â chostau partïon i achos) a wneir mewn cysylltiad â phenderfyniad y mae'r adran hon yn gymwys iddo neu orchymyn a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (g).

(4) Nid yw'r adran hon yn atal unrhyw lys rhag arfer unrhyw awdurdodaeth mewn perthynas â gwrthodiad neu fethiant i wneud penderfyniad y mae'r adran hon yn gymwys iddo.

376 Cais am adolygiad statudol o benderfyniad neu orchymyn

(1) Caiff person a dramgwyddir gan benderfyniad neu orchymyn y mae adran 375 yn gymwys iddo, neu'r awdurdod sy'n ymwneud yn uniongyrchol â phenderfyniad neu orchymyn o'r fath, wneud cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon.

(2) Mae cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon yn gais i'r Uchel Lys sy'n cwestiynu dilysrwydd y penderfyniad neu'r gorchymyn ar y sail—

(a) nad yw o fewn y pwerau a roddir gan y Ddeddf hon, neu

(b) na chydymffurfiwyd â gofyniad a osodir gan y Ddeddf hon, neu gan is-ddeddfwriaeth a wneir odani, mewn perthynas â'r penderfyniad neu'r gorchymyn.

(3) Ni chaniateir gwneud cais am adolygiad statudol ond gyda chaniatâd yr Uchel Lys.

(4) Rhaid i gais am ganiatâd gael ei wneud cyn diwedd 6 wythnos sy'n dechrau â thrannoeth—

(a) mewn achos sy'n ymwneud â phenderfyniad, y diwrnod y gwneir y penderfyniad;

(ii) a decision to grant planning permission, or direct that permission must be granted, instead of confirming the notice in relation to the land or any part of it;

(h) a decision under section 133 to grant planning permission or remove a condition or limitation of planning permission on the determination of an appeal against an enforcement notice;

(i) a decision on an appeal under section 160 (appeal against decision or failure to make decision on application for certificate of lawfulness);

(j) a decision under control of advertisements regulations on an application made or referred to the Welsh Ministers or on an appeal made to them;

(k) a decision under tree preservation regulations on an application made or referred to the Welsh Ministers or on an appeal made to them.

(3) The orders to which this section applies are—

(a) a termination order;

(b) an order under section 102 (orders modifying or revoking planning permission);

(c) a discontinuance order;

(d) a prohibition order;

(e) a protection order;

(f) an order under control of advertisements regulations designating an area of special control;

(g) a tree preservation order or woodland preservation order;

(h) an order under section 373 (orders relating to costs of parties to proceedings) made in connection with a decision to which this section applies or an order mentioned in paragraphs (a) to (g).

(4) This section does not prevent any court exercising any jurisdiction in relation to a refusal or failure to make a decision to which this section applies.

376 Application for statutory review of decision or order

(1) A person aggrieved by a decision or order to which section 375 applies, or the authority directly concerned with such a decision or order, may make an application for statutory review under this section.

(2) An application for statutory review under this section is an application to the High Court questioning the validity of the decision or order on the grounds that—

(a) it is not within the powers conferred by this Act, or

(b) a requirement imposed by this Act, or by subordinate legislation made under it, has not been complied with in relation to the decision or order.

(3) An application for statutory review may only be made with the permission of the High Court.

(4) An application for permission must be made before the end of 6 weeks beginning with the day after—

(a) in a case relating to a decision, the day the decision is made;

(b) mewn achos sy'n ymwneud â gorchymyn a wneir gan awdurdod cynllunio ac a gadarnheir neu a gymeradwyir gan Weinidogion Cymru (gydag addasiadau neu hebddynt), y diwrnod y cadarnheir neu y cymeradwyir y gorchymyn;

(c) mewn achos sy'n ymwneud ag unrhyw orchymyn arall ac eithrio gorchymyn o dan adran 373, y diwrnod y mae'r gorchymyn yn cymryd effaith;

(d) mewn achos sy'n ymwneud â gorchymyn o dan adran 373, y diwrnod y gwneir y gorchymyn.

(5) Wrth ystyried a ddylai roi caniatâd, caiff yr Uchel Lys wneud gorchymyn interim sy'n atal dros dro weithrediad y penderfyniad neu'r gorchymyn y mae'r cais arfaethedig am adolygiad statudol yn ymwneud ag ef hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol—

(a) ar y cais am ganiatâd, neu

(b) pan fo caniatâd wedi ei roi, ar y cais am adolygiad statudol.

(6) Ar gais am adolygiad statudol caiff yr Uchel Lys—

(a) gwneud gorchymyn interim sy'n atal dros dro weithrediad y penderfyniad neu'r gorchymyn y mae'r cais yn ymwneud ag ef hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol;

(b) diddymu'r penderfyniad hwnnw neu'r gorchymyn hwnnw os yw wedi ei fodloni—

(i) nad yw o fewn y pwerau a roddir gan y Ddeddf hon, neu

(ii) bod methiant i gydymffurfio â gofyniad a osodir gan y Ddeddf hon, neu gan is-ddeddfwriaeth a wneir odani, mewn perthynas â'r penderfyniad neu'r gorchymyn, wedi cael effaith andwyol sylweddol ar fuddiannau'r ceisydd.

(7) Mewn perthynas â gorchymyn o dan reoliadau rheolaethu hysbysebion sy'n dynodi ardal rheolaeth arbennig, caiff yr Uchel Lys arfer ei bwerau o dan is-adrannau (5) a (6) i ddiddymu'r gorchymyn neu i'w atal dros dro yn gyfan gwbl neu'n rhannol.

(8) Mewn perthynas â gorchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir—

(a) nid yw is-adrannau (5) na (6)(a) yn gymwys;

(b) caiff yr Uchel Lys arfer ei bŵer o dan is-adran (6)(b) i ddiddymu'r gorchymyn yn gyfan gwbl neu'n rhannol.

(9) At ddibenion yr adran hon yr awdurdod sy'n ymwneud yn uniongyrchol â phenderfyniad neu orchymyn yw—

(a) yn achos penderfyniad ar gais a atgyfeiriwyd at Weinidogion Cymru, yr awdurdod cynllunio a wnaeth yr atgyfeiriad;

(b) yn achos penderfyniad ar apêl a wneir i Weinidogion Cymru yn dilyn cais i awdurdod cynllunio, yr awdurdod y gwnaed y cais iddo;

(c) yn achos penderfyniad i gadarnhau neu beidio â chadarnhau hysbysiad prynu—

(i) yr awdurdod cynllunio y cyflwynwyd yr hysbysiad prynu iddo, a

(ii) os yw Gweinidogion Cymru wedi addasu'r hysbysiad yn gyfan gwbl neu'n rhannol drwy roi awdurdod lleol arall neu ymgymerwr statudol yn lle'r awdurdod cynllunio, yr awdurdod lleol arall hwnnw neu'r ymgymerwr statudol hwnnw;

(b) in a case relating to an order made by a planning authority and confirmed or approved by the Welsh Ministers (with or without modifications), the day the order is confirmed or approved;

(c) in a case relating to any other order except an order under section 373, the day the order takes effect;

(d) in a case relating to an order under section 373, the day the order is made.

(5) When considering whether to give permission, the High Court may make an interim order suspending the operation of the decision or order to which the proposed application for statutory review relates until the final determination of the proceedings on—

(a) the application for permission, or

(b) where permission is given, the application for statutory review.

(6) On an application for statutory review the High Court—

(a) may make an interim order suspending the operation of the decision or order to which the application relates until the proceedings are finally determined;

(b) may quash that decision or order if satisfied that—

(i) it is not within the powers conferred by this Act, or

(ii) the interests of the applicant have been substantially prejudiced by a failure to comply with a requirement imposed by this Act, or by subordinate legislation made under it, in relation to the decision or order.

(7) In relation to an order under control of advertisements regulations designating an area of special control, the High Court may exercise its powers under subsections (5) and (6) to quash or suspend the order wholly or in part.

(8) In relation to a tree preservation order or woodland preservation order—

(a) subsections (5) and (6)(a) do not apply;

(b) the High Court may exercise its power under subsection (6)(b) to quash the order wholly or in part.

(9) For the purposes of this section the authority directly concerned with a decision or order is—

(a) in the case of a decision on an application referred to the Welsh Ministers, the planning authority that made the reference;

(b) in the case of a decision on an appeal made to the Welsh Ministers following an application to a planning authority, the authority to which the application was made;

(c) in the case of a decision to confirm or not to confirm a purchase notice—

(i) the planning authority on which the purchase notice was served, and

(ii) if the Welsh Ministers have modified the notice wholly or in part by substituting another local authority or statutory undertaker for the planning authority, that other local authority or statutory undertaker;

(d) yn achos penderfyniad sy'n ymwneud â hysbysiad gorfodi, yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad neu, os dyroddwyd yr hysbysiad gan Weinidogion Cymru, yr awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef yn ei ardal;

(e) yn achos unrhyw orchymyn ac eithrio gorchymyn o dan adran 373, yr awdurdod cynllunio a wnaeth y gorchymyn neu, os gwnaed y gorchymyn gan Weinidogion Cymru, yr awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn ei ardal;

(f) yn achos gorchymyn a wneir o dan adran 373 mewn cysylltiad â phenderfyniad neu orchymyn a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (e), yr awdurdod a oedd yn ymwneud yn uniongyrchol â'r penderfyniad hwnnw neu'r gorchymyn hwnnw.

(10) Yn is-adrannau (4)(b) a (9)(e) mae'r cyfeiriadau at orchymyn a gadarnheir neu a wneir gan Weinidogion Cymru yn cynnwys gorchymyn a gadarnheir neu a wneir gan Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn rhinwedd Rhan 12 (ymgymerwyr statudol).

377 Adolygiad statudol o orchmynion sy'n ymwneud â phriffyrdd ac ymgymerwyr statudol

(1) Ni chaniateir cwestiynu dilysrwydd gorchymyn y mae'r adran hon yn gymwys iddo mewn unrhyw achos cyfreithiol (pa un ai cyn neu ar ôl i'r gorchymyn gael ei wneud neu ei gadarnhau) ac eithrio cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon.

(2) Y gorchmynion y mae'r adran hon yn gymwys iddynt yw—

(a) gorchymyn o dan Ran 11 (gorchmynion sy'n cau neu'n gwyro priffyrdd neu sy'n diddymu hawliau tramwy cyhoeddus);

(b) gorchymyn o dan adran 318 (gorchmynion sy'n rhyddhau ymgymerwyr statudol rhag rhwymedigaethau).

(3) Caiff person a dramgwyddir gan orchymyn y mae'r adran hon yn gymwys iddo wneud cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon.

(4) Mae cais am adolygiad statudol o dan yr adran hon yn gais i'r Uchel Lys sy'n cwestiynu dilysrwydd y gorchymyn ar y sail—

(a) nad yw o fewn y pwerau a roddir gan y darpariaethau y'i gwneir odanynt, neu

(b) na chydymffurfiwyd â gofyniad gweithdrefnol.

(5) Ni chaniateir gwneud cais am adolygiad statudol ond gyda chaniatâd yr Uchel Lys.

(6) Rhaid i gais am ganiatâd gael ei wneud cyn diwedd 6 wythnos sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad perthnasol am y tro cyntaf.

(7) Wrth ystyried a ddylai roi caniatâd, caiff yr Uchel Lys wneud gorchymyn interim sy'n atal dros dro weithrediad y gorchymyn y mae'r cais arfaethedig am adolygiad statudol yn ymwneud ag ef hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol—

(a) ar y cais am ganiatâd, neu

(b) pan fo caniatâd wedi ei roi, ar y cais am adolygiad statudol.

(8) Ar gais am adolygiad statudol caiff yr Uchel Lys—

(a) gwneud gorchymyn interim sy'n atal dros dro weithrediad y gorchymyn y mae'r cais yn ymwneud ag ef hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol;

(d) in the case of a decision relating to an enforcement notice, the planning authority that issued the notice or, if the notice was issued by the Welsh Ministers, the planning authority in whose area the land to which the notice relates is situated;

(e) in the case of any order except an order under section 373, the planning authority that made the order or, if the order was made by the Welsh Ministers, the planning authority in whose area the land to which the order relates is situated;

(f) in the case of an order made under section 373 in connection with a decision or order mentioned in paragraphs (a) to (e), the authority directly concerned with that decision or order.

(10) In subsections (4)(b) and (9)(e) the references to an order confirmed or made by the Welsh Ministers include an order that is confirmed or made by the Welsh Ministers and the appropriate Minister by virtue of Part 12 (statutory undertakers).

377 Statutory review of orders relating to highways and statutory undertakers

(1) The validity of an order to which this section applies may not be questioned in any legal proceedings (whether before or after the order is made or confirmed) except an application for statutory review under this section.

(2) The orders to which this section applies are—

(a) an order under Part 11 (orders stopping up or diverting highways or extinguishing public rights of way);

(b) an order under section 318 (orders relieving statutory undertakers from obligations).

(3) A person aggrieved by an order to which this section applies may make an application for statutory review under this section.

(4) An application for statutory review under this section is an application to the High Court questioning the validity of the order on the grounds that—

(a) it is not within the powers conferred by the provisions under which it is made, or

(b) a procedural requirement has not been complied with.

(5) An application for statutory review may only be made with the permission of the High Court.

(6) An application for permission must be made before the end of 6 weeks beginning with the day after the day the relevant notice is first published.

(7) When considering whether to give permission, the High Court may make an interim order suspending the operation of the order to which the proposed application for statutory review relates until the final determination of the proceedings on—

(a) the application for permission, or

(b) where permission is given, the application for statutory review.

(8) On an application for statutory review the High Court—

(a) may make an interim order suspending the operation of the order to which the application relates until the proceedings are finally determined;

(b) diddymu'r gorchymyn hwnnw os yw wedi ei fodloni—

(i) nad yw o fewn y pwerau a roddir gan y darpariaethau y'i gwneir odanynt, neu

(ii) bod methiant i gydymffurfio â gofyniad gweithdrefnol wedi cael effaith andwyol sylweddol ar fuddiannau'r ceisydd.

(9) Caiff yr Uchel Lys arfer ei bwerau o dan is-adrannau (7) ac (8) mewn perthynas â gorchymyn—

(a) yn gyfan gwbl neu'n rhannol;

(b) yn gyffredinol neu fel y mae'n effeithio ar eiddo'r ceisydd.

(10) Yn is-adran (6) ystyr "yr hysbysiad perthnasol" yw—

(a) mewn achos sy'n ymwneud â gorchymyn o dan adran 280, 281, 286, 287 neu 297, yr hysbysiad sy'n ofynnol gan baragraff 6 o Atodlen 17;

(b) mewn achos sy'n ymwneud â gorchymyn o dan adran 293 neu 300, yr hysbysiad sy'n ofynnol gan baragraff 16 o Atodlen 17;

(c) mewn achos sy'n ymwneud â gorchymyn o dan adran 318, yr hysbysiad sy'n ofynnol gan baragraff 11 o Atodlen 18.

(11) Pan fo gorchymyn o dan adran 318 yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig yn rhinwedd paragraff 10 o Atodlen 18—

(a) os yw'r gorchymyn wedi ei gadarnhau gan Ddeddf gan Senedd y Deyrnas Unedig yn unol ag adran 6 o Ddeddf Gorchmynion Statudol (Gweithdrefn Arbennig) 1945 (9 a 10 Geo. 6 p. 18), nid yw'r adran hon yn gymwys iddo;

(b) mewn unrhyw achos arall, mae'r adran hon yn gymwys i'r gorchymyn fel pe bai'r cyfeiriad yn is-adran (6) at y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad perthnasol am y tro cyntaf yn gyfeiriad at y diwrnod y daw'r gorchymyn yn weithredol o dan adran 6 o'r Ddeddf honno.

Apelau i'r Uchel Lys yn erbyn penderfyniadau sy'n ymwneud â hysbysiadau penodol

378 Apêl yn erbyn penderfyniad sy'n ymwneud â hysbysiad gorfodi

(1) Rhaid i reolau llys ddarparu naill ai—

(a) y caiff person a chanddo un neu ragor o fuddiannau apelio i'r Uchel Lys ar bwynt cyfreithiol yn erbyn penderfyniad y mae'r adran hon yn gymwys iddo a wneir gan Weinidogion Cymru, neu

(b) pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud penderfyniad y mae'r adran hon yn gymwys iddo, y caiff person a chanddo un neu ragor o fuddiannau ei gwneud yn ofynnol iddynt ddatgan a llofnodi achos i gael barn yr Uchel Lys.

(2) Y penderfyniadau y mae'r adran hon yn gymwys iddynt yw unrhyw benderfyniad (gan gynnwys cyfarwyddyd neu orchymyn) a wneir mewn achos ar apêl o dan adran 131 yn erbyn hysbysiad gorfodi, heblaw penderfyniad o dan adran 133 i roi caniatâd cynllunio neu i ddileu amod mewn caniatâd neu gyfyngiad ar ganiatâd.

(b) may quash that order if satisfied that—

(i) it is not within the powers conferred by the provisions under which it is made, or

(ii) the interests of the applicant have been substantially prejudiced by a failure to comply with a procedural requirement.

(9) The High Court may exercise its powers under subsections (7) and (8) in relation to an order—

(a) wholly or in part;

(b) generally or as it affects the property of the applicant.

(10) In subsection (6) "the relevant notice" means—

(a) in a case relating to an order under section 280, 281, 286, 287 or 297, the notice required by paragraph 6 of Schedule 17;

(b) in a case relating to an order under section 293 or 300, the notice required by paragraph 16 of Schedule 17;

(c) in a case relating to an order under section 318, the notice required by paragraph 11 of Schedule 18.

(11) Where an order under section 318 is subject to special parliamentary procedure by virtue of paragraph 10 of Schedule 18—

(a) if the order is confirmed by an Act of the Parliament of the United Kingdom in accordance with section 6 of the Statutory Orders (Special Procedure) Act 1945 (9 & 10 Geo. 6 c. 18), this section does not apply to it;

(b) in any other case, this section applies to the order as if the reference in subsection (6) to the day the relevant notice is first published were a reference to the day the order becomes operative under section 6 of that Act.

Appeals to High Court against decisions relating to certain notices

378 Appeal against decision relating to enforcement notice

(1) Rules of court must provide either—

(a) that an interested person may appeal to the High Court on a point of law against a decision to which this section applies that is made by the Welsh Ministers, or

(b) that where the Welsh Ministers make a decision to which this section applies, an interested person may require them to state and sign a case for the opinion of the High Court.

(2) The decisions to which this section applies are any decision (including a direction or order) made in proceedings on an appeal under section 131 against an enforcement notice, other than a decision under section 133 to grant planning permission or remove a condition or limitation of permission.

(3) At ddibenion yr adran hon mae'r canlynol yn bersonau a chanddynt un neu ragor o fuddiannau—

(a) y person a wnaeth yr apêl,

(b) yr awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud ag ef yn ei ardal, ac

(c) unrhyw berson arall sydd â buddiant yn y tir.

(4) Ar unrhyw gam o'r achos ar apêl o dan adran 131, caiff Gweinidogion Cymru ddatgan cwestiwn cyfreithiol sy'n codi yn ystod yr achos ar ffurf achos arbennig i gael penderfyniad yr Uchel Lys.

(5) Mae penderfyniad gan yr Uchel Lys ar achos a ddatgenir o dan is-adran (4) i'w drin fel pe bai'n ddyfarniad gan y llys at ddibenion adran 16 o Ddeddf Uwchlysoedd 1981 (p. 54) (awdurdodaeth y Llys Apêl i glywed a phenderfynu apelau o ddyfarniadau neu orchmynion yr Uchel Lys).

(6) Pan ddygir achos yn rhinwedd yr adran hon, caiff yr Uchel Lys neu'r Llys Apêl (yn ôl y digwydd) orchymyn bod yr hysbysiad gorfodi i gael effaith, naill ai'n llawn neu i'r graddau a bennir yn y gorchymyn, hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol ac y cynhelir unrhyw ail wrandawiad o'r apêl gan Weinidogion Cymru ac y'i penderfynir ganddynt.

(7) Caniateir gwneud gorchymyn o dan is-adran (6) ar ba delerau bynnag y mae'r llys yn ystyried eu bod yn briodol, a gaiff gynnwys telerau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod cynllunio roi ymgymeriad ynghylch iawndal neu unrhyw fater arall.

(8) Caiff rheolau llys wneud darpariaeth—

(a) i Weinidogion Cymru fod yn barti i achos yn yr Uchel Lys neu'r Llys Apêl a ddygir yn rhinwedd yr adran hon, naill ai'n gyffredinol neu o dan amgylchiadau a bennir yn y rheolau;

(b) ynghylch pwerau'r Uchel Lys neu'r Llys Apêl i anfon y mater yn ôl at Weinidogion Cymru ar gyfer ail wrandawiad a phenderfyniad yn unol â barn neu gyfarwyddyd y llys;

(c) i'r Uchel Lys neu'r Llys Apêl roi cyfarwyddydau ynghylch arfer unrhyw bwerau eraill mewn cysylltiad â'r materion y mae'r hysbysiad gorfodi yn ymwneud â hwy hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol ac y cynhelir unrhyw ail wrandawiad o'r apêl gan Weinidogion Cymru ac y'i penderfynir ganddynt.

(9) Ni chaniateir dwyn achos yn yr Uchel Lys o dan yr adran hon ond gyda chaniatâd yr Uchel Lys.

(10) Ni chaniateir dwyn apêl i'r Llys Apêl yn rhinwedd yr adran hon ond gyda chaniatâd yr Uchel Lys neu'r Llys Apêl.

379 Apêl yn erbyn penderfyniad sy'n ymwneud â hysbysiad cynnal a chadw tir neu hysbysiad amnewid coed

(1) Rhaid i reolau llys ddarparu naill ai—

(a) y caiff person a chanddo un neu ragor o fuddiannau apelio i'r Uchel Lys ar bwynt cyfreithiol yn erbyn penderfyniad y mae'r adran hon yn gymwys iddo a wneir gan Weinidogion Cymru, neu

(3) For the purposes of this section the following are interested persons—

(a) the person who made the appeal,

(b) the planning authority in whose area the land to which the enforcement notice relates is situated, and

(c) any other person who has an interest in the land.

(4) At any stage of the proceedings on an appeal under section 131, the Welsh Ministers may state a question of law arising in the course of the proceedings in the form of a special case for the decision of the High Court.

(5) A decision of the High Court on a case stated under subsection (4) is to be treated as a judgment of the court for the purposes of section 16 of the Senior Courts Act 1981 (c. 54) (jurisdiction of Court of Appeal to hear and determine appeals from judgments or orders of High Court).

(6) Where proceedings are brought by virtue of this section, the High Court or the Court of Appeal (as the case may be) may order that the enforcement notice is to have effect, either in full or to the extent specified in the order, pending the final determination of the proceedings and any re-hearing and determination of the appeal by the Welsh Ministers.

(7) An order under subsection (6) may be made on whatever terms the court considers appropriate, which may include terms requiring the planning authority to give an undertaking as to damages or any other matter.

(8) Rules of court may make provision—

(a) for the Welsh Ministers to be a party to proceedings in the High Court or the Court of Appeal brought by virtue of this section, either generally or in circumstances specified in the rules;

(b) about the powers of the High Court or the Court of Appeal to remit the matter to the Welsh Ministers for re-hearing and determination in accordance with the opinion or direction of the court;

(c) for the High Court or the Court of Appeal to give directions about the exercise of any other powers in respect of the matters to which the enforcement notice relates pending the final determination of the proceedings and any re-hearing and determination of the appeal by the Welsh Ministers.

(9) Proceedings in the High Court under this section may only be brought with the permission of the High Court.

(10) An appeal to the Court of Appeal by virtue of this section may only be brought with the permission of the High Court or the Court of Appeal.

379 Appeal against decision relating to maintenance of land notice or tree replacement notice

(1) Rules of court must provide either—

(a) that an interested person may appeal to the High Court on a point of law against a decision to which this section applies that is made by the Welsh Ministers, or

(b) pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud penderfyniad y mae'r adran hon yn gymwys iddo, y caiff person a chanddo un neu ragor o fuddiannau ei gwneud yn ofynnol iddynt ddatgan a llofnodi achos i gael barn yr Uchel Lys.

(2) Y penderfyniadau y mae'r adran hon yn gymwys iddynt yw unrhyw benderfyniad (gan gynnwys cyfarwyddyd neu orchymyn) a wneir gan Weinidogion Cymru ar—

(a) apêl o dan adran 215 yn erbyn hysbysiad cynnal a chadw tir;

(b) apêl o dan adran 254 yn erbyn hysbysiad amnewid coed.

(3) At ddibenion yr adran hon mae'r canlynol yn bersonau a chanddynt un neu ragor o fuddiannau—

(a) y person a wnaeth yr apêl;

(b) yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad;

(c) mewn achos sy'n ymwneud â hysbysiad cynnal a chadw tir, unrhyw berson arall sydd â buddiant yn y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef;

(d) mewn achos sy'n ymwneud â hysbysiad amnewid coed, unrhyw berson arall y cyflwynwyd copi o'r hysbysiad iddo.

(4) Pan ddygir achos yn rhinwedd yr adran hon, nid yw'r hysbysiad y mae'r achos yn ymwneud ag ef yn cael unrhyw effaith hyd nes y penderfynir yr achos yn derfynol ac y cynhelir unrhyw ail wrandawiad o'r apêl gan Weinidogion Cymru ac y'i penderfynir ganddynt.

(5) Caiff rheolau llys wneud darpariaeth—

(a) i Weinidogion Cymru fod yn barti i achos yn yr Uchel Lys neu'r Llys Apêl a ddygir yn rhinwedd yr adran hon, naill ai'n gyffredinol neu o dan amgylchiadau a bennir yn y rheolau;

(b) ynghylch pwerau'r Uchel Lys neu'r Llys Apêl i anfon y mater yn ôl at Weinidogion Cymru ar gyfer ail wrandawiad a phenderfyniad yn unol â barn neu gyfarwyddyd y llys.

(6) Ni chaniateir dwyn achos yn yr Uchel Lys o dan yr adran hon ond gyda chaniatâd yr Uchel Lys.

(7) Ni chaniateir dwyn apêl i'r Llys Apêl yn rhinwedd yr adran hon ond gyda chaniatâd yr Uchel Lys neu'r Llys Apêl.

PENNOD 4

CYWIRO PENDERFYNIADAU GWEINIDOGION CYMRU

380 Ystyr "dogfen penderfyniad" a "gwall cywiradwy"

(1) Mae'r adran hon yn gymwys at ddibenion y Bennod hon.

(2) Ystyr "dogfen penderfyniad" yw dogfen sy'n cofnodi—

(a) penderfyniad y mae adran 375 yn gymwys iddo (gweler is-adran (2) o'r adran honno),

(b) penderfyniad mewn achos ar apêl o dan adran 131, 215 neu 254 (apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi, hysbysiad cynnal a chadw tir neu hysbysiad amnewid coed), neu

(b) that where the Welsh Ministers make a decision to which this section applies, an interested person may require them to state and sign a case for the opinion of the High Court.

(2) The decisions to which this section applies are any decision (including a direction or order) made by the Welsh Ministers on—

(a) an appeal under section 215 against a maintenance of land notice;

(b) an appeal under section 254 against a tree replacement notice.

(3) For the purposes of this section the following are interested persons—

(a) the person who made the appeal;

(b) the planning authority that issued the notice;

(c) in a case relating to a maintenance of land notice, any other person who has an interest in the land to which the notice relates;

(d) in a case relating to a tree replacement notice, any other person on whom a copy of the notice was served.

(4) Where proceedings are brought by virtue of this section, the notice to which the proceedings relate has no effect pending the final determination of the proceedings and any re-hearing and determination of the appeal by the Welsh Ministers.

(5) Rules of court may make provision—

(a) for the Welsh Ministers to be a party to proceedings in the High Court or the Court of Appeal brought by virtue of this section, either generally or in circumstances specified in the rules;

(b) about the powers of the High Court or the Court of Appeal to remit the matter to the Welsh Ministers for re-hearing and determination in accordance with the opinion or direction of the court.

(6) Proceedings in the High Court under this section may only be brought with the permission of the High Court.

(7) An appeal to the Court of Appeal by virtue of this section may only be brought with the permission of the High Court or the Court of Appeal.

CHAPTER 4

CORRECTION OF DECISIONS OF THE WELSH MINISTERS

380 Meaning of "decision document" and "correctable error"

(1) This section applies for the purposes of this Chapter.

(2) "Decision document" means a document that records—

(a) a decision to which section 375 applies (see subsection (2) of that section),

(b) a decision in proceedings on an appeal under section 131, 215 or 254 (appeal against enforcement notice, maintenance of land notice or tree replacement notice), or

(c) unrhyw benderfyniad arall a wneir o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon sydd o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau.

(3) Ystyr "gwall cywiradwy" yw gwall—

(a) sydd wedi ei gynnwys mewn unrhyw ran o'r ddogfen penderfyniad sy'n cofnodi'r penderfyniad, ond

(b) nad yw'n rhan o unrhyw resymau a roddir dros y penderfyniad,

ac mae "gwall" yn cynnwys hepgoriad.

381 Pŵer i gywiro gwallau cywiradwy mewn dogfennau penderfyniad

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo dogfen penderfyniad yn cael ei dyroddi sy'n cynnwys gwall cywiradwy.

(2) Os bydd Gweinidogion Cymru, cyn diwedd y cyfnod adolygu—

(a) yn cael archiad ysgrifenedig i gywiro'r gwall oddi wrth unrhyw berson, neu

(b) yn anfon datganiad ysgrifenedig at y ceisydd sy'n egluro'r gwall ac yn datgan eu bod yn ystyried ei gywiro,

rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu pa un ai i gywiro'r gwall ai peidio.

(3) Ond ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud cywiriad oni bai eu bod wedi hysbysu'r awdurdod cynllunio eu bod wedi cael yr archiad a grybwyllir yn is-adran (2)(a) neu wedi anfon y datganiad a grybwyllir yn is-adran (2)(b).

(4) Y cyfnod adolygu yw—

(a) pan fo'r ddogfen penderfyniad yn cofnodi penderfyniad y mae adran 375 yn gymwys iddo, y cyfnod y caniateir i gais am ganiatâd i wneud cais am adolygiad statudol o dan adran 376 gael ei wneud ynddo i'r Uchel Lys;

(b) pan fo'r ddogfen penderfyniad yn cofnodi penderfyniad ar apêl o dan adran 131 nad yw adran 375 yn gymwys iddo, y cyfnod y caniateir i gais am ganiatâd i ddwyn achos o dan adran 378 gael ei wneud ynddo i'r Uchel Lys, heb gynnwys unrhyw amser y gall yr Uchel Lys estyn y cyfnod hwnnw;

(c) pan fo'r ddogfen penderfyniad yn cofnodi penderfyniad ar apêl o dan adran 215 neu 254, y cyfnod y caniateir i gais am ganiatâd i ddwyn achos o dan adran 379 gael ei wneud ynddo i'r Uchel Lys, heb gynnwys unrhyw amser y gall yr Uchel Lys estyn y cyfnod hwnnw,

ac nid oes gwahaniaeth a wneir unrhyw gais o'r fath mewn gwirionedd.

(5) Cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl i Weinidogion Cymru gywiro'r gwall neu ar ôl iddynt benderfynu peidio â'i gywiro, rhaid iddynt ddyroddi hysbysiad cywiro.

(6) Hysbysiad yw hysbysiad cywiro—

(a) sy'n pennu cywiriad y gwall, neu

(b) sy'n rhoi hysbysiad o benderfyniad i beidio â'i gywiro.

(7) Rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno'r hysbysiad cywiro—

(a) i'r ceisydd;

(c) any other decision made under or by virtue of this Act that is of a description specified in regulations.

(3) "Correctable error" means an error that—

(a) is contained in any part of the decision document that records the decision, but

(b) is not part of any reasons given for the decision,

and "error" includes omission.

381 Power to correct correctable errors in decision documents

(1) This section applies where a decision document is issued that contains a correctable error.

(2) If, before the end of the review period, the Welsh Ministers—

(a) receive a request in writing to correct the error from any person, or

(b) send a statement in writing to the applicant that explains the error and states that they are considering correcting it,

the Welsh Ministers must decide whether or not to correct the error.

(3) But the Welsh Ministers may not make a correction unless they have informed the planning authority that they have received the request mentioned in subsection (2)(a) or sent the statement mentioned in subsection (2)(b).

(4) The review period is—

(a) where the decision document records a decision to which section 375 applies, the period within which an application for permission to apply for statutory review under section 376 may be made to the High Court;

(b) where the decision document records a decision on an appeal under section 131 to which section 375 does not apply, the period within which an application for permission to bring proceedings under section 378 may be made to the High Court, not including any time by which the High Court may extend that period;

(c) where the decision document records a decision on an appeal under section 215 or 254, the period within which an application for permission to bring proceedings under section 379 may be made to the High Court, not including any time by which the High Court may extend that period,

and it does not matter whether any such application is actually made.

(5) As soon as practicable after the Welsh Ministers correct the error or decide not to correct it, they must issue a correction notice.

(6) A correction notice is a notice that—

(a) specifies the correction of the error, or

(b) gives notice of a decision not to correct it.

(7) The Welsh Ministers must serve the correction notice on—

(a) the applicant;

(b) os nad y ceisydd yw perchennog y tir y mae'r penderfyniad gwreiddiol yn ymwneud ag ef, i bob perchennog ar y tir;

(c) i'r awdurdod cynllunio;

(d) os gwnaeth unrhyw berson arall archiad am y cywiriad, i'r person hwnnw;

(e) i unrhyw berson arall a bennir, neu sydd o ddisgrifiad a bennir, mewn rheoliadau.

(8) Pan ddyroddwyd y ddogfen penderfyniad gan arolygydd, caniateir i swyddogaethau Gweinidogion Cymru o dan yr adran hon gael eu harfer hefyd gan yr arolygydd hwnnw neu unrhyw arolygydd arall.

(9) Yn yr adran hon—

ystyr "yr awdurdod cynllunio" ("*the planning authority*") yw'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r penderfyniad gwreiddiol yn ymwneud ag ef yn ei ardal;

ystyr "y ceisydd" ("*the applicant*") yw'r person a wnaeth y cais neu'r apêl, neu a gyflwynodd yr hysbysiad prynu, y mae'r penderfyniad gwreiddiol yn ymwneud ag ef neu â hi;

ystyr "perchennog" ("*owner*"), mewn perthynas â thir, yw—

(a) perchennog ar yr ystad rydd-ddaliadol, neu

(b) tenant o dan les a roddir neu a estynnir am gyfnod penodol sydd ag o leiaf 7 mlynedd yn weddill.

382 Effaith a dilysrwydd hysbysiad cywiro

(1) Os gwneir cywiriad o dan adran 381—

(a) mae'r penderfyniad gwreiddiol i'w drin fel pe na bai wedi ei wneud;

(b) mae'r penderfyniad i'w drin at bob diben fel pe bai wedi ei wneud ar y diwrnod y dyroddir yr hysbysiad cywiro.

(2) Os na wneir cywiriad—

(a) mae'r penderfyniad gwreiddiol yn parhau i gael effaith;

(b) nid yw adran 381 na'r adran hon yn effeithio ar unrhyw beth a wneir yn unol â'r penderfyniad neu mewn perthynas ag ef.

(3) Pan fo hysbysiad cywiro yn cael ei ddyroddi mewn perthynas â phenderfyniad y mae adran 375 yn gymwys iddo, mae adran 376 yn gymwys i'r hysbysiad cywiro fel pe bai'n benderfyniad y mae adran 375 yn gymwys iddo.

(4) Pan fo hysbysiad cywiro yn cael ei ddyroddi mewn perthynas â phenderfyniad y mae adran 378 neu 379 yn gymwys iddo, mae'r adran o dan sylw yn gymwys i'r hysbysiad cywiro fel pe bai'n benderfyniad y mae yr adran honno'n gymwys iddo.

(5) Pan fo rheoliadau o dan adran 380(2)(c) yn pennu disgrifiad o benderfyniad, rhaid iddynt wneud darpariaeth sy'n cyfateb i adran 376, 378 neu 379 ar gyfer cwestiynu dilysrwydd hysbysiad cywiro a ddyroddir mewn perthynas â phenderfyniad o'r disgrifiad hwnnw.

(6) Ni chaniateir cwestiynu dilysrwydd hysbysiad cywiro mewn unrhyw achos cyfreithiol ac eithrio i'r graddau a ddarperir yn rhinwedd yr adran hon.

(b) if the applicant is not the owner of the land to which the original decision relates, every owner of the land;

(c) the planning authority;

(d) if the correction was requested by any other person, that person;

(e) any other person who is specified, or of a description specified, in regulations.

(8) Where the decision document was issued by an inspector, the functions of the Welsh Ministers under this section may also be exercised by that inspector or any other inspector.

(9) In this section—

"the applicant" ("*y ceisydd*") means the person who made the application or appeal, or served the purchase notice, to which the original decision relates;

"owner" ("*perchennog*"), in relation to land, means—

(a) an owner of the freehold estate, or

(b) a tenant under a lease granted or extended for a fixed term that has at least 7 years left to run;

"the planning authority" ("*yr awdurdod cynllunio*") means the planning authority in whose area the land to which the original decision relates is situated.

382 Effect and validity of correction notice

(1) If a correction is made under section 381—

(a) the original decision is to be treated as not having been made;

(b) the decision is to be treated for all purposes as having been made on the day the correction notice is issued.

(2) If a correction is not made—

(a) the original decision continues to have effect;

(b) section 381 and this section do not affect anything done in pursuance of or in relation to the decision.

(3) Where a correction notice is issued in relation to a decision to which section 375 applies, section 376 applies to the correction notice as if it were a decision to which section 375 applies.

(4) Where a correction notice is issued in relation to a decision to which section 378 or 379 applies, the section in question applies to the correction notice as if it were a decision to which that section applies.

(5) Where regulations under section 380(2)(c) specify a description of decision, they must make provision that corresponds to section 376, 378 or 379 for questioning the validity of a correction notice issued in relation to a decision of that description.

(6) The validity of a correction notice may not be questioned in any legal proceedings except to the extent provided by virtue of this section.

RHAN 15

CYFFREDINOL

Pwerau i wneud gwybodaeth am fuddiannau mewn tir yn ofynnol

383 Pŵer i gyflwyno hysbysiad gwybodaeth

(1) Caiff awdurdod perthnasol, at ddiben ei alluogi i wneud gorchymyn neu i ddyroddi neu gyflwyno hysbysiad neu ddogfen arall o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6), gyflwyno hysbysiad gwybodaeth i—

(a) meddiannydd ar unrhyw dir, neu

(b) person sy'n cael rhent (naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) mewn cysylltiad ag unrhyw dir.

(2) Hysbysiad yw hysbysiad gwybodaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r person y'i cyflwynir iddo roi gwybodaeth ysgrifenedig i'r awdurdod perthnasol am y materion a bennir yn yr hysbysiad.

(3) Y materion y caniateir eu pennu yw—

(a) natur buddiant y person yn y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef;

(b) enw a chyfeiriad post unrhyw berson arall sy'n wybyddus i'r person fel rhywun y mae ganddo fuddiant yn y tir;

(c) y diben y defnyddir y tir ato;

(d) yr adeg pan ddechreuodd y defnydd o'r tir at y diben hwnnw;

(e) enw a chyfeiriad post unrhyw berson sy'n wybyddus i'r person y cyflwynir yr hysbysiad iddo fel rhywun sydd wedi defnyddio'r tir at y diben hwnnw;

(f) yr adeg pan ddechreuodd unrhyw weithgareddau sy'n cael eu cynnal ar y tir.

(4) Caiff hysbysiad gwybodaeth ei gwneud yn ofynnol i wybodaeth gael ei rhoi o fewn—

(a) 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad, neu

(b) unrhyw gyfnod hwy a bennir gan yr hysbysiad neu a ganiateir gan yr awdurdod perthnasol.

(5) Yn yr adran hon ystyr "awdurdod perthnasol" yw Gweinidogion Cymru neu awdurdod lleol.

384 Troseddau o fethu â chydymffurfio â hysbysiad gwybodaeth

(1) Mae person y mae hysbysiad gwybodaeth yn ei gwneud yn ofynnol iddo ddarparu gwybodaeth yn cyflawni trosedd os yw'r person yn methu, heb esgus rhesymol, â darparu'r wybodaeth.

(2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (1) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(3) Mae person y mae hysbysiad gwybodaeth yn ei gwneud yn ofynnol iddo ddarparu gwybodaeth yn cyflawni trosedd os yw'r person, gan ymhonni ei fod yn cydymffurfio â'r hysbysiad, yn darparu gwybodaeth y mae'n gwybod ei bod yn anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol.

PART 15

GENERAL

Powers to require information about interests in land

383 Power to serve information notice

(1) A relevant authority may, for the purpose of enabling it to make an order or issue or serve a notice or other document under or by virtue of this Act (except Chapter 2 of Part 6), serve an information notice on—

(a) an occupier of any land, or

(b) a person who receives rent (either directly or indirectly) in respect of any land.

(2) An information notice is a notice requiring the person on whom it is served to give the relevant authority information in writing about the matters specified in the notice.

(3) The matters that may be specified are—

(a) the nature of the person's interest in the land to which the notice relates;

(b) the name and postal address of any other person known to the person as having an interest in the land;

(c) the purpose for which the land is being used;

(d) the time when the use of the land for that purpose started;

(e) the name and postal address of any person known to the person on whom the notice is served as having used the land for that purpose;

(f) the time when any activities being carried out on the land started.

(4) An information notice may require information to be given within—

(a) 21 days beginning with the day after the day the notice is served, or

(b) any longer period specified by the notice or allowed by the relevant authority.

(5) In this section "relevant authority" means the Welsh Ministers or a local authority.

384 Offences of failing to comply with information notice

(1) A person required to provide information by an information notice commits an offence if the person fails, without reasonable excuse, to provide the information.

(2) A person guilty of an offence under subsection (1) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(3) A person required to provide information by an information notice commits an offence if the person, in purported compliance with the notice, knowingly provides information that is false or misleading in a material respect.

(4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (3) yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

385 Gwybodaeth am fuddiannau yn nhir y Goron

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i fuddiant yn nhir y Goron nad yw'n fuddiant preifat.

(2) Ni chaiff awdurdod perthnasol gyflwyno hysbysiad gwybodaeth mewn perthynas â buddiant y mae'r adran hon yn gymwys iddo.

(3) Ond caiff Gweinidogion Cymru, at ddiben galluogi awdurdod perthnasol i wneud gorchymyn neu i ddyroddi neu gyflwyno hysbysiad neu ddogfen arall o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6), wneud archiad i awdurdod priodol y Goron roi gwybodaeth ysgrifenedig iddynt am y materion a bennir yn yr archiad.

(4) Y materion y caniateir eu pennu yn yr archiad yw'r materion a grybwyllir yn adran 383(3).

(5) Rhaid i awdurdod priodol y Goron gydymffurfio â'r archiad ac eithrio i'r graddau—

(a) nad yw'r wybodaeth y gofynnir amdani o fewn gwybodaeth yr awdurdod, neu

(b) y bydd gwneud hynny yn datgelu gwybodaeth am—

(i) diogelwch gwladol, neu

(ii) y mesurau sydd wedi eu cymryd neu sydd i'w cymryd i sicrhau diogelwch unrhyw dir neu unrhyw eiddo arall.

(6) Yn yr adran hon mae i "awdurdod perthnasol" yr un ystyr ag yn adran 383.

Pwerau mynediad

386 Pwerau i fynd ar dir

(1) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan gyd-bwyllgor corfforedig neu Weinidogion Cymru fynd ar unrhyw dir i gynnal arolwg ohono mewn cysylltiad â llunio, diwygio, mabwysiadu neu gymeradwyo cynllun datblygu strategol.

(2) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru fynd ar unrhyw dir i gynnal arolwg ohono mewn cysylltiad â llunio, diwygio, mabwysiadu neu gymeradwyo cynllun datblygu lleol.

(3) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru fynd ar unrhyw dir i gynnal arolwg ohono mewn cysylltiad â chais a grybwyllir yn is-adran (4) sy'n ymwneud â'r tir hwnnw neu unrhyw dir arall.

(4) Y ceisiadau yw—

(a) cais am ganiatâd cynllunio;

(b) cais am gymeradwyaeth ar gyfer mater a gadwyd yn ôl;

(c) cais am unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol gan amod neu gyfyngiad y mae caniatâd cynllunio wedi ei roi yn ddarostyngedig iddo;

(d) cais a wneir i Weinidogion Cymru o dan adran 80 (opsiwn i wneud cais i Weinidogion Cymru: ceisiadau cysylltiedig);

(e) cais o dan adran 100 am newid ansylweddol i ganiatâd cynllunio;

(4) A person guilty of an offence under subsection (3) is liable on summary conviction, or on conviction on indictment, to a fine.

385 Information about interests in Crown land

(1) This section applies to an interest in Crown land that is not a private interest.

(2) A relevant authority may not serve an information notice in relation to an interest to which this section applies.

(3) But the Welsh Ministers may, for the purpose of enabling a relevant authority to make an order or issue or serve a notice or other document under or by virtue of this Act (except Chapter 2 of Part 6), request the appropriate Crown authority to give them information in writing about the matters specified in the request.

(4) The matters that may be specified in the request are the matters mentioned in section 383(3).

(5) The appropriate Crown authority must comply with the request except to the extent—

(a) that the information requested is not within the knowledge of the authority, or

(b) that to do so will disclose information about—

(i) national security, or

(ii) the measures taken or to be taken to ensure the security of any land or other property.

(6) In this section "relevant authority" has the same meaning as in section 383.

Powers of entry

386 Powers to enter land

(1) A person authorised in writing by a corporate joint committee or the Welsh Ministers may enter any land to survey it in connection with the preparation, revision, adoption or approval of a strategic development plan.

(2) A person authorised in writing by a planning authority or the Welsh Ministers may enter any land to survey it in connection with the preparation, revision, adoption or approval of a local development plan.

(3) A person authorised in writing by a planning authority or the Welsh Ministers may enter any land to survey it in connection with an application mentioned in subsection (4) relating to that land or any other land.

(4) The applications are—

(a) an application for planning permission;

(b) an application for approval of a reserved matter;

(c) an application for any other consent, agreement or approval required by a condition or limitation subject to which planning permission has been granted;

(d) an application made to the Welsh Ministers under section 80 (option to make application to Welsh Ministers: connected applications);

(e) an application under section 100 for a non-material change to planning permission;

(f) cais o dan Atodlen 8 neu 9 (cais i benderfynu amodau caniatadau mwynau neu i ohirio'r dyddiad adolygu);

(g) cais o dan adran 167 i addasu neu ryddhau rhwymedigaeth gynllunio;

(h) cais am gydsyniad o dan reoliadau rheolaethu hysbysebion.

(5) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru fynd ar unrhyw dir i—

(a) cynnal arolwg ohono mewn cysylltiad â chynnig i wneud gorchymyn, neu i ddyroddi hysbysiad, a grybwyllir yn is-adran (6), neu

(b) asesu a gydymffurfiwyd â gorchymyn neu hysbysiad a grybwyllir yn yr is-adran honno.

(6) Y gorchmynion a'r hysbysiadau yw—

(a) gorchymyn datblygu sy'n gwneud darpariaeth mewn perthynas â thir a bennir yn y gorchymyn neu dir o ddisgrifiad a bennir yn y gorchymyn;

(b) gorchymyn datblygu lleol sy'n ymwneud â thir a bennir yn y gorchymyn neu dir mewn rhan a bennir yn y gorchymyn o ardal awdurdod cynllunio;

(c) gorchymyn o dan adran 102 (gorchmynion sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio);

(d) gorchymyn datbarhau;

(e) gorchymyn gwahardd;

(f) gorchymyn diogelu;

(g) hysbysiad cynnal a chadw tir;

(h) gorchymyn neu hysbysiad o dan reoliadau rheolaethu hysbysebion.

(7) Pe bai'n amhosibl arfer pŵer a roddir i awdurdod cynllunio gan adran 231 (symud ymaith a difodi placardau a phosteri) heb fynd ar unrhyw dir, caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan yr awdurdod fynd ar y tir er mwyn arfer y pŵer.

(8) Caiff person awdurdodedig fynd ar unrhyw dir i gynnal arolwg ohono, neu i amcangyfrif ei werth, mewn cysylltiad â hawliad am ddigollediad mewn cysylltiad â'r tir hwnnw neu unrhyw dir arall sy'n daladwy gan awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru o dan—

(a) Pennod 11 o Ran 3 (newidiadau i ganiatâd cynllunio);

(b) adran 124 neu 152 (hysbysiadau stop dros dro a hysbysiadau stop);

(c) Pennod 1 o Ran 7 (gorchmynion datbarhau, gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu);

(d) adran 232 (difrod a achosir wrth symud ymaith neu ddifodi placard neu boster);

(e) adran 289 (pedestreiddio priffordd);

(f) adran 319 neu 320(3) (ymgymerwyr statudol: newidiadau i ganiatâd cynllunio ac ail-leoli cyfarpar).

(9) Yn is-adran (8) ystyr "person awdurdodedig" yw—

(a) swyddog o Swyddfa Brisio Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi, neu

(f) an application under Schedule 8 or 9 (application to determine conditions of minerals permissions or postpone review date);

(g) an application under section 167 for the modification or discharge of a planning obligation;

(h) an application for consent under control of advertisements regulations.

(5) A person authorised in writing by a planning authority or the Welsh Ministers may enter any land to—

(a) survey it in connection with a proposal to make an order, or issue a notice, mentioned in subsection (6), or

(b) assess whether an order or notice mentioned in that subsection has been complied with.

(6) The orders and notices are—

(a) a development order that makes provision in relation to land specified in the order or land of a description specified in the order;

(b) a local development order that relates to land specified in the order or land in a part of a planning authority's area specified in the order;

(c) an order under section 102 (orders modifying or revoking planning permission);

(d) a discontinuance order;

(e) a prohibition order;

(f) a protection order;

(g) a maintenance of land notice;

(h) an order or notice under control of advertisements regulations.

(7) If it would be impossible to exercise a power conferred on a planning authority by section 231 (removal and obliteration of placards and posters) without entering any land, a person authorised in writing by the authority may enter the land to exercise the power.

(8) An authorised person may enter any land to survey it, or estimate its value, in connection with a claim for compensation in respect of that land or any other land that is payable by a planning authority or the Welsh Ministers under—

(a) Chapter 11 of Part 3 (changes to planning permission);

(b) section 124 or 152 (temporary stop notices and stop notices);

(c) Chapter 1 of Part 7 (discontinuance orders, prohibition orders and protection orders);

(d) section 232 (damage caused in removing or obliterating placard or poster);

(e) section 289 (pedestrianisation of highway);

(f) section 319 or 320(3) (statutory undertakers: changes to planning permission and re-siting of apparatus).

(9) In subsection (8) "authorised person" means—

(a) an officer of the Valuation Office of His Majesty's Revenue and Customs, or

(b) person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan yr awdurdod cynllunio neu (yn achos hawliad am ddigolledi o dan adran 152 neu 320(3) sy'n daladwy gan Weinidogion Cymru) Weinidogion Cymru.

387 Pwerau mynediad: cwmpas a chyfyngiadau

(1) Caniateir i bŵer i fynd ar dir o dan adran 386 gael ei arfer ar unrhyw adeg resymol.

(2) Ni chaiff person sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran honno fynnu mynediad fel hawl i unrhyw dir sydd wedi ei feddiannu oni bai bod o leiaf 24 awr o rybudd o'r mynediad bwriadedig wedi ei roi i bob meddiannydd.

(3) Rhaid i berson sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran honno, os yw'n ofynnol iddo wneud hynny gan neu ar ran unrhyw berchennog neu unrhyw feddiannydd ar y tir, ddangos tystiolaeth o awdurdodiad y person a datgan diben mynd ar y tir cyn mynd arno.

(4) Mae pŵer i fynd ar dir o dan adran 386 i gynnal arolwg ohono yn cynnwys pŵer i chwilio a thurio i benderfynu natur yr isbridd neu i benderfynu a oes mwynau yn bresennol.

(5) Mae is-adran (6) yn gymwys pan, mewn perthynas â pherson sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir i gynnal arolwg ohono—

(a) bo'n ofynnol iddo roi rhybudd o'r mynediad bwriadedig o dan is-adran (2), a

(b) bo'n cynnig cynnal gwaith o dan is-adran (4).

(6) Ni chaiff y person gynnal y gwaith oni bai bod y rhybudd o'r mynediad bwriadedig yn cynnwys hysbysiad o fwriad y person i'w gynnal.

(7) Pan—

(a) bo person yn cynnig cynnal gwaith o dan is-adran (4) ar dir sy'n perthyn i ymgymerwr statudol, a

(b) bo'r ymgymerwr yn gwrthwynebu'r gwaith arfaethedig ar y sail y byddai ei gynnal yn ddifrifol andwyol i gyflawni ei ymgymeriad,

ni chaiff y person gynnal y gwaith heb gytundeb y Gweinidog priodol.

388 Pwerau mynediad: troseddau a digolledi

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo gan berson bŵer i fynd ar dir o dan adran 386.

(2) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer y pŵer mynediad yn cyflawni trosedd.

(3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (2) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(4) Os difrodir tir neu eiddo arall—

(a) wrth arfer y pŵer mynediad, neu

(b) wrth wneud unrhyw arolwg at y diben y rhoddwyd y pŵer mynediad ato,

caiff person sy'n dioddef y difrod adennill digolledi oddi wrth y person a awdurdododd y mynediad.

(5) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person yn datgelu gwybodaeth a gafodd y person wrth arfer y pŵer mynediad, ac sy'n ymwneud â phroses weithgynhyrchu neu gyfrinach fasnach, at ddiben heblaw'r un yr awdurdodwyd y person i fynd ar y tir ato.

(b) a person authorised in writing by the planning authority or (in the case of a claim for compensation under section 152 or 320(3) that is payable by the Welsh Ministers) the Welsh Ministers.

387 Powers of entry: scope and restrictions

(1) A power to enter land under section 386 may be exercised at any reasonable time.

(2) A person authorised to enter land under that section may not demand admission as of right to any land that is occupied unless at least 24 hours' notice of the intended entry has been given to every occupier.

(3) A person authorised to enter land under that section must, if required to do so by or on behalf of any owner or occupier of the land, produce evidence of the person's authorisation and state the purpose of the entry before entering the land.

(4) A power to enter land under section 386 to survey it includes power to search and bore to determine the nature of the subsoil or the presence of minerals.

(5) Subsection (6) applies where a person who is authorised to enter land to survey it—

(a) is required to give notice of the intended entry under subsection (2), and

(b) proposes to carry out works under subsection (4).

(6) The person may not carry out the works unless the notice of intended entry includes notice of the person's intention to carry them out.

(7) Where—

(a) a person proposes to carry out works under subsection (4) on land that belongs to a statutory undertaker, and

(b) the undertaker objects to the proposed works on the ground that carrying them out would be seriously detrimental to the carrying on of its undertaking,

the person may not carry out the works without the agreement of the appropriate Minister.

388 Powers of entry: offences and compensation

(1) This section applies where a person has a power to enter land under section 386.

(2) A person who intentionally obstructs a person exercising the power of entry commits an offence.

(3) A person guilty of an offence under subsection (2) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(4) If damage is caused to land or other property—

(a) in the exercise of the power of entry, or

(b) in making any survey for the purpose of which the power of entry was conferred,

a person suffering the damage may recover compensation from the person who authorised the entry.

(5) A person commits an offence if the person discloses information which the person obtained in the exercise of the power of entry, and which relates to a manufacturing process or trade secret, for a purpose other than that for which the person was authorised to enter the land.

(6) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (5) yn agored—

(a) ar euogfarn ddiannod, i ddirwy;

(b) ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy neu i'w garcharu am gyfnod nad yw'n hwy na 2 flynedd, neu'r ddau.

389 Pwerau i fynd ar dir y Goron

(1) Ni chaiff person fynd ar dir y Goron o dan adran 386 heb gytundeb—

(a) person yr ymddengys i'r person sy'n ceisio cael mynediad i'r tir fod ganddo hawlogaeth i roi'r cytundeb hwnnw, neu

(b) awdurdod priodol y Goron.

(2) Nid yw adrannau 387 a 388 yn gymwys i unrhyw beth a wneir yn rhinwedd yr adran hon.

Troseddau

390 Troseddau gan gyrff corfforedig

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan brofir bod trosedd o dan ddarpariaeth yn y Ddeddf hon a gyflawnwyd gan gorff corfforedig wedi ei chyflawni gyda chydsyniad neu ymoddefiad y canlynol, neu y gellir ei phriodoli i esgeulustod ar ran y canlynol—

(a) uwch-swyddog i'r corff, neu

(b) person a oedd yn ymhonni ei fod yn uwch-swyddog i'r corff.

(2) Mae'r uwch-swyddog neu'r person (yn ogystal â'r corff corfforedig) yn euog o'r drosedd, ac yn agored i gael ei erlyn a'i gosbi yn unol â hynny.

(3) Yn yr adran hon ystyr "uwch-swyddog" yw cyfarwyddwr, rheolwr, ysgrifennydd neu swyddog tebyg arall i'r corff corfforedig.

(4) Ond yn achos corff corfforedig y mae ei faterion yn cael eu rheoli gan ei aelodau, ystyr "cyfarwyddwr" yw aelod o'r corff.

Digolledi ad

391 Gwneud hawliadau am ddigolledi ad

(1) Caiff rheoliadau—

(a) gwneud darpariaeth ynghylch sut y mae rhaid gwneud hawliad am ddigolledi ad o dan unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon;

(b) diwygio unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon sy'n pennu'r cyfnod y mae rhaid gwneud hawliad am ddigolledi ad ynddo.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru estyn y cyfnod ar gyfer gwneud hawliad am ddigolledi ad o dan ddarpariaeth yn y Ddeddf hon mewn achos penodol, os ydynt wedi eu bodloni bod rhesymau da dros wneud hynny.

(3) Caniateir estyn y cyfnod ar gyfer gwneud hawliad—

(a) ar unrhyw adeg, pa un ai cyn neu ar ôl i'r cyfnod ddod i ben, a

(b) mwy nag unwaith.

(6) A person guilty of an offence under subsection (5) is liable—

(a) on summary conviction, to a fine;

(b) on conviction on indictment, to a fine or imprisonment for a term not exceeding 2 years, or both.

389 Powers to enter Crown land

(1) A person may not enter Crown land under section 386 without the agreement of—

(a) a person who appears to the person seeking entry to the land to be entitled to give that agreement, or

(b) the appropriate Crown authority.

(2) Sections 387 and 388 do not apply to anything done by virtue of this section.

Offences

390 Offences by bodies corporate

(1) This section applies where an offence under a provision of this Act committed by a body corporate is proved to have been committed with the consent or connivance of, or to be attributable to neglect on the part of—

(a) a senior officer of the body, or

(b) a person who was purporting to be a senior officer of the body.

(2) The senior officer or person (as well as the body corporate) is guilty of the offence, and is liable to be proceeded against and punished accordingly.

(3) In this section "senior officer" means a director, manager, secretary or other similar officer of the body corporate.

(4) But in the case of a body corporate whose affairs are managed by its members, "director" means a member of the body.

Compensation

391 Making claims for compensation

(1) Regulations may—

(a) make provision about how a claim for compensation under any provision of this Act must be made;

(b) amend any provision of this Act that specifies the period within which a claim for compensation must be made.

(2) The Welsh Ministers may extend the period for making a claim for compensation under a provision of this Act in a particular case, if they are satisfied that there are good reasons for doing so.

(3) The period for making a claim may be extended—

(a) at any time, whether before or after the period ends, and

(b) more than once.

392 Penderfynu hawliadau digolledigiad gan yr Uwch Dribiwnlys

(1) Mae unrhyw anghydfod ynghylch digolledigiad o dan ddarpariaeth yn y Ddeddf hon i'w atgyfeirio i'r Uwch Dribiwnlys ac i'w benderfynu ganddo.

(2) Mae adran 4 o Ddeddf Digolledigiad Tir 1961 (p. 33) (costau) yn gymwys i benderfynu cwestiwn a atgyfeirir o dan yr adran hon fel y mae'n gymwys i benderfynu cwestiwn a atgyfeirir o dan adran 1 o'r Ddeddf honno, ond fel pe bai cyfeiriadau at yr "acquiring authority" yn gyfeiriadau at y person yr hawlir digolledigiad oddi wrtho.

393 Digolledigiad am ddibrisiant yng ngwerth tir

(1) Mae'r rheolau yn adran 5 o Ddeddf Digolledigiad Tir 1961 (p. 33) yn cael effaith at ddiben asesu unrhyw ddigolledigiad am ddibrisiant sy'n daladwy o dan ddarpariaeth yn y Ddeddf hon, i'r graddau y maent yn berthnasol a chydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, fel y maent yn cael effaith at ddiben asesu digolledigiad am gaffael yn orfodol fuddiant mewn tir.

(2) Pan fo buddiant mewn tir yn ddarostyngedig i forgais—

(a) rhaid i unrhyw ddigolledigiad am ddibrisiant sy'n daladwy o dan y Ddeddf hon mewn cysylltiad â'r buddiant gael ei asesu fel pe na bai'r buddiant yn ddarostyngedig i'r morgais;

(b) caniateir i hawliad am ddigolledigiad am ddibrisiant gael ei wneud gan unrhyw forgeisai i'r buddiant, ond nid yw hynny yn effeithio ar hawl y person y mae ei fuddiant yn ddarostyngedig i'r morgais i wneud hawliad;

(c) nid oes digolledigiad am ddibrisiant yn daladwy mewn cysylltiad â buddiant y morgeisai (sy'n wahanol i'r buddiant sy'n ddarostyngedig i'r morgais);

(d) rhaid i unrhyw ddigolledigiad am ddibrisiant sy'n daladwy mewn cysylltiad â'r buddiant sy'n ddarostyngedig i'r morgais gael ei dalu i'r morgeisai neu, os oes mwy nag un morgeisai, i'r morgeisai cyntaf; a rhaid iddo gael ei gymhwyso gan y morgeisai y telir y digolledigiad iddo fel pe bai'n enillion gwerthu.

(3) Yn yr adran hon ystyr "digolledigiad am ddibrisiant" yw digolledigiad am golled neu ddifrod sy'n ddibrisiant yng ngwerth buddiant mewn tir.

394 Pŵer i addasu darpariaethau digolledigiad mewn perthynas â mwynau

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch hawlogaeth i ddigolledigiad pan fo—

(a) gorchymyn o dan adran 102 yn addasu caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau;

(b) gorchymyn datbarhau yn cael ei wneud mewn perthynas â defnydd o dir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau;

(c) gorchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu yn cael ei wneud.

(2) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth (a gaiff gynnwys darpariaeth sy'n diwygio'r Ddeddf hon)—

(a) i adrannau 106, 107 a 211 gael effaith yn ddarostyngedig i addasiadau gwahanol i'r rhai a nodir yn Atodlenni 11 ac 16 (neu heb unrhyw un neu ragor o'r addasiadau hynny neu bob un ohonynt);

(b) i adrannau 319, 321 a 393 gael effaith yn ddarostyngedig i addasiadau.

392 Determination of compensation claims by Upper Tribunal

(1) Any dispute about compensation under a provision of this Act is to be referred to and determined by the Upper Tribunal.

(2) Section 4 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33) (costs) applies to the determination of a question referred under this section as it applies to the determination of a question referred under section 1 of that Act, but as if references to the acquiring authority were references to the person from whom compensation is claimed.

393 Compensation for depreciation of value of land

(1) The rules in section 5 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33) have effect for the purpose of assessing any compensation for depreciation payable under a provision of this Act, so far as relevant and with any necessary modifications, as they have effect for the purpose of assessing compensation for the compulsory acquisition of an interest in land.

(2) Where an interest in land is subject to a mortgage—

(a) any compensation for depreciation that is payable under this Act in respect of the interest must be assessed as if the interest were not subject to the mortgage;

(b) a claim for compensation for depreciation may be made by any mortgagee of the interest, but that does not affect the right of the person whose interest is subject to the mortgage to make a claim;

(c) no compensation for depreciation is payable in respect of the interest of the mortgagee (as distinct from the interest that is subject to the mortgage);

(d) any compensation for depreciation that is payable in respect of the interest subject to the mortgage must be paid to the mortgagee or, if there is more than one mortgagee, to the first mortgagee; and it must be applied by the mortgagee to whom it is paid as if it were proceeds of sale.

(3) In this section "compensation for depreciation" means compensation for loss or damage consisting of depreciation of the value of an interest in land.

394 Power to modify compensation provisions in relation to minerals

(1) Regulations may make provision about entitlement to compensation where—

(a) an order under section 102 modifies planning permission for minerals development;

(b) a discontinuance order is made in relation to a use of land for carrying out mining operations or depositing mineral waste;

(c) a prohibition order or protection order is made.

(2) The regulations may make provision (which may include provision amending this Act)—

(a) for sections 106, 107 and 211 to have effect subject to different modifications from those set out in Schedules 11 and 16 (or without any or all of those modifications);

(b) for sections 319, 321 and 393 to have effect subject to modifications.

(3) Caiff y rheoliadau, er enghraifft—

(a) pennu amgylchiadau pan nad yw digolledi ad yn daladwy;

(b) newid y sail y mae unrhyw ddigolledi ad i'w asesu arni.

(4) Cyn gwneud unrhyw reoliadau o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â phersonau y maent yn ystyried eu bod yn cynrychioli—

(a) personau sy'n cynnal gweithredi adau mwyngloddio;

(b) perchnogion ar fuddiannau mewn tir sy'n cynnwys mwynau;

(c) awdurdodau cynllunio.

Cyfraniadau ariannol

395 Cyfraniadau tuag at gostau yr eir iddynt gan awdurdodau

(1) Caiff unrhyw awdurdod lleol neu unrhyw ymgymerwr statudol gyfrannu tuag at gostau y mae cyd-bwyllgor corfforedig, neu awdurdod cynllunio, awdurdod priffyrdd lleol neu awdurdod lleol arall yn mynd iddynt wrth arfer, neu mewn cysylltiad ag arfer, unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6).

(2) Caiff unrhyw awdurdod lleol gyfrannu tuag at gostau y mae awdurdod priffyrdd lleol yn mynd iddynt wrth adeiladu neu wella ffordd at ddiben darparu hawl tramwy cyhoeddus yn lle hawl tramwy a ddiddymir gan orchymyn o dan adran 297 neu 300.

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys pan fo digolledi ad yn daladwy gan awdurdod cynllunio, awdurdod priffyrdd lleol neu awdurdod lleol arall o ganlyniad i unrhyw beth a wneir o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6).

(4) Caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cyfrannu tuag at dalu'r digolledi ad, os gwnaed y peth y mae'n daladwy o ganlyniad iddo yn gyfan gwbl neu'n rhannol er budd gwasanaeth a ddarperir gan Weinidogion Cymru, neu

(b) cyfarwyddo awdurdod lleol arall i gyfrannu swm y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod yn rhesymol, gan roi sylw i unrhyw fudd sy'n cronni i'r awdurdod arall hwnnw o ganlyniad i wneud y peth.

(5) Mae is-adran (6) yn gymwys—

(a) pan fo digolledi ad yn daladwy gan awdurdod cynllunio neu awdurdod lleol arall o ganlyniad i unrhyw benderfyniad neu unrhyw orchymyn a wneir o dan neu yn rhinwedd Rhannau 3 i 9 (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6), a

(b) pan wnaed y penderfyniad neu'r gorchymyn yn gyfan gwbl neu'n rhannol er budd gwasanaeth—

(i) a ddarperir gan un o Weinidogion y Goron neu un o adrannau llywodraeth y Deyrnas Unedig, a

(ii) y telir ei gost allan o arian a ddarperir gan Senedd y Deyrnas Unedig.

(6) Caiff y Gweinidog neu'r adran, gyda chydsyniad y Trysorlys, gyfrannu tuag at dalu'r digolledi ad.

(3) The regulations may, for example—

(a) specify circumstances in which compensation is not payable;

(b) change the basis on which any compensation is to be assessed.

(4) Before making any regulations under this section, the Welsh Ministers must consult persons they consider to be representative of—

(a) persons carrying out mining operations;

(b) owners of interests in land that contains minerals;

(c) planning authorities.

Financial contributions

395 Contributions towards costs incurred by authorities

(1) Any local authority or statutory undertaker may contribute towards costs incurred by a corporate joint committee, or by a planning authority, local highway authority or other local authority, in or in connection with the exercise of any of its functions under or by virtue of this Act (except Chapter 2 of Part 6).

(2) Any local authority may contribute towards costs incurred by a local highway authority in the construction or improvement of a road for the purpose of providing a public right of way as an alternative to a right of way extinguished by an order under section 297 or 300.

(3) Subsection (4) applies where compensation is payable by a planning authority, local highway authority or other local authority in consequence of anything done under or by virtue of this Act (except Chapter 2 of Part 6).

(4) The Welsh Ministers may—

(a) contribute towards the payment of the compensation, if the thing in consequence of which it is payable was done wholly or partly in the interests of a service that is provided by the Welsh Ministers, or

(b) direct another local authority to contribute an amount that the Welsh Ministers consider reasonable, having regard to any benefit accruing to that other authority as a result of the thing being done.

(5) Subsection (6) applies where—

(a) compensation is payable by a planning authority or other local authority in consequence of any decision or order made under or by virtue of Parts 3 to 9 (except Chapter 2 of Part 6), and

(b) the decision or order was made wholly or partly in the interests of a service—

(i) that is provided by a Minister of the Crown or a department of the government of the United Kingdom, and

(ii) the cost of which is met out of money provided by the Parliament of the United Kingdom.

(6) The Minister or department may, with the consent of the Treasury, contribute towards the payment of the compensation.

(7) Nid yw'r pwerau a roddir i awdurdodau lleol gan yr adran hon yn cyfyngu ar y pwerau a roddir gan adrannau 274 a 275 o'r Ddeddf Priffyrdd (cyfraniadau tuag at gostau awdurdodau priffyrdd a chostau yn ymwneud â llwybrau cyhoeddus).

(8) Gweler hefyd adran 272 o'r Ddeddf honno am ddarpariaeth ynghylch Gweinidogion Cymru yn rhoi blaensymiau at ddibenion priffyrdd.

Ffurflenni

396 Ffurf ar ddogfennau awdurdod lleol

Caiff rheoliadau bennu ffurf a chynnwys unrhyw hysbysiad, unrhyw orchymyn neu unrhyw ddogfen arall y mae awdurdod lleol wedi ei awdurdodi i'w gyflwyno neu ei chyflwyno, i'w wneud neu ei gwneud neu i'w ddyroddi neu ei dyroddi neu y mae'n ofynnol iddo ei gyflwyno neu ei chyflwyno, ei wneud neu ei gwneud neu ei ddyroddi neu ei dyroddi o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon.

397 Pwerau i wneud darpariaeth ynghylch ffurflenni ceisiadau ac apelau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i bŵer o dan y Ddeddf hon i wneud darpariaeth mewn rheoliadau neu orchymyn datblygu ynghylch ffurf—

(a) cais,

(b) hysbysiad o apêl, neu

(c) unrhyw ddogfen arall sydd i'w darparu gan geisydd neu apelydd.

(2) Mae'r pŵer yn cynnwys pŵer i wneud darpariaeth sy'n awdurdodi neu'n ei gwneud yn ofynnol defnyddio ffurflen sydd i'w chyhoeddi neu ei darparu gan Weinidogion Cymru neu berson arall.

(3) Nid oes gwahaniaeth at ddibenion yr adran hon sut y caiff y pŵer ei fynegi.

Cyflwyno dogfennau

398 Cyflwyno hysbysiadau a dogfennau eraill: cyffredinol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo darpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn y Ddeddf hon neu a wneir odani yn ei gwneud yn ofynnol i hysbysiad neu ddogfen arall gael ei gyflwyno neu ei chyflwyno i berson neu'n awdurdodi cyflwyno hysbysiad neu ddogfen arall i berson (pa un a yw'r ddarpariaeth yn defnyddio'r gair "cyflwyno" neu "rhoi" neu unrhyw derm arall).

(2) Caniateir cyflwyno'r ddogfen i'r person yn unrhyw un o'r ffyrdd a ganlyn—

(a) drwy ei rhoi â llaw i'r person neu, yn achos person sy'n gorff corfforedig, ei rhoi â llaw i ysgrifennydd neu glerc y corff yn ei swyddfa gofrestredig neu ei brif swyddfa;

(b) drwy ei gadael ym man preswylio arferol y person neu ym man preswylio hysbys diwethaf y person neu, os yw'r person wedi rhoi cyfeiriad ar gyfer cyflwyno, yn y cyfeiriad hwnnw;

(7) The powers conferred on local authorities by this section do not limit the powers conferred by sections 274 and 275 of the Highways Act (contributions towards costs of highway authorities and costs relating to public paths).

(8) See also section 272 of that Act for provision about the making of advances by the Welsh Ministers for highway purposes.

Forms

396 Form of local authority documents

Regulations may specify the form and content of any notice, order or other document that a local authority is authorised or required to serve, make or issue under or by virtue of this Act.

397 Powers to make provision about forms for applications and appeals

(1) This section applies to a power under this Act to make provision in regulations or a development order about the form of—

(a) an application,

(b) a notice of appeal, or

(c) any other document to be provided by an applicant or appellant.

(2) The power includes power to make provision authorising or requiring the use of a form to be published or provided by the Welsh Ministers or another person.

(3) It does not matter for the purposes of this section how the power is expressed.

Service of documents

398 Service of notices and other documents: general

(1) This section applies where a provision contained in or made under this Act requires or authorises a notice or other document to be served on a person (whether the provision uses the word "serve" or "give" or any other term).

(2) The document may be served on the person in any of the following ways—

(a) by handing it to the person or, in the case of a person who is a body corporate, handing it to the secretary or clerk of the body at its registered or principal office;

(b) by leaving it at the person's usual or last known place of residence or, if the person has given an address for service, at that address;

(c) drwy ei hanfon gan ddefnyddio gwasanaeth post cofrestredig neu wasanaeth danfon cofnodedig—

(i) wedi ei chyfeirio at y person ym man preswylio arferol y person neu ym man preswylio hysbys diwethaf y person neu, yn achos person sy'n gorff corfforedig, wedi ei chyfeirio at ysgrifennydd neu glerc y corff yn ei swyddfa gofrestredig neu ei brif swyddfa, neu

(ii) os yw'r person wedi rhoi cyfeiriad ar gyfer cyflwyno, wedi ei chyfeirio at y person yn y cyfeiriad hwnnw;

(d) os yw'r person wedi rhoi cyfeiriad ar gyfer cyflwyno gan ddefnyddio cyfathrebiadau electronig, drwy ei hanfon at y person yn y cyfeiriad hwnnw gan ddefnyddio cyfathrebiad electronig sy'n cydymffurfio â'r amodau yn is-adran (3).

(3) Yr amodau yw—

(a) bod modd i'r person yr anfonir y ddogfen ato gyrchu'r ddogfen,

(b) bod y ddogfen yn ddarllenadwy ym mhob modd perthnasol, ac

(c) bod y ddogfen yn gallu cael ei defnyddio i gyfeirio ati yn ddiweddarach.

(4) Pan fo cyfathrebiad electronig yn cael ei ddefnyddio i gyflwyno dogfen i berson a bod y ddogfen yn dod i law'r person y tu allan i oriau busnes y person, mae'r ddogfen i'w thrin fel pe bai wedi ei chyflwyno ar y diwrnod gwaith nesaf.

(5) Nid yw is-adran (2)(d) yn gymwys i gyflwyno—

(a) hysbysiad ymchwilio am orfodi;

(b) copi o hysbysiad stop dros dro;

(c) hysbysiad tor amod neu hysbysiad sy'n tynnu hysbysiad tor amod yn ôl;

(d) copi o hysbysiad gorfodi;

(e) hysbysiad bod hysbysiad gorfodi wedi ei dynnu'n ôl neu fod unrhyw un neu ragor o'i ofynion wedi eu hepgor neu eu llacio;

(f) hysbysiad o dan adran 143(6) o fwriad i fynd ar dir a chymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad gorfodi;

(g) copi o hysbysiad stop, neu hysbysiad bod hysbysiad stop wedi ei dynnu'n ôl;

(h) copi o orchymyn diogelu coed neu orchymyn diogelu coetir, neu hysbysiad bod gorchymyn o'r fath wedi ei wneud, yn unol â rheoliadau diogelu coed;

(i) copi o hysbysiad cynnal a chadw tir;

(j) hysbysiad gwybodaeth.

(6) Gweler adran 233 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol am ddarpariaeth ychwanegol ynghylch y dulliau y caiff awdurdodau lleol penodol eu defnyddio i gyflwyno dogfennau.

(7) Mae'r adran hon yn ddarostyngedig i unrhyw ddarpariaeth i'r gwrthwyneb a wneir gan neu o dan y Ddeddf hon.

(c) by sending it using a registered post service or a recorded delivery service—

(i) addressed to the person at the person's usual or last known place of residence or, in the case of a person who is a body corporate, addressed to the secretary or clerk of the body at its registered or principal office, or

(ii) if the person has given an address for service, addressed to the person at that address;

(d) if the person has given an address for service using electronic communications, by sending it to the person at that address using an electronic communication that complies with the conditions in subsection (3).

(3) The conditions are that the document is—

(a) capable of being accessed by the person to whom it is sent,

(b) legible in all material respects, and

(c) capable of being used for subsequent reference.

(4) Where an electronic communication is used to serve a document on a person and is received by the person outside the person's business hours, the document is to be treated as having been served on the next working day.

(5) Subsection (2)(d) does not apply to the service of—

(a) an enforcement investigation notice;

(b) a copy of a temporary stop notice;

(c) a breach of condition notice or a notice withdrawing a breach of condition notice;

(d) a copy of an enforcement notice;

(e) a notice that an enforcement notice has been withdrawn or that any of its requirements have been waived or relaxed;

(f) a notice under section 143(6) of an intention to enter land and take steps required by an enforcement notice;

(g) a copy of a stop notice, or a notice that a stop notice has been withdrawn;

(h) a copy of a tree preservation order or woodland preservation order, or a notice of the making of such an order, in accordance with tree preservation regulations;

(i) a copy of a maintenance of land notice;

(j) an information notice.

(6) See section 233 of the Local Government Act for additional provision about the methods by which certain local authorities may serve documents.

(7) This section is subject to any provision to the contrary made by or under this Act.

399 Cyflwyno dogfennau i bersonau sydd â buddiant mewn tir neu sy'n meddiannu tir

(1) Mae'r adran hon yn gymwys (yn ychwanegol at adran 398) pan fo darpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn y Ddeddf hon neu a wneir odani yn ei gwneud yn ofynnol i hysbysiad neu ddogfen arall gael ei gyflwyno neu ei chyflwyno i berson, neu'n awdurdodi cyflwyno hysbysiad neu ddogfen arall i berson—

(a) am fod ganddo fuddiant mewn tir, neu

(b) am ei fod yn feddiannydd ar dir.

(2) Pan fo'r ddogfen i'w chyflwyno i berson am fod ganddo fuddiant mewn unrhyw dir, ac na ellir darganfod enw'r person ar ôl gwneud ymholiadau rhesymol, caniateir cyfeirio'r ddogfen at y person fel "perchennog" y tir (y mae rhaid ei ddisgrifio).

(3) Pan fo'r ddogfen i'w chyflwyno i berson am ei fod yn feddiannydd ar unrhyw dir, caniateir ei chyfeirio at y person wrth ei enw neu fel "meddiannydd" y tir (y mae rhaid ei ddisgrifio).

(4) Mae is-adran (5) yn gymwys—

(a) pan—

(i) bo dogfen i'w chyflwyno i berson am fod ganddo fuddiant mewn unrhyw dir,

(ii) na fo modd darganfod man preswylio arferol neu fan preswylio hysbys diwethaf y person ar ôl gwneud ymholiadau rhesymol, a

(iii) na fo'r person wedi rhoi cyfeiriad ar gyfer cyflwyno'r ddogfen, neu

(b) pan fo dogfen i'w chyflwyno i berson am ei fod yn feddiannydd ar unrhyw dir.

(5) Mae'r ddogfen i'w thrin fel pe bai wedi ei chyflwyno'n briodol os yw wedi ei chyfeirio at y person, wedi ei marcio'n glir fel cyfathrebiad pwysig sy'n effeithio ar eiddo'r person, a'i bod—

(a) wedi ei hanfon i'r tir gan ddefnyddio gwasanaeth post cofrestredig neu wasanaeth danfon cofnodedig ac nad yw wedi ei dychwelyd fel dogfen nas danfonwyd,

(b) wedi ei rhoi â llaw i berson sydd, neu yr ymddengys ei fod, yn preswylio neu wedi ei gyflogi ar y tir, neu

(c) wedi ei gosod yn sownd mewn lle gweladwy ar wrthrych ar y tir.

(6) Mae'r adran hon yn ddarostyngedig i unrhyw ddarpariaeth i'r gwrthwyneb a wneir gan neu o dan y Ddeddf hon.

400 Cyflwyno dogfennau i'r Goron

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo cyflwyno hysbysiad neu ddogfen arall i'r Goron yn ofynnol neu wedi ei awdurdodi o dan neu yn rhinwedd y Ddeddf hon.

(2) Rhaid cyflwyno'r ddogfen i awdurdod priodol y Goron.

(3) Nid yw adrannau 398 a 399 yn gymwys i gyflwyno'r ddogfen.

Y Goron

401 Diffiniadau sy'n ymwneud â'r Goron

(1) Mae'r adran hon yn gymwys at ddibenion y Ddeddf hon.

399 Service of documents on persons having an interest in land or occupying land

(1) This section applies (in addition to section 398) where a provision contained in or made under this Act requires or authorises a notice or other document to be served on a person—

(a) as having an interest in land, or

(b) as an occupier of land.

(2) Where the document is to be served on a person as having an interest in any land, and the name of the person cannot be discovered after making reasonable inquiries, the document may be addressed to the person as "the owner" of the land (which must be described).

(3) Where the document is to be served on a person as an occupier of any land, it may be addressed to the person by name or as "the occupier" of the land (which must be described).

(4) Subsection (5) applies—

(a) where—

(i) a document is to be served on a person as having an interest in any land,

(ii) the person's usual or last known place of residence cannot be discovered after making reasonable inquiries, and

(iii) the person has not given an address for the service of the document, or

(b) where a document is to be served on a person as an occupier of any land.

(5) The document is to be treated as properly served if it is addressed to the person, clearly marked as an important communication affecting the person's property, and is—

(a) sent to the land using a registered post service or a recorded delivery service and not returned as undelivered,

(b) handed to a person who is, or appears to be, resident or employed on the land, or

(c) attached conspicuously to an object on the land.

(6) This section is subject to any provision to the contrary made by or under this Act.

400 Service of documents on the Crown

(1) This section applies where a notice or other document is required or authorised under or by virtue of this Act to be served on the Crown.

(2) The document must be served on the appropriate Crown authority.

(3) Sections 398 and 399 do not apply to the service of the document.

The Crown

401 Definitions relating to the Crown

(1) This section applies for the purposes of this Act.

(2) Ystyr "tir y Goron" yw tir y mae buddiant y Goron neu fuddiant Dugiaeth ynddo.

(3) Ystyr "buddiant y Goron" yw buddiant—

(a) sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl y Goron neu yn hawl Ei ystadau preifat, neu

(b) sy'n perthyn i adran o'r llywodraeth neu sy'n cael ei ddal mewn ymddiriedolaeth ar gyfer Ei Fawrhydi at ddibenion adran o'r llywodraeth.

(4) Ystyr "buddiant Dugiaeth" yw—

(a) buddiant sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Dugiaeth Caerhirfryn, neu

(b) buddiant sy'n perthyn i Ddugiaeth Cernyw.

(5) Ystyr "buddiant preifat", mewn perthynas â thir y Goron, yw buddiant nad yw'n fuddiant y Goron nac yn fuddiant Dugiaeth.

(6) Ystyr "awdurdod priodol y Goron", mewn perthynas â thir y Goron, yw—

(a) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl y Goron ac sy'n ffurfio rhan o Ystad y Goron, Comisiynwyr Ystad y Goron;

(b) mewn perthynas ag unrhyw dir arall sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl y Goron, yr adran o'r llywodraeth sy'n rheoli'r tir;

(c) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Ei ystadau preifat, person a benodir gan Ei Fawrhydi yn ysgrifenedig o dan y Llofnod Brenhinol neu, os na wneir unrhyw benodiad o'r fath, Gweinidogion Cymru;

(d) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Dugiaeth Caerhirfryn, Canghellor y Ddugiaeth;

(e) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i Ddugiaeth Cernyw, person a benodir gan Ddug Cernyw neu gan berson sy'n meddu ar y Ddugiaeth am y tro;

(f) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i adran o'r llywodraeth neu sy'n cael ei ddal mewn ymddiriedolaeth ar gyfer Ei Fawrhydi at ddibenion adran o'r llywodraeth, yr adran.

(7) Mae "y Goron" i'w drin fel pe bai'n cynnwys Comisiwn y Senedd.

(8) Rhaid atgyfeirio unrhyw gwestiwn sy'n codi ynghylch pwy yw awdurdod priodol y Goron mewn perthynas ag unrhyw dir i'r Trysorlys, y mae ei benderfyniad yn derfynol.

(9) Yn yr adran hon—

(a) mae cyfeiriadau at ystadau preifat Ei Fawrhydi i'w darllen yn unol ag adran 1 o Ddeddf Ystadau Preifat y Goron 1862 (p. 37);

(b) mae cyfeiriadau at adran o'r llywodraeth yn cynnwys Comisiwn y Senedd.

402 Cynrychiolaeth buddiant y Goron a buddiant Dugiaeth mewn tir

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i unrhyw beth y mae'n ofynnol ei wneud neu sydd wedi ei awdurdodi i'w wneud at ddibenion unrhyw ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn y Ddeddf hon neu a wneir odani (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6) gan berchennog ar fuddiant mewn tir (gan gynnwys buddiant fel meddiannydd ar y tir yn unig) neu mewn perthynas â pherchennog o'r fath.

(2) I'r graddau y mae'r buddiant yn fuddiant y Goron neu'n fuddiant Dugiaeth, rhaid i'r peth gael ei wneud gan awdurdod priodol y Goron neu mewn perthynas â'r awdurdod hwnnw.

(2) "Crown land" means land in which there is a Crown interest or a Duchy interest.

(3) "Crown interest" means an interest that—

(a) belongs to His Majesty in right of the Crown or in right of His private estates, or

(b) belongs to a government department or is held in trust for His Majesty for the purposes of a government department.

(4) "Duchy interest" means—

(a) an interest belonging to His Majesty in right of the Duchy of Lancaster, or

(b) an interest belonging to the Duchy of Cornwall.

(5) "Private interest", in relation to Crown land, means an interest that is neither a Crown interest nor a Duchy interest.

(6) "Appropriate Crown authority", in relation to Crown land, means—

(a) in relation to land belonging to His Majesty in right of the Crown and forming part of the Crown Estate, the Crown Estate Commissioners;

(b) in relation to any other land belonging to His Majesty in right of the Crown, the government department having the management of the land;

(c) in relation to land belonging to His Majesty in right of His private estates, a person appointed by His Majesty in writing under the Royal Sign Manual or, if no such appointment is made, the Welsh Ministers;

(d) in relation to land belonging to His Majesty in right of the Duchy of Lancaster, the Chancellor of the Duchy;

(e) in relation to land belonging to the Duchy of Cornwall, a person appointed by the Duke of Cornwall or by the possessor for the time being of the Duchy;

(f) in relation to land belonging to a government department or held in trust for His Majesty for the purposes of a government department, the department.

(7) "The Crown" is to be treated as including the Senedd Commission.

(8) Any question that arises about who is the appropriate Crown authority in relation to any land must be referred to the Treasury, whose decision is final.

(9) In this section—

(a) references to His Majesty's private estates are to be read in accordance with section 1 of the Crown Private Estates Act 1862 (c. 37);

(b) references to a government department include the Senedd Commission.

402 Representation of Crown and Duchy interests in land

(1) This section applies to anything that is required or authorised to be done for the purposes of any provision contained in or made under this Act (except Chapter 2 of Part 6) by or in relation to an owner of an interest in land (including an interest only as an occupier of the land).

(2) To the extent that the interest is a Crown interest or a Duchy interest, the thing must be done by or in relation to the appropriate Crown authority.

403 Camau gorfodi mewn perthynas â thir y Goron

(1) Ni chaiff awdurdod cynllunio gymryd cam gorfodi perthnasol mewn perthynas â thir y Goron heb gytundeb awdurdod priodol y Goron.

(2) Caiff awdurdod priodol y Goron roi cytundeb yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Yn yr adran hon ystyr "cam gorfodi perthnasol" yw unrhyw beth a wneir mewn cysylltiad â gorfodi gofyniad neu waharddiad a osodir gan neu o dan y Ddeddf hon (ac eithrio Pennod 2 o Ran 6).

(4) Mae'n cynnwys—

(a) mynd ar dir, a

(b) dwyn achos neu wneud cais.

(5) Ond nid yw'n cynnwys—

(a) dyroddi neu gyflwyno hysbysiad (er enghraifft, hysbysiad stop dros dro neu hysbysiad gorfodi), neu

(b) gwneud gorchymyn (er enghraifft, gorchymyn o dan adran 102).

Achosion arbennig eraill

404 Adeiladau rhestredig a nodweddion o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig

(1) Wrth benderfynu a ydynt neu a yw am roi caniatâd cynllunio o dan ddarpariaeth a grybwyllir yn is-adran (2) ar gyfer datblygiad sy'n effeithio ar adeilad rhestredig neu ei osodiad, rhaid i Weinidogion Cymru neu awdurdod cynllunio roi sylw arbennig i ddymunoldeb diogelu—

(a) yr adeilad rhestredig,

(b) gosodiad yr adeilad, ac

(c) unrhyw nodweddion o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig sydd gan yr adeilad.

(2) Y darpariaethau yw—

(a) Pennod 2 o Ran 3 (rhoi caniatâd cynllunio drwy orchymyn datblygu neu orchymyn datblygu lleol);

(b) Penodau 6 a 7 o'r Rhan honno (rhoi caniatâd ar gais neu apêl);

(c) paragraff 6 o Atodlen 12 (rhoi caniatâd yn lle cadarnhau hysbysiad prynu);

(d) adran 133 (rhoi caniatâd wrth benderfynu apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi);

(e) adran 207 a pharagraff 1(7) o Atodlen 14 (rhoi caniatâd drwy orchymyn datbarhau).

(3) Wrth arfer y pwerau a roddir gan adrannau 266 i 268 (cyfeddu, gwaredu a datblygiad tir a ddelir at ddibenion cynllunio), rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ddymunoldeb diogelu nodweddion o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig, ac adeiladau rhestredig yn benodol.

403 Enforcement steps in relation to Crown land

(1) A planning authority must not take a relevant enforcement step in relation to Crown land without the agreement of the appropriate Crown authority.

(2) The appropriate Crown authority may give agreement subject to conditions.

(3) In this section "relevant enforcement step" means anything done in connection with the enforcement of a requirement or prohibition imposed by or under this Act (except Chapter 2 of Part 6).

(4) It includes—

(a) entering land, and

(b) bringing proceedings or making an application.

(5) But it does not include—

(a) issuing or serving a notice (for example, a temporary stop notice or enforcement notice), or

(b) making an order (for example, an order under section 102).

Other special cases

404 Listed buildings and features of special architectural or historical interest

(1) In considering whether to grant planning permission under a provision mentioned in subsection (2) for development that affects a listed building or its setting, the Welsh Ministers or a planning authority must have special regard to the desirability of preserving—

(a) the listed building,

(b) the setting of the building, and

(c) any features of special architectural or historic interest that the building possesses.

(2) The provisions are—

(a) Chapter 2 of Part 3 (grant of planning permission by development order or local development order);

(b) Chapters 6 and 7 of that Part (grant of permission on application or appeal);

(c) paragraph 6 of Schedule 12 (grant of permission instead of confirming purchase notice);

(d) section 133 (grant of permission on determination of appeal against enforcement notice);

(e) section 207 and paragraph 1(7) of Schedule 14 (grant of permission by discontinuance order).

(3) In exercising the powers conferred by sections 266 to 268 (appropriation, disposal and development of land held for planning purposes), a local authority must have regard to the desirability of preserving features of special architectural or historic interest, and in particular listed buildings.

(4) Yn yr adran hon mae "adeilad rhestredig" yn cynnwys adeilad rhestredig, o fewn yr ystyr a roddir i "listed building" gan adran 1 o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 (p. 9), yn Lloegr.

405 Datblygiad gan awdurdodau cynllunio a Gweinidogion Cymru a thir sy'n perthyn iddynt

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch cymhwyso'r darpariaethau a grybwyllir yn is-adran (2) mewn perthynas ag—

(a) datblygiad tir yn ardal awdurdod cynllunio gan yr awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru (pa un ai ar ei ben ei hun neu ar eu pennau eu hunain neu ar y cyd ag unrhyw berson arall);

(b) tir yn ardal awdurdod cynllunio y mae gan yr awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru fuddiant ynddo.

(2) Y darpariaethau yw unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau—

(a) Rhan 3 (caniatâd cynllunio) ac eithrio Pennod 8 (datblygiad ag awdurdodiad y llywodraeth);

(b) Pennod 1 o Ran 6 (rhwymedigaethau cynllunio);

(c) Pennod 1 o Ran 7 (gorchmynion datbarhau, gorchmynion gwahardd a gorchmynion diogelu);

(d) Rhan 9 (diogelu coed a choetiroedd).

(3) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon—

(a) darparu i unrhyw un neu ragor o'r darpariaethau hynny fod yn gymwys yn ddarostyngedig i eithriadau neu addasiadau, neu i beidio â bod yn gymwys, mewn perthynas â datblygiad a grybwyllir yn is-adran (1)(a) neu dir a grybwyllir yn is-adran (1)(b);

(b) gwneud darpariaeth newydd ynghylch unrhyw fater yr ymdrinnir ag ef yn unrhyw un neu ragor o'r darpariaethau hynny.

(4) Caiff y rheoliadau, yn benodol, ddarparu—

(a) i gais am gydsyniad perthnasol gael ei wneud i'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru, neu gael ei benderfynu ganddo neu ganddynt;

(b) ar gyfer y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â chais am gydsyniad perthnasol.

(5) Os yw'r rheoliadau yn darparu i gais gael ei benderfynu gan yr awdurdod cynllunio, cânt reoleiddio trefniadau'r awdurdod ar gyfer arfer ei swyddogaethau mewn perthynas â'r cais, er gwaethaf unrhyw ddarpariaeth a wneir gan adrannau 361 i 363 neu odanynt neu gan adran 101 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol.

(6) Caiff y rheoliadau, mewn perthynas â chais sy'n ymwneud â datblygiad gan awdurdod cynllunio neu sy'n ymwneud â thir y mae gan awdurdod cynllunio fuddiant ynddo—

(a) darparu i unrhyw ddarpariaeth a wneir drwy reoliadau o dan adran 58 neu 63 fod yn gymwys yn ddarostyngedig i eithriadau neu addasiadau, neu

(b) gwneud darpariaeth gyfatebol.

(4) In this section "listed building" includes a listed building, within the meaning given by section 1 of the Planning (Listed Buildings and Conservation Areas) Act 1990 (c. 9), situated in England.

405 Development by, and land of, planning authorities and the Welsh Ministers

(1) Regulations may make provision about the application of the provisions mentioned in subsection (2) in relation to—

(a) the development of land in the area of a planning authority by the planning authority or the Welsh Ministers (whether alone or jointly with any other person);

(b) land in the area of a planning authority in which the planning authority or the Welsh Ministers have an interest.

(2) The provisions are any of the provisions of—

(a) Part 3 (planning permission) except Chapter 8 (development with government authorisation);

(b) Chapter 1 of Part 6 (planning obligations);

(c) Chapter 1 of Part 7 (discontinuance orders, prohibition orders and protection orders);

(d) Part 9 (preservation of trees and woodlands).

(3) Regulations under this section may—

(a) provide for any of those provisions to apply subject to exceptions or modifications, or not to apply, in relation to development mentioned in subsection (1)(a) or land mentioned in subsection (1)(b);

(b) make new provision about any matter dealt with in any of those provisions.

(4) The regulations may, in particular, provide—

(a) for an application for a relevant consent to be made to, or determined by, the planning authority or the Welsh Ministers;

(b) for the procedure to be followed in connection with an application for a relevant consent.

(5) If the regulations provide for an application to be determined by the planning authority, they may regulate the authority's arrangements for the exercise of its functions in relation to the application, despite any provision made by or under sections 361 to 363 or by section 101 of the Local Government Act.

(6) The regulations may, in relation to an application relating to development by a planning authority or relating to land in which a planning authority has an interest—

(a) provide for any provision made by regulations under section 58 or 63 to apply subject to exceptions or modifications, or

(b) make corresponding provision.

(7) Yn is-adran (4) ystyr "cydsyniad perthnasol" yw—

(a) caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad a grybwyllir yn is-adran (1)(a);

(b) caniatâd cynllunio i ddatblygu tir a grybwyllir yn is-adran (1)(b);

(c) unrhyw gydsyniad arall, unrhyw gytundeb arall neu unrhyw gymeradwyaeth arall sy'n ofynnol mewn cysylltiad â datblygiad a grybwyllir yn is-adran (1)(a) neu dir a grybwyllir yn is-adran (1)(b).

406 Tir Eglwys Loegr

(1) Pan fo unrhyw ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn y Ddeddf hon neu a wneir odani yn ei gwneud yn ofynnol neu'n awdurdodi cyflwyno hysbysiad neu ddogfen arall i berchennog ar dir, a thir Eglwys Loegr yw'r tir, rhaid cyflwyno dogfen gyfatebol i'r Bwrdd Cyllid priodol hefyd.

(2) Mae tir Eglwys Loegr sy'n perthyn i fywoliaeth eglwysig sydd heb ddeiliad i'w drin at ddibenion caffael y tir yn orfodol o dan unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon fel pe bai'n perthyn i'r Bwrdd Cyllid priodol.

(3) Rhaid i unrhyw ddigolledia sy'n daladwy mewn perthynas â thir Eglwys Loegr o dan unrhyw ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn y Ddeddf hon neu a wneir odani—

(a) cael ei dalu i'r Bwrdd Cyllid priodol, a

(b) cael ei gymhwyso gan y Bwrdd hwnnw at y dibenion y byddai enillion gwerthu'r tir drwy gytundeb yn gymwys iddynt o dan unrhyw ddeddfiad neu Fesur gan Eglwys Loegr sy'n awdurdodi neu'n gwaredu enillion gwerthiant o'r fath.

(4) Pan fo swm o ddigolledia yn adenilladwy o dan baragraff 5 o Atodlen 10 mewn perthynas â thir Eglwys Loegr, caiff y Bwrdd Cyllid priodol gymhwyso unrhyw arian neu unrhyw warannau a ddelir ganddo i ad-dalu'r swm hwnnw.

(5) Yn yr adran hon—

ystyr "Bwrdd Cyllid priodol" ("*appropriate Board of Finance*"), mewn perthynas ag unrhyw dir, yw'r Bwrdd Cyllid Esgobaethol ar gyfer yr esgobaeth y mae'r tir ynddi;

ystyr "tir Eglwys Loegr" ("*Church of England land*") yw tir—

(a) sy'n perthyn i fywoliaeth eglwysig i Eglwys Loegr,

(b) sy'n eglwys neu'n ffurfio rhan o eglwys sy'n ddarostyngedig i awdurdodaeth esgob yn un o esgobaethau Eglwys Loegr neu safle eglwys o'r fath, neu

(c) sy'n gladdfa neu'n ffurfio rhan o gladdfa sy'n ddarostyngedig i awdurdodaeth esgob o'r fath.

Cyffredinol

407 Rheoliadau

(1) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau'r Ddeddf hon (ac eithrio adran 306) yn arferadwy gan Weinidogion Cymru.

(7) In subsection (4) "relevant consent" means—

(a) planning permission for development mentioned in subsection (1)(a);

(b) planning permission to develop land mentioned in subsection (1)(b);

(c) any other consent, agreement or approval that is required in respect of development mentioned in subsection (1)(a) or land mentioned in subsection (1)(b).

406 Church of England land

(1) Where any provision contained in or made under this Act requires or authorises a notice or other document to be served on an owner of land, and the land is Church of England land, a corresponding document must also be served on the appropriate Board of Finance.

(2) Church of England land belonging to an ecclesiastical benefice that is vacant is to be treated for the purposes of the compulsory acquisition of the land under any provision of this Act as belonging to the appropriate Board of Finance.

(3) Any compensation payable in relation to Church of England land under any provision contained in or made under this Act must be—

(a) paid to the appropriate Board of Finance, and

(b) applied by that Board for the purposes for which the proceeds of a sale by agreement of the land would be applicable under any enactment or Church of England Measure authorising or disposing of the proceeds of such a sale.

(4) Where an amount of compensation is recoverable under paragraph 5 of Schedule 10 in relation to Church of England land, the appropriate Board of Finance may apply any money or securities held by it towards repaying that amount.

(5) In this section—

"appropriate Board of Finance" ("*Bwrdd Cyllid priodol*"), in relation to any land, means the Diocesan Board of Finance for the diocese in which the land is situated;

"Church of England land" ("*tir Eglwys Loegr*") means land that—

(a) belongs to an ecclesiastical benefice of the Church of England,

(b) is or forms part of a church subject to the jurisdiction of a bishop of a diocese of the Church of England or the site of such a church, or

(c) is or forms part of a burial ground subject to the jurisdiction of such a bishop.

General

407 Regulations

(1) A power to make regulations under any provision of this Act (except section 306) is exercisable by the Welsh Ministers.

(2) Mae'r pŵer i wneud rheoliadau o dan adran 306 (tir gweithredol darparwyr gwasanaeth post cyffredinol) yn arferadwy gan Weinidogion Cymru a'r Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes a Masnach yn gweithredu ar y cyd.

(3) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon yn cynnwys pŵer—

(a) i wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol;

(b) i wneud darpariaeth ddeilliadol, darpariaeth atodol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed.

(4) Yn achos rheoliadau a wneir o dan y pwerau a grybwyllir yn is-adran (5), mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud yn rhinwedd is-adran (3)(b) yn cynnwys darpariaeth sy'n datgymhwyso, yn addasu effaith, yn diwygio, yn diddymu neu'r dirymu unrhyw ddeddfiad, gan gynnwys unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon.

(5) Y pwerau y cyfeirir atynt yn is-adran (4) yw'r pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan—

(a) Rhan 2 (y cynllun datblygu);

(b) Pennod 2 o Ran 6 (rheoliadau ASC);

(c) adran 360 (ffioedd am arfer swyddogaethau awdurdodau cynllunio);

(d) adran 364 (ffioedd am geisiadau ac apelau i Weinidogion Cymru);

(e) adran 366(10) (achosion y mae rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu'r weithdrefn ar eu cyfer);

(f) Pennod 4 o Ran 14 (cywiro penderfyniadau Gweinidogion Cymru).

(6) Rhaid i reoliadau o dan y Ddeddf hon (ac eithrio rheoliadau o dan adran 306) gael eu gwneud drwy offeryn statudol Cymreig.

(7) Mae'r rheoliadau a ganlyn yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd—

(a) rheoliadau o dan adran 9 (ardaloedd cydgynllunio a Pharciau Cenedlaethol);

(b) rheoliadau o dan baragraff 1(9) o Atodlen 3 (cyfnod ôl-ofal);

(c) rheoliadau o dan baragraff 1(4) o Atodlen 5 (hyd caniatadau mwynau);

(d) rheoliadau ASC;

(e) rheoliadau o dan adran 305 (tir gweithredol yr Awdurdod Hedfan Sifil);

(f) rheoliadau o dan adran 360 (ffioedd am arfer swyddogaethau awdurdod cynllunio);

(g) rheoliadau o dan adran 362 (maint a chyfansoddiad pwyllgorau awdurdodau cynllunio);

(h) rheoliadau o dan adran 364 (ffioedd am geisiadau ac apelau i Weinidogion Cymru);

(i) rheoliadau o dan adran 366(10) (achosion y mae rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu'r weithdrefn ar eu cyfer);

(j) rheoliadau o dan adran 394 (digolledia am orchmynion yn ymwneud â mwynau);

(k) rheoliadau o dan adran 405 sy'n ymwneud â datblygiad tir gan Weinidogion Cymru neu â thir y mae gan Weinidogion Cymru fuddiant ynddo;

(2) The power to make regulations under section 306 (operational land of universal postal service providers) is exercisable by the Welsh Ministers and the Secretary of State for Business and Trade acting jointly.

(3) A power to make regulations under this Act includes power—

(a) to make different provision for different purposes;

(b) to make incidental, supplementary, consequential, transitional or saving provision.

(4) In the case of regulations made under the powers mentioned in subsection (5), the provision that may be made by virtue of subsection (3)(b) includes provision that disapplies, modifies the effect of, amends, repeals or revokes any enactment, including any provision of this Act.

(5) The powers referred to in subsection (4) are the powers conferred on the Welsh Ministers by—

(a) Part 2 (the development plan);

(b) Chapter 2 of Part 6 (CIL regulations);

(c) section 360 (fees for exercise of planning authority functions);

(d) section 364 (fees for applications and appeals to the Welsh Ministers);

(e) section 366(10) (proceedings for which the Welsh Ministers must determine the procedure);

(f) Chapter 4 of Part 14 (correction of decisions of the Welsh Ministers).

(6) Regulations under this Act (except regulations under section 306) must be made by Welsh statutory instrument.

(7) The following regulations are subject to the Senedd approval procedure—

(a) regulations under section 9 (joint planning areas and National Parks);

(b) regulations under paragraph 1(9) of Schedule 3 (aftercare period);

(c) regulations under paragraph 1(4) of Schedule 5 (duration of minerals permissions);

(d) CIL regulations;

(e) regulations under section 305 (operational land of Civil Aviation Authority);

(f) regulations under section 360 (fees for exercise of planning authority functions);

(g) regulations under section 362 (size and composition of planning authority committees);

(h) regulations under section 364 (fees for applications and appeals to the Welsh Ministers);

(i) regulations under section 366(10) (proceedings for which the Welsh Ministers must determine the procedure);

(j) regulations under section 394 (compensation for orders relating to minerals);

(k) regulations under section 405 that relate to the development of land by the Welsh Ministers or to land in which the Welsh Ministers have an interest;

(l) rheoliadau o dan unrhyw ddarpariaeth arall yn y Ddeddf hon (ac eithrio adran 306) sy'n diwygio neu'n diddymu unrhyw ddeddfiad sydd wedi ei gynnwys mewn deddfwriaeth sylfaenol (gan gynnwys unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon).

(8) Mae unrhyw reoliadau eraill o dan y Ddeddf hon (ac eithrio rheoliadau o dan adran 306) yn ddarostyngedig i weithdrefn annilysu'r Senedd.

(9) Mewn perthynas â rheoliadau o dan adran 306—

(a) rhaid iddynt gael eu gwneud drwy offeryn statudol,

(b) maent yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd, ac

(c) ni chaniateir eu gwneud oni bai bod drafft o'r offeryn sy'n eu cynnwys wedi ei osod gerbron dau Dŷ Senedd y Deyrnas Unedig ac wedi ei gymeradwyo ganddynt drwy benderfyniad.

(10) Yn is-adran (7)(l) ystyr "deddfwriaeth sylfaenol" yw—

(a) Deddf gan Senedd Cymru;

(b) Mesur Cynulliad;

(c) Deddf gan Senedd y Deyrnas Unedig.

408 Dehongli

(1) Yn y Ddeddf hon—

ystyr "adeilad" ("*building*") (ac eithrio ym Mhennod 2 o Ran 6) yw—

(a) unrhyw adeilad neu strwythur, neu

(b) unrhyw ran o adeilad neu strwythur,

ond nid yw'n cynnwys cyfarpar na pheiriannau sy'n ffurfio rhan o adeilad neu strwythur;

mae i "adeilad rhestredig" ("*listed building*") yr ystyr a roddir gan adran 76 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol;

mae "adran o'r llywodraeth" ("*government department*") yn cynnwys Gweinidogion Cymru ac un o Weinidogion y Goron;

mae "amaethyddiaeth" ("*agriculture*") yn cynnwys—

(a) garddwriaeth, tyfu ffrwythau a thyfu hadau,

(b) ffermio llaeth a bridio a chadw da byw (gan gynnwys unrhyw greadur a gedwir i gynhyrchu bwyd, gwlân, crwyn neu ffwr, neu i'w ddefnyddio wrth ffermio tir),

(c) y defnydd o dir fel tir pori, gweirglodd, tir helyg gwiail, gerddi marchnad a phlanhigfeydd, a

(d) y defnydd o dir ar gyfer coetiroedd, pan fo'r defnydd hwnnw'n ategol i ffermio tir at ddibenion amaethyddol eraill;

mae i "amod adfer" ("*restoration condition*") yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2)(a) o Atodlen 3;

mae i "amod ôl-ofal" ("*aftercare condition*") yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2)(b) o Atodlen 3;

(l) regulations under any other provision of this Act (except section 306) that amend or repeal any enactment contained in primary legislation (including any provision of this Act).

(8) Any other regulations under this Act (except regulations under section 306) are subject to the Senedd annulment procedure.

(9) Regulations under section 306—

(a) must be made by statutory instrument,

(b) are subject to the Senedd approval procedure, and

(c) may not be made unless a draft of the instrument containing them has been laid before, and approved by a resolution of, each House of the Parliament of the United Kingdom.

(10) In subsection (7)(l) "primary legislation" means—

(a) an Act of Senedd Cymru;

(b) an Assembly Measure;

(c) an Act of the Parliament of the United Kingdom.

408 Interpretation

(1) In this Act—

"acquiring authority" ("*awdurdod caffael*"), in relation to the acquisition or proposed acquisition of an interest in land (whether compulsorily or by agreement), means the public authority or other person by whom the interest is acquired or is proposed to be acquired;

"address" ("*cyfeiriad*"), in relation to electronic communications, means any number or address used for the purpose of electronic communications;

"advertisement" ("*hysbyseb*") has the meaning given by section 221(5);

"aftercare condition" ("*amod ôl-ofal*") has the meaning given by paragraph 1(2)(b) of Schedule 3;

"agricultural unit" ("*uned amaethyddol*") means land that is occupied as a unit for the purposes of agriculture, including any of the following that are on the land—

(a) a dwelling or other building that is occupied for the purpose of farming the land by the person who occupies the unit, and

(b) a dwelling occupied by an agricultural worker;

mae i "ardal datblygu trefol" yr un ystyr ag "urban development area" yn Rhan 16 o Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980 (p. 65) (gweler adran 171 o'r Ddeddf honno);

mae "arddangos" ("*display*"), mewn perthynas â hysbyseb, i'w ddehongli yn unol ag adran 221(5);

ystyr "arolygydd" ("*inspector*") yw person a benodir gan Weinidogion Cymru;

ystyr "awdurdod caffael" ("*acquiring authority*"), mewn perthynas â chaffaeliad neu gaffaeliad arfaethedig buddiant mewn tir (pa un ai yn orfodol neu drwy gytundeb), yw'r awdurdod cyhoeddus neu'r person arall sy'n caffael y buddiant neu'n cynnig ei gaffael;

mae i "awdurdod cynllunio" ("*planning authority*") yr ystyr a roddir gan adran 7;

ystyr "awdurdod lleol" ("*local authority*") yw—

(a) cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yng Nghymru;

(b) awdurdod Parc Cenedlaethol yng Nghymru;

(c) cyngor cymuned;

(d) comisiynydd heddlu a throseddu yng Nghymru;

(e) awdurdod tân ac achub yng Nghymru a gyfansoddwyd gan gynllun o dan adran 2 o Ddeddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (p. 21) neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno'n gymwys iddo;

(f) corff yng Nghymru sy'n gorff codi ardoll o fewn ystyr "levying body" yn adran 74(1) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 (p. 41);

(g) corff yng Nghymru y mae adran 75 o'r Ddeddf honno (ardollau arbennig) yn gymwys iddo;

(h) cyd-fwrdd neu gyd-bwyllgor, os yw pob un o'r awdurdodau cyfansoddol yn awdurdodau lleol o fewn paragraffau (a) i (g);

mae i "awdurdod priffyrdd" yr un ystyr â "highway authority" yn y Ddeddf Priffyrdd (gweler Rhan 1 o'r Ddeddf honno);

ystyr "awdurdod priffyrdd lleol" ("*local highway authority*") yw awdurdod priffyrdd heblaw Gweinidogion Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol neu gwmni priffyrdd strategol;

mae i "awdurdod priodol y Goron" ("*appropriate Crown authority*"), mewn perthynas â thir y Goron, yr ystyr a roddir gan adran 401(6);

mae i "buddiant Dugiaeth" ("*Duchy interest*") yr ystyr a roddir gan adran 401(4);

mae i "buddiant y Goron" ("*Crown interest*") yr ystyr a roddir gan adran 401(3);

mae i "buddiant preifat" ("*private interest*"), mewn perthynas â thir y Goron, yr ystyr a roddir gan adran 401(5);

ystyr "bwrdd cydgynllunio" ("*joint planning board*") yw cyd-fwrdd a sefydlir o dan adran 8(1)(b);

"agriculture" ("*amaethyddiaeth*") includes—

(a) horticulture, fruit growing and seed growing,

(b) dairy farming and the breeding and keeping of livestock (including any creature kept for the production of food, wool, skins or fur, or for use in farming land),

(c) the use of land as grazing land, meadow land, osier land, market gardens and nursery grounds, and

(d) the use of land for woodlands, where that use is ancillary to the farming of land for other agricultural purposes;

"air traffic licensee" ("*trwyddedai traffig awyr*") means a person who holds a licence under Chapter 1 of Part 1 of the Transport Act 2000 (c. 38) (air traffic services);

"appropriate Crown authority" ("*awdurdod priodol y Goron*"), in relation to Crown land, has the meaning given by section 401(6);

"appropriate Minister" ("*Gweinidog priodol*"), in relation to a statutory undertaker, has the meaning given by section 308;

"breach of condition notice" ("*hysbysiad tor amod*") means a notice served under section 125;

"breach of planning control" ("*tor rheolaeth gynllunio*") has the meaning given by section 112(1);

"building" ("*adeilad*") (except in Chapter 2 of Part 6) means—

(a) any building or structure, or

(b) any part of a building or structure,

but does not include plant or machinery forming part of a building or structure;

"burial ground" ("*claddfa*") includes any churchyard, cemetery or other ground, whether consecrated or not, which has at any time been set apart for the interment of human remains;

"Church of England Measure" ("*Mesur gan Eglwys Loegr*") means a Measure of the Church Assembly or of the General Synod of the Church of England;

"CIL regulations" ("*rheoliadau ASC*") has the meaning given by section 171(3);

"compulsory acquisition" ("*caffaeliad gorfodol*") does not include the transfer of property from one person to another by an enactment;

"control of advertisements regulations" ("*rheoliadau rheolaethu hysbysebion*") has the meaning given by section 221(1);

"corporate joint committee" ("*cyd-bwyllgor corfforedig*") means a corporate joint committee to which Part 2 of this Act applies by virtue of regulations under Part 5 of the Local Government and Elections (Wales) Act 2021 (asc 1);

"the Crown" ("*y Goron*") is to be interpreted in accordance with section 401(7);

nid yw "caffaeliad gorfodol"("*compulsory acquisition*") yn cynnwys trosglwyddo eiddo o un person i'r llall drwy ddeddfiad;

mae "cam gorfodi" ("*enforcement action*"), a chyfeiriadau at gymryd cam gorfodi, i'w dehongli yn unol ag adran 112(2);

ystyr "caniatâd cynllunio" ("*planning permission*") yw caniatâd o dan Ran 3;

mae i "caniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig" ("*planning permission granted for a limited period*") yr ystyr a roddir gan adran 67(4);

mae i "caniatâd cynllunio amlinellol" ("*outline planning permission*") yr ystyr a roddir gan adran 48(4);

ystyr "caniatâd mwynau" ("*minerals permission*") yw caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau, ond nid yw'n cynnwys caniatâd cynllunio a roddir gan orchymyn datblygu;

mae i "caniatâd mwynau cyn-1948" ("*pre-1948 minerals permission*") yr ystyr a roddir gan adran 103(6);

mae i "caniatâd mwynau ôl-1948" ("*post-1948 minerals permission*") yr ystyr a roddir gan adran 103(6);

mae "claddfa" ("*burial ground*") yn cynnwys unrhyw gorfflan, unrhyw fynwent neu unrhyw dir arall, pa un a yw'n gysegredig ai peidio, sydd wedi ei neilltuo ar unrhyw adeg ar gyfer claddu gweddillion dynol;

ystyr "cod cyfathrebiadau electronig" ("*electronic communications code*") yw'r cod a nodir yn Atodlen 3A i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 (p. 21);

mae "codi" ("*erection*"), mewn perthynas ag adeilad, yn cynnwys estyn, addasu ac ailgodi;

mae i "corfforaeth datblygu trefol" yr un ystyr ag "urban development corporation" yn Rhan 16 o Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980 (gweler adran 171 o'r Ddeddf honno);

ystyr "cwmni priffyrdd strategol" ("*strategic highways company*") yw cwmni a benodir am y tro o dan Ran 1 o Ddeddf Seilwaith 2015 (p. 7);

ystyr "cyd-bwyllgor corfforedig" ("*corporate joint committee*") yw cyd-bwyllgor corfforedig y mae Rhan 2 o'r Ddeddf hon yn gymwys iddo yn rhinwedd rheoliadau o dan Ran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (dsc 1);

ystyr "cydsyniad datblygu" ("*development consent*") yw cydsyniad datblygu o dan Ddeddf Cynllunio 2008 (p. 29);

mae i "cyfarpar cyfathrebiadau electronig" yr ystyr a roddir i "electronic communications apparatus" gan baragraff 1(1) o Atodlen 17 i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003;

mae i "cyfathrebiad electronig" yr ystyr a roddir i "electronic communication" gan adran 15(1) o Ddeddf Cyfathrebiadau Electronig 2000 (p. 7);

ystyr "cyfeiriad" ("*address*"), mewn perthynas â chyfathrebiadau electronig, yw unrhyw rif neu unrhyw gyfeiriad a ddefnyddir at ddiben cyfathrebiadau electronig;

"Crown interest" ("*buddiant y Goron*") has the meaning given by section 401(3);

"Crown land" ("*tir y Goron*") has the meaning given by section 401(2);

"depositing of mineral waste" ("*dyddodi gwastraff mwynau*") means any process whereby a deposit of mineral waste is created or enlarged;

"development" ("*datblygiad*") (except in Chapter 2 of Part 6) has the meaning given by section 3 (see also sections 4 to 6);

"development consent ("*cydsyniad datblygu*") means development consent under the Planning Act 2008 (c. 29);

"development order" ("*gorchymyn datblygu*") has the meaning given by section 44(1);

"the development plan" ("*y cynllun datblygu*"), in relation to an area, is to be interpreted in accordance with section 10;

"discontinuance order" ("*gorchymyn datbarhau*") means an order under section 206;

"display" ("*arddangos*"), in relation to an advertisement, is to be interpreted in accordance with section 221(5);

"disposal" ("*gwaredu*"), in relation to land, means disposal by sale, exchange or lease, by creating an easement, right or privilege, or in any other way, but does not include a disposal by appropriation, gift or mortgage;

"Duchy interest" ("*buddiant Dugiaeth*") has the meaning given by section 401(4);

"electricity licensee" ("*trwyddedai trydan*") means a person who holds a licence under section 6 of the Electricity Act 1989 (c. 29) (generation, distribution, supply etc. of electricity);

"electronic communication" ("*cyfathrebiad electronig*") has the meaning given by section 15(1) of the Electronic Communications Act 2000 (c. 7);

"electronic communications apparatus" ("*cyfarpar cyfathrebiadau electronig*") has the meaning given by paragraph 1(1) of Schedule 17 to the Communications Act 2003 (c. 21);

"electronic communications code" ("*cod cyfathrebiadau electronig*") means the code set out in Schedule 3A to the Communications Act 2003;

"electronic communications code network" ("*rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig*") has the meaning given by paragraph 1(1) of Schedule 17 to the Communications Act 2003;

"electronic communications code operator" ("*gweithredwr cod cyfathrebu electronig*") has the meaning given by paragraph 1(1) of Schedule 17 to the Communications Act 2003;

"enactment" ("*deddfiad*") means any enactment, whenever enacted or made;

mae i "cyfreithlon" ("*lawful*"), mewn perthynas ag unrhyw ddefnydd o dir neu weithrediadau ar dir, neu unrhyw fethiant i gydymffurfio ag amod mewn caniatâd cynllunio, yr ystyr a roddir gan adran 155;

ystyr "Cymru" ("*Wales*") yw ardal gyfunol y siroedd a'r bwrdeistrefi sirol yng Nghymru;

mae "y cynllun datblygu" ("*the development plan*"), mewn perthynas ag ardal, i'w ddehongli yn unol ag adran 10;

mae "cynllun datblygu lleol" ("*local development plan*") i'w ddehongli yn unol ag adran 19;

mae "cynllun datblygu strategol" ("*strategic development plan*") i'w ddehongli yn unol ag adran 17;

mae i "cyn-weithredwr telathrebu cyhoeddus" ("*former public telecommunications operator*"") yr ystyr a roddir i "former PTO" gan baragraff 1(1) o Atodlen 17 i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003;

ystyr "darparwr gwasanaeth post cyffredinol" ("*universal postal service provider*") yw darparwr gwasanaeth cyffredinol o fewn yr ystyr a roddir i "universal service provider" gan adran 65 o Ddeddf Gwasanaethau Post 2011 (p. 5), ac mae cyfeiriadau at ddarparu gwasanaeth post cyffredinol i'w darllen yn unol â'r adran honno;

mae i "datblygiad" ("*development*") (ac eithrio ym Mhennod 2 o Ran 6) yr ystyr a roddir gan adran 3 (gweler hefyd adrannau 4 i 6);

ystyr "datblygiad mwynau" ("*minerals development*") yw datblygiad—

(a) sy'n weithrediadau mwyngloddio, neu

(b) sy'n cynnwys dyddodi gwastraff mwynau;

ystyr "Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol" ("*the Historic Environment Act*") yw Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 (dsc 3);

ystyr "Deddfau cynllunio Cymru" ("*the Welsh planning Acts*") yw—

(a) y Ddeddf hon,

(b) y Ddeddf Sylweddau Peryglus, fel y mae'n gymwys o ran Cymru, ac

(c) Rhannau 3 i 5 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol, a Rhan 7 o'r Ddeddf honno fel y mae'n gymwys at ddibenion y Rhannau hynny;

ystyr "deddfiad" ("*enactment*") yw unrhyw ddeddfiad, pa bryd bynnag y'i deddfir neu y'i gwneir;

ystyr "dyddodi gwastraff mwynau" ("*depositing of mineral waste*") yw unrhyw broses y crëir neu y cynyddir dyddodyn gwastraff mwynau drwyddi;

ystyr "y Ddeddf Llesiant" ("*the Well-being Act*") yw Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (dccc 2);

ystyr "y Ddeddf Llywodraeth Leol" ("*the Local Government Act*") yw Deddf Llywodraeth Leol 1972 (p. 70);

ystyr "y Ddeddf Priffyrdd" ("*the Highways Act*") yw Deddf Priffyrdd 1980 (p. 66);

ystyr "y Ddeddf Sylweddau Peryglus" ("*the Hazardous Substances Act*") yw Deddf Cynllunio (Sylweddau Peryglus) 1990 (p. 10);

"enforcement action" ("*cam gorfodi*"), and references to taking enforcement action, are to be interpreted in accordance with section 112(2);

"enforcement investigation notice" ("*hysbysiad ymchwilio am orfodi*") means a notice served under section 114;

"enforcement notice" ("*hysbysiad gorfodi*") means a notice issued under section 128 or 144;

"enforcement warning notice" ("*hysbysiad rhybuddio am orfodi*") means a notice issued under section 119;

"erection" ("*codi*"), in relation to a building, includes extension, alteration and re-erection;

"farming" ("*ffermio*"), in relation to land, includes carrying out any agricultural activities in relation to it;

"former public telecommunications operator" ("*cyn-weithredwr telathrebu cyhoeddus*") has the meaning given to "former PTO" by paragraph 1(1) of Schedule 17 to the Communications Act 2003;

"functions" ("*swyddogaethau*") includes powers and duties;

"gas transporter" ("*trawsgludydd nwy*") has the meaning given by section 7(1) of the Gas Act 1986 (c. 44) (licensing of conveyance of gas through pipes);

"government department" ("*adran o'r llywodraeth*") includes the Welsh Ministers and a Minister of the Crown;

"the Hazardous Substances Act" ("*y Ddeddf Sylweddau Peryglus*") means the Planning (Hazardous Substances) Act 1990 (c. 10);

"highway" ("*priffordd*") has the same meaning as in the Highways Act (see section 328(1) and (2) of that Act);

"highway authority" ("*awdurdod priffyrdd*") has the same meaning as in the Highways Act (see Part 1 of that Act);

"the Highways Act" ("*y Ddeddf Priffyrdd*") means the Highways Act 1980 (c. 66);

"the Historic Environment Act" ("*Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol*") means the Historic Environment (Wales) Act 2023 (asc 3);

"improvement" ("*gwella*"), in relation to a highway, has the same meaning as in the Highways Act (see sections 329(1) and 332 of that Act);

"information notice" ("*hysbysiad gwybodaeth*") means a notice served under section 383;

mae "ffermio" ("*farming*"), mewn perthynas â thir, yn cynnwys cynnal unrhyw weithgareddau amaethyddol mewn perthynas ag ef;

mae "Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru" ("*National Development Framework for Wales*") i'w ddehongli yn unol ag adran 12;

mae i "gorchymyn cydsyniad seilwaith" ("*infrastructure consent order*") yr ystyr a roddir gan adran 143(1) o Ddeddf Seilwaith (Cymru) 2024 (dsc 3);

ystyr "gorchymyn datbarhau" ("*discontinuance order*") yw gorchymyn o dan adran 206;

mae i "gorchymyn datblygu" ("*development order*") yr ystyr a roddir gan adran 44(1);

mae i "gorchymyn datblygu lleol" ("*local development order*") yr ystyr a roddir gan adran 45(1);

ystyr "gorchymyn diogelu" ("*protection order*") yw gorchymyn o dan baragraff 5 o Atodlen 15;

ystyr "gorchymyn diogelu coed" ("*tree preservation order*") yw gorchymyn o dan adran 234 neu 236(1);

ystyr "gorchymyn diogelu coetir" ("*woodland preservation order*") yw gorchymyn o dan adran 235 neu 236(2);

ystyr "gorchymyn gwahardd" ("*prohibition order*") yw gorchymyn o dan baragraff 1 o Atodlen 15;

ystyr "gorchymyn terfynu" ("*termination order*") yw gorchymyn o dan adran 98;

mae "y Goron" ("*the Crown*") i'w ddehongli yn unol ag adran 401(7);

"infrastructure consent order" ("*gorchymyn cydsyniad seilwaith*") has the meaning given by section 143(1) of the Infrastructure (Wales) Act 2024 (asc 3);

"inspector" ("*arolygydd*") means a person appointed by the Welsh Ministers;

"joint planning board" ("*bwrdd cydgynllunio*") means a joint board established under section 8(1)(b);

"land" ("*tir*")—

(a) means any corporeal hereditament, including—

(i) a building;

(ii) any mine or minerals, whether or not severed from the surface;

(b) in relation to the acquisition of land, includes any interest in or right over land;

"lawful" ("*cyfreithlon*"), in relation to any use of land or operations on land, or any failure to comply with a condition of planning permission, has the meaning given by section 155;

"lease" ("*les*") includes an underlease and an agreement for a lease or underlease, but does not include an option to take a lease or a mortgage;

"listed building" ("*adeilad rhestredig*") has the meaning given by section 76 of the Historic Environment Act;

"local authority" ("*awdurdod lleol*") means—

(a) a county council or county borough council in Wales;

(b) a National Park authority in Wales;

(c) a community council;

(d) a police and crime commissioner in Wales;

(e) a fire and rescue authority in Wales constituted by a scheme under section 2 of the Fire and Rescue Services Act 2004 (c. 21) or a scheme to which section 4 of that Act applies;

(f) a body in Wales that is a levying body within the meaning of section 74(1) of the Local Government Finance Act 1988 (c. 41);

(g) a body in Wales to which section 75 of that Act (special levies) applies;

(h) a joint board or joint committee, if all the constituent authorities are local authorities within paragraphs (a) to (g);

"local development order" ("*gorchymyn datblygu lleol*") has the meaning given by section 45(1);

"local development plan" ("*cynllun datblygu lleol*") is to be interpreted in accordance with section 19;

"the Local Government Act" ("*y Ddeddf Llywodraeth Leol*") means the Local Government Act 1972 (c. 70);

"local highway authority" ("*awdurdod priffyrdd lleol*") means a highway authority other than the Welsh Ministers, the Secretary of State or a strategic highways company;

mae "gwaith" ("*works*") yn cynnwys gwastraff sy'n cael ei ddyddodi ar dir, ac mae cyfeiriadau at adeiladu gwaith yn cynnwys dyddodi gwastraff ar dir;

ystyr "gwaredu" ("*disposal*"), mewn perthynas â thir, yw gwaredu drwy werthu, drwy gyfnewid neu drwy les, drwy greu hawddfraint, hawl neu fraint, neu mewn unrhyw ffordd arall, ond nid yw'n cynnwys gwaredu drwy gyfeddu, drwy rodd neu drwy forgais;

mae "gwastraff" ("*waste*") yn cynnwys unrhyw beth sydd—

(a) yn wastraff o fewn cwmpas Cyfarwyddeb 2008/98/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor ar wastraff, fel y'i diwygiwyd ddiwethaf gan Gyfarwyddeb (EU) 2018/851, neu

(b) yn wastraff mwynau;

ystyr "gwastraff mwynau" ("*mineral waste*") yw deunydd sy'n weddill ar ôl i fwynau gael eu hechdynnu o dir neu sy'n deillio fel arall o gynnal gweithrediadau mwyngloddio;

mae i "Gweinidog priodol" ("*appropriate Minister*"), mewn perthynas ag ymgymerwr statudol, yr ystyr a roddir gan adran 308;

ystyr "gweithdrefn arbennig Senedd Cymru" ("*special Senedd procedure*") yw'r weithdrefn a bennir yn rheolau sefydlog Senedd Cymru ar gyfer is-ddeddfwriaeth sy'n ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru;

ystyr "gweithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig" ("*special parliamentary procedure*") yw'r weithdrefn a nodir yn Neddf Gorchmynion Statudol (Gweithdrefn Arbennig) 1945 (9 a 10 Geo. 6 p. 18);

mae i "gweithrediadau" ("*operations*") yr ystyr a roddir gan adran 4(1);

mae i "gweithrediadau mwyngloddio" ("*mining operations*") yr ystyr a roddir gan adran 4(5);

mae i "gweithredwr", mewn perthynas â rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig, yr ystyr a roddir i "operator" gan baragraff 1(1) o Atodlen 17 i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003;

mae i "gweithredwr cod cyfathrebiadau electronig" yr ystyr a roddir i "electronic communications code operator" gan baragraff 1(1) o Atodlen 17 i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003;

mae i "gweithredwr maes awyr perthnasol" yr ystyr a roddir i "relevant airport operator" gan adran 57A o Ddeddf Meysydd Awyr 1986 (p. 31);

mae i "gwella", mewn perthynas â phriffordd, yr un ystyr ag "improvement" yn y Ddeddf Priffyrdd (gweler adrannau 329(1) a 332 o'r Ddeddf honno);

mae i "hysbyseb" ("*advertisement*") yr ystyr a roddir gan adran 221(5);

ystyr "hysbysiad amnewid coed" ("*tree replacement notice*") yw hysbysiad a ddyroddir o dan adran 252;

"maintenance of land notice" ("*hysbysiad cynnal a chadw tir*") means a notice issued under section 214;

"material change in the use of land" ("*newid sylweddol yn y defnydd o dir*") is to be interpreted in accordance with Chapter 2 of Part 1;

"mineral waste" ("*gwastraff mwynau*") means material remaining after minerals have been extracted from land or otherwise deriving from the carrying out of mining operations;

"minerals" ("*mwynau*") includes all substances of a kind ordinarily worked for removal by underground or surface working, except that it does not include peat cut for purposes other than sale;

"minerals development" ("*datblygiad mwynau*") means development that—

(a) consists of mining operations, or

(b) includes the depositing of mineral waste;

"minerals permission" ("*caniatâd mwynau*") means planning permission for minerals development, but does not include planning permission granted by a development order;

"mining operations" ("*gweithrediadau mwyngloddio*") has the meaning given by section 4(5);

"mortgage" ("*morgais*") includes any charge or lien on any property for securing money or money's worth;

"National Development Framework for Wales" ("*Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru*") is to be interpreted in accordance with section 12;

"open space" ("*man agored*") means any land that—

(a) is laid out as a public garden,

(b) is used for public recreation, or

(c) is a disused burial ground;

"operational land" ("*tir gweithredol*"), in relation to a statutory undertaker, has the meaning given by section 304, 305 or 306;

"operations" ("*gweithrediadau*") has the meaning given by section 4(1);

"operator" ("*gweithredwr*"), in relation to an electronic communications code network, has the meaning given by paragraph 1(1) of Schedule 17 to the Communications Act 2003;

"outline planning permission" ("*caniatâd cynllunio amlinellol*") has the meaning given by section 48(4);

"owner" ("*perchennog*"), in relation to land (except where a provision of this Act specifies a different meaning), means a person who, whether in their own right or as trustee for any other person—

(a) is entitled to receive the rack rent of the land, or

(b) would be so entitled if the land were let at a rack rent,

but does not include a mortgagee who is not in possession;

ystyr "hysbysiad cynnal a chadw tir" ("*maintenance of land notice*") yw hysbysiad a ddyroddir o dan adran 214;

ystyr "hysbysiad gorfodi" ("*enforcement notice*") yw hysbysiad a ddyroddir o dan adran 128 neu 144;

ystyr "hysbysiad gwybodaeth" ("*information notice*") yw hysbysiad a gyflwynir o dan adran 383;

ystyr "hysbysiad rhybuddio am orfodi" ("*enforcement warning notice*") yw hysbysiad a ddyroddir o dan adran 119;

ystyr "hysbysiad stop" ("*stop notice*") yw hysbysiad a ddyroddir o dan adran 145 neu 150;

ystyr "hysbysiad stop dros dro" ("*temporary stop notice*") yw hysbysiad a ddyroddir o dan adran 120;

ystyr "hysbysiad tor amod" ("*breach of condition notice*") yw hysbysiad a gyflwynir o dan adran 125;

ystyr "hysbysiad ymchwilio am orfodi" ("*enforcement investigation notice*") yw hysbysiad a gyflwynir o dan adran 114;

mae "les" ("*lease*") yn cynnwys is-les a chytundeb am les neu is-les, ond nid yw'n cynnwys opsiwn i gymryd les neu forgais;

ystyr "man agored" ("*open space*") yw unrhyw dir—

(a) sydd wedi ei osod fel gardd gyhoeddus,

(b) a ddefnyddir gan y cyhoedd at ddiben hamdden, neu

(c) sy'n gladdfa nas defnyddir;

mae i "mater a gadwyd yn ôl" ("*reserved matter*") yr ystyr a roddir gan adran 48(4);

ystyr "Mesur gan Eglwys Loegr" ("*Church of England Measure*") yw Mesur gan Gynulliad Eglwys Loegr neu gan Synod Cyffredinol Eglwys Loegr;

mae "morgais" ("*mortgage*") yn cynnwys unrhyw arwystl neu hawlrwym ar unrhyw eiddo ar gyfer sicrhau arian neu gyfwerth ariannol;

mae "mwynau" ("*minerals*") yn cynnwys pob sylwedd o fath sy'n cael ei weithio i'w symud ymaith fel arfer drwy weithio o dan y ddaear neu ar wyneb y tir, ac eithrio nad yw'n cynnwys mawn sydd wedi ei dorri at ddibenion heblaw i'w werthu;

mae "newid sylweddol yn y defnydd o dir" ("*material change in the use of land*") i'w ddehongli yn unol â Phennod 2 o Ran 1;

ystyr "penderfyniad cynllunio" ("*planning decision*") yw penderfyniad ar gais am ganiatâd cynllunio a wneir o dan y Ddeddf hon (gweler hefyd is-adrannau (5) a (6));

"planning authority" ("*awdurdod cynllunio*") has the meaning given by section 7;

"planning decision" ("*penderfyniad cynllunio*") means a decision on an application for planning permission made under this Act (see also subsections (5) and (6));

"planning obligation" ("*rhwymedigaeth gynllunio*") means an obligation entered into under section 165;

"planning permission" ("*caniatâd cynllunio*") means permission under Part 3;

"planning permission granted for a limited period" ("*caniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig*") has the meaning given by section 67(4);

"post-1948 minerals permission" ("*caniatâd mwynau ôl-1948*") has the meaning given by section 103(6);

"pre-1948 minerals permission" ("*caniatâd mwynau cyn-1948*") has the meaning given by section 103(6);

"private interest" ("*buddiant preifat*"), in relation to Crown land, has the meaning given by section 401(5);

"prohibition order" ("*gorchymyn gwahardd*") means an order under paragraph 1 of Schedule 15;

"protection order" ("*gorchymyn diogelu*") means an order under paragraph 5 of Schedule 15;

"relevant airport operator" ("*gweithredwr maes awyr perthnasol*") has the meaning given by section 57A of the Airports Act 1986 (c. 31);

"removal" ("*symud ymaith*")—

(a) in relation to a building, includes demolition;

(b) in relation to works, includes filling in trenches;

"reserved matter" ("*mater a gadwyd yn ôl*") has the meaning given by section 48(4);

"restoration condition" ("*amod adfer*") has the meaning given by paragraph 1(2)(a) of Schedule 3;

"special parliamentary procedure" ("*gweithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig*") means the procedure set out in the Statutory Orders (Special Procedure) Act 1945 (9 & 10 Geo. 6 c. 18);

"special Senedd procedure" ("*gweithdrefn arbennig Senedd Cymru*") means the procedure specified in the standing orders of Senedd Cymru for subordinate legislation that is subject to special Senedd procedure;

ystyr "perchennog" ("*owner*"), mewn perthynas â thir (ac eithrio pan fo darpariaeth yn y Ddeddf hon yn pennu ystyr gwahanol), yw person, pa un ai yn ei hawl ei hun neu fel ymddiriedolwr ar gyfer unrhyw berson arall—

(a) sydd â hawlogaeth i gael crogrent y tir, neu

(b) a fyddai â hawlogaeth o'r fath pe bai'r tir yn cael ei osod am grogrent,

ond nid yw'n cynnwys morgeisai nad yw mewn meddiant;

mae i "priffordd" yr un ystyr â "highway" yn y Ddeddf Priffyrdd (gweler adran 328(1) a (2) o'r Ddeddf honno);

mae i "rheoliadau ASC" ("*CIL regulations*") yr ystyr a roddir gan adran 171(3);

mae i "rheoliadau diogelu coed" ("*tree preservation regulations*") yr ystyr a roddir gan adran 237(1);

mae i "rheoliadau rheolaethu hysbysebion" ("*control of advertisements regulations*") yr ystyr a roddir gan adran 221(1);

mae i "rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig" yr ystyr a roddir i "electronic communications code network" gan baragraff 1(1) o Atodlen 17 i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003;

ystyr "rhwymedigaeth gynllunio" ("*planning obligation*") yw rhwymedigaeth yr ymrwymir iddi o dan adran 165;

mae "swyddogaethau" ("*functions*") yn cynnwys pwerau a dyletswyddau;

mae "symud ymaith" ("*removal*")—

(a) mewn perthynas ag adeilad, yn cynnwys dymchwel;

(b) mewn perthynas â gwaith, yn cynnwys llenwi ffosydd;

mae "tir" ("*land*")—

(a) yn golygu unrhyw hereditament corfforol, gan gynnwys—

(i) adeilad;

(ii) unrhyw fwynglawdd neu unrhyw fwynau, pa un a ydynt wedi eu hollti oddi wrth wyneb y tir ai peidio;

(b) mewn perthynas â chaffael tir, yn cynnwys unrhyw fuddiant mewn tir neu unrhyw hawl dros dir;

mae i "tir y Goron" ("*Crown land*") yr ystyr a roddir gan adran 401(2);

mae i "tir gweithredol" ("*operational land*"), mewn perthynas ag ymgymerwr statudol, yr ystyr a roddir gan adran 304, 305 neu 306;

mae i "tor rheolaeth gynllunio" ("*breach of planning control*") yr ystyr a roddir gan adran 112(1);

mae i "trawsgludydd nwy" yr ystyr a roddir i "gas transporter" gan adran 7(1) o Ddeddf Nwy 1986 (p. 44) (trwyddedu cludo nwy drwy bibellau);

ystyr "trwyddedai traffig awyr" ("*air traffic licensee*") yw person sy'n dal trwydded o dan Bennod 1 o Ran 1 o Ddeddf Trafnidiaeth 2000 (p. 38) (gwasanaethau traffig awyr);

"statutory undertaker" ("*ymgymerwr statudol*") and "statutory undertaking" ("*ymgymeriad statudol*") have the meanings given by section 303;

"stop notice" ("*hysbysiad stop*") means a notice issued under section 145 or 150;

"strategic development plan" ("*cynllun datblygu strategol*") is to be interpreted in accordance with section 17;

"strategic highways company" ("*cwmni priffyrdd strategol*") means a company for the time being appointed under Part 1 of the Infrastructure Act 2015 (c. 7);

"temporary stop notice" ("*hysbysiad stop dros dro*") means a notice issued under section 120;

"termination order" ("*gorchymyn terfynu*") means an order under section 98;

"tree preservation order" ("*gorchymyn diogelu coed*") means an order under section 234 or 236(1);

"tree preservation regulations" ("*rheoliadau diogelu coed*") has the meaning given by section 237(1);

"tree replacement notice" ("*hysbysiad amnewid coed*") means a notice issued under section 252;

"universal postal service provider" ("*darparwr gwasanaeth post cyffredinol*") means a "universal service provider" within the meaning given by section 65 of the Postal Services Act 2011 (c. 5), and references to the provision of a universal postal service are to be read in accordance with that section;

"urban development area" ("*ardal datblygu trefol*") has the same meaning as in Part 16 of the Local Government, Planning and Land Act 1980 (c. 65) (see section 171 of that Act);

"urban development corporation" ("*corfforaeth datblygu trefol*") has the same meaning as in Part 16 of the Local Government, Planning and Land Act 1980 (see section 171 of that Act);

"Wales" ("*Cymru*") means the combined area of the counties and county boroughs in Wales;

"waste" ("*gwastraff*") includes anything that is—

(a) waste within the scope of Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council on waste, as last amended by Directive (EU) 2018/851, or

(b) mineral waste;

"water undertaker" ("*ymgymerwr dŵr*") and "sewerage undertaker" ("*ymgymerwr carthffosiaeth*") are to be interpreted in accordance with section 6 of the Water Industry Act 1991 (c. 56);

ystyr "trwyddedai trydan" ("*electricity licensee*") yw deiliad trwydded o dan adran 6 o Ddeddf Trydan 1989 (p. 29) (cynhyrchu, dosbarthu, cyflenwi etc. drydan);

ystyr "uned amaethyddol" ("*agricultural unit*") yw tir a feddiennir fel uned at ddibenion amaethyddiaeth, gan gynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol sydd ar y tir—

(a) annedd neu adeilad arall a feddiennir at ddiben ffermio'r tir gan y person sy'n meddiannu'r uned, a

(b) annedd a feddiennir gan weithiwr amaethyddol;

mae "ymgymerwr dŵr" ("*water undertaker*") ac "ymgymerwr carthffosiaeth" ("*sewerage undertaker*") i'w dehongli yn unol ag adran 6 o Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991 (p. 56);

mae i "ymgymerwr statudol" ("*statutory undertaker*") ac "ymgymeriad statudol" ("*statutory undertaking*") yr ystyron a roddir gan adran 303.

(2) Yn y Ddeddf hon (ac eithrio yn Rhan 11)—

(a) mae cyfeiriadau at bethau ar dir yn cynnwys pethau yn y tir, o dan y tir neu dros y tir;

(b) mae cyfeiriadau at wneud unrhyw beth ar dir yn cynnwys ei wneud yn y tir, o dan y tir neu dros y tir.

(3) Pan fo darpariaeth yn y Ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i berson roi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer ardal ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill wrth arfer swyddogaeth, mae'r ystyriaethau y mae rhaid i'r person roi sylw iddynt yn cynnwys—

(a) polisïau cenedlaethol yn ymwneud â datblygiad tir a defnydd o dir a ddyroddir gan Weinidogion Cymru, i'r graddau y mae'r polisïau hynny yn berthnasol i arfer y swyddogaeth, a

(b) ystyriaethau yn ymwneud â'r defnydd o'r Gymraeg, i'r graddau y maent yn berthnasol i arfer y swyddogaeth.

(4) Nid yw is-adran (3) yn effeithio ar—

(a) a yw'r ystyriaethau y mae'n eu crybwyll, neu unrhyw ystyriaethau eraill, yn berthnasol i arfer swyddogaeth, na

(b) y pwysau y mae rhaid ei roi ar unrhyw ystyriaeth y mae person yn rhoi sylw iddi.

(5) Yn y Ddeddf hon mae cyfeiriad at benderfyniad cynllunio (sut bynnag y'i mynegir)—

(a) mewn perthynas â phenderfyniad gan awdurdod cynllunio sydd wedi ei newid ar apêl drwy wrthdroi neu amrywio'r penderfyniad cyfan neu ran ohono, yn gyfeiriad at y penderfyniad fel y'i newidiwyd ar apêl;

(b) mewn perthynas â phenderfyniad gan awdurdod cynllunio sydd wedi ei gadarnhau ar apêl, yn gyfeiriad at benderfyniad yr awdurdod cynllunio ac nid at benderfyniad Gweinidogion Cymru ar yr apêl;

(c) mewn perthynas â phenderfyniad sydd wedi ei roi ar apêl o dan adran 73(3) (methiant i roi hysbysiad o benderfyniad etc.), yn gyfeiriad at y penderfyniad ar yr apêl.

"the Well-being Act" ("*y Ddeddf Llesiant*") means the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 (anaw 2);

"the Welsh planning Acts" ("*Deddfau cynllunio Cymru*") means—

(a) this Act,

(b) the Hazardous Substances Act, as it applies in relation to Wales, and

(c) Parts 3 to 5 of the Historic Environment Act, and Part 7 of that Act as it applies for the purposes of those Parts;

"woodland preservation order" ("*gorchymyn diogelu coetir*") means an order under section 235 or 236(2);

"works" ("*gwaith*") includes waste deposited on land, and references to the construction of works include the deposit of waste on land.

(2) In this Act (except in Part 11)—

(a) references to things on land include things in, under or over the land;

(b) references to doing anything on land include doing it in, under or over the land.

(3) Where a provision of this Act requires a person to have regard to the development plan for an area and any other relevant considerations in exercising a function, the considerations to which the person must have regard include—

(a) national policies relating to the development and use of land issued by the Welsh Ministers, so far as those policies are relevant to the exercise of the function, and

(b) considerations relating to the use of the Welsh language, so far as they are relevant to the exercise of the function.

(4) Subsection (3) does not affect—

(a) whether the considerations that it mentions, or any other considerations, are relevant to the exercise of a function, or

(b) the weight that must be given to any consideration to which a person has regard.

(5) In this Act a reference to a planning decision (however expressed) is—

(a) in relation to a decision of a planning authority that is altered on appeal by the reversal or variation of all or part of it, a reference to the decision as altered on appeal;

(b) in relation to a decision of a planning authority that is upheld on appeal, a reference to the decision of the planning authority and not the decision of the Welsh Ministers on the appeal;

(c) in relation to a decision given on an appeal under section 73(3) (failure to give notice of decision etc.), a reference to the decision on the appeal.

(6) Mewn achos pan fo apêl, mae penderfyniad cynllunio i'w drin fel pe bai wedi ei wneud—

(a) pan wnaeth yr awdurdod cynllunio ei benderfyniad (pa un a yw'r penderfyniad hwnnw wedi ei newid ar yr apêl ai peidio), neu

(b) os gwneir yr apêl o dan adran 73(3), ar ddiwedd y cyfnod a grybwyllir yn yr is-adran honno,

ond at ddiben penderfynu a yw hysbysiad prynu wedi ei gyflwyno o fewn y cyfnod a bennir ym mharagraff 4(2) o Atodlen 12, mae hyn yn ddarostyngedig i baragraffau 4(3) a 10(2) o'r Atodlen honno.

409 Dod i rym

(1) Daw'r darpariaethau a ganlyn i rym drannoeth y diwrnod y mae'r Ddeddf hon yn cael y Cydsyniad Brenhinol—

(a) Pennod 1 o Ran 1 (rhagarweiniad a throsolwg);

(b) adran 42 (trosolwg o Ran 3);

(c) adran 407 (rheoliadau);

(d) adran 408 (dehongli);

(e) yr adran hon;

(f) adran 410 (enw byr).

(2) Daw darpariaethau eraill y Ddeddf hon i rym ar ddiwrnod a bennir gan Weinidogion Cymru mewn gorchymyn a wneir drwy offeryn statudol Cymreig.

(3) Caiff gorchymyn o dan is-adran (2) wneud darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed mewn cysylltiad â dyfodiad darpariaeth yn y Ddeddf hon i rym.

410 Enw byr

Caniateir cyfeirio at y Ddeddf hon fel—

(a) Deddf Cynllunio (Cymru) 2026, neu

(b) the Planning (Wales) Act 2026.

(6) In a case where there is an appeal, a planning decision is to be treated as having been made—

(a) when the planning authority made its decision (whether or not that decision is altered on the appeal), or

(b) if the appeal is made under section 73(3), at the end of the period mentioned in that subsection,

but for the purpose of determining whether a purchase notice has been served within the period specified in paragraph 4(2) of Schedule 12, this is subject to paragraphs 4(3) and 10(2) of that Schedule.

409 Coming into force

(1) The following provisions come into force on the day after the day this Act receives Royal Assent—

(a) Chapter 1 of Part 1 (introduction and overview);

(b) section 42 (overview of Part 3);

(c) section 407 (regulations);

(d) section 408 (interpretation);

(e) this section;

(f) section 410 (short title).

(2) The other provisions of this Act come into force on a day appointed by the Welsh Ministers in an order made by Welsh statutory instrument.

(3) An order under subsection (2) may make transitional or saving provision in connection with the coming into force of a provision of this Act.

410 Short title

This Act may be referred to as—

(a) the Planning (Wales) Act 2026, or

(b) Deddf Cynllunio (Cymru) 2026.

ATODLEN 1
(a gyflwynir gan adran 45(8))

GORCHMYNION DATBLYGU LLEOL

Llunio gorchymyn

1 Rhaid i orchymyn datblygu lleol gael ei lunio yn unol â'r weithdrefn a bennir mewn rheoliadau.

Pŵer Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo awdurdod i addasu gorchymyn cyn ei fabwysiadu

2 (1) Os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried bod gorchymyn datblygu lleol sy'n cael ei lunio gan awdurdod lleol yn anfoddhaol, cânt ar unrhyw adeg cyn i'r gorchymyn gael ei fabwysiadu gyfarwyddo'r awdurdod i addasu'r gorchymyn yn unol â'r cyfarwyddyd.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan y paragraff hwn, rhaid iddynt ddatgan eu rhesymau dros wneud hynny.

(3) Ni chaiff yr awdurdod cynllunio fabwysiadu'r gorchymyn oni bai bod Gweinidogion Cymru yn rhoi hysbysiad eu bod wedi eu bodloni bod yr awdurdod wedi cydymffurfio â'r cyfarwyddyd.

Pŵer i gyfarwyddo awdurdod i gyflwyno gorchymyn i'w gymeradwyo

3 (1) Ar unrhyw adeg cyn i orchymyn datblygu lleol gael ei fabwysiadu gan awdurdod cynllunio, caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo'r awdurdod i gyflwyno'r gorchymyn (neu ran ohono) iddynt i'w gymeradwyo ganddynt.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan y paragraff hwn, ni chaiff yr awdurdod cynllunio gymryd unrhyw gamau pellach mewn cysylltiad â mabwysiadu'r gorchymyn oni bai bod Gweinidogion Cymru yn ei gymeradwyo (neu, os yw'r cyfarwyddyd yn ymwneud â rhan yn unig o'r gorchymyn, eu bod yn cymeradwyo'r rhan).

(3) Wrth ystyried gorchymyn (neu ran o orchymyn) a gyflwynir iddynt yn unol â chyfarwyddyd o dan y paragraff hwn, caiff Gweinidogion Cymru ystyried unrhyw fater y maent yn ystyried ei fod yn berthnasol, pa un a ystyriwyd y mater gan yr awdurdod cynllunio ai peidio.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru gymeradwyo neu wrthod gorchymyn (neu ran o orchymyn) a gyflwynir iddynt yn unol â chyfarwyddyd o dan y paragraff hwn.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru roi rhesymau dros eu penderfyniad.

Diwygio gorchymyn ar ôl ei fabwysiadu

4 (1) Caiff awdurdod cynllunio ddiwygio gorchymyn datblygu lleol a wnaed gan yr awdurdod ar unrhyw adeg.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn cyfarwyddo awdurdod cynllunio i ddiwygio gorchymyn datblygu lleol, rhaid i'r awdurdod ddiwygio'r gorchymyn yn unol â'r amserlen (os oes amserlen) a nodir yn y cyfarwyddyd.

SCHEDULE 1

(introduced by section 45(8))

LOCAL DEVELOPMENT ORDERS

Preparation of order

1 A local development order must be prepared in accordance with the procedure specified in regulations.

Power of the Welsh Ministers to direct authority to modify order before adoption

2 (1) If the Welsh Ministers consider that a local development order being prepared by a planning authority is unsatisfactory, they may at any time before the order is adopted direct the authority to modify the order in accordance with the direction.

(2) If the Welsh Ministers give a direction under this paragraph, they must state their reasons for doing so.

(3) The planning authority must not adopt the order unless the Welsh Ministers give notice that they are satisfied that the authority has complied with the direction.

Power to direct authority to submit order for approval

3 (1) At any time before a local development order is adopted by a planning authority, the Welsh Ministers may direct the authority to submit the order (or a part of it) to them for their approval.

(2) If the Welsh Ministers give a direction under this paragraph, the planning authority must not take any further steps in connection with the adoption of the order unless the Welsh Ministers approve it (or, if the direction relates to only part of the order, they approve the part).

(3) In considering an order (or part of an order) submitted to them in accordance with a direction under this paragraph, the Welsh Ministers may take account of any matter they consider relevant, whether or not it was taken into account by the planning authority.

(4) The Welsh Ministers may approve or reject an order (or part of an order) submitted to them in accordance with a direction under this paragraph.

(5) The Welsh Ministers must give reasons for their decision.

Revision of order after adoption

4 (1) A planning authority may at any time revise a local development order made by the authority.

(2) If the Welsh Ministers direct a planning authority to revise a local development order, the authority must revise the order in accordance with the timetable (if any) set out in the direction.

(3) Mae adran 45 a'r Atodlen hon yn gymwys i ddiwygio gorchymyn datblygu lleol fel y maent yn gymwys i lunio'r gorchymyn.

Dirymu gorchymyn

5 (1) Caiff awdurdod cynllunio ddirymu gorchymyn datblygu lleol a wnaed gan yr awdurdod ar unrhyw adeg.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddirymu gorchymyn datblygu lleol drwy orchymyn ar unrhyw adeg.

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud hynny heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio a wnaeth y gorchymyn datblygu lleol.

(4) Pan fo Gweinidogion Cymru yn cynnig gwneud gorchymyn sy'n dirymu gorchymyn datblygu lleol, rhaid iddynt gyflwyno hysbysiad o'r gorchymyn arfaethedig i'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff yr awdurdod cynllunio wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(6) Os yw'r awdurdod cynllunio yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi'r cyfle hwnnw i'r awdurdod.

(7) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (5) fod yn 28 o ddiwrnodau o leiaf sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(8) Os yw Gweinidogion Cymru yn dirymu gorchymyn datblygu lleol, rhaid iddynt ddatgan eu rhesymau dros wneud hynny.

Adroddiad monitro blynyddol

6 (1) Rhaid i adroddiad a wneir gan awdurdod cynllunio o dan adran 35 gynnwys adroddiad ynghylch i ba raddau y mae gorchymyn datblygu lleol a wnaed gan yr awdurdod yn cyflawni ei ddibenion.

(2) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys yr adroddiad fel y mae'n ymwneud â gorchymyn datblygu lleol.

Rheoliadau

7 (1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth mewn cysylltiad â llunio, cyflwyno, cymeradwyo, mabwysiadu, tynnu yn ôl, diwygio a dirymu gorchymyn datblygu lleol.

(2) Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth ynghylch—

(a) hysbysu a chyhoeddusrwydd;

(b) ymgynghori â phersonau a bennir yn y rheoliadau a chyfranogiad ganddynt;

(c) cyflwyno ac ystyried sylwadau;

(d) sicrhau bod dogfennau ar gael i'r cyhoedd edrych arnynt.

(3) Section 45 and this Schedule apply to the revision of a local development order as they apply to the preparation of the order.

Revocation of order

5 (1) A planning authority may at any time revoke a local development order made by the authority.

(2) The Welsh Ministers may at any time by order revoke a local development order.

(3) The Welsh Ministers must not do so without consulting the planning authority that made the local development order.

(4) Where the Welsh Ministers propose to make an order revoking a local development order, they must serve notice of the proposed order on the planning authority.

(5) The notice must specify the period within which the planning authority may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(6) If the planning authority makes such a request within that period, the Welsh Ministers must give the authority such an opportunity before making the order.

(7) The period specified under sub-paragraph (5) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(8) If the Welsh Ministers revoke a local development order, they must state their reasons for doing so.

Annual monitoring report

6 (1) A report made by a planning authority under section 35 must include a report about the extent to which a local development order made by the authority is achieving its purposes.

(2) Regulations may make provision about the form and content of the report as it relates to a local development order.

Regulations

7 (1) Regulations may make provision in connection with the preparation, submission, approval, adoption, withdrawal, revision and revocation of a local development order.

(2) The regulations may, in particular, make provision about—

(a) notification and publicity;

(b) consultation with and participation by persons specified in the regulations;

(c) making and considering representations;

(d) making documents available for public inspection.

ATODLEN 2
(a gyflwynir gan adran 62(6))

APELAU O DAN ADRAN 61: PENDERFYNU GAN AROLYGWYR

Pwerau a dyletswyddau arolygydd

1 Mae gan arolygydd yr un pwerau a'r un dyletswyddau mewn perthynas ag apêl o dan adran 61 ag y mae gan Weinidogion Cymru o dan—

(a) adran 62(1),

(b) rheoliadau o dan adran 367 (gofynion gweithdrefnol), ac

(c) adrannau 372 a 373 (costau).

Amnewid arolygydd

2 Ar unrhyw adeg cyn i arolygydd benderfynu apêl o dan adran 61, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) dirymu penodiad yr arolygydd, a

(b) penodi arolygydd arall i benderfynu'r apêl.

Cyfarwyddyd bod apêl i'w phenderfynu gan Weinidogion Cymru

3 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan adran 62(4) fod apêl i'w phenderfynu ganddynt hwy yn hytrach na chan arolygydd.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno copi o'r cyfarwyddyd i—

(a) yr arolygydd (os oes un) a benodir i benderfynu'r apêl,

(b) yr apelydd, ac

(c) yr awdurdod cynllunio a roddodd yr hysbysiad y mae'r apêl yn ymwneud ag ef.

(3) Wrth benderfynu'r apêl, caiff Gweinidogion Cymru ystyried unrhyw adroddiad a wneir iddynt gan arolygydd a benodwyd yn flaenorol i'w phenderfynu.

Dirymu cyfarwyddyd

4 (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy gyfarwyddyd pellach ddirymu cyfarwyddyd o dan adran 62(4) ar unrhyw adeg cyn i'r apêl gael ei phenderfynu.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno copi o gyfarwyddyd pellach o dan y paragraff hwn i—

(a) yr arolygydd (os oes un) a benodwyd yn flaenorol i benderfynu'r apêl,

(b) yr apelydd, ac

(c) yr awdurdod cynllunio.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd pellach o dan y paragraff hwn—

(a) rhaid iddynt benodi arolygydd ("yr arolygydd newydd") i benderfynu'r apêl;

SCHEDULE 2

(introduced by section 62(6))

APPEALS UNDER SECTION 61: DETERMINATION BY INSPECTORS

Powers and duties of inspector

1 An inspector has the same powers and duties in relation to an appeal under section 61 as the Welsh Ministers have under—

(a) section 62(1),

(b) regulations under section 367 (procedural requirements), and

(c) sections 372 and 373 (costs).

Replacement of inspector

2 At any time before an inspector determines an appeal under section 61, the Welsh Ministers may—

(a) revoke the inspector's appointment, and

(b) appoint another inspector to determine the appeal.

Direction that appeal is to be determined by the Welsh Ministers

3 (1) This paragraph applies where the Welsh Ministers give a direction under section 62(4) that an appeal is to be determined by them instead of by an inspector.

(2) The Welsh Ministers must serve a copy of the direction on—

(a) the inspector (if any) appointed to determine the appeal,

(b) the appellant, and

(c) the planning authority that gave the notice to which the appeal relates.

(3) In determining the appeal, the Welsh Ministers may take account of any report made to them by an inspector previously appointed to determine it.

Revocation of direction

4 (1) The Welsh Ministers may by a further direction revoke a direction under section 62(4) at any time before the determination of the appeal.

(2) The Welsh Ministers must serve a copy of a further direction under this paragraph on—

(a) the inspector (if any) previously appointed to determine the appeal,

(b) the appellant, and

(c) the planning authority.

(3) Where the Welsh Ministers give a further direction under this paragraph—

(a) they must appoint an inspector ("the new inspector") to determine the appeal;

(b) mae unrhyw beth a wneir gan neu ar ran Gweinidogion Cymru mewn cysylltiad â'r apêl a allai fod wedi ei wneud gan arolygydd, oni bai bod yr arolygydd newydd yn cyfarwyddo fel arall, i'w drin fel pe bai wedi ei wneud gan yr arolygydd newydd;

(c) yn ddarostyngedig i hynny, mae adran 62 a'r Atodlen hon yn gymwys i'r apêl fel pe na bai unrhyw gyfarwyddyd wedi ei roi o dan adran 62(4).

Atodol

5 Ni chaniateir i'r apelydd na'r awdurdod cynllunio gwestiynu dilysrwydd penderfyniad arolygydd ar apêl mewn unrhyw achos cyfreithiol ar y sail mai Gweinidogion Cymru a ddylai fod wedi penderfynu'r apêl yn hytrach nag arolygydd, oni bai bod yr apelydd neu'r awdurdod cynllunio yn herio pŵer yr arolygydd i benderfynu'r apêl cyn i'r penderfyniad ar yr apêl gael ei roi.

(b) anything done by or on behalf of the Welsh Ministers in connection with the appeal that might have been done by an inspector is, unless the new inspector directs otherwise, to be treated as having been done by the new inspector;

(c) subject to that, section 62 and this Schedule apply to the appeal as if no direction had been given under section 62(4).

Supplementary

5 The validity of an inspector's decision on an appeal may not be questioned by the appellant or the planning authority in any legal proceedings on the ground that the appeal ought to have been determined by the Welsh Ministers instead of an inspector, unless the appellant or the planning authority challenges the inspector's power to determine the appeal before the decision on the appeal is given.

ATODLEN 3
(a gyflwynir gan adran 67(6))

AMODAU SY'N YMWNEUD Â GWEITHREDIADAU MWYNGLODDIO A DYDDODI GWASTRAFF

Pŵer i roi caniatâd yn ddarostyngedig i amodau ôl-ofal

1 (1) Os caiff caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad sy'n weithrediadau mwyngloddio neu sy'n cynnwys dyddodi gwastraff ei roi yn ddarostyngedig i un neu ragor o amodau adfer sydd i gael effaith ar ôl i'r gweithrediadau gael eu cwblhau neu i'r dyddodi gwastraff ddod i ben, caniateir iddo hefyd gael ei roi yn ddarostyngedig i un neu ragor o amodau ôl-ofal.

(2) Yn y Ddeddf hon—

(a) ystyr "amod adfer" yw amod sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r tir yr effeithiwyd arno gan y gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff gael ei adfer drwy ddefnyddio isbridd, uwchbridd neu ddeunydd creu pridd;

(b) ystyr "amod ôl-ofal" yw amod sy'n ei gwneud yn ofynnol cymryd camau sy'n angenrheidiol er mwyn dod â thir i'r safon ofynnol (a nodir ym mharagraff 2) ar gyfer un neu ragor o'r defnyddiau a bennir yn yr amod.

(3) Rhaid i ddefnydd o dir a bennir mewn amod ôl-ofal fod yn ddefnydd ar gyfer amaethyddiaeth, ar gyfer tyfu pren defnyddiadwy neu ar gyfer amwynder.

(4) Caiff amod ôl-ofal naill ai—

(a) pennu'r camau y mae rhaid eu cymryd i ddod â'r tir i'r safon ofynnol, neu

(b) ei gwneud yn ofynnol i gamau gael eu cymryd yn unol â chynllun ("cynllun ôl-ofal") a gymeradwyir gan yr awdurdod cynllunio.

(5) Caiff awdurdod cynllunio gymeradwyo cynllun ôl-ofal gydag addasiadau neu hebddynt.

(6) Caiff y camau y caniateir eu pennu mewn amod ôl-ofal neu gynllun ôl-ofal gynnwys plannu, meithrin, gwrteithio, dyfrhau, draenio neu drin tir fel arall.

(7) Caiff yr amod neu'r cynllun bennu'r cyfnod y mae rhaid cymryd cam ynddo; ond ni chaiff ei gwneud yn ofynnol i gam gael ei gymryd ar ôl diwedd y cyfnod ôl-ofal.

(8) Ystyr y "cyfnod ôl-ofal" yw 5 mlynedd sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cwblheir y gwaith sy'n ofynnol gan yr amod adfer; ac ar gyfer unrhyw ran o'r tir y mae'r amod adfer yn ymwneud ag ef, mae'r cyfnod yn dechrau â thrannoeth y diwrnod y cwblheir y gwaith sy'n ofynnol mewn perthynas â'r rhan honno.

(9) Caiff rheoliadau bennu cyfnod gwahanol, sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cydymffurfir â gofynion yr amod adfer, at ddibenion is-baragraff (8) (gan gynnwys drwy ddiwygio'r is-baragraff hwnnw).

Ystyr "safon ofynnol" ar gyfer defnydd a bennir mewn amod ôl-ofal

2 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys pan fo pob un o'r amodau a ganlyn wedi ei fodloni—

(a) mae amod ôl-ofal yn pennu defnydd o dir ar gyfer amaethyddiaeth,

SCHEDULE 3

(introduced by section 67(6))

CONDITIONS RELATING TO MINING OPERATIONS AND DEPOSITING OF WASTE

Power to grant permission subject to aftercare conditions

1 (1) If planning permission for development that consists of mining operations or includes the depositing of waste is granted subject to one or more restoration conditions that are to have effect after the operations have been completed or the depositing has ceased, it may also be granted subject to one or more aftercare conditions.

(2) In this Act—

(a) "restoration condition" means a condition requiring that the land affected by the mining operations or depositing of waste must be restored by the use of subsoil, topsoil or soil-making material;

(b) "aftercare condition" means a condition requiring the taking of steps that are necessary to bring land to the required standard (set out in paragraph 2) for one or more uses specified in the condition.

(3) A use of land specified in an aftercare condition must be a use for agriculture, for growing timber or for amenity.

(4) An aftercare condition may either—

(a) specify the steps that must be taken to bring the land to the required standard, or

(b) require steps to be taken in accordance with a scheme (an "aftercare scheme") approved by the planning authority.

(5) A planning authority may approve an aftercare scheme with or without modifications.

(6) The steps that may be specified in an aftercare condition or an aftercare scheme may consist of planting, cultivating, fertilising, watering, draining or otherwise treating land.

(7) The condition or scheme may specify the period during which a step must be taken; but it may not require a step to be taken after the end of the aftercare period.

(8) The "aftercare period" means 5 years beginning with the day after the day the works required by the restoration condition are completed; and for any part of the land to which the restoration condition relates, the period begins with the day after the day the works required in relation to that part are completed.

(9) Regulations may specify a different period, beginning with the day after the day the requirements of the restoration condition are complied with, for the purposes of sub-paragraph (8) (including by amending that sub-paragraph).

Meaning of "required standard" for use specified in aftercare condition

2 (1) Sub-paragraph (2) applies where all of the following conditions are met—

(a) an aftercare condition specifies a use of land for agriculture,

(b) yr oedd y tir, pan roddwyd y caniatâd cynllunio, naill ai—

(i) yn cael ei ddefnyddio ar gyfer amaethyddiaeth, neu

(ii) wedi ei ddefnyddio yn flaenorol ar gyfer amaethyddiaeth ac nad oedd wedi ei ddefnyddio at unrhyw ddiben arall a awdurdodwyd gan ganiatâd cynllunio ers iddo beidio â chael ei ddefnyddio ar gyfer amaethyddiaeth, ac

(c) mae Gweinidogion Cymru wedi hysbysu'r awdurdod cynllunio am nodweddion ffisegol y tir pan y'i defnyddiwyd ar gyfer amaethyddiaeth ddiwethaf.

(2) Dygir y tir i'r safon ofynnol pan fo ei nodweddion ffisegol yn cael eu hadfer, i'r graddau y bo'n ymarferol, i'r hyn yr oeddent pan ddefnyddiwyd y tir ar gyfer amaethyddiaeth ddiwethaf.

(3) Mewn unrhyw achos arall pan fo amod ôl-ofal yn pennu defnydd o dir ar gyfer amaethyddiaeth, dygir y tir i'r safon ofynnol pan fo'n rhesymol addas at y defnydd hwnnw.

(4) Pan fo amod ôl-ofal yn pennu defnydd o dir ar gyfer tyfu pren defnyddiadwy, dygir y tir i'r safon ofynnol pan fo'n rhesymol addas at y defnydd hwnnw.

(5) Pan fo amod ôl-ofal yn pennu defnydd o dir ar gyfer amwynder, dygir y tir i'r safon ofynnol pan fo'n addas i gynnal coed, llwyni neu blanhigion eraill.

Ymgynghoriad ar amod ôl-ofal sy'n pennu defnydd ar gyfer amaethyddiaeth neu ar gyfer tyfu pren defnyddiadwy

3 (1) Cyn gosod amod ôl-ofal sy'n pennu defnydd o dir ar gyfer amaethyddiaeth neu ar gyfer tyfu pren defnyddiadwy, rhaid i awdurdod cynllunio ymgynghori â'r awdurdod priodol ynghylch a yw'n briodol pennu'r defnydd hwnnw.

(2) Os yw'r awdurdod cynllunio wedi ei fodloni ar ôl yr ymgynghoriad hwnnw y dylai'r amod ôl-ofal bennu defnydd ar gyfer amaethyddiaeth neu ar gyfer tyfu pren defnyddiadwy, rhaid iddo ymgynghori â'r awdurdod priodol ynghylch a ddylid pennu'r camau y mae rhaid eu cymryd yn yr amod ôl-ofal neu mewn cynllun ôl-ofal.

(3) Pan fo amod ôl-ofal yn pennu defnydd ar gyfer amaethyddiaeth neu ar gyfer tyfu pren defnyddiadwy, rhaid i'r awdurdod cynllunio—

(a) os yw'r camau y mae rhaid eu cymryd i'w pennu yn yr amod, ymgynghori â'r awdurdod priodol ynghylch y camau y dylid eu pennu;

(b) os yw'r camau i'w pennu mewn cynllun ôl-ofal, ymgynghori â'r awdurdod priodol cyn cymeradwyo cynllun a gyflwynir iddo.

(4) Rhaid i'r awdurdod cynllunio hefyd ymgynghori â'r awdurdod priodol o bryd i'w gilydd ynghylch a yw'r camau a bennir yn yr amod neu'r cynllun yn cael eu cymryd.

(5) Yn y paragraff hwn ystyr "yr awdurdod priodol" yw—

(a) Gweinidogion Cymru, mewn perthynas â defnydd ar gyfer amaethyddiaeth;

(b) Cyfoeth Naturiol Cymru, mewn perthynas â defnydd ar gyfer tyfu pren defnyddiadwy.

(b) when the planning permission was granted, the land either—

(i) was in use for agriculture, or

(ii) had previously been used for agriculture and had not been used for any other purpose authorised by planning permission since ceasing to be used for agriculture, and

(c) the Welsh Ministers have notified the planning authority of the physical characteristics of the land when it was last used for agriculture.

(2) The land is brought to the required standard when its physical characteristics are restored, so far as practicable, to what they were when the land was last used for agriculture.

(3) In any other case where an aftercare condition specifies a use of land for agriculture, the land is brought to the required standard when it is reasonably fit for that use.

(4) Where an aftercare condition specifies a use of land for growing timber, the land is brought to the required standard when it is reasonably fit for that use.

(5) Where an aftercare condition specifies a use of land for amenity, the land is brought to the required standard when it is suitable for sustaining trees, shrubs or other plants.

Consultation on aftercare condition that specifies use for agriculture or for growing timber

3 (1) Before imposing an aftercare condition that specifies a use of land for agriculture or for growing timber, a planning authority must consult the appropriate authority about whether it is appropriate to specify that use.

(2) If after that consultation the planning authority is satisfied that the aftercare condition should specify a use for agriculture or for growing timber, it must consult the appropriate authority about whether the steps that must be taken should be specified in the aftercare condition or in an aftercare scheme.

(3) Where an aftercare condition specifies a use for agriculture or for growing timber, the planning authority must—

(a) if the steps that must be taken are to be specified in the condition, consult the appropriate authority about the steps that should be specified;

(b) if the steps are to be specified in an aftercare scheme, consult the appropriate authority before approving a scheme that is submitted to it.

(4) The planning authority must also consult the appropriate authority from time to time about whether the steps specified in the condition or the scheme are being taken.

(5) In this paragraph "the appropriate authority" means—

(a) the Welsh Ministers, in relation to a use for agriculture;

(b) Natural Resources Wales, in relation to a use for growing timber.

Tystysgrif cydymffurfio ag amod ôl-ofal

4 Os yw'r awdurdod cynllunio, ar gais unrhyw berson â buddiant mewn tir y mae amod ôl-ofal wedi ei osod mewn perthynas ag ef, wedi ei fodloni y cydymffurfiwyd â'r amod, rhaid iddo ddyroddi tystysgrif i'r perwyl hwnnw.

Adennill costau cydymffurfio

5 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan—

(a) bo person ("A") wedi cydymffurfio ag amod ôl-ofal y mae caniatâd cynllunio wedi ei roi yn ddarostyngedig iddo, ond

(b) nad yw A wedi cynnal yn bersonol weithrediadau mwyngloddio nac wedi dyddodi gwastraff ar y tir y mae'r caniatâd yn ymwneud ag ef.

(2) Mae gan A hawlogaeth i adennill gan y person diwethaf a wnaeth gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu a wnaeth ddyddodi gwastraff ("B") unrhyw gostau yr aeth A iddynt yn rhesymol wrth gydymffurfio â'r amod ôl-ofal; ond mae hyn yn ddarostyngedig i unrhyw ddarpariaeth i'r gwrthwyneb a gynhwysir mewn contract sy'n orfodadwy yn erbyn A gan B.

Certificate of compliance with aftercare condition

4 If, on the application of any person with an interest in land in relation to which an aftercare condition has been imposed, the planning authority is satisfied that the condition has been complied with, it must issue a certificate to that effect.

Recovery of costs of compliance

5 (1) This paragraph applies where—

(a) a person ("A") has complied with an aftercare condition subject to which planning permission has been granted, but

(b) A has not personally carried out mining operations or deposited waste on the land to which the permission relates.

(2) A is entitled to recover from the last person who did carry out mining operations or deposit waste ("B") any costs reasonably incurred by A in complying with the aftercare condition; but this is subject to any provision to the contrary contained in a contract that is enforceable against A by B.

ATODLEN 4

(a gyflwynir gan adran 83(6))

CEISIADAU I WEINIDOGION CYMRU: ARFER SWYDDOGAETHAU GAN AROLYGWYR

RHAN 1

DARPARU GWASANAETHAU CYN GWNEUD CAIS GAN AROLYGYDD

Amnewid arolygydd

1 Pan fo arolygydd wedi ei benodi i arfer swyddogaethau o dan reoliadau a wneir o dan adran 53 (gwasanaethau cyn gwneud cais) mewn perthynas â chais arfaethedig o dan adran 78 neu 80, caiff Gweinidogion Cymru ar unrhyw adeg—

(a) dirymu penodiad yr arolygydd, a

(b) penodi arolygydd arall i arfer y swyddogaethau.

Cyflwyno cyfarwyddyd bod swyddogaethau i'w harfer gan Weinidogion Cymru

2 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan adran 83(3)(a) fod swyddogaethau mewn cysylltiad â chais arfaethedig i'w harfer ganddynt hwy yn hytrach na chan arolygydd.

(2) Rhaid cyflwyno copi o'r cyfarwyddyd i'r—

(a) arolygydd (os oes un) a benodwyd mewn perthynas â'r cais arfaethedig,

(b) person sy'n cynnig gwneud y cais, ac

(c) awdurdod cynllunio y byddai'r cais yn cael ei wneud iddo fel arall.

Dirymu cyfarwyddyd

3 (1) Caiff Gweinidogion drwy gyfarwyddyd pellach ddirymu cyfarwyddyd o dan adran 83(3)(a).

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno copi o gyfarwyddyd pellach o dan y paragraff hwn i'r personau yr oedd paragraff 2(2) yn ei gwneud yn ofynnol cyflwyno'r cyfarwyddyd iddynt o dan adran 83(3)(a).

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd pellach o dan y paragraff hwn, rhaid iddynt benodi arolygydd i arfer swyddogaethau o dan reoliadau a wneir o dan adran 53 mewn perthynas â'r cais arfaethedig.

SCHEDULE 4

(introduced by section 83(6))

APPLICATIONS TO THE WELSH MINISTERS: EXERCISE OF FUNCTIONS BY INSPECTORS

PART 1

PROVISION OF PRE-APPLICATION SERVICES BY INSPECTOR

Replacement of inspector

1 Where an inspector has been appointed to exercise functions under regulations made under section 53 (pre-application services) in relation to a proposed application under section 78 or 80, the Welsh Ministers may at any time—

(a) revoke the inspector's appointment, and

(b) appoint another inspector to exercise the functions.

Service of direction that functions are to be exercised by the Welsh Ministers

2 (1) This paragraph applies where the Welsh Ministers give a direction under section 83(3)(a) that functions are to be exercised in respect of a proposed application by them instead of by an inspector.

(2) A copy of the direction must be served on—

(a) the inspector (if any) appointed in relation to the proposed application,

(b) the person who proposes to make the application, and

(c) the planning authority to which the application would otherwise be made.

Revocation of direction

3 (1) The Welsh Ministers may by a further direction revoke a direction under section 83(3)(a).

(2) The Welsh Ministers must serve a copy of a further direction under this paragraph on the persons on whom paragraph 2(2) required the direction under section 83(3)(a) to be served.

(3) Where the Welsh Ministers give a further direction under this paragraph, they must appoint an inspector to exercise functions under regulations made under section 53 in relation to the proposed application.

RHAN 2

PENDERFYNU CAIS GAN AROLYGYDD

Pwerau a dyletswyddau arolygydd

4 (1) Mae gan arolygydd a benodir i benderfynu cais a wneir o dan adran 78 neu 80, i'r graddau y mae'r cyd-destun yn caniatáu, yr un pwerau a dyletswyddau ag sydd gan Weinidogion Cymru yn rhinwedd rheoliadau o dan adran 81(3).

(2) Mae is-baragraff (3) yn gymwys pan fo deddfiad (heblaw adran 83 neu'r Atodlen hon)—

(a) yn cyfeirio (neu i'w ddarllen fel pe bai'n cyfeirio) at Weinidogion Cymru mewn cyd-destun sy'n ymwneud neu sy'n gallu ymwneud â chais a wneir o dan adran 78 neu 80, neu

(b) yn cyfeirio (neu i'w ddarllen fel pe bai'n cyfeirio) at unrhyw beth (heblaw gwneud cais) a wneir neu a awdurdodir neu y mae'n ofynnol ei wneud gan Weinidogion Cymru, iddynt neu ger eu bron mewn cysylltiad ag unrhyw gais o'r fath.

(3) I'r graddau y mae'r cyd-destun yn caniatáu hynny, mae'r deddfiad i'w ddarllen, mewn perthynas â chais a benderfynir neu sydd i'w benderfynu gan arolygydd, fel pe bai'r cyfeiriad at Weinidogion Cymru yn gyfeiriad at arolygydd, neu'n cynnwys cyfeiriad o'r fath.

Ymchwiliad lleol, gwrandawiad neu sylwadau ysgrifenedig

5 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo cais a wneir o dan adran 78 neu 80 i'w benderfynu gan arolygydd.

(2) Caiff yr arolygydd gynnal ymchwiliad lleol neu wrandawiad mewn cysylltiad â'r cais os yw penderfyniad o dan adran 366 yn darparu i'r cais gael ei ystyried yn y ffordd honno.

(3) Mae costau'r ymchwiliad lleol neu'r gwrandawiad i'w talu gan Weinidogion Cymru; ond mae hyn yn ddarostyngedig i adran 372.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru neu arolygydd benodi asesydd i gynghori'r arolygydd ar unrhyw faterion sy'n codi—

(a) mewn ymchwiliad lleol neu wrandawiad a gynhelir gan yr arolygydd mewn cysylltiad â'r cais neu o ganlyniad i ymchwiliad neu wrandawiad o'r fath, neu

(b) mewn sylwadau ysgrifenedig a gyflwynir i'r arolygydd mewn cysylltiad â'r cais neu o ganlyniad i sylwadau o'r fath.

Amnewid arolygydd

6 Ar unrhyw adeg cyn i arolygydd benderfynu cais a wneir o dan adran 78 neu 80, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) dirymu penodiad yr arolygydd, a

(b) penodi arolygydd arall i benderfynu'r cais.

PART 2

DETERMINATION OF APPLICATION BY INSPECTOR

Powers and duties of inspector

4 (1) An inspector appointed to determine an application made under section 78 or 80 has, so far as the context permits, the same powers and duties that the Welsh Ministers have by virtue of regulations under section 81(3).

(2) Sub-paragraph (3) applies where an enactment (other than section 83 or this Schedule)—

(a) refers (or is to be read as referring) to the Welsh Ministers in a context relating to or capable of relating to an application made under section 78 or 80, or

(b) refers (or is to be read as referring) to anything (other than the making of an application) done or authorised or required to be done by, to or before the Welsh Ministers in connection with any such application.

(3) So far as the context permits, the enactment is to be read, in relation to an application determined or to be determined by an inspector, as if the reference to the Welsh Ministers were or included a reference to an inspector.

Local inquiry, hearing or written representations

5 (1) This paragraph applies where an application made under section 78 or 80 is to be determined by an inspector.

(2) The inspector may hold a local inquiry or a hearing in connection with the application if a determination under section 366 provides for the application to be considered in that way.

(3) The costs of the local inquiry or hearing are to be met by the Welsh Ministers; but this is subject to section 372.

(4) The Welsh Ministers or the inspector may appoint an assessor to advise the inspector on any matters that arise—

(a) at a local inquiry or hearing held by the inspector in connection with the application or in consequence of such an inquiry or hearing, or

(b) in written representations made to the inspector in connection with the application or in consequence of such representations.

Replacement of inspector

6 At any time before an inspector has determined an application made under section 78 or 80, the Welsh Ministers may—

(a) revoke the inspector's appointment, and

(b) appoint another inspector to determine the application.

Cyfarwyddyd bod cais i'w benderfynu gan Weinidogion Cymru

7 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan adran 83(3)(b) bod cais i'w benderfynu ganddynt hwy yn hytrach na chan arolygydd.

(2) Rhaid cyflwyno copi o'r cyfarwyddyd—

(a) i'r arolygydd (os oes un) a benodwyd i benderfynu'r cais,

(b) i'r ceisydd, ac

(c) i'r awdurdod cynllunio y byddai'r cais wedi ei wneud iddo fel arall.

(3) Wrth benderfynu'r cais, caiff Gweinidogion Cymru ystyried unrhyw adroddiad a wneir iddynt gan arolygydd a benodwyd yn flaenorol i'w benderfynu.

(4) Yn ddarostyngedig i hynny, at ddiben penderfynu'r cais gan Weinidogion Cymru, mae'r cais i'w drin fel pe na bai unrhyw arolygydd erioed wedi ei benodi i'w benderfynu.

Dirymu cyfarwyddyd

8 (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy gyfarwyddyd pellach ddirymu cyfarwyddyd o dan adran 83(3)(b) ar unrhyw adeg cyn i'r cais gael ei benderfynu.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno copi o gyfarwyddyd pellach o dan y paragraff hwn i'r personau yr oedd paragraff 7(2) yn ei gwneud yn ofynnol cyflwyno'r cyfarwyddyd iddynt o dan adran 83(3)(b).

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd pellach o dan y paragraff hwn—

(a) rhaid iddynt benodi arolygydd (yr "arolygydd newydd") i benderfynu'r cais;

(b) mae unrhyw beth a wneir gan neu ar ran Gweinidogion Cymru mewn cysylltiad â'r cais a allai fod wedi ei wneud gan yr arolygydd, oni bai bod yr arolygydd newydd yn cyfarwyddo fel arall, i'w drin fel pe bai wedi ei wneud gan yr arolygydd newydd;

(c) yn ddarostyngedig i hynny, mae adran 83 a'r Atodlen hon yn gymwys i'r cais fel pe na bai unrhyw gyfarwyddyd wedi ei roi o dan adran 83(3)(b).

Atodol

9 Nid yw'n sail i gais i'r Uchel Lys am adolygiad statudol o dan adran 376 mai Gweinidogion Cymru a ddylai fod wedi penderfynu cais a wnaed o dan adran 78 neu 80 yn hytrach nag arolygydd, oni bai bod y ceisydd yn herio pŵer yr arolygydd i benderfynu'r cais cyn i'r penderfyniad ar y cais gael ei roi.

Direction that application is to be determined by the Welsh Ministers

7 (1) This paragraph applies where the Welsh Ministers give a direction under section 83(3)(b) that an application is to be determined by them instead of by an inspector.

(2) A copy of the direction must be served on—

(a) the inspector (if any) appointed to determine the application,

(b) the applicant, and

(c) the planning authority to which the application would otherwise have been made.

(3) In determining the application, the Welsh Ministers may take account of any report made to them by an inspector previously appointed to determine it.

(4) Subject to that, for the purpose of the determination of the application by the Welsh Ministers, the application is to be treated as if no inspector had ever been appointed to determine it.

Revocation of direction

8 (1) The Welsh Ministers may by a further direction revoke a direction under section 83(3)(b) at any time before the determination of the application.

(2) The Welsh Ministers must serve a copy of a further direction under this paragraph on the persons on whom paragraph 7(2) required the direction under section 83(3)(b) to be served.

(3) Where the Welsh Ministers give a further direction under this paragraph—

(a) they must appoint an inspector ("the new inspector") to determine the application;

(b) anything done by or on behalf of the Welsh Ministers in connection with the application that might have been done by an inspector is, unless the new inspector directs otherwise, to be treated as having been done by the new inspector;

(c) subject to that, section 83 and this Schedule apply to the application as if no direction had been given under section 83(3)(b).

Supplementary

9 It is not a ground of application to the High Court for statutory review under section 376 that an application made under section 78 or 80 ought to have been determined by the Welsh Ministers instead of an inspector, unless the applicant challenges the inspector's power to determine the application before the decision on the application is given.

ATODLEN 5

(a gyflwynir gan adran 96)

AMOD SY'N CYFYNGU AR HYD CANIATÂD MWYNAU

Caniatâd a roddir ar 22 Chwefror 1982 neu ar ôl hynny

1 (1) Mae is-baragraffau (2) a (3) yn gymwys i bob caniatâd mwynau a roddir ar 22 Chwefror 1982 (y diwrnod y daeth adran 7 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref (Mwynau) 1981 (p. 36) i rym) neu ar ôl hynny.

(2) Rhaid i'r caniatâd gael ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff mwynau y mae'r caniatâd yn ymwneud â hwy neu ag ef stopio cyn diwedd cyfnod a bennir yn yr amod sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddir y caniatâd.

(3) Os rhoddir y caniatâd heb yr amod sy'n ofynnol gan is-baragraff (2), mae i'w drin fel pe bai wedi ei roi yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff mwynau stopio cyn diwedd 60 mlynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddir y caniatâd.

(4) Caiff rheoliadau bennu cyfnod gwahanol, sy'n dechrau â'r diwrnod y rhoddir y caniatâd, at ddibenion is-baragraff (3) (gan gynnwys drwy ddiwygio'r is-baragraff hwnnw).

Caniatâd a roddwyd cyn 22 Chwefror 1982

2 Mae'n amod o bob caniatâd mwynau a roddwyd cyn 22 Chwefror 1982 fod rhaid i'r gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff mwynau y mae'r caniatâd yn ymwneud â hwy neu ag ef stopio ar 21 Chwefror 2042 (diwedd y 60 mlynedd sy'n dechrau â 22 Chwefror 1982) neu cyn hynny.

Cyffredinol

3 (1) Nid yw amod y mae caniatâd mwynau yn ddarostyngedig iddo yn rhinwedd yr Atodlen hon i'w ystyried yn amod a grybwyllir yn adran 67(3) (caniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig).

(2) Nid yw'r ffaith bod caniatâd mwynau yn ddarostyngedig i amod yn rhinwedd yr Atodlen hon yn atal yr amod rhag bod yn destun cais o dan adran 68 neu apêl o dan adran 73.

SCHEDULE 5

(introduced by section 96)

CONDITION LIMITING DURATION OF MINERALS PERMISSION

Permission granted on or after 22 February 1982

1 (1) Sub-paragraphs (2) and (3) apply to every minerals permission granted on or after 22 February 1982 (the day section 7 of the Town and Country Planning (Minerals) Act 1981 (c. 36) came into force).

(2) The permission must be granted subject to the condition that the mining operations or depositing of mineral waste to which the permission relates must stop before the end of a period specified in the condition that begins with the day the permission is granted.

(3) If the permission is granted without the condition required by sub-paragraph (2), it is to be treated as having been granted subject to the condition that the mining operations or depositing of mineral waste must stop before the end of 60 years beginning with the day the permission is granted.

(4) Regulations may specify a different period, beginning with the day the permission is granted, for the purposes of sub-paragraph (3) (including by amending that sub-paragraph).

Permission granted before 22 February 1982

2 It is a condition of every minerals permission granted before 22 February 1982 that the mining operations or depositing of mineral waste to which the permission relates must stop on or before 21 February 2042 (the end of 60 years beginning with 22 February 1982).

General

3 (1) A condition to which a minerals permission is subject by virtue of this Schedule is not to be regarded as a condition mentioned in section 67(3) (planning permission granted for a limited period).

(2) The fact that a minerals permission is subject to a condition by virtue of this Schedule does not prevent the condition being the subject of an application under section 68 or an appeal under section 73.

ATODLEN 6
(a gyflwynir gan adran 98(6))

GORCHMYNION TERFYNU

RHAN 1

Y WEITHDREFN AR GYFER GORCHMYNION A WNEIR GAN AWDURDODAU CYNLLUNIO

Gofyniad i gael cadarnhad Gweinidogion Cymru

1 (1) Nid yw gorchymyn terfynu a wneir gan awdurdod cynllunio yn cymryd effaith oni bai ei fod yn cael ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru.

(2) Pan fo awdurdod cynllunio yn cyflwyno gorchymyn terfynu i Weinidogion Cymru am gadarnhad, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad o gyflwyno'r gorchymyn i—

(a) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, a

(b) unrhyw berson arall y mae'n meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn cadarnhau'r gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw a'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) Wrth gadarnhau gorchymyn terfynu caiff Gweinidogion Cymru addasu'r gorchymyn drwy roi cyfnod hwy yn lle'r cyfnod a bennir yn y gorchymyn a gyflwynir iddynt fel y cyfnod y mae'r caniatâd cynllunio i beidio â chael effaith ar ei ddiwedd.

RHAN 2

Y WEITHDREFN AR GYFER GORCHMYNION A WNEIR GAN WEINIDOGION CYMRU

Ymgynghori a hysbysu cyn gwneud gorchymyn

2 (1) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn terfynu heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

(2) Cyn gwneud gorchymyn terfynu, rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad eu bod yn cynnig gwneud hynny—

(a) i'r awdurdod cynllunio,

(b) i bob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac

(c) i unrhyw berson arall y maent yn meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

SCHEDULE 6
(introduced by section 98(6))

TERMINATION ORDERS

PART 1

PROCEDURE FOR ORDERS MADE BY PLANNING AUTHORITIES

Requirement for confirmation by the Welsh Ministers

1 (1) A termination order made by a planning authority does not take effect unless it is confirmed by the Welsh Ministers.

(2) Where a planning authority submits a termination order to the Welsh Ministers for confirmation, it must serve notice of the submission of the order on—

(a) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(b) any other person it thinks will be affected by the order.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before confirming the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(6) In confirming a termination order the Welsh Ministers may modify the order by substituting a longer period for the period specified in the order submitted to them as the period at the end of which the planning permission is to cease to have effect.

PART 2

PROCEDURE FOR ORDERS MADE BY THE WELSH MINISTERS

Consultation and notification before making order

2 (1) The Welsh Ministers must not make a termination order without consulting the planning authority in whose area the land to which the order relates is situated.

(2) Before making a termination order, the Welsh Ministers must serve notice that they propose to do so on—

(a) the planning authority,

(b) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(c) any other person they think will be affected by the order.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw ac (os nad yr awdurdod cynllunio yw'r person hwnnw) i'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before making the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and (if that person is not the planning authority) to the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

ATODLEN 7
(a gyflwynir gan adran 102)

GORCHMYNION SY'N ADDASU NEU'N DIRYMU CANIATÂD CYNLLUNIO

RHAN 1

Y GWEITHDREFNAU AR GYFER GORCHMYNION A WNEIR GAN AWDURDODAU CYNLLUNIO

Yr amgylchiadau pan fydd gorchymyn yn cymryd effaith

1 (1) Pan fo awdurdod cynllunio yn gwneud gorchymyn o dan adran 102 sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio a roddir gan yr awdurdod (heblaw gorchymyn sy'n addasu amod y mae caniatâd yn ddarostyngedig iddo yn rhinwedd adran 93 neu 94), nid yw'r gorchymyn ond yn cymryd effaith—

(a) os caiff ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru o dan baragraff 2, neu

(b) yn unol â pharagraff 3.

(2) Pan fo awdurdod cynllunio yn gwneud gorchymyn o dan adran 102—

(a) sy'n addasu amod y mae caniatâd cynllunio a roddir gan yr awdurdod yn ddarostyngedig iddo yn rhinwedd adran 93 neu 94, neu

(b) sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio a roddir gan Weinidogion Cymru,

nid yw'r gorchymyn ond yn cymryd effaith os caiff ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru (ac yn unol â hynny nid yw paragraff 3 yn gymwys).

Y weithdrefn ar gyfer cadarnhau gorchymyn gan Weinidogion Cymru

2 (1) Pan fo awdurdod cynllunio yn cyflwyno gorchymyn o dan adran 102 i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad o gyflwyno'r gorchymyn—

(a) i bob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, a

(b) i unrhyw berson arall y mae'n meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(2) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(3) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn cadarnhau'r gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw a'r awdurdod cynllunio.

(4) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (2) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru gadarnhau'r gorchymyn gydag addasiadau neu hebddynt.

Y weithdrefn i orchymyn gymryd effaith heb gadarnhad

3 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan—

(a) bo awdurdod cynllunio wedi gwneud gorchymyn o dan adran 102, a

SCHEDULE 7

(introduced by section 102)

ORDERS MODIFYING OR REVOKING PLANNING PERMISSION

PART 1

PROCEDURES FOR ORDERS MADE BY PLANNING AUTHORITIES

Circumstances in which order takes effect

1 (1) Where a planning authority makes an order under section 102 modifying or revoking a planning permission granted by the authority (other than an order modifying a condition to which a permission is subject by virtue of section 93 or 94), the order takes effect only—

(a) if it is confirmed by the Welsh Ministers under paragraph 2, or

(b) in accordance with paragraph 3.

(2) Where a planning authority makes an order under section 102—

(a) modifying a condition to which a planning permission granted by the authority is subject by virtue of section 93 or 94, or

(b) modifying or revoking a planning permission granted by the Welsh Ministers,

the order takes effect only if it is confirmed by the Welsh Ministers (and accordingly paragraph 3 does not apply).

Procedure for confirmation of order by the Welsh Ministers

2 (1) Where a planning authority submits an order under section 102 to the Welsh Ministers for confirmation, it must serve notice of the submission of the order on—

(a) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(b) any other person it thinks will be affected by the order.

(2) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(3) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before confirming the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and the planning authority.

(4) The period specified under sub-paragraph (2) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(5) The Welsh Ministers may confirm the order with or without modifications.

Procedure for order to take effect without confirmation

3 (1) This paragraph applies where—

(a) a planning authority has made an order under section 102, and

(b) bo'r personau a ganlyn wedi hysbysu'r awdurdod yn ysgrifenedig nad ydynt yn gwrthwynebu'r gorchymyn—

(i) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, a

(ii) pob person arall y mae'r awdurdod yn meddwl bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(2) Rhaid i'r awdurdod cynllunio (yn hytrach na chyflwyno'r gorchymyn i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau)—

(a) cyhoeddi hysbysiad o wneud y gorchymyn yn y ffordd a bennir mewn rheoliadau,

(b) cyflwyno copi o'r hysbysiad i'r personau a grybwyllir yn is-baragraff (1)(b), ac

(c) anfon copi o'r hysbysiad at Weinidogion Cymru heb fod yn hwyrach na 3 diwrnod ar ôl y diwrnod y'i cyhoeddir.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu—

(a) y cyfnod y caiff personau y mae'r gorchymyn yn effeithio arnynt roi hysbysiad i Weinidogion Cymru ynddo eu bod am i'r gorchymyn gael ei gyflwyno i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau o dan y weithdrefn ym mharagraff 2;

(b) y cyfnod, os na roddir hysbysiad o'r fath ac nad yw Gweinidogion Cymru yn cyfarwyddo bod rhaid cyflwyno'r gorchymyn iddynt i'w gadarnhau, y bydd y gorchymyn yn cymryd effaith ar ei ddiwedd heb gael ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru.

(4) Os ar ddiwedd y cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3)(a)—

(a) nad yw unrhyw berson y mae'r gorchymyn yn effeithio arno wedi rhoi hysbysiad i Weinidogion Cymru fel y'i crybwyllir yn is-baragraff (3)(a), a

(b) nad yw Gweinidogion Cymru wedi cyfarwyddo bod rhaid cyflwyno'r gorchymyn iddynt i'w gadarnhau,

mae'r gorchymyn yn cymryd effaith ar ddiwedd y cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3)(b).

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3)(a) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y caiff yr hysbysiad o wneud gorchymyn ei gyhoeddi am y tro cyntaf.

(6) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3)(b) fod o leiaf 14 o ddiwrnodau ar ôl diwedd y cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3)(a).

RHAN 2

Y WEITHDREFN AR GYFER GORCHMYNION A WNEIR GAN WEINIDOGION CYMRU

Ymgynghori a hysbysu cyn gwneud gorchymyn

4 (1) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn o dan adran 102 heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

(2) Cyn gwneud gorchymyn o dan adran 102 rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad o'r gorchymyn arfaethedig—

(a) i'r awdurdod cynllunio,

(b) the following persons have notified the authority in writing that they do not object to the order—

(i) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(ii) every other person the authority thinks will be affected by the order.

(2) The planning authority must (instead of submitting the order to the Welsh Ministers for confirmation)—

(a) publish notice of the making of the order in the way specified in regulations,

(b) serve a copy of the notice on the persons mentioned in sub-paragraph (1)(b), and

(c) send a copy of the notice to the Welsh Ministers not later than 3 days after the day it is published.

(3) The notice must specify—

(a) the period within which persons affected by the order may give notice to the Welsh Ministers that they want the order to be submitted to the Welsh Ministers for confirmation under the procedure in paragraph 2;

(b) the period at the end of which, if no such notice is given and the Welsh Ministers do not direct that the order must be submitted to them for confirmation, the order will take effect without being confirmed by the Welsh Ministers.

(4) If at the end of the period specified under sub-paragraph (3)(a)—

(a) no person affected by the order has given notice to the Welsh Ministers as mentioned in sub-paragraph (3)(a), and

(b) the Welsh Ministers have not directed that the order must be submitted to them for confirmation,

the order takes effect at the end of the period specified under sub-paragraph (3)(b).

(5) The period specified under sub-paragraph (3)(a) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice of the making of the order is first published.

(6) The period specified under sub-paragraph (3)(b) must be at least 14 days after the end of the period specified under sub-paragraph (3)(a).

PART 2

PROCEDURE FOR ORDERS MADE BY THE WELSH MINISTERS

Consultation and notification before making order

4 (1) The Welsh Ministers must not make an order under section 102 without consulting the planning authority in whose area the land to which the order relates is situated.

(2) Before making an order under section 102 the Welsh Ministers must serve notice of the proposed order on—

(a) the planning authority,

(b) i bob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac

(c) i unrhyw berson arall maent yn meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw ac (os nad yr awdurdod cynllunio yw'r person hwnnw) i'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

RHAN 3

ADDASU NEU DDIRYMU CANIATÂD CYNLLUNIO AR GYFER GWEITHREDIADAU MWYNGLODDIO NEU DDYDDODI GWASTRAFF

Pŵer i osod amod ôl-ofal wrth addasu neu ddirymu caniatâd

5 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i orchymyn o dan adran 102 sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad—

(a) sy'n weithrediadau mwyngloddio, neu

(b) sy'n cynnwys dyddodi gwastraff mwynau.

(2) Os yw'r gorchymyn yn gosod un neu ragor o amodau adfer, neu os oes un neu ragor o amodau adfer wedi ei osod neu eu gosod yn flaenorol o dan y Ddeddf hon mewn perthynas â'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, caiff y gorchymyn hefyd osod un neu ragor o amodau ôl-ofal.

(3) Mae paragraffau 1(3) i (9) a 2 i 5 o Atodlen 3 yn gymwys mewn perthynas ag amod ôl-ofal a osodir gan orchymyn o dan adran 102 fel y maent yn gymwys mewn perthynas ag amod ôl-ofal a osodir wrth roi caniatâd cynllunio (gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, yn achos gorchymyn a wneir gan Weinidogion Cymru).

(b) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(c) any other person they think will be affected by the order.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before making the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and (if that person is not the planning authority) to the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

PART 3

MODIFICATION OR REVOCATION OF PLANNING PERMISSION FOR MINING OPERATIONS OR DEPOSITING OF WASTE

Power to impose aftercare condition on modification or revocation of permission

5 (1) This paragraph applies to an order under section 102 that modifies or revokes planning permission for development that—

(a) consists of mining operations, or

(b) includes the depositing of waste.

(2) If the order imposes one or more restoration conditions, or if one or more restoration conditions have previously been imposed under this Act in relation to the land to which the order relates, the order may also impose one or more aftercare conditions.

(3) Paragraphs 1(3) to (9) and 2 to 5 of Schedule 3 apply in relation to an aftercare condition imposed by an order under section 102 as they apply in relation to an aftercare condition imposed on the grant of planning permission (with any necessary modifications, in the case of an order made by the Welsh Ministers).

ATODLEN 8
(a gyflwynir gan adran 103)

CANIATADAU MWYNAU SY'N YMWNEUD Â SAFLEOEDD SEGUR

Cais i benderfynu amodau caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safleoedd segur

1 (1) Caiff person a chanddo un neu ragor o fuddiannau wneud cais i'r awdurdod cynllunio i benderfynu—

(a) yr amodau y mae caniatâd mwynau cyn-1948 y mae adran 103 yn gymwys iddo i fod yn ddarostyngedig iddynt;

(b) yr amodau y mae pob caniatâd mwynau ôl-1948 y mae'r adran honno yn gymwys iddo yn ymwneud â safle i fod yn ddarostyngedig iddynt.

(2) Rhaid i gais fod yn ysgrifenedig a rhaid iddo—

(a) nodi'r tir neu'r safle y mae'r cais yn ymwneud ag ef;

(b) nodi'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r tir neu'r safle hwnnw;

(c) pennu'r tir sydd wedi ei gynnwys yn y tir neu'r safle hwnnw y mae'r ceisydd yn berchennog arno, neu'r mwynau sydd wedi eu cynnwys yn y tir neu'r safle y mae gan y ceisydd hawlogaeth i fuddiant ynddynt;

(d) dangos, a rhoi cyfeiriad post ar gyfer, pob person arall y mae'r ceisydd yn gwybod ei fod, neu ar ôl gwneud ymholiadau rhesymol y mae ganddo achos dros gredu ei fod, yn berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau;

(e) nodi'r amodau y mae'r ceisydd yn cynnig y dylai pob caniatâd mwynau y mae'r cais yn ymwneud ag ef fod yn ddarostyngedig iddynt.

(3) Pan fo rheoliadau'n gwneud darpariaeth o dan adran 58 a fyddai'n gymwys i gais am ganiatâd mwynau, mae'r ddarpariaeth yn gymwys i gais o dan y paragraff hwn gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol.

(4) Yn y paragraff hwn—

ystyr "yr awdurdod cynllunio" ("*the planning authority*") yw'r awdurdod cynllunio y mae'r tir neu'r safle y mae cais yn ymwneud ag ef yn ei ardal;

SCHEDULE 8
(introduced by section 103)

MINERALS PERMISSIONS RELATING TO DORMANT SITES

Application to determine conditions of minerals permissions relating to dormant sites

1 (1) An interested person may apply to the planning authority to determine—

(a) the conditions to which a pre-1948 minerals permission to which section 103 applies is to be subject;

(b) the conditions to which each post-1948 minerals permission to which that section applies relating to a site is to be subject.

(2) An application must be in writing and must—

(a) identify the land or site to which the application relates;

(b) identify the minerals permissions relating to that land or site;

(c) specify the land included in that land or site of which the applicant is an owner or the minerals comprised in the land or site in which the applicant is entitled to an interest;

(d) identify, and give a postal address for, each other person that the applicant knows to be, or after reasonable inquiry has cause to believe to be, an interested person;

(e) set out the conditions to which the applicant proposes that each minerals permission to which the application relates should be subject.

(3) Where regulations make provision under section 58 that would apply to an application for a minerals permission, the provision applies to an application under this paragraph with any necessary modifications.

(4) In this paragraph—

"interested person" ("*person a chanddo un neu ragor o fuddiannau*") means—

(a) in relation to a pre-1948 minerals permission—

(i) an owner of any land to which the permission relates, or

(ii) a person who is entitled to an interest in any mineral to which the permission relates;

(b) in relation to a site to which one or more post-1948 minerals permissions relate—

(i) an owner of any land to which the permission relates (or, if there is more than one permission, to which any of them relate) that is included in the site, or

(ii) a person who is entitled to an interest in any mineral to which the permission relates (or, if there is more than one permission, to which any of them relate) that is included in the site;

ystyr "perchennog" ("*owner*"), mewn perthynas â thir, yw—

(a) perchennog ar yr ystad rydd-ddaliadol, neu

(b) tenant o dan les a roddir neu a estynnir am gyfnod penodol sydd ag o leiaf 7 mlynedd yn weddill;

ystyr "person a chanddo un neu ragor o fuddiannau" ("*interested person*") yw—

(a) mewn perthynas â chaniatâd mwynau cyn-1948—

(i) perchennog ar unrhyw dir y mae'r caniatâd yn ymwneud ag ef, neu

(ii) person sydd â hawlogaeth i fuddiant mewn unrhyw fwyn y mae'r caniatâd yn ymwneud ag ef;

(b) mewn perthynas â safle y mae un neu ragor o ganiatadau mwynau ôl-1948 yn ymwneud ag ef—

(i) perchennog ar unrhyw dir y mae'r caniatâd yn ymwneud ag ef (neu, os oes mwy nag un caniatâd, y mae unrhyw un neu ragor ohonynt yn ymwneud ag ef) sydd wedi ei gynnwys yn y safle, neu

(ii) person sydd â hawlogaeth i fuddiant mewn unrhyw fwyn y mae'r caniatâd yn ymwneud ag ef (neu, os oes mwy nag un caniatâd, y mae unrhyw un neu ragor ohonynt yn ymwneud ag ef) sydd wedi ei gynnwys yn y safle.

Ymdrin â chais

2 (1) Pan fo cais yn dod i law awdurdod cynllunio o dan baragraff 1, rhaid i'r awdurdod—

(a) rhoi cydnabyddiaeth ysgrifenedig i'r ceisydd o'r cais cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, a

(b) penderfynu'r amodau y mae pob caniatâd mwynau y mae'r cais yn ymwneud ag ef i fod yn ddarostyngedig iddynt.

(2) O ran yr amodau hynny—

(a) cânt gynnwys unrhyw amodau y gellid eu gosod ar roi caniatâd mwynau;

(b) caniateir eu gosod yn ychwanegol at, neu yn lle, unrhyw amodau presennol y mae'r caniatâd o dan sylw yn ddarostyngedig iddynt;

(c) mewn perthynas â chaniatâd mwynau cyn-1948, rhaid iddynt gynnwys amod bod rhaid i'r datblygiad mwynau stopio ar neu cyn 21 Chwefror 2042.

(3) Wrth benderfynu a yw caniatâd i fod yn ddarostyngedig i unrhyw amod sy'n ymwneud â datblygiad y rhoddir caniatâd cynllunio ar ei gyfer gan orchymyn datblygu, rhaid i'r awdurdod cynllunio roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol a ddyroddir gan Weinidogion Cymru.

(4) Os yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried nad yw'n gallu penderfynu cais o dan baragraff 1 oni ddarperir rhagor o fanylion, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad i'r perwyl hwnnw i'r ceisydd o fewn 1 mis ar ôl y diwrnod y daw'r cais i law yr awdurdod.

"owner" ("*perchennog*"), in relation to land, means—

(a) an owner of the freehold estate, or

(b) a tenant under a lease granted or extended for a fixed term that has at least 7 years left to run;

"the planning authority" ("*yr awdurdod cynllunio*") means the planning authority in whose area the land or site to which an application relates is situated.

Dealing with an application

2 (1) Where a planning authority receives an application under paragraph 1, the authority must—

(a) give the applicant written acknowledgement of the application as soon as reasonably practicable, and

(b) determine the conditions to which each minerals permission to which the application relates is to be subject.

(2) Those conditions—

(a) may include any conditions that could be imposed on a grant of minerals permission;

(b) may be imposed in addition to, or in place of, any existing conditions to which the permission in question is subject;

(c) in relation to a pre-1948 minerals permission, must include a condition that the minerals development must stop on or before 21 February 2042.

(3) In determining whether a permission is to be subject to any condition relating to development for which planning permission is granted by a development order, the planning authority must have regard to any relevant guidance issued by the Welsh Ministers.

(4) If the planning authority considers that it is unable to determine an application under paragraph 1 unless further details are provided, it must serve notice to that effect on the applicant within 1 month after the day it receives the application.

(5) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r manylion pellach sydd eu hangen ar yr awdurdod i benderfynu'r cais, a gaiff (er enghraifft) gynnwys—

(a) unrhyw wybodaeth, unrhyw blaniau neu unrhyw luniadau, neu

(b) unrhyw dystiolaeth i ategu unrhyw fanylion a ddarperir i'r awdurdod mewn cysylltiad â'r cais,

y mae'n rhesymol i'r awdurdod wneud archiad amdanynt.

(6) Mae is-baragraff (7) yn gymwys os nad yw'r awdurdod cynllunio yn rhoi hysbysiad i'r ceisydd o'i benderfyniad ar y cais o fewn y cyfnod o 3 mis neu gyfnod hwy y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng yr awdurdod a'r ceisydd.

(7) Mae'r awdurdod i'w drin fel pe bai wedi penderfynu, ar ddiwedd y cyfnod o 3 mis neu'r cyfnod hwy y cytunir arno rhwng yr awdurdod a'r ceisydd, mai'r amodau y mae pob caniatâd mwynau y mae'r cais yn ymwneud ag ef i fod yn ddarostyngedig iddynt yw'r amodau a gynigir yn y cais.

(8) Yn y paragraff hwn ystyr "y cyfnod o 3 mis" yw—

(a) mewn achos pan nad yw'r awdurdod yn cyflwyno hysbysiad o dan is-baragraff (4), y 3 mis ar ôl y diwrnod y daw'r cais i law yr awdurdod;

(b) mewn achos pan fo'r awdurdod yn cyflwyno hysbysiad o dan is-baragraff (4), y 3 mis ar ôl y diwrnod y daw'r holl fanylion pellach a bennir yn yr hysbysiad i law yr awdurdod.

(9) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n gosod gofynion ar awdurdodau cynllunio sy'n ymwneud â chyhoeddusrwydd ar gyfer ceisiadau o dan baragraff 1.

(10) Nid yw amod y mae caniatâd mwynau cyn-1948 yn ddarostyngedig iddo yn rhinwedd is-baragraff (2)(c) i'w ystyried yn amod a grybwyllir yn adran 67(3) (caniatâd cynllunio a roddir am gyfnod cyfyngedig).

Atgyfeirio ceisiadau at Weinidogion Cymru

3 (1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdod cynllunio i atgyfeirio cais a wneir i'r awdurdod o dan baragraff 1 atynt i'w benderfynu yn hytrach nag ymdrin â'r cais ei hun.

(2) Caiff cyfarwyddyd ymwneud ag—

(a) cais penodol, neu

(b) ceisiadau o ddisgrifiad a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Rhaid i awdurdod cynllunio atgyfeirio cais y mae cyfarwyddyd yn gymwys iddo at Weinidogion Cymru.

(4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi hysbysiad i geisydd, o fewn cyfnod a bennir yn y rheoliadau, fod cais wedi ei atgyfeirio atynt o dan y paragraff hwn (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys hysbysiad a sut y mae rhaid ei roi).

(5) Pan fo cais yn cael ei atgyfeirio at Weinidogion Cymru o dan y paragraff hwn, mae paragraff 2(1)(b), (2), (4) a (5) yn gymwys i'r cais, ond fel pe bai cyfeiriadau at yr awdurdod cynllunio yn gyfeiriadau at Weinidogion Cymru.

(5) The notice must specify the further details the authority requires to determine the application, which may (for example) include—

(a) any information, plans or drawings, or

(b) any evidence in support of any details provided to the authority in respect of the application,

that it is reasonable for the authority to request.

(6) Sub-paragraph (7) applies if the planning authority does not give the applicant notice of its decision on the application within the 3-month period or a longer period agreed in writing between the authority and the applicant.

(7) The authority is to be treated as having determined, at the end of the 3-month period or longer period agreed between the authority and the applicant, that the conditions to which each minerals permission to which the application relates is to be subject are the conditions proposed in the application.

(8) In this paragraph "the 3-month period" means—

(a) in a case where the authority does not serve notice under sub-paragraph (4), the 3 months after the day it receives the application;

(b) in a case where the authority serves notice under sub-paragraph (4), the 3 months after the day it has received all of the further details specified in the notice.

(9) Regulations may make provision imposing requirements on planning authorities relating to publicity for applications under paragraph 1.

(10) A condition to which a pre-1948 minerals permission is subject by virtue of sub-paragraph (2)(c) is not to be regarded as a condition mentioned in section 67(3) (planning permission granted for a limited period).

Reference of applications to the Welsh Ministers

3 (1) The Welsh Ministers may direct a planning authority to refer an application made to the authority under paragraph 1 to them for determination instead of dealing with the application itself.

(2) A direction may relate to—

(a) a particular application, or

(b) applications of a description specified in the direction.

(3) A planning authority must refer an application to which a direction applies to the Welsh Ministers.

(4) Regulations may make provision requiring the Welsh Ministers to give an applicant, within a period specified in the regulations, notice that an application has been referred to them under this paragraph (including provision about the form and content of a notice and how it must be given).

(5) Where an application is referred to the Welsh Ministers under this paragraph, paragraph 2(1)(b), (2), (4) and (5) apply to the application, but as if references to the planning authority were references to the Welsh Ministers.

(6) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried cais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru o dan y paragraff hwn.

(7) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar y cais yn derfynol.

Yr hawl i apelio yn erbyn penderfyniad ar gais

4 (1) Pan fo awdurdod cynllunio, wrth benderfynu cais o dan baragraff 1, yn penderfynu amodau sy'n wahanol mewn unrhyw ffordd i'r amodau a gynigir yn y cais, caiff y ceisydd apelio i Weinidogion Cymru.

(2) Rhaid gwneud apêl drwy gyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru cyn diwedd 6 mis sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y mae'r awdurdod cynllunio yn gwneud ei benderfyniad ar y cais.

(3) Rhaid i hysbysiad o apêl—

(a) bod ar ffurflen a gyhoeddir neu a ddarperir gan Weinidogion Cymru neu berson a awdurdodir ganddynt, a

(b) rhoi'r wybodaeth sy'n ofynnol gan y ffurflen, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol.

(4) Ar apêl o dan y paragraff hwn caiff Gweinidogion Cymru—

(a) caniatáu neu wrthod yr apêl, neu

(b) gwrthdroi neu amrywio unrhyw ran o benderfyniad yr awdurdod cynllunio (pa un a yw'r apêl yn ymwneud â'r rhan honno ai peidio),

a chânt ymdrin â'r cais fel pe bai wedi ei wneud iddynt hwy yn y lle cyntaf.

(5) Os yw Gweinidogion Cymru, ar unrhyw adeg cyn neu yn ystod penderfynu'r apêl, yn ystyried bod yr apelydd yn gyfrifol am oedi gormodol yng nghynnydd yr apêl—

(a) cânt roi hysbysiad i'r apelydd y bydd yr apêl yn cael ei gwrthod oni bai, o fewn y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, fod yr apelydd yn cymryd camau a bennir yn yr hysbysiad i gyflymu'r apêl, a

(b) os yw'r apelydd yn methu â chymryd y camau hynny o fewn y cyfnod hwnnw, cânt wrthod yr apêl.

(6) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau o dan y paragraff hwn (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

(7) Pan fo rheoliadau'n gwneud darpariaeth o dan adran 58 a fyddai'n gymwys i gais am ganiatâd mwynau, mae'r ddarpariaeth yn gymwys i apêl o dan y paragraff hwn gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol.

(8) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar yr apêl yn derfynol.

Yr adeg pan fydd amodau caniatâd yn cymryd effaith

5 (1) Mae pob caniatâd mwynau y gwneir cais mewn perthynas ag ef o dan baragraff 1 yn cael effaith yn ddarostyngedig i'r amodau a benderfynir o dan yr Atodlen hon o'r adeg y penderfynir y cais yn derfynol.

(6) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of an application referred to the Welsh Ministers under this paragraph.

(7) The decision of the Welsh Ministers on the application is final.

Right to appeal against determination of application

4 (1) Where on an application under paragraph 1 a planning authority determines conditions that differ in any respect from the conditions proposed in the application, the applicant may appeal to the Welsh Ministers.

(2) An appeal must be made by serving a notice of appeal on the Welsh Ministers before the end of 6 months beginning with the day after the day the planning authority makes its decision on the application.

(3) A notice of appeal—

(a) must be on a form published or provided by the Welsh Ministers or a person authorised by them, and

(b) must give the information required by the form, so far as reasonably practicable.

(4) On an appeal under this paragraph the Welsh Ministers may—

(a) allow or dismiss the appeal, or

(b) reverse or vary any part of the planning authority's decision (whether or not the appeal relates to that part),

and may deal with the application as if it had been made to them in the first instance.

(5) If at any time before or during the determination of the appeal the Welsh Ministers consider that the appellant is responsible for undue delay in the progress of the appeal—

(a) they may give the appellant notice that the appeal will be dismissed unless, within the period specified in the notice, the appellant takes steps specified in the notice for the expedition of the appeal, and

(b) if the appellant fails to take those steps within that period, they may dismiss the appeal.

(6) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of appeals under this paragraph (including provision for them to be determined by inspectors).

(7) Where regulations make provision under section 58 that would apply to an application for a minerals permission, the provision applies to an appeal under this paragraph with any necessary modifications.

(8) The decision of the Welsh Ministers on the appeal is final.

Time when conditions of permission take effect

5 (1) Each minerals permission in relation to which an application is made under paragraph 1 has effect subject to the conditions determined under this Schedule from the time when the application is finally determined.

(2) Penderfynir y cais yn derfynol—

(a) mewn achos pan fo paragraff 2(7) yn gymwys, pan fydd yr awdurdod cynllunio i'w drin fel pe bai wedi penderfynu'r amodau;

(b) mewn unrhyw achos arall, pan fydd—

(i) yr amodau wedi eu penderfynu o dan baragraff 2(1)(b),

(ii) unrhyw apêl o dan baragraff 4, ac unrhyw achos o dan adran 376 ar gyfer cwestiynu penderfyniad gan Weinidogion Cymru ar y cais neu ar apêl, wedi ei phenderfynu neu ei thynnu'n ôl neu wedi ei benderfynu neu ei dynnu'n ôl, a

(iii) unrhyw gyfnod ar gyfer apelio o dan baragraff 4, neu ar gyfer gwneud cais o dan adran 376 am ganiatâd i wneud cais am adolygiad statudol o benderfyniad gan Weinidogion Cymru ar y cais neu ar apêl, wedi dod i ben.

Ceisiadau a wneir yn electronig

6 Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch defnyddio cyfathrebiadau electronig mewn cysylltiad â cheisiadau o dan baragraff 1.

Dau gais neu ragor

7 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo cais wedi dod i law awdurdod cynllunio o dan baragraff 1.

(2) Ni chaiff y ceisydd wneud cais arall o dan baragraff 1 sy'n gysylltiedig â'r cais hwnnw.

(3) Os penderfynwyd y cais (pa un a yw wedi ei benderfynu'n derfynol ai peidio), ni chaiff unrhyw berson arall wneud cais cysylltiedig o dan baragraff 1.

(4) Mae is-baragraff (5) yn gymwys os, cyn penderfynu'r cais, daw cais cysylltiedig gan berson arall o dan baragraff 1 i law'r awdurdod cynllunio.

(5) At ddibenion penderfynu'r ceisiadau ac unrhyw apêl yn erbyn penderfyniad ar y ceisiadau hynny, mae'r Atodlen hon yn cael effaith—

(a) fel pe baent yn un cais a wnaed i'r awdurdod cynllunio ar y diwrnod y daeth y cais diweddarach i law;

(b) fel pe bai cyfeiriadau at y ceisydd yn gyfeiriadau at bob un o'r ceiswyr.

(6) At ddibenion y paragraff hwn—

(a) mae ceisiadau mewn cysylltiad â chaniatadau mwynau cyn-1948 yn gysylltiedig pan fônt yn ymwneud â'r un caniatâd;

(b) mae ceisiadau mewn cysylltiad â chaniatadau mwynau ôl-1948 yn gysylltiedig pan fônt yn ymwneud â'r un safle.

(2) The application is finally determined—

(a) in a case where paragraph 2(7) applies, when the planning authority is treated as having determined the conditions;

(b) in any other case, when—

(i) the conditions have been determined under paragraph 2(1)(b),

(ii) any appeal under paragraph 4, and any proceedings under section 376 for questioning a decision of the Welsh Ministers on the application or on an appeal, have been determined or withdrawn, and

(iii) any period for appealing under paragraph 4, or for applying under section 376 for permission to apply for statutory review of a decision of the Welsh Ministers on the application or an appeal, has ended.

Applications made electronically

6 Regulations may make provision about the use of electronic communications in connection with applications under paragraph 1.

Two or more applications

7 (1) This paragraph applies where a planning authority has received an application under paragraph 1.

(2) The applicant may not make another application under paragraph 1 that is connected with that application.

(3) If the application has been determined (whether or not it has been finally determined), no other person may make a connected application under paragraph 1.

(4) Sub-paragraph (5) applies if, before the application has been determined, the planning authority receives a connected application under paragraph 1 from another person.

(5) For the purposes of the determination of the applications and any appeal against their determination, this Schedule has effect—

(a) as if they were a single application made to the planning authority on the day it received the later application;

(b) as if references to the applicant were references to each of the applicants.

(6) For the purposes of this paragraph—

(a) applications in respect of pre-1948 minerals permissions are connected where they relate to the same permission;

(b) applications in respect of post-1948 minerals permissions are connected where they relate to the same site.

ATODLEN 9
(a gyflwynir gan adran 104)

ADOLYGIAD CYFNODOL O GANIATADAU MWYNAU

Dyletswydd i gynnal adolygiadau cyfnodol o ganiatadau mwynau

1 (1) Rhaid i awdurdod cynllunio beri i adolygiadau cyfnodol gael eu cynnal yn unol â'r Atodlen hon o'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â phob safle mwyngloddio yn ei ardal.

(2) Yn yr Atodlen hon—

(a) ystyr "safle mwyngloddio" yw'r tir y mae caniatâd mwynau yn ymwneud ag ef; ond os yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried y dylid trin y tir y mae dau neu ragor o ganiatadau mwynau yn ymwneud ag ef fel un safle at ddibenion yr Atodlen hon, mae'n golygu yr holl dir y mae'r caniatadau hynny'n ymwneud ag ef;

(b) mae cyfeiriadau at ganiatâd mwynau sy'n ymwneud â safle mwyngloddio yn gyfeiriadau at ganiatâd mwynau sy'n ymwneud ag unrhyw ran o'r tir sydd wedi ei gynnwys yn y safle.

(3) Wrth benderfynu a ddylid trin y tir y mae dau neu ragor o ganiatadau mwynau yn ymwneud ag ef fel un safle, rhaid i awdurdod cynllunio roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol a ddyroddir gan Weinidogion Cymru.

Y dyddiad adolygu cyntaf

2 (1) Mae'r paragraff hwn yn penderfynu'r dyddiad adolygu ar gyfer yr adolygiad cyfnodol cyntaf o'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safle mwyngloddio (yn ddarostyngedig i'r pŵer i ohirio'r dyddiad adolygu o dan baragraff 6).

(2) Y dyddiad adolygu ar gyfer safle mwyngloddio o ddisgrifiad a bennir yng ngholofn gyntaf y Tabl yw'r dyddiad 15 mlynedd ar ôl y diwrnod a bennir yn y cofnod cyfatebol yn yr ail golofn.

SCHEDULE 9
(introduced by section 104)

PERIODIC REVIEW OF MINERALS PERMISSIONS

Duty to carry out periodic reviews of minerals permissions

1 (1) A planning authority must cause periodic reviews to be carried out in accordance with this Schedule of the minerals permissions relating to each mining site in its area.

(2) In this Schedule—

(a) "mining site" means the land to which a minerals permission relates; but if the planning authority considers that the land to which two or more minerals permissions relate should be treated as a single site for the purposes of this Schedule, it means all of the land to which those permissions relate;

(b) references to a minerals permission relating to a mining site are to a minerals permission relating to any of the land included in the site.

(3) In deciding whether the land to which two or more minerals permissions relate should be treated as a single site, a planning authority must have regard to any relevant guidance issued by the Welsh Ministers.

First review date

2 (1) This paragraph determines the review date for the first periodic review of the minerals permissions relating to a mining site (subject to the power to postpone the review date under paragraph 6).

(2) The review date for a mining site of a description specified in the first column of the Table is the date 15 years after the day specified in the corresponding entry in the second column.

TABL 3

Disgrifiad o'r safle mwyngloddio	**Y diwrnod i'w ddefnyddio ar gyfer cyfrifo'r dyddiad adolygu cyntaf**
Mae'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle yn cynnwys caniatâd mwynau cyn-1948.	Y diwrnod y penderfynwyd yn derfynol amodau'r caniatâd mwynau cyn-1948 ar gais o dan baragraff 2 o Atodlen 2 i Ddeddf Cynllunio a Digolledu 1991 (p. 34) neu baragraff 1(1)(a) o Atodlen 8 i'r Ddeddf hon (neu os oes mwy nag un caniatâd mwynau cyn-1948 ac y penderfynwyd yn derfynol eu hamodau ar ddiwrnodau gwahanol, yr olaf o'r diwrnodau hynny).
Dangosir y safle ar restr a luniwyd o dan baragraff 3 o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (p. 25).	Y diwrnod y penderfynwyd yn derfynol amodau'r caniatâd mwynau ôl-1948 sy'n ymwneud â'r safle ar gais o dan baragraff 9 o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995 neu baragraff 1(1)(b) o Atodlen 8 i'r Ddeddf hon.
Nid oes unrhyw ganiatadau mwynau cyn-1948 yn ymwneud â'r safle ac ni ddangosir y safle ar restr a luniwyd o dan baragraff 3 o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995.	Y diwrnod y rhoddwyd y caniatâd mwynau diweddaraf sy'n ymwneud â'r safle (ond gweler is-baragraffau (3) i (5)).
Mae gorchymyn wedi ei wneud o dan adran 102 mewn cysylltiad â chaniatâd mwynau sy'n ymwneud â'r safle.	Y diwrnod y cymerodd y gorchymyn effaith (neu os oes mwy nag un gorchymyn a'u bod wedi cymryd effaith ar ddiwrnodau gwahanol, yr olaf o'r diwrnodau hynny).
Mae gorchymyn datbarhau wedi ei wneud mewn cysylltiad â defnydd o'r safle, neu unrhyw ran ohono, ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff.	Y diwrnod y cymerodd y gorchymyn effaith (neu os oes mwy nag un gorchymyn a'u bod wedi cymryd effaith ar ddiwrnodau gwahanol, yr olaf o'r diwrnodau hynny).

(3) Mae is-baragraff (4) yn gymwys pan—

(a) nad oes unrhyw ganiatadau mwynau cyn-1948 yn ymwneud â safle mwyngloddio, ac ni ddangosir y safle ar restr a luniwyd o dan baragraff 3 o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995,

(b) bo'r caniatâd mwynau diweddaraf sy'n ymwneud â'r safle yn ymwneud â rhan o'r safle yn unig, neu pan fo'r caniatadau mwynau diweddaraf (pa un a roddwyd y caniatadau ar yr un diwrnod ai peidio) rhyngddynt yn ymwneud â rhan o'r safle yn unig, ac

(c) bo'r awdurdod cynllunio yn ystyried y dylid cyfrifo'r dyddiad adolygu ar gyfer y safle drwy gyfeirio at y diwrnod y rhoddwyd yr olaf o'r caniatadau mwynau eraill sy'n ymwneud â'r safle.

(4) At ddibenion y paragraff hwn, mae'r caniatâd neu'r caniatadau mwynau diweddaraf sy'n ymwneud â'r safle mwyngloddio i'w trin fel pe baent wedi eu rhoi ar yr un pryd â'r olaf o'r caniatadau mwynau eraill sy'n ymwneud â'r safle.

TABLE 3

Description of mining site	Day to use for calculating first review date
The minerals permissions relating to the site include a pre-1948 minerals permission.	The day the conditions of the pre-1948 minerals permission were finally determined on an application under paragraph 2 of Schedule 2 to the Planning and Compensation Act 1991 (c. 34) or paragraph 1(1)(a) of Schedule 8 to this Act (or if there is more than one pre-1948 minerals permission and their conditions were finally determined on different days, the last of those days).
The site is shown in a list prepared under paragraph 3 of Schedule 13 to the Environment Act 1995 (c. 25).	The day the conditions of the post-1948 minerals permissions relating to the site were finally determined on an application under paragraph 9 of Schedule 13 to the Environment Act 1995 or paragraph 1(1)(b) of Schedule 8 to this Act.
There are no pre-1948 minerals permissions relating to the site and the site is not shown in a list prepared under paragraph 3 of Schedule 13 to the Environment Act 1995.	The day the most recent minerals permission relating to the site was granted (but see sub-paragraphs (3) to (5)).
An order has been made under section 102 in respect of a minerals permission relating to the site.	The day the order took effect (or if there is more than one order and they took effect on different days, the last of those days).
A discontinuance order has been made in respect of a use of the site, or any part of it, for carrying out mining operations or depositing waste.	The day the order took effect (or if there is more than one order and they took effect on different days, the last of those days).

(3) Sub-paragraph (4) applies where—

(a) there are no pre-1948 minerals permissions relating to a mining site, and the site is not shown in a list prepared under paragraph 3 of Schedule 13 to the Environment Act 1995,

(b) the most recent minerals permission relating to the site relates to only part of the site, or the most recent minerals permissions (whether or not granted on the same day) between them relate to only part of the site, and

(c) the planning authority considers that the review date for the site should be calculated by reference to the day the last of the other minerals permissions relating to the site was granted.

(4) The most recent minerals permission or permissions relating to the mining site are to be treated for the purposes of this paragraph as having been granted at the same time as the last of the other minerals permissions relating to the site.

(5) Wrth i awdurdod cynllunio benderfynu a yw o'r farn a grybwyllir yn is-baragraff (3)(c), rhaid iddo roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol a ddyroddir gan Weinidogion Cymru.

(6) Os yw'r Tabl yn pennu mwy nag un diwrnod ar gyfer yr un safle mwyngloddio, mae'r dyddiad adolygu ar gyfer y safle i'w gyfrifo drwy gyfeirio at y diweddaraf o'r diwrnodau hynny.

(7) Caiff rheoliadau, mewn perthynas â safle mwyngloddio y mae caniatâd mwynau cyn-1948 yn ymwneud ag ef neu a ddangosir ar restr a luniwyd o dan baragraff 3 o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995—

(a) pennu dyddiad adolygu sy'n wahanol i'r dyddiad a benderfynir fel arall yn unol â'r paragraff hwn, neu

(b) pe na phenderfynir dyddiad adolygu fel arall yn unol â'r paragraff hwn, bennu dyddiad adolygu.

(8) Yn y Tabl mae i "penderfynwyd yn derfynol" yr ystyr a roddir—

(a) mewn perthynas ag amodau a benderfynir ar gais o dan baragraff 2 o Atodlen 2 i Ddeddf Cynllunio a Digolledu 1991, gan baragraff 10(2) o'r Atodlen honno;

(b) mewn perthynas ag amodau a benderfynir ar gais o dan baragraff 9 o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995, gan baragraff 1(7) o'r Atodlen honno;

(c) mewn perthynas ag amodau a benderfynir ar gais o dan baragraff 1(1)(a) neu (b) o Atodlen 8 i'r Ddeddf hon, gan baragraff 5(2) o'r Atodlen honno.

Dyddiadau adolygu diweddarach

3 (1) Mae'r paragraff hwn yn penderfynu'r dyddiad adolygu ar gyfer yr ail adolygiad cyfnodol a'r adolygiadau cyfnodol dilynol o'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safle mwyngloddio (yn ddarostyngedig i'r pŵer i ohirio'r dyddiad adolygu o dan baragraff 6).

(2) Y dyddiad adolygu yw'r dyddiad 15 mlynedd ar ôl y diwrnod y penderfynwyd y cais diweddaraf o dan baragraff 7 mewn cysylltiad â'r safle yn derfynol (gweler paragraff 12).

Cymhwyso darpariaethau'r Atodlen hon

4 Mae gweddill darpariaethau'r Atodlen hon yn gymwys at ddibenion pob adolygiad cyfnodol o'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safle mwyngloddio.

Hysbysiad o adolygiad cyfnodol

5 (1) Rhaid i'r awdurdod cynllunio, o leiaf 12 mis cyn y dyddiad adolygu ar gyfer y safle mwyngloddio, gyflwyno hysbysiad i bob person y mae'r awdurdod yn ystyried ei fod yn berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau.

(2) Rhaid i'r hysbysiad—

(a) pennu'r safle mwyngloddio y mae'n ymwneud ag ef;

(b) nodi'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle;

(c) dynodi bod tir y mae'r person yn berchen arno, neu fwyn y mae gan y person hawlogaeth i fuddiant ynddo, wedi ei gynnwys yn y safle;

(d) nodi'r dyddiad adolygu;

(5) In deciding whether it is of the opinion mentioned in sub-paragraph (3)(c), a planning authority must have regard to any relevant guidance issued by the Welsh Ministers.

(6) If the Table specifies more than one day for the same mining site, the review date for the site is to be calculated by reference to the latest of those days.

(7) Regulations may, in relation to a mining site to which a pre-1948 minerals permission relates or which is shown in a list prepared under paragraph 3 of Schedule 13 to the Environment Act 1995—

(a) specify a review date that is different from the date that would otherwise be determined in accordance with this paragraph, or

(b) if no review date would otherwise be determined in accordance with this paragraph, specify a review date.

(8) In the Table "finally determined" has the meaning given—

(a) in relation to conditions determined on an application under paragraph 2 of Schedule 2 to the Planning and Compensation Act 1991, by paragraph 10(2) of that Schedule;

(b) in relation to conditions determined on an application under paragraph 9 of Schedule 13 to the Environment Act 1995, by paragraph 1(7) of that Schedule;

(c) in relation to conditions determined on an application under paragraph 1(1)(a) or (b) of Schedule 8 to this Act, by paragraph 5(2) of that Schedule.

Later review dates

3 (1) This paragraph determines the review date for the second and subsequent periodic reviews of the minerals permissions relating to a mining site (subject to the power to postpone the review date under paragraph 6).

(2) The review date is the date 15 years after the day the most recent application under paragraph 7 in respect of the site was finally determined (see paragraph 12).

Application of provisions of this Schedule

4 The remaining provisions of this Schedule apply for the purposes of each periodic review of the minerals permissions relating to a mining site.

Notice of periodic review

5 (1) At least 12 months before the review date for the mining site, the planning authority must serve notice on each person the authority considers to be an interested person.

(2) The notice must—

(a) specify the mining site to which it relates;

(b) identify the minerals permissions relating to the site;

(c) indicate that land the person owns, or a mineral in which the person is entitled to an interest, is included in the site;

(d) state the review date;

(e) datgan bod rhaid i unrhyw gais i benderfynu amodau'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle gael ei wneud ar y dyddiad adolygu neu cyn hynny, ac egluro canlyniadau peidio â gwneud cais ar y dyddiad hwnnw neu cyn hynny;

(f) egluro'r hawl i wneud cais i ohirio'r dyddiad adolygu a datgan bod rhaid gwneud unrhyw gais o'r fath ar ddyddiad a bennir yn yr hysbysiad neu cyn hynny.

(3) Mae is-baragraff (4) yn gymwys—

(a) os yw awdurdod cynllunio wedi cyflwyno hysbysiad i berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau o dan is-baragraff (1),

(b) os nad oes cais o dan baragraff 7 wedi dod i law'r awdurdod gan y person hwnnw, ac

(c) os yw'r cyfnod o 8 wythnos sy'n dod i ben â'r dyddiad adolygu wedi dechrau.

(4) Rhaid i'r awdurdod gyflwyno nodyn atgoffa ysgrifenedig i'r person ar y diwrnod sydd 4 wythnos cyn y dyddiad adolygu neu cyn hynny.

(5) Rhaid i'r nodyn atgoffa gynnwys yr wybodaeth sy'n ofynnol gan is-baragraff (2)(a) i (e).

(6) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch sut y mae hysbysiad neu nodyn atgoffa o dan y paragraff hwn i'w gyflwyno pan na ellir darganfod enw neu gyfeiriad person a chanddo un neu ragor o fuddiannau ar ôl gwneud ymholiadau rhesymol (a all gynnwys darpariaeth i hysbysiad neu nodyn atgoffa gael ei gyflwyno drwy arddangos copi ohono ar y tir o dan sylw).

(7) Pan fo rheoliadau yn cael eu gwneud o dan is-baragraff (6), nid yw adran 399 yn gymwys.

Cais i ohirio'r dyddiad adolygu

6 (1) Caiff person a chanddo un neu ragor o fuddiannau sy'n ystyried bod amodau'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle mwyngloddio yn foddhaol wneud cais i'r awdurdod cynllunio i ohirio'r dyddiad adolygu.

(2) Rhaid gwneud cais o fewn 3 mis ar ôl y diwrnod y cyflwynir hysbysiad o dan baragraff 5(1) i'r person a chanddo un neu ragor o fuddiannau.

(3) Rhaid gwneud cais yn ysgrifenedig a rhaid iddo nodi—

(a) yr amodau y mae pob caniatâd mwynau sy'n ymwneud â'r safle yn ddarostyngedig iddynt,

(b) rhesymau'r ceisydd dros ystyried bod yr amodau hynny'n foddhaol, ac

(c) y dyddiad y mae'r ceisydd yn ei gynnig yn ddyddiad adolygu newydd.

(4) Os yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried bod amodau'r caniatadau mwynau yn foddhaol, rhaid iddo ganiatáu'r cais a phenderfynu dyddiad adolygu newydd.

(5) Mewn unrhyw achos arall, rhaid i'r awdurdod wrthod y cais.

(6) Rhaid i'r awdurdod cynllunio—

(a) rhoi i'r ceisydd hysbysiad o'i benderfyniad ar y cais, a

(b) os yw'n caniatáu'r cais, roi hysbysiad i'r ceisydd o'r dyddiad adolygu newydd.

(e) state that any application to determine the conditions of the minerals permissions relating to the site must be made on or before the review date, and explain the consequences of not making an application on or before that date;

(f) explain the right to apply to postpone the review date and state that any such application must be made on or before a date specified in the notice.

(3) Sub-paragraph (4) applies if—

(a) a planning authority has served notice on an interested person under sub-paragraph (1),

(b) the authority has not received an application under paragraph 7 from that person, and

(c) the period of 8 weeks ending with the review date has begun.

(4) The authority must serve a written reminder on the person on or before the day falling 4 weeks before the review date.

(5) The reminder must contain the information required by sub-paragraph (2)(a) to (e).

(6) Regulations may make provision about how a notice or reminder under this paragraph is to be served where the name or address of an interested person cannot be discovered after making reasonable inquiries (which may include provision for a notice or reminder to be served by displaying a copy of it on the land in question).

(7) Where regulations are made under sub-paragraph (6), section 399 does not apply.

Application to postpone review date

6 (1) An interested person who considers that the conditions of the minerals permissions relating to the mining site are satisfactory may apply to the planning authority to postpone the review date.

(2) An application must be made within 3 months after the day notice is served on the interested person under paragraph 5(1).

(3) An application must be in writing and must set out—

(a) the conditions to which each minerals permission relating to the site is subject,

(b) the applicant's reasons for considering that those conditions are satisfactory, and

(c) the date that the applicant proposes should be the new review date.

(4) If the planning authority considers that the conditions of the minerals permissions are satisfactory, it must allow the application and determine a new review date.

(5) In any other case, the authority must refuse the application.

(6) The planning authority must—

(a) give the applicant notice of its decision on the application, and

(b) if it allows the application, give the applicant notice of the new review date.

(7) Mae is-baragraff (8) yn gymwys os nad yw'r awdurdod cynllunio yn rhoi hysbysiad a grybwyllir yn is-baragraff (6)(a) i'r ceisydd o fewn—

(a) 3 mis ar ôl y diwrnod y daw'r cais i law yr awdurdod, neu

(b) cyfnod hwy y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng y ceisydd a'r awdurdod.

(8) Mae'r awdurdod i'w drin fel pe bai—

(a) wedi caniatáu'r cais, a

(b) wedi penderfynu mai'r dyddiad newydd ar gyfer yr adolygiad yw'r dyddiad a gynigir yn y cais.

Cais i benderfynu amodau caniatâd mwynau

7 (1) Caiff person a chanddo un neu ragor o fuddiannau wneud cais i'r awdurdod cynllunio i benderfynu'r amodau y mae'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle mwyngloddio i fod yn ddarostyngedig iddynt.

(2) Rhaid i gais fod yn ysgrifenedig a rhaid iddo—

(a) nodi'r safle mwyngloddio y mae'r cais yn ymwneud ag ef, a'r adolygiad cyfnodol y gwneir y cais mewn cysylltiad ag ef (er enghraifft, yr adolygiad cyntaf neu'r ail adolygiad sy'n ymwneud â'r safle);

(b) nodi'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle;

(c) pennu'r tir sydd wedi ei gynnwys yn y safle y mae'r ceisydd yn berchennog arno, neu'r mwynau sydd wedi eu cynnwys yn y safle y mae gan y ceisydd hawlogaeth i fuddiant ynddynt;

(d) dangos, a rhoi cyfeiriad post ar gyfer, pob person arall y mae'r ceisydd yn gwybod ei fod, neu ar ôl gwneud ymholiadau rhesymol y mae ganddo achos dros gredu ei fod, yn berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau;

(e) nodi'r amodau y mae'r ceisydd yn cynnig y dylai'r caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle fod yn ddarostyngedig iddynt.

(3) Pan fo rheoliadau'n gwneud darpariaeth o dan adran 58 a fyddai'n gymwys i gais am ganiatâd mwynau, mae'r ddarpariaeth yn gymwys i gais o dan y paragraff hwn gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol.

Terfynu caniatâd os na wneir cais

8 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys os—

(a) yw awdurdod cynllunio yn cyflwyno hysbysiad o dan baragraff 5 mewn cysylltiad â safle mwyngloddio, ond

(b) na wneir unrhyw gais o dan baragraff 7 mewn perthynas â'r safle ar y dyddiad adolygu neu cyn hynny neu ar ddyddiad diweddarach y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng y ceisydd a'r awdurdod neu cyn hynny.

(2) Mae pob caniatâd mwynau sy'n ymwneud â'r safle ac sy'n cael ei nodi yn yr hysbysiad yn peidio â chael effaith, ac eithrio i'r graddau y mae'n gosod amod adfer neu amod ôl-ofal, ar ddiwedd y dyddiad adolygu neu'r dyddiad diweddarach y cytunir arno.

(7) Sub-paragraph (8) applies if the planning authority does not give the applicant notice mentioned in sub-paragraph (6)(a) within—

(a) 3 months after the day it receives the application, or

(b) a longer period agreed in writing between the applicant and the authority.

(8) The authority is to be treated as having—

(a) allowed the application, and

(b) determined that the new review date is the date proposed in the application.

Application to determine conditions of minerals permission

7 (1) An interested person may apply to the planning authority to determine the conditions to which the minerals permissions relating to the mining site are to be subject.

(2) An application must be in writing and must—

(a) identify the mining site to which the application relates, and the periodic review in connection with which the application is made (for example, the first review or the second review relating to the site);

(b) identify the minerals permissions relating to the site;

(c) specify the land included in the site of which the applicant is an owner or the minerals comprised in the site in which the applicant is entitled to an interest;

(d) identify, and give a postal address for, each other person that the applicant knows to be, or after reasonable inquiry has cause to believe to be, an interested person;

(e) set out the conditions to which the applicant proposes that the minerals permissions relating to the site should be subject.

(3) Where regulations make provision under section 58 that would apply to an application for a minerals permission, the provision applies to an application under this paragraph with any necessary modifications.

Termination of permission if no application is made

8 (1) This paragraph applies if—

(a) a planning authority serves notice under paragraph 5 in respect of a mining site, but

(b) no application is made under paragraph 7 in respect of the site on or before the review date or a later date agreed in writing between the applicant and the authority.

(2) Each minerals permission that relates to the site and is identified in the notice ceases to have effect, except so far as it imposes a restoration condition or an aftercare condition, at the end of the review date or later agreed date.

Ymdrin â chais

9 (1) Pan fo cais yn dod i law awdurdod cynllunio o dan baragraff 7, rhaid i'r awdurdod—

(a) rhoi cydnabyddiaeth ysgrifenedig i'r ceisydd o'r cais cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, a

(b) penderfynu'r amodau y mae pob caniatâd mwynau y mae'r cais yn ymwneud ag ef i fod yn ddarostyngedig iddynt.

(2) Caiff yr amodau hynny—

(a) cynnwys unrhyw amodau y caniateir eu gosod ar roi caniatâd mwynau;

(b) cael eu gosod yn ychwanegol at, neu yn lle, unrhyw amodau presennol y mae'r caniatâd o dan sylw yn ddarostyngedig iddynt.

(3) Wrth benderfynu a yw caniatâd mwynau i fod yn ddarostyngedig i unrhyw amod sy'n ymwneud â datblygiad y rhoddir caniatâd cynllunio ar ei gyfer gan orchymyn datblygu, rhaid i'r awdurdod cynllunio roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol a ddyroddir gan Weinidogion Cymru.

(4) Os yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried nad yw'n gallu penderfynu cais oni ddarperir rhagor o fanylion, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad i'r perwyl hwnnw i'r ceisydd o fewn 1 mis ar ôl y diwrnod y daw'r cais i law yr awdurdod.

(5) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r manylion pellach sydd eu hangen ar yr awdurdod i benderfynu'r cais, a gaiff (er enghraifft) gynnwys—

(a) unrhyw wybodaeth, unrhyw blaniau neu unrhyw luniadau, neu

(b) unrhyw dystiolaeth i ategu unrhyw fanylion a ddarperir i'r awdurdod mewn cysylltiad â'r cais,

y mae'n rhesymol i'r awdurdod wneud archiad amdanynt.

(6) Mae is-baragraff (7) yn gymwys os nad yw'r awdurdod cynllunio yn rhoi hysbysiad i'r ceisydd o'i benderfyniad ar y cais o fewn y cyfnod o 3 mis neu gyfnod hwy y cytunir arno yn ysgrifenedig rhwng yr awdurdod a'r ceisydd.

(7) Mae'r awdurdod i'w drin fel pe bai wedi penderfynu, ar ddiwedd y cyfnod o 3 mis neu'r cyfnod hwy y cytunir arno rhwng yr awdurdod a'r ceisydd, mai'r amodau y mae pob caniatâd mwynau sy'n ymwneud â'r safle i fod yn ddarostyngedig iddynt yw'r amodau a gynigir ar gyfer y caniatâd hwnnw yn y cais.

(8) Yn y paragraff hwn ystyr "y cyfnod o 3 mis" yw—

(a) mewn achos pan nad yw'r awdurdod yn cyflwyno hysbysiad o dan is-baragraff (4), y 3 mis ar ôl y diwrnod y daw'r cais i law yr awdurdod;

(b) mewn achos pan fo'r awdurdod yn cyflwyno hysbysiad o dan is-baragraff (4), y 3 mis ar ôl y diwrnod y daw'r holl fanylion pellach a bennir yn yr hysbysiad i law yr awdurdod.

(9) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n gosod gofynion ar awdurdodau cynllunio sy'n ymwneud â chyhoeddusrwydd ar gyfer ceisiadau o dan baragraff 7.

Dealing with an application

9 (1) Where a planning authority receives an application under paragraph 7, the authority must—

(a) give the applicant written acknowledgement of the application as soon as reasonably practicable, and

(b) determine the conditions to which each minerals permission to which the application relates is to be subject.

(2) Those conditions—

(a) may include any conditions that may be imposed on a grant of minerals permission;

(b) may be imposed in addition to, or in place of, any existing conditions to which the permission in question is subject.

(3) In determining whether a minerals permission is to be subject to any condition relating to development for which planning permission is granted by a development order, the planning authority must have regard to any relevant guidance issued by the Welsh Ministers.

(4) If the planning authority considers that it is unable to determine an application unless further details are provided, it must serve notice to that effect on the applicant within 1 month after the day it receives the application.

(5) The notice must specify the further details the authority requires to determine the application, which may (for example) include—

(a) any information, plans or drawings, or

(b) any evidence in support of any details provided to the authority in respect of the application,

that it is reasonable for the authority to request.

(6) Sub-paragraph (7) applies if the planning authority does not give the applicant notice of its decision on the application within the 3-month period or a longer period agreed in writing between the authority and the applicant.

(7) The authority is to be treated as having determined, at the end of the 3-month period or longer period agreed between the authority and the applicant, that the conditions to which each minerals permission relating to the site is to be subject are the conditions proposed for that permission in the application.

(8) In this paragraph "the 3-month period" means—

(a) in a case where the authority does not serve notice under sub-paragraph (4), the 3 months after the day it receives the application;

(b) in a case where the authority serves notice under sub-paragraph (4), the 3 months after the day it has received all of the further details specified in the notice.

(9) Regulations may make provision imposing requirements on planning authorities relating to publicity for applications under paragraph 7.

Atgyfeirio ceisiadau at Weinidogion Cymru

10 (1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdod cynllunio i atgyfeirio cais a wneir i'r awdurdod o dan baragraff 7 atynt i'w benderfynu yn hytrach nag ymdrin â'r cais ei hun.

(2) Caiff cyfarwyddyd ymwneud ag—

(a) cais penodol, neu

(b) ceisiadau o ddisgrifiad a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Rhaid i awdurdod cynllunio atgyfeirio cais y mae cyfarwyddyd yn gymwys iddo at Weinidogion Cymru.

(4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi hysbysiad i geisydd, o fewn cyfnod a bennir yn y rheoliadau, fod cais wedi ei atgyfeirio atynt o dan y paragraff hwn (gan gynnwys darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys hysbysiad a sut y mae rhaid ei roi).

(5) Pan fo cais yn cael ei atgyfeirio at Weinidogion Cymru o dan y paragraff hwn, mae paragraff 9(1)(b), (2), (4) a (5) yn gymwys i'r cais, ond fel pe bai cyfeiriadau at yr awdurdod cynllunio yn gyfeiriadau at Weinidogion Cymru.

(6) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried cais a atgyfeirir at Weinidogion Cymru o dan y paragraff hwn.

(7) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar y cais yn derfynol.

Yr hawl i apelio yn erbyn penderfyniad ar gais

11 (1) Pan fo awdurdod cynllunio, wrth benderfynu cais o dan baragraff 7, yn penderfynu amodau sy'n wahanol mewn unrhyw ffordd i'r amodau a gynigir yn y cais, caiff y ceisydd apelio i Weinidogion Cymru.

(2) Rhaid gwneud apêl drwy gyflwyno hysbysiad o apêl i Weinidogion Cymru cyn diwedd 6 mis sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y mae'r awdurdod cynllunio yn gwneud ei benderfyniad ar y cais.

(3) Rhaid i hysbysiad o apêl—

(a) bod ar ffurflen a gyhoeddir neu a ddarperir gan Weinidogion Cymru neu berson a awdurdodir ganddynt, a

(b) rhoi'r wybodaeth sy'n ofynnol gan y ffurflen, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol.

(4) Ar apêl o dan y paragraff hwn caiff Gweinidogion Cymru—

(a) caniatáu neu wrthod yr apêl, neu

(b) gwrthdroi neu amrywio unrhyw ran o benderfyniad yr awdurdod cynllunio (pa un a yw'r apêl yn ymwneud â'r rhan honno ai peidio),

a chânt ymdrin â'r cais fel pe bai wedi ei wneud iddynt hwy yn y lle cyntaf.

Reference of applications to the Welsh Ministers

10 (1) The Welsh Ministers may direct a planning authority to refer an application made to the authority under paragraph 7 to them for determination instead of dealing with the application itself.

(2) A direction may relate to—

(a) a particular application, or

(b) applications of a description specified in the direction.

(3) A planning authority must refer an application to which a direction applies to the Welsh Ministers.

(4) Regulations may make provision requiring the Welsh Ministers to give an applicant, within a period specified in the regulations, notice that an application has been referred to them under this paragraph (including provision about the form and content of a notice and how it must be given).

(5) Where an application is referred to the Welsh Ministers under this paragraph, paragraph 9(1)(b), (2), (4) and (5) apply to the application, but as if references to the planning authority were references to the Welsh Ministers.

(6) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of an application referred to the Welsh Ministers under this paragraph.

(7) The decision of the Welsh Ministers on the application is final.

Right to appeal against determination of application

11 (1) Where on an application under paragraph 7 a planning authority determines conditions that differ in any respect from the conditions proposed in the application, the applicant may appeal to the Welsh Ministers.

(2) An appeal must be made by serving a notice of appeal on the Welsh Ministers before the end of 6 months beginning with the day after the day the planning authority makes its decision on the application.

(3) A notice of appeal—

(a) must be on a form published or provided by the Welsh Ministers or a person authorised by them, and

(b) must give the information required by the form, so far as reasonably practicable.

(4) On an appeal under this paragraph the Welsh Ministers may—

(a) allow or dismiss the appeal, or

(b) reverse or vary any part of the planning authority's decision (whether or not the appeal relates to that part),

and may deal with the application as if it had been made to them in the first instance.

(5) Os yw Gweinidogion Cymru, ar unrhyw adeg cyn neu yn ystod penderfynu'r apêl, yn ystyried bod yr apelydd yn gyfrifol am oedi gormodol yng nghynnydd yr apêl—

(a) cânt roi hysbysiad i'r apelydd y bydd yr apêl yn cael ei gwrthod oni bai, o fewn y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, fod yr apelydd yn cymryd camau a bennir yn yr hysbysiad i gyflymu'r apêl, a

(b) os yw'r apelydd yn methu â chymryd y camau hynny o fewn y cyfnod hwnnw, cânt wrthod yr apêl.

(6) Mae Pennod 2 o Ran 14 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn ar gyfer ystyried apelau o dan y paragraff hwn (gan gynnwys darpariaeth iddynt gael eu penderfynu gan arolygwyr).

(7) Pan fo rheoliadau'n gwneud darpariaeth o dan adran 58 a fyddai'n gymwys i gais am ganiatâd mwynau, mae'r ddarpariaeth yn gymwys i apêl o dan y paragraff hwn gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol.

(8) Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ar yr apêl yn derfynol.

Yr adeg pan fo amodau caniatâd yn cymryd effaith

12 (1) Pan fo cais wedi ei wneud o dan baragraff 7 mewn cysylltiad â safle mwyngloddio, mae pob caniatâd mwynau sy'n ymwneud â'r safle yn cael effaith yn ddarostyngedig i'r amodau a benderfynir o dan yr Atodlen hon o'r adeg y penderfynir y cais yn derfynol.

(2) Penderfynir y cais yn derfynol—

(a) mewn achos pan fo paragraff 9(7) yn gymwys, pan fydd yr awdurdod cynllunio i'w drin fel pe bai wedi penderfynu'r amodau;

(b) mewn unrhyw achos arall, pan fydd—

(i) yr amodau wedi eu penderfynu o dan baragraff 9(1)(b),

(ii) unrhyw apêl o dan baragraff 11, ac unrhyw achos o dan adran 376 ar gyfer cwestiynu penderfyniad gan Weinidogion Cymru ar y cais neu ar apêl, wedi ei phenderfynu neu ei thynnu'n ôl neu wedi ei benderfynu neu ei dynnu'n ôl, a

(iii) unrhyw gyfnod ar gyfer apelio o dan baragraff 11, neu ar gyfer gwneud cais o dan adran 376 am ganiatâd i wneud cais am adolygiad statudol o benderfyniad gan Weinidogion Cymru ar y cais neu ar apêl, wedi dod i ben.

Ceisiadau a wneir yn electronig

13 Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch defnyddio cyfathrebiadau electronig mewn cysylltiad â cheisiadau o dan baragraff 6 neu 7.

Dau gais neu ragor

14 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo cais o dan baragraff 6 neu 7 wedi dod i law awdurdod cynllunio mewn cysylltiad â safle mwyngloddio.

(2) Ni chaiff y ceisydd wneud cais arall o dan y paragraff o dan sylw mewn cysylltiad â'r safle.

(5) If at any time before or during the determination of the appeal the Welsh Ministers consider that the appellant is responsible for undue delay in the progress of the appeal—

(a) they may give the appellant notice that the appeal will be dismissed unless, within the period specified in the notice, the appellant takes steps specified in the notice for the expedition of the appeal, and

(b) if the appellant fails to take those steps within that period, they may dismiss the appeal.

(6) Chapter 2 of Part 14 makes further provision about the procedure for the consideration of appeals under this paragraph (including provision for them to be determined by inspectors).

(7) Where regulations make provision under section 58 that would apply to an application for a minerals permission, the provision applies to an appeal under this paragraph with any necessary modifications.

(8) The decision of the Welsh Ministers on the appeal is final.

Time when conditions of permission take effect

12 (1) Where an application has been made under paragraph 7 in respect of a mining site, each of the minerals permissions relating to the site has effect subject to the conditions determined under this Schedule from the time when the application is finally determined.

(2) The application is finally determined—

(a) in a case where paragraph 9(7) applies, when the planning authority is treated as having determined the conditions;

(b) in any other case, when—

(i) the conditions have been determined under paragraph 9(1)(b),

(ii) any appeal under paragraph 11, and any proceedings under section 376 for questioning a decision of the Welsh Ministers on the application or on an appeal, have been determined or withdrawn, and

(iii) any period for appealing under paragraph 11, or for applying under section 376 for permission to apply for statutory review of a decision of the Welsh Ministers on the application or on an appeal, has ended.

Applications made electronically

13 Regulations may make provision about the use of electronic communications in connection with applications under paragraph 6 or 7.

Two or more applications

14 (1) This paragraph applies where a planning authority has received an application under paragraph 6 or 7 in respect of a mining site.

(2) The applicant may not make another application under the paragraph in question in respect of the site.

(3) Os penderfynwyd y cais (pa un a yw wedi ei benderfynu'n derfynol ai peidio, yn achos cais o dan baragraff 7), ni chaiff unrhyw berson arall wneud cais o dan y paragraff o dan sylw mewn cysylltiad â'r safle.

(4) Mae is-baragraff (5) yn gymwys os, cyn penderfynu'r cais, daw cais gan berson arall o dan y paragraff o dan sylw i law'r awdurdod cynllunio mewn cysylltiad â'r safle.

(5) At ddibenion penderfynu'r ceisiadau ac unrhyw apêl yn erbyn penderfyniad ar y ceisiadau hynny, mae'r Atodlen hon yn cael effaith—

(a) fel pe baent yn un cais a wnaed i'r awdurdod cynllunio ar y diwrnod y daeth y cais diweddarach i law;

(b) fel pe bai cyfeiriadau at y ceisydd yn gyfeiriadau at bob un o'r ceiswyr.

Dehongli

15 Yn yr Atodlen hon—

mae i "dyddiad adolygu" ("*review date*") yr ystyr a roddir gan baragraff 2 (ar gyfer adolygiad cyfnodol cyntaf) neu baragraff 3 (ar gyfer ail adolygiad cyfnodol neu adolygiad cyfnodol dilynol);

ystyr "perchennog" ("*owner*"), mewn perthynas â thir, yw—

(a) perchennog ar yr ystad rydd-ddaliadol, neu

(b) tenant o dan les a roddir neu a estynnir am gyfnod penodol sydd ag o leiaf 7 mlynedd yn weddill;

ystyr "person a chanddo un neu ragor o fuddiannau" ("*interested person*") yw—

(a) perchennog ar unrhyw dir sydd wedi ei gynnwys yn y safle mwyngloddio y mae adolygiad cyfnodol yn ymwneud ag ef, neu

(b) person sydd â hawlogaeth i fuddiant mewn unrhyw fwyn sydd wedi ei gynnwys yn y safle;

mae i "safle mwyngloddio" ("*mining site*") yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2).

(3) If the application has been determined (whether or not it has been finally determined, in the case of an application under paragraph 7), no other person may make an application under the paragraph in question in respect of the site.

(4) Sub-paragraph (5) applies if, before the application has been determined, the planning authority receives an application under the paragraph in question from another person in respect of the site.

(5) For the purposes of the determination of the applications and any appeal against their determination, this Schedule has effect—

(a) as if they were a single application made to the planning authority on the day it received the later application;

(b) as if references to the applicant were references to each of the applicants.

Interpretation

15 In this Schedule—

"interested person" ("*person a chanddo un neu ragor o fuddiannau*") means—

(a) an owner of any land included in the mining site to which a periodic review relates, or

(b) a person who is entitled to an interest in any mineral included in the site;

"mining site" ("*safle mwyngloddio*") has the meaning given by paragraph 1(2);

"owner" ("*perchennog*"), in relation to land, means—

(a) an owner of the freehold estate, or

(b) a tenant under a lease granted or extended for a fixed term that has at least 7 years left to run;

"review date" ("*dyddiad adolygu*") has the meaning given by paragraph 2 (for a first periodic review) or paragraph 3 (for a second or subsequent periodic review).

ATODLEN 10
(a gyflwynir gan adran 108)

DOSRANNU AC ADENNILL DIGOLLEDIAD AM DDIBRISIANT

Rhagarweiniad a thermau allweddol

1 (1) Mae'r Atodlen hon yn gymwys pan fo digolledíad yn dod yn daladwy gan awdurdod cynllunio o dan adran 105 neu 106 sy'n cynnwys digolledíad am ddibrisiant o fwy nag £20.

(2) Yn yr Atodlen hon—

(a) ystyr "digolledíad am ddibrisiant" yw digolledíad am golled neu ddifrod sy'n ddibrisiant yng ngwerth buddiant mewn tir;

(b) ystyr "buddiant mewn tir" yw buddiant rhydd-ddaliadol neu fuddiant tenant o dan les (ac nid yw'n cynnwys unrhyw fuddiant arall mewn tir);

(c) mae i "hysbysiad digolledu" yr ystyr a roddir gan baragraff 3(2);

(d) ystyr "cofrestredig", mewn perthynas â hysbysiad digolledu, yw wedi ei gofrestru yn y gofrestr pridiannau tir lleol a gedwir o dan adran 3 o Ddeddf Pridiannau Tir Lleol 1975 (p. 76).

Dosrannu digolledíad a phenderfynu anghydfodau

2 (1) Rhaid i'r awdurdod cynllunio y mae digolledíad yn daladwy ganddo—

(a) dosrannu'r digolledíad am ddibrisiant rhwng rhannau gwahanol o'r tir y mae'r hawliad am ddigolledíad yn ymwneud ag ef, os yw'n ystyried ei bod yn ymarferol gwneud hynny, a

(b) os yw'n dosrannu'r digolledíad, roi manylion y dosraniad i'r hawlydd ac i unrhyw berson arall â buddiant mewn tir y mae'r awdurdod yn ystyried bod y dosraniad yn cael effaith sylweddol arno.

(2) Wrth wneud dosraniad, rhaid i'r awdurdod rannu'r tir yn rhannau a dosbarthu'r digolledíad am ddibrisiant rhwng y rhannau hynny yn ôl sut y mae'n ystyried y bo'r penderfyniad cynllunio neu'r gorchymyn y mae'r digolledíad yn daladwy o ganlyniad iddo yn cael effaith wahanol ar rannau gwahanol o'r tir.

(3) Os yw unrhyw un neu ragor o'r personau a ganlyn yn herio dosraniad digolledíad, cânt atgyfeirio'r dosraniad i'r Uwch Dribiwnlys—

(a) yr hawlydd;

(b) unrhyw berson arall y rhoddwyd manylion y dosraniad iddo;

(c) unrhyw berson arall sy'n dangos bod ganddo fuddiant mewn tir y mae'r dosraniad yn cael effaith sylweddol arno.

(4) Mae gan yr hawlydd a phob person arall y mae manylion y dosraniad wedi eu rhoi iddo hawlogaeth i gael gwrandawiad gan yr Uwch Dribiwnlys pan wneir yr atgyfeiriad.

(5) Pan gaiff dosraniad ei atgyfeirio, rhaid i'r Uwch Dribiwnlys—

(a) naill ai cadarnhau ynteu amrywio'r dosraniad, a

(b) hysbysu'r partïon am ei benderfyniad.

SCHEDULE 10
(introduced by section 108)

APPORTIONMENT AND RECOVERY OF COMPENSATION FOR DEPRECIATION

Introduction and key terms

1 (1) This Schedule applies where compensation becomes payable by a planning authority under section 105 or 106 that includes compensation for depreciation of more than £20.

(2) In this Schedule—

(a) "compensation for depreciation" means compensation for loss or damage consisting of depreciation of the value of an interest in land;

(b) "interest in land" means a freehold interest or the interest of a tenant under a lease (and does not include any other interest in land);

(c) "compensation notice" has the meaning given by paragraph 3(2);

(d) "registered", in relation to a compensation notice, means registered in the local land charges register kept under section 3 of the Local Land Charges Act 1975 (c. 76).

Apportionment of compensation and determination of disputes

2 (1) The planning authority by which compensation is payable—

(a) if it considers that it is practicable to do so, must apportion the compensation for depreciation between different parts of the land to which the claim for compensation relates, and

(b) if it apportions the compensation, must give details of the apportionment to the claimant and to any other person with an interest in land that the authority considers is substantially affected by the apportionment.

(2) In carrying out an apportionment, the authority must divide the land into parts and distribute the compensation for depreciation between those parts according to how it considers different parts of the land are differently affected by the planning decision or order in consequence of which the compensation is payable.

(3) If any of the following persons dispute an apportionment of compensation, they may refer the apportionment to the Upper Tribunal—

(a) the claimant;

(b) any other person to whom details of the apportionment have been given;

(c) any other person who establishes that they have an interest in land that is substantially affected by the apportionment.

(4) The claimant and every other person to whom details of the apportionment have been given are entitled to be heard by the Upper Tribunal on the reference.

(5) On a reference of an apportionment, the Upper Tribunal must—

(a) either confirm or vary the apportionment, and

(b) notify the parties of its decision.

(6) Pan ddangosir, ar atgyfeiriad i'r Uwch Dribiwnlys, fod dosraniad—

(a) yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n rhannol â'r un materion â dosraniad blaenorol, a

(b) yn gyson â'r dosraniad blaenorol i'r graddau y mae'n ymwneud â'r materion hynny,

ni chaiff y Tribiwnlys amrywio'r dosraniad mewn modd sy'n anghyson â'r dosraniad blaenorol i'r graddau y mae'n ymwneud â'r materion hynny.

(7) Mae is-baragraffau (1) a (2) yn gymwys i ddosraniad gan yr Uwch Dribiwnlys, ond fel pe bai cyfeiriadau at yr awdurdod cynllunio y mae digolledi yn daladwy ganddo yn gyfeiriadau at y Tribiwnlys.

Hysbysiad digolledu

3 (1) Rhaid i'r awdurdod cynllunio y mae digolledi yn daladwy ganddo roi hysbysiad i Weinidogion Cymru bod digolledi wedi dod yn daladwy sy'n cynnwys digolledi am ddibrisiant.

(2) Pan roddir hysbysiad i Weinidogion Cymru o dan is-baragraff (1) rhaid iddynt beri bod hysbysiad o'r ffaith honno ("hysbysiad digolledu") yn cael ei gyflwyno—

(a) i'r cyngor ar gyfer y sir neu'r fwrdeistref sirol y mae'r tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef ynddo, a

(b) os nad y cyngor hwnnw yw'r awdurdod cynllunio ar gyfer yr ardal y mae'r tir ynddi, i'r awdurdod cynllunio ar gyfer yr ardal.

(3) Rhaid i hysbysiad o dan y paragraff hwn bennu—

(a) y penderfyniad cynllunio neu'r gorchymyn y mae'r digolledi yn daladwy o ganlyniad iddo a'r tir y mae'r hawliad am ddigolledi yn ymwneud ag ef, a

(b) swm y digolledi am ddibrisiant ac unrhyw ddosraniad ohono o dan baragraff 2.

(4) Mae hysbysiad digolledu yn bridiant tir lleol, ac at ddibenion Deddf Pridiannau Tir Lleol 1975 (p. 76) y cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol y cyflwynir yr hysbysiad iddo yw'r awdurdod tarddiadol o ran y pridiant.

Peidio â chynnal datblygiad hyd nes y bo digolledi yn cael ei dalu neu ei sicrhau

4 (1) Ni chaiff person gynnal datblygiad y mae'r paragraff hwn yn gymwys iddo ar dir y mae hysbysiad digolledu wedi ei gofrestru yn ei gylch hyd nes y bo unrhyw swm sy'n adenilladwy mewn cysylltiad â'r digolledi a bennir yn yr hysbysiad yn rhinwedd paragraff 5 wedi ei dalu neu ei sicrhau er boddhad Gweinidogion Cymru yn unol â pharagraff 6.

(2) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i—

(a) datblygiad—

(i) sydd o natur breswyl, fasnachol neu ddiwydiannol, a

(ii) sydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar ffurf adeiladu tai, fflatiau, siopau neu swyddfeydd neu adeiladau diwydiannol (gan gynnwys warysau), neu unrhyw gyfuniad ohonynt;

(6) Where on a reference to the Upper Tribunal it is shown that an apportionment—

(a) relates wholly or partly to the same matters as a previous apportionment, and

(b) is consistent with the previous apportionment so far as it relates to those matters,

the Tribunal must not vary the apportionment in a way that is inconsistent with the previous apportionment so far as it relates to those matters.

(7) Sub-paragraphs (1) and (2) apply to an apportionment by the Upper Tribunal, but as if references to the planning authority by which compensation is payable were references to the Tribunal.

Notice of compensation

3 (1) The planning authority by which compensation is payable must give notice to the Welsh Ministers that compensation has become payable which includes compensation for depreciation.

(2) Where the Welsh Ministers are given notice under sub-paragraph (1) they must cause notice of that fact (a "compensation notice") to be served—

(a) on the council of the county or county borough in which the land to which the notice relates is situated, and

(b) if that council is not the planning authority for the area in which the land is situated, on the planning authority for the area.

(3) A notice under this paragraph must specify—

(a) the planning decision or order in consequence of which the compensation is payable and the land to which the claim for compensation relates, and

(b) the amount of the compensation for depreciation and any apportionment of it under paragraph 2.

(4) A compensation notice is a local land charge, and for the purposes of the Local Land Charges Act 1975 (c. 76) the county council or county borough council on which the notice is served is the originating authority as respects the charge.

Development not to be carried out until compensation paid or secured

4 (1) A person must not carry out development to which this paragraph applies on land in respect of which a compensation notice has been registered until any amount that is recoverable in respect of the compensation specified in the notice by virtue of paragraph 5 has been paid or secured to the satisfaction of the Welsh Ministers in accordance with paragraph 6.

(2) This paragraph applies to—

(a) development that—

(i) is of a residential, commercial or industrial character, and

(ii) consists wholly or mainly of the construction of houses, flats, shop or office premises or industrial buildings (including warehouses), or any combination of them;

(b) datblygiad sy'n weithrediadau mwyngloddio;

(c) datblygiad y mae Gweinidogion Cymru, gan roi sylw i werth tebygol y datblygiad, yn ystyried ei bod yn rhesymol i'r paragraff hwn fod yn gymwys iddo.

(3) Nid yw'r paragraff hwn yn gymwys i ddatblygiad yn rhinwedd is-baragraff (2)(c) os yw Gweinidogion Cymru, ar gais a wneir iddynt, wedi ardystio nad ydynt, gan roi sylw i werth tebygol y datblygiad, yn ystyried ei bod yn rhesymol i'r paragraff hwn fod yn gymwys iddo.

(4) Pan fo'r digolledia d a bennir yn yr hysbysiad digolledu wedi dod yn daladwy o ganlyniad i—

(a) rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau, neu

(b) gorchymyn o dan adran 102 yn addasu caniatâd cynllunio,

nid yw'r paragraff hwn yn gymwys i ddatblygiad yn unol â'r amodau hynny nac i ddatblygiad yn unol â'r caniatâd a addaswyd.

Y swm sy'n adenilladwy gan Weinidogion Cymru mewn cysylltiad â digolledia d

5 (1) Y swm sy'n adenilladwy mewn cysylltiad â'r digolledia d a bennir mewn hysbysiad digolledu cofrestredig yw—

(a) os yw'r tir y mae datblygiad i'w gynnal arno yn cynnwys yr holl dir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef (pa un ai ar ei ben ei hun neu gyda thir arall), swm y digolledia d a bennir yn yr hysbysiad;

(b) os yw'r tir y mae datblygiad i'w gynnal arno yn cynnwys rhan yn unig o'r tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef (pa un ai ar ei ben ei hun neu gyda thir nad yw'r hysbysiad yn ymwneud ag ef), swm y digolledia d a bennir yn yr hysbysiad y gellir ei briodoli i'r rhan honno,

ond mae hyn yn ddarostyngedig i'r darpariaethau a ganlyn yn y paragraff hwn.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ohirio adennill y swm cyfan neu ran o'r swm a fyddai'n adenilladwy fel arall mewn cysylltiad â datblygiad tir penodol os ydynt yn ystyried, gan roi sylw i werth tebygol unrhyw ddatblygiad priodol o'r tir hwnnw, nad yw datblygiad priodol ohono yn debygol o gael ei gynnal onid ydynt yn arfer eu pwerau o dan yr is-baragraff hwn.

(3) Os yw Gweinidogion Cymru yn gohirio adennill rhan yn unig o'r swm a fyddai'n adenilladwy fel arall mewn cysylltiad ag unrhyw dir, rhaid iddynt beri bod yr hysbysiad digolledu cofrestredig o dan sylw yn cael ei ddiwygio fel mai swm y digolledia d a nodir ynddo, i'r graddau y gellir ei briodoli i'r tir hwnnw, yw'r swm y maent wedi gohirio ei adennill.

(4) Pan fo swm wedi dod yn adenilladwy o ran digolledia d mewn cysylltiad â datblygiad tir, nid oes unrhyw swm yn adenilladwy o ran y digolledia d y gellir ei briodoli i'r tir hwnnw mewn cysylltiad ag unrhyw ddatblygiad diweddarach ohono.

(5) Nid yw is-baragraff (4) yn gymwys i swm i'r graddau y gohiriwyd adennill y swm mewn cysylltiad â'r datblygiad cynharach.

(b) development that consists of mining operations;

(c) development to which, having regard to the probable value of the development, the Welsh Ministers consider it reasonable that this paragraph should apply.

(3) This paragraph does not apply to development by virtue of sub-paragraph (2)(c) if, on an application made to them, the Welsh Ministers have certified that, having regard to the probable value of the development, they do not consider it reasonable that this paragraph should apply.

(4) Where the compensation specified in the compensation notice became payable in consequence of—

(a) a grant of planning permission subject to conditions, or

(b) an order under section 102 modifying planning permission,

this paragraph does not apply to development in accordance with those conditions or in accordance with the modified permission.

Amount recoverable by the Welsh Ministers in respect of compensation

5 (1) The amount recoverable in respect of the compensation specified in a registered compensation notice is—

(a) if the land on which development is to be carried out includes all of the land to which the notice relates (whether alone or with other land), the amount of compensation specified in the notice;

(b) if the land on which development is to be carried out includes only part of the land to which the notice relates (whether alone or with land to which the notice does not relate), the amount of the compensation specified in the notice that is attributable to that part,

but this is subject to the following provisions of this paragraph.

(2) The Welsh Ministers may defer recovery of all or part of the amount that would otherwise be recoverable in connection with a particular development of land if they consider, having regard to the probable value of any proper development of that land, that no proper development of it is likely to be carried out unless they exercise their powers under this sub-paragraph.

(3) If the Welsh Ministers defer recovery of only part of the amount that would otherwise be recoverable in respect of any land, they must cause the registered compensation notice in question to be amended so that the amount of compensation stated in it, so far as attributable to that land, is the amount they have deferred.

(4) Where an amount has become recoverable in respect of compensation in connection with the development of land, no amount is recoverable in respect of the compensation attributable to that land in connection with any later development of it.

(5) Sub-paragraph (4) does not apply to an amount to the extent that recovery of the amount was deferred in connection with the earlier development.

(6) Os yw swm wedi dod yn adenilladwy oddi wrth awdurdod caffael o dan baragraff 7 (adennill pan fo caffaeliad gorfodol neu werthiant) mewn cysylltiad ag unrhyw ddigolledia d, nid oes unrhyw swm yn adenilladwy mewn cysylltiad â'r digolledia d hwnnw yn rhinwedd y paragraff hwn.

(7) At ddibenion yr Atodlen hon, mae swm y digolledia d a bennir mewn hysbysiad digolledu y gellir ei briodoli i ran o'r tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef i'w gyfrifo—

(a) os yw'r hysbysiad yn cynnwys dosraniad o'r digolledia d rhwng rhannau gwahanol o'r tir o dan baragraff 2, ar y sail—

(i) bod y digolledia d yn cael ei ddosbarthu rhwng y rhannau hynny yn unol â'r dosraniad, a

(ii) bod y digolledia d y gellir ei briodoli i bob rhan yn cael ei ddosbarthu'n gyfartal yn ôl arwynebedd dros y rhan honno;

(b) os nad yw'r hysbysiad yn cynnwys dosraniad, ar y sail bod y digolledia d yn cael ei ddosbarthu'n gyfartal yn ôl arwynebedd dros y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef.

Talu etc. swm sy'n adenilladwy

6 (1) Mae swm sy'n adenilladwy yn rhinwedd paragraff 5 mewn cysylltiad â datblygiad tir yn daladwy i Weinidogion Cymru—

(a) fel un taliad cyfalaf,

(b) fel cyfres o randaliadau cyfalaf a llog wedi eu cyfuno, neu

(c) fel cyfres o daliadau blynyddol neu gyfnodol eraill o'r symiau, ac sy'n daladwy ar yr adegau, a gyfarwyddir gan Weinidogion Cymru.

(2) Cyn rhoi cyfarwyddyd o dan is-baragraff (1)(c), rhaid i Weinidogion Cymru ystyried unrhyw sylwadau a gyflwynir gan y person a fydd yn cynnal y datblygiad.

(3) Os nad yw'r swm sy'n daladwy o dan is-baragraff (1) yn cael ei dalu fel un taliad cyfalaf, rhaid iddo gael ei sicrhau gan y person a fydd yn cynnal y datblygiad yn y modd (pa un ai drwy forgais, drwy gyfamod neu fel arall) y mae Gweinidogion Cymru yn ei gyfarwyddo.

(4) Os yw person yn dechrau datblygiad y mae paragraff 4 yn gymwys iddo yn groes i'r paragraff hwnnw, caiff Gweinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad i'r person—

(a) sy'n pennu'r swm y maent yn ystyried ei fod yn adenilladwy o dan baragraff 5 mewn cysylltiad â'r digolledia d o dan sylw, a

(b) sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r person dalu'r swm hwnnw i Weinidogion Cymru o fewn cyfnod a bennir yn yr hysbysiad.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir yn yr hysbysiad fod o leiaf 3 mis sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) If an amount has become recoverable from an acquiring authority under paragraph 7 (recovery on compulsory acquisition or sale) in respect of any compensation, no amount is recoverable in respect of that compensation by virtue of this paragraph.

(7) For the purposes of this Schedule, the amount of the compensation specified in a compensation notice that is attributable to a part of the land to which the notice relates is to be calculated—

(a) if the notice includes an apportionment of the compensation between different parts of the land under paragraph 2, on the basis that—

(i) the compensation is distributed between those parts in accordance with the apportionment, and

(ii) the compensation attributed to each part is distributed evenly by area over that part;

(b) if the notice does not include an apportionment, on the basis that the compensation is distributed evenly by area over the land to which the notice relates.

Payment etc. of amount recoverable

6 (1) An amount recoverable by virtue of paragraph 5 in connection with the development of land is payable to the Welsh Ministers—

(a) as a single capital payment,

(b) as a series of instalments of capital and interest combined, or

(c) as a series of other annual or periodical payments, of the amounts, and payable at the times, that the Welsh Ministers direct.

(2) Before giving a direction under sub-paragraph (1)(c), the Welsh Ministers must take into account any representations made by the person by whom the development is to be carried out.

(3) If the amount payable under sub-paragraph (1) is not paid as a single capital payment, it must be secured by the person by whom the development is to be carried out in the way (whether by mortgage, covenant or otherwise) that the Welsh Ministers direct.

(4) If a person starts development to which paragraph 4 applies in breach of that paragraph, the Welsh Ministers may serve a notice on the person—

(a) specifying the amount they consider to be recoverable under paragraph 5 in respect of the compensation in question, and

(b) requiring the person to pay that amount to the Welsh Ministers within a period specified in the notice.

(5) The period specified in the notice must be at least 3 months beginning with the day after the day the notice is served.

Adennill digollediad oddi wrth awdurdod caffael pan fo caffaeliad gorfodol neu werthiant

7 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo—

(a) buddiant mewn tir yn cael ei gaffael yn orfodol neu'n cael ei werthu i awdurdod sy'n meddu ar bwerau prynu gorfodol,

(b) hysbysiad digolledu yn cael ei gofrestru mewn cysylltiad ag unrhyw ran o'r tir, pa un ai cyn neu ar ôl cwblhau'r caffaeliad neu'r gwerthiant, ac

(c) y digollediad a bennir yn yr hysbysiad yn daladwy o ganlyniad i benderfyniad cynllunio neu orchymyn a wnaed cyn cyflwyno'r hysbysiad i drafod telerau, neu cyn gwneud y contract, y mae'r caffaeliad neu'r gwerthiant wedi ei gyflawni yn unol ag ef.

(2) Mae gan Weinidogion Cymru hawlogaeth i adennill oddi wrth yr awdurdod caffael swm sy'n gyfwerth â swm y digollediad a bennir yn yr hysbysiad digolledu y gellir ei briodoli i'r tir a gaffaelwyd neu a werthwyd.

(Gweler paragraff 5(7) am ddarpariaeth ynghylch cyfrifo swm y digollediad y gellir ei briodoli i ran o'r tir y mae hysbysiad digolledu yn ymwneud â hi.)

(3) Yn union ar ôl cwblhau'r caffaeliad neu'r gwerthiant, os yw person heblaw'r awdurdod caffael yn parhau i fod â buddiant yn y tir a gaffaelwyd neu a werthwyd, nid yw'r swm sy'n adenilladwy o dan y paragraff hwn yn dod yn daladwy hyd nes naill ai y bo'r buddiant yn peidio â bodoli neu y bo gan yr awdurdod caffael hawlogaeth i'r buddiant.

(4) Nid oes unrhyw swm yn adenilladwy o dan y paragraff hwn mewn cysylltiad â'r caffaeliad neu'r gwerthiant os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod y buddiant o dan sylw yn cael ei gaffael at ddibenion defnyddio'r tir fel man agored.

(5) Mae pŵer o dan unrhyw ddeddfiad i dalu grant mewn cysylltiad â gwariant yr aeth yr awdurdod caffael iddo mewn cysylltiad â'r caffaeliad neu'r gwerthiant yn cynnwys y pŵer i dalu grant mewn cysylltiad ag unrhyw swm sy'n adenilladwy oddi wrth yr awdurdod o dan y paragraff hwn.

(6) Yn is-baragraff (1)(a) ystyr "awdurdod sy'n meddu ar bwerau prynu gorfodol" yw—

(a) person y gallai fod wedi ei awdurdodi neu sydd wedi ei awdurdodi i gaffael yn orfodol y buddiant o dan sylw at y diben y gwerthir y buddiant ar ei gyfer, neu

(b) cyngor cymuned neu gyngor plwyf y gallai cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor dosbarth fod wedi ei awdurdodi ar ei ran neu sydd wedi ei awdurdodi ar ei ran i gaffael y buddiant at y diben hwnnw (gweler adran 125 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol).

(7) Yn is-baragraff (1)(c)—

(a) mae'r cyfeiriad at gyflwyno hysbysiad i drafod telerau i'w ddarllen, mewn achos pan drinnir hysbysiad o'r fath fel pe bai wedi ei gyflwyno yn rhinwedd deddfiad, fel cyfeiriad at y diwrnod y trinnir yr hysbysiad fel pe bai wedi ei gyflwyno;

(b) mae'r cyfeiriad at wneud contract i'w ddarllen, mewn achos pan fo buddiant yn cael ei drawsgludo neu ei aseinio heb gontract rhagarweiniol, fel cyfeiriad at weithredu'r trawsgludiad neu'r aseiniad.

Recovery of compensation from acquiring authority on compulsory acquisition or sale

7 (1) This paragraph applies where—

(a) an interest in land is compulsorily acquired or is sold to an authority possessing compulsory purchase powers,

(b) a compensation notice is registered in respect of any of the land, whether before or after the completion of the acquisition or sale, and

(c) the compensation specified in the notice is payable in consequence of a planning decision or order that was made before the service of the notice to treat, or the making of the contract, in pursuance of which the acquisition or sale is effected.

(2) The Welsh Ministers are entitled to recover from the acquiring authority an amount equal to the amount of the compensation specified in the compensation notice that is attributable to the land acquired or sold.

(See paragraph 5(7) for provision about calculating the amount of compensation that is attributable to a part of the land to which a compensation notice relates.)

(3) If, immediately after the completion of the acquisition or sale, a person other than the acquiring authority continues to have an interest in the land acquired or sold, the amount that is recoverable under this paragraph does not become payable until either the interest ceases to exist or the acquiring authority becomes entitled to the interest.

(4) No amount is recoverable under this paragraph in connection with the acquisition or sale if the Welsh Ministers are satisfied that the interest in question is being acquired for the purposes of the use of the land as an open space.

(5) A power under any enactment to pay a grant in respect of expenditure incurred by the acquiring authority in connection with the acquisition or sale includes the power to pay a grant in respect of any amount recoverable from the authority under this paragraph.

(6) In sub-paragraph (1)(a) "authority possessing compulsory purchase powers" means—

(a) a person who could be or has been authorised to acquire the interest in question compulsorily for the purpose for which the interest is sold, or

(b) a community council or parish council on whose behalf a county council, county borough council or district council could be or has been authorised to acquire the interest for that purpose (see section 125 of the Local Government Act).

(7) In sub-paragraph (1)(c)—

(a) the reference to the service of a notice to treat is to be read, in a case where such a notice is treated as having been served by virtue of an enactment, as a reference to the day the notice is treated as having been served;

(b) the reference to the making of a contract is to be read, in a case where an interest is conveyed or assigned without a preliminary contract, as a reference to the execution of the conveyance or assignment.

(8) Gweler hefyd adran 12 o Ddeddf Digolledu Tir 1961 (p. 33) am ddarpariaeth ynghylch asesu digolledu am gaffael yn orfodol fuddiant mewn tir pan fo hysbysiad digolledu sy'n ymwneud â'r tir wedi ei gofrestru o dan yr Atodlen hon.

Ad-dalu swm a adenillir i awdurdod cynllunio

8 (1) Rhaid i Weinidogion Cymru dalu unrhyw swm y maent yn ei adennill o dan baragraff 6 neu 7 i'r awdurdod cynllunio a dalodd y digolledu y mae'r swm yn ymwneud ag ef.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru ddidynnu o'r swm y maent yn ei dalu i'r awdurdod cynllunio swm unrhyw gyfraniad a wneir ganddynt o dan adran 395 tuag at y digolledu hwnnw.

(3) Os yw'r swm a adenillir gan Weinidogion Cymru—

(a) yn rhandaliad o'r cyfanswm sy'n adenilladwy ganddynt, neu

(b) yn cael ei adennill mewn cysylltiad â datblygiad rhan yn unig o'r tir yr oedd y digolledu yn daladwy mewn cysylltiad ag ef,

rhaid i unrhyw swm a ddidynnir o dan is-baragraff (2) fod y swm y mae Gweinidogion Cymru yn penderfynu yw'r gyfran briodol o swm y grant.

(8) See also section 12 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33) for provision about the assessment of compensation for the compulsory acquisition of an interest in land where a compensation notice relating to the land is registered under this Schedule.

Reimbursement of amount recovered to planning authority

8 (1) The Welsh Ministers must pay any amount they recover under paragraph 6 or 7 to the planning authority that paid the compensation to which the amount relates.

(2) The Welsh Ministers must deduct from the amount they pay to the planning authority the amount of any contribution they have made under section 395 towards the payment of that compensation.

(3) If the amount recovered by the Welsh Ministers—

(a) is an instalment of the total amount recoverable by them, or

(b) is recovered in connection with development of only part of the land in respect of which the compensation was payable,

any amount deducted under sub-paragraph (2) must be the amount that the Welsh Ministers determine is the appropriate proportion of the amount of the grant.

ATODLEN 11
(a gyflwynir gan adran 109)

DIGOLLEDIAD AM NEWIDIADAU I GANIATÂD CYNLLUNIO AR GYFER DATBLYGIAD MWYNAU

RHAN 1

DIGOLLEDIAD PAN FO CANIATÂD CYNLLUNIO YN CAEL EI DYNNU'N ÔL, EI ADDASU NEU EI DDIRYMU

Digolledіad mewn cysylltiad ag adeiladau, cyfarpar neu beiriannau

1 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan gaiff caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad mwynau ei dynnu'n ôl, ei addasu neu ei ddirymu.

(2) Nid oes digolledіad yn daladwy o dan adran 105 neu 106 mewn cysylltiad ag unrhyw adeiladau, unrhyw gyfarpar neu unrhyw beiriannau oni ddangosir na all yr hawlydd—

(a) gwneud defnydd rhesymol fuddiol o'r adeiladau, y cyfarpar neu'r peiriannau, neu

(b) gwneud defnydd rhesymol fuddiol ohonynt ac eithrio ar y golled a hawlir.

(3) Pan fo hawliad a herir am ddigolledіad o dan adran 105 neu 106 yn cynnwys hawliad am wariant, colled neu ddifrod mewn cysylltiad ag adeiladau, cyfarpar neu beiriannau, caiff yr Uwch Dribiwnlys roi cyfarwyddydau i ymdrin â'r rhan honno o'r hawliad ar wahân i weddill yr hawliad ar ddyddiad diweddarach a bennir yn y cyfarwyddydau neu sydd i'w osod gan y Tribiwnlys ar gais gan y naill barti neu'r llall.

(4) Yn is-baragraff (1) nid yw'r cyfeiriad at ddatblygiad mwynau yn cynnwys cynnal gweithrediadau mwyngloddio ar dir pan—

(a) bo'r tir yn cael ei ddal neu ei feddiannu gyda thir arall a ddefnyddir ar gyfer amaethyddiaeth, a

(b) bo angen yn rhesymol y mwynau sy'n cael eu tynnu a'u gweithio at y defnydd hwnnw (er enghraifft, ar gyfer gwrteithio'r tir arall, neu ar gyfer cynnal a chadw, gwella neu addasu adeiladau neu waith ar y tir arall sy'n cael eu meddiannu neu ei feddiannu neu eu defnyddio neu ei ddefnyddio ar gyfer amaethyddiaeth).

Digolledіad pan fo caniatâd mwynau yn cael ei addasu drwy orchymyn

2 (1) Pan fo gorchymyn o dan adran 102 yn addasu caniatâd mwynau, nid yw digolledіad yn daladwy o dan adran 106 oni fodlonir un neu ragor o'r amodau a ganlyn.

(2) Yr amod cyntaf yw bod y gorchymyn—

(a) yn gosod cyfyngiad ar hawliau gweithio mewn cysylltiad â'r tir y mae'n ymwneud ag ef, neu

(b) yn addasu neu'n amnewid cyfyngiad ar hawliau gweithio, heblaw un a osodir gan amod adfer neu amod ôl-ofal.

(3) Yr ail amod yw y rhoddwyd y caniatâd mwynau lai na 5 mlynedd cyn y diwrnod y gwnaed y gorchymyn.

SCHEDULE 11

(introduced by section 109)

COMPENSATION FOR CHANGES TO PLANNING PERMISSION FOR MINERALS DEVELOPMENT

PART 1

COMPENSATION WHERE PLANNING PERMISSION IS WITHDRAWN, MODIFIED OR REVOKED

Compensation in respect of buildings, plant or machinery

1 (1) This paragraph applies where planning permission for minerals development is withdrawn, modified or revoked.

(2) No compensation is payable under section 105 or 106 in respect of any buildings, plant or machinery unless it is shown that the claimant—

(a) is unable to put the buildings, plant or machinery to a reasonably beneficial use, or

(b) is unable to put them to a reasonably beneficial use except at the loss claimed.

(3) Where a disputed claim for compensation under section 105 or 106 includes a claim for expenditure, loss or damage in respect of buildings, plant or machinery, the Upper Tribunal may give directions for that part of the claim to be dealt with separately from the rest of the claim on a later date that is specified in the directions or is to be fixed by the Tribunal on an application by either party.

(4) In sub-paragraph (1) the reference to minerals development does not include carrying out mining operations on land where—

(a) the land is held or occupied with other land that is used for agriculture, and

(b) the minerals that are won and worked are reasonably required for that use (for example, for the fertilisation of the other land, or for the maintenance, improvement or alteration of buildings or works on the other land that are occupied or used for agriculture).

Compensation where minerals permission is modified by order

2 (1) Where an order under section 102 modifies a minerals permission, compensation is payable under section 106 only if one or more of the following conditions are met.

(2) The first condition is that the order—

(a) imposes a restriction on working rights in respect of the land to which it relates, or

(b) modifies or replaces a restriction on working rights, other than one imposed by a restoration condition or aftercare condition.

(3) The second condition is that the minerals permission was granted less than 5 years before the day the order was made.

(4) Y trydydd amod yw, mewn perthynas â'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, fod unrhyw un neu ragor o'r canlynol wedi digwydd yn y 5 mlynedd cyn y diwrnod y gwnaed y gorchymyn—

(a) gwnaed gorchymyn arall o dan adran 102 yn addasu caniatâd mwynau;

(b) penderfynwyd cais o dan baragraff 1 o Atodlen 8 yn derfynol (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 5(2) o'r Atodlen honno);

(c) penderfynwyd cais o dan baragraff 7 o Atodlen 9 yn derfynol (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 12(2) o'r Atodlen honno);

(d) gwnaed gorchymyn datbarhau yn ymwneud â defnydd o'r tir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau;

(e) gwnaed gorchymyn gwahardd.

RHAN 2

DIGOLLEDIAD YN DILYN ADOLYGIAD CYFNODOL O GANIATADAU MWYNAU

Digolledіad pan fo hawliau gweithio yn cael eu cyfyngu gan amodau newydd caniatadau mwynau

3 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan—

(a) bo cais o dan baragraff 7 o Atodlen 9 mewn cysylltiad â safle mwyngloddio wedi ei benderfynu'n derfynol (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 12(2) o'r Atodlen honno),

(b) bo amodau newydd y caniatadau mwynau sy'n ymwneud â'r safle yn wahanol mewn unrhyw ffordd i'r amodau a gynigir yn y cais, ac

(c) mai effaith amodau newydd y caniatadau, o'u cymharu â'r amodau presennol, yw gosod cyfyngiad ar hawliau gweithio mewn cysylltiad â'r safle.

(2) Mae gan unrhyw berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau mewn tir a gynhwysir yn y safle hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am—

(a) unrhyw wariant y mae'r person yn mynd iddo wrth gynnal gwaith a ddaw yn ofer o ganlyniad i gyfyngiad ar hawliau gweithio a osodir gan yr amodau newydd;

(b) unrhyw golled arall neu unrhyw ddifrod arall a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i gyfyngiad o'r fath.

(3) Rhaid i hawliad am ddigolledіad o dan y paragraff hwn gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y penderfynir yn derfynol y cais o dan baragraff 7 o Atodlen 9.

(4) At ddibenion y paragraff hwn, mae gwariant yr eir iddo wrth lunio planiau at ddibenion unrhyw waith, neu ar faterion tebyg eraill sy'n baratoadol i unrhyw waith, i'w drin fe pe bai'n wariant yr eir iddo wrth gynnal y gwaith.

(5) Yn ddarostyngedig i hynny, nid oes digolledіad yn daladwy o dan y paragraff hwn mewn cysylltiad ag—

(a) gwaith a gynhaliwyd cyn rhoi'r cynharaf o'r caniatadau mwynau yr oedd y cais yn ymwneud â hwy, na

(4) The third condition is that, in relation to the land to which the order relates, any of the following happened in the 5 years before the day the order was made—

(a) another order was made under section 102 modifying a minerals permission;

(b) an application under paragraph 1 of Schedule 8 was finally determined (within the meaning given by paragraph 5(2) of that Schedule);

(c) an application under paragraph 7 of Schedule 9 was finally determined (within the meaning given by paragraph 12(2) of that Schedule);

(d) a discontinuance order was made relating to a use of the land for carrying out mining operations or depositing mineral waste;

(e) a prohibition order was made.

PART 2

COMPENSATION FOLLOWING PERIODIC REVIEW OF MINERALS PERMISSIONS

Compensation where working rights are restricted by new conditions of minerals permissions

3 (1) This paragraph applies where—

(a) an application under paragraph 7 of Schedule 9 in respect of a mining site is finally determined (within the meaning given by paragraph 12(2) of that Schedule),

(b) the new conditions of the minerals permissions relating to the site differ in any respect from the conditions proposed in the application, and

(c) the effect of the new conditions of the permissions, as compared with the existing conditions, is to impose a restriction on working rights in respect of the site.

(2) Any person interested in land included in the site is entitled, on making a claim to the planning authority in whose area the land is situated, to be paid compensation by the authority for—

(a) any expenditure incurred by the person in carrying out works that become abortive because of a restriction on working rights imposed by the new conditions;

(b) any other loss or damage suffered by the person that is directly attributable to such a restriction.

(3) A claim for compensation under this paragraph must be made in writing within 12 months beginning with the day the application under paragraph 7 of Schedule 9 is finally determined.

(4) For the purposes of this paragraph, expenditure incurred in the preparation of plans for the purposes of any works, or on other similar matters preparatory to any works, is to be treated as expenditure incurred in carrying out the works.

(5) Subject to that, no compensation is payable under this paragraph in respect of—

(a) works carried out before the grant of the earliest of the minerals permissions to which the application related, or

(b) colled arall neu ddifrod arall (heblaw colled neu ddifrod sy'n ddibrisiant yng ngwerth buddiant mewn tir) sy'n deillio o unrhyw beth a wnaed neu nas gwnaed cyn rhoi'r cynharaf o'r caniatadau hynny.

(6) Mae Atodlen 10 yn gymwys i ddigolledi ad sy'n daladwy o dan y paragraff hwn fel pe bai'n ddigolledi ad sy'n daladwy o dan adran 106 o ganlyniad i orchymyn o dan adran 102 yn addasu caniatâd cynllunio.

(7) Yn y paragraff hwn—

(a) mae i "safle mwyngloddio" yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2) o Atodlen 9;

(b) "amodau newydd" y caniatadau mwynau sy'n ymwneud â safle mwyngloddio yw'r amodau a benderfynir o dan yr Atodlen honno y mae'r caniatadau i fod yn ddarostyngedig iddynt;

(c) "amodau presennol" y caniatadau mwynau yw'r amodau yr oeddent yn ddarostyngedig iddynt yn union cyn i'r cais gael ei benderfynu'n derfynol o dan baragraff 7 o'r Atodlen honno,

ac nid yw cyfeiriadau at amodau caniatâd mwynau yn cynnwys amod adfer nac amod ôl-ofal.

RHAN 3

DEHONGLI

Ystyr cyfeiriadau at gyfyngiadau ar hawliau gweithio

4 At ddibenion paragraffau 2 a 3 mae cyfyngiad yn cael ei osod ar hawliau gweithio mewn cysylltiad â thir os yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol wedi ei gyfyngu neu eu cyfyngu neu ei leihau neu eu lleihau—

(a) maint yr ardal y caniateir ei defnyddio ar gyfer gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff mwynau;

(b) dyfnder eithaf unrhyw weithrediadau mwyngloddio neu uchder uchaf unrhyw ddyddodyn o wastraff mwynau;

(c) y gyfradd y caniateir echdynnu mwyn penodol neu ddyddodi gwastraff mwynau penodol yn unol â hi;

(d) y cyfnod y mae rhaid i unrhyw weithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau ddod i ben ar ei ddiwedd;

(e) cyfanswm y mwynau y caniateir eu hechdynnu o'r tir neu gyfanswm y gwastraff mwynau y caniateir ei ddyddodi arno.

(b) other loss or damage (other than loss or damage consisting of depreciation of the value of an interest in land) arising out of anything done or omitted to be done before the earliest of those permissions was granted.

(6) Schedule 10 applies to compensation payable under this paragraph as if it were compensation payable under section 106 in consequence of an order under section 102 modifying planning permission.

(7) In this paragraph—

(a) "mining site" has the meaning given by paragraph 1(2) of Schedule 9;

(b) the "new conditions" of the minerals permissions relating to a mining site are the conditions determined under that Schedule to which the permissions are to be subject;

(c) the "existing conditions" of the minerals permissions are the conditions to which they were subject immediately before the final determination of the application under paragraph 7 of that Schedule,

and references to the conditions of a minerals permission do not include a restoration condition or an aftercare condition.

PART 3

INTERPRETATION

Meaning of references to restrictions on working rights

4 For the purposes of paragraphs 2 and 3, a restriction is imposed on working rights in respect of land if any of the following is restricted or reduced—

(a) the size of the area that may be used for mining operations or for depositing mineral waste;

(b) the maximum depth of any mining operations or maximum height of any deposit of mineral waste;

(c) the rate at which a particular mineral may be extracted or a particular mineral waste may be deposited;

(d) the period at the end of which any mining operations or depositing of mineral waste must cease;

(e) the total quantity of minerals that may be extracted from the land or of mineral waste that may be deposited on it.

ATODLEN 12
(a gyflwynir gan adrannau 110 a 213)

HYSBYSIADAU PRYNU

RHAN 1

RHAGARWEINIOL

Yr amgylchiadau pan fydd tir yn ddefnyddiadwy neu'n annefnyddiadwy

1 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys at ddibenion adrannau 110 a 213 a'r Atodlen hon.

(2) Mae cyfeiriadau at a yw tir yn ddefnyddiadwy yn gyfeiriadau at a oes modd gwneud defnydd rhesymol fuddiol ohono.

(3) Wrth benderfynu a yw tir yn ddefnyddiadwy yn ei gyflwr presennol, rhaid anwybyddu defnydd arfaethedig o'r tir os byddai'r defnydd hwnnw yn golygu cynnal datblygiad nad yw caniatâd cynllunio wedi ei roi ar ei gyfer ac nad yw awdurdod cynllunio na Gweinidogion Cymru wedi ymrwymo i roi caniatâd ar ei gyfer.

(4) Nid yw tir yn annefnyddiadwy yn ei gyflwr presennol os—

(a) achoswyd cyflwr presennol y tir gan dor rheolaeth gynllunio,

(b) dyroddwyd hysbysiad gorfodi, neu os gellid dyroddi hysbysiad gorfodi, sy'n ei gwneud yn ofynnol cymryd camau i unioni'r toriad neu unrhyw niwed i amwynder a achosir ganddo, ac

(c) byddai'r tir yn ddefnyddiadwy pe bai'r camau hynny'n cael eu cymryd.

Dehongli

2 Yn yr Atodlen hon—

ystyr "darpariaethau caffael perthnasol" ("*relevant acquisition provisions*") yw—

(a) mewn perthynas ag awdurdod lleol, adran 263 (caffael tir yn orfodol at ddibenion cynllunio);

(b) mewn perthynas ag ymgymerwr statudol, unrhyw ddeddfiad y mae ganddo bŵer oddi tano, neu y caniateir ei awdurdodi oddi tano, i gaffael tir yn orfodol at ddibenion ei ymgymeriad;

ystyr "hysbysiad prynu" ("*purchase notice*") yw hysbysiad a gyflwynir o dan adran 110 neu 213;

mae "ymgymerwr statudol" ("*statutory undertaker*") yn cynnwys gweithredwr cod cyfathrebiadau electronig a chyn-weithredwr telathrebu cyhoeddus.

SCHEDULE 12
(introduced by sections 110 and 213)

PURCHASE NOTICES

PART 1

INTRODUCTORY

Circumstances in which land is usable or unusable

1 (1) This paragraph applies for the purposes of sections 110 and 213 and this Schedule.

(2) References to whether land is usable are references to whether it is capable of reasonably beneficial use.

(3) In determining whether land is usable in its existing state, a prospective use of the land must be ignored if it would involve carrying out development for which planning permission has not been granted and for which neither a planning authority nor the Welsh Ministers have undertaken to grant permission.

(4) Land is not unusable in its existing state if—

(a) the existing state of the land was caused by a breach of planning control,

(b) an enforcement notice has been issued, or could be issued, requiring steps to be taken to remedy the breach or any injury to amenity caused by it, and

(c) the land would be usable if those steps were taken.

Interpretation

2 In this Schedule—

"purchase notice" ("*hysbysiad prynu*") means a notice served under section 110 or 213;

"relevant acquisition provisions" ("*darpariaethau caffael perthnasol*") means—

(a) in relation to a local authority, section 263 (compulsory acquisition of land for planning purposes);

(b) in relation to a statutory undertaker, any enactment under which it has power, or may be authorised, to acquire land compulsorily for the purposes of its undertaking;

"statutory undertaker" ("*ymgymerwr statudol*") includes an electronic communications code operator and a former public telecommunications operator.

RHAN 2

CYFLWYNO HYSBYSIAD PRYNU

Cyflwyno hysbysiad prynu mewn cysylltiad â thir y Goron

3 (1) Ni chaiff perchennog ar fuddiant preifat yn nhir y Goron gyflwyno hysbysiad prynu mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw oni bai—

(a) bod y perchennog wedi cynnig gwaredu'r buddiant i awdurdod priodol y Goron am bris sy'n hafal i'r digolledia d (ac os na chytunir arno, mae i'w benderfynu yn yr un ffordd â'r digolledia d) a fyddai'n daladwy am y buddiant pe bai'n cael ei gaffael yn unol â hysbysiad prynu, a

(b) bod awdurdod priodol y Goron wedi gwrthod y cynnig.

(2) Dim ond awdurdod priodol y Goron a gaiff gyflwyno hysbysiad prynu mewn cysylltiad â buddiant y Goron neu fuddiant Dugiaeth mewn tir—

(a) sy'n rhan o Ystad y Goron,

(b) sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Ei ystadau preifat,

(c) sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Dugiaeth Caerhirfryn, neu

(d) sy'n perthyn i Ddugiaeth Cernyw.

(3) Ni chaniateir cyflwyno hysbysiad prynu mewn cysylltiad â buddiant y Goron neu fuddiant Dugiaeth mewn unrhyw dir arall.

Darpariaeth bellach ynghylch cyflwyno hysbysiad prynu

4 (1) Rhaid i hysbysiad prynu ymwneud â'r holl dir y mae'r penderfyniad cynllunio neu'r gorchymyn y cyflwynir yr hysbysiad o ganlyniad iddo yn ymwneud ag ef, ac nid ag unrhyw dir arall.

(2) Rhaid cyflwyno hysbysiad prynu o fewn 12 mis sy'n dechrau—

(a) yn achos hysbysiad sy'n ymwneud â phenderfyniad i wrthod caniatâd cynllunio neu i'w roi yn ddarostyngedig i amodau, â'r diwrnod y gwneir y penderfyniad;

(b) yn achos hysbysiad sy'n ymwneud â gorchymyn o dan adran 102 sy'n addasu neu'n dirymu caniatâd cynllunio, â'r diwrnod y mae'r gorchymyn yn cymryd effaith;

(c) yn achos hysbysiad sy'n ymwneud â gorchymyn datbarhau, â'r diwrnod y mae'r gorchymyn yn cymryd effaith.

(3) Mewn achos pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu apêl yn erbyn penderfyniad gan awdurdod cynllunio i wrthod caniatâd cynllunio neu i'w roi yn ddarostyngedig i amodau, mae'r cyfeiriad yn is-baragraff (2)(a) at y diwrnod y gwneir y penderfyniad i'w ddarllen fel pe bai'n gyfeiriad at y diwrnod y mae Gweinidogion Cymru yn penderfynu'r apêl.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru ar unrhyw adeg estyn y cyfnod ar gyfer cyflwyno hysbysiad prynu mewn achos penodol, os ydynt wedi eu bodloni bod rhesymau da dros wneud hynny.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch sut y mae rhaid cyflwyno hysbysiad prynu.

PART 2

SERVICE OF PURCHASE NOTICE

Service of purchase notice in respect of Crown land

3 (1) The owner of a private interest in Crown land may not serve a purchase notice in respect of that interest unless—

(a) the owner has offered to dispose of the interest to the appropriate Crown authority for a price that is equal to (and if not agreed, is to be determined in the same way as) the compensation that would be payable for the interest if it were acquired in pursuance of a purchase notice, and

(b) the appropriate Crown authority has refused the offer.

(2) Only the appropriate Crown authority may serve a purchase notice in respect of a Crown interest or Duchy interest in land that—

(a) forms part of the Crown Estate,

(b) belongs to His Majesty in right of His private estates,

(c) belongs to His Majesty in right of the Duchy of Lancaster, or

(d) belongs to the Duchy of Cornwall.

(3) A purchase notice may not be served in respect of a Crown interest or Duchy interest in any other land.

Further provision about service of purchase notice

4 (1) A purchase notice must relate to all of the land to which the planning decision or order in consequence of which it is served relates, and not to any other land.

(2) A purchase notice must be served within 12 months beginning with—

(a) in the case of a notice relating to a decision to refuse planning permission or grant it subject to conditions, the day the decision is made;

(b) in the case of a notice relating to an order under section 102 modifying or revoking planning permission, the day the order takes effect;

(c) in the case of a notice relating to a discontinuance order, the day the order takes effect.

(3) In a case where the Welsh Ministers determine an appeal against a decision of a planning authority to refuse planning permission or to grant it subject to conditions, the reference in sub-paragraph (2)(a) to the day the decision is made is to be read as a reference to the day the Welsh Ministers determine the appeal.

(4) The Welsh Ministers may at any time extend the period for serving a purchase notice in a particular case, if they are satisfied that there are good reasons for doing so.

(5) Regulations may make provision about how a purchase notice must be served.

(6) Ni chaiff person sydd wedi cyflwyno hysbysiad prynu ddiwygio'r hysbysiad; ond nid yw hynny'n atal y person rhag cyflwyno hysbysiad prynu pellach sy'n ymwneud â'r un penderfyniad neu'r un gorchymyn.

(7) Os yw'r person yn cyflwyno hysbysiad prynu pellach sy'n ymwneud â'r un penderfyniad neu'r un gorchymyn, mae'r hysbysiad cynharach i'w drin fel pe bai wedi ei dynnu'n ôl oni bai bod yr hysbysiad diweddarach yn datgan nad yw'r person yn bwriadu ei dynnu'n ôl.

RHAN 3

CAMAU GWEITHREDU YN DILYN CYFLWYNO HYSBYSIAD PRYNU AC EFFAITH HYSBYSIAD

Ymateb i hysbysiad prynu gan awdurdod cynllunio

5 (1) Pan fo person wedi cyflwyno hysbysiad prynu i awdurdod cynllunio, rhaid i'r awdurdod gyflwyno hysbysiad derbyn neu hysbysiad gwrthod i'r person.

(2) Mae hysbysiad derbyn yn hysbysiad sy'n datgan naill ai—

(a) bod yr awdurdod cynllunio yn fodlon cydymffurfio â'r hysbysiad prynu, neu

(b) bod awdurdod lleol arall neu ymgymerwr statudol a bennir yn yr hysbysiad derbyn wedi cytuno i gydymffurfio â'r hysbysiad prynu.

(3) Mae hysbysiad gwrthod yn hysbysiad sy'n datgan—

(a) nad yw'r awdurdod cynllunio, am resymau a bennir yn yr hysbysiad, yn fodlon cydymffurfio â'r hysbysiad prynu ac nad yw wedi dod o hyd i unrhyw awdurdod lleol arall neu ymgymerwr statudol sy'n fodlon cydymffurfio ag ef, a

(b) bod yr awdurdod cynllunio wedi anfon copïau o'r hysbysiad prynu a'r hysbysiad gwrthod at Weinidogion Cymru.

(4) Rhaid cyflwyno hysbysiad derbyn neu hysbysiad gwrthod cyn diwedd 3 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad prynu.

(5) Pan fo'r awdurdod cynllunio yn cyflwyno hysbysiad derbyn i berson, mae'r awdurdod hwnnw neu (yn achos hysbysiad sy'n dod o fewn is-baragraff (2)(b)) yr awdurdod lleol arall neu'r ymgymerwr statudol a bennir yn yr hysbysiad i'w drin—

(a) fel pe bai wedi ei awdurdodi o dan y darpariaethau caffael perthnasol i gaffael yn orfodol fuddiant y person, a

(b) fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw ar y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad derbyn.

(6) Cyn cyflwyno hysbysiad gwrthod i berson, rhaid i'r awdurdod cynllunio anfon at Weinidogion Cymru—

(a) copi o'r hysbysiad prynu, a

(b) copi o'r hysbysiad gwrthod.

Camau gweithredu i'w cymryd gan Weinidogion Cymru os caiff hysbysiad prynu ei wrthod gan awdurdod cynllunio

6 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo copi o hysbysiad prynu yn cael ei anfon at Weinidogion Cymru o dan baragraff 5(6).

(6) A person who has served a purchase notice may not amend the notice; but that does not prevent the person serving a further purchase notice relating to the same decision or order.

(7) If the person serves a further purchase notice relating to the same decision or order, the earlier notice is to be treated as withdrawn unless the later notice states that the person does not intend to withdraw it.

PART 3

ACTION FOLLOWING SERVICE OF PURCHASE NOTICE AND EFFECT OF NOTICE

Response to purchase notice by planning authority

5 (1) Where a person has served a purchase notice on a planning authority, the authority must serve an acceptance notice or rejection notice on the person.

(2) An acceptance notice is a notice stating either—

(a) that the planning authority is willing to comply with the purchase notice, or

(b) that another local authority or statutory undertaker specified in the acceptance notice has agreed to comply with the purchase notice.

(3) A rejection notice is a notice stating—

(a) that for reasons specified in the notice, the planning authority is not willing to comply with the purchase notice and has not found any other local authority or statutory undertaker willing to comply with it, and

(b) that the planning authority has sent copies of the purchase notice and rejection notice to the Welsh Ministers.

(4) An acceptance notice or rejection notice must be served before the end of 3 months beginning with the day the purchase notice was served.

(5) Where the planning authority serves an acceptance notice on a person, that authority or (in the case of a notice falling within sub-paragraph (2)(b)) the other local authority or statutory undertaker specified in the notice is to be treated—

(a) as being authorised under the relevant acquisition provisions to acquire the person's interest compulsorily, and

(b) as having served a notice to treat in respect of that interest on the day the acceptance notice is served.

(6) Before serving a rejection notice on a person, the planning authority must send the Welsh Ministers—

(a) a copy of the purchase notice, and

(b) a copy of the rejection notice.

Action to be taken by the Welsh Ministers on rejection of purchase notice by planning authority

6 (1) This paragraph applies where a copy of a purchase notice is sent to the Welsh Ministers under paragraph 5(6).

(2) Os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod yr amodau yn adran 110(3) neu 213(3) (fel y bo'n briodol) wedi eu bodloni mewn perthynas â'r tir y mae'r hysbysiad prynu yn ymwneud ag ef, rhaid iddynt gadarnhau'r hysbysiad; ond mae hyn yn ddarostyngedig i'r darpariaethau a ganlyn yn y paragraff hwn ac i baragraff 7.

(3) Yn hytrach na chadarnhau'r hysbysiad prynu, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) yn achos hysbysiad a gyflwynir o ganlyniad i wrthod caniatâd cynllunio ar gyfer unrhyw ddatblygiad, roi caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad;

(b) yn achos hysbysiad a gyflwynir o ganlyniad i roi caniatâd cynllunio ar gyfer unrhyw ddatblygiad yn ddarostyngedig i amodau, amrywio neu ddileu'r amodau hynny i'r graddau y maent yn ystyried bod hynny yn angenrheidiol i alluogi gwneud y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef yn ddefnyddiadwy drwy gynnal y datblygiad;

(c) yn achos hysbysiad a gyflwynir o ganlyniad i orchymyn o dan adran 102 sy'n dirymu caniatâd cynllunio, ddirymu'r gorchymyn;

(d) yn achos hysbysiad a gyflwynir o ganlyniad i orchymyn o dan yr adran honno sy'n addasu caniatâd cynllunio ar gyfer unrhyw ddatblygiad drwy osod amodau, amrywio neu ddileu'r amodau hynny i'r graddau y maent yn ystyried bod hynny yn angenrheidiol i alluogi gwneud y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef yn ddefnyddiadwy drwy gynnal y datblygiad;

(e) yn achos hysbysiad a gyflwynir o ganlyniad i orchymyn datbarhau, ddirymu'r gorchymyn neu ddiwygio'r gorchymyn i'r graddau y maent ystyried bod hynny yn angenrheidiol i'w atal rhag gwneud y tir yn annefnyddiadwy.

(4) Mae is-baragraff (5) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried y gellid gwneud tir y mae'r hysbysiad prynu yn ymwneud ag ef, neu unrhyw ran ohono, yn ddefnyddiadwy o fewn amser rhesymol drwy gynnal unrhyw ddatblygiad arall y dylid rhoi caniatâd cynllunio ar ei gyfer.

(5) Yn hytrach na chadarnhau'r hysbysiad mewn perthynas â'r tir neu'r rhan honno ohono, caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo, os gwneir cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad hwnnw, fod rhaid ei roi.

(6) Wrth ystyried a ddylid arfer unrhyw un neu ragor o'r pwerau a roddir gan is-baragraffau (3) a (5), rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) rhoi sylw i'r cynllun datblygu ar gyfer yr ardal y mae'r tir y mae'r hysbysiad prynu yn ymwneud ag ef ynddi ac unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill, a

(b) gwneud eu penderfyniad yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol eraill yn dangos fel arall.

(7) Y caniatâd cynllunio y caniateir ei roi o dan is-baragraff (3) yw unrhyw ganiatâd cynllunio y gellid ei roi ar gais o dan Ran 3 o'r Ddeddf hon.

(8) Mae Atodlen 3 (amodau sy'n ymwneud â gweithrediadau mwyngloddio a dyddodi gwastraff) yn gymwys, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol, mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan Weinidogion Cymru o dan yr is-baragraff hwnnw fel y mae'n gymwys mewn perthynas â chaniatâd cynllunio a roddir gan awdurdod cynllunio.

(2) If the Welsh Ministers are satisfied that the conditions in section 110(3) or 213(3) (as appropriate) are met in relation to the land to which the purchase notice relates, they must confirm the notice; but this is subject to the following provisions of this paragraph and to paragraph 7.

(3) Instead of confirming the purchase notice, the Welsh Ministers may—

(a) in the case of a notice served in consequence of a refusal of planning permission for any development, grant planning permission for the development;

(b) in the case of a notice served in consequence of a grant of planning permission for any development subject to conditions, vary or remove those conditions so far as they consider necessary to enable the land to which the notice relates to be made usable by carrying out the development;

(c) in the case of a notice served in consequence of an order under section 102 revoking planning permission, revoke the order;

(d) in the case of a notice served in consequence of an order under that section modifying planning permission for any development by imposing conditions, vary or remove those conditions so far as they consider necessary to enable the land to which the notice relates to be made usable by carrying out the development;

(e) in the case of a notice served in consequence of a discontinuance order, revoke the order or amend the order so far as they consider necessary to prevent it making the land unusable.

(4) Sub-paragraph (5) applies if the Welsh Ministers consider that the land to which the purchase notice relates, or any part of it, could be made usable within a reasonable time by carrying out any other development for which planning permission ought to be granted.

(5) Instead of confirming the notice in relation to the land or that part of it, the Welsh Ministers may direct that, if an application is made for planning permission for that development, it must be granted.

(6) In considering whether to exercise any of the powers conferred by sub-paragraphs (3) and (5), the Welsh Ministers must—

(a) have regard to the development plan for the area in which the land to which the purchase notice relates is situated and any other relevant considerations, and

(b) make their decision in accordance with the development plan unless other relevant considerations indicate otherwise.

(7) The planning permission that may be granted under sub-paragraph (3) is any planning permission that could be granted on an application under Part 3 of this Act.

(8) Schedule 3 (conditions relating to mining operations and depositing of waste) applies, with any necessary modifications, in relation to a planning permission granted by the Welsh Ministers under that sub-paragraph as it applies in relation to a planning permission granted by a planning authority.

(9) Gweler hefyd Bennod 9 o Ran 3 o'r Ddeddf hon am ddarpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau sy'n ymwneud â hyd a gweithrediad y caniatâd.

(10) Wrth gadarnhau hysbysiad prynu caiff Gweinidogion Cymru, os ydynt yn ystyried ei bod yn briodol gan roi sylw i'r defnydd tebygol yn y pen draw o'r tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef, addasu'r hysbysiad mewn perthynas â'r holl dir neu unrhyw ran ohono drwy roi awdurdod lleol arall neu ymgymerwr statudol yn lle'r awdurdod cynllunio y cyflwynwyd yr hysbysiad iddo.

(11) Os nad yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod yr amodau yn adran 110(3) neu adran 213(3) (fel y bo'n briodol) wedi eu bodloni mewn perthynas â'r tir y mae hysbysiad prynu yn ymwneud ag ef, rhaid iddynt wrthod cadarnhau'r hysbysiad.

Dim dyletswydd i gadarnhau hysbysiad prynu sy'n ymwneud â phenderfyniad cynllunio os yw defnydd o dir wedi ei gyfyngu

7 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan—

(a) cyflwynir hysbysiad prynu o dan adran 110 o ganlyniad i benderfyniad i wrthod caniatâd cynllunio neu i roi caniatâd yn ddarostyngedig i amodau, a

(b) bo'r holl dir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef, neu unrhyw ran ohono, yn dir y mae'r defnydd ohono wedi ei gyfyngu yn rhinwedd caniatâd cynllunio blaenorol sy'n parhau i gael effaith.

(2) At ddibenion y paragraff hwn, mae defnydd o dir wedi ei gyfyngu yn rhinwedd caniatâd cynllunio blaenorol os yw'n rhan o ardal fwy y mae'r caniatâd cynllunio blaenorol yn ymwneud â hi a naill ai—

(a) mae'r caniatâd yn ddarostyngedig i amod sy'n ei gwneud yn ofynnol bod y rhan honno yn aros heb ei datblygu neu'n cael ei gwarchod neu ei gosod mewn ffordd benodol fel tir amwynder mewn perthynas â'r gweddill, neu

(b) rhoddwyd y caniatâd ar gais a oedd yn ystyried (yn ddatganedig neu drwy oblygiad angenrheidiol) na ddylid cynnwys y rhan yn y datblygiad y ceisiwyd caniatâd ar ei gyfer, neu y dylid ei gwarchod neu ei gosod fel y'i crybwyllir ym mharagraff (a).

(3) Caiff Gweinidogion Cymru wrthod cadarnhau'r hysbysiad prynu os ydynt yn ystyried y dylai'r tir y mae'r defnydd ohono wedi ei gyfyngu, yn unol â'r caniatâd cynllunio blaenorol, aros heb ei ddatblygu neu gael ei warchod neu ei osod fel tir amwynder mewn perthynas â gweddill yr ardal fwy y mae'r caniatâd yn ymwneud â hi.

Y weithdrefn cyn i Weinidogion Cymru gymryd camau gweithredu mewn perthynas â hysbysiad prynu

8 (1) Cyn cymryd unrhyw gamau gweithredu mewn perthynas â hysbysiad prynu o dan baragraff 6 neu 7, rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad o'u camau gweithredu arfaethedig—

(a) i'r person a gyflwynodd yr hysbysiad prynu,

(b) i'r awdurdod cynllunio y cyflwynwyd yr hysbysiad prynu iddo, a

(9) See also Chapter 9 of Part 3 of this Act for provision requiring planning permission to be granted subject to conditions relating to the duration and implementation of the permission.

(10) In confirming a purchase notice the Welsh Ministers may, if they consider it appropriate having regard to the probable ultimate use of the land to which the notice relates, modify the notice in relation to all or any part of the land by substituting another local authority or statutory undertaker for the planning authority on which the notice was served.

(11) If the Welsh Ministers are not satisfied that the conditions in section 110(3) or section 213(3) (as appropriate) are met in relation to the land to which a purchase notice relates, they must refuse to confirm the notice.

No duty to confirm purchase notice relating to planning decision if land has restricted use

7 (1) This paragraph applies where—

(a) a purchase notice is served under section 110 in consequence of a decision to refuse planning permission or to grant permission subject to conditions, and

(b) all or any part of the land to which the notice relates is land that has a restricted use by virtue of a previous planning permission that continues to have effect.

(2) For the purposes of this paragraph, land has a restricted use by virtue of a previous planning permission if it is part of a larger area to which the previous planning permission relates and either—

(a) the permission is subject to a condition requiring that part to remain undeveloped or to be preserved or laid out in a particular way as amenity land in relation to the remainder, or

(b) the permission was granted on an application that contemplated (expressly or by necessary implication) that the part should not be included in the development for which permission was sought, or should be preserved or laid out as mentioned in paragraph (a).

(3) The Welsh Ministers may refuse to confirm the purchase notice if they consider that the land that has a restricted use should, in accordance with the previous planning permission, remain undeveloped or be preserved or laid out as amenity land in relation to the remainder of the larger area to which the permission relates.

Procedure before the Welsh Ministers take action in relation to purchase notice

8 (1) Before taking any action in relation to a purchase notice under paragraph 6 or 7, the Welsh Ministers must serve notice of their proposed action—

(a) on the person who served the purchase notice,

(b) on the planning authority on which the purchase notice was served, and

(c) os ydynt yn cynnig rhoi unrhyw awdurdod lleol arall neu ymgymerwr statudol yn lle'r awdurdod cynllunio, i'r awdurdod lleol arall neu'r ymgymerwr statudol.

(2) Rhaid i hysbysiad o dan is-baragraff (1) bennu'r cyfnod y caiff unrhyw un neu ragor o'r personau y'i cyflwynir iddynt wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(3) Os yw unrhyw un neu ragor o'r personau y cyflwynwyd yr hysbysiad iddynt yn gwneud archiad o fewn y cyfnod hwnnw, rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i bob un o'r personau y'i cyflwynwyd iddynt cyn iddynt gymryd unrhyw gamau gweithredu mewn perthynas â'r hysbysiad prynu o dan baragraff 6 neu 7.

(4) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (2) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad o dan is-baragraff (1).

(5) Os yw Gweinidogion Cymru, ar ôl i unrhyw bersonau ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo, yn ystyried ei bod yn briodol cymryd camau gweithredu o dan baragraff 6 neu 7 nad ydynt yn unol â'r hysbysiad a gyflwynir o dan is-baragraff (1), cânt wneud hynny.

Effaith cadarnhau hysbysiad prynu neu fethu â chymryd camau gweithredu

9 (1) Pan fo Gweinidogion Cymru yn cadarnhau hysbysiad prynu, mae'r awdurdod a grybwyllir yn is-baragraff (2) i'w drin—

(a) fel pe bai wedi ei awdurdodi o dan y darpariaethau caffael perthnasol i gaffael yn orfodol fuddiant y person a gyflwynodd yr hysbysiad, a

(b) fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw ar y dyddiad y mae Gweinidogion Cymru yn ei gyfarwyddo.

(2) Yr awdurdod y cyfeirir ato yn is-baragraff (1) yw—

(a) yr awdurdod cynllunio y cyflwynwyd yr hysbysiad prynu iddo, neu

(b) os addasodd Gweinidogion Cymru yr hysbysiad prynu o dan baragraff 6(10) drwy roi awdurdod lleol arall neu ymgymerwr statudol yn lle'r awdurdod cynllunio, yr awdurdod lleol arall neu'r ymgymerwr statudol.

(3) Os anfonir hysbysiad prynu at Weinidogion Cymru o dan baragraff 5(6) ac nad ydynt yn cymryd unrhyw gamau gweithredu mewn perthynas ag ef o dan baragraff 6 na 7 erbyn diwedd y cyfnod perthnasol—

(a) mae'r hysbysiad prynu i'w drin fel pe bai wedi ei gadarnhau ganddynt ar ddiwedd y cyfnod perthnasol, a

(b) mae'r awdurdod cynllunio y cyflwynwyd yr hysbysiad prynu iddo i'w drin—

(i) fel pe bai wedi ei awdurdodi o dan adran 263 (caffael tir yn orfodol at ddibenion cynllunio) i gaffael yn orfodol fuddiant y person a gyflwynodd yr hysbysiad, a

(ii) fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw ar ddiwedd y cyfnod perthnasol.

(c) if they propose to substitute any other local authority or statutory undertaker for the planning authority, on the other local authority or statutory undertaker.

(2) A notice under sub-paragraph (1) must specify the period within which any of the persons on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(3) If any of the persons on whom the notice was served makes a request within that period, the Welsh Ministers must give each of the persons on whom it was served such an opportunity before they take any action in relation to the purchase notice under paragraph 6 or 7.

(4) The period specified under sub-paragraph (2) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice under sub-paragraph (1) is served.

(5) If, after any persons have appeared before and been heard by an inspector, the Welsh Ministers consider it appropriate to take action under paragraph 6 or 7 otherwise than in accordance with the notice served under sub-paragraph (1), they may do so.

Effect of confirmation of purchase notice or failure to take action

9 (1) Where the Welsh Ministers confirm a purchase notice, the authority mentioned in sub-paragraph (2) is to be treated—

(a) as being authorised under the relevant acquisition provisions to acquire compulsorily the interest of the person who served the notice, and

(b) as having served a notice to treat in respect of that interest on the date that the Welsh Ministers direct.

(2) The authority referred to in sub-paragraph (1) is—

(a) the planning authority on which the purchase notice was served, or

(b) if the Welsh Ministers modified the purchase notice under paragraph 6(10) by substituting another local authority or statutory undertaker for the planning authority, the other local authority or statutory undertaker.

(3) If a purchase notice is sent to the Welsh Ministers under paragraph 5(6) and they do not take any action in relation to it under paragraph 6 or 7 by the end of the relevant period—

(a) the purchase notice is to be treated as having been confirmed by them at the end of the relevant period, and

(b) the planning authority on which the purchase notice was served is to be treated—

(i) as being authorised under section 263 (compulsory acquisition of land for planning purposes) to acquire compulsorily the interest of the person who served the notice, and

(ii) as having served a notice to treat in respect of that interest at the end of the relevant period.

(4) Yn is-baragraff (3) ystyr "y cyfnod perthnasol" yw pa un bynnag o'r canlynol sy'n dod i ben yn gynharach—

(a) 9 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad prynu i'r awdurdod cynllunio;

(b) 6 mis sy'n dechrau â'r diwrnod yr anfonwyd copi o'r hysbysiad at Weinidogion Cymru o dan baragraff 5(6).

(5) Ond nid yw'r cyfnod perthnasol yn cynnwys unrhyw amser pan fydd gan Weinidogion Cymru ger eu bron y naill a'r llall o'r canlynol—

(a) copi o'r hysbysiad prynu a anfonwyd atynt o dan baragraff 5(6), a

(b) hysbysiad o apêl o dan unrhyw un neu ragor o'r darpariaethau a ganlyn sy'n ymwneud ag unrhyw ran o'r tir y mae'r hysbysiad prynu yn ymwneud ag ef—

(i) adran 73 (apêl yn erbyn gwrthod etc. gais cynllunio), 131 (apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi) neu 160 (apêl yn erbyn gwrthod etc. gais am dystysgrif cyfreithlondeb),

(ii) adran 100 (apêl yn erbyn gwrthod etc. gais sy'n ymwneud â chydsyniad adeilad rhestredig neu gydsyniad ardal gadwraeth) neu 127 (apêl yn erbyn hysbysiad gorfodi) o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol, neu

(iii) adran 21 o'r Ddeddf Sylweddau Peryglus (apêl yn erbyn gwrthod etc. gais sy'n ymwneud â chydsyniad sylweddau peryglus) neu reoliadau sy'n gwneud darpariaeth o dan adran 25(1B)(b) o'r Ddeddf honno (apêl yn erbyn hysbysiad tramgwydd sylweddau peryglus).

Her gyfreithiol i gamau gweithredu a gymerir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â hysbysiad prynu

10 (1) Os diddymir penderfyniad gan Weinidogion Cymru i gymryd unrhyw gamau gweithredu o dan baragraff 6 neu 7 mewn perthynas â hysbysiad prynu mewn achos o dan adran 376, mae'r hysbysiad prynu i'w drin fel pe bai wedi ei ganslo, ond caiff y person a'i cyflwynodd gyflwyno hysbysiad prynu pellach.

(2) At ddiben penderfynu yw'r hysbysiad prynu pellach wedi ei gyflwyno o fewn y cyfnod a bennir ym mharagraff 4(2), mae'r penderfyniad cynllunio y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef i'w drin fel pe bai wedi ei wneud, neu mae'r gorchymyn y mae'n ymwneud ag ef i'w drin fel pe bai wedi cymryd effaith, ar y diwrnod y diddymwyd penderfyniad Gweinidogion Cymru.

Dim tynnu'n ôl hysbysiad i drafod telerau y bernir ei fod wedi ei gyflwyno o dan y Rhan hon

11 (1) Ni chaniateir tynnu'n ôl o dan adran 31 o Ddeddf Digolledu Tir 1961 (p. 33) hysbysiad i drafod telerau sy'n cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflwyno yn rhinwedd paragraff 5(5) neu baragraff 9(1) neu (3)(b).

(2) Ond os tynnir yr hysbysiad prynu yn ôl neu os caiff ei drin fel pe bai wedi ei ganslo, mae unrhyw hysbysiad i drafod telerau sy'n cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflwyno o ganlyniad iddo i'w drin fel pe bai wedi ei dynnu'n ôl.

(4) In sub-paragraph (3) "the relevant period" means whichever of the following ends earlier—

(a) 9 months beginning with the day the purchase notice was served on the planning authority;

(b) 6 months beginning with the day a copy of the notice was sent to the Welsh Ministers under paragraph 5(6).

(5) But the relevant period does not include any time when the Welsh Ministers have before them both—

(a) a copy of the purchase notice sent to them under paragraph 5(6), and

(b) a notice of appeal under any of the following provisions relating to any of the land to which the purchase notice relates—

(i) section 73 (appeal against refusal etc. of planning application), 131 (appeal against enforcement notice) or 160 (appeal against refusal etc. of application for certificate of lawfulness),

(ii) section 100 (appeal against refusal etc. of application relating to listed building consent or conservation area consent) or 127 (appeal against enforcement notice) of the Historic Environment Act, or

(iii) section 21 of the Hazardous Substances Act (appeal against refusal etc. of application relating to hazardous substances consent) or regulations that make provision under section 25(1B)(b) of that Act (appeal against hazardous substances contravention notice).

Legal challenge to action taken by the Welsh Ministers in relation to purchase notice

10 (1) If a decision of the Welsh Ministers to take any action under paragraph 6 or 7 in relation to a purchase notice is quashed in proceedings under section 376, the purchase notice is to be treated as cancelled, but the person who served it may serve a further purchase notice.

(2) For the purpose of determining whether the further purchase notice has been served within the period specified in paragraph 4(2), the planning decision to which the notice relates is to be treated as having been made, or the order to which it relates is to be treated as having taken effect, on the day the Welsh Ministers' decision was quashed.

No withdrawal of notice to treat deemed to have been served under this Part

11 (1) A notice to treat that is treated as having been served by virtue of paragraph 5(5) or paragraph 9(1) or (3)(b) may not be withdrawn under section 31 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33).

(2) But if the purchase notice is withdrawn or is treated as cancelled, any notice to treat that is treated as having been served in consequence of it is to be treated as having been withdrawn.

Didynnu digolledia am newidiadau i ganiatâd cynllunio

12 Pan fo digolledia yn daladwy o dan adran 105 neu 106 am wariant yr eir iddo wrth gynnal gwaith ar dir, rhaid lleihau unrhyw ddigolledia sy'n dod yn daladwy am gaffael buddiant yn y tir yn unol â hysbysiad prynu gan swm y digolledia sy'n ymwneud â'r gwaith.

RHAN 4

HOLLTI TIR AMAETHYDDOL: YR HAWL I WNEUD PRYNU Y GWEDDILL YN ORFODOL

Cyflwyno gwrth-hysbysiad yn gwneud prynu gweddill uned amaethyddol yn ofynnol

13 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan—

(a) bo hysbysiad prynu wedi ei gyflwyno gan berson a chanddo fuddiant cymhwysol mewn tir amaethyddol ("yr hawlydd"),

(b) trinnir awdurdod caffael fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw yn rhinwedd paragraff 5(5) neu baragraff 9(1) neu (3)(b), a

(c) bo gan yr hawlydd fuddiant cymhwysol mewn tir amaethyddol arall ("yr ardal nad effeithir arni") sy'n ffurfio rhan o'r un uned amaethyddol â'r tir y mae'r hysbysiad i drafod telerau'n ymwneud ag ef.

(2) Caiff yr hawlydd gyflwyno gwrth-hysbysiad i'r awdurdod caffael—

(a) yn honni na ellir yn rhesymol ffermio'r ardal nad effeithir arni fel uned amaethyddol ar wahân, naill ai ar ei phen ei hun neu ar y cyd â thir perthnasol arall, a

(b) yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod caffael brynu buddiant yr hawlydd yn yr holl ardal nad effeithir arni.

(3) Rhaid i'r hawlydd hefyd gyflwyno copi o'r gwrth-hysbysiad i unrhyw berson arall a chanddo fuddiant yn yr ardal nad effeithir arni (ond nid yw methu â gwneud hynny yn effeithio ar ddilysrwydd yr hysbysiad).

(4) Rhaid cyflwyno'r gwrth-hysbysiad ac unrhyw gopïau ohono o fewn 2 fis sy'n dechrau â'r diwrnod y trinnir yr hysbysiad i drafod telerau fel pe bai wedi ei gyflwyno.

(5) Yn y paragraff hwn—

ystyr "buddiant cymhwysol" ("*qualifying interest*") yw buddiant mewn tir sy'n fwy na buddiant tenant am flwyddyn neu o flwyddyn i flwyddyn (pa un a yw'r person â'r buddiant yn meddiannu'r tir ai peidio);

ystyr "tir amaethyddol" yw tir a oedd, yn union cyn gwneud y penderfyniad cynllunio neu'r gorchymyn y cyflwynwyd yr hysbysiad prynu o ganlyniad iddo, yn dir amaethyddol o fewn yr ystyr a roddir i "agricultural land" gan adran 109(1) o Ddeddf Amaethyddiaeth 1947 (p. 48);

Deduction of compensation for changes to planning permission

12 Where compensation is payable under section 105 or 106 for expenditure incurred in carrying out works on land, any compensation that becomes payable for the acquisition of an interest in the land in pursuance of a purchase notice must be reduced by the amount of the compensation relating to the works.

PART 4

SEVERANCE OF AGRICULTURAL LAND: RIGHT TO REQUIRE PURCHASE OF REMAINDER

Service of counter-notice requiring purchase of remainder of agricultural unit

13 (1) This paragraph applies where—

(a) a purchase notice has been served by a person who has a qualifying interest in agricultural land ("the claimant"),

(b) an acquiring authority is treated as having served a notice to treat in respect of that interest by virtue of paragraph 5(5) or paragraph 9(1) or (3)(b), and

(c) the claimant has a qualifying interest in other agricultural land ("the unaffected area") that forms part of the same agricultural unit as the land to which the notice to treat relates.

(2) The claimant may serve a counter-notice on the acquiring authority—

(a) claiming that the unaffected area is not reasonably capable of being farmed as a separate agricultural unit, either by itself or in conjunction with other relevant land, and

(b) requiring the acquiring authority to purchase the claimant's interest in all of the unaffected area.

(3) The claimant must also serve a copy of the counter-notice on any other person who has an interest in the unaffected area (but failure to do so does not affect the validity of the notice).

(4) The counter-notice and any copies of it must be served within 2 months beginning with the day the notice to treat is treated as having been served.

(5) In this paragraph—

"agricultural land" ("*tir amaethyddol*") means land which, immediately before the making of the planning decision or order in consequence of which the purchase notice was served, was agricultural land within the meaning given by section 109(1) of the Agriculture Act 1947 (c. 48);

"other relevant land" ("*tir perthnasol arall*") means—

(a) land that forms part of the same agricultural unit as the agricultural land to which the notice to treat relates, and in which the claimant does not have a qualifying interest, or

(b) land that consists of or forms part of any other agricultural unit occupied by the claimant on the day the notice to treat is treated as having been served, and in which the claimant has a qualifying interest on that day;

ystyr "tir perthnasol arall" ("*other relevant land*") yw—

(a) tir sy'n ffurfio rhan o'r un uned amaethyddol â'r tir amaethyddol y mae'r hysbysiad i drafod telerau'n ymwneud ag ef ac nad oes gan yr hawlydd fuddiant cymhwysol ynddo, neu

(b) tir sy'n unrhyw uned amaethyddol arall, neu sy'n ffurfio rhan o unrhyw uned amaethyddol arall, a feddiennir gan yr hawlydd ar y diwrnod y trinnir yr hysbysiad i drafod telerau fel pe bai wedi ei gyflwyno, ac y mae gan yr hawlydd fuddiant cymhwysol ynddo ar y diwrnod hwnnw.

(6) Pan fo hysbysiad i drafod telerau wedi ei gyflwyno neu yn cael ei drin gan yr Atodlen hon neu Ran 3 o Ddeddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981 (p. 66) fel pe bai wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad ag unrhyw dir, nid yw'r tir hwnnw'n ffurfio rhan o'r ardal nad effeithir arni ac nid yw'n dir perthnasol arall oni bai a hyd nes bod yr hysbysiad i drafod telerau wedi ei dynnu'n ôl (neu yn cael ei drin fel pe bai wedi ei dynnu'n ôl).

(7) Nid yw'r paragraff hwn yn cyfyngu ar yr hawliau a roddir gan adran 8(2) a (3) o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965 (p. 56) (darpariaethau ynghylch tir a rennir).

Effaith gwrth-hysbysiad

14 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys os—

(a) cyflwynir gwrth-hysbysiad i awdurdod caffael, a

(b) nad yw'r awdurdod, erbyn diwedd y cyfnod o 2 fis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad, yn hysbysu'r hawlydd yn ysgrifenedig ei fod yn derbyn yr hysbysiad.

(2) Caiff yr hawlydd neu'r awdurdod, o fewn 2 fis ar ôl diwedd y cyfnod hwnnw, atgyfeirio'r gwrth-hysbysiad i'r Uwch Dribiwnlys.

(3) Pan atgyfeirir gwrth-hysbysiad, rhaid i'r Uwch Dribiwnlys—

(a) penderfynu a ellir yn rhesymol ffermio'r tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef fel uned amaethyddol ar wahân, naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â thir perthnasol arall (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 13(5)), a

(b) cadarnhau neu wrthod yr hysbysiad.

(4) Os caiff y gwrth-hysbysiad ei dderbyn neu ei gadarnhau, mae'r awdurdod caffael i'w drin—

(a) fel pe bai wedi ei awdurdodi o dan y darpariaethau caffael perthnasol i gaffael yn orfodol y buddiant y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef, a

(b) fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r buddiant hwnnw ar y diwrnod y trinnir yr awdurdod fel pe bai wedi cyflwyno hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r tir arall yn yr uned amaethyddol o dan sylw yn rhinwedd paragraff 5(5) neu baragraff 9(1) neu (3)(b).

(5) Os caiff anghydfod ynghylch y digolledia sy'n daladwy am gaffael y buddiant y mae'r gwrth-hysbysiad yn ymwneud ag ef ei atgyfeirio i'r Uwch Dribiwnlys a'i benderfynu ganddo, ni chaiff yr hawlydd dynnu'r hysbysiad yn ôl ar ôl diwedd 6 wythnos sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r Tribiwnlys yn penderfynu'r digolledia.

"qualifying interest" ("*buddiant cymhwysol*") means a greater interest in land than as a tenant for a year or from year to year (whether or not the person with the interest is in occupation of the land).

(6) Where a notice to treat has been served or is treated by this Schedule or Part 3 of the Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981 (c. 66) as having been served in respect of any land, that land does not form part of the unaffected area or constitute other relevant land unless and until the notice to treat is withdrawn (or treated as having been withdrawn).

(7) This paragraph does not limit the rights conferred by section 8(2) and (3) of the Compulsory Purchase Act 1965 (c. 56) (provisions as to divided land).

Effect of counter-notice

14 (1) Sub-paragraph (2) applies if—

(a) a counter-notice is served on an acquiring authority, and

(b) the authority does not, by the end of the period of 2 months beginning with the day the notice was served, notify the claimant in writing that it accepts the notice.

(2) The claimant or the authority may, within 2 months after the end of that period, refer the counter-notice to the Upper Tribunal.

(3) On a reference of a counter-notice, the Upper Tribunal must—

(a) determine whether the land to which the notice relates is reasonably capable of being farmed as a separate agricultural unit, either by itself or in conjunction with other relevant land (within the meaning given by paragraph 13(5)), and

(b) confirm or reject the notice.

(4) If the counter-notice is accepted or confirmed, the acquiring authority is to be treated—

(a) as being authorised under the relevant acquisition provisions to acquire compulsorily the interest to which the notice relates, and

(b) as having served a notice to treat in respect of that interest on the day the authority is treated as having served a notice to treat in respect of the other land in the agricultural unit in question by virtue of paragraph 5(5) or paragraph 9(1) or (3)(b).

(5) If a dispute about the compensation payable for the acquisition of the interest to which the counter-notice relates is referred to and determined by the Upper Tribunal, the claimant may not withdraw the notice after the end of 6 weeks beginning with the day the Tribunal determines the compensation.

(6) Os yw'r hawlydd yn tynnu'r gwrth-hysbysiad yn ôl, mae unrhyw hysbysiad i drafod telerau sy'n cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflwyno o ganlyniad iddo i'w drin fel pe bai wedi ei dynnu'n ôl.

(7) Ni chaniateir tynnu'n ôl dan adran 31 o Ddeddf Digolledaid Tir 1961 (p. 33) hysbysiad i drafod telerau sy'n cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflwyno yn rhinwedd y paragraff hwn.

(8) Wrth benderfynu'r digolledaid sy'n daladwy am gaffael buddiant mewn tir yn unol â gwrth-hysbysiad, mae gwerth y buddiant i'w asesu—

(a) gan ragdybio na fyddai caniatâd cynllunio yn cael ei roi ar gyfer unrhyw ddatblygiad o'r tir, a

(b) gan anwybyddu unrhyw ganiatâd cynllunio a roddwyd ar gyfer datblygiad o'r tir, i'r graddau nad yw'r datblygiad y mae'n ymwneud ag ef wedi ei gynnal.

Caffael ac ildio buddiant tenant o dan les

15 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo neu pan fydd, yn rhinwedd paragraff 14, awdurdod caffael yn caffael les tir ond nid buddiant y lesydd.

(2) Rhaid i'r awdurdod gynnig ildio'r les i'r lesydd ar delerau y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn rhesymol.

(3) Caiff yr awdurdod neu'r lesydd atgyfeirio'r cwestiwn o ba delerau ildio sy'n rhesymol i'r Uwch Dribiwnlys.

(4) Rhaid i'r awdurdod atgyfeirio'r cwestiwn hwnnw i'r Tribiwnlys os, erbyn diwedd 3 mis ar ôl y diwrnod y cynigiodd yr awdurdod ildio'r les—

(a) nad yw'r awdurdod a'r lesydd wedi cytuno pa delerau sy'n rhesymol, a

(b) nad yw'r lesydd wedi atgyfeirio'r cwestiwn i'r Tribiwnlys.

(5) Os caiff y cwestiwn o ba delerau sy'n rhesymol ei atgyfeirio i'r Uwch Dribiwnlys a'i benderfynu ganddo, mae'r lesydd i'w drin—

(a) fel pe bai wedi derbyn ildiad o'r les—

(i) ar ddiwedd 1 mis ar ôl y diwrnod y mae'r Tribiwnlys yn gwneud ei benderfyniad, neu

(ii) ar ddiwrnod arall a gyfarwyddir gan y Tribiwnlys, a

(b) fel pe bai wedi cytuno â'r awdurdod ar y telerau ildio y mae'r Tribiwnlys wedi penderfynu eu bod yn rhesymol.

(6) Wrth benderfynu pa delerau ildio sy'n rhesymol, rhaid anwybyddu unrhyw delerau'r les sy'n ymwneud ag ildio.

(7) Pan fo swm yn daladwy i lesydd yn rhinwedd y paragraff hwn a bo'r lesydd—

(a) yn gwrthod derbyn y swm, neu

(b) yn gwrthod sefydlu teitl er boddhad yr awdurdod caffael neu'n methu â gwneud hynny,

caiff yr awdurdod dalu'r swm i mewn i'r llys.

(6) If the claimant withdraws the counter-notice, any notice to treat that is treated as having been served in consequence of it is to be treated as having been withdrawn.

(7) A notice to treat that is treated as having been served by virtue of this paragraph may not be withdrawn under section 31 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33).

(8) In determining the compensation payable for the acquisition of an interest in land in pursuance of a counter-notice, the value of the interest is to be assessed—

(a) on the assumption that planning permission would not be granted for any development of the land, and

(b) ignoring any planning permission that has been granted for development of the land, so far as the development to which it relates has not been carried out.

Acquisition and surrender of tenant's interest under lease

15 (1) This paragraph applies where, by virtue of paragraph 14, an acquiring authority acquires or will acquire a lease of land but not the interest of the lessor.

(2) The authority must offer to surrender the lease to the lessor on terms the authority considers reasonable.

(3) The authority or the lessor may refer the question of what terms of surrender are reasonable to the Upper Tribunal.

(4) The authority must refer that question to the Tribunal if by the end of 3 months after the day the authority offered to surrender the lease—

(a) the authority and the lessor have not agreed what terms are reasonable, and

(b) the lessor has not referred the question to the Tribunal.

(5) If the question of what terms are reasonable is referred to and determined by the Upper Tribunal, the lessor is to be treated—

(a) as having accepted the surrender of the lease—

(i) at the end of 1 month after the day the Tribunal makes its determination, or

(ii) on another day that the Tribunal directs, and

(b) as having agreed with the authority on the terms of surrender that the Tribunal has held to be reasonable.

(6) In determining what terms of surrender are reasonable, any terms of the lease relating to surrender must be ignored.

(7) Where an amount is payable to a lessor by virtue of this paragraph and the lessor—

(a) refuses to accept the amount, or

(b) refuses or fails to establish title to the satisfaction of the acquiring authority,

the authority may pay the amount into court.

(8) Mae is-adrannau (2) a (5) o adran 9 o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965 (p. 56) (cymhwyso arian a delir i mewn i'r llys) yn gymwys i swm a delir i mewn i'r llys o dan is-baragraff (7) fel y maent yn gymwys i ddigollediad a delir i mewn i'r llys o dan yr adran honno.

(9) Pan fo'r awdurdod caffael yn gorff sydd wedi ei gorffori gan neu o dan ddeddfiad, mae ei bwerau yn cynnwys (os na fyddent yn gwneud hynny fel arall) y pŵer i ffermio'r tir y mae'r les yn ymwneud ag ef.

(8) Subsections (2) and (5) of section 9 of the Compulsory Purchase Act 1965 (c. 56) (application of money paid into court) apply to an amount paid into court under sub-paragraph (7) as they apply to compensation paid into court under that section.

(9) Where the acquiring authority is a body incorporated by or under an enactment, its powers include (if they would not otherwise do so) the power to farm the land to which the lease relates.

ATODLEN 13
(a gyflwynir gan adran 183(2))

ARDOLL SEILWAITH CYMUNEDOL: COFRESTRAU CODI TÂL

Llunio cofrestr codi tâl: gosod cyfraddau neu feini prawf eraill

1 (1) Rhaid i awdurdod codi tâl, wrth osod cyfraddau neu feini prawf eraill ar gyfer ei gofrestr codi tâl, roi sylw, i'r graddau ac yn y modd a bennir mewn rheoliadau ASC, i—

(a) costau gwirioneddol a disgwyliedig seilwaith (pa un ai drwy gyfeirio at restrau a lunnir yn rhinwedd adran 196 neu fel arall),

(b) materion a bennir mewn rheoliadau ASC sy'n ymwneud â hyfywedd economaidd datblygiad (a gaiff gynnwys, yn benodol, effeithiau economaidd gwirioneddol neu bosibl sy'n deillio o ganiatâd cynllunio ASC neu o osod ASC), ac

(c) ffynonellau cyllid gwirioneddol a disgwyliedig eraill ar gyfer seilwaith.

(2) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth arall ynghylch gosod cyfraddau neu feini prawf eraill.

(3) Caiff y rheoliadau, yn benodol, ganiatáu neu ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl wrth osod cyfraddau neu feini prawf eraill—

(a) rhoi sylw, i'r graddau ac yn y ffordd a bennir yn y rheoliadau, i—

(i) costau gweinyddol gwirioneddol neu ddisgwyliedig mewn cysylltiad ag ASC (gan gynnwys costau gorfodi);

(ii) costau gwirioneddol a disgwyliedig unrhyw beth, heblaw seilwaith, sy'n ymwneud â mynd i'r afael â gofynion y mae datblygiad yn eu rhoi ar ardal (pa un ai drwy gyfeirio at restrau a lunnir yn rhinwedd adran 196 neu fel arall);

(iii) ffynonellau cyllid gwirioneddol a disgwyliedig eraill ar gyfer unrhyw beth, heblaw seilwaith, sy'n ymwneud â mynd i'r afael â gofynion y mae datblygiad yn eu rhoi ar ardal;

(iv) gwerthoedd a ddefnyddir neu ddogfennau a lunnir at ddibenion statudol eraill;

(b) integreiddio'r broses, i'r graddau ac yn y ffordd a bennir yn y rheoliadau, â phrosesau yr ymgymerir â hwy at ddibenion statudol eraill.

(4) Caiff y rheoliadau hefyd ddarparu, neu ganiatáu darpariaeth neu wneud darpariaeth yn ofynnol, ar gyfer cyfraddau gwahaniaethol a gaiff gynnwys darpariaeth ar gyfer taliadau atodol, cyfradd o sero, cyfraddau uwch neu ostyngiadau.

Llunio cofrestr codi tâl: dulliau cyfrifo

2 (1) Caiff rheoliadau ASC ganiatáu neu ei gwneud yn ofynnol i gofrestrau codi tâl fabwysiadu dulliau cyfrifo a bennir yn y rheoliadau.

(2) Yn benodol, caiff y rheoliadau ganiatáu neu ei gwneud yn ofynnol i gofrestrau codi tâl weithredu drwy gyfeirio at—

(a) disgrifiadau o ddatblygiad ardolladwy neu ddibenion datblygiad o'r fath;

SCHEDULE 13

(as introduced by section 183(2))

COMMUNITY INFRASTRUCTURE LEVY: CHARGING SCHEDULES

Preparation of charging schedule: setting rates or other criteria

1 (1) A charging authority, in setting rates or other criteria for its charging schedule, must have regard, to the extent and in the way specified in CIL regulations, to—

(a) actual and expected costs of infrastructure (whether by reference to lists prepared by virtue of section 196 or otherwise),

(b) matters specified in CIL regulations relating to the economic viability of development (which may include, in particular, actual or potential economic effects of CIL planning permission or of imposing CIL), and

(c) other actual and expected sources of funding for infrastructure.

(2) CIL regulations may make other provision about setting rates or other criteria.

(3) The regulations may, in particular, permit or require a charging authority in setting rates or other criteria—

(a) to have regard, to the extent and in the way specified in the regulations, to—

(i) actual or expected administrative costs in connection with CIL (including enforcement costs);

(ii) actual and expected costs of anything, other than infrastructure, that is concerned with addressing demands that development places on an area (whether by reference to lists prepared by virtue of section 196 or otherwise);

(iii) other actual and expected sources of funding for anything, other than infrastructure, that is concerned with addressing demands that development places on an area;

(iv) values used or documents produced for other statutory purposes;

(b) to integrate the process, to the extent and in the way specified in the regulations, with processes undertaken for other statutory purposes.

(4) The regulations may also provide, or permit or require provision, for differential rates which may include provision for supplementary charges, a nil rate, increased rates or reductions.

Preparation of charging schedule: methods of calculation

2 (1) CIL regulations may permit or require charging schedules to adopt methods of calculation specified in the regulations.

(2) In particular, the regulations may permit or require charging schedules to operate by reference to—

(a) descriptions or purposes of chargeable development;

(b) unrhyw fesur o faint neu natur datblygiad ardolladwy;

(c) natur y man lle y cynhelir datblygiad ardolladwy neu'r defnydd presennol o'r man hwnnw;

(d) mynegai a ddefnyddir ar gyfer canfod cyfradd chwyddiant;

(e) gwerthoedd a ddefnyddir neu ddogfennau a lunnir at ddibenion statudol eraill.

Llunio cofrestr codi tâl: pryd y mae'n gymwys

3 Caiff rheoliadau ASC ganiatáu neu ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl lunio cofrestrau codi tâl sy'n gymwys mewn perthynas â chyfnodau a bennir yn y rheoliadau.

Llunio cofrestr codi tâl: ymgynghori etc.

4 Caiff rheoliadau ASC ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl ymgynghori, neu gymryd camau eraill, mewn cysylltiad â llunio cofrestr codi tâl.

Llunio cofrestr codi tâl: tystiolaeth

5 (1) Rhaid i awdurdod codi tâl ddefnyddio tystiolaeth briodol sydd ar gael i lywio'r gwaith o lunio cofrestr codi tâl.

(2) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ynghylch effaith is-baragraff (1).

Llunio drafft a phenodi archwilydd

6 (1) Rhaid i awdurdod codi tâl lunio drafft o'i gofrestr codi tâl.

(2) Caiff yr awdurdod codi tâl dynnu'r drafft o'i gofrestr codi tâl yn ôl.

(3) Rhaid i'r awdurdod codi tâl benodi person ("yr archwilydd") i archwilio'r drafft o'i gofrestr codi tâl.

(4) Rhaid i'r awdurdod benodi rhywun sydd, ym marn yr awdurdod—

(a) yn annibynnol ar yr awdurdod, a

(b) yn meddu ar gymwysterau a phrofiad priodol.

(5) Caiff yr awdurdod, gyda chytundeb yr archwilydd, benodi personau i gynorthwyo'r archwilydd.

Archwilio'r gofrestr codi tâl

7 (1) Rhaid i'r archwilydd ystyried a gydymffurfiwyd â'r gofynion drafftio.

(2) Yn y paragraff hwn ac ym mharagraff 8, ystyr y "gofynion drafftio" yw'r gofynion yn yr Atodlen hon ac mewn rheoliadau ASC i'r graddau y maent yn berthnasol i'r gwaith o ddrafftio cofrestr codi tâl.

(3) Rhaid i reoliadau ASC ei gwneud yn ofynnol i awdurdod codi tâl ganiatáu i unrhyw un sy'n cyflwyno sylwadau ynghylch y drafft o'i gofrestr codi tâl gael gwrandawiad gan yr archwilydd; a chaiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch amseriad y gwrandawiadau, a'r weithdrefn ar eu cyfer.

(b) any measurement of the amount or nature of chargeable development;

(c) the nature or existing use of the place where chargeable development is carried out;

(d) an index used for determining a rate of inflation;

(e) values used or documents produced for other statutory purposes.

Preparation of charging schedule: when it applies

3 CIL regulations may permit or require a charging authority to produce charging schedules that apply in relation to periods specified in the regulations.

Preparation of charging schedule: consultation etc.

4 CIL regulations may require a charging authority to consult, or take other steps, in connection with the preparation of a charging schedule.

Preparation of charging schedule: evidence

5 (1) A charging authority must use appropriate available evidence to inform its preparation of a charging schedule.

(2) CIL regulations may make provision about the effect of sub-paragraph (1).

Preparation of draft and appointment of examiner

6 (1) A charging authority must prepare a draft of its charging schedule.

(2) The charging authority may withdraw the draft of its charging schedule.

(3) The charging authority must appoint a person ("the examiner") to examine the draft of its charging schedule.

(4) The authority must appoint someone who, in its opinion—

(a) is independent of the authority, and

(b) has appropriate qualifications and experience.

(5) The authority may, with the agreement of the examiner, appoint persons to assist the examiner.

Examination of charging schedule

7 (1) The examiner must consider whether the drafting requirements have been complied with.

(2) In this paragraph and in paragraph 8, "the drafting requirements" means the requirements of this Schedule and CIL regulations so far as relevant to the drafting of a charging schedule.

(3) CIL regulations must require a charging authority to allow anyone who makes representations about the draft of its charging schedule to be heard by the examiner; and the regulations may make provision about the timing of, and procedure for, the hearings.

(4) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth i'r archwilydd ailystyried penderfyniad gyda golwg ar gywiro gwallau (cyn neu ar ôl cymeradwyo'r gofrestr codi tâl).

Argymhellion yr archwilydd

8 (1) Rhaid i'r archwilydd wneud argymhellion yn unol â'r paragraff hwn a rhaid iddo roi rhesymau dros yr argymhellion.

(2) Ni chaiff yr archwilydd argymell cymeradwyo drafft o gofrestr codi tâl os yw'r archwilydd yn ystyried—

(a) na chydymffurfiwyd â'r gofynion drafftio mewn un neu ragor o ffyrdd, a

(b) na ellid unioni'r diffyg cydymffurfedd â'r gofynion drafftio drwy wneud addasiadau i'r drafft.

(3) Mae is-baragraffau (4) a (5) yn gymwys os yw'r archwilydd yn ystyried—

(a) na chydymffurfiwyd â'r gofynion drafftio mewn un neu ragor o ffyrdd, a

(b) y gellid unioni'r diffyg cydymffurfedd â'r gofynion drafftio drwy wneud addasiadau i'r drafft.

(4) Rhaid i'r archwilydd—

(a) pennu ym mha ffordd na chydymffurfiwyd â'r gofynion drafftio,

(b) argymell addasiadau y mae'r archwilydd yn ystyried eu bod yn ddigonol ac yn angenrheidiol i unioni'r diffyg cydymffurfedd hwnnw, ac

(c) argymell cymeradwyo'r drafft gyda'r addasiadau hynny neu addasiadau eraill sy'n ddigonol ac yn angenrheidiol i unioni'r diffyg cydymffurfedd hwnnw.

(5) Caiff yr archwilydd hefyd argymell addasiadau eraill y dylid cymeradwyo'r drafft gyda hwy os caiff ei gymeradwyo.

(6) Os nad yw is-baragraffau (2) i (5) yn gymwys—

(a) rhaid i'r archwilydd argymell cymeradwyo'r drafft, a

(b) caiff yr archwilydd hefyd argymell addasiadau y dylid cymeradwyo'r drafft gyda hwy os caiff ei gymeradwyo.

(7) Rhaid i'r awdurdod codi tâl gyhoeddi argymhellion a rhesymau'r archwilydd.

Cymeradwyo cofrestr codi tâl

9 (1) Ni chaiff awdurdod codi tâl ond cymeradwyo cofrestr codi tâl os—

(a) yw'r archwilydd yn argymell ei chymeradwyo o dan baragraff 8(4) neu (6), a

(b) yw'r awdurdod codi tâl wedi rhoi sylw i argymhellion yr archwilydd a'r rhesymau drostynt.

(4) CIL regulations may make provision for the examiner to reconsider a decision with a view to correcting errors (before or after approval of the charging schedule).

Examiner's recommendations

8 (1) The examiner must make recommendations in accordance with this paragraph and must give reasons for the recommendations.

(2) The examiner may not recommend that a draft of a charging schedule be approved if the examiner considers—

(a) that there is any respect in which the drafting requirements have not been complied with, and

(b) that the non-compliance with the drafting requirements could not be remedied by the making of modifications to the draft.

(3) Sub-paragraphs (4) and (5) apply if the examiner considers—

(a) that there is any respect in which the drafting requirements have not been complied with, and

(b) that the non-compliance with the drafting requirements could be remedied by the making of modifications to the draft.

(4) The examiner must—

(a) specify the respects in which the drafting requirements have not been complied with,

(b) recommend modifications that the examiner considers sufficient and necessary to remedy that non-compliance, and

(c) recommend that the draft be approved with those modifications or other modifications sufficient and necessary to remedy that non-compliance.

(5) The examiner may also recommend other modifications with which the draft should be approved in the event that it is approved.

(6) If sub-paragraphs (2) to (5) do not apply, the examiner—

(a) must recommend that the draft be approved, and

(b) may also recommend modifications with which the draft should be approved in the event that it is approved.

(7) The charging authority must publish the examiner's recommendations and reasons.

Approval of charging schedule

9 (1) A charging authority may approve a charging schedule only if—

(a) the examiner recommends that it be approved under paragraph 8(4) or (6), and

(b) the charging authority has had regard to the examiner's recommendations and reasons for them.

(2) Os yw'r archwilydd yn gwneud argymhellion o dan baragraff 8(4), ni chaiff yr awdurdod codi tâl gymeradwyo'r gofrestr codi tâl onid yw'n gwneud hynny gydag addasiadau sy'n ddigonol ac yn angenrheidiol i unioni'r diffyg cydymffurfedd a bennwyd gan yr archwilydd (er nad oes angen i'r addasiadau hynny fod y rhai a argymhellwyd gan yr archwilydd).

(3) Os yw awdurdod codi tâl yn cymeradwyo cofrestr codi tâl, caiff wneud hynny gydag unrhyw un neu ragor o'r addasiadau a argymhellwyd o dan baragraff 8(5) neu (6)(b) neu hebddynt.

(4) Nid yw'r addasiadau y caniateir cymeradwyo cofrestr codi tâl gyda hwy ond yn cynnwys—

(a) addasiadau sy'n ofynnol gan is-baragraff (2), a

(b) addasiadau a ganiateir gan is-baragraff (3).

(5) Pan fo'r awdurdod codi tâl yn cymeradwyo cofrestr codi tâl y gwnaeth yr archwilydd argymhellion mewn cysylltiad â hi o dan baragraff 8(4), rhaid i'r awdurdod codi tâl gyhoeddi adroddiad sy'n nodi sut y mae'r gofrestr codi tâl fel y'i cymeradwywyd yn unioni'r diffyg cydymffurfedd a bennwyd o dan baragraff 8(4)(a).

(6) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth bellach ynghylch ffurf a chynnwys yr adroddiad hwnnw.

(7) Rhaid i gofrestr codi tâl gael ei chymeradwyo—

(a) mewn cyfarfod o'r awdurdod codi tâl, a

(b) gan fwyafrif pleidleisiau'r aelodau sy'n bresennol.

(8) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ar gyfer cywiro gwallau mewn cofrestr codi tâl ar ôl iddi gael ei chymeradwyo.

Cyhoeddi cofrestr codi tâl a'r gofrestr yn cymryd effaith

10 (1) Caiff rheoliadau ASC wneud darpariaeth ynghylch cyhoeddi cofrestr codi tâl ar ôl iddi gael ei chymeradwyo.

(2) Ni chaiff cofrestr codi tâl a gymeradwywyd o dan baragraff 9 gymryd effaith cyn iddi gael ei chyhoeddi gan yr awdurdod codi tâl.

Diwygio cofrestr codi tâl

11 (1) Caiff awdurdod codi tâl ddiwygio cofrestr codi tâl.

(2) Mae paragraffau 1 i 10 yn gymwys mewn perthynas â diwygio cofrestr codi tâl fel y maent yn gymwys mewn perthynas â chofrestr codi tâl.

Cofrestr codi tâl yn peidio â chael effaith

12 (1) Caiff awdurdod codi tâl benderfynu bod cofrestr codi tâl i beidio â chael effaith.

(2) Caiff rheoliadau ASC ddarparu na chaiff awdurdod codi tâl ond gwneud penderfyniad o dan is-baragraff (1) o dan amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau.

(2) If the examiner makes recommendations under paragraph 8(4), the charging authority may approve the charging schedule only if it does so with modifications that are sufficient and necessary to remedy the non-compliance specified by the examiner (although those modifications need not be the ones recommended by the examiner).

(3) If a charging authority approves a charging schedule, it may do so with or without any of the modifications recommended under paragraph 8(5) or (6)(b).

(4) The modifications with which a charging schedule may be approved include only—

(a) modifications required by sub-paragraph (2), and

(b) modifications allowed by sub-paragraph (3).

(5) Where the charging authority approves a charging schedule in respect of which the examiner made recommendations under paragraph 8(4), the charging authority must publish a report setting out how the charging schedule as approved remedies the non-compliance specified under paragraph 8(4)(a).

(6) CIL regulations may make further provision about the form and content of that report.

(7) A charging schedule must be approved—

(a) at a meeting of the charging authority, and

(b) by a majority of votes of members present.

(8) CIL regulations may make provision for the correction of errors in a charging schedule after approval.

Publication and taking effect of charging schedule

10 (1) CIL regulations may make provision about publication of a charging schedule after approval.

(2) A charging schedule approved under paragraph 9 may not take effect before it is published by the charging authority.

Revising a charging schedule

11 (1) A charging authority may revise a charging schedule.

(2) Paragraphs 1 to 10 apply in relation to a revision of a charging schedule as they apply in relation to a charging schedule.

Charging schedule ceasing to have effect

12 (1) A charging authority may determine that a charging schedule is to cease to have effect.

(2) CIL regulations may provide that a charging authority may only make a determination under sub-paragraph (1) in circumstances specified in the regulations.

(3) Rhaid i benderfyniad o dan is-baragraff (1) gael ei wneud—

(a) mewn cyfarfod o'r awdurdod codi tâl, a

(b) gan fwyafrif pleidleisiau'r aelodau sy'n bresennol.

(3) A determination under sub-paragraph (1) must be made—

(a) at a meeting of the charging authority, and

(b) by a majority of votes of members present.

ATODLEN 14
(a gyflwynir gan adran 206)

GORCHMYNION DATBARHAU

RHAN 1

Y WEITHDREFN AR GYFER GORCHMYNION DATBARHAU A WNEIR GAN AWDURDODAU CYNLLUNIO

Gofyniad am gadarnhad gan Weinidogion Cymru

1 (1) Nid yw gorchymyn datbarhau a wneir gan awdurdod cynllunio yn cymryd effaith oni bai ei fod yn cael ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru.

(2) Pan fo awdurdod cynllunio yn cyflwyno gorchymyn i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad o gyflwyno'r gorchymyn i—

(a) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, a

(b) unrhyw berson arall y mae'n meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn cadarnhau'r gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw a'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) Caiff Gweinidogion Cymru gadarnhau'r gorchymyn gydag addasiadau neu hebddynt.

(7) Mae pŵer Gweinidogion Cymru i gadarnhau'r gorchymyn gydag addasiadau yn cynnwys pŵer i ychwanegu, i ddileu neu i amrywio darpariaeth sy'n rhoi caniatâd cynllunio.

(8) Pan fo Gweinidogion Cymru yn cadarnhau'r gorchymyn, rhaid i'r awdurdod cynllunio gyflwyno copi o'r gorchymyn i—

(a) pob person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan is-baragraff (2), a

(b) unrhyw berson arall sy'n dod o fewn is-baragraff (2)(a) neu (b) pan fo'r gorchymyn yn cael ei gadarnhau.

RHAN 2

Y WEITHDREFN AR GYFER GORCHMYNION DATBARHAU A WNEIR GAN WEINIDOGION CYMRU

Ymgynghori a hysbysu mewn cysylltiad â gwneud gorchymyn

2 (1) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn datbarhau heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

SCHEDULE 14
(introduced by section 206)

DISCONTINUANCE ORDERS

PART 1

PROCEDURE FOR DISCONTINUANCE ORDERS MADE BY PLANNING AUTHORITIES

Requirement for confirmation by the Welsh Ministers

1 (1) A discontinuance order made by a planning authority does not take effect unless it is confirmed by the Welsh Ministers.

(2) Where a planning authority submits an order to the Welsh Ministers for confirmation, it must serve notice of the submission of the order on—

(a) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(b) any other person it thinks will be affected by the order.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before confirming the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(6) The Welsh Ministers may confirm the order with or without modifications.

(7) The power of the Welsh Ministers to confirm the order with modifications includes power to add, remove or vary a provision granting planning permission.

(8) Where the Welsh Ministers confirm the order, the planning authority must serve a copy of the order on—

(a) every person who was served with notice under sub-paragraph (2), and

(b) any other person who falls within sub-paragraph (2)(a) or (b) when the order is confirmed.

PART 2

PROCEDURE FOR DISCONTINUANCE ORDERS MADE BY THE WELSH MINISTERS

Consultation and notification in connection with making order

2 (1) The Welsh Ministers must not make a discontinuance order without consulting the planning authority in whose area the land to which the order relates is situated.

(2) Cyn gwneud gorchymyn datbarhau, rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad o'r gorchymyn arfaethedig i—

(a) yr awdurdod cynllunio;

(b) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac

(c) unrhyw berson arall y maent yn meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw ac (os nad yr awdurdod cynllunio yw'r person hwnnw) i'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) Pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud y gorchymyn, rhaid iddynt gyflwyno copi o'r gorchymyn i—

(a) pob person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan is-baragraff (2), a

(b) unrhyw berson arall sy'n dod o fewn is-baragraff (2)(b) neu (c) pan fo'r gorchymyn yn cael ei wneud.

RHAN 3

GORCHMYNION DATBARHAU SY'N YMWNEUD Â GWEITHREDIADAU MWYNGLODDIO A DYDDODI GWASTRAFF

Pŵer i gynnwys amod adfer ac amod ôl-ofal mewn gorchymyn datbarhau

3 (1) Caiff gorchymyn datbarhau sy'n ymwneud â defnydd o dir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu dyddodi gwastraff osod un neu ragor o amodau adfer.

(2) Os yw'r gorchymyn yn gosod un neu ragor o amodau adfer, neu os oes un neu ragor o amodau adfer wedi eu gosod yn flaenorol o dan y Ddeddf hon mewn perthynas â'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, caiff y gorchymyn hefyd osod un neu ragor o amodau ôl-ofal.

(3) Mae paragraffau 1(3) i (9) a 2 i 5 o Atodlen 3 yn gymwys mewn perthynas ag amod ôl-ofal a osodir gan orchymyn datbarhau fel y maent yn gymwys mewn perthynas ag amod ôl-ofal a osodir pan roddir caniatâd cynllunio, ond—

(a) fel pe bai'r cyfeiriad ym mharagraff 2(1)(b) o'r Atodlen honno at yr adeg pan roddwyd y caniatâd cynllunio yn gyfeiriad at yr adeg yn union cyn i'r gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff ddechrau, a

(b) yn achos gorchymyn datbarhau a wneir gan Weinidogion Cymru, gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol eraill.

(2) Before making a discontinuance order, the Welsh Ministers must serve notice of the proposed order on—

(a) the planning authority;

(b) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(c) any other person they think will be affected by the order.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before making the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and (if that person is not the planning authority) to the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(6) Where the Welsh Ministers make the order, they must serve a copy of the order on—

(a) every person who was served with notice under sub-paragraph (2), and

(b) any other person who falls within sub-paragraph (2)(b) or (c) when the order is made.

PART 3

DISCONTINUANCE ORDERS RELATING TO MINING OPERATIONS AND DEPOSITING OF WASTE

Power to include restoration condition and aftercare condition in discontinuance order

3 (1) A discontinuance order that relates to a use of land for carrying out mining operations or depositing waste may impose one or more restoration conditions.

(2) If the order imposes one or more restoration conditions, or if one or more restoration conditions have previously been imposed under this Act in relation to the land to which the order relates, the order may also impose one or more aftercare conditions.

(3) Paragraphs 1(3) to (9) and 2 to 5 of Schedule 3 apply in relation to an aftercare condition imposed by a discontinuance order as they apply in relation to an aftercare condition imposed on the grant of planning permission, but—

(a) as if the reference in paragraph 2(1)(b) of that Schedule to the time when the planning permission was granted were a reference to the time immediately before the mining operations or depositing of waste started, and

(b) in the case of a discontinuance order made by the Welsh Ministers, with any other necessary modifications.

ATODLEN 15
(a gyflwynir gan adran 208)

GORCHMYNION GWAHARDD A GORCHMYNION DIOGELU

RHAN 1

GORCHMYNION GWAHARDD

Pŵer i wneud gorchymyn gwahardd

1 (1) Caiff awdurdod cynllunio wneud gorchymyn gwahardd mewn perthynas ag unrhyw dir yn ei ardal.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn gwahardd mewn perthynas ag unrhyw dir yng Nghymru.

(3) Ni chaniateir gwneud gorchymyn gwahardd onid yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried neu (yn ôl y digwydd) onid yw Gweinidogion Cymru yn ystyried—

(a) bod y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef wedi ei ddefnyddio i gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff mwynau, ond

(b) bod y gweithrediadau neu'r dyddodi wedi dod i ben yn barhaol.

(4) Ni chaiff yr awdurdod cynllunio na Gweinidogion Cymru ond casglu bod y gweithrediadau neu'r dyddodi wedi dod i ben yn barhaol—

(a) os nad oes unrhyw weithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau wedi eu cynnal neu ei gynnal i unrhyw raddau sylweddol ar y tir am o leiaf 2 flynedd, a

(b) os yw'r awdurdod yn ystyried, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael iddo, neu os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael iddynt, ei bod yn annhebygol y bydd y gweithrediadau neu'r dyddodi yn ailddechrau i unrhyw raddau sylweddol.

(5) Gorchymyn yw gorchymyn gwahardd sy'n gwahardd ailddechrau gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau.

(6) Caiff gorchymyn gwahardd hefyd osod un neu ragor o'r gofynion a ganlyn—

(a) gofyniad i gymryd camau i addasu neu symud ymaith gyfarpar neu beiriannau a ddefnyddiwyd at ddiben y gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff mwynau y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hwy neu ag ef neu at ddiben sy'n ategol i'r diben hwnnw;

(b) gofyniad i gymryd camau a bennir yn y gorchymyn, o fewn cyfnod a bennir yn y gorchymyn, at ddiben dileu neu liniaru niwed i amwynder sydd wedi ei achosi gan y gweithrediadau neu'r dyddodi, heblaw niwed o ganlyniad i ymsuddiant a achoswyd gan weithrediadau mwyngloddio tanddaearol;

(c) gofyniad bod rhaid cydymffurfio ag amod y rhoddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer y gweithrediadau neu'r dyddodi yn ddarostyngedig iddo, neu sydd wedi ei osod o dan y Ddeddf hon;

(d) amod adfer.

SCHEDULE 15

(introduced by section 208)

PROHIBITION ORDERS AND PROTECTION ORDERS

PART 1

PROHIBITION ORDERS

Power to make prohibition order

1 (1) A planning authority may make a prohibition order in relation to any land in its area.

(2) The Welsh Ministers may make a prohibition order in relation to any land in Wales.

(3) A prohibition order may only be made if the planning authority considers or (as the case may be) the Welsh Ministers consider that—

(a) the land to which the order relates has been used for carrying out mining operations or depositing mineral waste, but

(b) the operations or depositing have permanently ceased.

(4) The planning authority or the Welsh Ministers may infer that the operations or depositing have permanently ceased only if—

(a) no mining operations or depositing of mineral waste have been carried out to any substantial extent on the land for at least 2 years, and

(b) the authority considers, on the evidence available to it, or the Welsh Ministers consider, on the evidence available to them, that the operations or depositing are unlikely to be resumed to any substantial extent.

(5) A prohibition order is an order prohibiting the resumption of the mining operations or depositing of mineral waste.

(6) A prohibition order may also impose one or more of the following requirements—

(a) a requirement to take steps for the alteration or removal of plant or machinery that was used for the purpose of the mining operations or depositing of mineral waste to which the order relates or for a purpose ancillary to that purpose;

(b) a requirement to take steps specified in the order, within a period specified in the order, for the purpose of removing or alleviating an injury to amenity that has been caused by the operations or depositing, other than an injury due to subsidence caused by underground mining operations;

(c) a requirement that a condition subject to which planning permission for the operations or depositing was granted, or which has been imposed under this Act, must be complied with;

(d) a restoration condition.

(7) Os yw gorchymyn gwahardd yn gosod un neu ragor o amodau adfer, neu os oes un neu ragor o amodau adfer wedi eu gosod yn flaenorol o dan y Ddeddf hon mewn perthynas â'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, caiff y gorchymyn hefyd osod un neu ragor o amodau ôl-ofal.

(8) Mae paragraffau 1(3) i (9) a 2 i 5 o Atodlen 3 yn gymwys mewn perthynas ag amod ôl-ofal a osodir gan orchymyn gwahardd fel y maent yn gymwys mewn perthynas ag amod ôl-ofal a osodir gan orchymyn datbarhau (gweler paragraff 3 o Atodlen 14).

Gorchymyn gwahardd a wneir gan awdurdod cynllunio: gofyniad am gadarnhad gan Weinidogion Cymru

2 (1) Nid yw gorchymyn gwahardd a wneir gan awdurdod cynllunio yn cymryd effaith oni bai ei fod yn cael ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru.

(2) Pan fo awdurdod cynllunio yn cyflwyno gorchymyn i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad o gyflwyno'r gorchymyn i—

(a) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, a

(b) unrhyw berson arall y mae'r awdurdod yn meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn cadarnhau'r gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw a'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) Caiff Gweinidogion Cymru gadarnhau'r gorchymyn gydag addasiadau neu hebddynt.

(7) Pan fo Gweinidogion Cymru yn cadarnhau'r gorchymyn, rhaid i'r awdurdod cynllunio gyflwyno copi o'r gorchymyn i—

(a) pob person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan is-baragraff (2), a

(b) unrhyw berson arall sy'n dod o fewn is-baragraff (2)(a) neu (b) pan fo'r gorchymyn yn cael ei gadarnhau.

Gorchymyn gwahardd a wneir gan Weinidogion Cymru: ymgynghori a hysbysu mewn cysylltiad â gwneud gorchymyn

3 (1) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn gwahardd heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

(2) Cyn gwneud gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad o'r gorchymyn arfaethedig i—

(a) yr awdurdod cynllunio;

(b) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac

(7) If a prohibition order imposes one or more restoration conditions, or if one or more restoration conditions have previously been imposed under this Act in relation to the land to which the order relates, the order may also impose one or more aftercare conditions.

(8) Paragraphs 1(3) to (9) and 2 to 5 of Schedule 3 apply in relation to an aftercare condition imposed by a prohibition order as they apply in relation to an aftercare condition imposed by a discontinuance order (see paragraph 3 of Schedule 14).

Prohibition order made by planning authority: requirement for confirmation by the Welsh Ministers

2 (1) A prohibition order made by a planning authority does not take effect unless it is confirmed by the Welsh Ministers.

(2) Where a planning authority submits an order to the Welsh Ministers for confirmation, it must serve notice of the submission of the order on—

(a) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(b) any other person the authority thinks will be affected by the order.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before confirming the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(6) The Welsh Ministers may confirm the order with or without modifications.

(7) Where the Welsh Ministers confirm the order, the planning authority must serve a copy of the order on—

(a) every person who was served with notice under sub-paragraph (2), and

(b) any other person who falls within sub-paragraph (2)(a) or (b) when the order is confirmed.

Prohibition order made by the Welsh Ministers: consultation and notification in connection with making order

3 (1) The Welsh Ministers must not make a prohibition order without consulting the planning authority in whose area the land to which the order relates is situated.

(2) Before making an order, the Welsh Ministers must serve notice of the proposed order on—

(a) the planning authority;

(b) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(c) unrhyw berson arall y maent yn meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw ac (os nad yr awdurdod cynllunio yw'r person hwnnw) i'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) Pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud y gorchymyn, rhaid iddynt gyflwyno copi o'r gorchymyn i—

(a) pob person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan is-baragraff (2), a

(b) unrhyw berson arall sy'n dod o fewn is-baragraff (2)(b) neu (c) pan fo'r gorchymyn yn cael ei wneud.

Effaith gorchymyn gwahardd ar ganiatâd cynllunio

4 (1) Pan fo gorchymyn gwahardd yn cymryd effaith, mae unrhyw ganiatâd cynllunio ar gyfer y gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff mwynau y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hwy neu ag ef yn peidio â chael effaith.

(2) Nid yw is-baragraff (1) yn effeithio ar ganiatâd cynllunio ar gyfer gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau a gynhaliwyd cyn i'r gorchymyn gwahardd gymryd effaith.

(3) Nid yw is-baragraff (1) yn cyfyngu ar bŵer yr awdurdod cynllunio na phŵer Gweinidogion Cymru, os caiff y gorchymyn ei ddirymu, i roi caniatâd cynllunio pellach ar gyfer gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau.

RHAN 2

GORCHMYNION DIOGELU

Pŵer i wneud gorchymyn diogelu

5 (1) Caiff awdurdod cynllunio wneud gorchymyn diogelu mewn perthynas ag unrhyw dir yn ei ardal.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn diogelu mewn perthynas ag unrhyw dir yng Nghymru.

(3) Ni chaniateir gwneud gorchymyn diogelu onid yw'r awdurdod cynllunio yn ystyried neu (yn ôl y digwydd) onid yw Gweinidogion Cymru yn ystyried—

(a) bod y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef wedi ei ddefnyddio i gynnal gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff mwynau, ond

(b) bod y gweithrediadau neu'r dyddodi wedi eu hatal neu ei atal dros dro.

(c) any other person they think will be affected by the order.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before making the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and (if that person is not the planning authority) to the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(6) Where the Welsh Ministers make the order, they must serve a copy of the order on—

(a) every person who was served with notice under sub-paragraph (2), and

(b) any other person who falls within sub-paragraph (2)(b) or (c) when the order is made.

Effect of prohibition order on planning permission

4 (1) When a prohibition order takes effect, any planning permission for the mining operations or depositing of mineral waste to which the order relates ceases to have effect.

(2) Sub-paragraph (1) does not affect planning permission for mining operations or depositing of mineral waste carried out before the prohibition order takes effect.

(3) Sub-paragraph (1) does not limit the power of the planning authority or the Welsh Ministers, if the order is revoked, to make a further grant of planning permission for mining operations or depositing of mineral waste.

PART 2

PROTECTION ORDERS

Power to make protection order

5 (1) A planning authority may make a protection order in relation to any land in its area.

(2) The Welsh Ministers may make a protection order in relation to any land in Wales.

(3) A protection order may only be made if the planning authority considers or (as the case may be) the Welsh Ministers consider that—

(a) the land to which the order relates has been used for carrying out mining operations or depositing mineral waste, but

(b) the operations or depositing have been temporarily suspended.

(4) Ni chaiff yr awdurdod cynllunio na Gweinidogion Cymru ond casglu bod y gweithrediadau neu'r dyddodi wedi eu hatal neu ei atal dros dro—

(a) os nad oes unrhyw weithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau wedi eu cynnal neu ei gynnal i unrhyw raddau sylweddol ar y tir am o leiaf 12 mis, a

(b) os yw'r awdurdod yn ystyried, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael iddo, neu os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael iddynt, ei bod yn debygol y bydd y gweithrediadau neu'r dyddodi yn ailddechrau i raddau sylweddol.

(5) Gorchymyn yw gorchymyn diogelu sy'n ei gwneud yn ofynnol i gamau gael eu cymryd i ddiogelu'r amgylchedd.

(6) Yn y Rhan hon ystyr "camau i ddiogelu'r amgylchedd" yw camau at un neu ragor o'r dibenion a ganlyn—

(a) gwarchod amwynder yr ardal y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef ynddi yn ystod y cyfnod pan fo'r gweithrediadau neu'r dyddodi wedi eu hatal neu ei atal,

(b) diogelu'r ardal honno rhag difrod yn ystod y cyfnod hwnnw, neu

(c) atal unrhyw ddirywiad yng nghyflwr y tir yn ystod y cyfnod hwnnw.

(7) Rhaid i orchymyn diogelu bennu cyfnod, sy'n dechrau â'r dyddiad y bydd y gorchymyn yn cymryd effaith, y mae rhaid cymryd unrhyw gam gofynnol i ddiogelu'r amgylchedd ynddo, a chaiff bennu cyfnodau gwahanol i gymryd camau gwahanol.

Gorchymyn diogelu a wneir gan awdurdod cynllunio: gofyniad am gadarnhad gan Weinidogion Cymru

6 (1) Nid yw gorchymyn diogelu a wneir gan awdurdod cynllunio yn cymryd effaith oni bai ei fod yn cael ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru.

(2) Ond mae gorchymyn diogelu a wneir gan awdurdod cynllunio yn cymryd effaith heb gael ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru—

(a) os yw'r gorchymyn yn dirymu gorchymyn diogelu cynharach, a

(b) os nad yw'r gorchymyn yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gamau newydd gael eu cymryd i ddiogelu'r amgylchedd.

(3) Pan fo awdurdod cynllunio yn cyflwyno gorchymyn i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad o gyflwyno'r gorchymyn i—

(a) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, a

(b) unrhyw berson arall y mae'r awdurdod yn meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(4) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(5) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn cadarnhau'r gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw a'r awdurdod cynllunio.

(4) The planning authority or the Welsh Ministers may infer that the operations or depositing have been temporarily suspended only if—

(a) no mining operations or depositing of mineral waste have been carried out to any substantial extent on the land for at least 12 months, and

(b) the authority considers, on the evidence available to it, or the Welsh Ministers consider, on the evidence available to them, that the operations or depositing are likely to be resumed to a substantial extent.

(5) A protection order is an order requiring steps to be taken for the protection of the environment.

(6) In this Part "steps for the protection of the environment" means steps for one or more of the following purposes—

(a) preserving the amenity of the area in which the land to which the order relates is situated during the period while the operations or depositing are suspended,

(b) protecting that area from damage during that period, or

(c) preventing any deterioration in the condition of the land during that period.

(7) A protection order must specify a period, beginning with the date on which the order is to take effect, within which any required step for the protection of the environment must be taken, and it may specify different periods for taking different steps.

Protection order made by planning authority: requirement for confirmation by the Welsh Ministers

6 (1) A protection order made by a planning authority does not take effect unless it is confirmed by the Welsh Ministers.

(2) But a protection order made by a planning authority takes effect without being confirmed by the Welsh Ministers if the order—

(a) revokes an earlier protection order, and

(b) does not require any fresh steps to be taken for the protection of the environment.

(3) Where a planning authority submits an order to the Welsh Ministers for confirmation, it must serve notice of the submission of the order on—

(a) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(b) any other person the authority thinks will be affected by the order.

(4) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(5) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before confirming the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and the planning authority.

(6) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (4) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(7) Caiff Gweinidogion Cymru gadarnhau'r gorchymyn gydag addasiadau neu hebddynt.

(8) Pan fo Gweinidogion Cymru yn cadarnhau'r gorchymyn, rhaid i'r awdurdod cynllunio gyflwyno copi o'r gorchymyn i—

(a) pob person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan is-baragraff (3), a

(b) unrhyw berson arall sy'n dod o fewn is-baragraff (3)(a) neu (b) pan fo'r gorchymyn yn cael ei gadarnhau.

(9) Pan fo gorchymyn diogelu a wneir gan awdurdod cynllunio yn cymryd effaith heb gael ei gadarnhau gan Weinidogion Cymru yn rhinwedd is-baragraff (2), rhaid i'r awdurdod cynllunio gyflwyno hysbysiad o wneud y gorchymyn i—

(a) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn diogelu cynharach sy'n cael ei ddirymu yn ymwneud ag ef, a

(b) unrhyw berson arall y mae'r awdurdod yn meddwl y bydd dirymu'r gorchymyn diogelu cynharach yn effeithio arno.

Gorchymyn diogelu a wneir gan Weinidogion Cymru: ymgynghori a hysbysu mewn cysylltiad â gwneud gorchymyn

7 (1) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn diogelu heb ymgynghori â'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef yn ei ardal.

(2) Cyn gwneud gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad o'r gorchymyn arfaethedig i—

(a) yr awdurdod cynllunio,

(b) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac

(c) unrhyw berson arall y maent yn meddwl y bydd y gorchymyn yn effeithio arno.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caiff person y'i cyflwynir iddo wneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru ynddo am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Os yw person y cyflwynir yr hysbysiad iddo yn gwneud archiad o'r fath o fewn y cyfnod hwnnw, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r person hwnnw ac (os nad yr awdurdod cynllunio yw'r person hwnnw) i'r awdurdod cynllunio.

(5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-baragraff (3) fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad.

(6) Pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud y gorchymyn, rhaid iddynt gyflwyno copi o'r gorchymyn i—

(a) pob person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan is-baragraff (2), a

(b) unrhyw berson arall sy'n dod o fewn is-baragraff (2)(b) neu (c) pan fo'r gorchymyn yn cael ei wneud.

(6) The period specified under sub-paragraph (4) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(7) The Welsh Ministers may confirm the order with or without modifications.

(8) Where the Welsh Ministers confirm the order, the planning authority must serve a copy of the order on—

(a) every person who was served with notice under sub-paragraph (3), and

(b) any other person who falls within sub-paragraph (3)(a) or (b) when the order is confirmed.

(9) Where a protection order made by a planning authority takes effect without being confirmed by the Welsh Ministers by virtue of sub-paragraph (2), the planning authority must serve notice of the making of the order on—

(a) every owner and occupier of the land to which the earlier protection order that is being revoked relates, and

(b) any other person the authority thinks will be affected by the revocation of the earlier protection order.

Protection order made by the Welsh Ministers: consultation and notification in connection with making order

7 (1) The Welsh Ministers must not make a protection order without consulting the planning authority in whose area the land to which the order relates is situated.

(2) Before making an order, the Welsh Ministers must serve notice of the proposed order on—

(a) the planning authority,

(b) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(c) any other person they think will be affected by the order.

(3) The notice must specify the period within which a person on whom it is served may make a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector.

(4) If a person on whom the notice is served makes such a request within that period, before making the order the Welsh Ministers must give such an opportunity to that person and (if that person is not the planning authority) to the planning authority.

(5) The period specified under sub-paragraph (3) must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is served.

(6) Where the Welsh Ministers make the order, they must serve a copy of the order on—

(a) every person who was served with notice under sub-paragraph (2), and

(b) any other person who falls within sub-paragraph (2)(b) or (c) when the order is made.

(7) Nid yw is-baragraffau (2) a (6) yn gymwys i orchymyn—

(a) sy'n dirymu gorchymyn diogelu cynharach, a

(b) nad yw'n ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gamau newydd gael eu cymryd i ddiogelu'r amgylchedd.

(8) Ond pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud gorchymyn o'r fath, rhaid iddynt gyflwyno copi o'r gorchymyn i—

(a) yr awdurdod cynllunio, a

(b) pob person sy'n dod o fewn is-baragraff (2)(b) neu (c) pan wneir y gorchymyn.

Cofrestru gorchymyn diogelu yn bridiant tir lleol

8 Mae gorchymyn diogelu yn bridiant tir lleol.

Adolygu gorchymyn diogelu

9 (1) Rhaid i awdurdod cynllunio—

(a) cynnal adolygiadau yn unol â'r paragraff hwn o orchmynion diogelu sy'n cael effaith yn ei ardal (pa un a wnaed hwy gan yr awdurdod cynllunio neu gan Weinidogion Cymru), a

(b) penderfynu, mewn perthynas ag unrhyw dir y mae gorchymyn o'r fath yn gymwys iddo, pa un a yw am wneud unrhyw un neu ragor o'r canlynol ai peidio—

(i) dirymu'r gorchymyn neu unrhyw ran o'r gorchymyn;

(ii) gwneud gorchymyn diogelu newydd (pa un ai yn lle gorchymyn cynharach neu'n ychwanegol ato);

(iii) gwneud gorchymyn gwahardd.

(2) Rhaid i'r adolygiad cyntaf o orchymyn diogelu gael ei gwblhau o fewn 5 mlynedd ar ôl y diwrnod y mae'r gorchymyn yn cymryd effaith.

(3) Rhaid i bob adolygiad dilynol gael ei gwblhau o fewn 5 mlynedd ar ôl y diwrnod y cwblhawyd yr adolygiad blaenorol.

(4) Os yw dau neu ragor o orchmynion diogelu yn cael effaith yn gyfan gwbl neu'n rhannol mewn perthynas â'r un tir, rhaid i'r gorchmynion gael eu hadolygu gyda'i gilydd.

Ailddechrau gweithrediadau neu ddyddodi ar ôl i orchymyn diogelu gymryd effaith

10 (1) Nid yw gorchymyn diogelu yn atal ailddechrau gweithrediadau mwyngloddio na dyddodi gwastraff mwynau, yn unol â chaniatâd cynllunio, ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef.

(2) Ond ni chaiff person ailddechrau gweithrediadau mwyngloddio na dyddodi gwastraff mwynau heb yn gyntaf roi hysbysiad o fwriad y person i wneud hynny i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir yn ei ardal.

(3) Rhaid i'r hysbysiad bennu ar ba ddyddiad y mae'r person yn bwriadu ailddechrau'r gweithrediadau neu'r dyddodi.

(7) Sub-paragraphs (2) and (6) do not apply to an order that—

(a) revokes an earlier protection order, and

(b) does not require any fresh steps to be taken for the protection of the environment.

(8) But where the Welsh Ministers make such an order, they must serve a copy of the order on—

(a) the planning authority, and

(b) every person who falls within sub-paragraph (2)(b) or (c) when the order is made.

Registration of protection order as local land charge

8 A protection order is a local land charge.

Review of protection order

9 (1) A planning authority must—

(a) carry out reviews in accordance with this paragraph of protection orders that have effect in its area (whether they were made by the planning authority or the Welsh Ministers), and

(b) decide, in relation to any land to which such an order applies, whether or not to do any of the following—

(i) revoke the order or any part of the order;

(ii) make a new protection order (whether in place of or in addition to an earlier order);

(iii) make a prohibition order.

(2) The first review of a protection order must be completed within 5 years after the day the order takes effect.

(3) Each subsequent review must be completed within 5 years after the day the previous review was completed.

(4) If two or more protection orders have effect wholly or partly in relation to the same land, the orders must be reviewed together.

Resumption of operations or depositing after protection order takes effect

10 (1) A protection order does not prevent mining operations or depositing of mineral waste being resumed, in accordance with planning permission, on the land to which the order relates.

(2) But a person may not resume mining operations or depositing mineral waste without first giving notice of the person's intention to do so to the planning authority in whose area the land is situated.

(3) The notice must specify the date on which the person intends to resume the operations or depositing.

(4) Rhaid i'r awdurdod cynllunio ddirymu'r gorchymyn diogelu os oes gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau wedi ailddechrau i raddau sylweddol ar y tir.

(5) Os yw'r awdurdod cynllunio yn dirymu'r gorchymyn, rhaid iddo roi hysbysiad ei fod wedi ei ddirymu i—

(a) y person a roddodd yr hysbysiad o dan is-baragraff (2),

(b) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac

(c) unrhyw berson arall y mae'r awdurdod yn meddwl y bydd dirymu'r gorchymyn yn effeithio arno.

(6) Os nad yw'r awdurdod cynllunio yn dirymu'r gorchymyn cyn diwedd 2 fis ar ôl y dyddiad a bennir o dan is-baragraff (3), caiff y person a roddodd yr hysbysiad o dan is-baragraff (2) wneud cais i Weinidogion Cymru am ddirymu'r gorchymyn.

(7) Rhaid i berson sy'n gwneud cais i Weinidogion Cymru roi hysbysiad o'r cais i'r awdurdod cynllunio.

(8) Os yw'r ceisydd neu'r awdurdod cynllunio yn gwneud archiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru am gyfle i ymddangos gerbron arolygydd a chael gwrandawiad ganddo, rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle o'r fath i'r ceisydd a'r awdurdod cyn penderfynu a ddylid dirymu'r gorchymyn.

(9) Os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau wedi ailddechrau i raddau sylweddol ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, rhaid iddynt ddirymu'r gorchymyn.

(10) Os yw Gweinidogion Cymru yn dirymu'r gorchymyn, rhaid iddynt roi hysbysiad ei fod wedi ei ddirymu i—

(a) yr awdurdod cynllunio,

(b) y ceisydd,

(c) pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, a

(d) unrhyw berson arall y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl y bydd dirymu'r gorchymyn yn effeithio arno.

(4) The planning authority must revoke the protection order if mining operations or depositing of mineral waste have resumed to a substantial extent on the land.

(5) If the planning authority revokes the order, it must give notice of its revocation to—

(a) the person who gave the notice under sub-paragraph (2),

(b) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(c) any other person the authority thinks will be affected by the revocation.

(6) If the planning authority does not revoke the order before the end of 2 months after the date specified under sub-paragraph (3), the person who gave the notice under sub-paragraph (2) may apply to the Welsh Ministers for the revocation of the order.

(7) A person who makes an application to the Welsh Ministers must give notice of the application to the planning authority.

(8) If the applicant or the planning authority makes a request in writing to the Welsh Ministers for an opportunity to appear before and be heard by an inspector, the Welsh Ministers must give such an opportunity to the applicant and the authority before deciding whether to revoke the order.

(9) If the Welsh Ministers are satisfied that mining operations or depositing of mineral waste have resumed to a substantial extent on the land to which the order relates, they must revoke the order.

(10) If the Welsh Ministers revoke the order, they must give notice of its revocation to—

(a) the planning authority,

(b) the applicant,

(c) every owner and occupier of the land to which the order relates, and

(d) any other person the Welsh Ministers think will be affected by the revocation.

ATODLEN 16
(a gyflwynir gan adran 212)

DIGOLLEDIAD AM EFFEITHIAU GORCHMYNION SY'N YMWNEUD Â MWYNAU

RHAN 1

DIGOLLEDIAD YN DILYN GWNEUD GORCHYMYN DATBARHAU

Digolledíad pan fo gorchymyn datbarhau yn ymwneud â mwynau

1 (1) Pan fo gorchymyn datbarhau yn ymwneud â defnydd o dir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau, nid yw digolledíad yn daladwy o dan adran 211 ond os bodlonir un neu ragor o'r amodau a ganlyn.

(2) Yr amod cyntaf yw bod y gorchymyn—

(a) yn gosod cyfyngiad ar hawliau gweithio, neu

(b) yn addasu neu'n amnewid cyfyngiad ar hawliau gweithio, heblaw un a osodir gan amod adfer neu amod ôl-ofal.

(3) Yr ail amod yw nad yw'r gorchymyn—

(a) yn gosod amod ar barhau â'r defnydd o'r tir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau, neu

(b) yn ei gwneud yn ofynnol addasu neu symud ymaith unrhyw adeiladau, unrhyw waith, unrhyw gyfarpar neu unrhyw beiriannau a ddefnyddir mewn cysylltiad â'r gweithrediadau neu'r dyddodi y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hwy neu ag ef.

(4) Y trydydd amod yw bod y gweithrediadau neu'r dyddodi y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hwy neu ag ef wedi dechrau llai na 5 mlynedd cyn y diwrnod y gwnaed y gorchymyn.

(5) Y pedwerydd amod yw, mewn perthynas â'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, fod unrhyw un neu ragor o'r canlynol wedi digwydd yn y 5 mlynedd cyn y diwrnod y gwnaed y gorchymyn—

(a) bod gorchymyn datbarhau arall wedi ei wneud yn ymwneud â defnydd o'r tir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau;

(b) bod gorchymyn gwahardd wedi ei wneud;

(c) bod gorchymyn wedi ei wneud o dan adran 102 yn addasu caniatâd mwynau;

(d) bod cais o dan baragraff 1 o Atodlen 8 wedi ei benderfynu'n derfynol (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 5(2) o'r Atodlen honno);

(e) bod cais o dan baragraff 7 o Atodlen 9 wedi ei benderfynu'n derfynol (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 12(2) o'r Atodlen honno).

(6) At ddibenion is-baragraff (2), mae cyfyngiad wedi ei osod ar hawliau gweithio mewn cysylltiad â thir os yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol wedi ei gyfyngu neu ei leihau—

(a) maint yr ardal y caniateir ei defnyddio ar gyfer gweithrediadau mwyngloddio neu i ddyddodi gwastraff mwynau;

SCHEDULE 16

(introduced by section 212)

COMPENSATION FOR EFFECTS OF ORDERS RELATING TO MINERALS

PART 1

COMPENSATION FOLLOWING MAKING OF DISCONTINUANCE ORDER

Compensation where discontinuance order relates to minerals

1 (1) Where a discontinuance order relates to a use of land for carrying out mining operations or depositing mineral waste, compensation is payable under section 211 only if one or more of the following conditions are met.

(2) The first condition is that the order—

(a) imposes a restriction on working rights, or

(b) modifies or replaces a restriction on working rights, other than one imposed by a restoration condition or aftercare condition.

(3) The second condition is that the order does not—

(a) impose a condition on the continuance of the use of the land for carrying out mining operations or depositing mineral waste, or

(b) require the alteration or removal of any buildings, works, plant or machinery used in connection with the operations or depositing to which the order relates.

(4) The third condition is that the operations or depositing to which the order relates started less than 5 years before the day the order was made.

(5) The fourth condition is that, in relation to the land to which the order relates, any of the following happened in the 5 years before the day the order was made—

(a) another discontinuance order was made relating to a use of the land for carrying out mining operations or depositing mineral waste;

(b) a prohibition order was made;

(c) an order was made under section 102 modifying a minerals permission;

(d) an application under paragraph 1 of Schedule 8 was finally determined (within the meaning given by paragraph 5(2) of that Schedule);

(e) an application under paragraph 7 of Schedule 9 was finally determined (within the meaning given by paragraph 12(2) of that Schedule).

(6) For the purposes of sub-paragraph (2), a restriction is imposed on working rights in respect of land if any of the following is restricted or reduced—

(a) the size of the area that may be used for mining operations or for depositing mineral waste;

(b) dyfnder eithaf unrhyw weithrediadau mwyngloddio neu uchder uchaf unrhyw ddyddodyn o wastraff mwynau;

(c) y gyfradd y caniateir echdynnu mwyn penodol neu ddyddodi gwastraff mwynau penodol yn unol â hi;

(d) y cyfnod y mae rhaid i unrhyw weithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau ddod i ben ar ei ddiwedd;

(e) cyfanswm y mwynau y caniateir eu hechdynnu o'r tir neu gyfanswm y gwastraff mwynau y caniateir ei ddyddodi arno.

RHAN 2

DIGOLLEDIAD YN DILYN GWNEUD GORCHYMYN GWAHARDD NEU ORCHYMYN DIOGELU

Digolledіad o dan adran 211 yn dilyn gwneud gorchymyn gwahardd

2 (1) Mae is-adrannau (2) i (5) o adran 211 yn gymwys pan wneir gorchymyn gwahardd mewn perthynas â thir yn ardal awdurdod cynllunio a bo'r naill neu'r llall o'r amodau a ganlyn, neu'r ddau ohonynt, wedi eu bodloni.

(2) Yr amod cyntaf yw bod y gweithrediadau mwyngloddio neu'r dyddodi gwastraff mwynau y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hwy neu ag ef wedi dechrau llai na 5 mlynedd cyn y diwrnod y gwnaed y gorchymyn.

(3) Yr ail amod yw, mewn perthynas â'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, fod unrhyw un neu ragor o'r canlynol wedi digwydd yn y 5 mlynedd cyn y diwrnod y gwnaed y gorchymyn—

(a) bod gorchymyn gwahardd arall wedi ei wneud;

(b) bod gorchymyn datbarhau wedi ei wneud sy'n ymwneud â defnydd o'r tir ar gyfer cynnal gweithrediadau mwyngloddio neu ddyddodi gwastraff mwynau;

(c) bod gorchymyn wedi ei wneud o dan adran 102 yn addasu caniatâd mwynau.

Digolledіad mewn achosion eraill

3 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—

(a) pan wneir gorchymyn gwahardd mewn perthynas â thir yn ardal awdurdod cynllunio ac nad yw'r naill na'r llall o'r amodau ym mharagraff 2 wedi ei fodloni, neu

(b) pan wneir gorchymyn diogelu mewn perthynas â thir yn ardal awdurdod cynllunio.

(2) Mae gan unrhyw berson a chanddo un neu ragor o fuddiannau yn y tir hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am—

(a) unrhyw wariant y mae'r person yn mynd iddo wrth gynnal gwaith a ddaw yn ofer o ganlyniad i'r gorchymyn;

(b) unrhyw golled arall neu unrhyw ddifrod arall a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i'r gorchymyn.

(b) the maximum depth of any mining operations or maximum height of any deposit of mineral waste;

(c) the rate at which a particular mineral may be extracted or a particular mineral waste may be deposited;

(d) the period at the end of which any mining operations or depositing of mineral waste must cease;

(e) the total quantity of minerals that may be extracted from the land or of mineral waste that may be deposited on it.

PART 2

COMPENSATION FOLLOWING MAKING OF PROHIBITION ORDER OR PROTECTION ORDER

Compensation under section 211 following making of prohibition order

2 (1) Subsections (2) to (5) of section 211 apply where a prohibition order is made in relation to land in the area of a planning authority and either or both of the following conditions are met.

(2) The first condition is that the mining operations or depositing of mineral waste to which the order relates started less than 5 years before the day the order was made.

(3) The second condition is that, in relation to the land to which the order relates, any of the following happened in the 5 years before the day the order was made—

(a) another prohibition order was made;

(b) a discontinuance order was made relating to a use of the land for carrying out mining operations or depositing mineral waste;

(c) an order was made under section 102 modifying a minerals permission.

Compensation in other cases

3 (1) This paragraph applies where—

(a) a prohibition order is made in relation to land in the area of a planning authority and neither of the conditions in paragraph 2 is met, or

(b) a protection order is made in relation to land in the area of a planning authority.

(2) Any person interested in the land is entitled, on making a claim to the planning authority, to be paid compensation by the authority for—

(a) any expenditure incurred by the person in carrying out works that become abortive because of the order;

(b) any other loss or damage suffered by the person that is directly attributable to the order.

(3) Rhaid i hawliad am ddigollediad o dan y paragraff hwn gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r gorchymyn yn cymryd effaith.

(4) At ddibenion y paragraff hwn—

(a) mae gwariant yr eir iddo wrth lunio planiau at ddibenion unrhyw waith, neu ar faterion tebyg eraill sy'n baratoadol i unrhyw waith, i'w drin fe pe bai'n wariant yr eir iddo wrth gynnal y gwaith;

(b) mae'r golled neu'r difrod y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i orchymyn yn cynnwys gwariant yr eir iddo wrth gynnal gwaith at ddiben dileu neu liniaru unrhyw niwed i amwynder a achosir gan weithrediadau mwyngloddio ar y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, oni bai bod y gwariant hwnnw wedi ei gynnwys mewn hawliad arall am ddigollediad.

(5) Wrth gyfrifo swm unrhyw golled neu unrhyw ddifrod y gellir ei phriodoli neu ei briodoli i orchymyn, nid yw'r materion a ganlyn i'w hystyried—

(a) gwerth unrhyw fwyn na ellir ei dynnu na'i weithio o ganlyniad i'r gorchymyn,

(b) gwerth unrhyw wastraff mwynau na ellir ei ddyddodi o ganlyniad i'r gorchymyn,

(c) gwerth unrhyw wagle na ellir ei lenwi o ganlyniad i'r gorchymyn, na

(d) yn achos gorchymyn gwahardd, gost cydymffurfio ag amod adfer neu amod ôl-ofal o ganlyniad i'r gorchymyn.

(6) Rhaid lleihau'r digollediad sy'n daladwy o dan y paragraff hwn gan werth i'r hawlydd unrhyw bren defnyddiadwy, unrhyw gyfarpar neu unrhyw ddeunyddiau eraill a symudir ymaith at ddiben cydymffurfio â'r gorchymyn o dan sylw.

Didynnu o ddigollediad o dan baragraff 3

4 (1) Rhaid i awdurdod cynllunio ddidynnu'r swm a benderfynir yn unol â'r paragraff hwn o unrhyw ddigollediad a delir ganddo o dan baragraff 3 o ganlyniad i orchymyn gwahardd neu orchymyn diogelu.

(2) Os yw'r awdurdod cynllunio wedi ei fodloni ar yr adeg pan fydd yn asesu'r digollediad mai'r hawlydd yw'r unig berson sydd â hawlogaeth i hawlio digollediad o ganlyniad i'r gorchymyn, rhaid iddo ddidynnu'r swm a bennir mewn rheoliadau.

(3) Os nad yw'r awdurdod cynllunio wedi ei fodloni mai'r hawlydd yw'r unig berson sydd â hawlogaeth i hawlio digollediad, rhaid iddo ddidynnu'r swm hwnnw wedi ei luosi â'r ffracsiwn priodol.

(4) Y ffracsiwn priodol yw—

$$\frac{BH}{GC}$$

pan—

BH yw asesiad yr awdurdod o werth buddiant yr hawlydd yn y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef;

GC yw asesiad yr awdurdod o werth cyfanredol yr holl fuddiannau yn y tir pe baent yn cael eu dal gan un person.

(3) A claim for compensation under this paragraph must be made in writing within 12 months beginning with the day the order takes effect.

(4) For the purposes of this paragraph—

(a) expenditure incurred in the preparation of plans for the purposes of any works, or on other similar matters preparatory to any works, is to be treated as expenditure incurred in carrying out the works;

(b) the loss or damage that is directly attributable to an order includes expenditure incurred in carrying out works for the purpose of removing or alleviating any injury to amenity caused by mining operations on the land to which the order relates, unless that expenditure is included in another claim for compensation.

(5) In calculating the amount of any loss or damage attributable to an order, no account is to be taken of—

(a) the value of any mineral that cannot be won or worked in consequence of the order,

(b) the value of any mineral waste that cannot be deposited in consequence of the order,

(c) the value of any void that cannot be filled in consequence of the order, or

(d) in the case of a prohibition order, the cost of complying with a restoration condition or aftercare condition in consequence of the order.

(6) Compensation payable under this paragraph must be reduced by the value to the claimant of any timber, apparatus or other materials removed for the purpose of complying with the order in question.

Deduction from compensation under paragraph 3

4 (1) A planning authority must deduct the amount determined in accordance with this paragraph from any compensation that it pays under paragraph 3 in consequence of a prohibition order or protection order.

(2) If the planning authority is satisfied at the time when it assesses the compensation that the claimant is the only person entitled to claim compensation in consequence of the order, it must deduct the amount specified in regulations.

(3) If the planning authority is not satisfied that the claimant is the only person entitled to claim compensation, it must deduct that amount multiplied by the appropriate fraction.

(4) The appropriate fraction is—

$$\frac{\mathrm{CI}}{\mathrm{AV}}$$

where—

CI is the authority's assessment of the value of the claimant's interest in the land to which the order relates;

AV is the authority's assessment of the aggregate value of all of the interests in the land if they were held by a single person.

ATODLEN 17

(a gyflwynir gan adrannau 280, 281, 288, 294, 297 a 300)

GORCHMYNION SY'N YMWNEUD Â PHRIFFYRDD

RHAN 1

Y WEITHDREFN AR GYFER GORCHMYNION A WNEIR GAN WEINIDOGION CYMRU

Cymhwyso'r Rhan hon

1 Mae'r Rhan hon yn gymwys i orchmynion o dan adrannau 280, 281, 286, 287 a 297.

Cyhoeddi hysbysiad o orchymyn arfaethedig

2 (1) Cyn gwneud gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi hysbysiad eu bod yn cynnig gwneud y gorchymyn yn—

(a) o leiaf un papur newydd sy'n cylchredeg yn yr ardal berthnasol, a

(b) y London Gazette.

(2) Rhaid i'r hysbysiad—

(a) datgan effaith gyffredinol y gorchymyn,

(b) enwi man yn yr ardal berthnasol lle y bydd copïau o'r gorchymyn drafft ac o unrhyw fap neu blan sy'n berthnasol iddo ar gael i'r cyhoedd edrych arnynt yn ystod y cyfnod gwrthwynebu, ac

(c) datgan y caiff unrhyw berson wrthwynebu i wneud y gorchymyn drwy roi hysbysiad i Weinidogion Cymru o fewn y cyfnod gwrthwynebu.

(3) Rhaid i'r dogfennau a grybwyllir yn is-baragraff (2)(b) gael eu rhoi ar gael i edrych arnynt yn rhad ac am ddim ar bob adeg resymol.

(4) Yn y Rhan hon—

ystyr "yr ardal berthnasol" ("*the relevant area*") yw'r ardal y mae unrhyw briffordd neu dir y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hi neu ag ef ynddi;

ystyr "y cyfnod gwrthwynebu"("*the objection period*") yw 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad.

Cyflwyno ac arddangos hysbysiad o orchymyn arfaethedig

3 (1) Ar y diwrnod y maent yn cyhoeddi hysbysiad o dan baragraff 2 neu cyn hynny, rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno i'r personau a grybwyllir yn is-baragraff (2) gopïau o—

(a) yr hysbysiad,

(b) y gorchymyn drafft, ac

(c) unrhyw fap perthnasol neu unrhyw blan perthnasol.

(2) Y personau yw—

(a) pob awdurdod lleol perthnasol y mae unrhyw briffordd neu dir y mae'r gorchymyn yn ymwneud â hi neu ag ef yn ei ardal,

SCHEDULE 17

(introduced by sections 280, 281, 288, 294, 297 and 300)

ORDERS RELATING TO HIGHWAYS

PART 1

PROCEDURE FOR ORDERS MADE BY THE WELSH MINISTERS

Application of this Part

1 This Part applies to orders under sections 280, 281, 286, 287 and 297.

Publication of notice of proposed order

2 (1) Before making an order, the Welsh Ministers must publish notice that they propose to make the order in—

(a) at least one newspaper circulating in the relevant area, and

(b) the London Gazette.

(2) The notice must—

(a) state the general effect of the order,

(b) name a place in the relevant area where copies of the draft order and of any map or plan relevant to it will be available for public inspection during the objection period, and

(c) state that any person may object to the making of the order by giving notice to the Welsh Ministers within the objection period.

(3) The documents mentioned in sub-paragraph (2)(b) must be made available for inspection free of charge at all reasonable times.

(4) In this Part—

"the objection period" ("*y cyfnod gwrthwynebu*") means 28 days beginning with the day after the day the notice is published;

"the relevant area" ("*yr ardal berthnasol*") means the area in which any highway or land to which the order relates is situated.

Service and display of notice of proposed order

3 (1) On or before the day they publish a notice under paragraph 2, the Welsh Ministers must serve on the persons mentioned in sub-paragraph (2) copies of—

(a) the notice,

(b) the draft order, and

(c) any relevant map or plan.

(2) The persons are—

(a) every relevant local authority in whose area any highway or land to which the order relates is situated,

(b) unrhyw ymgymerwr statudol perthnasol sydd â cheblau, prif gyflenwad, carthffosydd, pibellau neu wifrau wedi eu gosod ar hyd, ar draws, o dan neu dros unrhyw briffordd sydd i'w chau neu ei gwyro, neu unrhyw dir y mae hawl tramwy drosto i gael ei diddymu, yn rhinwedd y gorchymyn, ac

(c) yn achos gorchymyn o dan adran 281 sy'n cynnwys darpariaeth o dan adran 284 sy'n awdurdodi cau mynedfa breifat i unrhyw dir, pob perchennog a phob meddiannydd ar y tir hwnnw.

(3) Ar y diwrnod y maent yn cyhoeddi'r hysbysiad neu cyn hynny, rhaid i Weinidogion Cymru hefyd beri i gopi o'r hysbysiad gael ei arddangos mewn safle amlwg ar bob pen i gymaint o unrhyw briffordd ag sydd i'w chau neu ei gwyro, neu gymaint o unrhyw hawl tramwy ag sydd i'w diddymu, yn unol â'r gorchymyn.

(4) Yn is-baragraff (2)—

ystyr "awdurdod lleol perthnasol" ("*relevant local authority*") yw—

(a) o ran ardal yng Nghymru—

(i) cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol;

(ii) awdurdod Parc Cenedlaethol;

(iii) bwrdd cydgynllunio;

(iv) cyngor cymuned;

(v) comisiynydd heddlu a throseddu;

(b) o ran ardal yn Lloegr—

(i) cyngor sir;

(ii) cyngor dosbarth;

(iii) awdurdod Parc Cenedlaethol;

(iv) bwrdd cydgynllunio a gyfansoddwyd o dan adran 2 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8);

(v) cyngor plwyf neu gyfarfod plwyf ar gyfer plwyf nad oes ganddo gyngor ar wahân;

(vi) comisiynydd heddlu a throseddu;

(vii) awdurdod tân ac achub a grëwyd drwy orchymyn o dan adran 4A o Ddeddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (p. 21);

(viii) bwrdd ffyniant economaidd neu awdurdod cyfun a sefydlir o dan Ran 6 o Ddeddf Democratiaeth Leol, Datblygu Economaidd ac Adeiladu 2009 (p. 20), neu awdurdod sir cyfun a sefydlir o dan Bennod 1 o Ran 2 o Ddeddf Ffyniant Bro ac Adfywio 2023 (p. 55);

(ix) ymddiriedolaeth gweithredu tai a sefydlir o dan Ran 3 o Ddeddf Tai 1988 (p. 50);

(b) any relevant statutory undertaker that has cables, mains, sewers, pipes or wires laid along, across, under or over any highway that is to be stopped up or diverted, or any land over which a right of way is to be extinguished, by virtue of the order, and

(c) in the case of an order under section 281 that includes provision under section 284 authorising the stopping up of a private means of access to any land, every owner and occupier of that land.

(3) On or before the day they publish the notice, the Welsh Ministers must also cause a copy of the notice to be displayed in a prominent position at the ends of so much of any highway as is to be stopped up or diverted, or so much of any right of way as is to be extinguished, by virtue of the order.

(4) In sub-paragraph (2)—

"owner" ("*perchennog*") means—

(a) a person, other than a mortgagee not in possession, who is for the time being entitled to dispose of the fee simple, whether in possession or in reversion;

(b) a person holding or entitled to the rents and profits of the land under a lease whose term has more than 3 years left to run;

ystyr "perchennog" ("*owner*") yw—

(a) person, heblaw morgeisai nad yw ym meddiant, sydd am y tro â hawlogaeth i waredu'r ffi syml, pa un ai ym meddiant neu mewn dychweliad;

(b) person sy'n dal rhenti ac elw'r tir neu sydd â hawlogaeth iddynt o dan les sydd â mwy na 3 blynedd yn weddill;

ystyr "ymgymerwr statudol perthnasol" ("*relevant statutory undertaker*") yw—

(a) trwyddedai trydan sydd â hawlogaeth i arfer pŵer a roddir gan baragraff 1 o Atodlen 4 i Ddeddf Trydan 1989 (p. 29) (gwaith stryd);

(b) trawsgludydd nwy;

(c) ymgymerwr statudol sy'n cyflawni ymgymeriad ar gyfer cyflenwi pŵer hydrolig;

(d) ymgymerwr dŵr neu ymgymerwr carthffosiaeth;

(e) Cyfoeth Naturiol Cymru;

(f) Asiantaeth yr Amgylchedd.

"relevant local authority" ("*awdurdod lleol perthnasol*") means—

(a) in relation to an area in Wales—

(i) a county council or county borough council;

(ii) a National Park authority;

(iii) a joint planning board;

(iv) a community council;

(v) a police and crime commissioner;

(b) in relation to an area in England—

(i) a county council;

(ii) a district council;

(iii) a National Park authority;

(iv) a joint planning board constituted under section 2 of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8);

(v) a parish council or the parish meeting of a parish that does not have a separate council;

(vi) a police and crime commissioner;

(vii) a fire and rescue authority created by an order under section 4A of the Fire and Rescue Services Act 2004 (c. 21);

(viii) an economic prosperity board or combined authority established under Part 6 of the Local Democracy, Economic Development and Construction Act 2009 (c. 20), or a combined county authority established under Chapter 1 of Part 2 of the Levelling-up and Regeneration Act 2023 (c. 55);

(ix) a housing action trust established under Part 3 of the Housing Act 1988 (c. 50);

"relevant statutory undertaker" ("*ymgymerwr statudol perthnasol*") means—

(a) an electricity licensee that is entitled to exercise a power conferred by paragraph 1 of Schedule 4 to the Electricity Act 1989 (c. 29) (street works);

(b) a gas transporter;

(c) a statutory undertaker carrying on an undertaking for the supply of hydraulic power;

(d) a water undertaker or sewerage undertaker;

(e) Natural Resources Wales;

(f) the Environment Agency.

Ystyried gwrthwynebiadau a gwneud gorchymyn

4 (1) Rhaid i Weinidogion Cymru beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal os—

(a) cyn diwedd y cyfnod gwrthwynebu, daw gwrthwynebiad i'r gorchymyn arfaethedig i'w llaw gan—

(i) person yr oedd yn ofynnol iddynt gyflwyno hysbysiad iddo o dan baragraff 3, neu

(ii) unrhyw berson arall maent yn ystyried y bydd y gorchymyn yn effeithio arno, a

(b) nad yw'r gwrthwynebiad yn cael ei dynnu'n ôl.

(2) Ond nid yw'n ofynnol i Weinidogion Cymru beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal os—

(a) gwneir y gwrthwynebiad gan berson a grybwyllir yn is-baragraff (1)(a)(ii), a

(b) ydynt wedi eu bodloni, o dan amgylchiadau arbennig yr achos, nad oes angen cynnal ymchwiliad lleol.

(3) Cyn gwneud y gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru ystyried—

(a) unrhyw wrthwynebiadau i'r gorchymyn nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl, a

(b) pan gynhelir ymchwiliad lleol, adroddiad y person a gynhaliodd yr ymchwiliad.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru wneud y gorchymyn gydag addasiadau neu hebddynt.

Gorchmynion penodol i fod yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru

5 Mae gorchymyn o dan adran 280, 281, 286 neu 287 yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru os—

(a) yw'n cynnwys darpariaeth o dan adran 283(5)(a) neu 288(3)(a) sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson wneud taliad neu gyfraniad,

(b) yw person y byddai'n ofynnol iddo wneud y taliad neu'r cyfraniad yn gwrthwynebu i'r ddarpariaeth cyn diwedd y cyfnod gwrthwynebu, a

(c) nad yw'r gwrthwynebiad yn cael ei dynnu'n ôl.

Hysbysiad o wneud gorchymyn

6 (1) Yn union ar ôl gwneud gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi hysbysiad eu bod wedi gwneud y gorchymyn yn—

(a) o leiaf un papur newydd sy'n cylchredeg yn yr ardal berthnasol, a

(b) y London Gazette.

(2) Rhaid i'r hysbysiad enwi man lle mae copi o'r gorchymyn ar gael i'r cyhoedd edrych arno yn rhad ac am ddim ar bob adeg resymol.

(3) Mae paragraff 3 yn gymwys i hysbysiad o dan y paragraff hwn fel y mae'n gymwys i hysbysiad o dan baragraff 2.

Dehongli

7 (1) Yn y Rhan hon mae i "y cyfnod gwrthwynebu" ac "yr ardal berthnasol" yr ystyron a roddir gan baragraff 2(4).

Consideration of objections and making of order

4 (1) The Welsh Ministers must cause a local inquiry to be held if—

(a) before the end of the objection period, they receive an objection to the proposed order from—

(i) a person on whom they were required to serve a notice under paragraph 3, or

(ii) any other person they consider to be affected by the order, and

(b) the objection is not withdrawn.

(2) But the Welsh Ministers are not required to cause a local inquiry to be held if—

(a) the objection is made by a person mentioned in sub-paragraph (1)(a)(ii), and

(b) they are satisfied that in the special circumstances of the case it is unnecessary to hold a local inquiry.

(3) Before making the order, the Welsh Ministers must consider—

(a) any objections to the order that are not withdrawn, and

(b) where a local inquiry is held, the report of the person who held the inquiry.

(4) The Welsh Ministers may make the order with or without modifications.

Certain orders to be subject to special Senedd procedure

5 An order under section 280, 281, 286 or 287 is subject to special Senedd procedure if—

(a) it contains a provision under section 283(5)(a) or 288(3)(a) requiring a person to make a payment or contribution,

(b) a person who would be required to make the payment or contribution objects to the provision before the end of the objection period, and

(c) the objection is not withdrawn.

Notice of making of order

6 (1) Immediately after making an order, the Welsh Ministers must publish notice that they have made the order in—

(a) at least one newspaper circulating in the relevant area, and

(b) the London Gazette.

(2) The notice must name a place where a copy of the order is available for public inspection free of charge at all reasonable times.

(3) Paragraph 3 applies to a notice under this paragraph as it applies to a notice under paragraph 2.

Interpretation

7 (1) In this Part "the objection period" and "the relevant area" have the meanings given by paragraph 2(4).

(2) Pan fo cyhoeddi hysbysiad o dan baragraff 2 neu 6 yn digwydd ar fwy nag un diwrnod, mae cyfeiriadau yn y Rhan hon at y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad yn gyfeiriadau at y diweddaraf o'r diwrnodau hynny.

RHAN 2

Y WEITHDREFN AR GYFER GORCHMYNION A WNEIR GAN AWDURDODAU CYNLLUNIO AC AWDURDODAU LLEOL ERAILL

Cymhwyso'r Rhan hon

8 Mae'r Rhan hon yn gymwys i orchmynion a wneir o dan adrannau 293 a 300.

Dyletswyddau awdurdod cynllunio neu awdurdod lleol

9 Cyn cyflwyno gorchymyn i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau neu gadarnhau gorchymyn fel gorchymyn diwrthwynebiad, rhaid i'r awdurdod a wnaeth y gorchymyn gydymffurfio â pharagraffau 10 ac 11.

Cyhoeddi hysbysiad o orchymyn

10 (1) Rhaid i'r awdurdod gyhoeddi hysbysiad mewn o leiaf un papur newydd sy'n cylchredeg yn yr ardal berthnasol ei fod wedi gwneud y gorchymyn a'i fod yn bwriadu cyflwyno'r gorchymyn i'w gadarnhau neu ei gadarnhau fel gorchymyn diwrthwynebiad.

(2) Rhaid i'r hysbysiad—

(a) datgan effaith gyffredinol y gorchymyn;

(b) enwi man yn yr ardal berthnasol—

(i) lle mae copi o'r gorchymyn ar gael i'r cyhoedd edrych arno yn rhad ac am ddim ar bob adeg resymol, a

(ii) lle caniateir cael copïau o'r gorchymyn am dâl rhesymol ar bob adeg resymol;

(c) pennu'r cyfnod y caniateir cyflwyno sylwadau neu wneud wrthwynebiadau mewn perthynas â'r gorchymyn ynddo, a'r modd y caniateir gwneud hynny.

(3) Rhaid i'r cyfnod a bennir yn yr hysbysiad fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad am y tro cyntaf.

(4) Yn y Rhan hon ystyr "yr ardal berthnasol" yw'r ardal y mae'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef ynddi.

(2) Where publication of a notice under paragraph 2 or 6 takes place on more than one day, references in this Part to the day the notice is published are references to the latest of those days.

PART 2

PROCEDURE FOR ORDERS MADE BY PLANNING AUTHORITIES AND OTHER LOCAL AUTHORITIES

Application of this Part

8 This Part applies to orders made under sections 293 and 300.

Duties of planning authority or local authority

9 Before submitting an order to the Welsh Ministers for confirmation or confirming an order as an unopposed order, the authority that made the order must comply with paragraphs 10 and 11.

Publication of notice of order

10 (1) The authority must publish in at least one newspaper circulating in the relevant area notice that it has made the order and that it intends to submit the order for confirmation or confirm it as an unopposed order.

(2) The notice must—

(a) state the general effect of the order;

(b) name a place in the relevant area where—

(i) a copy of the order is available for public inspection free of charge at all reasonable times, and

(ii) copies of the order may be obtained for a reasonable charge at all reasonable times;

(c) specify the period within which, and the way in which, representations or objections may be made in relation to the order.

(3) The period specified in the notice must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is first published.

(4) In this Part "the relevant area" means the area in which the land to which the order relates is situated.

Cyflwyno ac arddangos hysbysiad o orchymyn

11 (1) O leiaf 28 o ddiwrnodau cyn diwedd y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 10, rhaid i'r awdurdod—

(a) cyflwyno copïau o'r hysbysiad a'r gorchymyn i'r personau a grybwyllir yn is-baragraff (2), a

(b) cyflwyno copi o'r hysbysiad i bob person sydd wedi gwneud archiad o dan is-baragraff (3) sy'n gymwys i'r gorchymyn.

(2) Y personau y mae rhaid cyflwyno copïau o'r hysbysiad a'r gorchymyn iddynt o dan is-baragraff (1)(a) yw—

(a) pob perchennog, pob meddiannydd a phob tenant ar unrhyw ran o'r tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef;

(b) pob awdurdod lleol perthnasol (heblaw'r awdurdod a wnaeth y gorchymyn) y mae ei ardal yn cynnwys unrhyw ran o'r tir hwnnw;

(c) unrhyw ymgymerwr statudol y mae unrhyw gyfarpar ar y tir hwnnw yn eiddo iddo, neu sy'n defnyddio unrhyw gyfarpar o'r fath, at ddibenion ei ymgymeriad;

(d) unrhyw bersonau eraill a bennir mewn rheoliadau;

(e) unrhyw bersonau eraill y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn briodol.

(3) Caiff unrhyw berson, wrth dalu unrhyw dâl rhesymol a godir gan yr awdurdod, wneud archiad i'r awdurdod roi hysbysiad i'r person o'r holl orchmynion o dan adrannau 293 a 300—

(a) sy'n cael eu gwneud gan yr awdurdod mewn cyfnod penodedig,

(b) sydd o ddisgrifiad penodedig, ac

(c) sy'n ymwneud â thir mewn ardal benodedig,

ac yn yr is-baragraff hwn ystyr "penodedig" yw a bennir yn yr archiad.

(4) O leiaf 28 o ddiwrnodau cyn diwedd y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 10, rhaid i'r awdurdod beri i gopi o'r hysbysiad gael ei arddangos mewn man amlwg—

(a) ar bob pen i gymaint o unrhyw lwybr troed, llwybr ceffylau neu gilffordd gyfyngedig ag sydd i'w gau neu ei wyro neu i'w chau neu ei gwyro, neu gymaint o unrhyw hawl tramwy ag sydd i'w ddiddymu, yn rhinwedd y gorchymyn,

(b) yn swyddfeydd llywodraeth leol yn ardal leol y tir y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac

(c) mewn unrhyw fannau eraill y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn briodol.

(5) Gyda phob copi o'r hysbysiad a arddangosir o dan is-baragraff (4)(a) ar bob pen i gymaint o dramwyfa ag y mae'r gorchymyn yn effeithio arni, rhaid arddangos plan sy'n dangos effaith gyffredinol y gorchymyn i'r graddau y mae'n ymwneud â'r dramwyfa honno.

Service and display of notice of order

11 (1) At least 28 days before the end of the period specified in the notice published under paragraph 10, the authority must—

(a) serve copies of the notice and order on the persons mentioned in sub-paragraph (2), and

(b) serve a copy of the notice on every person who has made a request under sub-paragraph (3) that applies to the order.

(2) The persons on whom copies of the notice and order must be served under sub-paragraph (1)(a) are—

(a) every owner, occupier and tenant of any of the land to which the order relates;

(b) every relevant local authority (other than the authority that made the order) whose area includes any of that land;

(c) any statutory undertaker to which any apparatus on that land belongs, or that uses any such apparatus, for the purposes of its undertaking;

(d) any other persons specified in regulations;

(e) any other persons the authority considers appropriate.

(3) Any person may, on paying any reasonable charge made by the authority, request the authority to give the person notice of all orders under sections 293 and 300 that—

(a) are made by the authority in a specified period,

(b) are of a specified description, and

(c) relate to land in a specified area,

and in this sub-paragraph "specified" means specified in the request.

(4) At least 28 days before the end of the period specified in the notice published under paragraph 10, the authority must cause a copy of the notice to be displayed in a prominent position—

(a) at the ends of so much of any footpath, bridleway or restricted byway as is to be stopped up or diverted, or so much of any right of way as is to be extinguished, by virtue of the order,

(b) at local government offices in the locality of the land to which the order relates, and

(c) at any other places the authority considers appropriate.

(5) With each copy of the notice that is displayed under sub-paragraph (4)(a) at the ends of so much of a way as is affected by the order, there must be displayed a plan showing the general effect of the order so far as it relates to that way.

(6) Yn y paragraff hwn—

ystyr "awdurdod lleol perthnasol" ("*relevant local authority*") yw—

(a) o ran ardal yng Nghymru—

(i) cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol;

(ii) awdurdod Parc Cenedlaethol;

(iii) bwrdd cydgynllunio;

(iv) cyngor cymuned;

(b) o ran ardal yn Lloegr—

(i) cyngor sir;

(ii) cyngor dosbarth;

(iii) awdurdod Parc Cenedlaethol;

(iv) bwrdd cydgynllunio a gyfansoddwyd o dan adran 2 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8);

(v) cyngor plwyf neu gyfarfod plwyf ar gyfer plwyf nad oes ganddo gyngor ar wahân;

(vi) awdurdod tân ac achub a grëwyd drwy orchymyn o dan adran 4A o Ddeddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (p. 21);

(vii) bwrdd ffyniant economaidd neu awdurdod cyfun a sefydlir o dan Ran 6 o Ddeddf Democratiaeth Leol, Datblygu Economaidd ac Adeiladu 2009 (p. 20), neu awdurdod sir cyfun a sefydlwyd o dan Bennod 1 o Ran 2 o Ddeddf Ffyniant Bro ac Adfywio 2023 (p. 55);

ystyr "swyddfeydd llywodraeth leol" ("*local government offices*") yw swyddfeydd neu adeiladau awdurdod lleol perthnasol;

nid yw "tenant" ("*tenant*") yn cynnwys—

(a) tenant am fis neu lai;

(b) tenant statudol o fewn yr ystyr a roddir i "statutory tenant" yn Neddf Rhenti 1977 (p. 42) (gweler adran 2 o'r Ddeddf honno).

Cadarnhau gorchymyn fel gorchymyn diwrthwynebiad

12 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—

(a) os na chyflwynir unrhyw sylwadau ac os na wneir unrhyw wrthwynebiadau mewn perthynas â gorchymyn yn unol â'r hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 10, neu

(b) os cyflwynir sylwadau neu os gwneir gwrthwynebiadau ond maent i gyd yn cael eu tynnu'n ôl.

(2) Caiff yr awdurdod a wnaeth y gorchymyn gadarnhau'r gorchymyn ei hun yn hytrach na'i gyflwyno i Weinidogion Cymru.

(3) Rhaid i'r awdurdod gadarnhau'r gorchymyn heb unrhyw addasiadau.

(6) In this paragraph—

"local government offices" ("*swyddfeydd llywodraeth leol*") means offices or buildings of a relevant local authority;

"relevant local authority" ("*awdurdod lleol perthnasol*") means—

(a) in relation to an area in Wales—

(i) a county council or county borough council;

(ii) a National Park authority;

(iii) a joint planning board;

(iv) a community council;

(b) in relation to an area in England—

(i) a county council;

(ii) a district council;

(iii) a National Park authority;

(iv) a joint planning board constituted under section 2 of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8);

(v) a parish council or the parish meeting of a parish that does not have a separate council;

(vi) a fire and rescue authority created by an order under section 4A of the Fire and Rescue Services Act 2004 (c. 21);

(vii) an economic prosperity board or combined authority established under Part 6 of the Local Democracy, Economic Development and Construction Act 2009 (c. 20), or a combined county authority established under Chapter 1 of Part 2 of the Levelling-up and Regeneration Act 2023 (c. 55);

"tenant" ("*tenant*") does not include—

(a) a tenant for a month or less;

(b) a statutory tenant within the meaning of the Rent Act 1977 (c. 42) (see section 2 of that Act).

Confirmation of order as unopposed order

12 (1) This paragraph applies if—

(a) no representations or objections are made in relation to an order in accordance with the notice published under paragraph 10, or

(b) representations or objections are made but they are all withdrawn.

(2) The authority that made the order may confirm the order itself instead of submitting it to the Welsh Ministers.

(3) The authority must confirm the order without any modifications.

Ystyried gwrthwynebiadau

13 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys os—

(a) cyflwynir unrhyw sylwadau neu os gwneir unrhyw wrthwynebiadau mewn perthynas â gorchymyn yn unol â'r hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 10, a

(b) nad yw'r sylw neu'r gwrthwynebiad yn cael ei dynnu'n ôl.

(2) Os cyflwynwyd y sylw neu os gwnaed y gwrthwynebiad gan awdurdod lleol, rhaid i Weinidogion Cymru beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal cyn cadarnhau'r gorchymyn.

(3) Os cyflwynwyd y sylw neu os gwnaed y gwrthwynebiad gan unrhyw berson arall, rhaid i Weinidogion Cymru, cyn cadarnhau'r gorchymyn, naill ai—

(a) peri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal, neu

(b) rhoi cyfle i unrhyw berson y cyflwynwyd sylw neu y gwnaed gwrthwynebiad ganddo yn unol â'r hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 10 ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl, gael gwrandawiad gan arolygydd.

(4) Cyn cadarnhau'r gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru ystyried adroddiad y person a benodir o dan is-baragraff (2) neu (3) i gynnal yr ymchwiliad neu i wrando ar sylwadau neu wrthwynebiadau.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru gadarnhau'r gorchymyn gydag addasiadau neu hebddynt.

(6) Ond ni chânt addasu gorchymyn fel ei fod yn effeithio ar dir nad oedd y gorchymyn fel y'i cyflwynwyd iddynt yn effeithio arno oni bai eu bod wedi cydymffurfio â'r darpariaethau a ganlyn yn y paragraff hwn.

(7) Rhaid i Weinidogion Cymru roi cymaint o hysbysiad ag y maent yn ystyried ei fod yn briodol o'u cynnig i addasu'r gorchymyn.

(8) Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod y caniateir cyflwyno sylwadau neu wneud gwrthwynebiadau mewn perthynas â'r addasiad arfaethedig ynddo, a'r modd y caniateir gwneud hynny.

(9) Rhaid i'r cyfnod a bennir yn yr hysbysiad fod o leiaf 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â thrannoeth y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad am y tro cyntaf.

(10) Os cyflwynir unrhyw sylw neu y gwneir unrhyw wrthwynebiad mewn perthynas â'r addasiad arfaethedig yn unol â'r hysbysiad ac nad yw'n cael ei dynnu'n ôl, rhaid i Weinidogion Cymru naill ai—

(a) peri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal, neu

(b) rhoi cyfle i unrhyw berson y cyflwynwyd sylw neu y gwnaed gwrthwynebiad ganddo yn unol â'r hysbysiad ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl gael gwrandawiad gan arolygydd.

(11) Cyn cadarnhau'r gorchymyn gyda'r addasiad arfaethedig, rhaid i Weinidogion Cymru ystyried adroddiad y person a benodir i gynnal yr ymchwiliad neu wrando ar sylwadau neu wrthwynebiadau.

(12) Yn is-baragraff (2) mae "awdurdod lleol" yn cynnwys—

(a) awdurdod lleol, o fewn yr ystyr a roddir i "local authority" gan adran 336(1) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8), ar gyfer ardal yn Lloegr, a

(b) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yn Lloegr.

Consideration of objections

13 (1) This paragraph applies if—

(a) any representation or objection is made in relation to an order in accordance with the notice published under paragraph 10, and

(b) the representation or objection is not withdrawn.

(2) If the representation or objection was made by a local authority, the Welsh Ministers must cause a local inquiry to be held before confirming the order.

(3) If the representation or objection was made by any other person, the Welsh Ministers must, before confirming the order, either—

(a) cause a local inquiry to be held, or

(b) give an opportunity to be heard by an inspector to any person by whom a representation or objection has been made in accordance with the notice published under paragraph 10 and not withdrawn.

(4) Before confirming the order, the Welsh Ministers must consider the report of the person appointed under sub-paragraph (2) or (3) to hold the inquiry or to hear representations or objections.

(5) The Welsh Ministers may confirm the order with or without modifications.

(6) But they may not modify an order so that it affects land that was not affected by the order as submitted to them unless they have complied with the following provisions of this paragraph.

(7) The Welsh Ministers must give such notice as they consider appropriate of their proposal to modify the order.

(8) The notice must specify the period within which, and the way in which, representations or objections may be made in relation to the proposed modification.

(9) The period specified in the notice must be at least 28 days beginning with the day after the day the notice is first published.

(10) If any representation or objection is made in relation to the proposed modification in accordance with the notice and is not withdrawn, the Welsh Ministers must either—

(a) cause a local inquiry to be held, or

(b) give an opportunity to be heard by an inspector to any person by whom a representation or objection has been made in accordance with the notice and not withdrawn.

(11) Before confirming the order with the proposed modification, the Welsh Ministers must consider the report of the person appointed to hold the inquiry or hear representations or objections.

(12) In sub-paragraph (2) "local authority" includes—

(a) a local authority, within the meaning given by section 336(1) of the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8), for an area in England, and

(b) a National Park authority for a National Park in England.

Penderfyniadau i gael eu gwneud gan arolygwyr

14 (1) Mae penderfyniad o dan baragraff 13 i'w wneud gan arolygydd yn hytrach na chan Weinidogion Cymru oni bai—

(a) bod yr achos o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau, neu

(b) bod Gweinidogion Cymru yn cyfarwyddo bod y penderfyniad i'w wneud ganddynt hwy yn hytrach na chan arolygydd.

(2) Mae penderfyniad a wneir gan arolygydd i'w drin fel penderfyniad Gweinidogion Cymru.

(3) Rhaid i gyfarwyddyd o dan is-baragraff (1)(b) ddatgan y rhesymau dros ei roi a rhaid ei gyflwyno i—

(a) yr arolygydd (os oes un) a benodir i wneud y penderfyniad,

(b) yr awdurdod a wnaeth y gorchymyn, ac

(c) unrhyw berson y cyflwynwyd sylw neu y gwnaed gwrthwynebiad ganddo yn unol â'r hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 10 ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl.

(4) Ar unrhyw adeg cyn i arolygydd wneud penderfyniad, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) dirymu penodiad yr arolygydd, a

(b) penodi arolygydd arall ("arolygydd newydd") i wneud y penderfyniad.

(5) Pan fo penderfyniad i'w wneud, yn rhinwedd is-baragraff (1)(b) neu (4), gan Weinidogion Cymru neu arolygydd newydd yn hytrach na'r arolygydd a benodwyd gyntaf i'w wneud, mae unrhyw beth a wneir gan yr arolygydd cyntaf neu mewn perthynas ag ef i'w drin fel pe bai wedi ei wneud gan, neu mewn perthynas â, Gweinidogion Cymru neu'r arolygydd newydd (yn ôl y digwydd).

Darpariaeth arbennig ynghylch gorchmynion o dan adran 293 sy'n effeithio ar ymgymerwyr statudol

15 (1) Mae gorchymyn o dan adran 293 yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru os—

(a) yw ymgymerwr statudol yn gwrthwynebu'r gorchymyn yn unol â'r hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 10, neu'n gwrthwynebu addasiad yn unol â hysbysiad a gyhoeddir o dan baragraff 13, ac nad yw'r gwrthwynebiad yn cael ei dynnu'n ôl, a

(b) yw'r ymgymerwr yn gwneud y gwrthwynebiad ar y sail bod y gorchymyn yn darparu (neu fel y'i haddesir y byddai'n darparu) ar gyfer creu hawl tramwy cyhoeddus dros dir a orchuddir gan waith a ddefnyddir at ddibenion ei ymgymeriad neu dros gwrtil tir o'r fath.

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru gadarnhau gorchymyn o dan adran 293 sy'n diddymu hawl tramwy dros dir lle mae unrhyw gyfarpar sy'n eiddo i ymgymerwr statudol neu a ddefnyddir ganddo at ddibenion ei ymgymeriad, oni bai bod yr ymgymerwr wedi cydsynio i gadarnhau'r gorchymyn.

(3) Ni chaniateir atal cydsyniad yn afresymol.

(4) Caniateir rhoi cydsyniad yn ddarostyngedig i'r amod bod rhaid i'r gorchymyn gynnwys darpariaethau sy'n rhesymol ofynnol gan ymgymerwr i'w ddiogelu.

Decisions to be made by inspectors

14 (1) A decision under paragraph 13 is to be made by an inspector instead of by the Welsh Ministers unless—

(a) the case is of a description specified in regulations, or

(b) the Welsh Ministers direct that the decision is to be made by them instead of by an inspector.

(2) A decision made by an inspector is to be treated as the decision of the Welsh Ministers.

(3) A direction under sub-paragraph (1)(b) must state the reasons for which it is given and must be served on—

(a) the inspector (if any) appointed to make the decision,

(b) the authority that made the order, and

(c) any person by whom a representation or objection has been made in accordance with the notice published under paragraph 10 and not withdrawn.

(4) At any time before an inspector has made a decision, the Welsh Ministers may—

(a) revoke the inspector's appointment, and

(b) appoint another inspector (a "new inspector") to make the decision.

(5) Where by virtue of sub-paragraph (1)(b) or (4) a decision is to be made by the Welsh Ministers or a new inspector instead of by the inspector who was first appointed to make it, anything done by or in relation to the first inspector is to be treated as having been done by or in relation to the Welsh Ministers or the new inspector (as the case may be).

Special provision about orders under section 293 affecting statutory undertakers

15 (1) An order under section 293 is subject to special Senedd procedure if—

(a) a statutory undertaker objects to the order in accordance with the notice published under paragraph 10, or objects to a modification in accordance with a notice published under paragraph 13, and the objection is not withdrawn, and

(b) the undertaker makes the objection on the ground that the order provides (or as modified would provide) for the creation of a public right of way over land covered by works used for the purposes of its undertaking or over the curtilage of such land.

(2) The Welsh Ministers may not confirm an order under section 293 that extinguishes a right of way over land on which there is any apparatus belonging to or used by a statutory undertaker for the purposes of its undertaking, unless the undertaker has consented to the confirmation of the order.

(3) Consent must not be unreasonably withheld.

(4) Consent may be given subject to the condition that the order must include provisions that the undertaker reasonably requires for its protection.

(5) Os bydd cwestiwn yn codi o dan y paragraff hwn ynghylch a yw atal cydsyniad yn afresymol, neu a yw unrhyw ofyniad gan ymgymerwr statudol yn rhesymol, mae'r cwestiwn i'w benderfynu gan y Gweinidog priodol.

Hysbysiad o gadarnhau gorchymyn

16 (1) Cyn gynted â phosibl ar ôl i orchymyn gael ei gadarnhau, rhaid i'r awdurdod a wnaeth y gorchymyn gydymffurfio â'r darpariaethau a ganlyn yn y paragraff hwn.

(2) Rhaid i'r awdurdod gyhoeddi hysbysiad bod y gorchymyn wedi ei gadarnhau mewn o leiaf un papur newydd sy'n cylchredeg yn yr ardal berthnasol.

(3) Rhaid i'r hysbysiad—

(a) datgan effaith gyffredinol y gorchymyn;

(b) enwi man yn yr ardal berthnasol—

(i) lle mae copi o'r gorchymyn a gadarnhawyd ar gael i'r cyhoedd edrych arno yn rhad ac am ddim ar bob adeg resymol, a

(ii) lle caniateir cael copïau o'r gorchymyn am dâl rhesymol ar bob adeg resymol.

(4) Rhaid i'r awdurdod gyflwyno copi o'r hysbysiad i bob person—

(a) a oedd â hawlogaeth i gael copi o hysbysiad wedi ei gyflwyno iddo o dan baragraff 11, a

(b) sydd wedi anfon archiad i'r awdurdod i gael hysbysiad wedi ei gyflwyno iddo, gan bennu cyfeiriad ar gyfer ei gyflwyno.

(5) Rhaid i'r awdurdod gynnwys copi o'r gorchymyn a gadarnhawyd gyda phob copi o'r hysbysiad y mae is-baragraff (4) yn ei gwneud yn ofynnol iddo ei gyflwyno i—

(a) person yr oedd yn ofynnol iddo gyflwyno copi o hysbysiad iddo yn rhinwedd paragraff 11(2)(a), (b) neu (c), a

(b) yn achos gorchymyn a gadarnhawyd gydag addasiadau, person yr oedd yn ofynnol iddo gyflwyno copi o hysbysiad iddo yn rhinwedd paragraff 11(2)(d) neu (e).

(6) Rhaid i'r awdurdod beri i gopïau o'r hysbysiad bod y gorchymyn wedi ei gadarnhau gael eu harddangos yn y ffyrdd a ddisgrifir ym mharagraff 11(4).

Hysbysiad o benderfyniad i beidio â chadarnhau gorchymyn

17 Cyn gynted â phosibl ar ôl gwneud penderfyniad i beidio â chadarnhau gorchymyn, rhaid i'r awdurdod a wnaeth y gorchymyn gyflwyno hysbysiad o'r penderfyniad i bob person y mae paragraff 11 yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod gyflwyno hysbysiad iddo.

Hysbysiad bod gorchymyn wedi dod i rym

18 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo gorchymyn yn dod i rym ac eithrio—

(a) ar y diwrnod y caiff ei gadarnhau, neu

(b) ar ddiwedd cyfnod a bennir yn y gorchymyn sy'n dechrau â'r diwrnod hwnnw.

(5) If a question arises under this paragraph about whether the withholding of consent is unreasonable, or whether any requirement of a statutory undertaker is reasonable, the question is to be determined by the appropriate Minister.

Notice of confirmation of order

16 (1) As soon as possible after an order is confirmed, the authority that made the order must comply with the following provisions of this paragraph.

(2) The authority must publish notice that the order has been confirmed in at least one newspaper circulating in the relevant area.

(3) The notice must—

(a) state the general effect of the order;

(b) name a place in the relevant area where—

(i) a copy of the confirmed order is available for public inspection free of charge at all reasonable times, and

(ii) copies of the order may be obtained for a reasonable charge at all reasonable times.

(4) The authority must serve a copy of the notice on every person who—

(a) was entitled to be served with a copy of a notice under paragraph 11, and

(b) has sent the authority a request to be served, specifying an address for service.

(5) The authority must include a copy of the confirmed order with each copy of the notice that sub-paragraph (4) requires it to serve on—

(a) a person on whom it was required to serve a copy of a notice by virtue of paragraph 11(2)(a), (b) or (c), and

(b) in the case of an order that has been confirmed with modifications, a person on whom it was required to serve a copy of a notice by virtue of paragraph 11(2)(d) or (e).

(6) The authority must cause copies of the notice that the order has been confirmed to be displayed in the ways described in paragraph 11(4).

Notice of decision not to confirm order

17 As soon as possible after a decision is made not to confirm an order, the authority that made the order must serve notice of the decision on every person on whom paragraph 11 required it to serve a notice.

Notice that order has come into force

18 (1) This paragraph applies where an order comes into force otherwise than—

(a) on the day it is confirmed, or

(b) at the end of a period specified in the order that begins with that day.

(2) Cyn gynted â phosibl ar ôl i'r gorchymyn ddod i rym, rhaid i'r awdurdod a wnaeth y gorchymyn gyhoeddi hysbysiad ei fod wedi dod i rym mewn o leiaf un papur newydd sy'n cylchredeg yn yr ardal berthnasol.

Pŵer i wneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn

19 Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn mewn cysylltiad â gwneud gorchmynion, cyflwyno gorchmynion a chadarnhau gorchmynion o dan adrannau 293 a 300.

Dehongli

20 Yn y Rhan hon mae i "yr ardal berthnasol" yr ystyr a roddir gan baragraff 10(4).

(2) As soon as possible after the order comes into force, the authority that made the order must publish notice that it has come into force in at least one newspaper circulating in the relevant area.

Power to make further provision about procedure

19 Regulations may make further provision about the procedure to be followed in connection with the making, submission and confirmation of orders under sections 293 and 300.

Interpretation

20 In this Part "the relevant area" has the meaning given by paragraph 10(4).

ATODLEN 18

(a gyflwynir gan adrannau 315(7), 317(8) a 318(5))

GORCHMYNION SY'N YMWNEUD AG YMGYMERWYR STATUDOL A GWEITHREDWYR RHWYDWAITH

RHAN 1

DARPARIAETH ATODOL YNGHYLCH GORCHMYNION I DDOD Â HAWLIAU DROS DIR YMGYMERWYR STATUDOL A GWEITHREDWYR RHWYDWAITH I BEN ETC.

Darpariaeth atodol ynghylch gorchmynion o dan adran 315(3)

1 (1) Mae'r paragraff hwn yn gwneud darpariaeth ynghylch gorchmynion o dan adran 315(3).

(2) Cyn gwneud gorchymyn, rhaid i'r Gweinidogion roi cyfle i'r ymgymerwr neu'r gweithredwr y cyflwynwyd yr hysbysiad symud ymaith iddo i wrthwynebu'r cais am y gorchymyn.

(3) Pan fo'r ymgymerwr neu'r gweithredwr yn gwneud gwrthwynebiad, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i'r Gweinidogion—

(a) ystyried y gwrthwynebiad;

(b) rhoi cyfle i'r ymgymerwr neu'r gweithredwr i ymddangos gerbron person a benodir gan y Gweinidogion a chael gwrandawiad ganddo;

(c) rhoi cyfle i'r awdurdod lleol neu'r ymgymerwr statudol a gyflwynodd yr hysbysiad symud ymaith i gael gwrandawiad ar yr un achlysur.

(4) Caniateir gwneud y gorchymyn naill ai ar y telerau a nodir yn y cais am y gorchymyn neu gydag addasiadau.

(5) Yn y paragraff hwn ystyr "y Gweinidogion" yw Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol.

Darpariaeth atodol ynghylch gorchmynion o dan adran 315(4)

2 (1) Mae'r paragraff hwn yn gwneud darpariaeth ynghylch gorchmynion o dan adran 315(4).

(2) Cyn gwneud gorchymyn, rhaid i'r Gweinidogion—

(a) llunio drafft o'r gorchymyn, a

(b) rhoi cyfle i'r ymgymerwr neu'r gweithredwr y cyflwynwyd yr hysbysiad symud ymaith iddo i wrthwynebu'r cynnig i wneud y gorchymyn.

(3) Pan fo'r ymgymerwr neu'r gweithredwr yn gwneud gwrthwynebiad, cyn gwneud y gorchymyn rhaid i'r Gweinidogion—

(a) ystyried y gwrthwynebiad;

(b) rhoi cyfle i'r ymgymerwr neu'r gweithredwr i ymddangos gerbron person a benodir gan y Gweinidogion a chael gwrandawiad ganddo.

(4) Caniateir gwneud y gorchymyn naill ai ar y telerau a nodir yn y gorchymyn drafft neu gydag addasiadau.

SCHEDULE 18

(introduced by sections 315(7), 317(8) and 318(5))

ORDERS RELATING TO STATUTORY UNDERTAKERS AND NETWORK OPERATORS

PART 1

SUPPLEMENTARY PROVISION ABOUT ORDERS TO END RIGHTS OVER LAND ETC. OF STATUTORY UNDERTAKERS AND NETWORK OPERATORS

Supplementary provision about orders under section 315(3)

1 (1) This paragraph makes provision about orders under section 315(3).

(2) Before making an order, the Ministers must give the undertaker or operator on whom the removal notice was served an opportunity to object to the application for the order.

(3) Where the undertaker or operator makes an objection, before making the order the Ministers must—

(a) consider the objection;

(b) give the undertaker or operator an opportunity to appear before and be heard by a person appointed by the Ministers;

(c) give the local authority or statutory undertaker that served the removal notice an opportunity to be heard on the same occasion.

(4) The order may be made either on the terms set out in the application for the order or with modifications.

(5) In this paragraph "the Ministers" means the Welsh Ministers and the appropriate Minister.

Supplementary provision about orders under section 315(4)

2 (1) This paragraph makes provision about orders under section 315(4).

(2) Before making an order, the Ministers must—

(a) prepare a draft of the order, and

(b) give the undertaker or operator on whom the removal notice was served an opportunity to object to the proposal to make the order.

(3) Where the undertaker or operator makes an objection, before making the order the Ministers must—

(a) consider the objection;

(b) give the undertaker or operator an opportunity to appear before and be heard by a person appointed by the Ministers.

(4) The order may be made either on the terms set out in the draft order or with modifications.

(5) Yn y paragraff hwn ystyr "y Gweinidogion" yw'r adran o'r llywodraeth a gyflwynodd yr hysbysiad symud ymaith a'r Gweinidog priodol.

RHAN 2

Y WEITHDREFN AR GYFER GWNEUD GORCHMYNION I ESTYN NEU ADDASU SWYDDOGAETHAU YMGYMERWYR STATUDOL

Gofyniad i roi cyhoeddusrwydd i sylw a gyflwynir o dan adran 317(1)

3 (1) Cyn gynted â phosibl ar ôl cyflwyno sylw a grybwyllir yn adran 317(1), rhaid i ymgymerwr statudol, awdurdod lleol neu adran o'r llywodraeth—

(a) cyhoeddi hysbysiad o'r sylw, a

(b) os yw'n cael ei gyfarwyddo i wneud hynny gan Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol, gyflwyno copi o'r hysbysiad i bob person a bennir, neu sydd o ddisgrifiad a bennir, yn y cyfarwyddyd.

(2) Rhaid i hysbysiad o dan y paragraff hwn—

(a) cael ei gyhoeddi ar y ffurf ac yn y ffordd a bennir mewn cyfarwyddyd a roddir gan Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol,

(b) rhoi unrhyw wybodaeth am y materion y mae'r sylw yn ymwneud â hwy a bennir mewn cyfarwyddyd o'r fath,

(c) datgan y caniateir gwneud gwrthwynebiad i wneud gorchymyn ar y sylw i Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol, a

(d) pennu ym mha ffordd, ac o fewn pa gyfnod, y caniateir gwneud gwrthwynebiad.

Gofynion ar gyfer gwrthwynebiad i wneud gorchymyn

4 Rhaid i wrthwynebiad i wneud gorchymyn o dan adran 317—

(a) cael ei wneud yn y ffordd, ac o fewn y cyfnod, a bennir yn yr hysbysiad o dan baragraff 3, a

(b) cynnwys datganiad o sail y gwrthwynebiad (naill ai yn y gwrthwynebiad neu mewn dogfen a gynhwysir gydag ef).

Effaith gwneud gwrthwynebiad i wneud gorchymyn

5 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo gwrthwynebiad i wneud gorchymyn o dan adran 317 wedi ei wneud yn unol â pharagraff 4 ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl.

(2) Wrth ystyried a ddylid gwneud gorchymyn—

(a) rhaid i Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol ystyried sail y gwrthwynebiad a nodir yn y datganiad a gynhwysir yn y gwrthwynebiad neu mewn dogfen a gynhwysir gydag ef ("y datganiad gwreiddiol"), a

(b) caiff Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol ei gwneud yn ofynnol i'r gwrthwynebydd gyflwyno datganiad pellach o fewn cyfnod penodedig sy'n ymwneud ag unrhyw un neu ragor o'r materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy ("datganiad pellach").

(5) In this paragraph "the Ministers" means the government department that served the removal notice and the appropriate Minister.

PART 2

PROCEDURE FOR MAKING ORDERS TO EXTEND OR MODIFY STATUTORY UNDERTAKERS' FUNCTIONS

Requirement to publicise a representation made under section 317(1)

3 (1) As soon as possible after making a representation mentioned in section 317(1), a statutory undertaker, a local authority or a government department—

(a) must publish notice of the representation, and

(b) if directed to do so by the Welsh Ministers and the appropriate Minister, must serve a copy of the notice on each person specified, or of a description specified, in the direction.

(2) A notice under this paragraph must—

(a) be published in such a form and way as may be specified in a direction given by the Welsh Ministers and the appropriate Minister,

(b) give such information about the matters to which the representation relates as may be specified in such a direction,

(c) state that an objection to the making of an order on the representation may be made to the Welsh Ministers and the appropriate Minister, and

(d) specify the way in which, and the period within which, an objection may be made.

Requirements for objection to making of order

4 An objection to the making of an order under section 317 must—

(a) be made in the way, and within the period, specified in the notice under paragraph 3, and

(b) include a statement of the grounds of the objection (either in the objection or in a document included with it).

Effect of objection being made to making of order

5 (1) This paragraph applies where an objection to the making of an order under section 317 has been made in accordance with paragraph 4 and not withdrawn.

(2) In considering whether to make an order, the Welsh Ministers and the appropriate Minister—

(a) must consider the grounds of the objection set out in the statement that was included in the objection or in a document included with it ("the original statement"), and

(b) may require the objector to submit within a specified period a further statement relating to any of the matters to which the objection relates (a "further statement").

(3) Ond nid yw is-baragraff (2) yn gymwys os yw—

(a) Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn penderfynu, heb roi sylw i'r gwrthwynebiad, beidio â gwneud y gorchymyn, neu

(b) Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn penderfynu gwneud addasiad y mae'r gwrthwynebydd yn cytuno ei fod yn bodloni'r gwrthwynebiad.

(4) I'r graddau y mae Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol wedi eu bodloni, ar ôl ystyried sail y gwrthwynebiad a nodir yn y datganiad gwreiddiol ac mewn unrhyw ddatganiad pellach, fod y gwrthwynebiad yn ymwneud â mater y gellir ymdrin ag ef wrth asesu digolledi, cânt ddiystyru'r gwrthwynebiad.

(5) Os yw—

(a) Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol wedi eu bodloni, ar ôl ystyried sail y gwrthwynebiad a nodir yn y datganiad gwreiddiol ac mewn unrhyw ddatganiad pellach, eu bod yn gwybod digon am y materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy, neu

(b) gwrthwynebydd yn methu â chyflwyno datganiad pellach o fewn cyfnod penodedig fel sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol,

caiff Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol benderfynu a ddylid gwneud y gorchymyn heb gynnal ymchwiliad pellach i'r materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy.

(6) Os nad yw is-baragraff (4) na (5) yn gymwys, cyn penderfynu a ddylid gwneud y gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol roi cyfle i'r gwrthwynebydd i ymddangos gerbron person a benodir ganddynt a chael gwrandawiad ganddo.

(7) Os yw'r gwrthwynebydd yn manteisio ar y cyfle hwnnw, rhaid i Weinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol roi cyfle i bob un o'r personau a ganlyn i gael gwrandawiad ar yr un achlysur—

(a) yr awdurdod a gyflwynodd y sylw a grybwyllir yn adran 317(1), a

(b) unrhyw berson arall y maent yn ystyried ei fod yn briodol.

(8) Er gwaethaf darpariaethau blaenorol y paragraff hwn, os yw Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn ystyried bod angen ymchwilio i'r materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy mewn ymchwiliad lleol cyn iddynt benderfynu a ddylid gwneud gorchymyn, rhaid iddynt beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal.

(9) Pan fo Gweinidogion Cymru a'r Gweinidog priodol yn penderfynu peri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal, nid yw'n ofynnol iddynt gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o ofynion is-baragraffau (2), (6) a (7) na chydymffurfiwyd â hwy ar adeg y penderfyniad hwnnw.

Y weithdrefn ar gyfer cymeradwyo gorchymyn

6 Mae gorchymyn o dan adran 317—

(a) pan y'i gwneir gan Weinidogion Cymru ac un o Weinidog y Goron, yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru a gweithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig, a

(3) But sub-paragraph (2) does not apply if—

(a) the Welsh Ministers and the appropriate Minister decide, without having regard to the objection, not to make the order, or

(b) the Welsh Ministers and the appropriate Minister decide to make a modification that the objector agrees meets the objection.

(4) In so far as the Welsh Ministers and the appropriate Minister are satisfied, after considering the grounds of the objection set out in the original statement and in any further statement, that the objection relates to a matter that can be dealt with in the assessment of compensation, they may disregard the objection.

(5) If—

(a) the Welsh Ministers and the appropriate Minister are satisfied, after considering the grounds of the objection set out in the original statement and in any further statement, that they are sufficiently informed about the matters to which the objection relates, or

(b) an objector fails to submit a further statement within a specified period as required by the Welsh Ministers and the appropriate Minister,

the Welsh Ministers and the appropriate Minister may decide whether to make the order without carrying out further investigation into the matters to which the objection relates.

(6) If neither sub-paragraph (4) nor (5) applies, before deciding whether to make the order, the Welsh Ministers and the appropriate Minister must give the objector an opportunity to appear before and be heard by a person appointed by them.

(7) If the objector takes that opportunity, the Welsh Ministers and the appropriate Minister must give each of the following persons the opportunity to be heard on the same occasion—

(a) the authority that made the representation mentioned in section 317(1), and

(b) any other person they consider appropriate.

(8) Despite the previous provisions of this paragraph, if the Welsh Ministers and the appropriate Minister consider that the matters to which the objection relates require investigation at a local inquiry before they decide whether to make an order, they must cause a local inquiry to be held.

(9) Where the Welsh Ministers and the appropriate Minister decide to cause a local inquiry to be held, they are not required to comply with any of the requirements of sub-paragraphs (2), (6) and (7) that have not been complied with at the time of that decision.

Procedure for approving order

6 An order under section 317—

(a) where made by the Welsh Ministers and a Minister of the Crown, is subject to special Senedd procedure and special parliamentary procedure, and

(b) pan y'i gwneir gan Weinidogion Cymru yn unig (gweler adran 308(2)(b)), yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru.

RHAN 3

Y WEITHDREFN AR GYFER GWNEUD GORCHMYNION I RYDDHAU YMGYMERWYR STATUDOL O RWYMEDIGAETHAU ANYMARFEROL

Gofyniad i roi cyhoeddusrwydd i sylw a gyflwynir o dan adran 318(1)

7 (1) Caiff y Gweinidog priodol gyfarwyddo ymgymerwr statudol sy'n cyflwyno sylw a grybwyllir yn adran 318(1) i roi cyhoeddusrwydd i'r sylw yn y naill neu'r llall o'r ffyrdd a ganlyn neu'r ddwy ffordd—

(a) drwy gyhoeddi hysbysiad;

(b) drwy gyflwyno copi o'r hysbysiad i bob person a bennir, neu sydd o ddisgrifiad a bennir, yn y cyfarwyddyd.

(2) Rhaid i ymgymerwr statudol gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd a roddir iddo o dan is-baragraff (1) cyn gynted â phosibl ar ôl cyflwyno'r sylw y mae'r cyfarwyddyd yn ymwneud ag ef.

(3) Rhaid i hysbysiad o dan y paragraff hwn—

(a) cael ei gyhoeddi ar y ffurf ac yn y ffordd a bennir mewn cyfarwyddyd a roddir gan y Gweinidog priodol,

(b) rhoi unrhyw wybodaeth am y materion y mae'r sylw yn ymwneud â hwy a bennir mewn cyfarwyddyd o'r fath,

(c) datgan y caniateir gwneud gwrthwynebiad i wneud gorchymyn ar y sylw i'r Gweinidog priodol, a

(d) pennu ym mha ffordd, ac o fewn pa gyfnod, y caniateir gwneud gwrthwynebiad.

Gofynion ar gyfer gwrthwynebiad i wneud gorchymyn

8 Rhaid i wrthwynebiad i wneud gorchymyn o dan adran 318—

(a) cael ei wneud yn y ffordd, ac o fewn y cyfnod, a bennir yn yr hysbysiad o dan baragraff 7, a

(b) cynnwys datganiad o sail y gwrthwynebiad (naill ai yn y gwrthwynebiad neu mewn dogfen a gynhwysir gydag ef).

Effaith gwneud gwrthwynebiad i wneud gorchymyn

9 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo gwrthwynebiad i wneud gorchymyn o dan adran 318 wedi ei wneud yn unol â pharagraff 8 ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl.

(2) Wrth ystyried a ddylid gwneud gorchymyn—

(a) rhaid i'r Gweinidog priodol ystyried sail y gwrthwynebiad a nodir yn y datganiad a gynhwysir yn y gwrthwynebiad neu mewn dogfen a gynhwysir gydag ef ("y datganiad gwreiddiol"), a

(b) where made by the Welsh Ministers alone (see section 308(2)(b)), is subject to special Senedd procedure.

PART 3

PROCEDURE FOR MAKING ORDERS TO RELIEVE STATUTORY UNDERTAKERS OF IMPRACTICABLE OBLIGATIONS

Requirement to publicise a representation made under section 318(1)

7 (1) The appropriate Minister may direct a statutory undertaker that makes a representation mentioned in section 318(1) to publicise the representation in either or both of the following ways—

(a) by publishing a notice;

(b) by serving a copy of the notice on each person specified, or of a description specified, in the direction.

(2) A statutory undertaker must comply with any direction given to it under sub-paragraph (1) as soon as possible after making the representation to which the direction relates.

(3) A notice under this paragraph must—

(a) be published in such a form and way as may be specified in a direction given by the appropriate Minister,

(b) give such information about the matters to which the representation relates as may be specified in such a direction,

(c) state that an objection to the making of an order on the representation may be made to the appropriate Minister, and

(d) specify the way in which, and the period within which, an objection may be made.

Requirements for objection to making of order

8 An objection to the making of an order under section 318 must—

(a) be made in the way, and within the period, specified in the notice under paragraph 7, and

(b) include a statement of the grounds of the objection (either in the objection or in a document included with it).

Effect of objection being made to making of order

9 (1) This paragraph applies where an objection to the making of an order under section 318 has been made in accordance with paragraph 8 and not withdrawn.

(2) In considering whether to make an order, the appropriate Minister—

(a) must consider the grounds of the objection set out in the statement that was included in the objection or in a document included with it ("the original statement"), and

(b) caiff y Gweinidog priodol ei gwneud yn ofynnol i'r gwrthwynebydd gyflwyno datganiad pellach o fewn cyfnod penodedig sy'n ymwneud ag unrhyw un neu ragor o'r materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy ("datganiad pellach").

(3) Ond nid yw is-baragraff (2) yn gymwys os yw—

(a) y Gweinidog priodol yn penderfynu, heb roi sylw i'r gwrthwynebiad, beidio â gwneud y gorchymyn, neu

(b) y Gweinidog priodol yn penderfynu gwneud addasiad y mae'r gwrthwynebydd yn cytuno ei fod yn bodloni'r gwrthwynebiad.

(4) I'r graddau y mae'r Gweinidog priodol wedi ei fodloni, ar ôl ystyried sail y gwrthwynebiad a nodir yn y datganiad gwreiddiol ac mewn unrhyw ddatganiad pellach, fod y gwrthwynebiad yn ymwneud â mater y gellir ymdrin ag ef wrth asesu digolledi ad, caiff y Gweinidog ddiystyru'r gwrthwynebiad.

(5) Os yw—

(a) y Gweinidog priodol wedi ei fodloni, ar ôl ystyried sail y gwrthwynebiad a nodir yn y datganiad gwreiddiol ac mewn unrhyw ddatganiad pellach, fod y Gweinidog priodol yn gwybod digon am y materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy, neu

(b) gwrthwynebydd yn methu â chyflwyno datganiad pellach o fewn cyfnod penodedig fel sy'n ofynnol gan y Gweinidog priodol,

caiff y Gweinidog priodol benderfynu a ddylid gwneud y gorchymyn heb gynnal ymchwiliad pellach i'r materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy.

(6) Os nad yw is-baragraff (4) na (5) yn gymwys, cyn penderfynu a ddylid gwneud y gorchymyn, rhaid i'r Gweinidog priodol roi cyfle i'r gwrthwynebydd i ymddangos gerbron person a benodir gan y Gweinidog priodol a chael gwrandawiad ganddo.

(7) Os yw'r gwrthwynebydd yn manteisio ar y cyfle hwnnw, rhaid i'r Gweinidog priodol roi cyfle i bob un o'r personau a ganlyn i gael gwrandawiad ar yr un achlysur—

(a) yr ymgymerwr a gyflwynodd y sylw a grybwyllir yn adran 318(1), a

(b) unrhyw berson arall y mae'r Gweinidog priodol yn ystyried ei fod yn briodol.

(8) Er gwaethaf darpariaethau blaenorol y paragraff hwn, os yw'r Gweinidog priodol yn ystyried bod angen ymchwilio i'r materion y mae'r gwrthwynebiad yn ymwneud â hwy mewn ymchwiliad lleol cyn i'r Gweinidog benderfynu a ddylid gwneud y gorchymyn, rhaid i'r Gweinidog beri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal.

(9) Pan fo'r Gweinidog priodol yn penderfynu peri i ymchwiliad lleol gael ei gynnal, nid yw'n ofynnol i'r Gweinidog gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o ofynion is-baragraffau (2), (6) a (7) na chydymffurfiwyd â hwy ar adeg y penderfyniad hwnnw.

Y weithdrefn yn Senedd Cymru neu Senedd y Deyrnas Unedig pan wneir gwrthwynebiad

10 (1) Pan fo gwrthwynebiad i wneud gorchymyn o dan adran 318 wedi ei wneud yn unol â pharagraff 8 ac nid yw wedi ei dynnu'n ôl cyn yr adeg berthnasol, mae'r gorchymyn—

(a) pan fo i'w wneud gan Weinidogion Cymru, yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd Cymru, a

(b) may require the objector to submit within a specified period a further statement relating to any of the matters to which the objection relates (a "further statement").

(3) But sub-paragraph (2) does not apply if—

(a) the appropriate Minister decides, without having regard to the objection, not to make the order, or

(b) the appropriate Minister decides to make a modification that the objector agrees meets the objection.

(4) In so far as the appropriate Minister is satisfied, after considering the grounds of the objection set out in the original statement and in any further statement, that the objection relates to a matter that can be dealt with in the assessment of compensation, the Minister may disregard the objection.

(5) If—

(a) the appropriate Minister is satisfied, after considering the grounds of the objection set out in the original statement and in any further statement, that the appropriate Minister is sufficiently informed about the matters to which the objection relates, or

(b) an objector fails to submit a further statement within a specified period as required by the appropriate Minister,

the appropriate Minister may decide whether to make the order without carrying out further investigation into the matters to which the objection relates.

(6) If neither sub-paragraph (4) nor (5) applies, before deciding whether to make the order, the appropriate Minister must give the objector an opportunity to appear before and be heard by a person appointed by the appropriate Minister.

(7) If the objector takes that opportunity, the appropriate Minister must give each of the following persons the opportunity to be heard on the same occasion—

(a) the undertaker that made the representation mentioned in section 318(1), and

(b) any other person the appropriate Minister considers appropriate.

(8) Despite the previous provisions of this paragraph, if the appropriate Minister considers that the matters to which the objection relates require investigation at a local inquiry before the Minister decides whether to make the order, the Minister must cause a local inquiry to be held.

(9) Where the appropriate Minister decides to cause a local inquiry to be held, the Minister is not required to comply with any of the requirements of sub-paragraphs (2), (6) and (7) that have not been complied with at the time of that decision.

Procedure in Senedd Cymru or UK Parliament where objection is made

10 (1) Where an objection to the making of an order under section 318 has been made in accordance with paragraph 8 and has not been withdrawn before the relevant time, the order is—

(a) where it is to be made by the Welsh Ministers, subject to special Senedd procedure, and

(b) pan gaiff ei wneud gan un o Weinidogion y Goron, yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig.

(2) Yn is-baragraff (1) ystyr "yr adeg berthnasol" yw—

(a) mewn perthynas â gorchmynion sydd i'w gwneud gan Weinidogion Cymru, yr adeg y mae Gweinidogion Cymru yn cydymffurfio â'r olaf o'r gofynion sy'n gymwys o dan baragraff 9;

(b) mewn perthynas â gorchmynion a wneir gan un o Weinidogion y Goron, yr adeg y gwneir y gorchymyn.

Rhoi cyhoeddusrwydd i orchymyn ar ôl iddo gael ei wneud

11 Yn syth ar ôl gwneud gorchymyn o dan adran 318, rhaid i'r Gweinidog priodol—

(a) cyhoeddi hysbysiad—

(i) sy'n datgan bod y gorchymyn wedi ei wneud, a

(ii) sy'n enwi man lle mae copi ohono ar gael i'r cyhoedd edrych arno ar bob adeg resymol, a

(b) cyflwyno copi o'r hysbysiad—

(i) i unrhyw berson a wnaeth wrthwynebiad yn unol â pharagraff 8 ac sydd wedi anfon archiad am hysbysiad at y Gweinidog priodol, gan bennu cyfeiriad ar gyfer ei gyflwyno, a

(ii) i unrhyw berson arall y mae'r Gweinidog priodol yn ystyried ei fod yn briodol.

Y dyddiad y mae gorchymyn yn cymryd effaith

12 (1) Mae gorchymyn o dan adran 318 yn cymryd effaith ar y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad am y tro cyntaf yn unol â pharagraff 11(a).

(2) Ond—

(a) nid yw is-baragraff (1) yn gymwys pan fo'r gorchymyn yn ddarostyngedig i weithdrefn arbennig Senedd y Deyrnas Unedig, a

(b) mae is-baragraff (1) yn ddarostyngedig i unrhyw orchymyn interim a wneir gan yr Uchel Lys o dan adran 377(7) i atal dros dro weithrediad y gorchymyn.

(b) where it is made by a Minister of the Crown, subject to special parliamentary procedure.

(2) In sub-paragraph (1) "the relevant time" means—

(a) in relation to orders to be made by the Welsh Ministers, the time at which the Welsh Ministers comply with the final requirement that applies under paragraph 9;

(b) in relation to orders made by a Minister of the Crown, the time at which the order is made.

Publicising order once made

11 Immediately after making an order under section 318, the appropriate Minister must—

(a) publish a notice—

(i) stating that the order has been made, and

(ii) naming a place where a copy of it is available for public inspection at all reasonable times, and

(b) serve a copy of the notice—

(i) on any person who made an objection in accordance with paragraph 8 and has sent a request for notice to the appropriate Minister, specifying an address for service, and

(ii) on any other person the appropriate Minister considers appropriate.

Date order takes effect

12 (1) An order under section 318 takes effect on the day the notice is first published in accordance with paragraph 11(a).

(2) But sub-paragraph (1)—

(a) does not apply where the order is subject to special parliamentary procedure, and

(b) is subject to any interim order made by the High Court under section 377(7) to suspend the operation of the order.

ATODLEN 19
(a gyflwynir gan adran 323)

TIR O DAN FALLTOD

RHAN 1

CATEGORIAU TIR O DAN FALLTOD

Tir a ddyrennir ar gyfer swyddogaethau cyhoeddus mewn cynlluniau etc.

1 (1) Tir a nodir at ddibenion swyddogaethau cyhoeddus gan gynllun datblygu perthnasol ar gyfer yr ardal lle mae'r tir wedi ei leoli.

(2) Yn y paragraff hwn—

ystyr "cynllun datblygu perthnasol" ("*relevant development plan*") yw—

(a) cynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu lleol sydd wedi ei fabwysiadu neu ei gymeradwyo at ddibenion Rhan 2 o'r Ddeddf hon;

(b) diwygiad i gynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu lleol o dan adran 33 sydd wedi ei fabwysiadu neu ei gymeradwyo at ddibenion y Rhan honno;

(c) cynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu lleol—

(i) sydd wedi ei gyflwyno i Weinidogion Cymru i'w archwilio'n annibynnol o dan adran 23 (ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl o dan adran 27 neu 28), neu

(ii) y mae Gweinidogion Cymru yn peri i archwiliad annibynnol gael ei gynnal mewn cysylltiad ag ef o dan adran 26(2)(b) neu 29(3);

(d) diwygiad i gynllun datblygu strategol neu gynllun datblygu lleol o dan adran 33—

(i) sydd wedi ei gyflwyno i Weinidogion Cymru i'w archwilio'n annibynnol o dan adran 23 (ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl o dan adran 27 neu 28), neu

(ii) y mae Gweinidogion Cymru yn peri i archwiliad annibynnol gael ei gynnal mewn cysylltiad ag ef o dan adran 26(2)(b) neu 29(3);

ystyr "swyddogaethau cyhoeddus" ("*public functions*") yw—

(a) swyddogaethau adran o'r llywodraeth, awdurdod lleol neu ymgymerwr statudol;

(b) darparu rhwydwaith cod cyfathrebiadau electronig gan weithredwr cod cyfathrebiadau electronig neu ddarparu rhwydwaith cyfathrebiadau electronig cyhoeddus neu wasanaeth cyfathrebiadau electronig cyhoeddus gan gyn-weithredwr telathrebu cyhoeddus.

SCHEDULE 19
(introduced by section 323)

BLIGHTED LAND

PART 1

CATEGORIES OF BLIGHTED LAND

Land allocated for public functions in plans etc.

1 (1) Land identified for the purposes of public functions by a relevant development plan for the area where the land is situated.

(2) In this paragraph—

"public functions" ("*swyddogaethau cyhoeddus*") means—

(a) the functions of a government department, a local authority or a statutory undertaker;

(b) the provision by an electronic communications code operator of an electronic communications code network or the provision by a former public telecommunications operator of a public electronic communications network or a public electronic communications service;

"relevant development plan" ("*cynllun datblygu perthnasol*") means—

(a) a strategic development plan or local development plan that has been adopted or approved for the purposes of Part 2 of this Act;

(b) a revision of a strategic development plan or local development plan under section 33 that has been adopted or approved for the purposes of that Part;

(c) a strategic development plan or local development plan—

(i) that has been submitted to the Welsh Ministers for independent examination under section 23 (and not withdrawn under section 27 or 28), or

(ii) in respect of which the Welsh Ministers are causing an independent examination to be held under section 26(2)(b) or 29(3);

(d) a revision of a strategic development plan or local development plan under section 33—

(i) that has been submitted to the Welsh Ministers for independent examination under 23 (and not withdrawn under section 27 or 28), or

(ii) in respect of which the Welsh Ministers are causing an independent examination to be held under section 26(2)(b) or 29(3).

(3) Yn is-baragraff (2), ym mharagraff (b) o'r diffiniad o swyddogaethau cyhoeddus, mae i "gwasanaeth cyfathrebiadau electronig cyhoeddus" a "rhwydwaith cyfathrebiadau electronig cyhoeddus" yr ystyron a roddir i "public electronic communications service" a "public electronic communications network", yn y drefn honno, ym Mhennod 1 o Ran 2 o Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 (p. 21) (gweler adran 151 o'r Ddeddf honno).

2 (1) Tir a nodir at ddibenion swyddogaethau cyhoeddus gan Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru.

(2) Nid yw'r paragraff hwn yn gymwys i dir sy'n dod o fewn paragraff 1.

(3) Yn y paragraff hwn—

ystyr "Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru" ("*the National Development Framework for Wales*") yw—

(a) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru, neu Fframwaith diwygiedig, a gyhoeddir o dan adrannau 12 i 15;

(b) drafft o'r Fframwaith sydd wedi ei osod gerbron Senedd Cymru o dan adran 14(4);

(c) drafft o Fframwaith diwygiedig sydd wedi ei osod gerbron Senedd Cymru o dan adran 14(4) fel y'i cymhwysir gan adran 15(3), ond nid os yw Gweinidogion Cymru yn gosod copi o hysbysiad gerbron Senedd Cymru o dan adran 15(5)(b) eu bod wedi penderfynu peidio â bwrw ymlaen â'r diwygiad;

mae i "swyddogaethau cyhoeddus" ("*public functions*") yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2).

3 (1) Tir a nodir mewn cynllun a gymeradwywyd fel tir y gallai fod ei angen at ddibenion swyddogaethau cyhoeddus.

(2) Yn y paragraff hwn—

ystyr "cynllun a gymeradwywyd" ("*approved plan*") yw cynllun (heblaw cynllun datblygu perthnasol) a gymeradwywyd drwy benderfyniad awdurdod cynllunio at ddiben arfer ei bwerau o dan Ran 3 (caniatâd cynllunio) neu Bennod 1 o Ran 6 (rhwymedigaethau cynllunio) o'r Ddeddf hon;

mae i "cynllun datblygu perthnasol" ("*relevant development plan*") a "swyddogaethau cyhoeddus" ("*public functions*") yr ystyron a roddir gan baragraff 1(2).

4 Tir y mae awdurdod cynllunio mewn perthynas ag ef—

(a) wedi penderfynu cymryd camau gweithredu er mwyn ei ddiogelu ar gyfer datblygiad at ddibenion swyddogaethau cyhoeddus (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2)), neu

(b) wedi ei gyfarwyddo gan Weinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol i gyfyngu ar roi caniatâd cynllunio er mwyn ei ddiogelu ar gyfer datblygiad o'r fath.

Trefi newydd

5 (1) Tir o fewn ardal a ddisgrifir fel safle tref newydd arfaethedig yn y drafft o orchymyn y cyhoeddwyd hysbysiad yn ei gylch o dan baragraff 2 o Atodlen 1 i Ddeddf Trefi Newydd 1981 (p. 64).

(3) In sub-paragraph (2), in paragraph (b) of the definition of public functions, "public electronic communications network" and "public electronic communications service" have the same meanings as in Chapter 1 of Part 2 of the Communications Act 2003 (c. 21) (see section 151 of that Act).

2 (1) Land identified for the purposes of public functions by the National Development Framework for Wales.

(2) This paragraph does not apply to land falling within paragraph 1.

(3) In this paragraph—

"the National Development Framework for Wales" ("*Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru*") means—

(a) the National Development Framework for Wales, or a revised Framework, published under sections 12 to 15;

(b) a draft of the Framework that has been laid before Senedd Cymru under section 14(4);

(c) a draft of a revised Framework that has been laid before Senedd Cymru under section 14(4) as applied by section 15(3), but not if the Welsh Ministers lay before Senedd Cymru a copy of a notice under section 15(5)(b) that they have decided not to proceed with the revision;

"public functions" ("*swyddogaethau cyhoeddus*") has the meaning given by paragraph 1(2).

3 (1) Land indicated in an approved plan as land that may be required for the purposes of public functions.

(2) In this paragraph—

"approved plan" ("*cynllun a gymeradwywyd*") means a plan (other than a relevant development plan) approved by a resolution of a planning authority for the purpose of the exercise of its powers under Part 3 (planning permission) or Chapter 1 of Part 6 (planning obligations) of this Act;

"public functions" ("*swyddogaethau cyhoeddus*") and "relevant development plan" ("*cynllun datblygu perthnasol*") have the meanings given by paragraph 1(2).

4 Land in respect of which a planning authority—

(a) has resolved to take action in order to safeguard it for development for the purposes of public functions (within the meaning given by paragraph 1(2)), or

(b) has been directed by the Welsh Ministers or the Secretary of State to restrict the grant of planning permission in order to safeguard it for such development.

New towns

5 (1) Land within an area described as the site of a proposed new town in the draft of an order about which a notice has been published under paragraph 2 of Schedule 1 to the New Towns Act 1981 (c. 64).

(2) Mae'r paragraff hwn yn peidio â bod yn gymwys—

(a) os daw'r gorchymyn yn weithredol (pa un ai ar ffurf y drafft neu gydag addasiadau), neu

(b) os yw Gweinidogion Cymru yn penderfynu peidio â gwneud y gorchymyn.

6 Tir o fewn ardal a ddynodir yn safle tref newydd arfaethedig drwy orchymyn o dan adran 1 o Ddeddf Trefi Newydd 1981 (p. 64) sydd wedi dod yn weithredol.

Ardaloedd datblygu trefol

7 Tir o fewn ardal a ddynodir yn ardal datblygu trefol drwy orchymyn sydd wedi ei wneud o dan adran 134 o Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980 (p. 65) (pa un a yw'r gorchymyn wedi dod i rym ai peidio).

Ardaloedd clirio ac adnewyddu

8 Tir o fewn ardal y datganwyd ei bod yn ardal glirio drwy benderfyniad o dan adran 289 o Ddeddf Tai 1985 (p. 68).

9 Tir y mae awdurdod tai lleol wedi penderfynu ei brynu o dan adran 290 o Ddeddf Tai 1985 (p. 68) fel tir sydd wedi ei amgylchynu gan ardal y datgenir ei bod yn ardal glirio, neu'n cyffinio ag ardal o'r fath, drwy benderfyniad o dan adran 289 o'r Ddeddf honno.

10 Tir a nodir gan wybodaeth a gyhoeddwyd o dan adran 92 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 (p. 42) fel tir y mae awdurdod tai lleol yn cynnig ei gaffael wrth arfer ei bwerau o dan Ran 7 o'r Ddeddf honno (ardaloedd adnewyddu).

Ardaloedd gwella cyffredinol

11 Tir a nodir gan wybodaeth a gyhoeddwyd o dan adran 257 o Ddeddf Tai 1985 (p. 68) fel tir y mae awdurdod tai lleol yn cynnig ei gaffael wrth arfer ei bwerau o dan Ran 8 o'r Ddeddf honno (ardaloedd gwella cyffredinol).

Priffyrdd

12 (1) Tir a nodir mewn cynllun datblygu fel—

(a) tir y cynigir adeiladu priffordd arno, neu

(b) tir i'w gynnwys mewn priffordd y cynigir ei gwella neu ei newid.

(2) Nid yw'r paragraff hwn yn gymwys i dir sy'n dod o fewn paragraff 1 neu 2.

(3) Yn y paragraff hwn ystyr "cynllun datblygu" yw—

(a) cynllun datblygu perthnasol o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2), neu

(b) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 2(3).

(2) This paragraph ceases to apply if—

(a) the order comes into operation (whether in the form of the draft or with modifications), or

(b) the Welsh Ministers decide not to make the order.

6 Land within an area designated as the site of a proposed new town by an order under section 1 of the New Towns Act 1981 (c. 64) that has come into operation.

Urban development areas

7 Land within an area designated as an urban development area by an order that has been made under section 134 of the Local Government, Planning and Land Act 1980 (c. 65) (whether or not the order has come into effect).

Clearance and renewal areas

8 Land within an area declared to be a clearance area by a resolution under section 289 of the Housing Act 1985 (c. 68).

9 Land that a local housing authority has determined to purchase under section 290 of the Housing Act 1985 (c. 68) as being land surrounded by or adjoining an area declared to be a clearance area by a resolution under section 289 of that Act.

10 Land indicated by information published under section 92 of the Local Government and Housing Act 1989 (c. 42) as land that a local housing authority proposes to acquire in exercise of its powers under Part 7 of that Act (renewal areas).

General improvement areas

11 Land indicated by information published under section 257 of the Housing Act 1985 (c. 68) as land that a local housing authority proposes to acquire in the exercise of its powers under Part 8 of that Act (general improvement areas).

Highways

12 (1) Land indicated in a development plan as—

(a) land on which a highway is proposed to be constructed, or

(b) land to be included in a highway proposed to be improved or altered.

(2) This paragraph does not apply to land falling within paragraph 1 or 2.

(3) In this paragraph "development plan" means—

(a) a relevant development plan within the meaning given by paragraph 1(2), or

(b) the National Development Framework for Wales within the meaning given by paragraph 2(3).

13 (1) Tir—

(a) sydd ar neu gerllaw llinell priffordd y cynigir ei hadeiladu, ei gwella neu ei newid, fel y'i nodir mewn gorchymyn neu gynllun, a

(b) y caiff pŵer caffael gorfodol a roddir gan Ran 12 o'r Ddeddf Priffyrdd (gan gynnwys pŵer i gaffael yn orfodol unrhyw hawl yn rhinwedd adran 250 o'r Ddeddf honno) ddod yn arferadwy mewn perthynas ag ef oherwydd bod ei angen at ddibenion y gwaith adeiladu, gwella neu newid arfaethedig.

(2) Yn is-baragraff (1)(a) mae'r cyfeiriad at orchymyn neu gynllun yn gyfeiriad at—

(a) gorchymyn neu gynllun sydd wedi dod yn weithredol o dan Ran 2 o'r Ddeddf Priffyrdd (cefnffyrdd, ffyrdd dosbarthiadol a ffyrdd arbennig), neu

(b) gorchymyn neu gynllun a gyflwynwyd i Weinidogion Cymru i'w gadarnhau, neu a luniwyd ar ffurf drafft gan Weinidogion Cymru, o dan Ran 2 o'r Ddeddf Priffyrdd ac y mae hysbysiad wedi ei gyhoeddi mewn cysylltiad ag ef o dan baragraff 1, 2 neu 10 o Atodlen 1 i'r Ddeddf honno.

(3) Mae is-baragraff (2)(b) yn peidio â bod yn gymwys os—

(a) yw'r gorchymyn neu'r cynllun yn dod yn weithredol (pa un ai ar ei ffurf wreiddiol neu gydag addasiadau), neu

(b) yw Gweinidogion Cymru yn penderfynu peidio â chadarnhau neu wneud y gorchymyn neu'r cynllun.

(4) Yn y paragraff hwn mae'r cyfeiriad at dir sydd ei angen at ddibenion adeiladu, gwella neu newid yn cynnwys tir sydd ei angen at ddibenion adran 246(1) o'r Ddeddf Priffyrdd (lliniaru effeithiau andwyol adeiladu neu wella priffyrdd).

14 (1) Tir a ddangosir ar gynllun a gymeradwywyd fel tir sy'n safle priffordd y mae awdurdod priffyrdd lleol yn cynnig ei hadeiladu, ei gwella neu ei newid.

(2) Yn y paragraff hwn ystyr "cynllun a gymeradwywyd" yw cynllun a gymeradwywyd drwy benderfyniad gan yr awdurdod priffyrdd lleol.

15 (1) Tir sy'n safle priffordd y mae awdurdod priffyrdd perthnasol yn cynnig ei hadeiladu, ei gwella neu ei newid, os yw'r awdurdod hwnnw wedi rhoi hysbysiad ysgrifenedig o'r cynnig i'r awdurdod cynllunio, ynghyd â mapiau neu blaniau sy'n ddigonol i adnabod y tir o dan sylw.

(2) Yn y paragraff hwn ystyr "awdurdod priffyrdd perthnasol" yw Gweinidogion Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol neu gwmni priffyrdd strategol.

16 (1) Tir a ddangosir ar gynllun a gymeradwywyd fel tir y mae awdurdod priffyrdd lleol yn cynnig ei gaffael o dan adran 246(1) o'r Ddeddf Priffyrdd.

(2) Yn y paragraff hwn ystyr "cynllun a gymeradwywyd" yw cynllun a gymeradwywyd drwy benderfyniad gan yr awdurdod priffyrdd lleol.

17 Tir a nodir mewn hysbysiad ysgrifenedig a roddir gan awdurdod priffyrdd perthnasol (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 15(2)) i'r awdurdod cynllunio fel tir y mae'r awdurdod priffyrdd perthnasol yn cynnig ei gaffael o dan adran 246(1) o'r Ddeddf Priffyrdd mewn cysylltiad â phriffordd y mae'n cynnig ei darparu.

13 (1) Land—

(a) that is on or adjacent to the line of a highway proposed to be constructed, improved or altered, as indicated in an order or scheme, and

(b) in relation to which a power of compulsory acquisition conferred by Part 12 of the Highways Act (including a power compulsorily to acquire any right by virtue of section 250 of that Act) may become exercisable because it is required for purposes of the proposed construction, improvement or alteration.

(2) In sub-paragraph (1)(a) the reference to an order or scheme is to—

(a) an order or scheme that has come into operation under Part 2 of the Highways Act (trunk roads, classified roads and special roads), or

(b) an order or scheme that has been submitted for confirmation to, or been prepared in draft by, the Welsh Ministers under Part 2 of the Highways Act and in respect of which a notice has been published under paragraph 1, 2 or 10 of Schedule 1 to that Act.

(3) Sub-paragraph (2)(b) ceases to apply if—

(a) the order or scheme comes into operation (whether in its original form or with modifications), or

(b) the Welsh Ministers decide not to confirm or make the order or scheme.

(4) In this paragraph the reference to land required for purposes of construction, improvement or alteration includes land required for the purposes of section 246(1) of the Highways Act (mitigating adverse effects of constructing or improving highway).

14 (1) Land shown on an approved plan as land consisting of the site of a highway that a local highway authority proposes to construct, improve or alter.

(2) In this paragraph "approved plan" means a plan approved by a resolution of the local highway authority.

15 (1) Land consisting of the site of a highway that a relevant highway authority proposes to construct, improve or alter, if that authority has given written notice of the proposal to the planning authority, together with maps or plans sufficient to identify the land in question.

(2) In this paragraph "relevant highway authority" means the Welsh Ministers, the Secretary of State or a strategic highways company.

16 (1) Land shown on an approved plan as land that a local highway authority proposes to acquire under section 246(1) of the Highways Act.

(2) In this paragraph "approved plan" means a plan approved by a resolution of the local highway authority.

17 Land indicated in a written notice given by a relevant highway authority (within the meaning given by paragraph 15(2)) to the planning authority as land that the relevant highway authority proposes to acquire under section 246(1) of the Highways Act in connection with a highway it proposes to provide.

Prynu gorfodol etc.

18 Tir sydd—

(a) wedi ei awdurdodi drwy ddeddfiad arbennig i'w gaffael yn orfodol, neu

(b) o fewn terfynau'r gwyriad y mae pwerau caffael gorfodol a roddir drwy ddeddfiad arbennig yn arferadwy o'i fewn.

19 Tir—

(a) y mae gorchymyn prynu gorfodol mewn grym mewn cysylltiad ag ef ac mae gan yr awdurdod priodol y pŵer i gyflwyno, ond nid yw wedi cyflwyno (ac nid yw'n cael ei drin yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad fel pe bai wedi cyflwyno), hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad ag ef, neu

(b) y mae gorchymyn prynu gorfodol mewn grym mewn cysylltiad ag ef sy'n darparu ar gyfer caffael hawl drosto ac mae gan yr awdurdod priodol bŵer i gyflwyno, ond nid yw wedi cyflwyno (ac nid yw'n cael ei drin yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad fel pe bai wedi cyflwyno), hysbysiad i drafod telerau mewn cysylltiad â'r hawl.

20 (1) Tir y mae gorchymyn prynu gorfodol—

(a) wedi ei gyflwyno i Weinidogion Cymru neu i un o Weinidogion y Goron i'w gadarnhau mewn cysylltiad ag ef, neu

(b) wedi ei lunio ar ffurf drafft gan Weinidogion Cymru neu un o Weinidogion y Goron ac y mae hysbysiad wedi ei gyhoeddi o dan baragraff 3(1)(a) o Atodlen 1 i Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67) mewn cysylltiad ag ef.

(2) Mae'r paragraff hwn yn peidio â bod yn gymwys os—

(a) daw'r gorchymyn prynu gorfodol perthnasol i rym (pa un ai ar ei ffurf wreiddiol neu gydag addasiadau),

(b) yw Gweinidogion Cymru neu un o Weinidogion y Goron yn penderfynu peidio â chadarnhau neu wneud y gorchymyn, neu

(c) yw'r gorchymyn (ar ôl ei gadarnhau neu ei wneud yn amodol) yn dod i ben yn rhinwedd adran 13BA(2)(b) o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p. 67) neu baragraff 4AA(2) o Atodlen 1 iddi.

21 Tir—

(a) y mae ei gaffael yn orfodol wedi ei awdurdodi drwy orchymyn o dan adran 1 neu 3 o Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992 (p. 42), neu

(b) sydd o fewn terfynau'r gwyriad y mae pwerau caffael gorfodol a roddir drwy orchymyn o dan y naill neu'r llall o'r adrannau hynny yn arferadwy o'i fewn.

22 Tir sy'n destun cynnig y dylai fod yn dir o fewn paragraff 21 pan fo'r cynnig hwnnw wedi ei gynnwys mewn—

(a) cais a wneir yn unol â rheolau o dan adran 6 o Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992 (p. 42), neu

(b) gorchymyn drafft a luniwyd o dan adran 7(3) o'r Ddeddf honno.

Compulsory purchase etc.

18 Land that is—

(a) authorised by a special enactment to be compulsorily acquired, or

(b) within the limits of deviation within which powers of compulsory acquisition conferred by a special enactment are exercisable.

19 Land in respect of which—

(a) a compulsory purchase order is in force and the appropriate authority has power to serve, but has not served (and is not treated by virtue of any enactment as having served), a notice to treat, or

(b) there is in force a compulsory purchase order providing for the acquisition of a right over it and the appropriate authority has power to serve, but has not served (and is not treated by virtue of any enactment as having served), a notice to treat in respect of the right.

20 (1) Land in respect of which a compulsory purchase order has been—

(a) submitted for confirmation to the Welsh Ministers or a Minister of the Crown, or

(b) prepared in draft by the Welsh Ministers or a Minister of the Crown and a notice has been published under paragraph 3(1)(a) of Schedule 1 to the Acquisition of Land Act 1981 (c. 67).

(2) This paragraph ceases to apply if—

(a) the relevant compulsory purchase order comes into force (whether in its original form or with modifications),

(b) the Welsh Ministers or a Minister of the Crown decide not to confirm or make the order, or

(c) the order (having been confirmed or made conditionally) expires by virtue of section 13BA(2)(b) of, or paragraph 4AA(2) of Schedule 1 to, the Acquisition of Land Act 1981 (c. 67).

21 Land—

(a) the compulsory acquisition of which is authorised by an order under section 1 or 3 of the Transport and Works Act 1992 (c. 42), or

(b) that is within the limits of deviation within which powers of compulsory acquisition conferred by an order under either of those sections are exercisable.

22 Land that is the subject of a proposal that it should be land within paragraph 21 where that proposal is contained in—

(a) an application made in accordance with rules under section 6 of the Transport and Works Act 1992 (c. 42), or

(b) a draft order prepared under section 7(3) of that Act.

23 Tir—

(a) y mae ei gaffael yn orfodol wedi ei awdurdodi drwy orchymyn cydsyniad seilwaith, neu

(b) sydd o fewn terfynau'r gwyriad y mae pwerau caffael gorfodol a roddir drwy orchymyn cydsyniad seilwaith yn arferadwy o'i fewn.

24 Tir y mae cais am gydsyniad seilwaith yn ceisio awdurdod i'w gaffael yn orfodol.

25 Tir —

(a) y mae ei gaffael yn orfodol wedi ei awdurdodi drwy orchymyn sy'n rhoi cydsyniad datblygu, neu

(b) sydd o fewn terfynau'r gwyriad y mae pwerau caffael gorfodol a roddir drwy orchymyn sy'n rhoi cydsyniad datblygu yn arferadwy o'i fewn.

26 Tir y mae cais am orchymyn sy'n rhoi cydsyniad datblygu yn ceisio awdurdod i'w gaffael yn orfodol.

27 Tir y mae ei feddiant dros dro wedi ei awdurdodi o dan adran 18(2) o Ddeddf Cynllunio Cymdogaeth 2017 (p. 20).

Tir a nodir mewn datganiad polisi seilwaith

28 (1) Tir mewn lleoliad a nodir mewn datganiad polisi seilwaith fel tir sy'n addas (neu a allai fod yn addas) ar gyfer math o ddatblygiad a bennir yn y datganiad.

(2) Mae'r paragraff hwn yn peidio â bod yn gymwys pan fydd y datganiad polisi seilwaith—

(a) yn peidio â chael effaith, neu

(b) yn peidio â nodi'r tir fel tir sy'n addas neu a allai fod yn addas ar gyfer y math hwnnw o ddatblygiad.

Tir a nodir mewn datganiad polisi cenedlaethol

29 (1) Tir mewn lleoliad a nodir mewn datganiad polisi cenedlaethol fel tir sy'n addas (neu a allai fod yn addas) ar gyfer disgrifiad o ddatblygiad a bennir yn y datganiad.

(2) Mae'r paragraff hwn yn peidio â bod yn gymwys pan fydd y datganiad polisi cenedlaethol—

(a) yn peidio â chael effaith, neu

(b) yn peidio â nodi'r tir fel tir addas neu a allai fod yn addas ar gyfer y disgrifiad hwnnw o ddatblygiad.

RHAN 2

YSTYR "PERCHEN-FEDDIANNYDD", "PERCHEN-FEDDIANNYDD PRESWYL" A "GWERTH BLYNYDDOL"

Rhagymadrodd

30 Mae'r Rhan hon o'r Atodlen yn darparu ar gyfer ystyron "perchen-feddiannydd", "perchen-feddiannydd preswyl" a "gwerth blynyddol" at ddibenion Rhan 13 o'r Ddeddf hon.

23 Land—

(a) the compulsory acquisition of which is authorised by an infrastructure consent order, or

(b) that is within the limits of deviation within which powers of compulsory acquisition conferred by an infrastructure consent order are exercisable.

24 Land that an application for infrastructure consent seeks authority to compulsorily acquire.

25 Land—

(a) the compulsory acquisition of which is authorised by an order granting development consent, or

(b) that is within the limits of deviation within which powers of compulsory acquisition conferred by an order granting development consent are exercisable.

26 Land that an application for an order granting development consent seeks authority to compulsorily acquire.

27 Land the temporary possession of which is authorised under section 18(2) of the Neighbourhood Planning Act 2017 (c. 20).

Land identified in infrastructure policy statement

28 (1) Land in a location identified in an infrastructure policy statement as suitable (or potentially suitable) for a kind of development specified in the statement.

(2) This paragraph ceases to apply when the infrastructure policy statement—

(a) ceases to have effect, or

(b) ceases to identify the land as suitable or potentially suitable for that kind of development.

Land identified in national policy statement

29 (1) Land in a location identified in a national policy statement as suitable (or potentially suitable) for a description of development specified in the statement.

(2) This paragraph ceases to apply when the national policy statement—

(a) ceases to have effect, or

(b) ceases to identify the land as suitable or potentially suitable for that description of development.

PART 2

MEANING OF "OWNER-OCCUPIER", "RESIDENT OWNER-OCCUPIER" AND "ANNUAL VALUE"

Introduction

30 This Part of the Schedule provides for the meanings of "owner-occupier", "resident owner-occupier" and "annual value" for the purposes of Part 13 of this Act.

Perchen-feddiannydd ar hereditament

31 Ystyr "perchen-feddiannydd" mewn perthynas â hereditament yw—

(a) person—

(i) sy'n meddiannu'r cyfan neu ran sylweddol o'r hereditament ar sail hawl buddiant perchennog ynddo, a

(ii) sydd wedi gwneud hynny am y cyfnod cyfan o 6 mis sy'n dod i ben â'r diwrnod perthnasol, neu

(b) os yw'r cyfan neu ran sylweddol o'r hereditament wedi bod heb ei feddiannu am ddim mwy na 12 mis sy'n dod i ben â'r diwrnod perthnasol, person—

(i) a feddiannodd y cyfan neu ran sylweddol o'r hereditament ar sail hawl buddiant perchennog ynddo, a

(ii) a wnaeth hynny am y cyfnod cyfan o 6 mis sy'n dod i ben yn union cyn y cyfnod pan nad oedd wedi ei feddiannu.

Perchen-feddiannydd preswyl ar hereditament

32 Ystyr "perchen-feddiannydd preswyl" mewn perthynas â hereditament yw perchen-feddiannydd o fewn paragraff 31—

(a) sy'n unigolyn, a

(b) sy'n meddiannu neu a fu'n meddiannu (fel y cyfeirir ato ym mharagraff 31(a) neu (b)) y cyfan neu ran sylweddol o'r hereditament fel annedd.

Perchen-feddiannydd ar uned amaethyddol

33 Ystyr "perchen-feddiannydd" mewn perthynas ag uned amaethyddol yw—

(a) person—

(i) sy'n meddiannu'r cyfan o'r uned honno ac sydd wedi gwneud hynny am y cyfnod cyfan o 6 mis sy'n dod i ben â'r diwrnod perthnasol, a

(ii) sydd ar bob adeg yn ystod y feddiannaeth honno wedi bod â hawlogaeth i fuddiant perchennog yn y cyfan o'r uned honno neu ran ohoni, neu

(b) person—

(i) a feddiannodd y cyfan o'r uned honno am y cyfnod cyfan o 6 mis sy'n dod i ben heb fod yn hwy na 12 mis cyn y diwrnod perthnasol, a

(ii) sydd ar bob adeg yn ystod y feddiannaeth honno wedi bod â hawlogaeth i fuddiant perchennog yn y cyfan o'r uned honno neu ran ohoni.

Dehongli paragraffau 31 i 33

34 (1) Ym mharagraffau 31 i 33 ystyr "buddiant perchennog", mewn perthynas â hereditament neu uned amaethyddol, yw—

(a) buddiant rhydd-ddaliadol yn yr hereditament neu'r uned amaethyddol, neu

(b) les o'r hereditament neu'r uned amaethyddol a roddir neu a estynnir am gyfnod penodol sydd ag o leiaf 3 blynedd yn weddill ar y diwrnod perthnasol.

Owner-occupier of a hereditament

31 "Owner-occupier" in relation to a hereditament means—

(a) a person who—

(i) occupies the whole or a substantial part of the hereditament in right of an owner's interest in it, and

(ii) has done so for the whole of the period of 6 months ending with the relevant day, or

(b) if the whole or a substantial part of the hereditament has been unoccupied for not more than 12 months ending with the relevant day, a person who—

(i) occupied the whole or a substantial part of the hereditament in right of an owner's interest in it, and

(ii) did so for the whole of the period of 6 months ending immediately before the period when it was not occupied.

Resident owner-occupier of a hereditament

32 "Resident owner-occupier" in relation to a hereditament means an owner-occupier within paragraph 31 who—

(a) is an individual, and

(b) occupies or occupied (as referred to in paragraph 31(a) or (b)) the whole or a substantial part of the hereditament as a dwelling.

Owner-occupier of an agricultural unit

33 "Owner-occupier" in relation to an agricultural unit means—

(a) a person who—

(i) occupies the whole of that unit and has done so for the whole of the period of 6 months ending with the relevant day, and

(ii) at all times during that occupation has been entitled to an owner's interest in the whole or part of that unit, or

(b) a person who—

(i) occupied the whole of that unit for the whole of the period of 6 months ending not more than 12 months before the relevant day, and

(ii) at all times during that occupation has been entitled to an owner's interest in the whole or part of that unit.

Interpretation of paragraphs 31 to 33

34 (1) In paragraphs 31 to 33 "owner's interest", in relation to a hereditament or agricultural unit, means—

(a) a freehold interest in the hereditament or agricultural unit, or

(b) a lease of the hereditament or agricultural unit granted or extended for a fixed term that has at least 3 years left to run on the relevant day.

(2) Ym mharagraffau 31 i 33 ac is-baragraff (1), ystyr "diwrnod perthnasol", mewn perthynas â hereditament neu uned amaethyddol, yw'r diwrnod y cyflwynir hysbysiad mewn cysylltiad ag ef o dan adran 324.

Gwerth blynyddol

35 (1) Ystyr "gwerth blynyddol" yw—

(a) yn achos hereditament a ddangosir ar restr ardrethu annomestig leol ("y rhestr"), y gwerth a grybwyllir yn is-baragraff (2) neu (3);

(b) yn achos unrhyw hereditament arall, y gwerth y gellir ei briodoli i'r hereditament hwnnw o dan is-baragraffau (4) a (5).

(2) Os nad yw'r hereditament yn cynnwys eiddo domestig neu eiddo sydd wedi ei esemptio rhag ardrethu annomestig lleol, y gwerth yw'r hyn a ddangosir ar y rhestr fel gwerth ardrethol yr hereditment hwnnw.

(3) Os yw'r hereditament yn cynnwys eiddo domestig neu eiddo sydd wedi ei esemptio rhag ardrethu annomestig lleol, y gwerth yw cyfanswm—

(a) y gwerth a ddangosir ar y rhestr fel gwerth ardrethol yr hereditament hwnnw, a

(b) y gwerth y gellir ei briodoli i ran anardrethol yr hereditament hwnnw yn unol ag is-baragraffau (4) a (5).

(4) Yn achos eiddo domestig, y gwerth y gellir ei briodoli i hereditament, neu i'r rhan anardrethol ohono, yw'r gwerth a ardystiwyd gan y swyddog prisio perthnasol fel 5% o'r digollediad a fyddai'n daladwy mewn cysylltiad â gwerth yr eiddo hwnnw—

(a) pe bai wedi ei gaffael yn orfodol wrth arfer pŵer statudol gyda meddiant gwag, a

(b) pe bai'r digollediad sy'n daladwy yn cael ei gyfrifo yn unol â Rhan 2 o Ddeddf Digollediad Tir 1961 (p.33).

(5) Yn achos eiddo sydd wedi ei esemptio rhag ardrethu annomestig lleol, y gwerth y gellir ei briodoli i hereditament, neu i'r rhan anardrethol ohono, yw'r gwerth a ardystiwyd gan y swyddog prisio perthnasol fel y gwerth a fyddai wedi cael ei ddangos fel gwerth ardrethol yr eiddo hwnnw pe bai'n hereditament annomestig perthnasol a oedd yn eiddo annomestig yn gyfan gwbl, nad oedd dim ohono wedi ei esemptio rhag ardrethu annomestig lleol.

(6) Yn is-baragraffau (4) a (5), ystyr "swyddog prisio perthnasol" yw'r swyddog prisio a benodir o dan adran 61 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 (p. 41) ar gyfer yr awdurdod bilio y mae'r hereditament wedi ei leoli yn ei ardal.

(7) Mae i ymadroddion a ddefnyddir yn y paragraff hwn yr un ystyr ag yn Rhan 3 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988.

RHAN 3

YSTYR "YR AWDURDOD PRIODOL"

Rhagymadrodd

36 Mae'r Rhan hon o'r Atodlen yn darparu ar gyfer ystyr "yr awdurdod priodol" at ddibenion Rhan 13 o'r Ddeddf hon.

(2) In paragraphs 31 to 33 and sub-paragraph (1), "relevant day", in relation to a hereditament or agricultural unit, means the day a notice is served in respect of it under section 324.

Annual value

35 (1) "Annual value" means—

(a) in the case of a hereditament that is shown in a local non-domestic rating list ("the list"), the value mentioned in sub-paragraph (2) or (3);

(b) in the case of any other hereditament, the value attributable to that hereditament under sub-paragraphs (4) and (5).

(2) If the hereditament does not include domestic property or property exempt from local non-domestic rating, the value is that shown in the list as the rateable value of that hereditament.

(3) If the hereditament includes domestic property or property exempt from local non-domestic rating, the value is the sum of—

(a) the value shown in the list as the rateable value of that hereditament, and

(b) the value attributable to the non-rateable part of that hereditament in accordance with sub-paragraphs (4) and (5).

(4) In the case of domestic property, the value attributable to a hereditament, or to the non-rateable part of it, is the value certified by the relevant valuation officer as being 5% of the compensation that would be payable in respect of the value of that property if—

(a) it were acquired compulsorily in the exercise of a statutory power with vacant possession, and

(b) the compensation payable were calculated in accordance with Part 2 of the Land Compensation Act 1961 (c. 33).

(5) In the case of property exempt from local non-domestic rating, the value attributable to a hereditament, or to the non-rateable part of it, is the value certified by the relevant valuation officer as being the value that would have been shown as the rateable value of that property if it were a relevant non-domestic hereditament consisting entirely of non-domestic property, none of which was exempt from local non-domestic rating.

(6) In sub-paragraphs (4) and (5), "relevant valuation officer" means the valuation officer appointed under section 61 of the Local Government Finance Act 1988 (c. 41) for the billing authority in whose area the hereditament is situated.

(7) Expressions used in this paragraph have the same meaning as in Part 3 of the Local Government Finance Act 1988.

PART 3

MEANING OF "THE APPROPRIATE AUTHORITY"

Introduction

36 This Part of the Schedule provides for the meaning of "the appropriate authority" for the purposes of Part 13 of this Act.

Awdurdod priodol: cyffredinol

37 (1) Ystyr "yr awdurdod priodol", mewn perthynas â thir o dan falltod, yw'r person—

(a) yn unol â'r amgylchiadau y mae'r tir yn dod o fewn paragraff o Ran 1 o'r Atodlen hon yn eu rhinwedd—

(i) a allai gaffael buddiant yn y tir neu hawl dros y tir, neu

(ii) sy'n cynnig caffael buddiant yn y tir neu hawl dros y tir, neu

(b) sydd wedi ei awdurdodi i gymryd meddiant dros dro o'r tir fel y'i crybwyllir ym mharagraff 27.

(2) Mae'r paragraff hwn yn ddarostyngedig i baragraffau 38 i 41, sy'n gwneud darpariaeth ynghylch ystyr "yr awdurdod priodol" mewn perthynas â thir penodol.

Awdurdod priodol: trefi newydd

38 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 5 neu 6, "yr awdurdod priodol" yw Gweinidogion Cymru hyd nes y sefydlir corfforaeth ddatblygu ar gyfer y dref newydd.

Awdurdod priodol: ardaloedd datblygu trefol

39 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 7, "yr awdurdod priodol" yw Gweinidogion Cymru hyd nes y sefydlir corfforaeth datblygu trefol ar gyfer yr ardal datblygu trefol.

Awdurdod priodol: tir a nodir mewn datganiadau polisi seilwaith

40 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 28, "yr awdurdod priodol" yw—

(a) os yw'r datganiad polisi seilwaith yn nodi ymgymerwr statudol fel person priodol i gynnal y math penodedig o ddatblygiad yn y lleoliad, yr ymgymerwr statudol;

(b) mewn unrhyw achos arall, Gweinidogion Cymru.

Awdurdod priodol: tir a nodir mewn datganiadau polisi cenedlaethol

41 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 29, "yr awdurdod priodol" yw—

(a) os yw'r datganiad polisi cenedlaethol yn nodi ymgymerwr statudol fel person priodol i gynnal y disgrifiad penodedig o ddatblygiad yn y lleoliad, yr ymgymerwr statudol;

(b) mewn unrhyw achos arall, yr Ysgrifennydd Gwladol.

Awdurdod priodol: hysbysiad malltod sy'n cynnwys hawliad mewn perthynas ag ardal nad effeithir arni

42 Mae cyfeiriadau at yr awdurdod priodol, mewn perthynas â hysbysiad malltod sy'n cynnwys yr hawliad a'r gofyniad a grybwyllir yn adran 335(2), yn cael effaith fel pe bai'r ardal nad effeithir arni o uned amaethyddol yn rhan o'r ardal yr effeithir arni.

Appropriate authority: general

37 (1) "The appropriate authority", in relation to blighted land, means the person who—

(a) according to the circumstances by virtue of which the land falls within a paragraph of Part 1 of this Schedule—

(i) could acquire an interest in the land or a right over the land, or

(ii) proposes to acquire an interest in the land or a right over the land, or

(b) is authorised to take temporary possession of the land as mentioned in paragraph 27.

(2) This paragraph is subject to paragraphs 38 to 41, which make provision about the meaning of "the appropriate authority" in relation to certain land.

Appropriate authority: new towns

38 In relation to land falling within paragraph 5 or 6, "the appropriate authority" is the Welsh Ministers until a development corporation is established for the new town.

Appropriate authority: urban development areas

39 In relation to land falling within paragraph 7, "the appropriate authority" is the Welsh Ministers until an urban development corporation is established for the urban development area.

Appropriate authority: land identified in infrastructure policy statements

40 In relation to land falling within paragraph 28, "the appropriate authority" is—

(a) if the infrastructure policy statement identifies a statutory undertaker as an appropriate person to carry out the specified kind of development in the location, the statutory undertaker;

(b) in any other case, the Welsh Ministers.

Appropriate authority: land identified in national policy statements

41 In relation to land falling within paragraph 29, "the appropriate authority" is—

(a) if the national policy statement identifies a statutory undertaker as an appropriate person to carry out the specified description of development in the location, the statutory undertaker;

(b) in any other case, the Secretary of State.

Appropriate authority: blight notice including claim in respect of unaffected area

42 References to the appropriate authority, in relation to a blight notice that includes the claim and requirement mentioned in section 335(2), have effect as if the unaffected area of an agricultural unit were part of the affected area.

Cwestiynau ynghylch awdurdod priodol

43 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys os bydd cwestiwn yn codi ynghylch—

(a) ai Gweinidogion Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol, cwmni priffyrdd strategol neu awdurdod priffyrdd lleol yw'r awdurdod priodol mewn perthynas ag unrhyw dir;

(b) pa un o ddau awdurdod lleol neu ragor yw'r awdurdod priodol mewn perthynas ag unrhyw dir;

(c) ai Gweinidogion Cymru neu ymgymerwr statudol yw'r awdurdod priodol mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 28;

(d) pa un o ddau ymgymerwr statudol neu ragor yw'r awdurdod priodol mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 28.

(2) Mae'r cwestiwn i'w atgyfeirio at Weinidogion Cymru, y mae eu penderfyniad yn derfynol.

(3) Mae is-baragraff (4) yn gymwys os bydd cwestiwn yn codi ynghylch—

(a) ai'r Ysgrifennydd Gwladol neu ymgymerwr statudol yw'r awdurdod priodol mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 29, neu

(b) pa un o ddau ymgymerwr statudol neu ragor yw'r awdurdod priodol mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 29.

(4) Mae'r cwestiwn i'w atgyfeirio at yr Ysgrifennydd Gwladol, y mae ei benderfyniad yn derfynol.

(5) Os atgyfeirir cwestiwn o dan is-baragraff (2) neu (4)—

(a) mae'r cyfeiriad at y diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad malltod yn adran 325(3) yn cael effaith fel pe bai'n cyfeirio at y diwrnod hwnnw neu, os yw'n ddiweddarach, y diwrnod y penderfynir y cwestiwn;

(b) mae'r cyfeiriad at 6 mis yn adran 348(3)(d)(ii) yn cael effaith fel pe bai'n gyfeiriad at y cyfnod hwnnw wedi ei estyn gyhyd ag y mae'n ei gymryd i gael penderfyniad ar y cwestiwn;

(c) mae'r cyfeiriadau at 12 mis ym mharagraffau 31(b) a 33(b) yn cael effaith fel pe baent yn gyfeiriadau at cyfnod hwnnw wedi ei estyn gyhyd ag y mae'n ei gymryd i gael penderfyniad ar y cwestiwn.

RHAN 4

YSTYR "Y DEDDFIAD PRIODOL"

Rhagymadrodd

44 Mae'r Rhan hon o'r Atodlen yn darparu ar gyfer ystyr "y deddfiad priodol" at ddibenion Rhan 13 o'r Ddeddf hon.

Deddfiad priodol: cyffredinol

45 (1) Ystyr "y deddfiad priodol", mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff o Ran 1 o'r Atodlen hon, yw'r deddfiad sy'n darparu ar gyfer caffael yn orfodol dir sy'n dod o fewn y paragraff hwnnw.

Questions about appropriate authority

43 (1) Sub-paragraph (2) applies if a question arises about—

(a) whether the appropriate authority in relation to any land is the Welsh Ministers, the Secretary of State, a strategic highways company or a local highway authority;

(b) which of two or more local authorities is the appropriate authority in relation to any land;

(c) whether the appropriate authority in relation to land falling within paragraph 28 is the Welsh Ministers or a statutory undertaker;

(d) which of two or more statutory undertakers is the appropriate authority in relation to land falling within paragraph 28.

(2) The question is to be referred to the Welsh Ministers, whose decision is final.

(3) Sub-paragraph (4) applies if a question arises about—

(a) whether the appropriate authority in relation to land falling within paragraph 29 is the Secretary of State or a statutory undertaker, or

(b) which of two or more statutory undertakers is the appropriate authority in relation to land falling within paragraph 29.

(4) The question is to be referred to the Secretary of State, whose decision is final.

(5) If a question is referred under sub-paragraph (2) or (4)—

(a) the reference to the day the blight notice is served in section 325(3) has effect as if it were to that day or, if it is later, the day on which the question is decided;

(b) the reference to 6 months in section 348(3)(d)(ii) has effect as if it were to that period extended by so long as it takes to obtain a decision on the question;

(c) the references to 12 months in paragraphs 31(b) and 33(b) have effect as if they were to that period extended by so long as it takes to obtain a decision on the question.

PART 4

MEANING OF "THE APPROPRIATE ENACTMENT"

Introduction

44 This Part of the Schedule provides for the meaning of "the appropriate enactment" for the purposes of Part 13 of this Act.

Appropriate enactment: general

45 (1) "The appropriate enactment", in relation to land falling within a paragraph of Part 1 of this Schedule, means the enactment providing for the compulsory acquisition of land falling within that paragraph.

(2) Mae'r paragraff hwn yn ddarostyngedig i baragraffau 46 i 56, sy'n gwneud darpariaeth ynghylch ystyr "y deddfiad priodol" mewn perthynas â thir penodol.

Deddfiad priodol: cynlluniau datblygu etc.

46 (1) At ddibenion paragraff 45(1), mae deddfiad i'w gymryd fel un sy'n darparu ar gyfer caffael yn orfodol dir sy'n dod o fewn paragraff 1, 2, 3 neu 4 os yw'n darparu ar gyfer caffael tir yn orfodol at ddibenion—

(a) y swyddogaethau a nodir yn y cynllun fel y swyddogaethau y dyrennir y tir neu y cynigir ei ddatblygu at eu dibenion, neu

(b) pan na fo unrhyw swyddogaethau penodol wedi eu nodi yn y cynllun, unrhyw un neu ragor o'r swyddogaethau cyhoeddus y dyrennir y tir neu y diffinnir y tir fel safle datblygiad arfaethedig at eu dibenion.

(2) Yn y paragraff hwn—

ystyr "y cynllun" ("*the plan*") yw—

(a) cynllun datblygu perthnasol o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2);

(b) Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Cymru o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 2(3);

(c) cynllun a gymeradwywyd o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 3(2);

(d) penderfyniad neu gyfarwyddyd fel y cyfeirir ato ym mharagraff 4;

mae i "swyddogaethau cyhoeddus" ("*public functions*") yr ystyr a roddir gan baragraff 1(2).

Deddfiad priodol: trefi newydd

47 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 5 neu 6, "y deddfiad priodol" yw adran 353(1) hyd nes y sefydlir corfforaeth ddatblygu ar gyfer y dref newydd.

Deddfiad priodol: ardaloedd datblygu trefol

48 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 7, "y deddfiad priodol" yw adran 354(1) hyd nes y sefydlir corfforaeth datblygu trefol ar gyfer yr ardal datblygu trefol.

Deddfiad priodol: ardaloedd clirio

49 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 8 neu 9, "y deddfiad priodol" yw adran 290 o Ddeddf Tai 1985 (p. 68).

Deddfiad priodol: prynu gorfodol etc.

50 (1) Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 19, "y ddeddfiad priodol" yw'r deddfiad sy'n darparu ar gyfer caffael yn orfodol y buddiant yn y tir neu'r hawliau dros y tir.

(2) Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 20, "y deddfiad priodol" yw'r deddfiad a fyddai'n darparu ar gyfer caffael yn orfodol y buddiant yn y tir neu'r hawliau dros y tir pe bai'r gorchymyn prynu gorfodol yn cael ei gadarnhau neu ei wneud.

(2) This paragraph is subject to paragraphs 46 to 56, which make provision about the meaning of "the appropriate enactment" in relation to certain land.

Appropriate enactment: development plans etc.

46 (1) For the purposes of paragraph 45(1), an enactment is to be taken as providing for the compulsory acquisition of land falling within paragraph 1, 2, 3 or 4 if it provides for the compulsory acquisition of land for the purposes of—

(a) the functions indicated in the plan as the functions for the purposes of which the land is allocated or is proposed to be developed, or

(b) where no particular functions are indicated in the plan, any of the public functions for the purposes of which the land is allocated or is defined as the site of proposed development.

(2) In this paragraph—

"the plan" ("*y cynllun*") means—

(a) a relevant development plan within the meaning given by paragraph 1(2);

(b) the National Development Framework for Wales within the meaning given by paragraph 2(3);

(c) an approved plan within the meaning given by paragraph 3(2);

(d) a resolution or direction as referred to in paragraph 4;

"public functions" ("*swyddogaethau cyhoeddus*") has the meaning given by paragraph 1(2).

Appropriate enactment: new towns

47 In relation to land falling within paragraph 5 or 6, "the appropriate enactment" is section 353(1) until a development corporation is established for the new town.

Appropriate enactment: urban development areas

48 In relation to land falling within paragraph 7, "the appropriate enactment" is section 354(1) until an urban development corporation is established for the urban development area.

Appropriate enactment: clearance areas

49 In relation to land falling within paragraph 8 or 9, "the appropriate enactment" is section 290 of the Housing Act 1985 (c. 68).

Appropriate enactment: compulsory purchase etc.

50 (1) In relation to land falling within paragraph 19, "the appropriate enactment" is the enactment providing for the compulsory acquisition of the interest in the land or of the rights over the land.

(2) In relation to land falling within paragraph 20, "the appropriate enactment" is the enactment that would provide for the compulsory acquisition of the interest in the land or of the rights over the land if the compulsory purchase order were confirmed or made.

51 (1) Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 23, "y deddfiad priodol" yw'r gorchymyn cydsyniad seilwaith.

(2) Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 24, "y deddfiad priodol" yw gorchymyn cydsyniad seilwaith yn nhelerau'r gorchymyn y gwnaed cais amdano.

52 (1) Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 25, "y deddfiad priodol" yw'r gorchymyn sy'n rhoi cydsyniad datblygu.

(2) Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 26, "y deddfiad priodol" yw gorchymyn yn nhelerau'r gorchymyn y gwnaed cais amdano.

53 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 27, "y deddfiad priodol" yw'r offeryn a grybwyllir yn adran 19(2) o Ddeddf Cynllunio Cymdogaeth 2017 (p. 20) y mae'r awdurdod caffael a grybwyllir yn adran 18(1) o'r Ddeddf honno wedi ei awdurdodi i gymryd meddiant dros dro o'r tir odano.

Deddfiad priodol: tir a nodir mewn datganiadau polisi seilwaith

54 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 28, "y deddfiad priodol" yw adran 355.

Deddfiad priodol: tir a nodir mewn datganiadau polisi cenedlaethol

55 Mewn perthynas â thir sy'n dod o fewn paragraff 29, "y deddfiad priodol" yw adran 356.

Deddfiad priodol: dibenion priffyrdd

56 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan, yn unol â'r amgylchiadau y mae tir yn dod o fewn Rhan 1 o'r Atodlen hon yn eu rhinwedd, nodir y cynigir caffael y tir at ddibenion priffyrdd.

(2) At ddibenion paragraff 45(1), dylid cymryd bod deddfiad yn darparu ar gyfer caffael y tir yn orfodol os yw awdurdod priffyrdd wedi ei awdurdodi o dan y deddfiad i gaffael y tir yn orfodol at ddibenion priffyrdd, neu y gallai gael ei awdurdodi i wneud hynny pe bodlonir yr amodau perthnasol.

(3) Yn is-baragraff (2) ystyr "yr amodau perthnasol" yw pa un bynnag o'r canlynol sy'n gymwys—

(a) dod i weithrediad unrhyw orchymyn neu gynllun gofynnol a wnaed, neu sy'n cael effaith fel pe bai wedi ei wneud, o dan Ran 2 o'r Ddeddf Priffyrdd (cefnffyrdd, ffyrdd dosbarthiadol a ffyrdd arbennig);

(b) dod i weithrediad unrhyw gynllun gofynnol a wnaed, neu sy'n cael effaith fel pe bai wedi ei wneud, o dan adran 106(3) o'r Ddeddf honno (adeiladu pontydd dros ddyfroedd mordwyol ac adeiladu twneli odanynt);

(c) gwneud neu gymeradwyo unrhyw gynlluniau gofynnol.

Deddfiad priodol: hysbysiad malltod sy'n cynnwys hawliad mewn perthynas ag ardal nad effeithir arni

57 Mae cyfeiriadau at y deddfiad priodol, mewn perthynas â hysbysiad malltod sy'n cynnwys yr hawliad a'r gofyniad a grybwyllir yn adran 335(2), yn cael effaith fel pe bai'r ardal nad effeithir arni o uned amaethyddol yn rhan o'r ardal yr effeithir arni.

51 (1) In relation to land falling within paragraph 23, "the appropriate enactment" is the infrastructure consent order.

(2) In relation to land falling within paragraph 24, "the appropriate enactment" is an infrastructure consent order in the terms of the order applied for.

52 (1) In relation to land falling within paragraph 25, "the appropriate enactment" is the order granting development consent.

(2) In relation to land falling within paragraph 26, "the appropriate enactment" is an order in the terms of the order applied for.

53 In relation to land falling within paragraph 27, "the appropriate enactment" is the instrument mentioned in section 19(2) of the Neighbourhood Planning Act 2017 (c. 20) under which the acquiring authority mentioned in section 18(1) of that Act is authorised to take temporary possession of the land.

Appropriate enactment: land identified in infrastructure policy statements

54 In relation to land falling within paragraph 28, "the appropriate enactment" is section 355.

Appropriate enactment: land identified in national policy statements

55 In relation to land falling within paragraph 29, "the appropriate enactment" is section 356.

Appropriate enactment: highway purposes

56 (1) This paragraph applies where, in accordance with the circumstances by virtue of which land falls within Part 1 of this Schedule, it is indicated that the land is proposed to be acquired for highway purposes.

(2) For the purposes of paragraph 45(1), an enactment is to be taken as providing for the compulsory acquisition of the land if a highway authority is authorised under the enactment to acquire the land compulsorily for highway purposes, or could be so authorised if the relevant conditions were met.

(3) In sub-paragraph (2) "the relevant conditions" means whichever of the following are applicable—

(a) the coming into operation of any requisite order or scheme made, or having effect as if made, under Part 2 of the Highways Act (trunk roads, classified roads and special roads);

(b) the coming into operation of any requisite scheme made, or having effect as if made, under section 106(3) of that Act (construction of bridges over, and tunnels under, navigable waters);

(c) the making or approval of any requisite plans.

Appropriate enactment: blight notice including claim in respect of unaffected area

57 References to the appropriate enactment, in relation to a blight notice that includes the claim and requirement mentioned in section 335(2), have effect as if the unaffected area of an agricultural unit were part of the affected area.

Deddfiad priodol: dau neu ragor o ddeddfiadau

58 Os, heblaw am y paragraff hwn, mai dau neu ragor o ddeddfiadau fyddai'r deddfiad priodol mewn perthynas ag unrhyw dir, y deddfiad priodol at ddibenion y Rhan hon yw'r deddfiad y mae'n fwyaf tebygol (heblaw am y Rhan hon), yn yr amgylchiadau o dan sylw, y byddai'r tir wedi cael ei gaffael gan yr awdurdod priodol odano.

Cwestiynau ynghylch deddfiad priodol

59 (1) Mae is-baragraffau (2) i (4) yn gymwys os bydd cwestiwn yn codi ynghylch pa ddeddfiad yw'r deddfiad priodol mewn perthynas ag unrhyw dir at ddibenion y Rhan hon.

(2) Os yw'r awdurdod priodol yn adran o'r llywodraeth heblaw Gweinidogion Cymru, mae'r cwestiwn i'w atgyfeirio at un o Weinidogion y Goron, y mae ei benderfyniad yn derfynol.

(3) Os yw'r awdurdod priodol yn ymgymerwr statudol, mae'r cwestiwn i'w atgyfeirio at y Gweinidog priodol, y mae ei benderfyniad yn derfynol.

(4) Mewn unrhyw achos arall, mae'r cwestiwn i'w atgyfeirio at Weinidogion Cymru, y mae eu penderfyniad yn derfynol.

(5) Yn is-baragraff (3) nid yw "ymgymerwr statudol" ond yn cynnwys trwyddedai trydan os oes gan y trwyddedai hawlogaeth i arfer pŵer a roddir gan Atodlen 3 i Ddeddf Trydan 1989 (p. 29) (caffael tir yn orfodol gan drwyddedwyr).

Appropriate enactment: two or more enactments

58 If, apart from this paragraph, two or more enactments would be the appropriate enactment in relation to any land, the appropriate enactment for the purposes of this Part is the enactment under which, in the circumstances in question, it is most likely that (apart from this Part) the land would have been acquired by the appropriate authority.

Questions about appropriate enactment

59 (1) Sub-paragraphs (2) to (4) apply if a question arises about which enactment is the appropriate enactment in relation to any land for the purposes of this Part.

(2) If the appropriate authority is a government department other than the Welsh Ministers, the question is to be referred to a Minister of the Crown, whose decision is final.

(3) If the appropriate authority is a statutory undertaker, the question is to be referred to the appropriate Minister, whose decision is final.

(4) In any other case, the question is to be referred to the Welsh Ministers, whose decision is final.

(5) In sub-paragraph (3) "statutory undertaker" includes an electricity licensee only if the licensee is entitled to exercise a power conferred by Schedule 3 to the Electricity Act 1989 (c. 29) (compulsory acquisition of land by licensees).

ATODLEN 20
(a gyflwynir gan adran 365)

PENDERFYNU APELAU GAN AROLYGWYR NEU WEINIDOGION CYMRU

Pwerau a dyletswyddau arolygydd

1 (1) Mae gan arolygydd yr un pwerau a dyletswyddau mewn perthynas ag apêl y mae adran 365 yn gymwys iddi ag sydd gan Weinidogion Cymru, heblaw—

(a) swyddogaethau a roddir i Weinidogion Cymru gan adran 365 a'r Atodlen hon;

(b) swyddogaethau gwneud rheoliadau.

(2) Mae is-baragraff (3) yn gymwys pan fo unrhyw ddeddfiad (heblaw adran 365 neu'r Atodlen hon) yn cyfeirio neu i'w ddarllen fel pe bai'n cyfeirio—

(a) at Weinidogion Cymru mewn cyd-destun sy'n ymwneud neu sy'n gallu ymwneud ag apêl y mae adran 365 yn gymwys iddi, neu

(b) at unrhyw beth a wneir neu a awdurdodir neu y mae'n ofynnol ei wneud gan Weinidogion Cymru, iddynt neu ger eu bron mewn cysylltiad ag unrhyw apêl o'r fath.

(3) I'r graddau y mae'r cyd-destun yn caniatáu hynny, mae'r deddfiad i'w ddarllen, mewn perthynas ag apêl a benderfynir neu sydd i'w phenderfynu gan arolygydd, fel pe bai'r cyfeiriad at Weinidogion Cymru yn gyfeiriad at arolygydd neu'n cynnwys cyfeiriad o'r fath.

Ymchwiliad lleol, gwrandawiad neu sylwadau ysgrifenedig

2 (1) Caiff arolygydd gynnal ymchwiliad lleol neu wrandawiad mewn cysylltiad ag apêl os yw penderfyniad o dan adran 366 yn darparu i'r apêl gael ei hystyried yn y ffordd honno.

(2) Mae costau'r ymchwiliad lleol neu'r gwrandawiad i'w talu gan Weinidogion Cymru; ond mae hyn yn ddarostyngedig i adran 372.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru neu arolygydd benodi asesydd i gynghori'r arolygydd ar unrhyw faterion sy'n codi—

(a) mewn ymchwiliad lleol neu wrandawiad a gynhelir gan yr arolygydd mewn cysylltiad ag apêl neu o ganlyniad i ymchwiliad neu wrandawiad o'r fath, neu

(b) mewn sylwadau ysgrifenedig a gyflwynir i'r arolygydd mewn cysylltiad ag apêl neu o ganlyniad i sylwadau o'r fath.

Amnewid arolygydd

3 (1) Ar unrhyw adeg cyn i arolygydd benderfynu apêl, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) dirymu penodiad yr arolygydd, a

(b) penodi arolygydd arall i benderfynu'r apêl.

(2) Pan fo penodiad newydd yn cael ei wneud, rhaid dechrau ystyried yr apêl, ac unrhyw ymchwiliad lleol neu unrhyw wrandawiad mewn cysylltiad â hi, o'r newydd.

SCHEDULE 20
(introduced by section 365)

DETERMINATION OF APPEALS BY INSPECTORS OR THE WELSH MINISTERS

Powers and duties of inspector

1 (1) An inspector has the same powers and duties in relation to an appeal to which section 365 applies as the Welsh Ministers have, other than—

(a) functions conferred on the Welsh Ministers by section 365 and this Schedule;

(b) functions of making regulations.

(2) Sub-paragraph (3) applies where any enactment (other than section 365 or this Schedule) refers or is to be read as referring—

(a) to the Welsh Ministers in a context relating or capable of relating to an appeal to which section 365 applies, or

(b) to anything done or authorised or required to be done by, to or before the Welsh Ministers in connection with any such appeal.

(3) So far as the context permits, the enactment is to be read, in relation to an appeal determined or to be determined by an inspector, as if the reference to the Welsh Ministers were or included a reference to an inspector.

Local inquiry, hearing or written representations

2 (1) An inspector may hold a local inquiry or a hearing in connection with an appeal if a determination under section 366 provides for the appeal to be considered in that way.

(2) The costs of the local inquiry or hearing are to be met by the Welsh Ministers; but this is subject to section 372.

(3) The Welsh Ministers or an inspector may appoint an assessor to advise the inspector on any matters that arise—

(a) at a local inquiry or hearing held by the inspector in connection with an appeal or in consequence of such an inquiry or hearing, or

(b) in written representations made to the inspector in connection with an appeal or in consequence of such representations.

Replacement of inspector

3 (1) At any time before an inspector has determined an appeal, the Welsh Ministers may—

(a) revoke the inspector's appointment, and

(b) appoint another inspector to determine the appeal.

(2) Where a new appointment is made, the consideration of the appeal, and any local inquiry or hearing in connection with it, must start afresh.

(3) Nid yw is-baragraff (2) yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson gael cyfle—

(a) i gyflwyno sylwadau newydd, neu

(b) i addasu neu dynnu'n ôl sylwadau y mae'r person eisoes wedi eu cyflwyno.

Cyfarwyddyd bod apêl i'w phenderfynu gan Weinidogion Cymru

4 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan adran 365(3)(b) bod apêl a fyddai fel arall yn cael ei phenderfynu gan arolygydd i'w phenderfynu ganddynt hwy yn lle hynny.

(2) Rhaid i'r cyfarwyddyd ddatgan y rhesymau dros ei roi a rhaid ei gyflwyno—

(a) i'r arolygydd (os oes un) a benodwyd i benderfynu'r apêl,

(b) i'r apelydd,

(c) i'r awdurdod cynllunio y mae'r tir y mae'r apêl yn ymwneud ag ef wedi ei leoli yn ei ardal, a

(d) yn achos apêl o dan adran 73, i unrhyw berson sydd wedi cyflwyno sylwadau sy'n ymwneud â phwnc yr apêl y mae rheoliadau o dan adran 63 yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod eu hystyried.

(3) Rhaid i Weinidogion Cymru roi cyfle i'r personau a grybwyllir yn is-baragraff (2)(b) i (d) i gyflwyno sylwadau pellach os yw'r rhesymau dros y cyfarwyddyd yn codi materion nad yw unrhyw un neu ragor o'r personau hynny wedi cyflwyno sylwadau yn eu cylch.

(4) Ac eithrio fel y'i darperir gan is-baragraff (3), nid oes angen i Weinidogion Cymru roi cyfle i unrhyw berson—

(a) i gyflwyno sylwadau newydd, neu

(b) i addasu neu dynnu'n ôl unrhyw sylwadau y mae'r person eisoes wedi eu cyflwyno.

(5) Wrth benderfynu'r apêl caiff Gweinidogion Cymru ystyried unrhyw adroddiad a wneir iddynt gan arolygydd a benodwyd yn flaenorol i'w phenderfynu.

(6) Yn ddarostyngedig i'r paragraff hwn, mae'r darpariaethau yn y Ddeddf hon sy'n berthnasol i'r apêl yn gymwys iddi fel pe na bai'r Atodlen hon erioed wedi bod yn gymwys.

Dirymu cyfarwyddyd

5 (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy gyfarwyddyd pellach ddirymu cyfarwyddyd o dan adran 365(3)(b) ar unrhyw adeg cyn i'r apêl gael ei phenderfynu.

(2) Rhaid i'r cyfarwyddyd pellach ddatgan y rhesymau dros ei roi a rhaid ei gyflwyno i'r personau yr oedd paragraff 4(2) yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfarwyddyd o dan adran 365(3)(b) gael ei gyflwyno iddynt.

(3) Pan fo cyfarwyddyd pellach yn cael ei roi o dan y paragraff hwn, mae adran 365 a'r Atodlen hon yn gymwys fel pe na bai cyfarwyddyd wedi ei roi o dan adran 365(3)(b) (ac yn unol â hynny rhaid i Weinidogion Cymru benodi arolygydd o dan yr adran honno i benderfynu'r apêl).

(3) Sub-paragraph (2) does not require any person to be given an opportunity to—

(a) make fresh representations, or

(b) modify or withdraw representations the person has already made.

Direction that appeal is to be determined by the Welsh Ministers

4 (1) This paragraph applies where the Welsh Ministers give a direction under section 365(3)(b) that an appeal which would otherwise be determined by an inspector is instead to be determined by them.

(2) The direction must state the reasons for which it is given and must be served on—

(a) the inspector (if any) appointed to determine the appeal,

(b) the appellant,

(c) the planning authority in whose area the land to which the appeal relates is situated, and

(d) in the case of an appeal under section 73, any person who has made representations relating to the subject matter of the appeal which regulations under section 63 require the authority to take into account.

(3) The Welsh Ministers must give the persons mentioned in sub-paragraph (2)(b) to (d) an opportunity to make further representations if the reasons for the direction raise matters about which any of those persons have not made representations.

(4) Except as provided by sub-paragraph (3), the Welsh Ministers need not give any person an opportunity to—

(a) make fresh representations, or

(b) modify or withdraw any representations the person has already made.

(5) In determining the appeal the Welsh Ministers may take into account any report made to them by an inspector previously appointed to determine it.

(6) Subject to this paragraph, the provisions of this Act that are relevant to the appeal apply to it as if this Schedule had never applied.

Revocation of direction

5 (1) The Welsh Ministers may by a further direction revoke a direction under section 365(3)(b) at any time before the determination of the appeal.

(2) The further direction must state the reasons for which it is given and must be served on the persons on whom paragraph 4(2) required the direction under section 365(3)(b) to be served.

(3) Where a further direction is given under this paragraph, section 365 and this Schedule apply as if no direction had been given under section 365(3)(b) (and accordingly the Welsh Ministers must appoint an inspector under that section to determine the appeal).

(4) Ond mae unrhyw beth a wneir gan Weinidogion Cymru neu ar eu rhan mewn cysylltiad â'r apêl a allai fod wedi ei wneud gan yr arolygydd (gan gynnwys unrhyw drefniadau a wneir ar gyfer cynnal ymchwiliad lleol neu wrandawiad), oni bai bod yr arolygydd yn cyfarwyddo fel arall, i'w drin fel pe bai wedi ei wneud gan yr arolygydd.

Atodol

6 (1) Nid yw'n sail i gais i'r Uchel Lys am adolygiad statudol o dan adran 376, nac i apêl i'r Uchel Lys o dan adran 378 neu 379, mai Gweinidogion Cymru a ddylai fod wedi penderfynu apêl yn hytrach nag arolygydd, oni bai bod yr apelydd neu'r awdurdod cynllunio yn herio pŵer yr arolygydd i benderfynu'r apêl cyn i'r penderfyniad ar yr apêl gael ei roi.

(2) Mae swyddogaethau arolygydd o ran penderfynu apêl a gwneud unrhyw beth mewn cysylltiad â hi i'w trin at ddibenion Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 (dccc 3) fel pe baent yn swyddogaethau Llywodraeth Cymru.

© Hawlfraint y Goron 2026

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y DU gan Y Llyfrfa Cyf dan awdurdod a goruchwyliaeth Saul Nassé, Rheolwr Llyfrfa Ei Fawrhydi ac Argraffydd y Brenin ar gyfer Cymru.

(4) But anything done by or on behalf of the Welsh Ministers in connection with the appeal which might have been done by the inspector (including any arrangements made for the holding of a local inquiry or hearing) is, unless the inspector directs otherwise, to be treated as having been done by the inspector.

Supplementary

6 (1) It is not a ground of application to the High Court for statutory review under section 376, or of appeal to the High Court under section 378 or 379, that an appeal ought to have been determined by the Welsh Ministers instead of an inspector, unless the appellant or the planning authority challenges the inspector's power to determine the appeal before the decision on the appeal is given.

(2) An inspector's functions of determining an appeal and doing anything in connection with it are to be treated for the purposes of the Public Services Ombudsman (Wales) Act 2019 (anaw 3) as functions of the Welsh Government.

© Crown copyright 2026

Printed and published in the UK by The Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Saul Nassé, Controller of His Majesty's Stationery Office and King's Printer for Wales.